

Okolski, Szymon

Orbis Polonus

Bd.: 1

Cracovia 1641

2 Polon. 18-1

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10635849-2

ORBIS POLONVS.

Splendoribus cæli: Triumphis mundi:
Pulchritudine animantium: Decore aquatiliū:
Naturæ excellentia reptiliū,
CONDECORATVS.

IN QVO

ANTIQVA SARMATARVM GENTILITIA,
PERVETVSTÆ NOBILITATIS POLONÆ
INSIGNIA,

R Vetera & Noua Indigenatus meritorum præmia & Arma,
specificantur & relucēt.

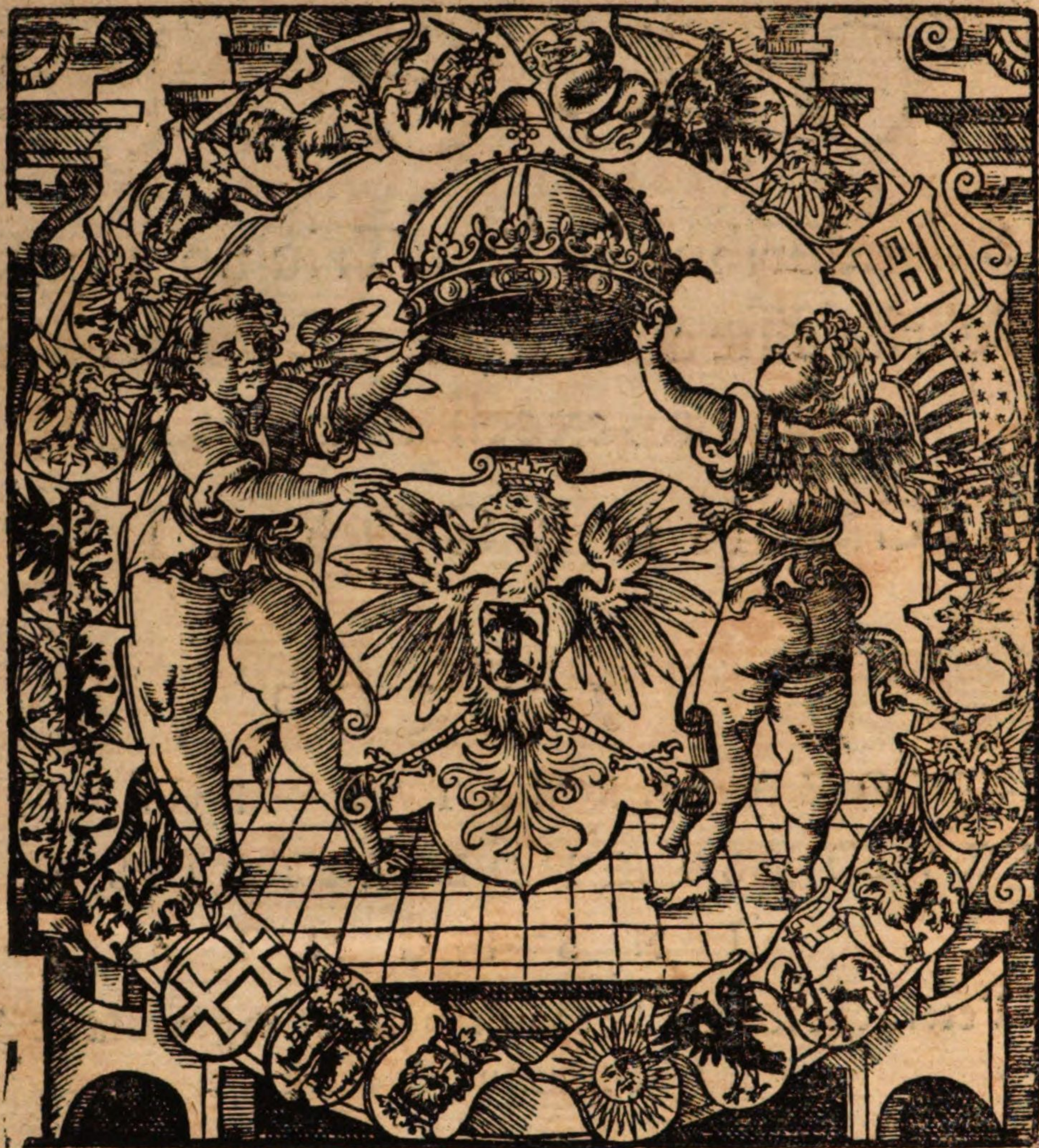
*Nunc primum, vt Latinitati consecratus, ita claritate &
veritate perspicuus.*

AVTHORE

R. P. Fr. SIMONE OKOLSKI, S. Th. Bacc. Ordinis Prædic.
Prouincie Russia, Priore Camen. & Illustriss: Potocij Campiductoris
Regni, Ordinario Concionatore.

CRACOVIAE,

In Officina Typographica Francisci Cæsarij,
Anno Dñi, 1641.

*Illustrate piam, clarissima lumina, Gentem,
 Et servate potens viribus imperium :
 Morphne decus vobis, & libertatis honores,
 Et firmas reparat posteritatis opes.
 Fascia liligero fruges complexa maniplo,
 Pectoris in medio dulce tuetur onus.
 Tot Victor nobis utinam fortissimus annos
 Vivat, quot niueus grana manipulus habet.*

M. Ioan : Cynerski Rachtamouius,
 Coll: Maior. Eloq: Profess. Tylicianus.

SERENISSIMO & INVICTISSIMO

2
KÖNIGLICHE
STAATS-
BIBLIOTHEK
MÜNCHEN

VLADISLAO IV

DEI GRATIA

REGI POLONIÆ,

Magno Duci Lithuanix, Russix, Prussix, Ma-
fouix, Samogitix, Liunionix, Smolensci, Czerniechouix,
&c. &c. necnon Suecorum, Gottorum, Vanda-
lorum Hereditario Regi, Domino
Dno Clementissimo,

VITAM ET FÆLICITATEM.

R B E M Polonum, splendore
politico illustrem, sacratæ
crucis imagine excellentem,
figuris planetarum radiantem,
Martis trophæis speciosum,
Neptuni fauoribus decoratum, Iouis beni-
gnitate affabilem, Mineruæ prudentia luci-
dum, Vestræ S. Reg: M. Serenissimo Polonia-
rum Regi VLADISLAO IV. humilis, & S. R.
M. deuinctus, & deuotus reuerenter offerro,
(2 & de-

& dedico. Nam sicut Sol inter speciosas planetas olympi præeminentiæ dignitatem retinet & commonstrat: ita Serenissimi Reges in Regno, inter Senatores Regni & Nobiles, summoperè excellunt; imò Corona Regni totius & splendor nobilitatis sunt & fiunt. Hi enim non aliud legibus, moribus, virtute volunt & satagunt, quàm splendorem, honorem, decorem, Regno, Nobilitati, Coronæ. Et sicut video Solem depellere tenebrosam noctem, & nigredine circumvestitum aërem, inducere verò clarum & lucentem in sublunarem sphaeram splendorem; ita in Regno promotione & auctoritate Regia, omnes Archiepiscopi & Primates, Episcopi & Abbates, Palatini, Castelani, & in vniuersum Senatores, toga splendorem, sago claritatem, militari claua & sigillo Regali suam existimationem, deducunt & firmant. Et sicut Sol nedum terræ inferiori lumen amicis impartitur radiis, verum etiam dat lumen lunæ & stellis: ita Serenissimi Reges, ceu pauperem de stercore erigendo, illos tamen, quos ipsis Mars & Pallas, fides in Regem, Rempub. & Regnum persuaferint, in ordinem & Nobilium dignitatem, dedu-

deducunt & statuunt, confirmant nobiles & reddunt. Et sicut Sol, dum interpositionem orbis lunæ inter se & terram permittit ac patitur, retrahit lunam à terra: ita Serenissimis Regibus, eò quòd gladii acumen & pomi gracilitas in coronatione augurata ipsis defertur, datur omnis auctoritas retrahendi honorem & titulum, atque immutandi signa gentilitia, & omninò, etiam à nobiliter progenitis, tollendi; si videlicet degenerauerint à virtute, & ad vitia contemptibilia declinauerint. Regum namque est auream libertatem tueri, decorem Regni confouere, pacem inuiolatam seruare, coronam virtutum promouere, legum securitatem iurata sanctificare. Et quoniam Orbis hic Polonus, licet modico descriptus calamo, non aliud quàm gentilitia Nobilium, & Arma dignitatis & honoris ipsorum in se continet, quorum scilicet V. Sac: Reg: M. est fidelis tutor & verus Patronus, vtpotè à quo & incrementa sua deferunt & lumina acquirunt, nullum erat conueniens aliis à V. S. R. M. siue in, siue extra existentibus, offerre, dedicare, inscribere. Et quod præcipuum ac singulare est, benignissimum & solennissimum Promotorem,

torem, Fundatorem, Tutorem, Patronum
 Prouinciæ meæ Russiæ Ordinis Prædicato-
 rum, (quam vsque ad confinia Moschorum,
 Cosacorum, Scytharum, Nouogrodî, Seue-
 riæ, Czerniechouię, Smolensci, & in Chodak
 munitionem nouiter erectam, tam in pro-
 montorium fidei, quàm fidelitatis V.S. R.M.
 deduxit & fundauit,) semper & vbique sese
 prestitit & effecit. Hunc idcirco Orbem Po-
 lonum, cuius Regni V. S. R.M. est supremus
 Rex & Parens, humiliter ac demissè, cum sa-
 cratæ manus ambasio deferro & dedico. Re-
 cipiatur benignè, Æqui bonique consulat, Pro-
 tectione foueat, Gratia medeatur. Viuat V.
 S. R.M. diu incolumis & fælix, virtute comi-
 te, superiute fama, meritoria beatitudine.
 Camenetiæ in Podolia, vltima Septembr. An-
 no 1640.

Sacra & Serenissima Maiest. Vestra

humilis exorator & cliens

*Fr. Simon Okolski, S. Th. Bac.
 Prior Camen. Ord: Predic.*

AD LECTOREM.

Vametsi triplex bonum, quod cuiusdam preoptati finis rationem habeat parens Philosophiae Aristot. statuerit: verum quia utile, magis ad vulgum diuertit, quam ad Nobiles. Vulgi enim est amicitias utilitate probare: & delectatio magis Epicureos, qui mundum immundum pro termino felicitatis statuunt, concernit; quam vita actu intentione & fine nobiles, ipsum & solum honestum nobilium bonum affero. Et quoniam in hoc Opere nostro Nobilibus deferre honorem intentio est, Lectorem beneuolum in his admonitum esse cupio.

Primo. Cum virtuti in actu nullum prestat adhibere calcar, dum maius studium glorie & virtutis in nobili opere Stemmatum excitare intendo: non iam perfectis virtute, claris nobili actione, meritis propriis parentum merita superantibus, vel aequantibus curam adhibeo. Non enim opus est bene valentibus Medicus, sed illis, quos vel minus diligenter officium nobilis administrare, vel penitus famam gloriosam negligere, vel odiosa conuersatione, & illicitis actibus denigrare contemplor. Bonos enim & vigiles, laus & decus: ineptos & ignauos, correctio & admonitio conuenit. Refero igitur merita parentum & maiorum vobis proficientibus in virtute & fortitudine; in laudem, aliis à vobis in exemplum: ineptis vero & ignauis, in verecundiam & confusionem. Armis autem presentibus & decore Nobilium, sicut nec mens est nec fuit, illos qui verè & propriè nobiles progenie ex utroque parente non fuerunt, nobiles affirmare: ita nec illos laudibus efferre, nec titulis nobilium condecorare desidero. Et si quomodo inter cognomina & honores nobilium irrepserunt, hoc vel opinioni aliorum scriptorum, quia eos nominarunt tribuendū, vel quia non perspecta origine ipsorum, somniata ab eis figmenta inter nobilium gentilitia & arma ordinarunt. Paruus quidem error in principio, magnus fit in fine. Corrigere verò id quod totus Palatinatus (licet quandoque non sinistrè in eos acclamauerit) non correxit, non quemlibet iam corrigere decet.

Secundo. Nec dubitandum, quod currentibus annis alii quoque Nobilium Arma demonstrabunt, hoc tamen verisimile est, quod nullus omnia Nobilium arma assignabit. Tum quia plurimorum familiae in Repub. &

Senatu

AD LECTOREM.

Senatu grauiſſima ita iam deceſſerunt, vt eorum nec mentio, nec memoria, nec literæ habeantur. (reuolue Volhiniam in literis, M.D. Lith. in priuilegiis, Palatinum Chiiouiensem in diſpoſitionibus, &c. & facile comprobabis. Fuerunt, non ſunt. Miramur, non memoramur. Tranſiit cum puluere, puluis. Caſſauit fama ſine fama.) Tum quia vt Sol oritur & occidit: ita Familiæ cadent & reſurgent: vt qui erat Nobilis, fiat plebeius; & qui erat liber, fiat captiuus, & e contra. Dabitur ſtante hoc ſole, & ſuccedentibus in Monarchias virtuti ſpecioſe bonos fortitudini heroice premium, referunt autem iſta iuſtitia ipſa diſtributiuæ nobilis & ignobilis.

Tertiò. Hoc ſupra alios ſcriptores tibi aſſero. Correſtiores Stemmatum origines, & Familiarum lineas videbis, & quos alij non nominarunt, reperies, guſtu quoq; graciliore maſticabis; nedum ob diuerſos colores emblemata & epitaphia, ſed quia nedum regnum hoc tua premia & merita vt antè, ſed extera quoq; gentes & nationes contemplantur. Cum enim Latinitati Gentilitia veſtra donata ſunt, iam nobilem Proſapiam veſtram nedum ſapientiſſimi Hiſpani, doctiſſimi Galli, religioſiſſimi Itali, generoſi Poloni, ſolertes Germani, bellicoſiſſimi Vngari, reuoluent & legent: ſed quicunque maritimi Sueui, Angli, Dani, Scoti, Hollandi, inſuper tota Iliria & Dacia, Regna quoq; Græcorum, Moſchorum, Othomani & Tartarorum, quibus conſinia veſtra, magnus quoq; & heroicus animus cum ſummo in Patriam & Rempub. amore, & cognita ſatis & probata fuit.

Vltimò. Ordinem hunc in lectura obſeruabis, vt primo delineatio ſit Gentilitiorum, tum origo. Iuxta verò ſubſtantiam & qualitatem Armarum diſcurſus applicantur, qui nedum ad legendum amenitatem conciliabunt; ſed etiam ad obſervantias ceremoniarum in ſponſalitijs, donorum dedicationes in nuptijs, terminate vite humane in ſepulturis, viam dicendi cõmonſtrabunt. Pro quibus hoc unicum à Te nobiliſſime Lector expectabo, & orabo: Parcas, ſi quid vitij ex prelo animaduerteris. Ignosce, ſi quomodo parcius vel latiùs alicui Familiæ ſeruierim, occaſio enim & approximatior, non negligentia hoc effecit. Et qui in omnibus tibi precatur felicia & beata, vt Lectori, Tu quoq; & mihi precare Scriptori. Vale feliciter & æuiternè.

FACULTAS REVIDENDI ET APPROBANDI
A. R. P. PROVINCIALIS RVSSIAE.

FR. Dominicus à Potok Potocki, S. Th. L. Prouincialis Prouinciæ Russ. Ordinis Prædicatorum, Auctoritate Officij nostri damus auctoritatem A. RR. PP. Moderatoribus Studij nostri Leopoliensis. Gen. A. R. P. Fr. Thomæ Mosticen. S. Th. Magistro & Regenti. & R. P. Fr. Petro Chlasceui, S. Th. & Studij Gener. Bacc. revidendi libros de Stemmatis Regni Poloniae, nunc primum per R. P. Simonem Okolski in lucem producendorum. In quorum fidem his manu nostra subscriptis sigillum Officij apponi mandauimus. Datum in Conuentu nostro Laticouien. die 27. Septemb. Anno 1637.

*Fr. Iacobus Dominicus Potocki. qui supra manu propr.
Fr. Stephanus L. Prior Lubart. loco Socij.*

Facultas Adm. R. P. Commissarij Prouinciarum Poloniae &
Russiae, & Visitatoris Apost. Ord. Prædicat.

FR. Augustinus de Imola, S. Th. Magister, Prouinciarum Pol. & Russ. Commiss. & Visitor Apostolicus Ordinis Prædicatorum. O R B E M P O L O N V M, A. R. P. Simon Okolski, S. Th. Bacc. & Prior Camen. Orbi demonstrare intendit, quem cum multo labore delineatum per prælum Typographi expressiorem reddere, ut prudentum oculis manifestius elucescat, contendit; auctoritatem nostram qua fungimur adijcere voluit. Quapropter nostra auctoritate Vobis Adm. RR. PP. Magistris, Fratri M. Camillo Iasinski, & Fratri M. Hiacynto Miakowski, Prouinciæ nostræ Polonæ committimus, ut huius Orbis inspecturam assumetis, ut nulla eclipsi doctrinæ S. Romanæ Ecclesiæ inuenta, eundem conspectui humano tradatis, manibusque vestris approbetis. Dat. in Conuentu nostro Leop. Sanctissimi Corporis Christi. Die 30 Augusti, Anno 1640.

*Fr. August. qui supra. manu propr.
Registr. folio 2. Fr. Honorius Lect. & Socij.*

APPROBATIO.

EX mandato Adm. R. P. Prouincialis Iacobi Dominici à Potok Potocki, S. Th. Bac. Ord. Prædic. vidi Opus certè Lectore dignum, intitulatum Orbis Polonus, siue Stemmata Nobilitatis Polonæ, multo labore & sudore, R. P. Simonis Okolski, S. Th. Bac. Ordinis Prædic. conflatum, in quo nihil inuenitur aduersari Fidei Catholicæ ac bonis moribus, imò eisdem incrementa virtutum augeri. Quapropter dignum censui ut prælo mandetur. Dat. in Conuentu Leopoli. SS. Corp. Christi, Ordinis Prædicatorum. Die 20. Iunij. Anno 1638.

Fr. Thomas Mosticen. S. Th. M. & Regens Studij
Generalis, Ord. Prædicat. Prouinciæ Russiae.

)(

APPRO-

APPROBATIO.

EX mandato Adm. R. P. Iacobi Dominici à Potok Potocki, S. Th. Bacc. Prouincialis Russiæ Ordinis Prædicatorum, præsentatus est mihi ad perlegendum nouus & copiosissimus liber Stemmatum Nobilitatis Regni Polonia, R. P. Siuonis Okolscij. S. T. Bac. Ordinis Prædicatorum, immenso labore industriaq; utili exantlatus. Qui cum nihil habeat quod Catholicum & benè moratum Lectorem offendat, eum dignum ut in lucem prodeat approbo. Datum in Conuentu Colomien. Contratæ Pocutia, 10. April. Anno 1638.

Fr. Petrus Chlasceuius S. T. Bac.
Prior Colomien. Ord: Prædic.

Confirmatio Adm. R. P. Commissarii & Visitatoris Apost. Ord: Prædicatorum in Regno Poloniae.

Confirmo ut supra. Ego Fr. Augustinus de Imola, Mag. & Commissarius, ac Visitator Apost. Prouinciarum Poloniae & Russiæ manu propr.

APPROBATIO A. R. P. M. IASINSKI.

EX mandato Adm. R. P. Fr. Augustini de Imola, Apostolici Commissarii ac Visitatoris Prouinciarum Poloniae & Russiæ Ordinis Prædicat. Ego infra scriptus vidi, & accuratè legi Tomum Primum Operis dicti ORBIS POLONVS, summa eruditione refertum, editi ab Adm. R. P. Simone Okolski, S. T. Bac. Prædic. Gen. ac Priore Camen. eiusdem Ordinis. Cùmque in eo nihil quod fidei aut moribus aduersetur repere rim, ut iste Orbis sole suo non careat, typis ut mandetur, dignum iudicaui. Datum Cracouiae 1. Decembr. Anno 1640.

Fr. Camillus Iasinski, Magister
Ordinis Prædicat. manu propr.

Fr.

6

FR. HYACINTHVS MIAKOWSKI, S. TH. M
ac Ordinarius in Ecclesia B. M: V. in Circulo Cracouiensi
Concionator.

ORbis Poloni Tomum primum Adm. R. P. F. Simonis Okolski, S. Th. Bacc.
vidi, & cum iucunda intellectus mei dulcedine magna ex parte legi. In
quo, dum Author quidquid Orbis vniuersus in hoc Amplissimū Pol. Regnum
ac eius longè patentes ditiones, honesti ac nobilis perpetuò in flore conser-
uandi intulit, quidquid reciprocè nobilissimum Regnum cum suis Prouinciis
ac Ducatibus Orbi vniuerso gloriæ ac triumphispiritu toga & sago adiecit;
quidquid insuper nobilissimus totius Sarmatici Imperij sanguis, Religionis in
Deum, Reuerentiæ in Ecclesiam, Amoris in Rempub. factis, scriptis, sangui-
ne & obsequio, unquam professus est, deduxit: dignum se præbuit, ut non
solum à Sarmatico, verum etiam à toto Orbe gratam beneuolentiam agnoscat.
Eò vel maximè, quod unus & primus, sit qui Stemmata Nobilitatis Polonæ ve-
ridica deductione ex materna lingua, eaq; limites Regni vix excedente, in La-
tinam translata omnibus mundi nationibus fecit conspicua. Et reddidisset
gloriosiora, si quod à solis Historicis recepit, ab unaquaq; nobilissimarum Re-
gni familiarum antiquitatis suæ genealogiæ, meritorum, habere meruisset.
Dum igitur scriptum hoc nihil contra Religionem Catholicam Rom. nihil
contra bonos mores continet, quinimò potentissimi Regni, ac illustrissimæ No-
bilitatis gloriam auget: censui ut prælo ac publico vsui quantocius, & uti-
nam cum reliquis eiusdem Adm. R. P. laboribus exponatur. Dedi Cracouiæ
in cella mea, die 1. Ianuarij Anni 1641.

Idem qui supra manu propria

Iudicium Fr. IOANNIS CONSTANTINI MORSKI,
S. T. D. Prioris Conuentus Cracouiens. SS. Triniatis
Ordinis Prædicatorum.

ASpexi & perspexi Orbem Polonum admirabili eruditione, per eleganti sty-
lo, & singulari ingenio, R. A. P. F. Simonis Okolski Ord: Prædicatorum
eximij Theologi conditum. In quo nihil fidei Catholicæ incongruum, nihil
bonis moribus contrarium, nihil à veritate alienum reperi. Plurima verò ex
quibus nobilitas Polona splendorem referat & profectum. Siquidem in eo fa-
miliarum originem, prosapiarum vetustatem, virorum illustrium gesta heroi-
ca posteritate meritò imitanda, uni cuiq; legenti & diligenter consideran-
ti conspiciere licebit. Quamobrem dignum iudico quod & mandetur typis,
& omnium terratur manibus, et celebretur linguis. Ita testabar Cracouiæ,
die vltima Decembris, Anni 1640.

Fr. Io. Constantinus Moriski Ord: Prædicat.

CONCILIATIO NOBILISSIMI affectus & fauoris in Auctorem.

Tanta distantia loci, & per diuinam clementiam ac Serenis: Regum benedictionem latitudo florentissimi Regni hoc effecit, vt speciosæ nobilitatis familias ad manus & mentem illicò habere non sit possibile. Quocirca humillimè exoptulo ab Illustrib: Gener: Nobilibus Dominationibus vestris, vt si alicui familiæ, vel origini & meritis non apprimè satisfactum in hoc Tomo Primo fuit, me certiore pro sua innata benignitate velint: edoceant, producant, authenticæ demonstrent, & Cracouiam, Varfauiam, Lublinum, & Leopolim, A. R. P. Prioribus Conuentuum Ordinis Prædicatorum transmittant. Promitto me satisfacturum singulis & omnibus exposcentibus. Et quoniam Tomus alter nunc colligitur, antequam typis committetur, obnixè exoptulo, instruendum litteris & dispositionibus domorū & familiarum non grauentur: Nunc à littera L. prout Stemmatum denominatio idiomatis Polonici dictabit, vsque ad litteram Z. in hoc Tomo Secundo Deo auxiliante continuabimus. Dùm verò me cum Sacra Religione mea Illustrib: & Gen: Nobilitatibus vestris, in obsequia obtuli, gratia sua humaniùs prosequi velint.

Exoratore perpetuum ante vota suscipientem &
coronantem Deum obtinebunt.

ORBIS POLONI TOMVS I.

ABDANK seu HABDANK.

Habdank

DELINEATIO.

CRoſmerus lib. 5. ita delineauit Arma. Inſigne hoc, habet lineas iunctas in modum duorum trigonum æqualium, acutos angulos habentium, quorum baſes ſuſum verſus patent. Verùm facilius delineanda veniunt. Arma hæc exprimunt litteram latinam maiuſculam ſuſum baſis obuerſam M, geminatam tamen. Aut V maius, iteratum tamen, & ligatum. Tracturæ ſunt albæ, in campo rubeo, ſuper galeam: corona, ſupra quam, eadem Arma ſunt.

*Littera M.
Littera V.
geminata &
ligata.*

A

ORIGO.

O R I G O.

Skuba.

ORiginem Dlugossius, quem cæteri scriptores secuti fuerunt, exprimit. Concessa fuere viro à natura forti robore prædito, cognomine Skuba; quapropter primitus, Skubow vocata. Cum namque fortissimum Alemanæ gentis virum lucta in conspectu Principis superasset, ut Paprocus in Nido refert; ex humili sorte ad nobile subsellium vocatus, miles fortissimus fuit. Assignant nec immerito Armorum tempora diebus Grachi Monarchæ & fundatoris Cracouiæ. Illud autem inuentum, quo Draco sub arce Cracouiensi intoxicatum fuerat, boue scilicet artificiosè efformato; nitro, resina, sulphure, puluere tormentario impleto, Skubæ huic ascribitur. Sed sunt qui ingeniû Gracho tale ascripserunt. Vnde in *Compendio rerum Pol. sub Gracho*.

Draco peremptus a Skuba.

*Sulphure farcit ouem Gracus, monstro obijcit: illo
Interijt ingens bellua victa cibo.*

Demum Anno 1109. (vnde etiam colligere licebit antiquissima in Regno Arma Skubow) mutatum fuit cognomen Armorum in Habdank, occasione Ioannis Skarbek Comitis, à Boleslao Kriuoustio ad Henricum Imperatorem nuntij. Cum enim Cæsar ambitiosè admodum & arroganter ostenderet legatis thesaurum ingentem, hic inquit, Polonos perdomabit. Scarbicus stultam iactantiam Cæsaris notans, annulo, quem digito gestabat, in thesaurum proiecto: Aurum inquit, addamus auro. Scomma intellexit Cæsar, eludendo *Habdancè* dixit. hoc est, Gratias ago. Hinc arma sua Skubow, receperunt cognomen *Habdancè*. O magnanimitatem legati. Ampliora iam tibi debemus quàm Dlugossius notabat. Erant, inquit, illi solertes & viri magni. Maximus tu inde fuisti. Struxerat quondam Nero Palatium ex auro, gemmis, sapphiris, alijsque pretiosis margaritis, cui adinuenerat fornicem crystallinam, in quâ sol, luna, horarum ortus & occasus monstrabantur ait Sueton. Vbi dum semel consultat cum Senatu, quidam Philosophorum aduenit die media cum face lucente dicendo. Lucem luci non addo, sed pudori duco, in tanta Astrorum & Heroum luce, in obscuro pallio, sine luce apparere.

Magnanimitas legati.
Palatium Neronis splendidum.Fax in die ad Senatum.
Polyb. lib. 9. cap. 11.

O virum magni animi, ut non immeritò quidam.

Hic tamen attolit mens generosa caput.

Victoria quo fortunatior est.

Ferrum ad defendendum.

Longè nobiliorem animum nuntij affero, dum audet aurum in præsentia Cæsaris, committere auro. Commonstrabat enim, nec Regno Poloniæ, & Regi inuictissimo nostro, abfuisse thesauros: nec victoriam fortunatiorem fore, nisi iustitiæ, pietatis ac religionis viribus munitam. Quapropter licet Val. Max. Ciniacam urbem extollerit, quod vno ore legatis M. Bruti suadentibus, ut pecunia data sint liberi sui que

iuris

Abdank.

iuris, responderint: Ferrum nobis à maioribus relictum quo tueremur ciuitatem, non aurum. Magis tamen Caroli V. dictum efferendum erit, vt in Deo nostro spem reponamus. Non est, inquit, cur timeamus, cum præsidio Dei satis vallati sumus. *Franc. Robertellus Orat: Funebr. habita Bononia.*

3
à maioribus
relictum, non
aurum.
Dei præsidium
summa fortitudo.

FAVSTVM OMEN ABDANCIIS.

MAGNI

Secretarij Regum & Principum.

ANtiqui dum litteras cum notis celebrare coeperunt, magni honoris tunc litteræ erant. Ita M. Manlius lib. 4. Astron.

Hic & scriptor erit felix cui littera verbum est.

Quique notis linguam superet, cursumque loquentis

Excipiet, longas noua per compendia voces.

Litterarum
honor.
Littera verbum est.
Scriptores
veloces.

Et tales Romana felicitas, Scribas Regios, Questorios, Ædilitios, Pontificios, Militares, nec Roma modò, sed & Bizantium læta conspexit. *Curopol. lib: de Offic. Aula Constantinopol. pag: 233.* Hoc omen ac tale familiæ vestræ primùm Abdanck præfagit. Est namque littera, & in notam perillustrem versa. Nec tantum Lacedæmonijs littera in Scutis Lambda, vel Messenijs littera Mi, licet in notas versa splendoris ac insignij tulit, quantum littera vestra in notam conuersa fert & tulit, cum & littera sit geminata & in cælum obuersa. Faucant dictis Scarb-kouij Magni duces exercituum Regni Scarbimirius, & Sueborius, Faucant graues Archiepiscopi Wloftyburius & Stomouius.

Lambda li-
tera Græca,
Mi littera
Messenijs.

MAXIMI IN REGNO.

Chalcidensis quidam, dum Sillæ adhuc pueri vultum, ingenium, motumq; corporis sæpius contemplaretur: Necesse, est ait, hunc fieri magnum virum: & miror quod omnium iam primus non fuerit. *Bruson. lib: 7. cap: 20.* Quis vobis ô Habdancij magnum quid non ominabitur? Me hercule, si quis non ominatur, iam cælum ominatur. Hoc satis concinnè de Armis vestris in Epigram. R. P. Matthias Sarbieuius è Societate Iesu, in Chodkieuicij Caroli laudem expressit dicens.

Sylla facies
magnum pre-
tendebat.

Magnus Alexander, Magnus Pompeius habetur,

Magnus habebaris Carole, Magnus Otho.

Scilicet hos magnos, magnificere triumphis,

Te maior magnum Carole palma facit.

Perlege stemma tuum, vincis te, vincis & hostem,

Hic quæ terra legi non putat, astra legunt.

Ominatur
magnum Hab-
dancijs, cæ-
lum.

Chodkieuicij
laus.

*Si dubitas, hoc ipse Deo da stemma legendum
De celo magnum, maximus ille leget.*

Et V. Gregor. Samboritanus in laudem Stanislai Slomowski Archiepisc. Leopoli. ita in stemma vestrum.

*Slomouia.
Domus.*

*Sola refert unam maiuscula littera vocem,
Littera res plures congregata refert.
Hic domus, hæc cuncta repetit Slomouia, signum,
Nam parit egregios, per sua facta viros.
Corpore sunt fortes, animi sunt robore fortes,
Et virtute viri, parva trophæa gerunt.*

PALMA VIRTUTVM.

*Scriptura in
folijs palma.*

*Litteris nota-
bant signa
militaria.*

*Choienſki lau-
datur.
Padnionſki
laudat.*

*Epitaphium
Io. Choien-
ſki.*

M Varro apud Seruium ad lib. 6. Æneid. ait. In folijs palmæ interdum notis, interdum sermonibus scribebant. Cùm palma præstantior fieri nequeat, Virtute, Religione, Fama, has litteras & notas in ea scribite; Hercules, Vlyſſes, Cato, Fabius, Metellus, Annibal. Litteris Romani signa militaria notabant. vt prima littera ex nomine ducis, totum nomen notaret. *Alex. ab Alex. lib: 4. cap: 2.* In his palmis vestris si litteram hanc vestram adnotaueritis, nedum dracones, leones, elephantos notabit, sed & clarè significabit, & fæliciter pronuntiabit. Talis fuerat Choienſki Ioan. Vice Cancel. Regni, quem Philip. Padniewski Episcop. Crac. in elogijs post Cromerum lib. 5. multis extollit, Vir clarissimus, & admirabili ingenio, excelso animo, maximo consilio, eruditione & iurisperitia non vulgari. Quod & Cracouiæ Epitaphium exprimit.

*Mens ego Regis eram summi columnenque Senatus,
Idem ope Mercurij, Palladis & Fidei.
Summorum celerem cursum succidit honorum,
Quem dederat virtus, inuida parca mihi.*

MAXIMI SCIENTIA.

*Lineæ sese in
puncto secan-
tes.*

O Quàm distinctam linearum commonstrauit differentiam Euclides: at præcipuè linearum tangentium sese in puncto. Hinc enim profluxere differentes anguli, hinc quadraturæ, trigoni, tetragoni, pentagoni, cæterique Mathematicarum differentiarum scopuli. Domus Musarum quam pulchrè arridet vobis doctissimi Habdancij. Ego tamen reginam vobis cui cæteræ subseruiunt scientiæ ominabor. Cadentes lineæ vestræ hæc quatuor registrant.

*Catena vir-
tutum.*

*Veritas, Victoria, Virtus, Vita.
Quæ ita sibi inuicem sunt colligata, vt nec catena Homeri vicinius possit.*

Quæ

Abdank.

Quæ enim est Veritas sine Virtute?

Quæ Virtus sine Veritate?

Quæ Vita sine Victoria?

Quæ Victoria sine Virtute & Vita?

In summa quæcunque media ex his quatuor tanges, extrema concordabunt: & si quæ extrema tetigeris, media respondebunt.

At in vobis

Omnis res iam est in vado, vt Terent. dixit. Hinc de tumulo umbra Psarski Officialis Gnesnen. loquitur. Quæris qua is solertia in consilijs dandis, qua iustitia in causis decidendis, qua benignitate & liberalitate in pauperes fuerit, interroga singulos, rem tibi ex ordine pendent.

S V M M I R E L I G I O N E.

Librum signatum quis leget? Stemma vestrum liber signatus est. *Lib. signatus.*
Est enim geminatum V. iteratis vicibus, miris fascijs striptum,
Quis igitur librum hunc leget? Illum Apocalypseos, legit agnus, istum leget sapiens. Quomodo? Sapienter.

Vanitas vanitatum & omnia vanitas. Igitur valedicite vanitati. Sit animis vestris Carol. V. Imperat. sensus, qui abdicatis Imperij sceptris, *Carol. V. sceptrum depositum.*
suo Domino vota reddere elegit, & dies suos precibus consecrauit. Sit repetita cuiusdam Philosophi morientis, recens vestra in memoria lectio. *Epitaph. I. Konarski de notum.*
Liquo inquit coarctatus, cras coruis, vanaq; vanis. Eiusmodi virum ex armis vestris Ioan. Konarski Epitaph Crac. 1580. celebrandum offert. Dum legitur

*Cur sic despectus rigida sub arbore pendes
Tam diram pateris cur bone Christe necem?
Pro me quidem suffers, mea crimina portas,
In cruce tu moreris, ne crucifigam ego.
Omne igitur toto mihi quod contigit in orbe,
Atq; animo iuncto corpore, semper habe.*

L I N E A F A M I L I Æ A B D A N C K.

SKubow primus parens Clenodij miles fortissimus, Anno 999. *Skubow.*
filius eius, Comes maximæ dignitatis, cuius filij

I. Lampertus Episcop. Cracouien. Anno 1083. De quo Christoph. Kant-
ski, in vitis Episcop. Cracouien.

Præsulis ob cædem longum pastore carentem

Lampertus prudens accipit inde gregem.

Transtulit in propriam Stanislai ossa Cathedram,

Permotus multis mirificisque modis.

Magnus honor cæsis pro Christi nomine membris
Debetur, quorum vita perennis erit.

Skarbek. II. Michael, à quo & familia Scarbkonum propagata fuit. Notabant familiam suam à Gory seu de Gora.

Ioannes Skarbek Comes à Gora, ad Henricum Imperat. nuntius 1109.

*Skarbek pius
fundator.*

Michaël Skarbek de Gora Comes, monasterium Lubineñ. in Maiori Polonia construxit & dotauit Ord. Sancti Benedicti. Anno 1114. Ibidem quiescit. Dlugossius cum singularis deuotionis & zeli, in Deum & Religionem Christianam, dicit.

*Skarbek dux
exercitus Re-
gni.*

Skarbimirium Ducem exercitus Regni, & contra Pomeranos, 1106. Boleslai Kriuousti temporibus, ubi & oculum dextrum in conspectu Regis amisit. Pugnavit & in campo Canino contra Henricum Imperat. Pugnavit & contra Bohemos. Verum dum contra Principes proteruè ac minus fideliter egisset, excacatur (ut ferunt) penitus. & loco cadere coactus. Castellano Cracouieñ. Senatoriam superiorem concessit. Cromerus lib: 5. Et Miechouius lib: 3. Cap: 10.

*Fundator
Skarbek.*

Ruslaus Comes, in cuius monasterium Suleionien. exedificatum fundo Casimirus Princeps possessionibus ampliauit. Miechoui lib: 3.

Ioan. Skarbek Comes de Gora Monasterio Pokrzywnicen. à Casimiro fundato, villas aliquot donat, 1186.

*Skarbek dux
exercituum
Regni.*

Wseborius Skarbek Vladislai II. temporibus Dux exercituum Regni. Cromerus lib: 6.

*Skarbek Ar-
chiep. Gnesn.*

Wlostybitorium Archiep. Gnesn. Cathal. 1279. At confirmationem non recepit, ob Principis affectum duriores Premislai. Quinquennio Archiepiscopo Gnesna tunc caruit.

*Skarbek Ep.
Posnan.*

Petricium Skarbek de Skorzeuo. Dlugossius Episcop. Posnanen. 1265. filium Drogoslai Comitis meminit.

*Skarbek Pal.
Send.*

Albertum Palat. Sendomir. Cromerus lib: 12. qui à Paganis ex arcu balista transfixus fuit. Anno 1357. Et Dlugossius A. 1488. Nicolaum Castellatum Caillien. meminit. Skora de Gory.

*Skarbek Ca-
stel. Calisen.*

Scarbkonem de Gora priuilegia Ducatus Russiæ rubæ in Castro Leopold. Gubernatorem dicunt Ducatus A. 1436. Cuius posteritas clara in Russia hæc fuit: Petrus Skarbek. Ioan. Skarbek in Saranczuki. maximus militia, summus ingenio vir. Reliquerat filium Petrum & Margaretam filiam, quam in matrimonium Baworowski acceperat. Tertius eorum Germanus æterna memoria clarus Raphaël, qui ex Ostrowska Armorum Leliua prolem acceperat. Soror horum Scarbkonum Iudici terrestri Halicien. Martino Wilczek Tribuno Leopold. in coniugium data fuit.

*Skarbek Gu-
bern. Russia.*

Konarski.

Konarski Hi Scarbkones sunt. Nam & Gora ex qua originem Scarbkones suam habent, illis cessit. Statura eorum in Maiori Polonia. Aliorum in terra Sendomiren. & sub Vngaria montibus. Magnæ reputationis

tionis viros commendat dictum Casimiri Iusti, ut Cromer. refert, quem
 & Comitem Princeps nominat. Non Comitum inquit, iudices, ut pro
 maxilla illata mihi in iniuria miles hic, cuius opera in R. P. aliquando
 mihi erit necessaria, intereat. Ioannem Konárski fuisse nominat
 Papr. Anno 1177.

Ioannes Konárski, Episc. Crac. 1534. Paproc. proponit. Sed Chri-
 stoph. Kantski ad Annum 1503. assumptum in Episc. & Ducem Seuerien.
 refert. In cuius laudem ita ille:

Konárski E.
 pisc: Crac.
 sedit annos 22

Gymnasium Craci artibus, at splendore Cathedræ

Huc alijsque ornat pluribus aula bonis.

Confectus Patriæ curis, confectus ab annis,

Tomicio, Christi tradit ouile suo:

Vtilitate gregis motus. Quàm tempore nostro

Difficile huic similem quis reperire quæat?

Cedit Episco.
 pat. utiliter
 & puè.

Ioannes Konarski Palat. Kalisien. germanus Episc. Cracouien. qui reli-
 quit filios Adamū Episc. Posnaniē. 1574. & Ioan. Castell: Kalisien. 1578.

Ioan: Konar-
 ski, Palat:
 Kalisien.

Hic ex Opalińska Marschalci Regni filia & Generali Maioris Poloniae,
 filiam unicam Annam, postmodum Coniugem Zborowski, Castell. Gne-
 sneń. &c. reliquerat. Cuius pietatem Epitaphium in Zborow dicet.

Ioan: Konar-
 ski, Can. Cra-
 couien.

Ioan. Konarski Præpositus Swietomichalscen. Canonic. Crac. filius Stani-
 slai Konarski, Marte & Pallade clarissimi, cuius Præpositi deuotus ani-
 mus apparet ex Epitaph. Crac. Anno 1580.

Cur sic despectus rigida sub arbore pendes,

Tam diram pateris &c.

Kolaczkowski de Konari, idem est origine & statuorum diuisione cum Kolaczkow-

Konarscijs, per abusum obcessam sorte fraternam villam Kotackouice, sic nuncupatus.

Premislaus de Konari Kotackowski Castellanus Ko-
 nariensis in Aula Sigismundi I. multis obsequijs commendatus: tempore
 Sigismundi Augusti pietate & zelo Religionis Catholicæ feruentissimus,
 pluries ad externos Reges, Principes functus est legationibus, Vbislaus
 de Konari Subcamerarius Calisien. vir doctus & usu loquendi exoticis
 nationibus cognitus fuit. Ab hoc strenui milites & Rothmagistri tan-
 quam ex equo Troiano prodiere. Nepotes eius Pacosius & Iacobus supra
 modum candore & amicitia in Maiori Polonia excelluerunt. Nicolaus
 de Konari Kolackowski Iacobi filius Castellanus Krziuinensis, Vislensis
 & Pilensis, Capitaneus, Serenissimi olim Regis Poloniae Sigismundi III.
 multis & varijs functionibus maxime sub tempus absentia & expeditio-
 nis ad Regnum Sueticum probè & fideliter commendatus. Serenissimi
 & Victoriosissimi Vladislai IV. Regis Poloniae in prima etate nutritus
 omnibus morum comitate & candore charus & perspectus fuit. Duas
 reliquit filias Constantiam & Caciliam, Constantia cessit in matrimo-

nium.

nium Magnifico Stephano à Grudna Grudzinski, Palatinidi Rauenfi, Capitaneo Vsten. Pilen. Bolemuicnsi. Cacilia nupsit à Leszno Lesczynski Palatinidi Brzestensi. Stanislaus de Konari Kotaczkowski Praepositus Calisien. Canonicus Gnesn. Serenissimi Sigismundi III. Secretarius Abbatiae Landen. nominatus, strenuam & fidelem sub tempus Moschouiticae expeditionis operam Serenissimo protunc Principi Vladislao nunc gloriosissimo Regi Poloniae & Sueciae praestitit. Andreas frater illorum germanus Serenissimae Constantiae Austriacae, Serenissimi olim Sigismundi III. coniugis Reginae Cubicularius. Georgius strenuus miles & in pacificandis ac decidendis amicorum controuersijs felix. Andreas de Konari Pakosy filius, translatus est de Maiori Polonia in Palatinatum Sendomirien. summo vir ingenio scripto pariter & eloquio functus, ob idque Illustrissimo Ianusio Duci in Ostrog, Castellano Cracouien. charus fuit: eius opera in difficilimis temporibus Reipub. usus est, scripsit de Arte Militari, liber hic in Archiuo Illustrissimi extare debet. Andreas & Alexander eius filij strenui contra quemuis hostem milites & probati. Andreae filij quatuor, Alexander, Ioannes, Andreas, Stanislaus. Ioannes in Comitatu Serenissimae Constantiae infantis obsequia Camerdini peragit. Ceteri ad omnia magna nati. Marcus Pakosy patruelis strenuus miles, & in Maiori Polonia terrae suae Palatinalis varijs factionibus clarus. Filij ipsius Andreas & Albertus, hic hospitalitate & candore paucis secundus, ille multis expeditionibus contra varium Reipub. hostem strenuus miles probatus fuit. Alberti filius Procopius, vir strenuus & ad summa natus. Petrus de Konari Kotaczkowski, vir pius & religiosus. Filij ipsius Martinus, Petrus, Georgius; omnes strenui milites & rerum agendarum dexteritate prompti. Martinus Aconomus fuit Ducatus Seuerien. Serenissimi Principis Vladislai, & in arce Smolescen. fatis cessit. Petri filij quinque, ex Elizabetha de Bnin, procreati; Adamus in Aula Serenissimi Sigismundi III. Regis multum aetatis insumpsit, & strenuus in agendo apparuit. Sigismundus, Ioannes, Petrus seruitio bellico, Stanislaus intenti vitae suae tempora finiuerunt. Iacobus de Konari Kotaczkowski, Canon. Cracouien. Sacrae Regiae Maiestatis Secretarius, vir literatus ingenio viuaci, maiorum suorum factis & gestis intentus respondere conabitur.

Choienski Episcopus: Crac.

Choienski in Maiori Polonia in Kalisien. & Posnan. Palat. Ioan. Choienski Cathal. meminit, Anno 1538. Episcopus Crac. Quem nedum Cromerus, sed & Padnieuius Episcopus Crac. summe commendarunt. Eius animum in virtutibus & pio affectu ita aperuit Kantcius.

Epitaphium Choienscy.

O mihi si plures annos fera parca dedisset,
Et vellent vitae fata fauere meae.

Quam tibi multa forent nostro de nomine, quamque

Affluere.

Afflueres magnis Grachia docta bonis.
Sed quia, quod volui, nequeo; grata accipe mente:
In rebus magnis & voluisse sat est.

Filij ex fratre Episc. Anno 1584. Hieron. Canonic. Crac. & Posnaniens. Et Petrus, qui iuventutem suam in exteris nationibus excolendo, in Cæsarea Rudolphi Imperat. Rom. militaria exercitia, summo profectu & effectu deducebat. His temporibus Ducis in Ostrog Vladislai Dominici ductor exercituum contra Kosacos in Starzec: Choienſki fuit.

Buczacciorum familia clarior sole. Gabriel Capit. Camenec. 1260. Nicolaus Palat. Podolia. Georgius & Ioannes à Tartaris interempti.

Buczacki.

Michael Buczacki Castel. Halicien. & alter Capit. Sniatinen. de quibus multa præclara & æterna memoria dignissima referunt Historici, & præcipuè Cromerus lib: 21. 28. 29. Theodorum Gubernatorem Podolia à Vladislao Rege, meminit lib: 20. & 22. Quos expedita manu in angustis & impeditis locis adortus multis incommodis affecit, & multos captiuos liberavit.

Iacobum Episcop. Plocen. & alios plurimos graues ingenio, salutare bello, victores hostium, & procuratores strenuos, regni scriptis referunt. Verum Periodum passi caelestium incolæ fieri meruerunt. Sic transit gloria mundi. Ut non immeritò quidam de morte,

Vis? non vis, ego iure meo procedere cogor.

Effluxere, annus, mensis, & hora, dies.

Iazlowieccy de Buczac. Georgius Iazlowiecki. 1577. Palat. Russia, Iazlowiecki.

Iazlowiecki.

Magnus Dux exercituum regni, Lubacouien. Sniatinen. Czerwonogrod. Capit. Nullus hostium regnum S. Crucis illo præidente grauitè inuasit; Nec aliquis Magnorum Ducum, tam profundè in hostilem terram exercitum ante ipsum introduxit. At non est cognitum bonum nisi amissum, dum per decessum, magna deuastatio in confinibus Regni per incursiones Tartarorum accessit. Reliquit ex Tartowna Incisoris Regni filia Michaelem Capit. Chmielnicen. auidè parentis vestigia in rebus agendis obseruantem.

Nicolaum Capit. Sniatinen. qui in exteris nationibus eximia indolis specimina collegerat. Demum in patria Iankulium Palat. Valachia, hostem Russia & Regni colligauit vinculis, qui iussu Regis Leopoli truncatus fuit. Clarus ubique & illustris. In senatu, grauis sententià; in bello, expeditus auctoritate; domi, humanissimus fuit.

Andream Capit. Czeruonogrod. & Hieronymum, Filias verò, unam matrimonio Martino Czuryto, alteram Wolscio in Podchayce, Hedwigis verò Belzeccio, dotata, Omnes Clarissimi & Generosi milites, Rothmagistri Generales Duces. Verum lineam hanc Iazlouiecciorum auream, iam Hieronymus terminauit, cum sterilis cum filia Illustrissimi Ducis in

Ostrog Ianussij decessisset. Cuius laudes encomia, Epitaphium in Ecclesia Ord: Prædic. Iazłouecia dicit, & ad speculandum offert.

Białobrzescy in Palat. Sendom. Martinus Episc. Camen. Clara Tumba Abbas, multoties Legatus, ad Confederatos milites, ad Casarem Maximilianum ut supersedeat à Regno Pol: & in Vngaria, ad exequias Christoph. Bathorij. Plurimos conscripsit libros ad utilitatem S. Ecclesie. In cuius Arma in Agenda sub titulo eius, Colonia A. 1578. impressa hæc leguntur.

*Fælix ante alias Vrbes Camenecia, fælix
Podolici populus promptus ad arma soli
Te Białobrzesi meritò est Martine potenti
Præsule, diuini potibus ingenij
Doctrinam, pietas, longè pulcherrima virtus
Splendore exornat, cum grauitate suo.
Iudicium Regis Stephani hic cognoscite, tales
Ille Senatores quod facit esse suos.*

Andreas, quem alij Stanislaum, Białobrzesci Abbas Andreiouièn. Anno 1578. non absimilis fratri Humanitate, Liberalitate, Religione.

Slumowscy Stanislaus à Sigismundo Rege Episc. Laodiceñ. Suffragan. Cracou. vitæ, ætate maturus, eruditione & virtute conspicuus, & in utroq; iure exercitatissimus. Archiepisc. Leopold De hoc Scrobisouius Canon. Leopold.

Conamine magno

Promouit Cathedræ commoda quæque suæ.

Pekosławscy in Palat. Sendomir. de Pekosławice. Stanislaus cum Georgio Iazłowiecki indefessus miles, postmodum cohortum sub Gedanum Illustr. & Rcuerendiss: D. Episc. Cracouien. Krasinski gubernator strenuus, & à Stephano Rege ad Laternam machinarum bellicarum vigilans custos, animum Regis ita conuertit, ut contra Scythas & Moschum ad Polociam &c. præfectum militiæ elegerit, ac in Filandiam transmiserit, ubi in meritorum præmia, cum certa summa pecuniaria, Marienburg. & Ascaradum collatum sibi priuilegio accepit.

Cieklinscy à Cieklin, ex Russia in Poloniam & sub montes Vngariæ translati, in hæc tempora sub papilionibus & in Curia Regis & Ducum, florent, ac gloriæ & famæ domus magnifica suæ, consulunt. Stanislaus Cieklinski, Vice Capit: Sanocen. Quem ita Crosna Epitaphium, Virtute, fide, sapientia, ac pietate præstantissimus, in Domino obdormiuit Anno 1568. Andreas filius, multarum linguarum peritissimus, Canonicus Cracouien. Episcopis dilectus fuit. Hunc Paproc. vita, ingenio, doctrina, grauitateq; morum Clarissimum refert. Nicolaum Germanum Stanislai Burgrabium Cracouien. referunt. Qui reliquit Florianum Came-

rariunt

varium Palatinatus Sendomir. & Christophorum militia præclarum. Filius Floriani Ioannes Camerarius, Palat. Sendomir. & Vice Cap. Officij Nouæ Ciuit. ex filia Kresij. Alter filius Stanislaus Rothmag. usque ad senium. Et Nicolaus apud Hieremiam Palat. Moldauia magnus militia. Qui reliquit filios, Dobeslaum Secr. S. R. M. Alexandrum & Ioannem. Alios Cieklinscios in Podolia Laticouia plurima Epitaphia referunt, immortalis gloria maxime dignos, Alexandri Iacobi &c. Quorum relicta posteritas gloriosa facta, è tumultis virtute ac fortitudine reuocare & reuiuiscere conabitur.

Warsiccij, in Palat. Lancicieñ. pacis bellique gloria illustres, semper floruerunt. Origine à familia Skárbek veniunt, & sicut ille primus in gente sua Ioannes Skárbek de Gorá, ob egregium magnanimitatis Polonæ in Aula Henrici Imperatoris editum specimen, (dum ingenti per iactantiam ostenso auro, aurum de manu propria detractum addidit) stemmate antiquo, nouum cum gloria, acquisiuit cognomen Habdank. Ita hi à natiua Maiorum suorum non degeneres virtute, dum pretioso nobilitatis auro, ignitum pietatis in Deum & Patriam aurum accumulanti, nouis insignitum lemmatibus antiquatum suum stemma exornant. Ex hac Illustri familia velut ex equo Troiano tot tamque inclyti prosiliunt viri, quorum alios Martis labores continui, alios pacis iucundæ tranquillitas, hos zelus Patriæ, illos amor fidelitasque Principum, omnes boni communis utilitas commendat, ut pote qui se non sibi sed Patriæ & bonis omnibus natos esse arbitrantur.

Arma eorum gentilitia explicant tres istæ tracturæ, ab imo quidem simul iunctæ, sursum verò disiunctim tendentes. Crediderim arma hæc, Spartanorum more, triplicis in hac familia generosæ ætatis, senum scilicet, iuuenum, ac puerorum symbola gestare: Senes cum gloria canescentes occinunt: Nos quondam fuimus inclyti bello viri: Iuuenes ad virtutem nati & educati inquirunt: Nos iidem modo sumus si velis periculum facere. Pueri innata parentum maturantes virtuti spondent: Nos fortitudine plurimum præstabimus. Quidni præstent? Cum tracturas has Titan Sarmaticus descendere nunquam ascendere semper in posteris intueatur, ut non immerito ex Plauto in Bachide illud ipsis appropriem:

Ite nunc fortes, vbi celsa magni

Ducit exempli via.

Acta Terrestria Lancicieñ. sub anno 1484. mentionem faciunt Stanislai de Wárszyce, qui Vincentianæ de Lanzenice Palatinissæ Bresteñ. & Capitaneissæ Lancicieñ. quatuor millium aureorum Vngaricalium precio bona hæreditaria obligauit, in eodem Palatinatu consistentia, videlicet Oppidum Skoszewy cum pagis ad il-

Iud spectantibus, nimirum Byſzowy, Kalen, Mieczkowa Wola, Moskiew, Polik, Witkowice, Bendon, Buczek, Ostrow, Parzyce, Czerzchow, Modlna, Krzeszow maior & minor, Leznica maior, Bogdancow, Tymienicá, Dąbrowká maior & minor. Quæ bona ab eadem Vincentiana resignata, anno Dñi, 1484. ad Regem Casimirum peruenerunt, vti acta in hanc formam testantur.

Actum in Terminis Terreſtribus Lancicien. Feria tertia proxima Conductus Paſchalis, anno Domini, Millesimo, quadringentesimo, octuagesimo quarto.

Veniens Nobilis Stanislaus de Warſzyce, sanus mente & corpore existens, non compulsus nec coactus, nec aliquo deuio errore seductus, sed matura sua ex deliberatione amicorum suorum sano fretus consilio, publicè & per expressum recognouit, quia omnia bona sua hæreditaria in quatuor millibus florenorum Hungaricalium auri iuxta Acta Castren. Lancicien. reformata & inscripta, videlicet Oppidum Skoszewy, necnon villas ad ipsum Oppidum spectantes, hoc est Byſzewy, Kalien, Mieczkowa Wola, Moskiew, Polik, Witkowice, Bendon, Buczek, Ostrow, Parzyce, Czerzchow, Modlna, Krzeszow maior & minor, Leznica maior, Bogdancow, Tymienica, Dąbrowki maior & minor, cum eorum iure & dominio quod solustenuit & habuit, agris, campis, pratis, pascuis, syluis, borris, gais, rubetis, indagibus, aquis, piscinis, fluminibus, fluuijs, riujs, stagnis, lacubus, molendinis aquaticis & ventilibus, ac eorum emolumentis & mensuris, Oppidanis, incolis, villarijs, Cmetonibus, Censibus, Obuentionibus, Laboribus, Angarijs, Curijs, prædijs, domibus, Arcis, hortis, & omnibus fructibus seu vtilitatibus vniuersis ad dicta bona superscripta spectantibus quorumlibet nuncupatis, vel in futurum nuncupan. quæ ibi nunc sunt vel in futurum fieri possunt, nihil pro se in eisdem bonis excipiendo à Graniciebus ad Granicies Magnificæ Vincentianæ de Łacznice seu Viazd, Palatinissæ Breſten & Lancicien. Capitaneissæ in quatuor millibus florenorum Hungaricalium auri puri & iusti ponderis inscripsit & inscribit, ratificat & reformat per præſentes, cum effectu per ipsam Magnificam Vincentianam tenen. haben. vti fruen. & possiden. vsque ad debitam certam & realem descriptorum Quatuor millium florenorum solutionem. Quæ quidem bona superscripta præfata Magnifica Vincentiana debet tenere à Natiuitate ad Natiuitatem Domini more obligatorio in summa superius expressa & inscripta. Intromissionem debet ei dare in bona superscripta in duabus septimanis, per ministerialem quem habere poterit sub pæna LXX. Marcarum & litteraria. Et hic idem in præſentia Iudicij Nobilis Ioannes de Rogozno cum sufficienti procuratorio, tanquam patruus Clenodiatus pro parte Magnificæ Vincentianæ acceptat eandem superscriptam obligationem, inscriptionem, ratificationem & reformationem, Præſentibus ibidem Magnificis & Generosis ac Nobilibus Thoma de Sobotha Lancicien. Andrea de Wroczy ny Brzezine. Castellanis, Vladislao de Milonice Pincerna, Ioanne de Wozniki Vexillifero maiore; Ioanni Karwat de Stoki Venatore, Petro de Gay Vexillifero minore, Adamo de Parzynczew Gladifero Lancicien. Martino de Krośniowice, Adamo de Wozniki, Alberto de Glandzianowo, Petro de Kamiona, Petro de Golice, & alijs multis circa præmissa fide dignis & honore.

Pietas illorum erga Deum quæ sit, templa & Sacella frequentia Illustribus Warsciorum sumptibus extructa, & magnifice dotata, omnibus palam faciunt. Cernis hanc egregio opere in Modlna antiqua Warsciorum possessione extructam Ecclesiam, quam à fundamentis manus illorum erexit. Capella quoq; eidem Ecclesiæ coniuncta illorum impensis stetit, ut communis fieret sepultura Warsciorum Familæ, quæ villam Miazsa Sosnia dictam pro annuali dote assignatam habet. Præterea Varsavia Virginum Deo dicatarum Ecclesia eiusdem familæ opera extructa est, quam Stanislaus Warszycki Thesaurarius Regni à fundamentis excitauit, dotauit, & propria sepultura nobilitauit. Ostendit Oppidum Brzeziny, & aliud ad Ecclesiam suam situm Sacellum eiusdem Thesaurarij Regni sumptibus dotatum, in quo soror eius Mariana de Warszyce Lasocka Vexilliferi Lancicien. uxor tumultata quiescit.

Ex eadem domo oriundus Ioannes Iacobi Warszycki filius, dum Patriam fortiter ab inuasivis hostium armis tutaretur, acriter dimicando sub Rewel in acie occisus est, mille strenue mortes subiturus pro charissima unius incolumitate Patriæ. Matthias verò Ensifer Lancicien. ex Rumisewska tres magnæ expectationis suscepit filios, Ioannem, qui sub Magno Zamoscio cohorti Equitum Præfectus, postmodum celebs obiit. Epaminonda ni fallor dictum amplexus, hic enim (ut refert Stobæus ser: 66.) interrogatus, quid nam utilitatis homo caperet innuptus? respondit: Pro Patria mori non dubitare. Hunc sequitur Stanislaus Warszycki eiusdem Matthiæ post Ioannem filius, qui nihil tam affine laudi duxit, quam id, quod acri studio, virtute, ac boni nominis excellentia partum est. Is primum in Aula Serenissimæ Annæ Jagelloniæ cum honore familæ suæ versatus, postea in Aulam Serenissimi Sigismundi III. migravit, cui quam gratosus in vita fuerit, mors illius & funebris solennitas quam ille præsentia sua Regia decorare voluit abundè testatur, quem etiam dum pro recuperando suo hereditario Regno in Sueciam nauigaret, indiuiduum itineris comitem habuit, cui ille difficillimo tempore in Sueciam magna submisit auxilia. Is eundem Regem magna Equitum hastatorum Peditumq; manu, suis propriis impensis, solo amore in Regem tractus gloriosè iuuit, tam in Expeditionibus contra Moschum factis, quam in formidoloso bello ciuili, quod communiter Rokosch dicitur, dignus certe, ut ab optimo Rege, illud Pyrrhi assertum sibi tribuatur, quod ille Ciuibus suis, Pyrrhum feliciter de bello redeuntem Aquilam salutantibus, respondit: Per vos Aquila sum, quid enim non essem, cum vestris armis subleuer? Functus præterea magna cum laude legatione, ad Ioannem Basilidem magnum Moschouia Ducem. Postmodum ab eodem Rege, in cuius Aula gratosus extitit,

Supremus Regni Thesaurarius designatur, in eo munere, tanta virtutum ac præcipue liberalitatis specimina ostendit, ut omnium in se conuerteret oculos, magnæq; posteritati ad imitationem sui exempla relinqueret: Nam cum ubiq; immoderata militum licentia, sub tempus Confederationis ipsorum grassaretur, & omnia publica vectigalia intercepta, proventusq; pro mensa Regie instituti imminuti fuissent, ipse aliquot mensibus, propriis fructibus, pro dignitate Regiam Maiestatem sustentauit. Gessit postmodum plurimis in Rempub. meritis & Regiam Maiestatem clarus, Præfecturam Cobrineñ. in Magno Ducatu Lithuaniae, Varsauien. Osiecen. & Ezerseen. Cum vero in dies pene singulos virtuti generosæ de præclare gestis aliquid superadderet, annuentibus omnibus bonis, laboriosum munus Thesaurarij in Palatinat. Podlachia commutauit, sed tam cordatum Senatorem inuida mors, Regno præceps abstulit & toti familiae de oculis lachrymas excussit. Mortuus est anno 1616. & Varsauiæ in Ecclesia propriis sumptibus extructa, sepultus. Cuius fama nunquam moritura etiam post cineres viuit.

Tertius Matthiæ Warszycki filius Andreas Succamerarius Sira-dien. vitam quietam, & ab omni ambitione alienam honorificentissime duxit, contentusq; sorte priuata, Senatoriam dignitatem aliquoties sibi oblatam recusauit, locauit sibi in matrimonium Catharinam de Roksyce, de Armis Pobog, fæminam raræ prudentiæ & sanctitatis, de qua illud Ecclesiastici 26. dici potuit: Sicut sol oriens mundo, sic mulieris bonæ species in ornamentum domus suæ, moribus enim ac pietate coniugali inclytam Warsziciorum familiam, mirum in modum illustrauit, & prole sanctè educata, veluti auro obrizo, Thesaurum Habdanckorum amplificauit. Frustra o Mater Grachorum Cornelia, ornamenta domus tuæ, filios è schola redeuntes iactabunda præsentas: En Catharina Warszycka, marito suo tres filios, & duas filias gignendo, totam Poloniam in laudes suas conuertit, Adamum Warszycki Aulicum S. R. M. Stanislaum Palatinum Generalem Masouie: qui Magni illius Castellani Crac. Ducis in Zbaraż, neptem & heredem, Ducissam de Wisniowiec in matrimonium accepit, Paulum Castellanum Conarieñ. Lancicieñ. Quos ne in faciem laudare videar, illud saltem Horatij gratulandum appono:

--- --- --- Viuite fortes

Fortiaque aduersis opponite pectora rebus.

Præter hæc tria Regni ornamenta, natæ sunt ei & duæ filiae, quarum natu maior Catharina primum in matrimonium iuncta fuit Illust. Gabrieli Comiti à Tarnow, Generali Capitano Cracou. post mortem huius, Illustri Ioanni Zebrzydowski, Ensifero Regni. Alteram autem minorem natu, iunxit sibi Magnificus Dominus Georgius Kalinowski,

quæ

Abdank.

II

quæ morte immatura è viuis cessit, sepultaq; est Petricouia in Ecclesia Monialium S. Dominici secundi habitus, quam illis mater sua, propriis sumptibus à fundamentis erexit, & dotauit. Ex eadem familia superstes manet Alexander Warszycki, in Warszyce & Biate hæres, optime versatus in rebus & linguis exoticis vitam adamauit priuatam, liberos ex uxore Walowska reliquit.

Suchodolskij ex Sendomirien Palat. Nicolaus Capit: Księżyneń. & Mar-
naue. A Moschis 1578. obsessus, fortiter hostem repressit. Moschis,
ereptis tormentis bellicis, victorem se demonstrauit. Kniazium Obo-
linski, Kniazium Kropodkinia, & alios in captiuitatem recepit. Pauco
milite propriis sumptibus collecto, gloriose de hoste triumphabat.

Lewikowskij, Albertus acierum Ductor, Castrorum Custos & rector, sub
magnis exercituum Ducibus Zamoyski, Zotkiewski, Koniecpolski, in ex-
peditionibus Vngaricis, Moldauicis fuit, &c. Epitaph. Bari in Podol.

Rogowskij in districtu Radomien. Felix Abbas Sieciechouien. Ut Epi-
taphium ibidem.

Rogouius fælix Abbas hac mole sepultus
Lustra iacet vitæ post duodena suæ,
Quod fuit immortale Polo stellante receptum est.
Fama etiam in terris non moritura viget.

Ioannes Rogowski, vir Martis & Palladis, Germanus suus Stanislaus;
in districtu Chelmensi sua statua posuit. Nicolaus ex Siedlecka pro-
lem reliquit.

Borzykowskij in Palat. Siradien. Fridericus Prepositus Steinbergen. in
Morauia, vir acer ingenio, & pietate clarus.

Piotraszewskij in Palat. Sendomir. Erat Ioan: Vice Capit. Osuecimen.
Reipub. in Legationibus proficiuus.

Ankuikowicz in Palat. Cracouien. Byszewskij in Palat. Sendomirien.

Przezwickij ex Palat. Leczycien. Stanislaus acquisiuerat bona in Palat.
Sendomirien. Radzanowskij in districtu Wislicien.

Milkowskij in Palat. Sendomirien. Iacobus veteranus miles, ad Zamo-
skij insignia.

Iugoszewskij in Palat. Sendomir.

Klonowskij in districtu Radomscen.

Kowalskij clarus atate & virtute.

Dunikowskij in Premyslien. Terra.

Bystrzeiowskij ex Palat. Lublin.

Dłotowie ibidem.

Czarkowskij ex districtu Drohiceń.

Woiewodskij ex Podlasceń. Unus ex illis à Moschis crudeliter occisus.

Wlad. 4. expugnante Smolenscum.

Mikołajewskij ex Gnesneń.

Szczyienskij ibidem.

Malczewscij *ibidem*.

Roguscij in *Masouia* & in *Russia*. Erat Albertus sub Chmielnik S. R. M. Rothmagister bello ubiq; clarus, & ad prouectam ætatem Castris deditus, reliquit ex *Karśnicka* filios optimæ spei.

Raimirij in districtu *Lukouien*.

Chorynscij in districtu *Kościneń*. Symon Chorynski qui reliquit filios Iacobum Rothmagistrum famosissimum apud Ludouicum Regem *Vnriæ*, ex tormento bellico, à Turcis occisus, Albertum & Ioannem milites, Martinum & Matthiam ex altera uxore. Qui inseruiendo aliis consumpti sunt, & bona sua Choryn Brodniciis vendiderunt.

Rogozinscij in Palat. *Sendomirien*.

Kuniccij in *Maiori Pol*: Exornant virtute familiam.

Skoroszewscij *ibidem*, obseruant famæ lumina.

Oborski sub Steph. Rege optimus miles ad *Kieffiam*, *Polociam*, *Sokeliām*, *Lenuartiam*, *Iaskaratiam*, sua namq; Tyrocinia in exteris regionibus, & *Cæsaream Maiestatem* acuebat.

Białoskorfcij in Palat. *Płocensi*, Erat Notarius *Campestris*, Regni & *Leopol. Terræ*, ac simul Rothmagister S. R. M.

Wołczek in *Chełmensi Terra*, denotatio quidem hæc est extrinseca, at propria *Rokuć*, Ioannes Miles, & eximius Rothmagister.

Borzyminscij in *Dobrineń Terra*.

Bielenscij Aptarunt virtuti animum.

Czelaticcij in *Præmyslien*.

Wazenscij in Palat. *Płocen*.

Dąbrowscij in Palat. *Sieradien*. Bernardus ex *Kurpiownd* reliquit filios quinque.

Magnuscij venantur æuiternitatem pietate.

Pfarski Albertus, Iuris utriusq; Doctor, Canonicus, Vicarius, & Officialis in *Spiritualibus Gnesnen*. Generalis, vir eximia eruditione, singulari prudentia, summa pietate præditus, ut dixi supra.

Lesczynski Notarius *Płocensis*, unus & Germanus suus, *ibidem* Canonicus, erat Capit. *Radzeieuien*. & Legatus in *Moschouiam*: *Papr. in Biberstein*.

Młynkowscij in *Maiori Polonia*.

Woienkowski Paulus, Secr. S. R. M. & Notarius *Thesauri S. R. M.* ad soluendū exercitibus Regni ordinatus fuit. Factus locuples, cito mortuus.

Budziszewscij Noti Ducibus exercituum & Regi, in bello, Castris, & expeditionibus variis.

ABDANCK SECVNDO.

D E L I N E A T I O.

Simile Stemma præcedenti, sed in hoc differt, quod super galeam est erectus Leo, anterioribus vnguibus placidè Arma Abdanck continens.

O R I G O.

Additionis Origo tam celebris vnde fuerit? Democritus dicet. Magna gaudia, nisi ex facinorum præclarorum spectaculo nascuntur. Ex Prudentia, fortitudine, Constantia. Nam nec Prudentia sine Fortitudine præclara elicit, vnde Plato in Phædro. Prudentia & magna vis, natura coniungi solent, nec fortitudo sine prudentia alta molitur, vnde Isocrat. Fortitudo cum prudentia iuuat, sine ipsa verò magis lædit habentes, nec Fortitudo sine Constantia, nec constantia sine fortitudine & prudentia, præclara facinora gerunt, cum hæc ipsa Romanos & in prudentia prudentes, & in fortitudine fortes effecerit, dicente Horat.

*Per damna, per cædes, ab ipso
Ducit opes animumq; ferro.*

Refert *Hector Poeta Boet. lib. 2.* Quod Fergusio primo Scotorum in Albione Regi, insigne fuerat, Leo erectus rubēs, aurea facie, cauda verberans

*Vir fortis in
aduersis.*

berans terga, vt mos feræ est sese ad pugnam incitantis, generosam significans iracundiam. Mane hoc insigne de hinc Regum Scotiæ. Dum talem additionem confidero, Leoninam virtutem in Abdantio, iunctam fortitudini Prudentiæ & Constantiæ suspicor. Et verè ita erat. Carolo Imperatore cum Turcis pugnante, agilis Turca, manuq; strenuus ante conspectum Caroli plurimos curuo gladio decapitabat. Hortatur verbis & donis, vt aggredi fortis insidiator possit: Magnus animo Matthias Machowski de Familia Abdank, ad Cæsarem militiam tractando procedit in medium, & auidum sanguinis hostem hasta adorsus est, ac vinctum Imperatori reddidit. Gratus officij Imperator, cum aureis donis, & ornatum Leoninum eius insignijs Abdank addidit. Hinc velim perpendita ponderosa D. Bern. verba in Epistolis. Non est vir fortis, cui non crescit animus, in ipsa rerum difficultate. *Et Val: Max: lib: 3.* Æqualiter se in aduersis gerere, quid aliud est, quam seuientem fortunam in adiutorium sui pudore victam, conuertere.

LINEA FAMILIÆ MACHOWSCIORVM.

Nicolaus Machowski cui addito facta, reliquit ex Dambrowska Balthasarum filium. Hic post iuuenilem ætatem honorificè peractam, & conatus gloriosos militares, copulatus matrimonio, ex Iezowska reliquit Ioannem, Petrum, & Martinum filios, & filiam. Eius Germani erant Stanislaus Abbas Mogilneñ. Nicolaus miles, & Achaicus. In expeditione contra Kosacos, Anno 1637. miles strenuus Machowski fuit.

AICH-

AICHIGER vel AICHINGER.

D E L I N E A T I O.

Sciurus rubens supernè, albus infernè, pedibus anterioribus erectus, in campo aureo. Super galeam & coronam, Sciurus intra duo cornua.

Sciurus.

O R I G O.

EX Germania in Regnum Pol: venisse, constat ex secundo Aichinger, Sigismundo primo regnante, per Zibultum Aichinger, qui in Russia Nobili sanguini per matrimonium coniunctus, claram familiam suam incolis virtute commendavit. Prima tamen Armorum origo, ex Francia Orientali, ut ex Epitaph. Cracoviae habetur, assumitur.

Aichinger.

F A V S T V M O M E N.

Solertia in rebus agendis.

Stemma vestrum, solertiam in rebus agendis, offert. De qua Eurip. *Et quid vires sine solertia? Periculosissimum impedimentum.* Sciurus enim tranat amnes exiguo ligno pedibus supposito, caudâ pro velo expansam gerens, ut in Collectan. apud Pier.

Solertia in rebus.

*Exiguus tranat ceu flumina magna Sciurus
Res gerimus magnas viribus ingenij.*

Sciurus quomodo aquas tranat.

Quod

Sciurus soler-
tiam signifi-
cat.
Solertia in-
genium lar-
giti.

Quod solertiam eiusque vim significasset, Oppianus narrat. *Quæ plus obtinet in difficilibus & impeditis, quam vires.* Vnde Paradinus. *Solertiam, ingenij largitorem dixit.*

LABOR IN VIRTUTE.

Non temere.

Negotia quo-
modo tractan-
da.

Cura omnia
constant.

NON temere. Hæc verba Cochleæ conantis falebrosum iter ad excelsum montis, Io: Bapt. Pittonus in Hieroglyph. subscripserat. Sed de Sciuro vestro iocundius eadem suadente Aristot. 3. Ethic. fero. *Negotia, inquit, aggredienda cunctanter, sed in susceptis constanter inhærendum. Quod utrumque Sciurus habet, qui Castaneam quamvis aspero & spinoso cortice circumdatam, tam diu laboriosè tractat: donec aperiat & fructu vescatur.* Hinc Pinander. *In cura & diligentia omnia consistunt.* Stemma igitur vestrum erit omen laboris, diligentiae, & curæ, in Virtute: ut dicere possitis.

Disce puer virtutem ex me, verumq; laborem:

Si verè ornari, laudis honore cupis.

Virtutis ima-
go.

Quapropter Q. Smyrnæus in Clipei Achillis descriptione lib: 5. Virtutem in celsissimo monte collocat, ad cuius fastigium, non nisi extremo cum sudore & periculo ingenti peruenire licet, vnde & Silius Italicus virtutem sic loquentem introducit:

Castam mihi domus, & celsò stant colle penates,

Ardua saxosò perducit semita cliuo.

Aspera principio (nec enim mihi fallere mos est)

Prosequitur labor ad nitendum, intrare volenti.

PRÆCVSTODITIONES

Ad solertiam prosequendam.

Gloria stu-
dium.
Themistocles
melior ex tro-
phæo Milthi-
adis.

PLut. in Apoph. Græc. Gloriæ studium, excussit amorem voluptatum. *Clauum ut aiunt clauo.* Vnde Themistocles compositionem & mulierum otia reiecit, ut Milthiadem triumphantem ex Barbaris apud Marathonem conspexit, dicens: *Milthiadis trophæum, non patitur me dormire, neq; cessare.* Sic præibat solertia Aichinger. Sic sequimini Virum.

AD VIRTUTEM ET LABOREM.

Labor in vir-
tute.
Fenestra ad
vitia.

Vacia cuius
mortuo simi-
lis.

PLurimum nocuit Reip. quisquis fenestram vitij aperuit. Plut. in Lacon. Talis est qui fugit virtutem. Quapropter vituperatur Seruilius Vacia, Prætorius vir, & diues, qui negotiorum odio abdidit se in villam à Seneca Epist: 51. cum eò præterirens dicebat. *Hic situs est Vacia.* Subindicans. *Nihil interesse inter mortuum, & inertem*

otio

otio abditum. Concordat Plat. in Laert. lib: 3. Nemo dormiens ulla re dignus est. Ergo in animis habete prudentiam, in lingua silentium, in vultu verecundiam. Et illud Claudiani in Epithalamijs Honorij foribus imprimite.

*Non quisquam fruitur veris odoribus.
Hibleis latebris, nec spoliat fauos,
Si fronti caueat, si timeat rubos,
Armat spina rosas, mella tegunt apes.*

*Nil sine labo-
ra.*

LINEA AICHINGERORVM FAMILIAE.

Zibultus Aichinger, vel, ut alij volunt, Aichiger, Sigismundo I. re-
gnante, in Russia & bona tenuit, & statua sua constituerat. Ex Ma-
leckowska Magni gubernatoris filia, reliquerat Zibultum & Georgium. *Familia Aichingerorum.*
Zibultus erat vir maxime tractabilis, & viuacis ingenij, ac moribus
benè compositis. Bochdano Palat. Moldaviae, maxime charus. Geor-
gius verò Stephano Regi adolescens ad obsequia applicatus Principis gra-
tiam diligenter obseruauit, unde ad Reges & Principes mittebatur. In Vn-
garia cum Risperterowna, matrimonium coluerat. Qui Rispert in Curia
Reginae Isabellae Pedissequam Gaionwska de Armis Rola, (ex qua hanc filiam *Gaionwska.*
habuit) in connubia impetrauerat. Augustinus Aichinger ex Fratre
Zibulti primi, praeipuus miles, & hostium strages. Familia Aichinge-
rorum, usq; modo in Pokucia reperitur, militiae dedita sub signis militari-
bus Martini Kazanowski, Campiductoris Regni, ac filij ipsius Dominici *Kazanowski.*
Kazanowski, Notarij Generalis Exercituum & Capit. Bohuslauien.

AICHINGER STEMMA

SECUNDVM.

DE LINEATIO.

Loco campi est scutum lineis distinctum ad sex campos supernè binos, infernè quadrimos. Primus Campus est rubeus, super quem turris alba, secundus Campus est flauus, super quem Sciurus erectus. Interius verò, Campus primus niger, secundus flauus, tertius rubeus, quartus albus. Desuper verò super Coronam sunt alæ duæ expansæ, leua inferius rubea, superius alba, dextra verò è contra. Inter has vir armatus cum stricto gladio, cuius manubrij pomum aureum est.

VNDE ADDITIO FACTA EST.

DVM Aichinger in Russia Familiam suam virtutibus claris clariorem effecisset: accidit vt feruente hoste Scytico, ac depopulante omnia igne & ferro, etiam Augustino Aichingerio litteræ antiquæ Nobilitatis, testimonia & monumenta absumpta sunt. Excurrit igitur ad Imperatorem Rudolphum 2. Augustinus Aichinger. Anno 1577. & de data 2. April. Nobilitatis testimonium, & additionem ad Arma hæc, de Clementia & Maiestate Cæsaris accepit. *Pap. in Stem.* Hinc accipe solem veritatis, *ex Eurip.* de Nobilium domo & loco.

Pecuniæ

Aichinger secundò.

19

*Pecunia quidem domestica nos deficiunt,
Nobilitas autem & generositas manent.*

Papè. Nobili Patre nasci.

*Quantam vim habet ac authoritatem,
Quamuis enim pauper, si qui honesto loco natus est.
Honore tamen afficitur: & animo suo reuoluens
Patris nobilitatem suis meritis proficit.*

O M E N B O N U M

Ornamentum Patriæ.

M Ira hæc varietas, tamque armorum pulchritudo, dulce, decorum, admirandumque omen vobis proponunt. Cum Petrus Sabaudia Comes apud Othonem 4. feudum petiturus, Homa-
giumque facturus venisset, tali habitu comparuit. Latus dextrum aureo torque & auro, sinistrum armis insignioribus & acutioribus adaptauit. Quærit Imperator, quid tam inusitatus vestium habitus modusque protenderet? Respondit. Aurum gesto in dextra, ad honorandam Maiestatem Imperatoriam, Arma autem læua sustinet, ut contra eiusdem maleuolos ad extremum usque spiritum dimicem. *Camerinus in Meditullio Histor: cap: 6.* Ita vobis omne sit dulce & decorum, pro Patria & Principe, & agere & pati. Hoc namque Stemma vestrum à vobis requirit. Sic enim declinabitis inuidiam vulgi, & insidias odio vos prosequentium cauebitis, ut dixit Theobulus. Sic cum potentia mansuetudinem seruabitis, & reuerentia digni eritis ab his, qui in vos inciderint, ut dicebat Philo.

Petri Sabaudia Comitis habitus ad feudum.

Stemmata quid innunt.

A C A D E M I A G L O R I Æ.

D Emetrius Phalerius Ptolomæum Regem hortabatur, ut libros de Regno emeret, ac legeret. Nam de quibus amici Reges admonere non auderent, ea in libris scripta esse. Stemma vestrum ceu quædam Academia & liber, memoria quædam ac virtutis stimulus est. Legito igitur ac memoria complectere hoc primum, quod Nazianz. in Orat. de Athanas. reliquit.

Libri Regibus legendi. cur.

Quod sol est sensibus, id intelligentibus est Deus.

Hinc quidam Poëtarum.

*Mons omni hoc, nisi sol foueat viduatur honore
Quicquid ages, cassum disperit absque Deo.*

Absque Deo omnia nihil.

Legito & hoc secundum quod Cato Uticensis, in Lybiam exercitum ducturus, militibus suis inter alia suggesserit, ut Lucan. lib. 9.

Dux militem animabat.

——— *Serpens, sitis, ardor, arena.*

Dulcia virtuti: gaudet patientia duris,

Latius est quoties magno sibi constat honestum.

*A nimi imper
territi symbo-
lum.*

Quapropter Othoni semper verè magno hieroglyphicon illud gratū & in vſu fuit; vbi Aper à canibus venaticis agitatus, ſumma vi venabulum irruit, quod aut excutere conatur, aut ab illo confici cupit. Signum fortis ac imperterriti animi, & ſymbolum. *Pet. Angelius Bargaus lib: 4. Cinegetic. obſervauit.* Arripe igitur licet mortem honeſtam, ne paulò poſt moriendum tibi ſit, ſed honeſtè facere non ſit tibi amplius integrum.

L I N E A F A M I L I Æ.

Avguſtinus *Aichinger*, *Eques Francia Orientalis à Facha*, qui ornatuſ virtutibus, varias *Regiones* & hominum mores perlustrauiſ, linguarum *Turcica, Græca, Latina, Polonica, Valachica* peritus. Sed ſterilis, *Cracouia* obiit 1582. *Frater Patruelis Georgius* ei monumentum poſuit.

A L A B A N D A

Seu

A L B A L V N A

D E L I N E A T I O.

Alabanda

Alba Luna.

Media Luna alba, erectis ſurſum vtriuſque cornibus, intra quam eſt caput equinum verſus cælum ore diſpoſito collo Lunam tangens, coloris nigri, Campus eſt coloris grifei. Supra galeam verò ſunt pennæ Strutionis, alij tres pingunt.

ORIGO.

O R I G O.

Mieschonis primi Catholicorum Principum Domini, Episcopus primus Krusiceñ. Lucidus ex Italia, à Summo Pontifice missus, Anno 966. in Regnum Arma hæc intulit. Ita *Bielscius fol: 52.* Paprocus autem in Nido virtutum, militem eo nomine dictum à sua Patria & loco, tempore Boleslai Kriwousti, ex Carinthia in Regnum cum his armis venisse refert. Sed prior sententia communior videtur.

Episcopus primus in Polonia,

O M E N B O N V M R E G N O.

Propagatio Fidei S.

Phyfico Astrologi proprietates Lunæ contemplantes, pallidam, rubicundam albam, pluuiam flatum, & serenitatem futuram præfagiunt. Cum ergo Luna hæc sit alba, sine periculo, serena dabit. Et sicut Scorpio, Leo, Aries, Taurus, quia supra Lunam eiusque orbem numerantur, & quodam modo quiescunt, ideo non nociua sublunari-
bus, sed proficua sunt. Ita & hic Equus, quia super Lunam est, proficua & fælicia Regno attulit. Puta cognitionem veri Dei, & fidem Catholicam atque salutarem. Illam scilicet, de qua *Chris. in Symb.* Fides est lumen animæ, ostium vitæ, fundamentum salutis æternæ. De cognitione autem veri Dei, *Hugo de S. Viêt. lib: 1. de claustro animæ sic refert & docet.* Sicut nullum est momentum, quo homo non vtatur vel fruatur Dei bonitate & misericordia, sic nullum debet esse momentum, quo eum præsentem non habeat in memoria. Omne enim tempus, in quo de Deo non cogitas, hoc te puta perdidisse. Hinc D. Ludouicus Francor. Rex, docebat Seneschalcum Campaniæ: Quid sit DEVS. Res adeò bona & præstans, vt nihil ea melius præstantiusq; dari, vel cogitari possit. Si ergo Luna & Equus vobis insignia cesserunt, iam omen optimum ex vobis sumendum; nam Luna & Persis est optimum signum, & Equus non postponendum viris indicium. Propagabitis igitur fidem Catholicam & doctrina & fortitudine.

Quod est supra vel sursum lunam proficuum est.

Fides quid est.

Deum semper cogita.

Deus quid est.

Sed animet mentes gratia diapias.

V I T Æ S A N C T I M O N I A.

Ænum Ægyptij, pingentes ait *Hierap. Hierog. lib: 1. cap: 1.* Lunam, pingebant, tum quia est æterna, tum quia producit vnà cum Sole, fluxum elementorum æuo conuenientem. Equus verò dicit *Plat. in Phædr.* cupiditates & affectus significat, quæ si rationi obtemperent, bonæ sunt: sin minus, malæ. Dum igitur super lunam equus vel caput eius est, in nobis domitos vel optimos affectus iam suspicari licebit. Sic enim Claudianus in Theod. Panegyr.

Luna equum signat.

Equus signat cupiditates & affectus.

Affectus quisquis mentis moderatur habenis.

Fertur equo domito, qui vagus, ille fero.

Affectus domini,

Tollere ad sydera vultus.

Wedekindus.

Pullus equi niger rejicitur & albus assumitur.

Sunt autem habenæ mentis, ratio. Nam à ratione domiti & assueti affectus, nec in somnis, nec in morbis aliquid turpe tentant. Sunt quoque habenæ mentis cælum, quod profectò stemma vestrum inculcat vobis. Est enim simile Vranoscopi, pisciculo videlicet à Græcis sic dicto, eo quod natura sua semper est cæli speculatrix. Erecta vestra luna, erectos vos docet tollere ad sydera vultus. Non liceat silentio dari Caroli Magni factum. De quo *Crantius lib. 2. Sax. hist. cap. 4.* Wedekindus Saxonum Dux ad fidem Christi conuersus, cum armorum eius insignia quæ in signis militaribus præferebantur pullum equinum haberent atrum: placuit Carolo Magno postquam de tenebris errorum gentilium peruenit in lucem veritatis, ut candidum acciperet. Ita si ad sydera erectos tolletis vultus, conformabitur equinum caput candori lunæ, imò æterno splendebit vbique decore.

PRÆCVSTODITIONES AD SANCTIMONIAM ASSEQUENDAM & CONSERVANDAM.

Luna soli propinqua, minus habet de lumine.

Aula urit.

Astrologorum est aphorismus. *Luna quò propior est Soli, minus habet de lumine.* Quod dum contempiatur Plinius lib. 2. cap. 9. ait. *Etiam plus fructus atq; dignitatis est ijs, qui procul sunt à magnis Principibus.* Igitur ob sanctimoniam assequendam, proximi estote soli Christo & Deo, & magnam dignitatem adepturi estis. Quadrat Plutarchi de Aula. *Accedendum ad aulam ut ad ignem nec propè, nec procul, ne uraris, affligaris.*

ALTERA PRÆCVSTODITIO.

Alciatus emblemate 164.

Lunarem noctu ut speculum canis inspicit orbem,

Seq. videns alium credit inesse canem,

Et latrat. Sed frustra.

Canis ad lunam latrat, lupus ululat.

Minister Christi si latrat non timet.

En tuus equus iam super lunam. Sperne conuitia, ut luna luporum ululatus & canum latratus. Hinc quidam.

Si quis Christum allatrat, Christi ministros,

Index stultitiæ spernitur usque suæ.

FAMILIA ARMORVM.

Non notatur, si induxit arma Episcopus Krusuicen. sed si miles, aut nepos ex fratre Episcopi aliquis indigena receptus fuit in regno, fieri potest, ut linea deduceretur familiæ. Sed nobis non fuit presentata.

ALA-

A L A M Æ N I.

Alamani.

D E L I N E A T I O.

Est clipeus in tres partes distinctus. Partitur namque per lineam longam prius, post media pars una, per lineam diametralem, in hac parte secta, sunt duo globi tormenti bellici, in secunda parte inferius est vnus globus, in integra verò clipei parte, sunt 4 lineæ diametrales curuæ à dextra in leuam, media distantia interposita, vt quasi campos duos efformarent. Super galeam virgo laurea corona ad aurem versus coronata, dextra lauream coronam porrigit.

O R I G O.

Alamæni natione Florentini, multis Regibus in obsequia gratiosè mancipati fuerunt. Aloisius erat præfectus Catharinæ de Medicis Regina Gallia. Eius filius erat maior domus apud Henricum Regem Polonia, alter verò filius, erat Episcopus Madzonen. in Gallia, vir erutus & exemplaris. Referunt Guicciardinus & Machziauell. Dominicus Alamænius in Regnum Polonia Sigismundo Augusto regnante venit, & indigena in Conuentu Lublinen. 1566, die 19 Maij declaratus fuit. Erat postmodum Dapifer Lublinensis & Capitaneus Nouæ Ciuitatis.

MAGNA-

M A G N A N I M I T A S

Alamæniorum.

*Sphæra belli-
ca.**Tonitrua bel-
lica.**Virtutem se-
quitur gloria.*

Quid hæ spheræ & globi tormenti præfagiunt bellici? Num primū inuentor machinarum bellicarum Alamænius? Minimè. Taliter enim in scuto Argiuorum vel non poneretur, vel frustra ponere-
tur. Erat talis tonitruosi instrumenti vel Amulius, vel Suarcus, vt Fossa Clodia in bello Genuensi An. 1330. acclamauit, inuentor. Alamænius autem idcirco spheras globosque in scuto complectitur, quia, & scuto strenuus miles, & globis inuictus, & ingenio supremus. Hinc Magni Duces Etruriæ de quinque globis insigniorum magni sui Ducatus, ei tria contulerunt, & Serenissimus Rex Poloniæ Sigismundus Augu. Regno ascriptum, dignitatibus Regni, pro virtute, officio, fortitudine, prudenti consilio Alamænum condecorare non dedignatus fuit. *Virtutem enim necessario sequitur gloria.* Cic. 1. Tusc. Quamqui adeptus fuerit, vbicunq; erit gentium à nobis diligetur, lib. de nat. deor.

F A V S T V M O M E N.

Fortitudinis.

*Fortes exfor-
tibus.***E**Xpressum fuisse in vobis illud Horatij quis non animaduertet.

*Fortes creantur fortibus & bonis
Est in iuuenis, est in equis patrum.
Virtus. nec imbellem feroces
Progenerant Aquilæ columbam.*

*Clamor in
bello.**Proba boni
militis.**Prima vis in
bello.*

Recogito Romanos dum classico dato arma inirent. Hi primo in concursu ad excitandum ardorem, alto clamore utebantur, tum signis & armis fremitum strepitumque educebant, qui clamor si non dissonus variusque in echo diffundebatur, satis animorum in milite, & ad certamen & ad victoriam portendebat. Erat enim ceu index voluntatis cuiuscunque & animi. Si verò excitatior, clarior, crebrior ab hoste clamor sublatus in æthera fuerat, quæ pars casura, sine dubio prænotabant. Non enim parui momenti est prima vis in bello, & congressio militaris. *Dempfer. Antiq. Rom. lib. 10. c. 15.* Idem mihi dicendum de infracta Familia vestra ô Alamæni venit. Placuit enim vobis non suis iam, at hostium diuellere scutum telis, sagittis & globis, quarum hæc vestra insignia umbræ sunt. In ipso namque limine belli & penus, tam capitibus hostium, quam hostium armis pectora pro scutis opposuistis: vt non mirum sit, quod & Reges Galliæ, & Reges Poloniæ, & Magni Duces Florentiæ tot dignitatibus vos cohonestari vt fuerint dedignati: vt sic vestro decori decor, splendori splendor, & faueat & luceat. Refert A-
uenti-

uentinus lib. 1. Annal. Boiorum Alemannum Herculem vndecimum Regem German. primumque Boiorum, quod ab insignijs suis, leonis: etiam cognomen haberet.. Hinc Gentilitium Regibus & Ducibus Boiorum, alere leones. Est certè modica differentia Alamænij ab Aleman-
no, sit ergò illorum alere leones, vestrum sit gignere leones, qui & præ-
sint ceruis, & sint reges animo & fortitudine..

*Alemannus,
Leo dictus.*

*Leones alunt
Boiorum Re-
ges, cur?*

P R Æ C V S T O D I T I O.

C Ic. 5. Tuscul. In virtute satis est præsidij ad benè viuendum, satis etiam ad beatè, satis vt fortiter viuamus etiam vt magno animo, & quidem vt nulla re egeamus, semperque simus inuicti. Sequitur, vt nihil poeniteat, nihil desit, nihil obstat.

*Virtutis quæ
est gloria &
potentia.*

Idem & Basil. Orat. de Gloria. Si gloriam quæris, & cupis superior multis videri, & in rebus mundanis clarus fieri, sis iustus, temperans, prudens, fortis, & patiens in aduersis pro religione suscipiendis.

L I N E A A L A M Æ N I O R V M.

[*Am in origine Armorum diximus. Ille Dominicus notabat hic domus suæ excellentiam, hæres in Gawronow. Matrimonium contraxerat cum Sorore Dapiferi Lublinen. Fanuel. Alios qui his Armis hic uterentur, ignoro.*

A M A D Æ I.

D E L I N E A T I O.

*Amadai deli-
neatio.*

*Aquila alba
in corona.*

*Aquila tenet
rostrum annu-
lum.*

Aquila alba in corona, rostro annulum aureum tenet, dissargatis alis & pedibus, sine cauda, super galeam sunt quinque pennae Strutionis, pingitur in campo rubeo. *Bielscius fol. 207.*

O R I G O.

*Sine cauda
aquila. Wla-
dislai Lokie-
tek peregrina-
tio.*

*Amadai Pa-
lat. Vngar.*

*Lokietek Wi-
sliciam oppu-
gnat.*

Wladislaus dictus Lokietek, dum Anno D. 1302. Romam peregrinaretur: siue ob implorandam misericordiam diuinam pro peccatis, siue vt diceret causam Summo Pontifici querelæ in Poloniae proceres, qui exulare ipsum electum à multis in Regem suum coegerunt, media Vngaria iter accepit, vbi tam adeundo quam redeundo ex vrbe, à Palatino Vngariæ Amadæi dicto, lætus & gratus excipiebatur hospitio, à quo postmodum sumptis auxilijs inuasit arcem Pelciscensem prope Wisliciam, qua dedita reliqua loca faciliora deditio- ni fuere. Hinc verisimile habetur nepotem vel cognatos dicti Palatini in regnum Poloniae venisse, à quo & hæc insignia nomen retinent. *Bielscius.* Paproc. in Nido virtutum, Annum 1300 assignat.

ANI-

ANIMADVERSI O AD ARMA.

Quid quæso dicti erit, ut tam insigniter Aquila ornata, & tamen ^{Cur Aquila sine cauda.} sine completo sit decore, cauda? Anne in toto sit similis Aquilæ Regiæ? aut ne excedere videatur Regiam, hoc annulo appenso? At crediderim seriùs, factum ut honor Vngaricus honore Polono in viro adornatus, clarè exprimeretur. Exprimitur quidam coactus Regis in tam insperata hospitalitate Palatini, & nimia. Coactum enim coëgit. Cui namque hospitalitas non est grata? Multis bestiis, veneno- ^{Hospitalitas res.} sisque serpentibus grata fuit. Refert Plutarchus. Aspis ab Ægyptiaco viro tam familiariter superstitione patriæ alita fuerat, ut assidue ad mensam eius ventitaret, quæ cum enixa esset catulos, & vnus filium hospitis enecauit: illa facinore intellecto filium suum morte multauit, ac sibi ^{Aspis perimit filium.} voluntarium exilium perpetuò delegit. Dulci igitur & amœna hospitalitate detentus Rex fuerat, idcirco sine cauda aquila exprimitur, & ne ^{Hospitalitatem aspis collit.} aliquot defectu notetur, Strutionis pennis donatur.

Aut idcirco sine cauda Aquila donata Amadæo, ut illud Pyrrhi Epirotarum Regis in se exprimat & legat. Ille namque ob res gestas & gloriam, cum à militibus suis vocaretur, Aquila, dicebat. Aquila sum, at vestris armis veluti pennis subleuor: pari modo Regia Aquila subleuatus Amadæus fuit. Hinc similis ex parte, sua Aquila, Regiæ, dissimilis ex alia mansit. Id tamen quod est, ex Regia est. ^{Pyrrhi Aquila.}

FAVSTVM OMEN AMADÆIS.

FÆLICITAS.

DVm natus est Alexander Macedo, Aquilæ duæ tota ea die super ^{Aquila super aulam Alex. Mac.} culmen domus infederunt, omen duplicis Imperij, Europæ Asiæque præferentes. *Pier. Val. in Hierogl. lib. 19. cap. 2.* Dum Aquila Regia & Rex Wladislaus quiescit intra penu aulæ vestræ, quod omen quodque faustum vobis donabo? Felicitatis. Et illius de qua Sophoc. in Antigone. Fortunati sunt quorum vita nil mali gustauit. Aquilæ enim conspectus felicitatem Romanis augurio inducebat. Regum autem oculus liberalitatem amabat, hoc enim præfagit suus iste Aquilæ volatus, sedentem enim Aquilam aues infestare consueuerunt, volantem autem fugiunt, & ut Reginam reuerentur. Hoc aurea corona, hoc annulus aureus, felicitatis scilicet habent indicia. Vnde appositè conueniat vobis, quod in nummo Pyrrhi Regis expressum erat. Erat ^{Nūmi Pyrrhi Regis.} impressa aquila sub pedibus suis fulmens, continens & calcans: ramis duobus quernis in coronam flexis, cohonestatus cum inscriptione Epyrotan. ab altera verò parte, caput vel Epyrotarum Regis vel Iouis. ^{Aquila fulmen tenet.} *Pier. Val.*

Val. Hierogl. lib. 19. c. 3. Fæliciter enim viuentibus hoc necessariò inesse imprimis oportet, vt nec ipsi alijs, nec alij ipsis iniuriam inferant. *Euriphan. 9. lib. 1. legum.* Sic namq; veræ felicitatis domini fiunt, de qua *Dio-gen. Veram felicitatem hanc dicimus quæ facit ut mens & anima in perpetua tranquillitate hilaritateq; collocetur.* Refert *Stob. ser. III.*

A L I V D O M E N.

Natura optima & nobilis.

Verum natura sit melior in nobili an ignobili.

DVxit in quæstionem Plato in 1. Alcibid. Vtrum consentaneum sit naturas esse meliores, nobili genere ac ignobili? Sed habet non modicam perplexitatem dicta thesis. Ait Sophoc. in Tyro.

Nihil constans aut fidum est homini

*Bonus ignobili genere natus, & rursus claro
Aquilis valdè malus.*

Filij Nobilium degeneres.

*Euripides in Electra. Iam enim vidi hominem generoso parente natum,
Nullius esse pretij.*

Seminarium pro nobilibus & ignobilibus.

Carolus Magnus instituerat Seminarium, in quo tenuioris fortunæ adulescentes alebantur; & alterum in quo nobiliores instruerentur. Vbi autem illos præ his ampliorem in studijs progressum fecisse animaduertisset, eos ad dextram segregatos hoc fermone compellabat: Maçti virtute estote filioli, vos manent sacerdotia & dignitates non aspernandæ. Conuersus verò ad alios. Vos, inquit, comperi dicto imperioque nostro inobedientes. Deum testor, nihil penitus commodi honorisque à me ad vos profecturum. *Auent. lib. 4. Annal. Boiorum.*

Plato pro nobilitate.

Lego & aliorum differentes sententias, qui nobilitatem virtuti, non generi ascribendam censuerunt. Verùm Platonis & Plutarchi sententia maximè arridet, vt *Stob. Serm. 86.* Manifestum quod in nobili, dicit Plato. Nonne benè nati, si benè etiam educantur, ita demum ad virtutem perueniunt? Necessè est. Et Plutarchus pro nobilitate quid? Absurda est Sophistarum contra nobilitatem calumnia, qui vulgaria etiam & omnibus notissima non considerant, nempe quod generandæ sobolis gratia generosi canes & equi emantur, ita vitium, olearum optima quæque quærantur semina. Homini autem nil nobilitatem conferre putant. nec credunt latentia quædam semina virtutis, in generatione liberis communicari, vt Thelemacho Vlysis. De quo Homer: Instillata Patris virtus tibi. *Stob. Serm. 88.*

Plutarch. pro nobilitate.

Lydiæ Naturæ.

Maximam itaque ac nobilissimam in vobis naturam ominabor ò clarissimi Amadæi; quam nedum sanguis Palatinus ita delicatè nutriuit: verùm & amor regius singulari quadam maiestate & protexit & ornavit. Sit igitur naturæ tam nobili vestræ Lydij natura coniuncta. Vt ex illo

illo auri, ex vobis nobilis naturæ iudicium, & probando ostendent, & ostentando cæteri probent. Nobilis ex se
nobiles actus
præbet.

P R Æ C U S T O D I T I O N E S A D
nobilitatem & naturam bonam conseruandam.

1. Sophocles in Inone:

Somnia scio quæ nobilem scire conuenit
Tacere ubi opus est, & loqui ubi tutum,
Et videre quæ fas est, & non videre quæ nefas aspici,
Et moderari ventrem.

Nobilis con-
ditiones &
scientia.

Hæc Præcustoditio obiurgationem Socratis non feret, nempe: *Mihi* Socratis ob-
iurgatio im-
probi nobilis.
quidem genus dedecori est, tu verò generi.

2. Euripides in Helona.

*Hæc liberis est gloria
Pulcherrima: si quis bonis parentibus natus
Moribus eos similibus referat, & patrisset.*

Hæres fortu-
na & morum.
Filius paren-
tes in virtute
imitetur.

Qui enim hæres fortunæ parentum & non laborum & virtutum est; ceu alter Aurelij Imperatoris Commodus filius, degener, ac omnibus incommodus erit. Commodus
Aurelij filius
degener.

L I N E A A M A D Æ O R V M
F A M I L I Æ.

AMadæus Palatini Vngariæ, filius vel nepos 1300.
Paprocus non inueniebat qui armis nunc uterentur his. Notat tamen
Ptaczek in districtu Præmisliensi. Suskraienski ibidem. Sed nunc
Herburthorum insignia sumunt.

BAVOROVIORVM.

D E L I N E A T I O.

Bavoroviorum
sagitta.

Est sagitta disrupta ab auricula, spiculum ferri à leva parte tenet fractum, in medio sagittæ est crux à framea ablata & sagittæ adiuncta, intra disruptionem sagittæ est figura numeri latinis octavi, super galeam autem sunt pennæ quinque strutionis. Coloris est aurei, in campo cæruleo.

O R I G O.

Sigismundo regnante, ex Silesia Venceslaus militari arte præcellens ad curiam regalem obsequiorum Regis gratiâ sese contulerat. Magnis sumptibus officia peregit tam in bello quàm in curia. Sed quia bellicis rebus aptissimus erat, & frequens, contulit sibi notarium campestem Rex. In quo celeberrimè & cum omnium applausu, & amore expediebat milites. Hic in officio dum vigil permanet, arcem in Podolia cum oppido Baworow comparavit.

I N V I C T A P O T E N T I A.

Est celebre proverbium: *Quo minime reris piscis erit.* Fractam & disruptam sagittam, quid quæso potentiam & invictam affirmabit? Hæc tria affirmabunt, crux, aurum, & adiuncta figura. Audetne

debisne crucem potentiam inuictam non asserere! Non à fortuna, nec à viribus, sed à Deo & per crucem est omnis victoria. Aurum, dirupta & fracta medetur, & ornat; figura autem index est potentiae infractae. Quid namq; hæc figura numeri octavi significabit? Dicerem quod Octaviani Romanorum felicitatem significat. Ille enim primus Augustus nuncupatus fuit. Augusti estis ex tali nota, nam ducum sanguini iuncti, & ducali sanguine procreandi esse debebatis. Sed quid excellentius de vobis dicam. Numerus septimus antiquis magni momenti fuit, ea enim Centuriones notabantur, sicut Pier Val. adnotauit. Hieroglyph. lib. 37. c. 19. & 20. Numerus verò octauus Christo & Christianis exoptatissimus est. Octo namq; beatitudines & summa perfectio octaua est. Quod in magnifica domo vestra quam florentissime conspicitur. Recogita Ioan. Baworowski virtute & fortitudine, pietate & religione clarissimum. Considera matronas Annam Bucaccio iunctam, & Annam Duci Poryccio in coniugem collatam. Procul & de ultimis finibus pretium eorum, sic potentes sic & inuicti manetis.

Octo Octauum Augustum meminit.

Signum centurionis numerus septenarius.

Octauus numerus Christianis celeberrimus.

CENTRVM DIVITIARVM.

NOta divitiarum est aurum, sed & auri cum sit certum quoq; pondus, habet & suam notam. Non quidem faciem Cæsaris, nam hæc & super plumbum etiam crescente in immensum Roma efformabatur. Neq; crux pondus auri est, nam tali signo insigniti aurei nummi, minoris valoris quam alii nummi sunt, ac consequenter fortè & ponderis. Pondus certum auri est numerus octauus. Quapropter Rauennæ in marmore insculptum lego antiquitus. Ob memoriam patris sui Dec. VII. Collegij Fabr. M. R. HSCO liberalitate donavit. Hoc est Decurionibus septimi collegii fabrum municipii Rauennatis festeriamille nummum. Nota igitur ponderis auri, est numerus octo. Iure meritò vos ô Bauorouii tanto numero notarunt maiores, nam virtus vestra millies notata & explorata est Regi & Regno. Advenienti hosti & cum numerosis copiis ad castra Bauorouiana, millies restitistis, deuantanti & depopulanti agros patrios scissa, millies obfuitis. Centrum gloriæ centrum diuitiarum permanetis. Vnum nobis igitur cauendum venit, ne sub armis sic fractis vestris litera numeralis vertatur in dictionem. Componitur namq; ex duplici litera O, quas quidam Philosophorum conuertit in hanc dictionem obliuio. Cauete igitur ne cum defeceritis à defensione fidei & patriæ, in obliuionem à Deo & Principe decidatis.

LINEA

L I N E A F A M I L I Æ

Baworowsciorum.

Venceslaus in Baworow Notarius Campestris Regni conspicuus virtute
& fama ex Kolanowska reliquit prolem.

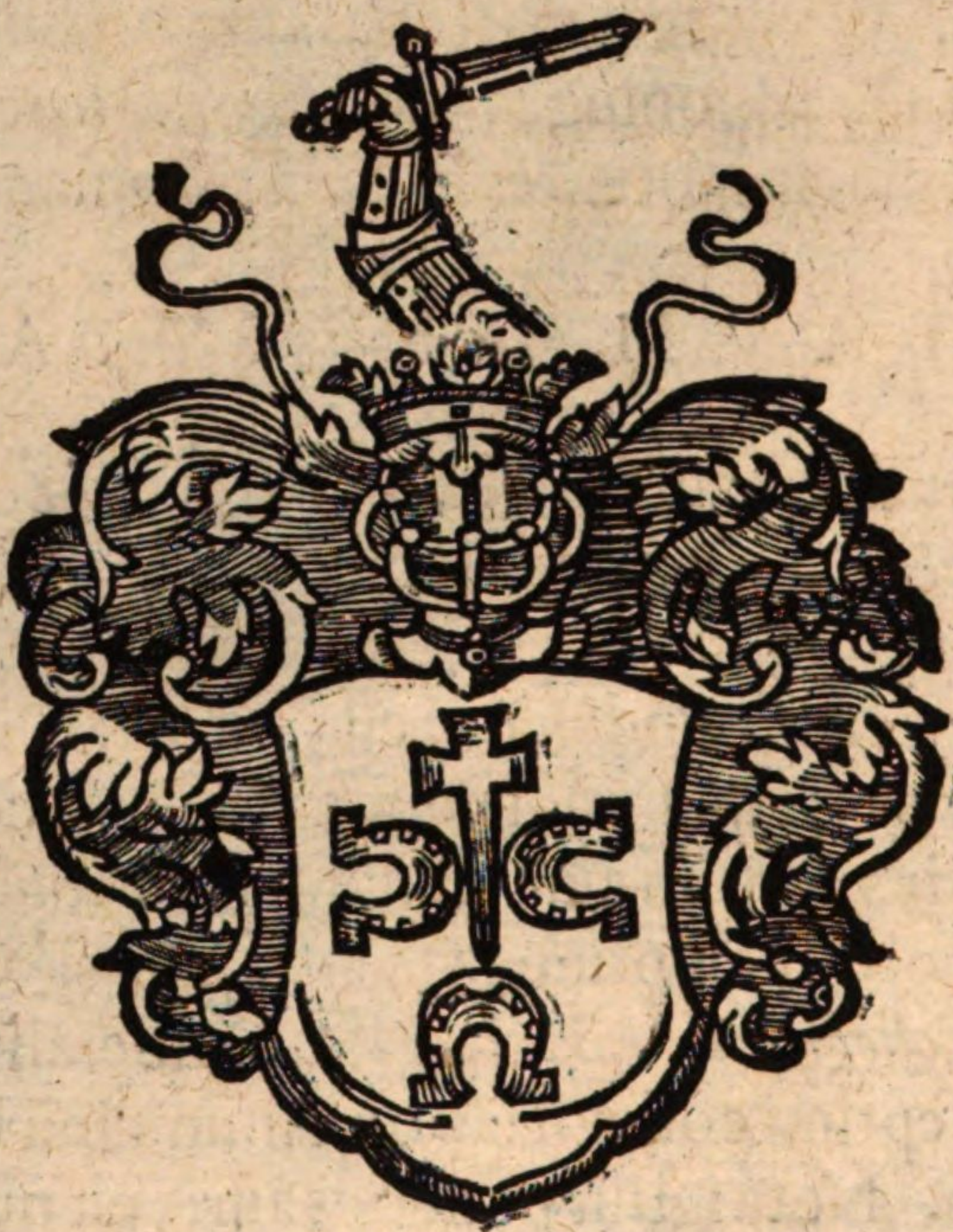
Ioan: filius strenuus militia.

Anna filia Buccaccio in matrimonium data, parens Capit. Barenfis.

Nicolaus Rothmagister ex duciſſa in Zbaraz. cum Scythis bellator fortuna-
tissimus, etiam ad Bauorow.

Anna soror Ducis Porycki coniux. Moderni successores Rothmagistri &
in castris vigiles.

B E L I N A seu B E L I N I I.

D E S C R I P T I O.

*Belina. Tres
soleæ, gladius
inter soleas.*

*Manus au-
rea,*

Sunt tres soleæ anterioribus partibus sese contingentes, ita quod
una sit ad partem dextram, altera ad partem sinistram, tertia autem
inferius his duabus, quasi utraq; anteriori sua parte sustentans, in-
ter has est gladius quassatus, soleæ sunt coloris albi, campus coloris glau-
ci, desuper corona, super quam manus aurea extenta vibrans gladium.

O R I G O.

LONGINVS processit ab Iastrzebcijſ seu Accipitris armis. Vnde
ferè & omnes soleæ processerunt. Refert Paprocus in Nido vir-
tutum, quod arma hæc primitus à Boleslao Audace concessa fue-
runt

runt parenti Zelislai, dum cum Ruthenis pugnaret Rex infelicitè, ille namq; peruigil custodes fudit, & nocte hostem inuasit vicitq; . Quapropter Rex simplicia arma gerenti, soleam sine cruce, addidit soleas duas, & gladium quassatum loco crucis. Verùm circa Annum 1103. Cum Boleslaus Kriuoustius arma contra Swiatopelcium Morauia Principem mouisset, Zelislaum Belina filium dicti Zelislai Præfectum belli elegit, remq; totam ipsi commisit, qui victoria potitus hoc suæ virtutis insigne cum victoria ostendit, manum propriam dextram sibi ablatam. Quapropter Boleslaus insignijs suis armis, manum auream addidit. Ita Paprocius & Bielscius. Quocirca vel à dicto Præfecto initia habent hæc arma, vel maximam partem retinent ab illo. Cum & nomen ab ipso retineant.

*Zelislai Be-
lyna Dux.*

*Boleslaus au-
ream dat ma-
num.*

GENEROSITAS SUMMA MAGNI PRÆFECTI.

Timothæus Atheniensium Dux plurimorum victor fuit, sed magis duce fortuna quàm virtute. Vnde pictores dormientem in castris pingebant, fortunam autem supra caput pendentem, & ciuitates quasi in rete quoddam impellentem. *Aelius lib. 14. de Var. Hist.* Virum tenentem hæc arma quisquis inspexerit, meritò sibi vires & fortitudinem, non fortunam vagam ascribendam dicet. Quid enim gladius quassatus? quid soleæ disiectæ? quid manus auro inducta? quid vibratus gladius aliud? quàm animum, vires, fortitudinem clamant? Quondam Romana parens monuit filium ne sibi brevis displiceat gladius dicens. Tu propius ad hostem accede. Et hic fecit quod illa monerat. Soleæ nisi deciderent velocioribus equis insequendo vel aggrediendo hostem, non cadebant in insigne. En iste & die tota bellator, & omni hora victor, iam veras sibi debere soleas, tusos quassatosq; gladios & Principis Boleslai gratia, & hostium conflictu, dignè iusteq; testatur.

*Timotheus A-
theniensium
Dux. Victor
duce fortuna
non virtute,*

*Gladius bre-
uis pro hoste
melior.*

*Fortis viri
intentio.*

Sic omnis

Vincere pro patria vel pulchra occumbere morte

Fortis amat.

Tales enim cum vos natura formet, magnarum virium vos esse voluit, vt de Martino Brzozouio, qui cum dolio onusto choreas duxit, de vestris Armis refert Paprocius.

*Dolium por-
tat & cho-
reas ducit.
Brzozouius.*

FAMA, FORTITUDO, DIVITIÆ.

Nunquam soleæ minimum prætendunt, quàmetsi è ligno formatæ fuerint. Præmissus Rex Bohæmorum ligneas soleas quibus arans utebatur, in primario templo à suis conseruari & reuereri conspexit, quas nouis Regibus dum diademate ornarentur, præferri solitas.

*Soleæ lignæ
Præmissi.*

E

Fulgos.

*Soleæ lignæ
parricidarū.*

*Fama Byli-
norum.*

Fulgos. lib. 3. c. 4. memoriæ tradidit. Erant soleæ lignæ & antiquis Romanis, singularis iustitiæ monumentum, ex præcepto senatus, nam poena horrendo sceleri debita, puta parricidio, fratricidio, &c. erant soleæ lignæ quibus induebantur, in eisq̃ue à senatu in carcerem deducebantur, *ut Cic. ad Heren. lib. 1. Rhet.* fortè ea ratione, *ut ait Adrianus Turnedo lib. 13. aduers. cap. 13.* ne terram communem omnium parentem attractu improbo contaminarent. Has igitur soleas non iam ligneas sed ferreas, gladijs ornatas, fracto & stricto, in manu aurea, vobis debitas, quis non singularis famæ, admirandæ fortitudinis, diuitiarum, honoris boniq̃ue, & memoriam recenset, & omnia deferet? Parati & fuistis & estis, o Bylinij, aut viuere, aut mori fortiter, pro patria, aris, & focus.

P R Æ C V S T O D I T I O.

*Gladius pi-
scis.*

*Pecuniam au-
rum parum
tibi.*

*Borislau-
Archiepisc-
Gnesnens.*

Gladium piscem inesse mari ait *Maiolius*, qui ferit naues, ne feriat tur cauet, vnde donatur Ioui. Igitur & vestrum erit illud *Menandri*. Cum quid sanctum agis bonam spem tibi propone, certus quod conatum iustum etiam Deus adiuuat. Qui enim pugnat pro Deo, Ecclesia, Patria, soleæ eius erunt aureæ & gemmæ, & sicut ferum Romanis parturiebat aurum, non noua quadam Alchimia, sed virtute militum, qui ferro subijciebant varias prouincias imperio. Ita istæ soleæ, gladij & brachia vobis germen aureum diuitiarum fodinas comparabunt. Hinc *Homerus*: Vnum augurium optimum, pugnandum esse pro patria.

Talem in spiritualibus *Borislau* Archiepiscopus *Gnesn.* Auenioni demortuum refert *Ianicius* sub An. 1311. sub *Benedicto XI.* Papa.

Commoda dum querens patria versatur in aula.

Pontificis curis obrutus occubuit.

Gallia redde virum, patria dignissimus ille est,

Cur habet immeritum mortuus exilium?

L I N E A F A M I L I A R V M B Y L I N Æ.

Zelisslaus Bylina, *Boleslai Audacis* temporibus 1064.

Zelisslaus filius eius, *Dux exercituum Boleslai Krinoustij* temporibus, 1103. *Vide Miechouium* cui additio ad arma facta fuit.

Borisslaus filius eius, 1149. & *Iarosslaus*, non dissimiles parenti, 1199.

Borisslaus filius Borisslai reliquit plures filios, à quibus hæ familia profluxerunt.

Borisslaus Archiepiscopus Gnesnensis 1307. de quo *Cathal.* qui pro sacra & negotijs regni ad *Summum Pontificem* missus fuerat, sed ubi venit *Perusum* ad *Benedictum XI.* eo die obiit. Expectando igitur quatuor annis

annis & confirmationem & causarum cum Cruciferis & Episcopo Rigensi decisionem, apud Clementem Quintum. Obijt Auenione 1311.

Belinij in Masouia & sub montibus Vngariæ.

Taranowscy in terra Premisliensi. Memoratur imprimis Nicodemus à Taranowice. Taranowski Archiepiscopus Haliciensis, ut patet ex sarcophago plumbeo Halicij in quodam templo reperto.

Anno D. 1462. Ioannes Taranowski cognominatus Kraska, Episc. Chelmenensis, de domo Bilinarum. Cum in Sabbatho Paschæ sacris Ordinibus in oppido Krasnostaw celebratis, in Rubieszow Pascha Domini, quod tunc in 11. April. cadebat, & duos dies sequentes incolumis & alacer exegisset, quarto ægritudine correptus Sacramentis omnibus procuratis, & ultima voluntatis dispositione expleta, in Sabbatho ante conductum Paschæ, quæ fuit 17. April. Annis 14. in Episcopatu Chelmenensi exactis apud Komowo vicum sui Episcopatus infirmitate corripitur, qua tandem ingrauescente ex cubiculo in porticum egressus per somnum moritur, & in Ecclesiam suam Chelmensem relatus in ea sepelitur. Vir mansuetus, ingenij pacificus & modestus, obesus corpore & crassus, capite caluus, Ita Dlugossius Tomo 4. Hist. Polonicæ.

Nicolaus Taranowski Castellanus Haliciensis. Hunc Vladislaus Rex Vngariæ & Poloniæ in quodam priuilegio vocat familiarem suum, dilectum, & fidelem. Hic fundauit Moscicij prope Premisliam Monasterium Ordinis S. Dominici, ubi etiam sepeliri voluit.

Andreas Taranowski Pocillator terræ Haliciensis, multoties legatus à Sigismundo Augusto, Henrico, & Stephano Regibus, ad Imperatores, Reges, & Principes. Ad Regem Daniæ tribus vicibus, quem cum Rege Sueciæ feliciter iam stantibus agminibus proruptis ad bellum & fremen- tibus inuicem pacificauit. Ad Regem Sueciæ dum Legatus pergit, glaciale mare triremis confecit, plurimi aquis submersi, ille per glaciem euadens generosè vitam conseruauit. Erat Legatus & ad Holsatiam. Ad Selimum Turcarum Imperatorem ad mare Caspium cum Mahmet Caus. Astrabacium missus remouit exercitum Tartarorum. Iterum ad Selimum pro Bogdano Wainoda supplex à Rege erat legatus. Et ab Henrico Rege ad Amuratum. In Moscouia aliquot legationes expediuit, præsertim unam difficillimam & periculo plenam, sub tempus electionis Stephani Bathorij, à quo iterum in Daniam & Turciam Legatus missus, & ab eodem Stephano pro multis meritis, tum in varijs expeditionibus, tum in legationibus, quas sedecim cum summa laude expediuit, hac in parte nulli in regno Poloniæ secundus, Bratkowice cum villis in districtu Sendomiriensi ad centum annos in domo sua gentilitia donatus est.

Nicolaus Taranowski Canonicus Cracouiensis, germanus Andreae, & hic celebrem reddidit suam familiam sedecim legationibus. Sic Nicolaus

eximia & spectabili sanctitate, multa testimonia suae pietatis Cracouiae reliquit, & praesertim in Confraternitatem Misericordiae. In pauperes munificus adeo ut communiter Pater pauperum vocaretur. Profecto moriens cum nudo nudus luctari potuit, siquidem ante mortem in pauperes totam suam supellectilem distribuit. Sepultus Cracouiae in Ecclesia Cathedrali ad pedes Petri Tilicij Episcopi Cracouiensis, magna opinione apud omnes sanctimoniae relictus.

Ioannes Taranowski, Stabularius terrae Premisliensis & Capitaneus Medicensis, ex Waczowska duos filios accepit, nimirum Mathiam, qui peragratis exteris nationibus, rediens in patriam prope Patauium Antenoris obiit. Alterum Christophorum, qui ex Grochowska germana Archiepiscopi Leopolien. Episcopi Luceorien. Castellani Premislien. & Vice Stabularij Regni, tres filios reliquit. Andream Taranowski Pincernam Leopoliensem, Rothmagistrum pluribus expeditionibus, praesertim in Moscouiam, Liunioniam, Chocimum, ubi praeter alia viriliter gesta, semel irruentem in castra nostra exercitum Turcarum, peditatu suo generose sustinuit, ibique militi praecipuo exercitus Turcici in castra per vim irruumpenti dexteram amputauit, repetens forsitan illam, quam suus Gentilius Zel'slaus olim bello Morauico amiserat. Bello Pruthenico cum Gustavo ad Ornam primus cum peditatu suo in fossam ciuitatis insiluit, ibique generose dimicans in expugnatione ciuitatis Suecis eiectis illam regno restituit. Et dum An. 1637. contra Cosacos rebelles iter pararet, apoplexia tactus, obiit, relicto filio ex Anna Koziconka Germana Dapiferi Wolyniae. Sepultus Moscici apud PP. Dominicanos in sepulchro suorum maiorum. Secundum Stanislaum Tanarowski, qui per septemdecim annos in exteris nationibus commoratus, Romae religionem Societatis Iesu ingressus est. Tertium Achatium Taranowski, Pincernam Sanocensem, qui post varias regiones peragratas publicis functionibus Reipublicae attendit. Ex eadem Grochowska Christophorus reliquit septem filias, quarum quinque Moniales, rarum in Polonia exemplum, ex duabus relictis saeculo, una nupsit Christophoro Sredzinski Pocillatori Halicien. Altera Iosepho Latoszynski de gente Gryphorum Pincernae Leopolien.

Narapinscy in Siradiensi terra, ex quibus Castellanus Siradiensis, in sago & toga illustris, 1406.

Ioannes Narapinski Scholasticus Cracouien. Epitaphium Cracou. 1543. Et in Cathedra Wlodauien. germanos fratres Felicem Decanum, Ioannem Canonicum, Epitaphium refert 1528.

Borzymowscy: Vnius Pincernae Brestensis Epitaph. & Wloclau. 1516. In viridi iacet hic aetate vir, qui verè specimen nobilitatis erat. Stephano Rege regnante Rothmagistri pedestres duo in Moschouiam & audaces & animosi fuerant.

Okuniorū Palatin. Rauen. clara & antiqua familia, bello, consilio, pietate. Porudenski in terra Præmisliensi, magni nominis vir.

Ioannes Porudenski aulicus Stephani Regis, & miles generosus, quæ & quanta sub Gedano, Polocia, Sokolo, Wielcolucis, Toropcio declarauit fortitudinis & magnamitatis indicia & specimina declarauerit, Historici dicant.

Podhoreccy in Palatinatu Belzensi & Lublinensi.

Arnolphus Pocillator in curia Stephani Regis. In Moschouitica expeditione maximus bellator, maximus consultor. Arte, Marte, Ingenio excellens. In districtu Buisensi Iudex terrestris, & substantia clarus quidam ex illis fuit, cuius proles usq; nunc incolæ optimos habet.

Brzozowscy ex Gostinen. districtu: Erat unus ex illis in curia Stephani Regis educatus Abbas in Czerwiensko.

Martinus frater Abbatis Kaptur nuncupatus. Hic tantarum virium fuit, ut plenum dolium ceruisiæ humeris sustentaret, choreas cum dolio duce-
ret. Fertur quod ex Iudicijs redeundo Castren. offendisset Palat. Srzenen. & grizeum eius ornatum spreuisset, diceretq;. Quis iste est rusticus. Respondit. Cras tibi referet. Conuocatis igitur vicinis & amicis, turmatim iter occupat Palatino. Querit Palatinus. Quæ est gens ista? Respondit. Brzozowski: Ille est hesternus rusticus. Cupit fieri notus suæ Celsitudini. Tunc masticando nucem Senator, deprecatorias fecit, & donis placatum in curia pro amico recepit. In hominum genere una produxit ex patre & matre vix nos omnes neq; præstantior alius alio natus est.

Ioannes Brzozowski miles strenuus, qui ex Witowska filios reliquit Casparum Vexiliferum Gostinen. Maiorem domus Ioannis Comitis in Tecin, qui & Rothmagist. sub Gedanum egit. Alij verò filij Iacobus, Andreas, Hieronymus ad finem vite expeditionibus intenti, bellis vitam finiebant. Lydorum equitum confertas disturbabant phalanges.

Grufzczenscy in Palatinatu Sendomiriensi.

Ioannes aulicus filij Regis Vngar. Ioannis. scripsit librum de officio optimi commilitonis, quem suus Germanus Valentinus typis obtulit. Optimum est honesta cuncta nouisse.

Falenczy: Stanislaus Abbas Czerueuen. Verum Monachum refert Paprocus, Si rectè sapias per omnia beatus eris.

Miochowscy in Masouia à Tarczyn.

Goleniewscy in Palatinatu Cracouiensi.

Iaszczołtowscy Petrus in Cuiavia ex Palat. Brestensi.

Skupińscy in Masouia ad Warszauiam.

Wągrowscy in Masouia.

Łochowscy in Palatinatu Rauen. si.

Szczytniecy in Cuiavia Brestensi.

Wolscy in *Warsaviensi* Districtu.

Groczy de *Rzeczyca* in *Palatinat. Lublinensi*.

Czechowscy in *Wielunensi* Districtu.

Węgierscy in *Palatinat. Kalisiensi*.

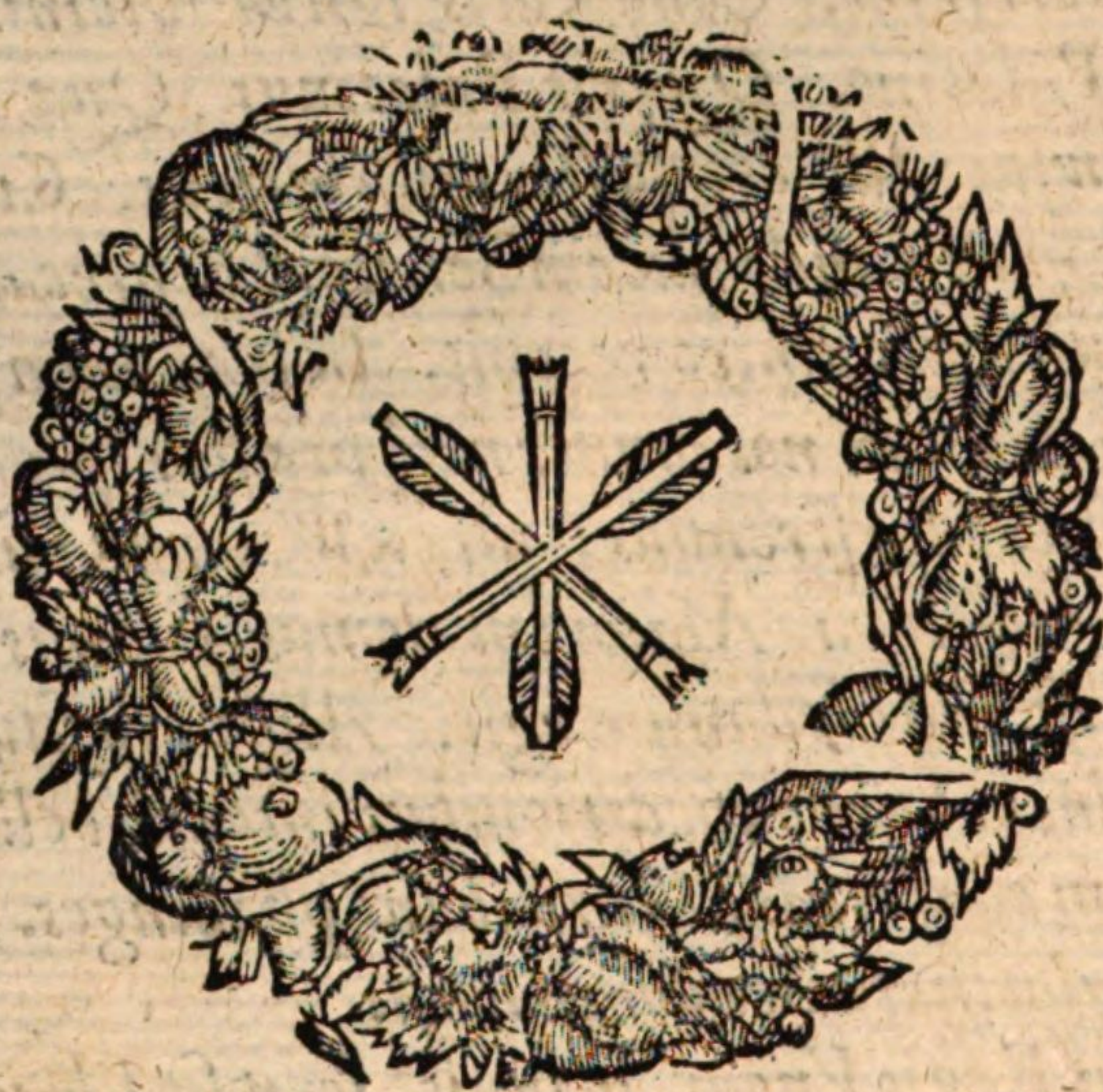
Zeligowscy in *Palatinatu Łęczyciensi*.

Iacobus Rothmagister in Filandiam ad Smeltinum, Nouogrodum, ad Rerum in varijs expeditionibus clarus & magnus.

BEŁTOWIE,

SEV

SPICVLA BALISTARVM.

DELINEATIO.

Spicula Balistarum.

SVnt tria spicula alba, in modum stellæ composita, in campo rubeo, pingitur campus ceu scutum.

ORIGO.

Non aliud de origine habetur, nisi quod ex Moravia illata essent in regnum Poloniae. At quoniam talia arma antiquitatem redolent,

lent, vnde puto Semouiti Principis Poloniæ tempora reuocant, ille enim Anno 888. à Suiatoplugio Morauia Principe bello recuperauerat maximam partem Morauia, quam à Popielo Principe Poloniæ extorserant. Quo tempore & successor Suiatoplugi Suiatoboius coactus est vitam finire in eremo, exofus genti ob S. Methody persecutionem. Itaque Principatus Morauia in tres partes diuisus, quarum vnam Princeps Poloniæ tenuit, alteram Vngari, tertiam Germaniæ Cæsares, nomen & famam amisit. *Bielscius in Semouitho Piasti.*

Suiatoplugius Morauia Princeps.

Morauia Principatus diuisus.

MAGNANIMITAS FAMILIÆ.

DEcet signum impressum vbique generosos, & nota egregia magnanimitatis. *Ait Euripides.* Inter cæteros tamen placuit Archileonida Brasida matris generosus & magnus animus. Hæc cum filium in prælio occubuisse audisset, non aliud quæsiuit, quàm an honestè occubisset? Nuntiant Thraces, apud Lacedæmonios non fuisse nec esse illi parem. Et illa Ignoratis hospites quales Lacedæmonij? Erat quidem vir bonus Brasida, cæterum Sparta multos habet præstantiores illo. Quod ita Plutarchus miratus est, vt dixerit. Quid quæso in hac muliere miraberis? animine generositatem de morte filij, an modestiam & affectum in patriam, quæ non passa est ita filium prædicare, vt reliquorum Spartanorum gloriæ aliquid decideret. *Plutarch. in Lacon.* Enimuerò qui præsentia Stemmata inspexerit, quid in eis prius mirandum venerit, an antiquitas insigniorm, an fortis animus, an sapiens in rebus progressus. non facilè dicet. Multa enim sunt in eis miranda, nullum tamen satis. Machinæ quibus antiqui vsi fuerant ad oppugnandas & expugnandas vrbes balistas intendo, non iam apparent: at animi inuicti & fortes, eo vsque quod maneant vide. Viros enim bonos non ita vita longa, quàm clara & illustri opus habere, dicebat Plato. Habet in additionibus *Collect. Hierogl. Pier. Val. lib. 6. Tit. Voluptatum vincula.* Quod nobili ex illecebris Veneris liberato, & ad frugem bonam reddito, quis hoc hemistichion subscripserit vnus. Sine pennis non potest scilicet volare. Alter. Et feci & fregi. Sed valeat iam hæc prima intentio imponentis. Vobis tale symbolum ô magnanimi iam subscribendum & magno cum applausu erit. Non enim balistarum perspiculæ sine pennis esse possunt. Possunt autem & facere & frangere, imò fregerunt & fecerunt.

Archileonida.

Brasida.

Mater quæris de filio, an bene occubisset.

Latur mater quod optime filius occubuit.

Spicula Balistarum.

Viri boni vita.

Adolescenti ad vitam meliorem conuerso symbola.

FAVSTVM OMEN SVCCESSORIBVS
ANIMVS GENEROSVS.

VIdete hæc Balistarum spicula multiplicia. Et dicite amabo. Ab eo ne? vel ad eum? Si ab eo, Epaminondam ipsum dicito, cum quo

*Agésilau.**Quis fortis
est.**Leonidas.**Vmbra ex
sagittis.**Desidia.*

quo dum pugnabat Agesilaus, ita suos Lacedæmonios admonebat. Omis-
sis cæteris, totam vim prælij in vnum Epaminondam intendite. Soli
enim cordati sunt & fortes, & victoriæ authores. *Plutarch. in Lacon.*
Si verò ad eum, Leonidam Græcorum Ducem cogitato. Cui cum nun-
tium esset, quod præ iaculis Barbarorum nec Solem videre licebit, re-
spondit. Quam lepidum erit, cum illis sub vmbra pugnare. Quid aliud
his ac tantis armis Mæcenæ vester vobis suæ posteritati reliquit? Non
aliud plane, quam singulare Omen generosi animi & affectus. Vnum
igitur admonebo, quod *Horat. serm. lib. 2. sat. 3.* admonebat. Vitanda
est vobis improba Syren, Desidia.

P R Æ C V S T O D I T I O N E S.

*Stella ex
spiculis.**Superata
tellus quid
donat.**Lineæ punctū
secantes.**Mars cum
Ioue quid si-
gnant.*

1. **V**idetisne quod spicula vestra quandam stellam efforment, ac
multis vicibus cruces depingunt? Scitote, quod fortis ani-
mus est, si cum æquo bonoq; coniunctus fuerit. Vnde con-
cinnè quidam: Superata tellus sydera donat.

2. Cognoscite quomodo vnicum punctum tres lineæ secant? Quid
ducetis inde? Ego quidem cogito quod *Hali lib. 8. cap. 24.* de Marte &
Ioue reliquerit, vt si iungantur quando in vno signo, erit Rex in pericu-
lo, donec transierint 75. dies cum suis noctibus. Constituite igitur ve-
stram familiam quandam legionem inuincibilem, ipsumque Nodum
Gorgium & fuisse & esse debere, pro Rege, Libertate, Fide.

L I N E A F A M I L I Æ B E L T O R V M.

C Hochorowsky *sub montibus Vngariæ ad Sandeciam.*
Ioannes & Albertus *fratres erant, vt Epitaphium Cracouia ad*
S. Franciscum.

Sniechiowscy ibidem.

Alios Nobiles in tam amplissimo regno plurimos esse puto, quan-
doquidem sunt antiqua Arma hæc, sed ad notitiam nostram non per-
uenerunt.

BERSZTEN.

DELINEATIO.

Sunt tres rotæ ab aratro, in campo rubeo, desuper galea, corona, & pennæ Pauonis. *Berszten rota ab aratro.*

ORIGO.

DEnominatio indicat, ex Germania, vel à confini Regno Silesia in Poloniam venisse, cum viro eiusdem appellationis. Bielscius dum Annum 1563. describit, in quo Ioann: Basilij Moschorum Principis sub Polocia bellum recenset, meminit Rothmagistri Wierzechleiski, qui cum Polonis animosè resistebat hosti, licet demum grauati, certis conditionibus Polocia cesserint, quorum virtutem etiam hostis laudauit, & honori habuit. Habebat ille talia arma, at genere Silesius fuisse dicitur. Verùm alij Germanum dixere. *Wierzechleiski.*

NOBILITAS INSIGNIORVM.

Rotæ magno semper boni præfagio fuerant, cum & Deorum & inferorum, & humanæ & marinæ legantur rotæ. Rotæ, quæ Dijs tribuuntur, octo radijs figurantur, eo quod rerum cælestium motus in octauam sphæram porrigit humana obseruatio. *Pier. Val. hier. lib. 39. cap. 22.* Quæ verò inferis, quatuor radijs compacta finguntur, *Rota Deorū, inferorum, hominum, maris.*

Fortuna se-
des.

Virtus non
repellitur.

ait Pindarus in Pythijs Ode ad Hier. 2. putarem fore auersionem, con-
uersionem, obstinationem, & iustitiam Dei. Quæ autem hominibus,
sex radijs pingitur, quia tot sunt motus naturæ humanæ, antè, retrò,
dextrorsum, sinistrorsum, sursum, deorsum. Pier. Val. ibidem. Quæ ad
extremum mari aut piscibus, in eo, quatuor distinguuntur radijs, quod
in se piscis stella nuncupatus, qui quatuor radios in capite habet, ex-
pressit. Plin. lib. 9. cap. 4. Has igitur rotas sic terno numero & pluri-
mis radijs figuratas, num dignitatis maioris esse non iudicabimus. Cre-
de mihi, omnis fortuna in sensu habitat Sapientis. Non est quod depri-
mat has rotas, & si quid deprimet, mox auro tinctæ pauonis galeatæ
pennæ eas subleuabunt. Sed optimè Horat. Carm. lib. 3. Ode 2.

*Virtus repulsæ nescia sordida,
Intaminatis fulget honoribus,
Nec sumit aut ponit secures
Arbitrio popularis auræ.*

OMEN FAVSTVM BERSTENIIS.
VIA HONESTA, VTILIS, DELECTABILIS.

Nummus
Traiani.

Via Traiana.

Via Berste-
na.

Virtus bono-
rum fons.

NErux Traiani nummus erat, à cuius vna parte ipse pro suggestu
populum alloquitur, cui togatus populus subleuatis in cælum
manibus applaudet, inde in margine Pyramis est, iuxta cuius
Nympha iacet sinistro brachio supra rotam exporrecto, aut sicut in alijs
eiusdem nummis læua ramum frondibus vestitum, dextra curulem ro-
tam iuxta genu tenet cum inscriptione VIA TRAIANA. Dum no-
bilibus Armis vestris ô Berstenij animum flecto, atque hinc & inde ocu-
los per familias vestras dirigo. Viam quandam, Deo & fortuna fauen-
te, appropriatam video, vt acclamare liceat. Via Berstenna. Nam licet
sumat quæque auguria, iamque vaticinetur aliquis vt lubeat, non aliud
eruet, nisi Honestum, Utile, & Delectabile, Patriæ, Amicis, Deo. Omnia
enim ei adsunt bona quem penes est virtus, dicebat Plautus. Quon-
dam hoc Horat. lib. 2. Serm. Sat. 7.

*In seipso totus teres atq; rotundus
Externi ne quid valeat per læue morari,
In quem manca ruit semper fortuna.*

ALIVD OMEN BENEFICENTIÆ
ET LABORIS AVGVSTI.

SEnec Epist. 44. *Animus facit nobilem: cui ex quacunq; conditione su-
pra fortunam surgere licet.* Equidem aratrum quis non nouit? rotas
quis non vidit? Quisquis est haud etiam nouit, quod qui his fortuna
ducere rectè vli fuerint, liberè illud Plutarchi in vita Syll. pronunciabunt.
Nemo

Nemo me amicus in beneficentia, nemo in ferenda iniuria superavit. *Beneficentia.*
Sed dicite obsecro, quis aratrum trium rotarum vidit? Si Græcum quid *Aratrum tres*
nominabitur? Igitur vel illud Horatij exprimetur. *habet*

Nil sine magno

Vita labore dedit mortalibus

Vel illud Ovidianum.

Fertilis assiduo si non renouetur aratro,

Nil nisi cum spinis gramen habebit ager.

Aut quid diuinum habebimus. Nam S. Isidor. cum orationi inter ru- *Angeli aratro*
bea, aratrum & iuga intendit, cælitus Angeli aratrum fructuosè trahen-
tes opus perficiebant. At mihi humaniùs dicendum erit, Beneficentiam
explicabo. Quæ & Piasum Regem effecit Polonis. Et Præmislaum
commendauit Bohemis, & Bersteinos nobilitauit.

LINEA FAMILIÆ BERSTENNIORVM.

K Arniowscy in Palat. Sierad. districtu Radomsc. Petrus Subiudex eius-
dem terræ, peritus in iure, sanus in consilio, & in iudicijs iustitiæ cultor.
Wierzchlinski in Silesia Rothmagister Regis, Augusto feliciter regnante
ad Polociam contra Moschum, Anno 1563.

At cum antiqua in Regno sint Arma, claros virtute & fortitudine
alios de Armis his esse & fuisse non impossibile est, sed antiqui Histo-
rici tacuerunt viros, modo in tam amplissimo Regno, quis eisdem uta-
tur, non mihi erat collatum.

B I A L I N A.

Bialina

D E L I N E A T I O.

E ST additio ad Accipitrios seu Iastrzebcios. Pingitur Solea sur- *Solea imma-*
sum versa, intra quam crux, supra crucem verò est missile balistæ, *quam & ali-*
alij *file balistæ.*

alii sagittam nominant. Supra galeam tres pennæ Strutionis: in campo glauco.

O R I G O.

Sagitta sulphurea urens.

Regnante Wladislao dicto Lokietek Anno D. 1332. in expeditione contra Magistros Prusiæ facta est talis additio, sub villa sic dicta Bialina, quia ibi vnus militum Regis, inuentiosè elaborato iaculo, pleno sulphure, puluere tormentario, & igne, in hostium castra illud de balista vel arcu explodebat, quæ etiam succendit. Illi cum extinguere conantur, accurrit exercitus Regis, hostes inuasit & suppressit. Quapropter Armis lastrzebcijis addita fuit sagitta. *Bielsc. & Paproc.*

C O N S I D E R A T I O P R I M A.

Theodosius crux.

Theodosius Imperator secundus cum offendisset aliquando in palatio crucem in marmore pauimenti, indignum arbitratus vt eo loco crux sita sit, vbi pedibus conculcatur, eleuari imperauit. *dicit P. Diac. Hist. Longob. lib. 3. cap. 6.* Sacra equidem cogitatio. Contemplanti prædicta arma, non deest quod oculos constantis pijque viri moueat, & fortius: nempe crux calcibus equi, equorumque ferramentis introacta. Quæ enim conuentio lucis cum tenebris, crux cum soleis equi? Conueniunt quidem cum balistæ iaculis soleæ, arcus & sagittæ cum iisdem; verum crux in nullo. At velim paululum sistas. Nullo suavius pietas exprimitur, quam cruce sacra, quam quia hic, cui talia insignia primùm fuerant consecrata, virili, forti, pioque animo Regi, debita obseruantia protestatus fuit; obtinuit inde, vt quod vigil miles pro Rege tentauit, hoc idem Rex pro milite expressit.

Solea cur crux.

Crux pietatis signum.

Grachus, vt hic illi foret, hic vt Mutius illi. Horat. l. 2. Ep. 2.

C O N S I D E R A T I O S E C V N D A.

Crux habet primas partes.

VT quid crux sancta, non supra cuspidem & sagittam ceu quandam Pyramidem eleuata cernitur? Id enim primas debet habere partes, quod dignitate primum, nobilissimum, & salutare est? Talis autem est crux, quæ iuxta Damasc. est omnium malorum auersio, omnium bonorum datrix. Sed erat in hoc non aliud quam placitum imponentis, aut fortè vt insignijs lastrzebciorum potiretur certis additis, vt sagitta seu balistæ missili, certis mutatis vt galearum ornamentis, accipitri, videlicet in pennas Strutionis: quatenus per hoc & Iustitia Regalis, Regis virtus esse non desit, & militis nobilitas, & antiqua appareat, & mutatione clarior fiat. Sed aliò supremi animorum rectoris Dei intentio direxit, nimirum vt & solea ex alma cruce suam virtutem hauriat, & spiculæ balistarum vim sui impetus fortiantur. Hinc dulciter Poëta:

Ventorum aduersis solidatur flatibus arbor,

A cura & precibus mens pia robur habet.

OMEN

O M E N F A V S T V M.
S V M M A S P E S I N D E O.

Theodosio Magno Imperatore signa cum Eugenio Tyranno conferre paranti, cum ordinum ductores praelium differendum, ob copiarum hostilium numerum superante suaderent, dixit: *Ab- sit, agamus, Exercitui meo Crux praeit, illius copias Hercules ducit.* Irruit, & palmam reportauit. *Niceph. lib. 12. cap. 39.* Idem omen insignia vestra portendunt, dum crux & telum vibrat, & solea firmat, vt quiuis vobis dicere possit inspecta cruce:

*Spemq; fidemq; agapemq; tene, fluxa omnia linquens,
Has nihil in tabulas, vlla procella potest.*

*Spes in Deo
ex cruce.*

Quapropter vt faustum omen vos saepius celeriter continuoq; maneat, vobisque faueat; illud D. August. in Ioan. animis recondite & operibus implete. Signum crucis à nobis expellit exterminatorem, si tamen cor nostrum habeat Christum inhabitatorem.

*Crucis quan-
do est potestas
pro nobis.*

A L I V D O M E N.
I E S V S C H R I S T V S V O B I S C V M.

MAgnum diuinæ liberalitatis beneficium, cum homo Deum alloquitur: maius, cum alloquentem audit: maximum, vt vna cum illo sit. In quod suspirabat D. Aug. lib. 7. Conf. dicens: *O aeterna veritas, o vera charitas, & chara aeternitas, tu es Deus meus, ubi suspiro die ac nocte.* Dulcissimum est mehercule illud S. Elizabethæ Panonorum Regis filiae etiam legentibus, quæ cum cælestibus rebus intenta supra se sublata esset, & Iesum in nubibus videret, audiretque. Ego tecum sum. Illa cunctis audientibus respondebat. Ita Domine tu mecum, atque ego tecum. *Conrad. in Conc. de S. Elizabetha.* Idem monendo loquitur, & crux sancta vobis intra soleam hanc & hastile posita. Ego tecum, restat. Tu sis mecum. Eo enim modo & victor hostium, & tutor familiae & triumphator animæ etiam minimus vestrum, iudicabitur.

*Cum Deo lo-
qui & esse.*

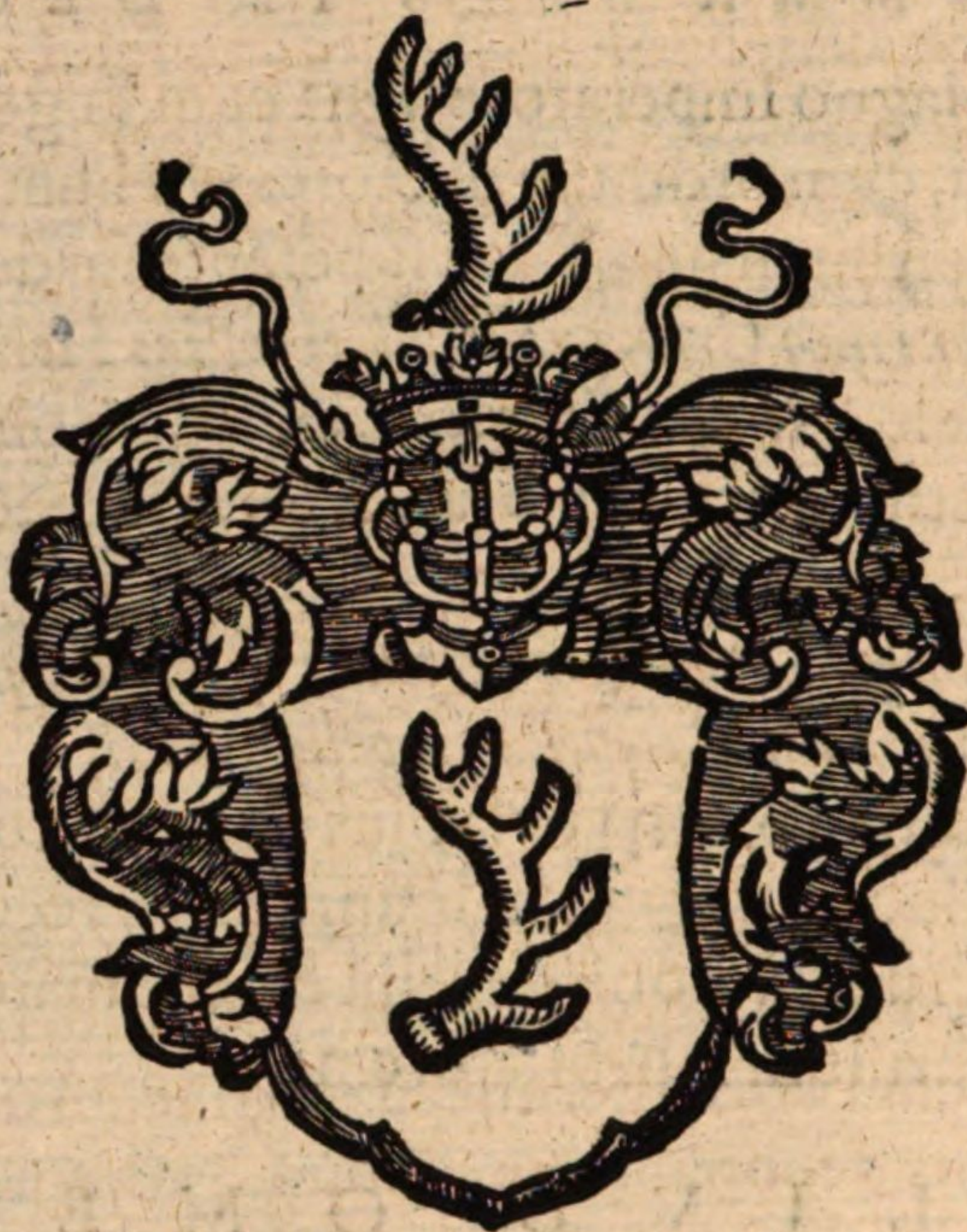
*Christus cum
S. Elizabetha,
& illa
cum eo.*

L I N E A F A M I L I Æ B I A L I N I O R V M.

Wlczek in Palatinatu Cracouiensi.

In alijs quoque Palatinatibus, & præcipue in Masouia plurimi vtuntur his armis, sed cognomina illorum nec ab Historicis notata sunt, nec nobis ob distantiam cognita esse possunt.

BIBERSTEIN.

D E L I N E A T I O.

Cornua cervi

EST cornu cervi rubeum in campo flauo, super galeam verò idem cornu.

O R I G O.

Origo cornu-
um cervi.

*Vtuntur his
Kasimirski ex
quibus Petrus
magni nomi-
nis Iazwiecki
Blonski.
Sadecki.
Bialkowski.
Sebienski.*

ORiginem eius ex cognomine viri qui apud Henricum Ducem Polnaniensem, seu maioris Poloniae, Princeps militiae circa Annum 1311 fuerat, Bielscius deducit. Hic enim dum miles & nobilis Henrico rebellauerat, atque Wladislao Lokietkoni sese commiserat, missus Posnaniam fraude cuiusdam ciuis ingressus est, vbi maxima mala contulerat vrbi, tandem victus erat. Ex Germania igitur ad Poloniam transijt, sed primitus ex Heluetijs in Germaniam venerat. Ex huius igitur cognomine, nomen suum sumpserunt dicta Arma nobilitatis. Longinus de familia hac refert, quod in ea Oratores ingenio praediti existimabantur. *Vide Cromer. lib. II.*

O M I N I S B O N I B I B E R S T E I N I S
P L E N A P R O N V N C I A T I O.

*Cornua nata
ex quercu.
Cornua in ca-
pite hominis
nata.*

DIcant qui naturas rerum speculantur, quid horum sit mirabilius? An quod truncus querci produxerit via quadam secreta cornua cervi, an quod homo nascatur cornutus capite? Primum temporibus Augusti Regis Poloniae accidit, prout insignia Demborogrem cum

cum nomine dicunt. Alterum habent scriptores ut Maiol. coll. 4. Sed in natura causam inuenire impossibile est. In prodigium versa est hæc tempestas, & potius maleficijs quam natura gaudens, aut quandã vindictam iusti Dei, & non ipsius misericordiam in homine acclamans. Verũ cui non natura cornua imponit sed fortuna, honestam rem omnisque boni plenam de ipso pronunciandum erit. Hinc enim & in hæbreo vna eademque dictio, & cornu & coronam denotat. Hinc cornua, dignitatis, potentia, fortitudinis, authoritatis & Imperij indicia certa com-
monstrat. Hinc Moyſes cornibus insignis effingitur. Hinc capiti Apollinis duodecim cornua, lapillis pretiosis qui splendore caput vniuersũ illustrarent, confecta. Hinc Cant. 2. dicitur *Similis est dilectus meus caprea hinnuloque ceruorum*. En cui fortuna, non vero natura cornua doat quod omen subito, bonumque illi scribant. Hic & mihi plenum omen vobis ô *Bibersteini* nunciare fortuna vestra suggerit. Hæc cornua cerui & ita disposita, vt vnum pro stemmate, alterum pro honoris galea ponatur, fortitudinem vobis afferunt, nam quidam de Achaias cervis reliquit, quod cornua deponant cum volunt, verum castratis nunquã decidunt, sicut si iam deciderint, non renascuntur. Democritus autem ita de forti homine loquitur. *Fortis est non qui hostes modo superat, sed & qui voluptatibus superior existit*. Aliqui autem licet civitatibꝫ imperent, mulieribus seruiunt. Aut fortes vos dixero, quia singulare remedium abigendi serpentes, est ceruini cornu suffitus, ut ait *Alcander*. Serpentes autem qui? furiosi, contumaces, implacabiles, vt *Psf. 58. Furor eius sicut aspidis surda obturantis aures suas, qui vocem rite quantum libet excantantium non exaudiunt*. Etiam vos hospitales & officiosos asseram. Nam insigniter ramosa cornua cænaculis affiguntur, in quorũ ramos hospites & domestici annulos, sudaria, pileos cænaturi accubaturi; appendunt. vt *Pier. Val. Hier. lib. 8. Cap. 19. Memorans enim Leonis X. Pontificis dictum: Principis inquit loco indigni sunt, qui fortunæ muneribus benefica manu uti nesciunt*. Quare merito suum etiam Proculeium hoc versu *Horat. celebrat*.

Cornua à fortuna.

Cornu signum corone & Regni.

Cerui cornua signant fortitudinem.

Fortitudo in quo.

Cornua cerui significant hospitalitatem & beneficentiam.

Leonis X. dictum de beneficentia.

*Viuat extento Proculeius æuo,
Notus in Fratres animi Paterni:
Illum aget penna metuente solui
Fama superstes.*

PRÆCVSTODITIO.

Cum cervi nunc deponant nunc assumant cornua, Hieroglyphicum illorum erunt qui ab ignobilitate ad honores euecti, modo ad ignobilitatem redacti, vt quidam in Lyricis.

Fortu-

Fortuna ve-
lubilitas.

*Fortuna leto sæua negotio &
Ludum insolentem ludere pertinax
Transmutat incertos honores,
Nunc mihi nunc alij benigna.*

*Fortuna ad
summum ve-*
nit.

Rectè monuerat quidam Alexand. Farnesium Parmæ ducem, dum Antuerpiam occuparat dicens: Iam Marti valedicito, nam gloria tua ad summum apicem attigit, nam fortuna cum ad summum venit, rotam voluit, summa imis commutat, nunquam diu stat, *Ianson. l. 5. Merc.*

Vt sit una for-
tuna.

Vt ergo vobis fortuna sit semper vna, ipsaq; mors, fiat dulcis fors, à cerua consilium discite:

*Ore capit patulo rorem vaga cerua cadentem.
Rore riget vobis, torrida corda Deus.*

LINEA FAMILIÆ BIBERSTHEORVM.

Fridericus Bi-
berstein Co-
mes in Regen-
stat.

FRidericus Bibersthein Comes in Regenstat ex Heluetiis, sicut ex Moneta Silesiana grossorum patet, in quibus scriptum est, Maria Mater Saluatoris, ex alia parte Vlricus Comes in Regenstat 1509. vel Gaspar vel Ernestus.

Ioannes Bi-
bersthein Co-
mes.

Ioannes Bibersthein Comes Lokietkonis tempore inuaserat Palatinatum Posnanien, cum Bohemo exercitu 1310. Crom. lib. II. Cuius fratres antea per Hermanum Principem Poloniae victoria Bohemorum captiui cum alijs Germanis Polonicis in Polonia acceperunt 1094.

Kazimirski
Petrus.

Kazimirscy in Palat. Crac. Petrus Kazimirski contra Petrum Szuiszki Ducem exercitus Moschorum sub Vta expeditus miles 1582. Sed demum captiuus sub Monasterio Pieczaren, cum 163. nobilibus Anno 1564. in seruitutem venit, quem de medio sui postmodum ad Regem cum legato Moschorum miserat, quibus omnia confecit.

Nicolaus Ra-
dziewski.

Nicolaus Radziewski frater Petri tam militia quam consilijs clarus.

Stanislaus.

Stanislaus tertius frater non dissimilis opere & virtute, Et Christophorus Canonicus in Tarnow. Stephanus & Laurentius præstantes armis & gloria.

Christopho-
rus Canonicus
in Tarnow.

Kazimirski Episcopus Chiouien. Cathedram ædificauit & reformauit.

Stephanus &
Laurentius

Iazwieccy in Biecen. terra. Blotiscy milites strenui. Iudex Sadecen. quidam ex eis prægnans pietate & iustitia. Sebienscy in Biecen. districtu & alij plurimi in diuersis districtibus. Bialkowscy ibid.

Kosimirski E-
pisc. Chiou.

Iaswiecki.
Blonski.
Sebienski.

B O D V L A.

Bodulā.

D E L I N E A T I O.

Sunt tria lilia alba, inter duas lineas per longitudinem ductas, quarum una est sub alia; in campo. *Lilia tria.*

Pingitur verò campus in modum scuti.

O R I G O.

Originem à quo & unde, scriptores nostri non exprimunt, verum familiæ huius multi mentionem faciunt Bielscius. Sub Boleslao Pudico Anno 1277. Martinus Archiep. Gnesnen. electus qui Bononiæ obiit horum insigniorum ex Pænitentiario Romano, Fundatio Conuentus Sendomir. Anno 1289. sub Lescone Nigro, Deodatum Bodula. Idem 1285. Pomscibori cum Fratre Nadbor Bodula. Item Paproc. *Bononia sepultus Martinus Archiepiscopus Gnesn.*

F A V S T V M O M E N B O D V L I I S

Flos pudiciæ, Viror Fortitudinis,
Laurea virtutum.

Lilia tam Regius flos, qui sua celsitudine super flores attollitur, qui ex Dæ Junonis lacte dum Herculem nutriuit in terram prolapsus creuit, quem Sacerdotes gentilium candidum Nymphis suis in sacris offerebant dicente in Propertio Terpeia. *Lilia flos Regius.*

G

Sapē

*Sæpè tulit blandis argentea lilia Nymphis,
Romula ne faciem læderet hasta Taci.*

Tantus inquam flos candidus Regius, Iunonius sacer & triplex, quæ secum Herculis trophæa, quæ Larium Penatumq; folia non ducet, dicet debebit !

Me hercule

Pulchra suis veluti est volucris Iunonia pennis.

Sic virtus proprio lumine clara nitet.

*Lilia florem
pudicitia signat.*

Est in nobis flos pudicitia. Nam lilia sunt inuisa Veneri vt Nicander in Alexipharmacis dixit, quod & Hieron. contra Iouinianum in Cant. Cant. (dum speculatur dum sponsa Christi fratruelem suum inter lilia pascit, quod est inter candidissimos virginum choros) clarè expressit. Quale dictum sic Tibullus versibus expressit.

Casti placent

*Casti placent superis pura cum veste venite,
Et manibus puris sumite fontis aquam.*

*S. Vando Vir
causa castita-
tis mulieri.*

Quam Pipini nepos S. Vando à Dagoberto per matrimonium instructus ita sponsam allocutus. Quæso, Deo potius, quàm mundo seruiamus, vterque vitam monasticam amplexi sunt.

Iphigenia.

Et sancta Iphigenia Virgo à S. Mathæo Apostolo illuminata Ægippi Æthiopum Regis filia, in matrimonium stimolata, dixit: Æterni Regis sponsa sum, nec mihi eo relicto, alteri nubere fas est, Abdias in vita S. Mathæi.

Sponsa Christi.

Est in vobis viror Fortitudinis. Vt lib. 6. Æneid.

Si qua fata aspera rumpas.

Tu Marcellus eris : manibus date lilia plenis.

*Lilia virorum
fortitudinem
signant.*

Hinc in nummis Alexand. Pij Aug. Dea liliū dextra protendebat cum inscriptione; Spes publica. Qualis vobis o Romanii spes? Securitatis Reipub. P. R. Secur. Perp. per fortes Imperatores respondent in alijs nummis. Quibus namque ad propositum benè viuendi aditum cōfert securitas publica, necesse est vt hi autorem huius boni vt parētem colant, dixit Seneca. Hinc Romani Deam Spem pro fortitudine colunt. Est igitur in vobis viror fortitudinis, spes & fortitudo ipsa. Est spes fortitudinis iucunda nutrix, & illa de qua Nazianzenus in Te-
trastichis.

*Nec fidendum
nec desperan-
dum nimis.*

Ne fide multum neuè despera nimis

Illud solutos efficit, pessundat hoc.

Hoc corrigens illud tenens, reliquam sine

Liore erectius peragrabis viam.

*Lilia fortitu-
dinem signat.*

*Fortitudo à
natura & e-
ducatione ani-
morum.*

Est & fortitudo ipsa, nam lilia, insignia fortissimorum sunt Regno-
rum Galliæ, & magni Duc. Etruriæ. Sed vt intimus sermo ad duos per-
tineat. Cum fortitudo à naturâ debitâq; educatione proueniat animo-
rum.

Bodula.

SI

rum, vt docet Plato in Apologia Socr. hanc feriem lineamq; familiae vestrae oculis obiectam, sine inuidiae macula in veritate contempletur quisque, ac de vobis dicet illud Erinnae.

*Certe enim inter omnes
Tu sola fortissimos viros bellatores
Egregie paris fecundam Cereris
Vt comportes fructum à viris.*

*Virtus emer-
git.*

Sed ne cede malis, nam fortia quaeq; peribunt.

Lilia virtus

Est DENIQUE vobis laurea virtutum.

Aduertendum igitur vobis diligentius erit. Quod virtus licet versetur circa difficilia, tamen semper emergit, vt Arist. 2. Ethicor. Nec aliter fieri potest, quin virtutis sectator plures habeat hostes; sed eò longè illustrior euadet. Vt non sine admiratione Greg. Turon. aduertit, quod lilia in die S. Seueri festo florere consueuerint. Quocirca quid hoc versu:

*Quamlibet è medijs
Consurgunt lilia spinis.
Sic virtus ipsis crescit
Ouatq; malis.
Poscat igitur lilia Anchises
Quibus donis animam tumulet.*

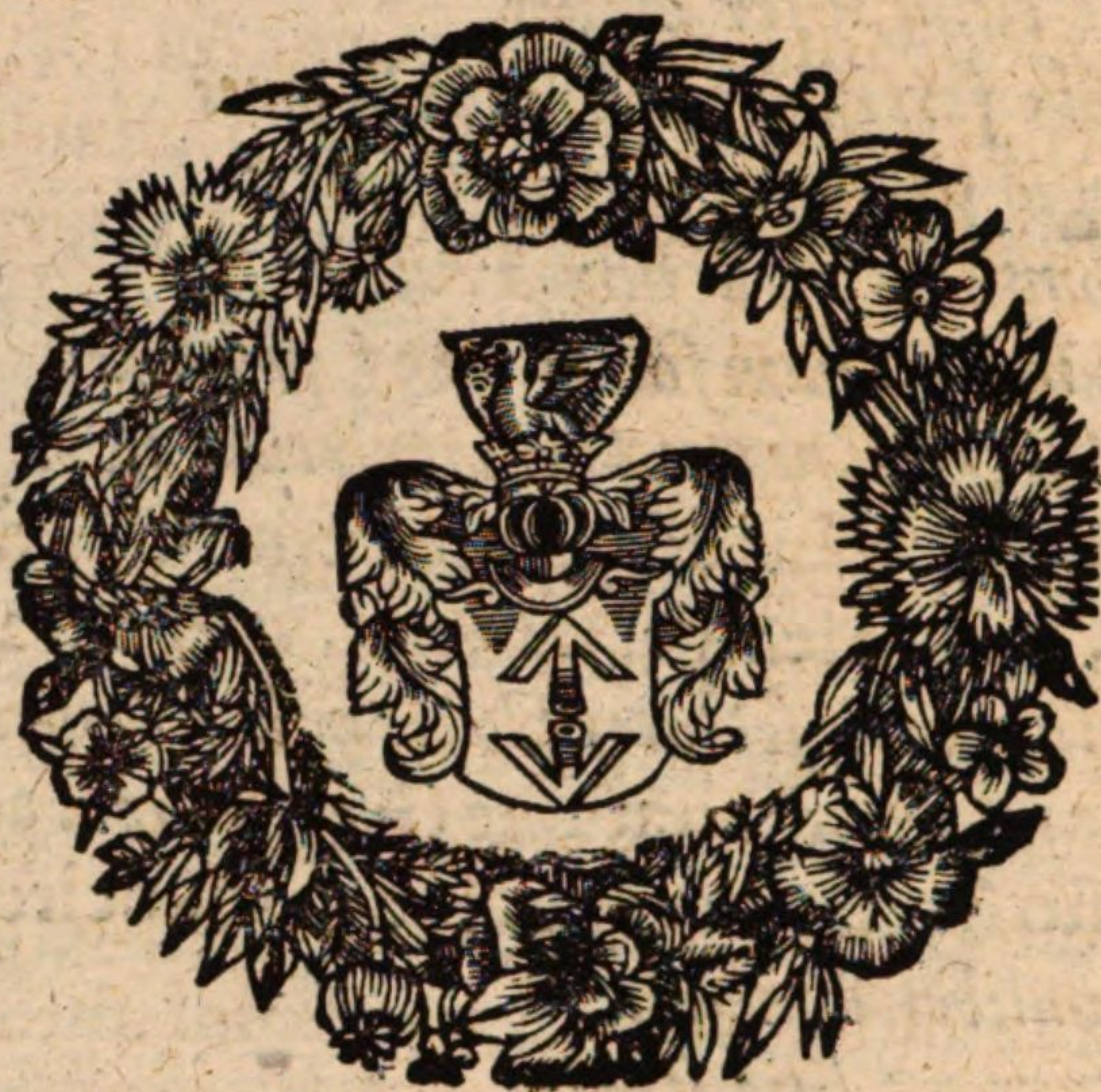
FAMILIA BODVLIORVM.

ANno 1283. Lescone Nigro gubernante Pomsciborus Bodula. Et in litteris Conuent. Sendomirien. Anno 1289. Deodatum Bodula idem Lesco meminit.

Bogoria

B O G O R I A.

D E L I N E A T I O.

Sagitta fracta.

Pavo.

Sunt duæ sagittæ fractæ, ita dispositæ, ut unus spiculum versus cœlum, alterius versus terram dirigatur. Albi sunt coloris in campo rubeo. Alij depingunt hoc stemma in quadrata tabula, ac circulo quodam obducto pulchre, sed hoc forte antequam galeis super addita fuerant ita pingebatur. Modo autē super galeam est pavo expansa cauda, ore suo sagittā fractam deferens. Quocirca more aliorum stemmatum & hoc depingendū venit, vide *Bielsc. ad Annum 1341*. In quo possumus & licentiam pictorum arguere, qui non ut debent, sed ut audent, res depingere quandoque solent.

O R I G O.

Bogory pietas

Denominata sic ex nomine militis dicti, Bogoria qui in bello contra Poloucios pro Boleslao Audace ad Snowskum signa inuicti animi sui hic sagittis duabus detulit, cum sibi in pectus vibratas ostendit Regi, ita *Bielsc. Papr.* ex quibusdam litteris datis cuidam Ecclesiæ S. Crucis Bogorios Anno 1069 meminit, quem aliqui hunc fuisse primum Bogoriam memorant. Longinus humanos fuisse & tractabiles dicit. Quod nec immodicæ est virtutis. Ianicius Iaroslai Bogoriæ quem *Bielscius* Skotnicium vocat. Archiep. Gnesnen. qui Ludovicum Vngariæ Regem in Regem Poloniæ consecrauerat Anno 1370 meminit his verbis.

Bogoriam

Bogoriam lapides muri delubra loquuntur.

Et quas pro templis ille reliquit opes.

Fœlix qui potuit famam meruisse perennem

Fœlix qui populi saxaque multa sonant.

Qui ad Archiepiscopatum assumptus erat An. 1341. Ista arma ad vni-
nem Ducat. Litu. cum Regno Polon. Wisigen assumserat, quibus Wolo-
nicy vtuntur in Lituania Macieiwiczowie & alij vt Papr. & Bielscius.

*Volovicy
Maieu vic-
zowie in Litu.
his armis
utuntur*

CONSIDERATIO IN ARMIS BOGORIORVM.

O Celsissimi animi Bogoria, vt Salamandra inter ignes & flammæ,
ita inter sagittas viuis, & victor viuis. Sagittarios admirandos le-
go. In Tartaria comperti erant vnicum tantum brachium in
pectore habentes, sagittariorum tamen officium perfectissime comple-
uisse, dū alter arcum alter sagittam vibraret emitteret, *Vincent: Hist: lib.*
31. Cap. 16. Alij ita animosè binas sagittas simul mittebant, vt vtrasq; in
metam. Quod militares palestræ Constantinopolitanæ etiam nunc com-
monstrant. Verū nouum modum audio nunc sagittandi? Duæ simul
sagittæ currunt sed vna sursum, altera deorsum, vna è terra in coelum,
altera è coelo in terram, vtrarumque tamen Bogoria est meta. Quid
causæ? An cum vibrat homo, vibrat & Deus? vel cum vibrat Deus, vi-
brat & homo? Quid ni. Cum enim Deus sit iustus omnia iuste disponit.
Audi Eccles. 19. *Initium necessariæ rei vitæ hominum, aqua, ignis, ferrū*
sal, lac, panis, mel, vna, oleum, &c. hæc omnia sanctis in bona, impijs &
peccatoribus in mala conuertentur. Iam ergo iacente hoste sagittam,
voluit eandem iacere & Deus in Bogoriam. Non quidem vt se aduren-
tem è coelis, & videret & sentiret, ut olim Romani ante pestē inguina-
riam corporali visu discretas quosque ferientes sagittas conspexerant.
(hoc enim Iunonia volucris pauo nusquam splendore suo adornasset)
sed vt præstantem animum otius triumphantem haberet in coelis, pio-
rum enim zelus erga Deum & patriam honesta morte à Dijs recompen-
satur. Quod & gentilium acta testantur Plutarcho narrante, in Cleobis
enim Bitonis factis, cum enim ipsorum mater Cydippe Iunonem ro-
gasset vt optimam rem filijs donaret, eo quod iugum ipsimet subiicisset
matremque ad templum perduxissent, vitam statim finierunt. De hoc
etiam Stob. Serm. 120. Hanc profecto pietatem erga Deum & patriā
Bogoriæ pauo hic galeatus exprimit, qui cum gloriam loqui sagittarum
velit, & natura prohibeat, ore tamen blandiri vt cæpit non cessat.

*Inter sagittas
vita.*

*Sagittatores
duo vnius sa-
gitta simul,
duarum sagit-
tarum simul
sagittatores,
sagitta in cæ-
lum & ter-
ram.*

*Sagitta à
Deo & homi-
ne vibrata.*

Sagitta urens

*Sagitta tri-
umphatrix.*

*Bonum dñi bo-
nis, morte bo-
na recompen-
sant.*

F A V S T V M O M E N.

Eraclætarum Sagittarum infractus animus.

*Fractarum
sagittarum in
fractus ani-
mus.*

*Mars telis
gaudet non pe-
riodis.*

*Antonij Sil-
ueria ad Com-
militones ser-
mo hoste viso.*

VBique opera verbis præstant. Qui arma talia vident, legunt & cito sola opera, & nulla vana verba. Mars etenim ipsis telis & sanguini studet, & non comptis periodis. Habet *Maffæus hist. Indic. lib. II.* Antonium Sylueria Lusitanum Præfectum arcis Diensis, dum conspicatus esset Turcicam classem ad arcem expugnandam aduentare, ad commilitones conuersus in hæc verba prorupit. *En viri tempus nunc acceptam à maioribus gloriam bellicam, debitamq; tum Deo, tum Regi fidem nobis ob oculos ponendi.* Profuit sermo, & vix speratam victoriam reportauit. Cum his intendo Nobilibus armis re ipsa ac opere, non verbis ac voce, facta non dicta. Antonij apicum dogmata in eis lego, disco: ac vestris campis deducere & ominari nec hæsito nec dubito. Vnde de quodam Bogoria in Consilij lego dictum sermonem.

*Seruire cælo
& patriæ.*

*Seruiui cælo, nec te mea patria liqui,
Arbitror id de me bina sagitta canit.*

A L I V D O M E N

Cursus vitæ Bogoriorum.

*Cursus vitæ
Bogoriorum.*

*Parcarum fi-
lius.*

*Sagitta cur-
sum vitæ no-
tat.*

*Arma tristi-
tia signa.
Pauo latitia
signum.*

*Tristibus Deo
non deest.*

*Henrici 8. An-
glor. Cathar.
uxoris eius di-
etum de infor-
tunatis.*

*Wenceslaus
Bohemie Rex*

CUm nil præter sagittas & has fractas in insignijs vestris conspicio, cursus vitæ vestræ me hercule vos admonent vt non tam prospera & fælicia, quæ mundus & optio mortalium confingit & optat: quam perplexa magisq; in partem sinistram declinata tempora, quasi vobis à fortuna vestra propinata, in mentem securiorem reuocetis. Nam quod Poetarum parce de filio diducto & scisso in cursum vitæ humanæ deduxerunt, hoc ex vestris sagittis & tribus & omnibus fractis in cursum vitæ vestræ deducere nihil obstat. Nam ad nobilitatis vestræ gaudia & arma dum animum flecto, & fractas sagittas video, venit in mentem *Chilonis Æschili in Agamen. Multi gaudia præ se ferunt noti similes, & risum vultu inuito vi exprimunt, vt si ei dixeris salue, necessario ipsum lugere iubet.* Ita vestra arma dant omen cuiusdam tristitiæ, sed hoc delectat, quod lunonia auis illis & astat, & blanditur, vt miro modo instruat omni aduersæ fortunæ vestræ Dei adiutorium non deesse, sed mutare aduersa in prospera, vt verba Psalmi modulari iam vobis liceat: *Cum ipso sum in tribulatione, eripiam eum & glorificabo eum, longitudine dierum replebo eum.* Ita enim Catharinæ Aragoniæ Henric. 8. Anglorum repudiatae coniugis, cum aduersa fors sagittas venenatas misit, ei Deus astitit, ut cecinerit: *Infelicibus raro deest consolatio, fortunatis vero plerumq; mens ipsa & ratio. Sander.* Ita & Wenceslaus Bohemiæ Rex, dum è Rege captiuium aduersitas fecit, Deum præsentem sensit, cum quomodo valeat quæsitus respondit: *Nunquam melius! Dum enim omnibus humanis præsidij vallatus essem, vix de Deo cogitandi*

Bogoria

SS

gitandi dabatur spatium, nunc omnibus illis exutus solum Deum cogito, qui me sat scio inuocantem exaudiet. Æn. Sylui. in hist. Bohem.

De quo & quidam in mente Bogoriæ.

Bina meo radiare vides in stemmate Tela,

Hoc cælum, vestram prospicit istud humum.

O quisquis terram, terrenaque gaudia spectas,

Astra etiam cense conspicienda simul.

Cælum conspiciendum quæ terram conspici.

A L I V D O M E N.

Cita mors, ac demum beata.

Cita & beata mors.

Non esse has sagittas de cupidinis pharetra, quiuis affirmabit, sed neque (licet sint à morte) infelices esse ex tanto antecedente in Bogorijs non negabit: vt non mors, sed potius somnus quidam fratri suo tradens Bogorias, cum Gorgia Leontino diceret. Omnibus quidem est cita mors, vt optimè admonuit Abb. Olympius in Præto Spir. Cap. 12. vbicunque sederis dic assidue peregrinus sum: at non omnibus iam hoc minatur sagittæ. Nam licet omnibus sint suæ sagittæ. Omnia enim perueniunt ad vnâ voraginem diram dixit Simonid: at non omnia beatè: sed illi, vt ait Phocilidis, quorum animos Deus regit. Si verò vobis mortem sagittæ præfagiunt, at beatam Iunonia auis præfagit. Hinc de Illustrissimo ac Reuerendissimo Bogoria, Eustachio Wolowicz, Episcopo Wilnensi quidam ominatus non mortem, sed beatam mortem.

Omnibus mors cita non omnibus beata.

Sagitta fracta citâ mortem significat.

Epitaph. Wolowicij Episc. Wilnens.

Cerno Wolowicij pulcherrima pignora ceræ

Bina, in diuersas tendere Tela plagas:

Vnum sublimi pergit trans nubila cursu,

In nostris aliud vult habitare plagis.

Hinc habeo magnum Præsul dignissime signum,

Te cælis animam, membra dedisse solo.

P R Æ C V S T O D I T I O T R I P L I C I
O M I N I.

GAlieni temporibus Marinus vir genere & virtute illustris pro tribunali vocatus, quod Christianus esset, accepit ad deliberandum horarum trium spatium, quem egressum Theotegnus Cæsar, Palestinæ Episc. secutus. Monstrato Euangelio Christi dixit: Tene & adhæresce Deo, Sic enim ab eo roboratus, quod in optatis est, certo assequeris, missa deliberatio, cucurrit & moritur. Hæc vna præcustoditio vestris omnibus, vim, virtutem & veritatem prorogabit. Tenere & adhærescere Deo,

FAMI.

Bogorit.

Michael &
Nicolaus Bo-
gorii ComitesScotnicki in
Pal. Sendom.
Martinus Ca-
stell. Zawi-
choffen.Iaroslau Ar-
chiep. Gnesn.Eustach. Vo-
towicz Episc.
Wilnens. pri-
mus ex Wolo-wiciis Sacer-
dos alter Soc.
Iesu.Hieron. Cap.
Samogitia
Petrus Eust.Marcianus
Wolowicz.
Staßkowski.Iacobus Ca-
nonicus Cra-
cou.

IN foundationibus Monasteriorum Montis Calui Sanctæ Crucis & Tre-
mesen. Bogorij Comites nominantur, Michael præcipue Anno 1609. Et
Miechouius lib. 3. Comitem Nicolaum Bogoriam qui ad Pokrzywnicen.
Monasterium, villas aliquot contulit sub Casimiro Iusto Anno 1186. Et
Nicolaum Bogoriam Cromer. lib. 14. Castell. Zawichosten. In Palat.
Sendomir: Scotniccij. Martinus Castell: Zawichosten. & Iudex Sen-
domir. Hi Bogorij sunt militiæ Palladis Iustitiæ exemplaria.

Iaroslau Archiepisc. Gnesn. Cathal. refert Anno 1342. à Benedicto XI.
confirmatum, qui fuit multarum Ecclesiarum Patronus, defensor, & fun-
dator. Cui Epitaph. Ianicius scripsit. Bogoriam lapides muri delubra
loquuntur.

Wolowicz Eustachius Episc. Wilneñ. de quo plurima bona Academia di-
xerant. Primus ex Wolowicijs Sacerdos, alter erat Societatis Iesu.

Hieronimus Capitaneus Samogutiæ.

Petrus Succamerarius Trocensis.

Eustachius Cap. Plotelen. & Vcianen. filius Pauli Thesaurarij Capitanei
Grodnen. Aulicus S. R. M.

Marcianus Wolowicz Aulicus S. R. Maiestatis.

Staßkowskij in Palat. Cracou. cum Duce exercituum Tarnowski contra Va-
lachos & Tartaros milites, & directores tormentorum bellicorum, ut
Bielscius lib. 4. Iacobus Canonicus Cracou. Stanislaus ex Minowska fi-
lios sex, quorum Hier. multas regiones vidit, ex Ohowska habet poste-
ritatem.

Stanislaus alter ad Polockum Vexilifer apud Magnum Ducem exercitu-
um, dignus laudari à laudato viro.

Ioannes Christophorus, Iach. qui præconibus non egent, & filia Mazo-
wiecka, Sokotowska Kmicina.

Gwiazdowskij in Palat. Kalisien.

Mokranowskij in eodem Palat.

Podlescij ibidem.

Corscij in Płocensi & Betzen Palat. Erat unus ex illis Notar. Betzen.

Stanislaus Canonicus Cracou. & Płocen. Epitaph. Cracou.

Suscipe terra tuo corpus de corpore sumptum,

Reddere quod valeas viuificante Deo.

Kolanowskij in Russia.

Alios permultos Nobiles & Familias antiquas non
potui adnotare.

D E L I N E A T I O.

T Res cruces albæ, super vicam lineam vel basim, in campo ceruleo, super galeam tres pennæ strutionis, pinguntur ad modum pilauæ. *Tres cruces.*

O R I G O.

E X ipsa dictione constat, hic in regno acquisita fuisse. At cui, quando vel ex qua occasione concessa fuerint, non est facile colligere. Bielscius eorum meminit sub anno 1587. regnante Wladislaolagel. Etiam refert, quod Russiæ incolis vsui sint. Animaduertendum tamen venit, quod crux salutaris non nisi pro salute animæ, corporis, Reipub. Regis & Patriæ collata fuit. *Cruce salutari cui cessit in insigne.*

O M E N M A G N V M.

A M O R D E I E T P A T R I Æ.

E St Aphorismus Astrologicus, quod Sol fecit sibi Martem propinquissimum. Ratio est. Quia decet militiæ principem, esse iuxta Regem. Insignia hæc Boycza vel Boyca, ex idiomate proprio, militem strenuum & ad arma instigantem, exprimunt: sed nec insignia virum & authorem armorum exprimentia socordem volunt. Quid enim sunt tres cruces? Si ante Christi aduentum Atheniensibus oblatae fuissent, illi summum infortunium dixissent. Illorum enim si aliquis in fælici morte interierit, tumulus eius cruce adnotabatur, refert Suidas. At post Christum natum & passum, crux sancta, & fælicitatis summæ *Amor Dei & Patriæ.* *Sol fecit sibi martem propinquum.* *Boyca quid significat.* *Cruce Athe- niensib. infortunium.* *Cruce in sepulchris.* *signum*

*Cruce felici-
tatis signum.
Cruce amorē
Dei signat.
Cruce signum
Christiani.*

*Cruce est ple-
nitudo virtu-
tum.*

signum, & insigne Regium esse, Constantinus Magnus testatus est. Quid igitur tres cruces? Primò dicendum. Est amor Dei, pietate insi-
gnis, quem melius exprimas, dum cruce exprimimus. Hinc S. Theo-
philus miles & Martyr cruci datus dicebat: *Ecce iam Christianus sum,
quia in cruce suspensus. Gratias ago tibi Christe, quia in signo tuo leuari
me permisisti.* Surius tom. i. in vita. Secundò dico. Est amor patriæ
fortitudine clarus. Hoc docet crux insignijs Bozawola addita. Ter-
tiò dicam. Est honor domus, strenuitate cultus. Hoc referunt Arma
Bokijow cruce insignita. Cui igitur Boyca propè Regem vt Mars pro-
pe solem, erit crux eius Amorem Dei, amorem patriæ, & honorem do-
mus lucidè referens, vt dicere possit honoratus tot crucibus. Inueni-
mus in cruce gloriam, est enim crux Dei virtus, & omnium plenitudo
virtutum.

DOMVS FORTVNÆ.

*Cruce causa
causæ beati-
tudinis.*

*Cruce vna
quam saluta-
ria.*

*Oratio humi-
lis Heracli
Imperat.*

Si trinus numerus perfectionem aliquam inducit, certè tres cruces
& ita simul iunctæ cuiusdam salutaris fortunæ, perenne hospitium
in familia Boyciarum erunt. Crux enim est causa nobis totius bea-
titudinis, quæ nos à coecitate liberat, à tenebris reducit, est pacis fir-
mamentum ac donorum largitio. *August. serm. de Parasce.* Lego sæpè
sæpius quod in vno crucis signo ampla victoria fuerit. Vnde Singra-
phe. *In hoc signo vinces.* In vno quoq; signo crucis fronti impresso pe-
stis fugata, licet fuerint infideles Turcæ. *Baron.* Infirmis tam corpore
quam in bello crux salutis causa fuit Regis Nortadum Simbrorum Of-
ualdi. *Beda in Angl. hist. lib. 3. cap. 2.* Si igitur tam salutaris fortunæ erat
vna crux, tres cruces, quantæ beatitudinis erunt? Vnum inducere de
tribus crucibus vestris cupio. Conspecterat Heraclium Imperat. dum
copias duceret contra Persas in *Oratione Gregor. Episc. Pisiden.* & ille
efformata cruce corporis prostratione interrogabat, tum dixit:

*Nigrum Imperator nunc indue calceum,
Rubefacias tinctum cruore Persico.*

Conspicio quoq; vos & cruces vestras, & recogitando illud Pytha-
goricum: *Ne quid nimis.* Dico. Ultra, supra, citra, modum, rem, men-
suram, tempora, fortuna, Deus huc euexit, cui tria hæc crucis signa ob-
ligauit, vt dignè quidam:

*Rectè animis cedunt generosis omnia, Celsæ
Nil menti, atq; viribus ardua nulla, bonis.*

PRÆCVSTODITIO AD VTRVMQVE.

*Legatio pro
bello in terrâ
sanctam.*

Clementis tertij Pontif. Max. in Galliam Legatus Wilhelmus Episc.
dum expeditionem in terram sanctam, cum plenaria indulgentia, ac
insignijs

in signijs sanctæ crucis prædicat, ea ipsa hora crux apparuit in cælo. *Crux in cælo.*
 Mox omnes cateruatim veniunt ad crucem suscipiendam, & Rex Christianissimus Galliarum cum proceribus regni accepit in signum Christianæ militiæ, crucem rubeam, Rex Angliæ albam, Comes Flandriæ viridem. *Ita Aug. Manno in hist. selecta fol. 252.* Apparuit & vobis triplex crux. Sit igitur in vobis triplici sinceritate, intentionis, affectus, & effectus, alba: Sit in vobis triplici rubedine rubea, amore, feruore, sanguine. Sit triplici viriditate viridis, deuotionis, honoris, famæ. Vel tota sit alba, conscientia: tota rubea, meditatione Christi: tota viridis, iustis operibus. Ita enim & cruce crescetis & perfectiores eritis.

FAMILIA BOYCIORVM.

Boyca. Anno 1387. Bielscius.
 Babinscij. *His delitiæ Mars & campus.*

BONAROWA, alias H I-
 BRIDA.

DELINEATIO.

Est lilium vnicum latum campestre, iunctum altero lilio, suis radicibus, vt quasi vnicum videatur. Medietas est albi coloris, altera nigri. Supra galeam est vir in galea, supra quam est idem lilium, ad humeros bellica vexilla gestans. Lilium verò album pingitur in campo nigro, nigrum verò in campo albo *Bielsc: fol. 507.* similia arma habent reges Galliæ, lilia scilicet, sed multiplicata. *Lilium ex Regno Francia.*

Bonarij.

Landan.

Hibernia?

IN regnum Poloniae ex Niderlandiae partibus venerunt, ubi Bonarij bona hereditaria ad Landaw retinebant. Concessa verò sunt occasione tali. Rex Galliae cum vicinis Regibus Scotiae & Angliae bellum susceperat, ad cuius castra Bonar fama regi antea notus peruenit. Probat affectu n Rex & Rothmagistrum praeficit: cui dum fortuna favet, praefecturam super exercitum confert. Arridet fortuna, commisso cum regibus praelio, eorum exercitum fudit, disperfit, occidit, vexilla duo album & nigrum regi attulit. Latus ex victoria Rex & bona confert, & insignia alba & nigra cum lilio regio Franciae contulit. Supra galeam virum victorem & praefectum efformando. Demum *Ioannes Bonar à Wisenberg* in Poloniam venit & Casimiro regi ac successoribus suis Alberto & Alexandro dilectus fuit. Tempore Sigismundi Regis fratres Iacobum Fridericum & Andream in regnum vocavit, regia bona oppignorata redemit & regi restitui, officinam monetariam in regno curavit. Papr: & Miechou.

A N I M A D V E R S I O

Fortunae lubricae.

Fortuna lubrica.

Discendum lenius.

Nemo felix per omnia.

Omnibus mori.

Vanitas mundi.

Nullus hominum faelix est per omnia, dixit *Nicostyr*: Quare non inconcinne *Henric: III. Franc:* Rex discenti litteras diligenter filio dicebat, *Canta fili mi canta*, sed cum alaudis non cum luscinijs, innuens, dotem unicuique avium datam esse, ut haec dulcius, sed brevius, haec longius, at minus iucunde cantet. Ita & in floribus, flos odore praestantior celerius cadit. Quapropter & lilium hoc cum sit album mixtum colori nigro, non per omnia vos faelices dicit, florere, odorem dare, medicinales esse regi & Regno, fortes contra hostium venena fieri multis debuistis, sed nigra fortuna & in vitam & in sortem vestram citò prospicit, ut non immerito admiratur *Pythag.* *Iustitiam praestes, tam dictis quam factis. Asuefac ut omnes tuas res cum ratione agas, unum tamen scias. Quod omnibus fato decretum est mori.* Allusit huic antiqua Romana observantia, Rex enim sacrorum apud eos dum in Comitio sacrificia agebat, illis peractis, fuga protinus sese & properanter eripiebat, ait *Dempsterus*. Verè in multis Bonarij erant Reges sacrorum, at peractis sacrificijs, properanti fuga decedunt ut illis accomodari illud *Euripidis* in *Andromeda* possit.

*Hic erat diues, sed abstulit ei Deus opes
Et illorum quondam insignium declinat vita,
Declinat & fortuna, similiter & flatus ventorum.
In rebus enim humanis
Nihil quicquam est ad finem usque beatum.*

Esto.

A D M O N I T I O L E C T O R I.

ESto igitur quisq; cautus, & disce illud, Demosthenis.

Oportet optare bona Deosq; rogare ut ea nobis conferant. Omnia autem humana existimare.

Et Simonidis dogma in Trenis.

Homo existens nunquam dixeris quid futurum sit. Neq; intuitus virum, quam diu sit victurus. Fit enim citius quam volucris muscæ, status mutatio præsentis.

Ad ultimum disce Eurip: in Ædip:

Satis magnum regnum est marito liberi & uxor. Æqualem enim calamitatem viri esse iudico liberis priuari, & patria & pecunijs. Vnum enim ex his rogatum vel neglectum, talem in nobis accelerabit periodum.

Cautela ad
conseruandos
domos.

LINEA FAMILIÆ BONARORVM.

Ioannes Boner seu Bonar apud Sigismundum Regem in magno prætio, & antea apud alios Reges Poloniae habitus. Seuerinus filius eius Castell: Sadecen: ex Betmanowna filios habuit Franciscum Sec: S. R. M. Iacobum qui statua sua in Silesiam transtulit. Ioannem Castell. Biecen: & Magnum Gubernatorem, qui filiam à Tecin in matrimonium habuit, & Stanislaum Capit. Biecen qui Castell. Cracou. filiam Domini Iordani in matrimonium habuit. Sed hi steriles in matrimonijs. Filiam verò Sophiam Ioann. Tirley Palat: & Cap. Cracou. nupsit. Ille Seuerinus Bonar Cast. Sadecen. post mortem Betmanowna, ex Koscielecka hos acceperat filios, Seuerinum Capit. Rabstinen: & Bobrzinen. qui habuit in uxorem filiam Castellani Wilnen. & Cancell. M. D. L. Wolowicz. Vir erat magnus in toga & sago, in arte & marte, sterilis tamen, & filium Fridericum, vixit celebs, ait Paprot: nullas molestias dignitatum voluit, sola venatione contentus. Vt referunt alij, quatuor filios reliquit Franciscum & Andream qui celebs vixit. A Francisco ex Kropcanka Adamus Andreas & Seuerinus: Ex Adamo & Bidzinska Ioan: Christoph. Adamus & Martinus qui à Kosfacis occisus est. Redierunt quoq; ex Silesia filij Iacobi in Poloniam, Iacobus, qui ex Catharina Zaigliezowna suscepit Zebaldum qui Ordinem de obseruantia S. Francisci professus, Fr. Bonauentura dictus, & Seuerinum ac filias Annam, quam Zagorscio & Lucretiam quam Ioan. Iezierscio Not: terrestri Luceorien. concesserat. Alij non reperiuntur qui his vterentur Armis.

Bonca.

B O N C Z A
S I V E
V N I C O R N V.

D E L I N E A T I O.

E St albus Vnicornis in campo rubeo, super galeam & coronam, medietas Vnicorni in campo.

O R I G O.

Miersb.

Diuersam originem armorum in regno ponunt. Alij quod cum Clemente Episcopo Kruswicen. Anno 994. venerint, & per fratrem suum familia propagata, fortè à Bonifacio lingua corrupta ex Italico ad Polonismum Bonca dicto. Alij quod cum Archiep. Cra-cou. Proculpho venerat ex Italia quidam vir nomine Mierzb, An. 996. Bona & possessiones plurimas à Rege ad Czerwiensko habuit, quibus & cognomen suum Boncza ob memoriam loci Italici à quo venerat imposuit. Posteritas sua nuncupata fuit Bonieccij, filij sui duo Canonici Cra-cou. notabant familiam suam à Wscieklice, Cathalogus Nicolaum & Boguslaum nomine dicit, An. 1061. sub Lamberto Zula, qui solum nobiles Canonicos habere voluit. *Pap. Bielsc. Dlugossus.*

G E N E R O S I T A S B O N C I O R V M.

Non compar.
pecunia.

VT concinnè ita verè Eurip. in Meleagro. *Hec sola pecunijs comparari non possunt, Generositas & Virtus.*

Quocirca Familia hæc insignis non tam Paridis Liram, quàm Achillis hastam cum Magno Alexandro sibi optabat & aptabat. Eorum enim erat cum Lacedæmonijs non inuestigare hostes quot, sed vbi sint.

Erat

Erant namque illorum alij Polyzeli, alij Callimachi, alij Cynegiri non iam Atheniensium, sed Polonorum. De illis ita refert *Plut. in Pararell.* quod cum contra Darium fuerint ab eis missi, acie iam inter se concurrente, Polyzelus spectrum supra hominem cum vidisset, visum amisit, & tamen cæcus factus, 48. hostes interemit. Calimachus autem, multis vndiq; confixus hastis, mortuus, tamen erectus stabat, Cynegirus autem Persicam nauem detinens, manibus truncatis, dentibus nauem retinebat. Hic in eos Pantelei scripta:

O irritum laborem & infectum bellum,

Nostro Regi quid dicemus obuiam euntes?

O Rex! Cur me misisti contra mori nescios hostes?

Iacimus non cadunt, vulneramus non metuunt,

Vnus vir spoliauit totum exercitum, in medio autem

Cruenta stetit indomiti Martis imago.

Arbor autem velut, stat ferreis firmata radicibus,

Nec vult cadere. Mox autem veniet intra naues.

Solue o gubernator, hominis mortui euitemus minas.

De vobis autem quid refert o generosi Boncij. Idem de vobis ac liberè prædicarem, nisi vosmet ipsi, tum vestra prudentia & fortitudine, tum vestra audacia & pietate prædicaretis. Video enim sub his armis Zolkiewskios, video Chmieleccios, Sulikowios aliosq; innumeros, re & nomine magnos. Sed horum trium cum virtutem, animum ac pietatem inspicio, amplius dicere quicquam nec scio, nec valeo. Obruit enim eorum grauitas & autoritas ingenium. Quod si ita est quomodo iter ad Fredrones Charleccios, Tomafouios, mihi comparabo: Illud vobis Rinocerotis appropriabo, iuxta Martialis dictum, **RINOCE-ROS NVNQVAM VICTVS AB HOSTE REDIT.**

*Generositas
Boncijorum.*

*Rinoceros in-
uictus.*

T R I V M P H A T O R E S H O S T I V M.

EXaltabitur sicut vnicornis cornu meum, *Psal. 91.* cecinit Dauid. Tacitè alludit verbis, ad triumphos antiquos, & præcipuè ad triumphos, & exaltationem Romanorum & Atheniensium in triumphis. Vbi præter omnes tribus, Pontifices, Senatum, Nobiles obuiam triumphatori euntes, imagines quoq; Deorum obuiam efferebant, simulachra ciuitatum, fluuiorum, montium, triumphatores introducebant. Currus aureos cum insignijs Imperij, equis, ceruis, leonibus demum victis Regibus ductos, ascendebant, ac delinita facie, exaltabantur vt cornu vnicornis. *Alex. ab Alex. Genial. lib. 6. cap. 6.* Aptius animis vestris hæc applicanda veniunt, quibus Vnicornis in gloriam æternam, ac insigne nobilitatis concessum fuit. Vos etenim nedum tri-
umpha-

*Triumpho-
rum.*

umphatores hostium estis, hostium regno & fidei, sed triumphatores & vitiorum. Quapropter de Armis vestris tot in Regno Episcopi, Palatini, Senatores, exercituum præfecti, Iudices terrarum fuerunt, quos scilicet Rex inuictissimus & Respub. Poloniae nouerant, quod in bello apud vos ferrum præstantius fuerat auro, in pace, diuitijs eruditio. Nec magna apud vos fuerat vita, sed bona & cum pietate vita. Hinc ad Illustrissimi Ioan, Demetrii Sulikowski Archiep. Leopold. perpetuam memoriam quidam ad Arma reliquit.

Nobilis ô cornu quadrupes, quo te incitat ardor

In fronte inuicta sydera summa feri

Præclarisq. tuis & raris dotibus Cia

Æternum Lechico commodus esto solo.

Sed inter Neothericos triumphatores Stephanum Chmieleccium, cui licet Bari in propatulo militum hoc solum Epitaphium ponitur: *Stephanus Chmielecki Palat. Chiouien.* Alij tamen laudis gloria permoti, hoc Epitaphium typis mandarunt.

*Chmieleccy
Epitaphium.*

Lassus Viator

Etsi properas, lege,

Etsi legis, propera.

Vixisset Chmeleccius,

Fuisset

Patriæ, Maiestatis, Hostium

Vindex, Vindex, Vindex.

At nunc

Fumus, Heu fumus

Fecit gloriæ eum

Liuiæ, Scythicæ, Turcicæ,

Vmbram, Vmbram, Vmbram.

Tantum est Vale. Curre,

Et patriæ voue, Ciues

Bonos & Fortes.

Vobis igitur Boncij & superstites viri, & cælestes curiæ, vt palmam gloriæ & triumphorum deferunt: ita vos imitari, ac in speculare vitæ, & triumphorum in exemplar deducere, descendentes à vobis magni habebunt.

P R Æ C V S T O D I T I O N E S.

*Tres virtutes
nobili obser-
uanda.*

*Malefici Pla-
netæ minus le-
disunt.*

PRima Euripidis. Tres sunt virtutes quas te exercere oportet. Deos colas, & qui te genuerunt parentes, & leges communes. Hæc si feceris, plurimam feres coronam bonæ famæ. Secunda ex Aphorismis Astrolog. Planetæ malefici cum coniunguntur Ioui, minus ledunt.

Ita

Ita heroicus animus cum possit nocere non nocet, Arma enim sunt potentissima hominibus bonis VIRTVS. *Senarius.*

LINEA FAMILIÆ BONCICIÆ.

Clemens Italus natione Episcopus Krusnicen: Anno 996. Catalogus. Germanus Episc: qui cum Episc. Cracou. Proculfo venerat, *Mirzb.* 988. Hic multa bona concessa habuit ad Czerwienko, ex possessionibus ad Kozlow pertinentibus ubi & villas fundavit quas vocauerat Boncza, ex quibus Boneiczij. Reliquerat filios duos Nicolaum & Boguslaum *Boniecki.* An: 1061. Canon. Cracouien. qui notabant suam familiam à Wscieklice.

Fredrij de Niznow in Russia, Dobieslaus Fredro Casimiri Mag: Marschal- *Fredro* cus: Fabulantur, quasi victor Dobieslaus cuiusdam Germani conserui in aula petentis gratiam à Victore his verbis, Frid her, inde cognomen habent Fridherowie.

Ioannes Palat: Russia 1496.

Andreas Palat: Podolia & Cap: Camenen:

Franciscus à Tartaris defensor Lubacouia, animi generosi vir & præclarus in rebus regni & exercitus: Reliquit filios ex Dersniakowna.

Stanislaum Tribunum Samborien: Qui ex Dobracinska accepit filios Valentinum Pocillatorem Premisl: cui Skorucianka in matrimonium erat.

Ioannem Castell: Sanocen: & Georgium Tribunum Samborien: qui reliquit prolem cum Stadnicka.

Solikowscy: Ioannes Demetrius apud Sigismundum, Augustum, Henricum, *Solikowscy.*

Stephanum Reges, Aulicus & secretarius, ad magnos Principes multoties Orator & legatus, postmodum Archiep: Leopoli: optimus Pastor, & Ecclesiæ parens, in cuius laudem ita Skrobisowski Canon. Leopol: *Anno 1583.*

Te plebs, templa, scholæ, clerus, te claustra loquuntur.

Exemplar veræ religionis eras,

Laus tibi succrescit de multis, inde suprema.

Seruisti domino, nocte, dieque tuo.

Solikowski Canon. Leopol: & S. R. M. secretarius.

Strzeszkowscy in palat: Lublinen: Epitaphium Lublini apud Patres de *Strzeszkowski* Obseruantia Stanislaum refert cum ossibus parentis & aui de Zochow in Kossicze & Strzeszkowice heredem Vexilliferum Lublinen: mortuus Annos habens 33. Heu! moriendum est, cum viuentem plus vita deleat

Sieniccy in Chelmen. terra, Antiqua familia. Eorum virtutes Heroicæ *Sienicki.* luculenta dent testimonia.

Osmolscy in Lublinen: Pal: Ioan: diuitijs & honore amplissimum referunt. *Osmolski.*

Omnia fui sed nihil expedit. Pereunt cuncta, fama in æternum viuit.

Zolkiewscy Radwan dicti, in Chelmen. terra, Nobilissimo & antiquissimo *Zolkiewski.*

*maiorum sanguine nituntur. Hos Mars educavit, sanum consilium Reip:
datum in senectam & euiternitatem deduxit.*

Strzebiecki. Strzebieccy in Belzen. Palat: in districtu Krasnostaw.

Tomaszewski. Tomaszewscy in Palat: Lublinensi. Iacobus Rothmagister Casimiri Re-
gis unacum Mathia Zamoyski & Nicolao Streikowski A. 1471.

Iacobus Capit: in Teczyn & Morauica.

Charleski. Charlescy in Lublin. Palat: Hi veri sunt Tomaszewscy: Ioan: Culinae prae-
fectus Reginae Bonae. Nicolaus in Wolinia ex Lubicka reliquit filios 4.
filias 3. Ioannes filius eius dilectus filijs S. Cas. Maiest: in lingua Latina,
Italica, Hispanica, Germanica bene peritus. Simon suus Germanus in Cu-
ria Regis Galliae aulicus & miles, ut redijt ad patriam ad extremum vi-
tae ad Zamoiscium miles Rothmagister, Sebastianus & Georgius reliquit
Andream. N. Patruus horum Vexillifer Kijouien. semper audus maio-
rum laudis & nominis in Aula & in exercitu clarissimus.

Hieronymus à Charlez Luccorien. & Caniouien. Capit: in cuius laudem
ita Academia Zamoscen: ad Arma Monocerotis.

Quò, ter fauste tuis laribus Lechicoq; trioni

Quò cursu tendis praeperè Monoceros?

Non nobis rapière, tuis nec totus abibis

Ad superos quamuis gloria monstret iter

Illa eadem in nostris nunquam delebile nomen

Imponet fastis, quo super astra voles.

Chmielecki. Chmieleccy in Premis: terra, quibus ipsa virtus praeium fuit. Stephanus

Chmielecki Palat: Kiouien: cuius merita & laudem quidam in Epitaph:

Ah lethi aduersum semper virtutibus vncum.

Ille ego precipiti funere condor humo

Quem timuère ducem lunatis agmina peltis

Fisus equo celeri cui scythia lusus erat

Quem magni heredem Rex iusserat optimus esse

Nominis, heu magni nominis umbra cado

Ergo spe celsi, spem alijs ex asse relinquo,

Speret qui morsum non timet inuidiae.

Reliquit filium tyrocinia in Aula Serenissimi Regis Wladislai 4. virtute
colentem. Chmieleccios in Podolia & nomine magnos & virtute refe-
runt Epitaphia apud Predicatores in Camenetia Podolia.

Braciewski. Bracieiewscy in Premis: terra.

Izicki. Iziccy in Palat: Lublin:

Skokowski. Skokowscy ibidem.

Chrosciewski. Chroscieiwscy in Sendomir, Palat:

Klonowski. Klonowscy ex Ravensi terra.

Piorouij in Belzen. Palat:

Kargonf

Kargowfcij in Mlawensi distr. Szerzenscy in Palat: Crac: Biecen: terr:
 Walsniewfcij in Mlawensi distr. Sochaccij in Sendom. Pal. Rutkowfcij.
 Skocewfcij in Ciechanou. Fœlix Canon. Varsauien. & Confess: Regina
 Anna, Lucas Fr. Canonicus Poznan: Adamus Fr. reliquit filios Felicem
 Andream Iacobum, Albertus fr. quartus Rosa dictus. Omnes ut pie-
 tate, ita animi fortitudine gloriosi.

Pokrziwnicij in Ciechanouien: distr:

Romanowfcij ibidem. Postruscij ibidem. Wielgowie.

Bartobewfcij ex Palat: Chelmenfi. Bukowfcij ex Mlawensi terra.

Gozimirfcij, Petrum de terra Rauensi Epitaphium Constantinouia apud
 P. Prædicatores virum virtute & fortitudine clarum refert.

Pax mihi aratra tulit, mars me vocabat ad arma,

Semper eques nunc sum sordida massa soli,

Me fera mors hodie funesta falce peremit.

Cras tibi, sis cautus demet & illa caput.

Wilga, Adamus Modernis temporibus in Luceorien: districtu & Woli-
 nia, est tenutarius multorum bonorum Ducum in Zasław & Ostrog, vir
 ad virtutem & pietatem pronus.

BOZAWOLA seu V O. LVNTAS DEI.

DELINEATIO.

Est solea alba, intra quam & supra quam sunt cruces: ex Lubicijs
 etiam Armis sunt, infra soleam verò luna subducitur cornibus
 sursum, coloris flavi, seu aurei. Campus est ceruleus, supra ga-
 leam tres pennæ strutionis.

*Bozawola ex
 Armis Lubic*

O R I G O.

C Vidam de Armis Lubicz, à Duce Masouia additio facta, eò quod hostilia castra latitantia, nocte inuasit, fuderit, victoriam reportauerit. Eorum *Bielscius meminit Anno 1190.* Sed cui concessa fuerint non refert.

N O B I L I T A S V E R A.

*Indulgentia
patrum segnes
facit natos.*

C Vm blanda patrum segnes faciat indulgentia natos. Quibus facta est hæc additio ad Arma, nec parentum indulgentia potest amplius argui, nec is cui additio facta, in magnum nobilitatis

*Additio ad ar
ma unde.*

*Pomian ad-
ditio.*

*Crucin addi-
tio.*

*Leopardus An
glor Regis.
Lilia Reg. Fr.*

nomen, non potest non adduci. Lego varias additiones ad Arma Pomian, gladium habent additum ad *Wieniawa* Arma, attamen quid virtutis inde colligatur *Bielscius sub Anno 1278. referat.* Armis Crucin additur Abdank. Sed lege rationem alibi. Similem controuerfiam infero. Inter Eduardum Angliæ Regem & Philippum Valesium Franciæ Reges Corozetus habet. Eduardus insignijs Angliæ Leopardis, Lilia Francorum Regum adscripserat, qui cum à Philippo argueretur, illi sic Eduardus respondit.

*Regum de
armis controuersia.*

*Rex sum, regnorum bina ratione duorum,
Anglorum Regno sum Rex ego iure paterno
Matris iure quidem Francorum nuncupor idem,
Hinc est armorum variatio facta meorum.*

Philippus replicat:

*Prædo Regnorum qui diceris esse duorum
Francorum Regno priuaberis atq; paterno
Matris ubiq; proles ius semper non habet ullum;
Succedunt mares huic regno non mulieres,
Hinc est armorum variatio stulta tuorum.*

Varia igitur fuit ratio additionum ad Arma. Quapropter colendus est Euripidis in *Inon.*

*Parcamus Viris nobilibus parcamus,
Malos autem, ut merentur respiciamus.*

Vestra additio hæc Lunæ ad soleam & cruces, magnæ virtutis & amoris priuilegia porrigunt. Porrigunt priuilegia veræ nobilitatis, Genus enim sui specimen honestum præbens, nobilis famæ honestatem comparat, dicebat Sophocl: De quo & Plaut: in *Rudent.*

*Nobilis vigi-
lare debet in
honesto & fa-
ma.*

*Vigilare decet hominem, qui vult sua temporis conficere officia.
Nam qui dormiunt libenter, sine lucro & cum malo quiescunt.*

F I R M I T A S P E R P E T V A.

*Solifera
quid?*

S Olifera Romanis inter arma fuerunt, narrat *Liuius 1. decad: lib: 4* Serat species lanceæ vel telis, unde solifera quod solidum esset è ferro

ferro telum nec quicquam haberet lignæ materiæ admixtum, Galli vocant Gesium. Hinc colligitur fuisse hastas viriles, nam viros fortes & robustos Galli Gesos vocant. Dum considero vestra arma, video arma soliferrea, nam luna demonstrat solem, crux veriore solem refert, nempe Christum, solea autem nuncupet, solidum ferrum, hinc existimo, animos soliferos, auguror posteritatem soliferam. Nam si quid rei, huius veri quid nominis Bozavola, hoc est voluntas Dei in nobis adimplebitur, soli ferrei; id est solide ferrei, quod est, constantes, felices, victores tam fortunæ quam temporis eritis. Aliter ut Alexander Mag: cum vidit quendam adolescentem idem nomen cum ipso habere, & non eundem animum, dixit: Adolescens, aut nomen aut mores mutato. Idem dicam, si degeneres eritis, & insigniorum nomen & insignia mutabitis.

Alexand. nomen & mores mutados vult.

P R Æ C V S T O D I T I O.

Isidis navis Ægyptijs erat, id est Lunæ navis, *Pier. Val. lib. 13. c. 39. eo* quod Nauigium in honorem lunæ coluerint. Vnde Sesostris navim fecerat è Cedro 80. cubitorum deargentatam & deauratam intus & extra ait *Diodorus*. Hinc & Lunæ vectatio Idem *lib. 55. c. 9.* Pulchrè profectò aduecta est luna vobis, & crescens prout crux interna denotat. Laborandum vobis ne decrescat. Opes cum magnæ pereunt, dicimus in fumum abierunt. Adnotabitis igitur illud *Hesiodi*: *Quamprimum fumo properes clavum imposuisse, & ita vectatam lunam crescentemq; auspiciaturi.*

ipsi Luna vectatio

F A M I L I Æ B O Z A W O L O R V M.

Kosciminscij in *Vysfogrodensi districtu.*

Komorowscij ad *Ostrouie.*

Iemielicij in *Palat. Lomsensi.*

Cæteros adnotabis in diuersis *Palat.*

Kosciminscij

Komorowscij

Iemielicij

BRATCYCZ seu
CONFRATER.
ALII
OKSZA.

D E L I N E A T I O.

Secures.

SVnt duæ secures decussatim coherentes, id est in modum crucis, ut acumen vnum dextrum aliud sinistrum occupet latus. Campo rubeo gaudent. Super galeam tribus pennis Strutionis splendescunt: Sunt qui secures portant, sed quia vnam in armis, alteram super arma, ideo differentia sunt ab his. Qui tamen Ascij non sunt, sed Okficij.

O R I G O.

*Nassa aurea.**Wirsouicius.
Mnates.**Suiatopelcus
Bohemia dux
occiditur.**In bello pa-
cem acquirit.*

Veniunt à Bohemia succedentes Nassæ aureæ à qua Wirsouicij nuncupabantur. Est verò mutationis ratio, ut Papr. refert. Wirsouicius Gubernator Bohemiæ contra Mnatem Principem Bohemiæ moliebatur in Regno acquirendo. Mnates re cognita astutè vocat Gubernatorem, rem aperit, iubetq; ut se proprio gladio interimat. Oritur mox inter consanguineos seditio contra Mnatem, capiuntur illi, cæduntur, proclamantur. Tandem Ioannes Wirsouicius, Ducem Bohemiæ Suiatopelcum vita priuauit. Confugit inde ad Boleslaum Kriuoustium Principem Poloniæ, vbi postmodum incolæ Regno adscripti, quieti in pace, virtuti in bello consulebant. An. 1160. Dum Frideric. & Præmisilus fratres contra Conradum arma movent Ratiborius Wirsouicius exercitum ex Polon. Friderico adduxit. Fauet fortuna, fiunt victores. Recipitur ut amicus Ratiborius. Sed ut cum memoriâ

moria antiqua, facta quoq; deleantur, insignia nassæ aureæ mutantur in secures decussatim sibi cohærentes; ob maius verò vinculum amicitiae Fridericus Ratiborio euiternæ arcem inscripsit & consecrauit.

*Secures pro
Nassis.*

F I D A A M I C I T I A.

REges Romanorum dum curruli sella vehebantur, præferebantur fasces virgarum, intra quas obligata fuerat securis, ut ferrum in summo fascium extaret. Admonebant ut conicio magistratum, ne in iram sint proclui ac precipites, quæ friam præcesserit, antequam fasces soluerentur, aliam sententiam inducant. Et ita vitia sanabilia & insanabilia conuenienter refecabant. Hic iam duas secures sed iam non ligatas fascijs video, attamen Romanis minus effusiores, cum cruce sancta fuerint ligatæ, quas disligare nefas. Constantinus Magnus post victoriam Maxentij Tyranni, in tropheum imagini suæ, signum salutiferum crucis adhibuit, erexit & inscripsit: *Hoc salutari signo, vero fortitudinis indice, urbem vestram ex Tyranni iugo ereptam in libertatem vindicaui, senatumq; & Romanum populum, in pristinum splendorem restitui.* Ita & crux hæc ex securibus efformata subscribenda esset. Hoc est signum fortitudinis fæderis & pacis, hac cruce familia Virsouiciorum e iugo erepta in libertatem procescit id obtestor & conseruo. Hac fidam amicitiam cum posteris deuoueo, & fero. Quapropter celebre fuit illud *Cornelij Taciti. Vera amicitia inter bonos oritur, inter maiores proficit, inter optimos consummatur, morumq; constantia continuatur.*

*Securis cum
fascijs.*

*Crucis S. dig-
nitas.*

*Amicitia
ubi.*

O M E N F O R T I T V D I N I S
E T A M O R I S I N P A T R I A M.

Virum fortem & patriæ amantem, nec aliud sibi in bello iusto proponentem, quam præclare pugnando vincere, aut laudabiliter succumbendo mori: ramorum duorum decussatim sibi inhærentium veteres figurabant. Refert in Pier. Val. Collect. Palmæ videlicet, quæ vti sunt in suis victorijs ut patet ex picturis & nummis; cuius rationem Plutar. in Symposiac. Quia proprietas Palmæ est vrgentibus præmentibusque ponderibus non cedere, & cupressi funeribus destinata quod corruptionem non sentiat. Has secures licet, sed quia decussatim positas ac formis suis clarissimam familiam ornantes, uti in victoria præclares, & pro patria mori paratissimos denunciantes iam his donare laureis & supra vnâ securim legere palma supra alteram, cupressus liceat ex quo liquido Ratiborius Virsouicius eas in se expresserit, aut vincere scilicet aut mori pro patria.

*Vir fortis per
palmas
significatur.*

*Crux ex pal-
ma & Cupres-
so.*

*Palma & Cu-
pressus victo-
ribus data.*

*Secures cum
ramis.*

PRÆ.

PRÆCVSTODITIO.

Sos non occi-
dendus.Sacrificans
fugit.Securus ad
aram.Securus in iu-
dicio.Amicitia non
rumpenda.Amicitiam
rumpunt.

LEx Athenis erat, qui bouem occideret capite plectetur. Quare Atheniensium Eretheo Regnante, dum quodam die sacro bouem occidere necesse esset, ut lex dignitatem haberet, Sacerdotem mactato boue, & relicta securi ad aram, protinus fugere consuluerunt, quod ne impunitum foret, constitutum est, securim in iudicio ream ponere. Amicitia contracta cum non sit aliud quam æqualitas animorum ut *Diogenes in Laert.* nec ioco nec necessitate rumpenda est. Amicitia enim iuxta Aristotelem, est anima vna in duobus corporibus habitans. Quapropter vitia, quibus honor amicitiae obfuscatur, euitat & fugit, & hæc *Petrus Blesensis in lib. de Amicitia enumerat.* Iracundia, Instabilitas, Suspicio, Garrulitas, Ergo secures cruce fidelitatis, pietatis, religionis consignatas, horum fuga conseruate, ac accessum ad amorem patriæ dirigentes, fortitudinem colligite, sic nullus erit qui secures vestras obiurgarit.

FAMILIA BRATCICIORVM.

Okša.

Ratiborius Wiersouicki, Anno 1160. Cui *Præmyslaus Pryndam arcem ad Bauariam spectantem contulerat.* Dubrauius in hist. Bohemica. Alij descendentes ab eo *Okšicij* vocantur, & secures transposuerunt. Quare alio loco de *Okša* dicemus Armis.

Bozezdar.

Deus fauens.

BOZEZDARS

S E V

DEVS FAVENS.

DELINEATIO.

Cruz cum li-
lis nigris.

Est cruz lata, intra cuius terminos sunt lilia nigra, super galeam est cauda Pavonis, intra quam, eadem apparent arma.

ORI-

ANno 1442. regnante Wladislao Jagellonide sub coronis & sceptris Poloniae & Vngariae, Georgio Nigri iuxta Bielscium, dicto Szworczincolae Cracouien. iuxta Paproc. concessa, sed quae esset causa monens, tacent, at forte ciuilis, de qua Poeta: *O ciues ciues, quarendae pecunia primum est.* Hic tamen Budzini gratus ex strenuitate Regi. Sed cum nemo sua sorte contentus, iam degenerari in aquilam & hic cogitauerat. Quapropter Deum fauentem sibi inuocabat. *Nemo sua arte contentus.*
DEVS FAVEAS.

**INTENTIO PRINCIPIS IN CONFERENDIS
 ARMIS NOBILITATIS.**

PHilipp. III. Hispaniarum Catholicissimus Rex filio successoris iam morti proximus, inter caetera monumenta crucis imaginem porrexit dicens. Hanc tuus proauus, Carolo parenti meo, & ille mihi donauit: hanc ego nunc tibi pro testamento lego, hanc tanquam Rex Christianus veneraberis, & in illius conspectu mortalitatis tuae recordaberis, *Iul. Bel. in Laur. Austri. lib. 5.* Simile intueor magna ex parte, dum ad haec arma oculos fero. Data enim sunt in perpetuum testamentum & decus futurae familiae Szworcz. Sed qua intentione aduertite. Data est crux splendida, ornata lilijs, ut si splendenti virtute corruscantem reddidissent, sint illis haec arma in arma & tutamen, si autem adornati tanto honore marcescerint, ut nigra haec sunt lilia, etiam crucem hanc albam, nigredine in memoria mortalium obducent. Reddens enim malum pro bono, non recedet de eius domo malum, *Non reddas malum pro bono.*
Prouerb. 17.

**OMNIS HONOS A DEO,
 qui soli debetur virtuti.**

Digna est sententia memoriae aeternae: *Dimidium facti qui bene cepit habet.* Sed dignior est haec: *Finis coronat opus.* Verum res nouae, vix prima dignitate gaudent, cum varios effectus res semper habet. Et ratio est, inquit Mimus, quia fortuna cum blanditur captatum aduenit. Hinc *D. Paul ad Timoth. 1. cap. 2. Milita bonam militiam, retinens fidem & bonam conscientiam.* Quasi diceret, eò enim ante omnem fortunam, vestra fortuna semper prospera initia habebit, quae vllum finem gloriosae famae, nominis, ac prosperitatis, capefferet. Sed alia vobis o Szorcij, fors ominata est caeli; & quae arma vestra clare exprimere nequibant, hoc caelum aperte in vobis demonstrabit citatum honorem, citiorem mortem. *Albus color vitam, niger mortem.* Albus color est symbolum vitae, niger symbolum mortis. Vnde Terent. *Notata nigro lapillo.* Hoc alba crux, hoc nigra lilia volebant. Defecit in te lux crucis atra morte, sicut in te inchoata fuit. Hoc si odore graui, vel suauis Dij penderent.

*O tutos satis hos ciues populumq̃ beatum
Queis velut in patrio fas habitare sinu.*

A D M O N I T I O.

*Wirtutes quo-
modo fiunt.*

*Defectus vir-
tutum.*

VT Dii similibus conatus, albo lapillo notent; oculos ad Daudis melos dirigite, quod in timore Domini sancto, & in iuditijs eius custoditis, est retributio multa. *Psal. 18. Vnde Tertull. in lib. de Pudicitia, de vitioso temporum statu, supra 1. Ioh. cap. 5. Totus mundus in maligno positus est.* Hac admonitione cauet, optima virtutum omnium & assequendarum & conseruandarum ratio est, si natura præstruxerit, si disciplina persuaferit, si censura compresferit, siquidem omne animi bonum aut nascitur, aut eruditur, aut cogitur. Sed ut mala mala magis vincant, quæ vltimorum temporum ratio est, bona iam non nasci. Ita corrupta sunt semina, nec erudiri, ita deserta sunt optimarum rerum studia, nec cogi, ita exarmata sunt iura. Hæc ille.

L I N E A F A M I L I Æ.

HÆc in filiabus Cracouiæ remansit, ex quibus Pernusij & alij Ciues Cracouiij processerunt.

*Brochwic
primò.*

B R O C H W I C Primò:

D E L I N E A T I O.

*Cervus cum
coronâ.*

ESt cervus rubei coloris in campo albo, tenet coronam super collum auream, super galeam Pauonaceæ pennæ.

O R I G O.

EX Germania in rRegnum venere, ut quidam asserunt. Sed modum, personam non referunt.

BONVS

BONVS ODOR FAMÆ.

A Gatoctlea Syracusanorum Princeps, dum venabatur ceruum & interfecerat eum, circa collum inuenit torquem aheneam super inductam pelle, cui inscriptum erat: Diomedis Artemij, quem Princeps magna veneratione Diannæ consecrauit. *Pier. lib. 7. c. 15.* En modo ali-
um ceruum & cum torque de auro, & qui vtebatur illis mox Dijs consecrandus erat. Obducta est mortis tela Sobkorum memoria, nam & ceruus licet viuacitatem & tempora ferat, attamen terminanda. Sed licet domus ac familia transijt, odor tamen bonæ famæ remansit. Vir enim bonus multis in locis salutaris est, ait *Menand.* Hinc Augustus Cæsar deuictis Antonio & Cleopatra in Ægypto, Alexandriam ingressus est, vbi Alexandri Magni corpus inuifit, quod & verborum bonorum profecutus est honore, & coronam Regiam desuper relinquendo, floribus sepulchrum consperfit, & abiit. Cum verò animaretur, vt & Regum Ptolomeorum corpora videret, respondit: *Reges se non mortuos videre voluisse. Fulgos. lib. 2. cap. 5.* Eadem fama superstes manet, licet demortui vestri cerui. Vbiq; corona & aurum, famam dignam coronari, & aurum famam auream referebat, dum aurea rosa à summis Pontificibus, Regibus & mundi Monarchis mittitur, quid refert? quid postulat? famam auream, protectionem aureæ Christianitatis, & defensionem S. Fidei & Ecclesiæ. Cum Zelislao Bylinæ aurea manus à Boleslao III. Polon. Rege addita in insigniorum perpetuum decus, quid refert? Famam & auream. Aurum te ostendit, vel de sanguine Romano cretum, vel continuum victorem, & Ducem Leonem. Non enim quid iam exitij suspicari licebit ex ceruo, si auro coronatus triumphat.

Cernus cum corona & inscriptione.

Familia transijt, fama manet.

Alexandri corpus honoratur corona floribus.

Reges nō mortui quī?

Aurea rosa.

Aurum quid significat.

Manus aurea

ADMONITIO CERVINA.

Placilla Theodosij Imp. Coniunx tali sermone maritum compellabat. *Considerare te oportet quis ante fueris, & in quem locum te eue- xerit vniuersitatis conditor, & sic eum qui tibi vt fideli ministro Imperium commisit, ritè decenterq; coles. Niceph. lib. 12. c. 42.* O dignam coniugem. Sumo admonitionem ceruinam quam cuiq; naturaliter offert, referente Lucretio.

Vxor Imper. quomodo monet maritum.

Cervina admonitio.

Naribus alipedes vt cerui sapè putantur

Ducere de latebris serpentia secla ferarum.

Decet enim virum, vt morum impuritatem corrigat, scelera eluat, prauitatem emendet, eodem interprete dicente.

Cervus serpentes educit è latebris.

Veridicis hominum perpurget pectora dictis,

Et finem statuatur cupidinis atq; timoris

Exponatq; bonum summum quo tendimus omnes.

Quale sit, atq; viam commonstret tramite paruo.

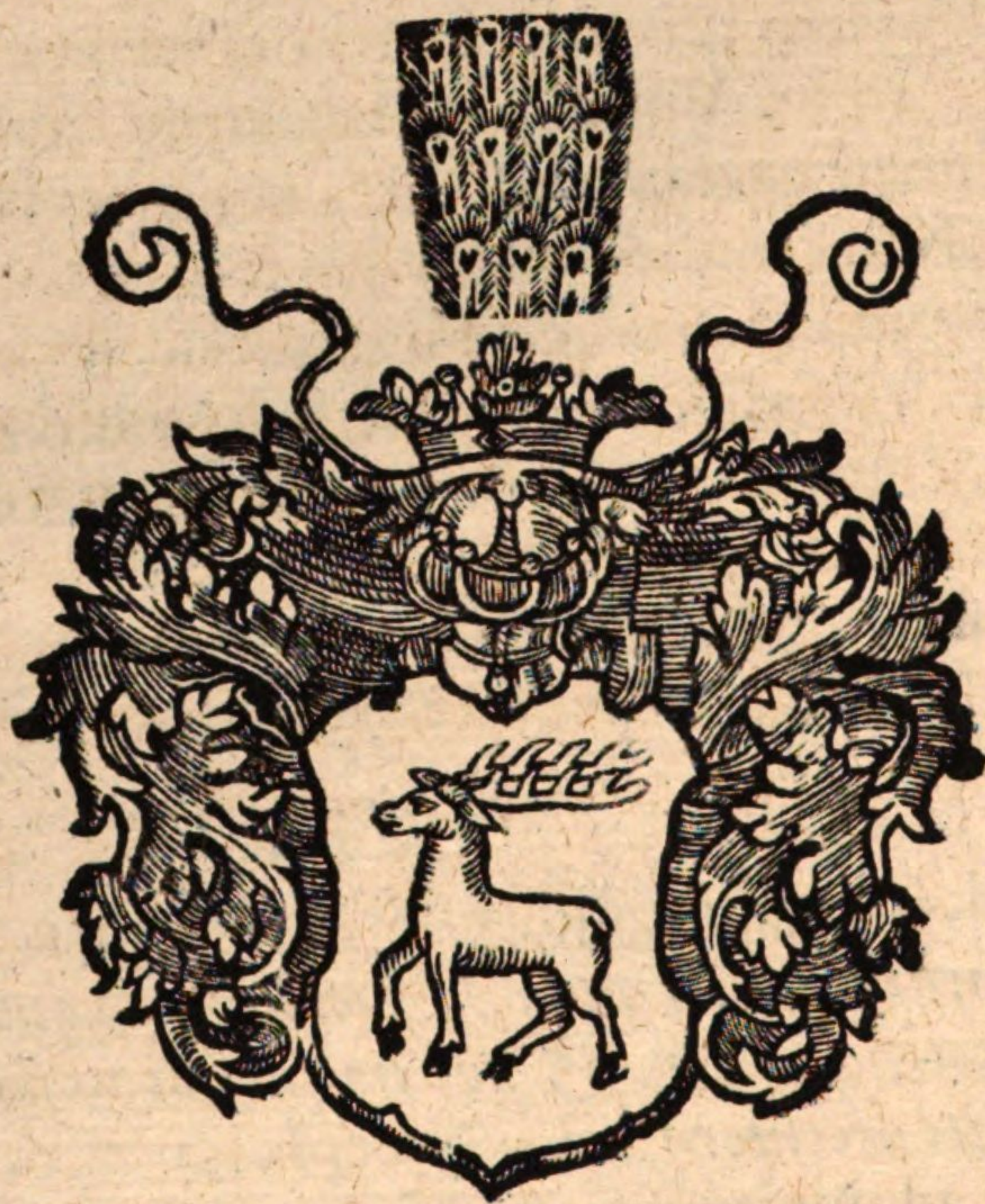
*Qua possimus ad id recto contendere cursu,
Quidue mali immincat rebus mortalibus olim.*

Hoc enim est maleficum serpentem qui clam in insidijs excubat è latebris extrahere, extractumq; interficere, interfectum deniq; deuorare, & sic viues sempiterno æuo.

FAMILIA BROCHWIC
P R I M O.

S Obkowij de Szuleiow alij notarunt familiam suam. Christophorum Sobek & Stanislaum 1544. exemptiones de arce Solecz litteræ Korij cinsciorum habent. Erat unus ex illis Capit. Varsau. qui Radziuilzo filiam in uxorem, alteram Ciotko dederat. Alter erat Castell. Sendomir. & Thesaurarius Regni. Reliquit filios tres, filias tres.

BROCHWIC Secundò.

E St ceruus sed sine corona super collum.
O M E N.

Formido sublata.

A Chilles apud Homerum *Iliad: lib: 1.* ignauiam obijciens Agamne-
Cor ceruinum noni, eum ceruino corde præditum obiurgat. Verum oppositum
Hercules cer- fabulantur etiam Poëtæ, dum Herculem ceruum enecantem mul-
uum enecat. ta artificum opera proponunt. Et ne quid veritatis fundamentum,
ex figmento solo lumen decusque habeat, *Servium Tullum* eiusque
ædem

ædem *Dianæ* consecratam, Idibus Aug: celebrem, cum Ceremonia-
libus inducere non est, cur vereamur, ibi enim ara ex cornibus cer-
uorum erat, ceruorumque capita, valuis & parietibus affigebantur,
ac post modum in nummis cum simulachro *Dianæ* cerui sculpebantur,
vt iam cerui non servi, nec contra serui, non cerui, sed Gerui, seu
fortes, solertes, audaces, nomen & omen habeant & ferant,. Qua-
propter Romani munitionem ac defensionem castrorum meditantes
& prouidentes, Cervos ad inuenerunt, vt *Demost: lib: 10: Antiquit: cap. 16*
refert. Erāt autem Cerui stipites, cornicula eminentia habentes, quibus
ad commissuras pluteorum, hoc est crassorum asserum atque aggerum
utebantur, ad impediendum ascensum. Non igitur mirum erit, tantam
subsequi debere fortitudinem quantam celsisse constat formidinem;
Heroici animi *Spartana mulier* hoc in se declaret, de qua *Plut: in*
Sed *Lacon: Quinq; liberos vno prælio amiserat, quæ antequam novis-*
set, venientem quendam inde perquirat, quo in statu rerum summa
versaretur? Respondente illo, filios tuos omnes perijsse, dixit: Malo
tuo fato, hoc à te non petij, sed vt patriæ res se habeat? Cum is post-
ea subiunxisset, Pulchrè omnia se habere. Lugeant ergo miseræ, inquit,
ego Victrice patria beatam me esse iudico. Cogita velim quæ qua-
lisque formido de vita liberorum sit in muliere, & vide quod quanta
esset ante formido, tanta sit nunc oportet fortitudo. At quoniam pro-
pria experientia fidelior, sublatam in vobis omnem formidinem, sum-
pta proportionem à subducto exemplo ita declarabitis, memoriæ pro-
ditum de Germanis, quod pudicitiam vxorum ita probassent. Infan-
tes recens natos scutis impositos in Rhenum deferebant, si mergeren-
tur, vxores adulterij conuincebant, sin supernatarent, infantes pro su-
is agnoscebant: *Hinc Claud: in Rufin: lib: 2.*

*Diana ara
nibas ornata
& capitibus
ceruorum.*

*Cerui muni-
tiones castra-
rum.*

*Animus stabi-
lis & inuictus
mulieris.*

*Filiorum le-
gitimorum
probatio in
scutis.*

Et quos nascentes explorat gurgite Rhenus

Igitur sublatam formidinem vmbra cerui descriptam, scuto, & bello,
in Campo & fluvio, probate, ostendite.

DOMICILIVM PIETATIS ACTIMORIS DOMINI.

CUm ne dum Mares, sed & foeminas ceruas, non sine cornibus
alicubi esse, vt *Pier. Val. lib. 7. cap. 12.* ostendit, quæ cum sint
difficilimi partus, vt *Iob. 34.* audito tonitru præ timore pariunt:
licuit, pietatis domicilium, ac timoris diuini, in familia vestra fundare.
Ita enim *Psal. 28.* erudimur. Vox domini præparantis ceruos, vbi text.
hebr. ceruas, ex addito, aialoth. quod fæmininum est ostenditur, Græ-
cum enim elaphos vtrumque signant, & ceruos & ceruas. Vox ergo
Domini obstetricans, id est parturire faciens peccatores, (qui diffi-

*Pietatis Do-
micihum,*

*Cervæ cornu:
ta.*

*Cervæ difficile
parturit.*

*Tonitru audi-
to cervæ par-
turis.*

*Peccator non
conuertitur
nisi ad toni-
trua.*

*Spiritualis
fatus ad sibil-
um auræ.*

*Cervus surdus
Aures demis-
it.*

cilem ceruarum instar, spirituales conuersionis foetum emittunt, nisi videlicet audita terribili de iudicio & inferni cruciatibus conditione quasi tonitru quodam audito conuertuntur, sicut in *Isaia. 26.* in persona illorum dicitur. A facie tua Domine concepimus & quasi par-
turiuimus & peperimus spiritum salutis) quod in vobis iam locum non habet; quia feritas Cerui, in vos homines translata, ipsum decorum ac salutiferum vobis intulit, pietatem scilicet & timorem Dei, eorum-
que domicilium fecit. Vt iam partus vester spiritualis non tonitru-
orum ac magnorum miraculorum auxilio sed sibillo dulcis & levis auræ, ceu ab audientibus, & obedientibus proferatur, Hoc profectò
Prou. 5. ostenditur de hominibus pys. *Cervus amicitie & gratiarum
pullus fabuletur tecum Cerua charissima & gratissimus hinnulus, ubera
eius inebrient te in omni tempore; in amore eius delectare iugiter.* Vt verò
radicatum domicilium pietatis ac timoris Domini in vobis permaneat.
Illud *Arist: lib: 9. de Nat: Animi mentibus agitate.* *Cervus cum aures
demiserit, insidias non sentit & capitur, cum verò eas intenderit, & ar-
rectas tenuerit, facile insidiarum admonetur.*

L I N E A F A M I L I Æ
B R O C H V I C
S E C V N D O

S E V C E R V I S I N E C O R O N A.

Wictor sub montibus *Vngariae* clarus titulis, & honoribus.
Worakowscij in *Cracou: Palat. & Præmistiens.* graves scientia,
& periti in iure.

Kaccij à *Czehow.* Eustachius in *Prussia* exactor Contributionum Regni,
& iudicio præclarus.

Polomscij. Grabanij. Szalowsky.

Dobrociescij Rothmagister Sigismundi III. Regis.

Brußkowscij.

Paleccij, Philippus, Seuerinus, Sebastianus cum Illustrissima Fa-
milia iuncti *Zebrzydowskiorum.*

Orzelscij. Alij quoq; in diuersis Palatinatibus inueniuntur.

B R O D Z I C.

D E L I N E A T I O.

Sunt tres cruces coloris flavi, in campo rubeo, ita dispositæ, ut Cruces tres in campo rubeo
cruces duæ sint sursum, vna deorsum, omnesque Sphæræ campi
rubeæ, quasi ibi radicatæ fuerint, tangendo exprimunt. Super ga-
leam verò in corona sunt tres pennæ Strutionis.

O R I G O.

Ad Annum 1058. ait Papr. in Nicæto: in Regno concessa fuerunt, Brodzic cog-
viro sic cognominato à Barba prolixa Brodzic, dum in bello nominatus à
contra Iacwingos pro Casimiro fortiter pugnaret. At in stemma-
barba prolixa
ribus Brodzic arma à possessione Brodij refert, dum Comites Suebo-
rium Suentoslaum, Christinum hæredes fratres germanos nominat de
Brodi ad An. 1106. Sed interstitio temporis tanto, variæ fiunt denomi-
nationes. Eorum meminit Bielsc. sub Sigismundo primo An. 1616. Vbi
luctam Radziminscij cum Bohemo Steblic in conspectu Imperatoris
refert. Dlugossus genus Polonicum prouidum in Masouia propagatum
ponit

F A V S T V M O M E N.

P R Æ S I D I V M D I V I N V M.

Si quando mater hominum nutritur in siluis, si aer inuenitur in ca-
Suernum terris, si monstrum conspiciatur in sublunaribus, omnia
hæc nec sine causa, nec sine admiranda: At crux sancta primas te-
nat, hic admirationis causas. Conuenientius namq; gladium reperiri
in campo, quàm crucem: nam aampus militi, crux debetur Ecclesiæ.
Enimuerò vt pennæ strutionum, nec Ecclesiæ aduersantur, nec campo
indulgent, sed illis & Ecclesia admiratur, & mundus fauet: Ita & crux
sancta

*Crux præsi-
dium diuinum.*

*Crux ab Ec-
clesia in cam-
po.*

Crucis S. virtutes.

Crucifixus obis vicem Ducit.

Crucis gratiarum actionem docent.

Stephan. Woywoda 100. milia fudit Turcarum.

Crucis tres erexit in loco pugnae.

Stephani Regis Pol. crux victis Gedan.

Gratiarum actio semper dicenda.

sancta, licet sit Ecclesiæ, tamen à Tyaris & infulis, etiam in campos euocatur, vt sicut non est terra sine campo, ita non securitas sit sine cruce. Totum enim præsidium Christiani hominis est crux. Vt Cypr. *serm. de Nat. Non timetur mortis periculum, ubi tantæ reuerentiæ conspicitur signum. Etiam si uniuersæ legiones in arenam profiliant, & totas gehennæ flammæ iaciant in homines, ubi signum Christi apparet, omnia iustorum fient in tuto.* Vnde Marc. 5. Christus expellendo dæmonem quærit: Quod tibi nomen? Respondit: Legio. Tota Legio expugnare non potuit. Optimè *Ambros. serm. 43. In hoc signo Christi omnium rerum est prosperitas. Qui in hoc signo seminare ceperit, vitæ fructum consequetur æternæ. Qui in hoc signo iter facere aggreditur, ad cælum usq; perueniet.* Hinc Carol. V. Imperator in Tunetana expeditione sollicitus de Palemarcho, vexillum Christi in cruce pendentis imaginem hominis in altum sustulit dicens: *Dux noster erit: Rex Regum: Dominus Deus exercituum.* Corozetus in eius vita. Cum igitur vestrum campum crucibus vallatum cernitis, præsidium singulare Dei vobis proponite. De quo Psal. 86. *Gloriosa dicta sunt de te ciuitas Dei.* Quod expendens Bruno in *Dedicat. Eccles. cap. 6. ait. Et quæ gloriosa? Memor ero Rahab & Babilonis scientium me.* DEVS VESTER ERIT VOBIS VIRTUS.

A L I V D.

EXPLORATA GRATIARVM ACTIO.

Regnante Casimiro Poloniæ Rege, Machometus Turcarum Imperator, pro Dragulio Palatino Dacorum, contra Stephanum Moldauiae Palat. centum viginti exercitus numerati millia, ultra Danubium transmiserat, refert *Bielsc. lib. 4. fol. 459.* Stephanus subsidio Bucaciorum, ad fluuium Berladi, Deo promouente bellum, 100. millia Turcarum fudit, peremit, ibique in gratiarum actionem omnipotenti Deo & Victori, tres cruces è lapide efformauit, erexit, ipse quoq; ieiunium quatrduanum Domino consecrauit. Ita & Regem Poloniæ Stephanum Batorium victis Gedanen. fecisse nouimus, qui hæc quoque inscribi iussit. *Non nobis Domine non nobis, sed nomini tuo sit gloria.* Exploratam igitur gratiarum actionem Deo & Creatori suo, in vobis deducere non grauabor, quos tot præsidij ac testimonijs sacris, circummunitos ac testificatos conspicio. Illud igitur *S. Chrysost. in Tract. de Symbol. satagite. Admoneo vos vt Domino semper benedicatis, si venerint mala benedicite, & dissoluentur mala: si prospera venerint, benedicite, & perscuerabunt bona & prospera, optima enim beneficiorum custos est ipsa memoria beneficiorum, & perpetua confessio gratiarum, vt idem Chrysost. super Matth. hom. 25.*

A L I V D.

RELIGIONIS VIGOR.

Quoni-

Quoniam tres Cruces non rubeas sanguine, sed colore subaureo video, ac familiares fuisse Mazouie incolis ex scriptoribus colligo; datas pro fidei ardua existimatione (prout zelus illorum vique modo inuincibilis in fide, ardensq; affectus testatur) teneo. Nam sicut apud Deum plus habet loci, qui plus attulit, non argenti, sed fidei, vt *D. August. lib. de Ouib.* refert: ita apud homines fide nil maius esse potest, sed nocens est in quo succumbit fides seu veritas, vt dicebat *Cato*. Verum pedem referendo ad propositum, sit ne fides in vobis politica, in Regnum & Regem, sit ne diuina, in Ecclesiam & coelestium Dominum, sit ne vtraque: sic assero ne cessero. Attamen concludendo quid velim attendite. Apud Regem Midam, vidit aures asininas barbitonsor, vt taceat remuneratur, sed quoniam nullo adustior lingua quam secreto, in quodam campo libenter arundini concedidit. Midas habet asininas aures, vox illa & sibillus factus inter arundines, echo, facto vento resonuit clarè. *Midas habet aures asininas*. Cum igitur religionis ac fidei in campo vestro, & familia, sacra signa concedita teneatis, consentaneum erit, vt hac fama religionis ita sitis celebres, vt si in aliis eius laus peregrinatur, in vobis hospitet. Qualem in normam *Oros. lib. 12.* Emanuele Portugalie Regem, qui seditiosis regnum Castellae offerentibus respondit, ponit. *Nunquam ullum additamentum Imperij, fide & officio antiquius me habiturum scitote.*

*Cruce regligi-
onis signum.*

*Fides non videri
landa*

*Midas aures
asininas habet
proclamatur,
& quomodo.*

*Emanuel Portu-
galie Rex.*

*Imperij addi-
tamentum.*

PRÆCVSTODITIONES.

1. **C**ic. de Amicitia: *Fructus ingenij, virtutis, omnisq; præstantia, tunc maximus capitur, cum in proximum quemq; confertur.* Quod & *D. Gregor.* in quadam hom. super parab. talenti innuit. *Habens intellectum, curet omnino ne taceat, habens rerum affluentiam, à misericordia ne torpescat, habens artem qua regitur, usum ipsius cum proximo partiatur, habens loquendi locum apud diuitem, pro pauperibus intercedat, talenta enim sunt quibus negotiandum est.*

*Virtutis fructus
unde.*

*Proximus id
uandus.*

2. *L. Crassus Orator Cn. Domitium atauum Neronis Cæsar. audiens quod Ænobarbus diceretur, addidit: Non esse mirandum, quod Æneam barbam haberet, si esset os ferreum, & cor plumbeum.* *Sueton. in Ner. cap. 2.* Maximum verò miraculum erit pijs sacrisq; hominibus, si crucibus sacris insigniti, ob gratiarum actionem Domino debitam, neglectam, cruciatibus deuolueremini: *O negligentia crassa!*

*Ænobarbus
cur.*

3. Dictum Triumparæ Regis Cocin. *Vitæ spatium breue ac definitum: perfidia autem macula sempiterna est.*

*Perfidia ma-
cula.*

LINEA FAMILIÆ BRODZICIORVM.

BRoda. Rothmagist. Casimiri Primi Regis Polon. Radziminscij. Mathias apud Ducem Masouie Zemouithum Marschalcus, 1382.

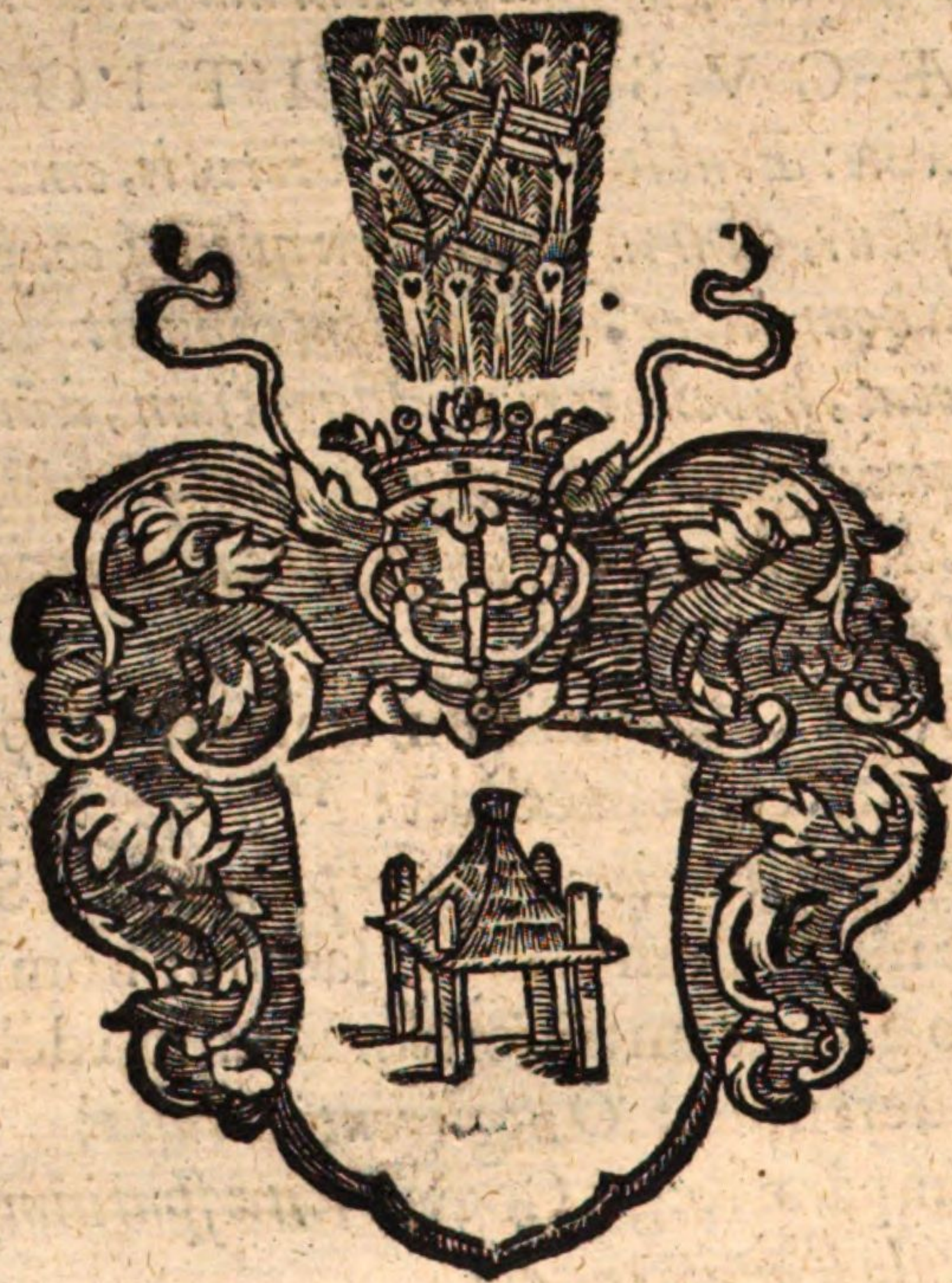
L

Matth.

Mathias Palat. Masouia 1400. Ioannes Castell. Warsau. Dux exerci-
 tuum Masouia. Ioannes filius Ioannis Rothmag. felicissimus contra
 Walachos, Moschos & Tartaros. Bartholomæus Varsauien. Pincerna.
 Radzimirski. Stanislaus Radzimirski, alij Ioannem dicunt, Castell. Zakrocimen. Capit.
 Liuen. & Caminen. in aula Regis Augusti educatus, demum Rothmag.
 in Moschouia, & tempore interregni, a Nobilibus Palat. Lauen. electus
 (mortuo Palat.) fuit. Sub Stephano Rege Thesaurarius Regni. Erat
 tantarum virium, ut nullus luctatoribus eo praestantior. Equum indomi-
 tum auribus detinuit, & mansuetum reddidit, quod sex viri non effece-
 runt. Konieccij in Sendomiriens. Palat. Zawaccij in Wisogroden. Pa-
 lat. & in Podgorze, Sebastianus vir scientia & conscientia clarus, cum
 Zdziarska reliquit prolem.
 Zochowscij in Ciechanou. districtu Capitan. Piotrkouien. cum Podoska
 reliquit Nicolaum & Prebislauum. Sieromscij in Plocen. Palat. Kli-
 czewscij. Bonikowscij. Politowscij. Radomscij. Kurzatkowscij.
 Alias domos lector notabit.

BROG, alias LESZCZYC.

Aceruus frumentarius, vel operimentum acerui frumentorum.

DELINEATIO.

Aceruus fru-
 menti vel coo-
 perimentum
 eius.

Est antiquus vsus conseruandi frumenta demessa in suo stramine
 in Polonia, inter quatuor columnas, duabus rectis lineis disposi-
 tas,

tas, ita ut quadrangulum rectum efforment: supra quas desuper est cooperimentum à coeli iniurijs defensorium quadratum, suis angulis, singulas columnas amplectens, protensum in formam spiccam, altitudinis proportionata. Tale igitur conseruatorium & cooperimentum frumentorum, in Arma Nobilitatis cesserunt antiquitus, at colore dissimilis, columnæ enim sunt albæ, cooperculum flauum, campus rubeus, super galeam in corona pennæ Iunoniæ auis, intra quas eadem Arma.

O R I G O.

Dlugossus in Regno acquisita fuisse refert, at primis fere temporibus Regni. Eorum sub Boleslao audaci meminit *Bielsc*: ubi de hac familia successorem Stephani de Armis Ascia, Petrum Archiep: Gnesnen: de Armis Aceruorum *Anno 1068. refert*. Verisimile autem est, Virum cui primitus talia insigniorum collata fuere, & probatissimæ fuisse vitæ, & domui suæ optimæ prouidentem, ut quasi Philemonis dogma complexus fuisset.

Iustissima hominibus possessio est ager:

Ea enim quibus eget natura, profert abunde

Triticum, oleum, vinum, caricæ, mel,

Argentea autem vasa atque purpura,

Ad tragedias usum habent idoneum, non ad vitam.

*Agrigultum
fructus.*

Sed hac missa verisimilitudine quam *Bielsc*: refert, non hanc singularem fuisse occasionem, horum Armorum satis constat: cum arma, ac Nobilium libertates, cum sua dignitate, nisi Heroicis animis vel factis, vel heroica concernentibus, donare consuetum esset. Quapropter non ita ingenium in agri seminatione, quam fructum seminationis considero; quod aut metentibus hostilium capita, aut pestis & fame ad sanguinem laborantibus, panem subministrauerit, aut ut prouidum se in necessarijs vitæ, ita prouidum & in necessarijs bellicis ostenderit Principi & præstiterit. Ut sicut ex utroque dicitur quis Cæsar, ita ille ex utroque vir. Quapropter *Papri*: in stemmatibus Nobil: Polo: probato militi & viro rei militaris industrio data fuisse narrat. *Paproc*: in Nido clarius de origine *Leszczyc* dicitur ex nomine militis sic dicti, quem Princeps iratus vomere potius quam gladio occupari cœgit. Hic Regis filium sub aceruo pane vescit, à quo & ditatus fuit, Vnde *Leszczyc* dicitur quasi à Lesconibus Polo: primis.

*Vide Arma
Aceruorum.*

Leszye cur.

D O M V S P A N I S.

Licet nunquam satis dicitur quod nunquam satis dicitur, attamen quibusdam remedia monstranda, quibusdam sunt inculcanda, docet *Seneca Epist: 27*. Vtrumque igitur in vobis fabulando DOMVM PANIS benedictione omnipotentis Dei exopto. Quid

Domus panis.

*Grana in unū
duo millia.*

*Petrus Wiś
Episc. Crac.
& Pafnan.*

enim est aliud stemma vestrum, quam domus panis? Habet Petrus Martyr Hispaniolam noui orbis describendo, tam ingentes spicas frumenti existere, vt duo millia granorum singulæ contineant, additque miraculi gratia, quod satum mense Februario, exitu Martij meti possit. Vberior est domus panis vester fauendo Domino. Quare illustrissimum ac Reverendissimum olim Episc: Cracou: & Pofnanien: Christophorus Kanicki Petrum Wisz Armorum vestrorum lumen referendo ita habet.

*In terra sancta Wiśsus Sinodisq; duabus
Promouit patrij nomen abunde soli.
Prodigus in viduas & egenos, templa scholasq;
Vnde Patris nomen promeruitq; Pij.*

Ager est virtutis magist.

Diuitia sine auro non nocent.

Opes in pectore.

Et quoniam non in solo pane viuit homo ut docuit Christus sed in omni verbo quod procedit de ore Dei. Domum Patris spiritualis in vobis denuncio. Hoc etenim aceruus longe præfagebat, vt ait Menander in Ploca. Est sanè virtutis & vitæ magister ingenuus, cunctis hominibus ager. Nec aliud Xenophon habet in Oeconomicis dum ait, *Quam Pulchre ille quidam qui agriculturam aliarum artium parentem atq; nutricem appellauit: qua benè habente, cetera valeant: neglecta vero, terra marisq; iacent omnia.* At forte quæres? Cur potius domus panis non auri? *Vt enim est viuendi Pater hominibus Ager, ita solus nouit abscondere paupertatem* dixit Amphides. **DOMVM PANIS** pronuncio, quia terreni agri prouentus, dum aurum absit, non sic hominem à regno cælorum excludunt. Hinc licet Abraham & Iob, haberent diuitias, quia eis aurum abfuit, ceteræ diuitiæ illis non nocuerunt. Quare Chrysostomus hom: 12. in Epist: ad Timot. opes illis non in auri argentique talenētis, sed in pectoribus erasit. Quæ profecto diuitiæ & innocuæ & diuinitus permissæ sunt. Vnde sapientibus Salamon in oratione ad Dominum: *Paupertatem & diuitias ne dederis mihi, sed tantum victui meo des necessaria.* Igitur domum panis in refectionem corporis & animæ firmet in vobis confirmetque Dominus.

SACRAMENTVM SALVTIS.

Sacramentū salutis sub vmbis.

Qui Deum colit sub vmbis, manifeste Deum videbit.

Maximum Sacramentum Salutis Luc: 2. expressum habemus, quo maius fieri nec cogitandum venit. *Virtus altissimi obumbrabit tibi, ideo & quod nascetur ex te sanctum, vocabitur filius Dei.* Elicio aliud sacramentum salutis ex hoc principio: nempe, qui occultum hunc Deum, & sub vmbis coluerit, manifestissimum illum videbit, hoc enim ex tali antecedente Orig: hom: 2. in cant. elicuit & subiunxit. Ego puto ideo & Natiuitatem Iesu ab vmbra capisse, non in vmbra, sed veritate finitam. Cum recolo igitur vestra

stra Arma, & quoddam umbraculum esse video, & sub umbris his, quoddam Sacramentum Salutis aut salutare contemplor, ut quasi secreta quadam admonitione vobis id quod *Origenes prosequitur* recitetur. Fac igitur ut possis capere umbram eius, & cum umbra fueris dignus effectus, veniat ad te corpus eius. Tale sacramentum executi sunt familiae vestrae complures, at praecipue Stephani de Armis Ascia Archiep: Gnesnen: successor Petrus, aliusque iam nominatus Episc: Crac: & Poznan: Petrus Wifs: Ad tale inuitabat Dominus Sacramentum *Apoc: 2. Vincenti dabo manna absconditum, & post illud dabo illi candidum calculum & nomen novum*, quod explicando *Richard. Viētor. lib. 1. Apoc. part. 2. cap. In calculo candido novum nomen scriptum dabit, quia diuinitatis suae notitiam, nunc à nobis valde remotam, nobis manifestabit.* Innuit non mediocri argumento, quod videbunt Iesum in gloria, qui illum modo sub Sacramentorum umbraculis digne venerantur. Quapropter ut stimulis vestris verax calcar adhibeam Wenceslaum Bohemiae Regem in exemplum proponam. Hic ex summo salutiferi Sacramenti Eucharistiae sanctoque amore, ad palatium terram habuit, quam ipse quotannis coluit, seminavit, collectoque tritico excusit, in farinam redegit, totamque ad consecrandam Eucharistiam accomodauit. Itidem habuit Vineam, quam ipse curauit, ac ad sacrificium exposuit. *Author Manip. Regum Svetiae & Poloniae in Sigism. 3. Regis celebritatibus.* O dignum Principem ac vere dignum, ut Sacramento salutis in æuum letetur, fruatur. Habebat nescio quo lumine doctus, antiquis sacrificulorum obseruator ut *Festus memorat in officio.* Primitias & Calpar Primitias, dum fruges praemebatur ad sacrificium. Calpar cum vinum primum ad idem praemebat. Ita *Att. Bell. in vita prisca.* Etiam vos via quadam occulta, at ex centro Nobilitatis vestrae, ad quoddam Sacramentum Salutis obseruandum aptissimè mouent haec vestra insignia.

CORONA FORTITVDINIS.
ET HONORIS.

VArias coronas fortitudinis & honoris praesentissimas fuisse plurimi scriptorum testantur, verum inter alias gramineas lego nobilissimas, quae dabatur eis, qui ab obsidio aliquos liberassent, nulloque herbarum vel graminis delectu, sed decerptae in loco obsidionis honorem nobilem faciebant, ut *Plinius lib. 22 cap. 5.6.* Vnde P. Decius Tribunus cum Rom. exercitum ab hostibus Sabinis circumuentum liberasset à Consule C. Cornelio gratitudinis ergo aurea corona, à militibus vero graminea honoratus fuit. *Sab. lib. 3. En. 4.* Quid igitur mirum, si coronam fortitudinis Aceruus frumentarius vester

Nomen novum post manna.

S. Eucharistia amor & honor.

Wenceslaus Bohemia Rex preparat manibus suis vinum & farinam ad altare.

Calpar. Antiqui primitias vini & tritici de mitebant sacrificiandum.

Corona fortitudinis.

graminea corona.

gratitudinis corona aurea.

significabit. Sed vt maximo ad significandum honorem & Fortitudinem, accomodatum esse perspicacius colligamus, quid sentiat *Socrates apud Stob. serm. 56.* audiamus. *Omnia inquit quorum egemus in agricultura sunt, quamobrem ipsis bonus genius, bonaque fortuna introducitur.* Huius profecto rei non dedignatus *Innocent. tertius Pont. Max.* Cum Petro Aragonum Regi septimo honorem Regium Romæ, fortitudineque præfaga benedictionem in augurando impartiret, pro omni corona honoraria, coronam panis azymi imposuit, *ut Marineus lib. 10. rerum Hispan. retulit.* Aceruus ergo frumentarius infert vobis coronam honoris, coronam fortis animi, qui cor vestrum confirmet & ornet.

Azimo pane coronatur Aragon. Rex.

PRÆCUSTODITIONES.

Manipulus in quo sunt fulmina.

A Pollo Heliopol: tenebat manipulum aureum, in cuius visceribus fulgura & fulmina conseruabantur, Refert author *Regal. Manip: Sig: 3 Regis Pol: & Suecia.* Talis manipulus absit à horreis vestris. Melius est enim agrum perire propter vos, vt ait *Aristippus* quam vos propter agrum. Non erit autem, si maledictio Dei non erit. Benedictione namque Dei domus panis constituitur, maledictione annihilatur.

Domus panis fit benedictione Dei.

S. Euch. honor & reuerentia. Die Corporis Christi sol non lædit quenquam.

2. Sacramentum Salutis *Philip: 2. Hisp: Rex* sibi comparabat, summa pietate & ardore in sacrosanctam Eucharistiam. Hic in die Corporis Christi reuelato capite dum comitatur Sacramentum, & vnus è Dynastis moneret æstum vitare, respondit. Isto quidem die sol aut lædere aut offendere quenquam nequit. Incalescite igitur à radijs sole iustitiæ, & hanc vel similem præcustoditionem, ad Sacramentum salutis vestræ promouendum & conseruadum assumite.

Eleemosina fortitudinis & honoris.

3. Pro Fortitudine vestra & Honore. Elæmosina Sacra præcustoditio firma. Et panis cor hominis confirmet. Feneratur enim Domino qui miseretur pauperi, & vicissitudinem suam reddet ei. *Prou: 19.*

LINEA FAMILIÆ ACERVORVM SEV LESZYC.

Lesczie.

D Erslaus fama, virtute, & fortitudine clarus, optimè meritis Monarchis Polon. vsq; ad Boleslaum Chrabry, An. 1020. Alij à Leschis Monarchis deducunt annos & originem ex illis. Petrum Archiepiscopum Gnesnen. Cathalogus refert Anno 1078. Boleslao Audace regnante. Hic ex communicationi subduxit Ecclesias, dum occisus fuerat *S. Stanislaus Episc. Cracou. quæ triennio durauit. De hoc Ianicius.*

O ego si vellem rabidum monuisse Tyrannum

Stanislæ tibi præmia præriperem.

Sed quia lentus eram mentisq; ad magna pusillæ,

Barbarico timui Regis ab ense mori.

Andreas

Andreas patrueles Episcop. 1190. Heimum Episcop. Wroclauien. Dlugof-
sus & Anonimus clarius dicit filium Imislai Comitis de villa Skarbow
Palat. Calis. 28. annis Episcopus fuit, obiit 1120. cuius nepos ex fratre Ia-
cobus Canonicus Cracou. & Iuris Doctor à Prandota Cracou. Episc. le-
gatus ad Pontif. Max. gratia canonizationis S. Stanislai. Miech. lib. 3.
Cromer. lib. 3. Adamum de Skarbow Castell. Caliss. 1380. Petrum *Soarbowski.*
Castell. Gnesnen. Literæ foundationum Ecclesiæ 1400. Stanislaum Ca-
stellanum Biechomien. 1436. Ex quibus progenies Skarbowiorum. Marti-
nus Canon. Cracou. Vir ingenio & doctrina pollens. qui ad interrogatio-
nem de lege Domini, respondere optimè nouerat. Nicolaus Capit. Duc.
Seuerien. Stanislaus Canon. Cracou. qui Thesaurarius Episcopi Cracou.
& Deo deuotus. Ioannes Capit. Ilzecen. Andream Lesczic Castell.
Kalif. priuilegia Ecclesiæ 1190. Bernardus Episc. Posnamien. 1153. Cath.
Derflaum 1395. Premislai Regis tempore 129. Florianum Episcop. Plo-
cen. Cathal. refert sub Venceslao Principe Mazouie, obiit 1392. Petrum
de Radolin, filius Comitis Macudæ & Annæ. Episc. Cracou. Cathal.
1414. largus in pauperes fuit in Concil. Nisenen. & Pisano. Hic pluri-
ma bona & ornamenta Ecclesiis diuersis contulit. Cognominabatur Wi-
sich Latine Visz. In letargum dum inciderat, amotus Regis Boleslai
Chrabri ab Episcopatu Cracou. translatus ad Posnamien. ubi duobus an-
nis vixit.

Krotowski.

Krotowscij de Krotobin. Ioann. Palat. Inowlocen. omni gratia & laude
esset dignus, si non alienus à fide fuisset. Ioannes filius eius ex Latalska
Palat. Posnan. filia Castell. Inowloclauien. qui ad fidem Orthodoxam de-
uote accessit & errores obiurauit. Erat corona domus Krotouiorum Le-
gatus in Moschouiam, obiit 1583. Iacobum & Andream idem Palatin.
reliquerat ex Iacobi Ostrorog General. Maioris Polon. filia. Germana
vero soror Palatini Niewiarowscios produxit.

Ponietowski.

Ponietowscij in Lencinen. Palat. Nicolaum strenuum & magni animi vi-
rum priuilegia & præmia concessa in expeditione Prussica decantant.
Pelcius cum Cruciferis ingenue pugnando immortalem gloriam recepit.
1415. Ioannes Iudex Lencicien. 1480. Reliquit filios Vincentium qui ex
Rudnicka reliquit Ioannem, Albertum, Stanislaum. Nicolaum qui ex
filio Martino successores bonorum reliquit Matthiam & Petrum Iudi-
cem Lencicien. Stanislaus vero Vincentij filius ex Borzislawska reliquit
Ioann. Abbatem Grodzicen. in Morauia virum literis præclarum &
munificum, Iacobum Pincernam Lencicien. alterum Ciceronem in facan-
dia. Oratorem ad Regem Danie à Stephano Rege 1583. & Matthiam
non dissimilem moribus & doctrina à fratre.

Valentinus Ponietowski Aulicus Aug. Regis Succamerarius Lenciciensis
multarum regionum indagator, Sepulchri Christi Domini visitator ex
Firleiomna suscepit filium, & filias. Szumien-

- Szumieński.** Szumienſcij in Dobrinen. terra. Sigismundus Iudex Dobrzinen. in Comitij Regni Legatus copioſiſſimus, poſtea Caſtell. Stoniſcenſis. ex Wiſocka Caſtell. Lencicien. filia reliquit Melchiorem. Valentinus Notarius germanus in Rempubl. clariffimus.
- Klonowſki.** Klonowſcij a Klonow dicti in terra Dobrinen. virtute & ſanguine clari. Stanislaus Wolborienſis, Gneſnen. Capit. Laurentius huius germanus Capitaneus Gneznenſis. Iosephus eorundem ex Gregorio germano Nepos Secretarius Regiæ Maiest. Dapifex Polocen. in Comitij regni toties legatus copioſiſſimus. Sub tempus interregni poſt deceſſum ſanctæ memoriæ Sereniſſimi Sigismundi Tertij Iudex Regni & Magni Ducatus Lithuaniae dexterrimus. Varijs Reipub. Commiſſionibus & maximè illa ultima inter Moſchouiam & Ducatum Seuerienſem atq; totius Lithuaniae clariffimus. Lucas Stanislai filius bello & pace vir commendatiſſimus, primus contra Guſtaui Sudermaniæ Principis in Pruſſiam irruptionem in comitatu Drialimorum ſuis ſumptibus Haſtariorum Vexillifer. Fabianus ſub ſignis Sereniſſimi Regis Vladislai IV. feliciffimè regnantis in ſuppetijs Smolenſcio ferendis non minus fortiter quam animoſè inter haſtarios dimicans, globo tormentario traiectus occubuit, Smolenſcij apud Patres Dominicanos ſepultus quieſcit.
- Lubſtowſki.** Lubſtowſcy in Cuiavia. Lencicien. & Caliſ. Palat. Nicolaus Caſtellan. Krufuicen. 1436. N. Succamerarius Lencicien. N. Vexillifer Lencicien. & alij in Palat. illo honoribus primis aucti. Ioan. & Barthol. germanicum Stephano Rege ad Gedanum copias expenſis egerunt. pro Rege, patria & dignitate ſibi conuenienti.
- Pierſchlinſki.** Pierſchlenſcij in maiori Polonia. Albertus Capit. Kiſporſcen. reliquit ex Dziatynſka filium Lucas non ſterilis, Stephanus celebs.
- Wegorzewſki.** Wegorzewſki. N. Abbas Premeten. pius & timens Deum.
- Falecki.** Fałęcki in Maſouien. Palat. Martinus Aulicus Auguſt. Regis, Reuiſor Capitaneatum, Economist Maſouiae, Succamerarius Sirad. qui licet non litteratura, ſed quotidiana experientia & diligentia, magna facile exercebat, & cum laude eximia.
- Wofinowſki.** Wofinowſcij ex maiori Polon. de Ianowicc honore, ſubſtantia & antiquitate celeberrimi.
- Kofucki.** Koſuccij in Lencicien. Palat. qui omnem ſpem ſuam in virtute ponebant.
- Ryſienſki.** Ryſienſkij in Lencicien. Palat. Ianuſius Caſtell. Konaren.
- Laſowſki.** Laſkowſcij in Palat. Caliſien. Iacobus reuiſor terræ Samogitiæ.
- Lubonſcij in Caliſ. Palat. Ioan. Notarius Oſuiecinen. caſtri. Ioan. alter Canon. Caliſ. Ioan. tertius Orator, Poeta & miles ſtrenuus. Perbeati ſunt qui eum tenent vitæ curſum, ut vel in negotio ſine periculo, vel in otio cum dignitate verſantur.
- Bieganowſcij in Caliſ. Palat. In exteris nationibus cum litteris, etiam Martiſ offi-

tis officia collegerunt. Bieganowski sub magno Duce exercituum Koniecpolski, Rothmagist. exercitus Germanorum vigilantissimus, ac postmodum Castrorum praefectus, & ordinator Generalis, contra Cosaccos ad Kumeiki & Hottem, cum Zoldatis suis magna moliebatur fortiter & feliciter. Slupscij in districtu Pysdren. antiquitate familia, & cultus iustitiae eminentes.

Smielowscy ibidem domorum prouisoires & honesti.

Strzeziminscij in Palat. Posnanien.

Siestrzewitowscy in Lublin. Palat.

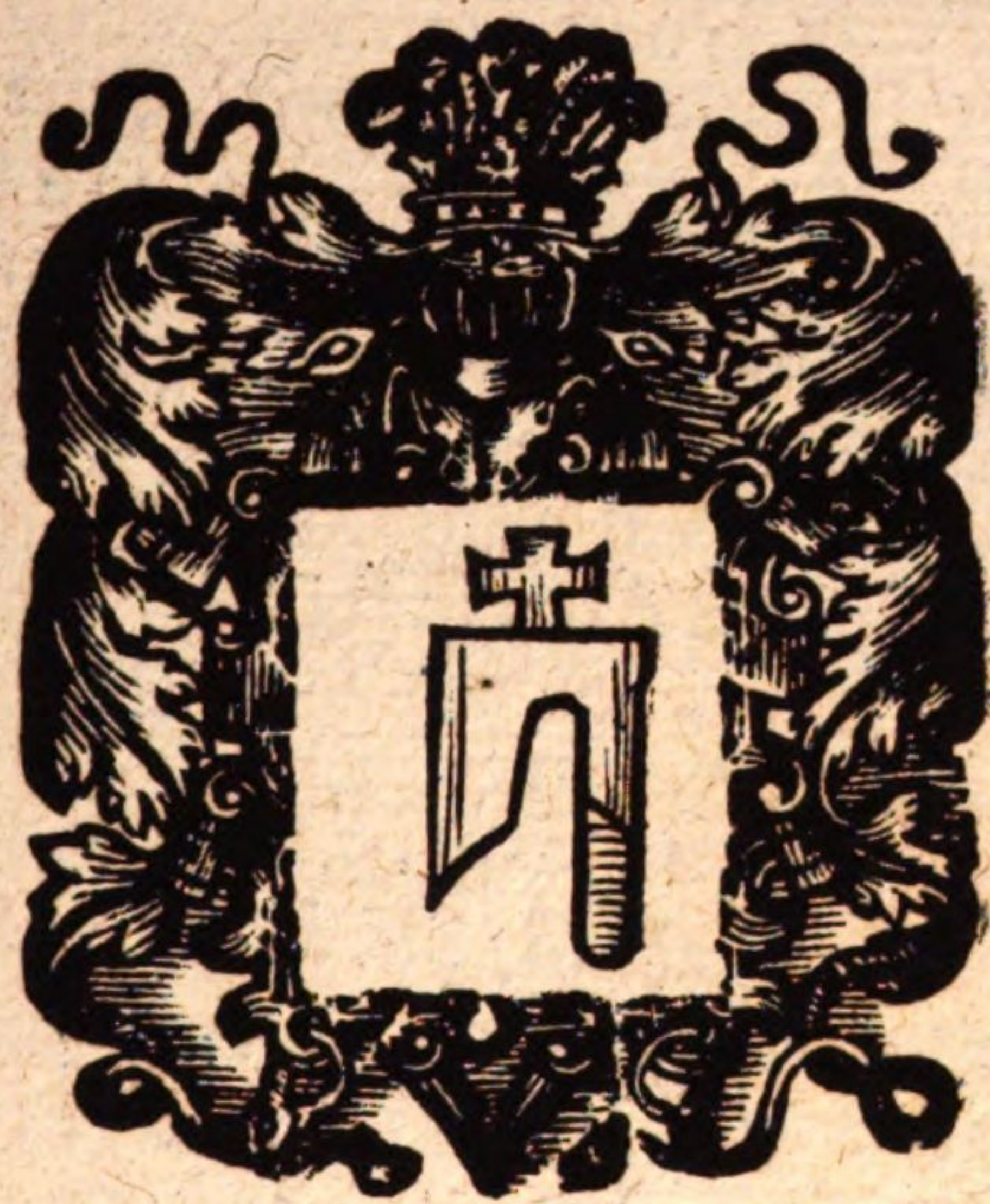
Pbczynscij in Polon. Maiori. Gutowscy ibid.

Dobrziccij ad Plesouiam.

Swiesowscy in Cuiauia. Andreas & Paulus cum Capiteo Camenecense Tartaros perfligarunt. Christoph. ad Stephanum Regem strenuus miles in Moschouia & ad Gedanum. Mieraccij.

Skulimowscy in Siradien. Palat. In diuersis districtibus & Palatinatibus adnotare alios non contingebat, Lector notabit.

B O K I I O W.

D E L I N E A T I O.

E St Ascia seu securis, coloris albi in campo rubeo, desuper quam coloris flauī est crux. Auersam ferri aciem in partem dextram habens, super galeam quinque pennae strutionis.

*Ascia securis
fabrilignaria.*

O R I G O.

D Ata sunt insignia hæc viro sic prænominato Boki, qui ante conspectum sui principis Gentilem in belli ingressu ad duellum vocitantem acriter insecutus fuit, at dum vibrantem gladium for-

*Crux super
asciam unde
est.*

M

ti con-

ti congressu cum hoste fractum possedisset, animo infracto in hostem conuersus iam inermis factus eum apprehendit & ascia necauit. Quapropter crux salutaris super asciam sibi addita fuit.

ANIMADVERSI O CIRCA HÆC
NOBILITATIS ARMA.

Starza.

Nummi in quibus
Ascias &
capita huma-
na.

Adulterium
quomodo pu-
nitur.

Cor hirsutum
prudentia &
fortitudinis si-
gnum.

Signum cru-
cis super om-
nia signa.

Vera felicitas
Perpetua fa-
licitas est crux

In Ascias & se-
cure Ver &
Autumnus.

Innocens vita

Benedictio
asser.

Ascia cum cognominetur Starza, quasi longæuitas antiqua, ut *Bielsc.* notat ante Cracum fuisse, imò inter primos 12. Palatinos connotat, putat quæ cum Lecho simul virum appulisse, iam crux addita, longe posteriora tempora exprimet videlicet decorata Christi nomine, sicut auersio aciei ferri alia esse demonstrat. At quicquid de hoc fuerit Crux Sancta dignitatem non modicam Ascias prædictæ addit, & exprimit ipsam. Nam & Græcorum Respub: Temediorum ascia utebantur, ait *Arist:* in eorum Respub: imò in nummis eorum ascia cudebatur ex vna, duo capita humana parte ex altera, Ratio: quia Tunderus legem ferendo in adulteros ne mas foemina in vita conseruarentur, tali monumento insigniri vult, ut nec filio proprio parceret. Iustum præmium labori, at non honestum. Accepit præmium labor vester, & honestum, & delectabile. Securim cruce Sancta seu splendido sole ornatam, in qua vna ex parte manum Principis cum cruce; altera, cor vestrum crucis trophæo ad ornatum imaginari licebit. Nam si apud Homerum Cor hirsutum prudentiæ & fortitudinis est nota (quod patuit ex Leonida dicente *Plutarcho* & *Aristome-* ne miræ dexteritatis bonitatisque viro ut *Plin: lib: II. cap: 37.*) quomodo Crucem hanc Ascias vestræ additam, magnæ fortitudinis, altæque prudentiæ explicatissimum signum, non admirari licebit? Non immerito in *Isai: 3.* dicitur ad Angelos custodes hominum, *super mon-* tem caliginosum leuate signum S. Crucis. Additam igitur vos honora- te, & Dominus leuatam in vestrum præsidium & honos conseruabit.

FÆLICITAS PERPETUA.

Veram fœlicitatem perpetuamque, paucis at dignis expressit Dio- gen: verbis, in *Stob: ser: 103.* Hanc veram fœlicitatem esse dici- mus, quæ facit ut mens & anima in perpetua tranquillitate hila- ritateq; collocetur. Qualem magno artificij ingenio Staresbano in Ascias vel securi Lydiæ ita delineauerat. Farrago historiarum habet. Hic su- per filium demortuum appendit securim seu asciam, in cuius vna parte sculpsit ver, & inscripsit *Ver annorum*, in altera vero sculpsit au- tumnum, eum inscriptione *Autumnus virtutum*. Quibus verbis com- pendium innocentis rectissimæque vitæ, ac per consequens veram quandam fœlicitatem in filio & dixit & sperauit; Et quoniam veræ perpetuæque fœlicitatis gloria & spes, ex solis scripturis Sacris habe-

tur

tur *Deu: 33.* non differentem legimus in benedictione *Affer filij Moyse.* Sic enim cum benedixit. *Sit benedictus Affer in filiis, sit placens fratribus suis, tingat oleum pede, & ferrum sit calceamentum eius, sit sicut in iuuentute, ita in senectute sua.* Quasi diceret ita sit eius Autum-
 nus sicut Ver, quapropter addit. Non est enim Dominus Deus nisi virtuosus. Dum Crucem appositam expositamque in vestra Ascia cerno, securè ver annorum, Autumnum virtutum, hoc est vitam prosperam, & prouectam, virtutum autem profectum perfectum, vobis inauguratum lego, legendiq; stimulo. Nam crux Christi, nobis totius causa beatitudinis est. Hæc est pacis firmamentum. Hæc donorum omnium abundans largitio *Aug: in ser. de Parasceue.* Digne ergo portata crux à vobis perpetuam fælicitatem vobis promittit. Tollitur autem & portatur digne, cum per abstinentiam affligitur corpus, & per compassionem animi affligitur animus. In cuius fælicitatis perpetuæ encomium Boki prædecessor vester *Anno 1577. apud Bielse. fol: 755.* contemplandus vobis præscribitur.

*Ver annorum
 Autumnum
 virtutum.
 Crux causa
 totius benedi-
 ctionis.*

Æ Q V A I V S T I T I A.

SI ad speciositatem rei, circumstantiæ perfectiores requiruntur, profecto ad æquitatem iustitiæ, qua preciosius esse nil potest, plurimæ requiruntur, Quocirca *Arist: in Etic. ad Nicom.* Iustitia est præclarissima virtutum, ut neq; Hesperus neque Aurora sit adeo admirabilis, Vnde *Cic. pro Rabir. ait: Sapientia iudicis est in hoc, ut non solum quod possit, sed etiam quod habeat ponderet, nec quantum sibi permissum, sed quatenus commissum sit meminerit. Et Senec: in prouerb. Non iudicare cito, ad penitendum enim properat, qui cito iudicat. Considerare non quis damnatur, sed quatenus, nam iudex damnatur cum nocens absoluitur. Et Cassiodorus: Sit ipse iustus, quia tamdiu iudex est, nam nomen quod ab æquitate sumitur, per superbiam non tenetur. Et Greg: Sit sine odio, & respectu gratiæ iudex, sine his enim æqua iustitia, cum his iniqua erit. Nec aliud suggerit hæc vestra Ascia & Securis, à qua ob iustitiam Balduinus 12. Comes Fland: Securis (ab ea quæ de reis supplicium fumebat) cognominatus fuit, ut *Cam. cap. 76. Hist: Dignissimum planè est æquam iustitiam, magnis honestissime appellare nominibus, quam & Maximil: I. Imper: in effectu conspectam, Salue iustitia, salutabat, & sacrae litteræ benedictione quadam cohonestant, Sap. 13. Benedictum lignum per quod fit iustitia.**

Æquam iustitiam securis significat.

Iudicio conditiones.

Iustitia circumstantiæ.

Balduinus securis dictus.

Iustitia salutata.

P R Æ C V S T O D I T I O N E S.

PRO fælicitate perpetua *Aug. de verbis Domini cap. 13. Magna virtutis est cum fælicitate luctari, magne virtutis est à fælicitate non vinci.* Est ratio dicti ab eodem in *Math: 17. cap. Si haberes sapi-*

Virtus à fælicitate non vincit.

Securis in sepulchris & Ascia sculpebantur.

Nimia iustitia peccatum

Cena condemnatio mittebatur.

Bokij.

entiam Salomonis, si pulchritudinem Absolonis, si fortitudinem Samsonis si longevitatem Enoch, si diuitias Cræsi, si felicitatem Octauiani: quid prosunt hæc, cum caro datur vermibus, anima demonibus crucianda? Est ergo felicitatis præcustoditio, à felicitate non vinci. Quapropter in antiquorum memorijs, Securis & Ascia sed hæc frequentius sculpebatur, cum subscriptione, *sub Ascia dedi vetuit*, cum defunctum non oblitterandam memoriam sepulchro cauebant. *Pier. Val. hierogl. lib. 42. cap: 73.*

2. *Æqua iustitia, Aug: de vera religione. Nimia iustitia incurrit peccatum, temperata iustitia, facit perfectos, Cuius rationem ponit super I ad Cor. 6. Mitigare enim iudicem pudor reorum, excitare autem pertinacia denegantium, qui tamen sine accusatore non damnetur, nec ignoranter iudicabit. Hoc antiqui fecerunt, iuste condemnatos in misericordia condemnabant, ac damnatis cenam lautissimam mittebant. Hoc quoque Crux vestra vos admonet, Æquiter, & in misericordia iudicare, & iustitiam amplecti.*

FAMILIA BOKIORVM.

IN Volinen Palat. antiqua familia Bokiorum. N. Iudex Cremenecen. & veteranus miles, pro patria ab hostili manu Tartarica occubuit, 1577. Filius eius dum militiam exercet & pugnat cum Scythijs, in captiuitatem venit. Quem postmodum Cosaccus Podkowa in libertatem gladio & arcu vindicauit. Reliquit prolem.

Bronicki.

BRONIC seu BRONICIORVM.

DELINEATIO.

Defendicula framearum.

SVnt duo framearum defendicula in modum crucis disposita, in Campo rubeo. Efformantur vero in modum litteræ, S. apud latinos In extremitatibus globuli apparent. **ORIGO.**

EX Bohemia in Regnum illata esse videntur, nam vocantur defendicula Bohemica, aut militi Polono concessa fuere in Regno, dum strenuè contra Bohemos decertasset. Et hoc videtur Paprocius innuere in Nido Virtutum dum inquit: Cum Bohemis pugnaret, eorum protoparens infra dum animum ibi demonstraauerat.

VIRTUS FORTVNÆ BRONICIORVM.

Antiqua gentilitas dum nouum militem conscribebat, cum clipeo albo, ipso fundamento pictorum adornato conscribebat, ut qua virtute a fortitudine bellum victoriamq; tentaret & efficeret, illam clypeo efformaret. Legimus hoc in clypeo Agamnenonis, in quo Leo flammam de ore spumans, exprimebatur cum hac inscriptione: *Virtus fortunæ Agamnenonis*. Etiam arma vestra hæc virtutem fortunæ Bronicij dicunt, ille etenim tulerat clypeum album in bellum Bohemicum, at viribus elephantis, fortitudine leonina, illud versabatur, & tam feliciter ut meritò sibi crucem super illud depinxerit sanguine, & efformauerit ex defendiculis framearum.

Scutum album in bello.

Leo cum flamma. Virtus fortunæ Agamnenonis.

*Bellicosus enim animus fortitudine ardens
Spirabat, tanquam leonum, martem triensum.
ut ait Eschyl.*

CRUX ET ORNAT ET VINCIT.

VT nullus piger inuenitur in domo sapientis, ait Orig. hom. 4. in Gen. de Abrahamo. ita nullus inuenitur victus, nullus non ornatus, vtrumq; enim sapiens Christianus colligit ex cruce. Crux enim est quæ ornat, crux quæ vincit. Expressit hoc Theodosius M. qui cum Eugenio Tyranno, dum prælium confert, & ordines disuaderent, dixit: *Absit id agamus, exercitui enim meo crux præit, illius copias Herculis Ducis*. Vicit igitur cruce. Niceph. lib. 12. cap. 29. Ornatum ex cruce tenet familia vestra. Levis quidem est ornatus, esse hominem, & non esse virum. Levis est ornatus esse nobilem, & mores habere profanos & ignobiles. Levis est ornatus esse militem, & cor habere leporum. Graui autem ornatu crux S. vos vestiuit, dum vos prudentia viros, morum dexteritate nobiles, inuicta fortitudine milites esse voluit & constituit.

Crux ornat & vincit. In domo sapientis nullus piger, nullus non ornatus, nullus non vincit.

Crux præit Theodos. Hercules ducit exercitum Theod. M. Ornatus levis & grauis.

*Condere virtutem nulla sepulchra queunt.
Illa viget semper dum tempus stabit & vnda,
Et surgent nitidis sydera celsa polis.*

Fortis & virtuosus non moritur.

Crux igitur est vobis ornatus, Crux erit & victoria de hostibus, vtrumq; enim hoc celerius, fortius, iucundiusq; crux confert.

P R Æ C V S T O D I T I O N E S.

*Crocus concul-
catus pulche-
rius renasci-
tur.*

AD primum Theophrastus. Croci plantam priusquam in florem sese exerat, conculcatam nonnihil & pedibus leuiter attritam, postmodum pulcherius renasci, ita virtus fortunæ fortior aduersis permixta si gaudet. Hinc quidam:

*Fortuna for-
tior si mixta
aduersis.*

*Pulchrior ut crescat territur Crocus, O furor ingens
Latior ut possis surgere nolle premi.*

*Coruinus per
crucem à la-
tronibus liber*

Bonfinius lib. 7. de c. 3. Matthias Coruinus post infaustum bellum cum Turcis in Bulgariæ finibus, fuga sibi consuluit, vnus & solus per auiæ loca: iamq; dimisso equo fatigato, post triduum pedes iter accipit, incidit in latrones inermis, sese spoliandum dedit, crucem auream pendentem è collo præbet, oborta de cruce controuersia inter latrones, ille arrepto gladio, occidit vtrosq; eorum armis.

*Crux tribu-
lationis ornat
& vincit.*

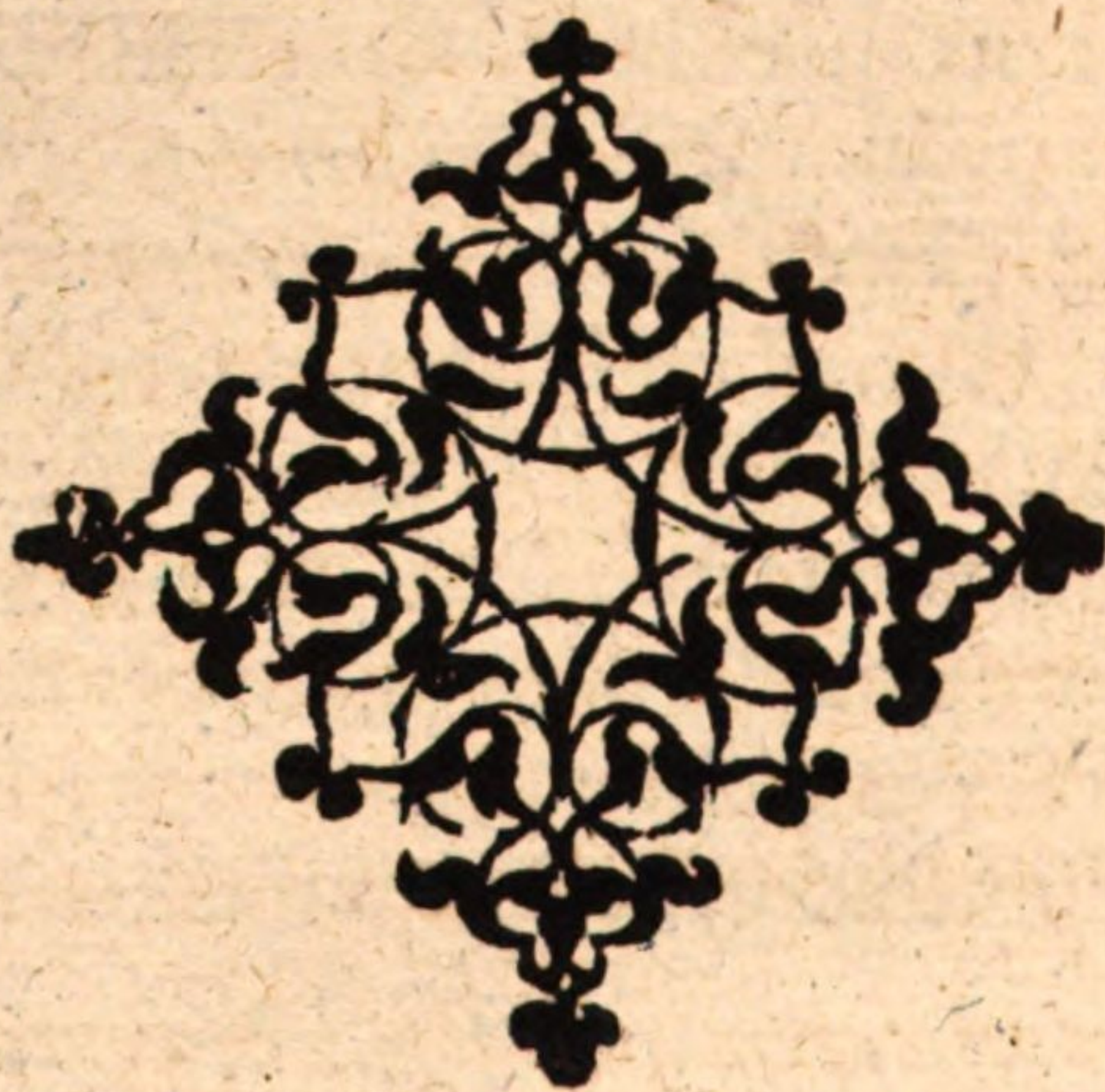
Ad secundum vt crux ornet & vincat. *Isidorus.* Magna est virtus, si non lædis à quo læsus es. Magna est fortitudo si etiam læsus remittas. Magna est gloria si cui potuisti nocere parcas. Quasi innuat, duo hæc sunt ob patientiam ex cruce tribulationum. Vnde quidam ad Christianum profectum.

*Amor Christi
Amor Patriæ*

*Vicit amor patriæ, laudumq; immensa cupido
Vincat amor Christi celiq; immensa cupido.*

F A M I L I A.

Broniccij in Palat. Wotynensi.

CHODKIEWICZ.

Chodkiewicz

D E L I N E A T I O.

A Ntiquæ familiæ ac toti orbi fermè notissimæ, Chodkieuiciorum non vnica sunt arma. Alia primæua, à Ducibus Lithuan. alia cum Regno Polon. sub Iagiellone, vnionem Ducatus Lithuan. cum Regno confirmaret. Alia cum Comites Roman. Imperij in Skłow, Myś & Bychow, ab Imperatoribus semper Aug. (fortia facta sua firmioribus in æuum exemplis hostibus vt probarent) fuissent. Quæ fuerunt primæua, ex scriptoribus non apparet. Crediderim tres pennas Strutionis fuisse, quas arma Koscieba super galeam retinent. Quælibet enim familiarum celsitudo sibi proporcionata Arma, vt ad Aquilas, Tubas & Soleas eligebant, vt patet in Armis Radziwił & Połubinski Ducibus. Vnde & Chodkiewicz elegit Kosciesse arma, quia pennas Strutionum antiquitus sibi propria retinebant. Vnionis vero sunt arma Koscieba de quibus suo loco dicemus. Comitatus verò sunt arma Griffa dextra vibrans gladium, vt *Paproc. refert edit: 2.* & ex delineationibus armorum dum grypha in medio ponitur, patet ad sepulchra Alexandri Chodkiewicz. Sed quoniam certa periodus est omnium Regnorum & Familiarum à primo Regum Rege & Domino Familiarum Deo instituta: iam quod; (ô heu) vltimam Comitatus & Armis Griffa periodum. Parens Patronus ac Munificus Fundator noster in Skłow, Illustrissimus D D. Alexander Chodkiewicz Palat. Trocens. Capit. Borison. iam sexagenarius & ultra posuit & firmavit. Quapropter ne tacitis vocibus inuidia & ignara posteritas amariora obstrepet. Magnificas eorum laudes

Griffa

des sub fauentes radios solis celebrandas constituemus: donec relicta Illustris. Chodkieuiciorum posteritas, quam virtute claram, educatione grauem, prædecessorum memorem, videt & auguratur Polona Nobilitas, de cineribus Griffa suum reuocabit, & reuiuiscere faciet. Tempus hoc sanabit, quod communis est medicus vt dixit *Eurip. in Philippo.*

CHODKIEWICIORVM FAMILIA.

Columna Mag. Duc. Lithuan.

Chodkieuicia
familia, Co-
lumna Magni
Duc. Litu.

I Vtissima generis laus est, inquit *Astydama serm. 86.*

Virum collaudare qui iustus fuerit

Et moribus omnibus, ac eundem vocare Nobilem.

Dignitas Cho-
dkiewiciorum

Sed huiusmodi in Familia Chodkieuicia virum cum inuenire non esset difficile, imò inquirentibus, infinitos numerare licebit. Non immerito Familiam Chodkieuiciam iam Columnam Mag. Duc. Litu. pronuntiabo. Video hæc symbola enconomia & epiteta iam dudum Familiæ Chodkieuicianæ adscripta, apud Bartholomæum Paprocki, in stemmatibus Mag. Duc. Litu. secundò editis, dum Ioannem Chodkiewiczium Comitem S. R. Imperij filium Hieronymi Chodkiewicz Comitis Castellani Wilnen. his verbis extollit. Ioannes Chodkiewicz Castell. Wilnen. Capit. Samogit. Magnus Marschalcus M. Duc. Lit. Administrator & Magnus exercituum Dux Liunionæ, obiit An. 1579. Erat murus, columna & fundamentum M. Duc. Lit. Quibus si Chreorium Chodkiewicz Castell. Wilnen. & Magnum Ducem exercitus M. Duc. Lith. Ioannem Chodkiewicz Palat. Witebsc. Georgium Chodkiewicz Duc. super Rossiam. Ioannem Carolum Chodkiewicz aliosq; innumeros à Magnis Ducibus Lithu. in propugnaculum & columnas contra Moschos, Cruciferos, cæterosq; Principes Sarmatiæ, electos & positos, quibus ipsa maiestas diuina, & in præsens benedictionum affluentiam non derogat, annumeraueris, nisi veritatis lumini velamen opposueris, columnam fortem firmamq; fuisse non negabis. Sed ne aduersis rationibus mens nescia agitetur qualis columna M. Duc. Lit. Chodkieuiciana familia fuerit, apertius proclamabo. Maiora damna æstimari non possunt, quàm fidei & famæ, vt *Liuius lib. 3.* Ille namq; & apud Deum habet plus loci, qui plus affert non argenti, sed fidei, ait *D. August. lib. de ouibus.* Et qui perdit fidem, nil potest ultra perdere, dixit *Sen. in Prou.* Ita Famæ diligere commodum, inclyti animi signum est, dixit *Cassiod. lib. 1. Epist.* Fuit Chodkieuiciana Familia columna fidei & columna Famæ. Fidei quidem, nam cum multo sudore à Rege Christiani Iagielone in Lituania plantata, ab ipsis tenebris niger atramento disturbauerat horrore. Nam Ioannes Chodkiewicz, Ioannes Carolus Chodkiewiczij parens, diuina gratia fauente illuminatus, ope Illustris. Card. in Polonia

Chodkiewiczij
columna fidei,
Famæ.

nia tunc Apostolici Nuncij fidem recepit, illamq; per se & filios successores, per Albam Russiam, Seueriam, Finlandiam, Corlandiam, Smolenscum, fundatis Religionibus & fidei Romanæ Pastoribus, Ordinibus S. Dominici, S. Francisci de obseruantia, Canonicis Regularibus, PP. Iesuitis alijsq; Parochis, Præbyteris, Præpositis plurimis in locis ab hæresi purgauit & veritati Ecclesiæ restituit. Hoc idem in alijs Chodkieuicijs video, quorum tot antiquæ & nouæ foundationes Ecclesiarum, Ordinum Græci & Latini ritus innouantur & exædificantur in dies, vt mirum hoc illis sit quod

*Columna cum
inscriptione
terminorum.*

*Vna fides cum sit, quam nos docuere parentes,
Sic nunc tot fidibus luditur vna fides.*

Fuit domus Chodkieuiciana & columna M. Duc. Litu. Famæ tam securitatis, qualem antiqui vix nummis exprimebant Augustorum quam firmitatis, de qua Spiritus S. Ego confirmaui columnas eius. Habet Plutarchus in Theseo. Hic cum agro Attico solido Megaricum adiunxisset celebrem, in Isthmo collocauit columnam & inscripsit ad Orientem hæc:

Hæc non sunt Peloponnesus ast Ionia.

Ad Occidentem vero.

Sunt Peloponnesus hæc haud Ionia.

Non alia à finibus Moschorum, Prussorum, Suecorum, Valachorum, veniebat ab Chodkieuicijs fama, quam. Hæc sunt Regnum & Lituania, illa Moschus & Prussia, illis manipulus infidet, istis aquila præsidet. Dixerunt. Fecerunt. Vnde Mathias Sarbierouius Soc. Iesu, Griffam Chodkieuiciorum signum certum victoriæ triumphique Famæ in Epig. C. ostendit, dum de Ioan. Card. Notat.

*Auertat isthinc peruicax Etruscorum
Et Apulorum veritas Sacerdotum
Victoriarum nuncias Coturnices
Vates columbos, auguresq; Cornices
En certiora. M. M. D.
Gryff Lechicorum, signa dat Triumphorum
Vt dum per auras fluctuante subsultu
Stat ludibundus, & velut theatriali.
Pugil bipenne motat aera ferrum,
Sectator ipse nesciat. Tuum Grypha
An præliantem cernat, an Triumphantem.*

*Chodkiewicz
Turcas ad
Chorinum ex-
pectat alacri-
ter.*

CHODKIEVICIORVM FAMILIA

MVNVS REGNI POLONIE.

I Vlij Cæs. res comparando Plin. Pompeij rebus hæc profecutus est. Si quis eorum res percensere vellet, totum profecto orbem enumerare necessum erit. Ita res Chodkiewiciorum, si quis prosequi velit,

*Chodkiewicz
Murus Regi
Polonie.
Iulii Cæs. ma-
gna laus.*

N

totam

Chodkiewicz
orum laudes.

Gryph innuit
sortem Chod-
kiewicz.

totañ Sarmatorum oram ipsum percurrere pernecessarium erit. Nam quorum gesta Moschouitica, Liuona, Suecica, Prussica, Russiaca, Vachica terra, Samogitia, Polocia, Flandia, Curlandia, aliæq; limitum Poloniae & M. D. Lituaniae confiniumq; dominica Regna & Principatus non silent, horum præclara gesta dicere æstuant, reuoluere & complecti quam primum ea necesse erit. Quapropter Familiam Chodkieuicianam, non immerito hoc vnico verbo, Murum Reipub. Polonæ, incomplexè dicere licebit. Quod paucis quidem verbis, sed acutè expressit Chodkieuicio inspiciendo Grypha Lyricorum author dicens.

Quid dubitem Fortem, felicem & dicere Murum,

Cum Gryphs ad voces annuat ense meas.

Ad muros templaq; Bellonæ Deæ Romanis erat murus columnæ instar, in quem hastam dum bellum indicebatur iaciebant, refert *Demost. lib. 3. cap. 21.* at ille murus indicare quidem & suscipere bellum potuit, at perficere nunquam. O quoties supremis exercituum ducibus Chodkieuicijs cruentam hastam arduumq; bellum hostis armatus mittebat, at illi, ne dum suscipiebant, sed & eo pectore quo dabatur suscipiebant & maiori finiebant, finiebantue non numero sed virtute. Testis *Parnaua*, testis *Cauconausus*, testis *Chircolonia*, testis *Chotinum*, testes fama, gesta, virtutes omnium in memoria viui, Io. Caroli Chodkieuicij quem murum Reipub. tota Patria elegerat, consecrarat, miserat contra Turcas, Scytas, Valachos, Moldauos, Serbiam, Prouadiam, Silistriam, totamq; Asiam hiantemq; Osmanum. Vnde murus istius firmitatem tantis notificauerat Sarbierouius verbis.

Velox fama malum tumultuosis

Dum præteruolat incitata pennis

Arces, oppida, rura, Ciuitates,

Hostem millibus imminere Turcam.

Carolus audit: ut sciamus.

Veri nuncia Fama num sit (inquit)

Hic hostem mihi computabit ensis.

Muri quomo-
do firmantur

Oratio Hera-
clius victor.

Romani muros antiquæ Romæ firmabant aratro. Muros Reipub. Polonæ. Victor Cruciferorum Rex firmauit humili oratione. Muros exercitui suo Io. Carolus firmabat, in terram sui ante Dominum prostratione. Dicite qualis murus fortior? ille cecidit, iste immobilis manet. Vnde oranti Heraclio, contra Persas ducendo exercitum *S. Episc. Gregor. Pisiden.* dixit.

Nigrum Imperator nunc indue calceum

Rubefacies tinctum cruore Persico.

Discite igitur qualis murus Chodkieuicius erat. Murus & antemurale, Murus Aheneus antemurale aureum. Lego Atenien. muros contra Darium

Darium in *Plutar. Paravel.* tres. Vnum Polizellum Ducem qui iam cœcus factus, adhuc 48. hostes occidit, alterum Calimachum, qui multis *Miles occisus* hastis confixus adhuc stabat, licet mortuus. Tertium Cynigerum, qui *pugnat.* confixus gladijs manibusq; priuatus, dentibus nauem retinebat. Vnde quidam, Regi nostro quid dicemus. O Rex cur nos misisti contra mori nescios hostes? Et de muro Chodkieuicio quid referemus Patriæ, Reipub. & Regno? Non aliud quam murus est & Deo mori nescius. Vt *Felicitates* enim Sylla cognomento Felix inter felicitates suas duas præcipuè ducebat, alteram quod P. Metellum haberet amicum, alteram quod Urbem Athenien. non subuertisset. Refert *Sylla.* *Plutarch. in Rom. Apoph.* Ita duobus Chodkieuicij murus est fælix & mori nescius, altero quod *Felicitates* *Chodkieuicio* *viri.* *ym.* *10.* pios Reges Poloniæ haberent amicos, altero, quod Rempubicam Polonam nullus Chodkieuiciorum subuertere nec sibillauit. Vt autem de Io. Carolo propositum non attenuatum ducamus. Hunc vicit quidem mors, sed ad superaddendam Coronam. Quapropter ita quidam de morte ipsius legendum porrexit.

*Turcos Chodkieuicius cum passim sterneret atq;
Insolitum letho corpora multa daret
Mors mirata virum; qui tantum vinceret hostem,
De cuncti qui orbis cæde triumphat ouans.
Protinus extimuit ne victo funditus hoste
In parcas ipsas stringeret arma quoq;
Hunc ex insidijs, more est latronis adorsa
Signaq; non ausa est Martis aperta dare
Carole te nocuit fortem fieri Herculis instar
Id suasit morti quin morerere cito.*

*Mors mirata
vires Chod-
kieuicit.*

Olaus Mag. de gentibus Septentrionalibus *lib. 1. cap. 29.* habet. Illi *Murus æternus* *quomodo finit* nouum murum nec ex lapidibus vsitatis, in æuiternum duraturos ita constituunt. Colligunt columnas, non arte sed casu aliquo, puta vel terræ motu deiectas, vel fulmine altitudinis pedum 15. 20. 30. latitudine 4. vel 6. pedum, & ex rectis pigillum certamina designant, ex quadratis bellatorum, ex orbicularibus Familiarum, ex Cliueatis trophea hostium, his columnis & muris plena sunt inquit deserta, in quibus scripturæ, ad testudinis orbem exprimuntur. Erexist nouum murum tibi ô Patria Nobilis profapia Chodkieuiciorum, non ex vulgatis lapidibus, sed ex probatis viris, consilijs, pectoribus, victorijs, tropheis in fulmine & profulmine artificiali erutis, cui hoc vnum præcare deuinctus.

*Immortalis habe præconia Carole famæ,
Nullaq; sit gesti nescia terra tui.*

F A M I L I A C H O D K I E V I C I A
RELIGIONIS EST PARENS.

*Chodkiewicz
religionis pa-
rens.*

*Nobilitas ne-
cessitudo à ma-
ioribus non de-
generari.*

*Nobiles non
degenerant à
maioribus re-
ligionis patro-
cinio.*

Imposita est nobilibus necessitudo, ne à maiorum virtute degene-
rent, *Boët. lib. 3. de Consol. 6.* alit vigor necessitudinis tantæ, non est,
nisi veræ & sanctæ religionis amor & patrocinium in eis fiat. Nam
cum sint ad inferos duæ viæ post mortem, altera iustorum, altera iniu-
storum, ut dixit *Phocylides*, scientibus se & Deum, necessitudo erit via
iustorum consequenter necessitudo non degenerandi, nescientibus ve-
rò necessitudo, via iniustorum, & consequenter degenerandi à vera
virtute maiorum. De quo & Horat.

*Illi mors grauis incubat
Qui notus nimis omnibus
Ignotus moritur sibi*

Et

*Scimus ut impios
Titanas, immanemq; Turmam
Fulmine sustulerit caduco.*

*Chodkiewiczii
Ord. Prædic.
Fundatores
continui.*

*Columnæ eræ-
dæ Ecclesiæ 3.
Regum cap 7.
Columna in
fronte Ecclesiæ
firmitas & di-
rectio.
Boos, Iachin.*

Non profecto degenerauit à virtute maiorum Chodkiewiczia domus,
quæ singulare tulit, propriumq; ascripsit, esse veræ religionis paren-
tem, protectorem, fundatorem, ut nullus ferè Chodkiewicziorum cen-
seatur, qui se Patronum & Fundatorem Ecclesiæ Romanæ fuisse non
glorietur. Ecce post fundatam munificentissime in Sklow Ecclesiam,
ab Illustriss. D. D. Alexandro Chodkiewicz Comite & Palat. Trocen.
ultimi Fundatoris post alios. Illustriss. Christoph. Chodkiewicz Castel-
lanus Trocen. Capit. Mozyren. ad propugnandam Chodkiewicziorum
Familiam diuina benedictione derelictus Anno præsentis Nouogrodi
in Litu. olim Koriatouiciorum Ducum Lituaniæ sede Ordini Prædica-
torio Prouinciæ Russiæ, sub Reuerendiss. Nicolao Generali Magistro,
& Admodum R. P. Fabiano Præmissien. S. T. M. Prouinciali Russiæ
Ecclesiam erigit & fundat, in parteq; iam erexit & fundauit. Quid igitur
vobis o continui sacre Religionis parentes, ac familiæ Dominica-
næ deuincti Fundatores & Patroni munificentissimi deuouebo? Cum
gloriosa hæc sint, quæ & iustis & peccatoribus magnam spem dare pos-
sunt, & immensam lætitiā, ut ait *Bruno de laude Ecclesiæ. cap. 6.* Imita-
bor Salamonem sapientissimum, qui exædificata Ecclesia Domino, co-
lumnas æreas in frontibus Ecclesiæ duas erexit, quas vocauit Boos &
Iachin, id est fortitudinem seu firmitatem & directionem, quasi dicat
utinam Deus hoc templum diutissime seruet, dirigat, confirmet. Ea-
dem sacris ædificijs vestris exopto, & amplius deuoueo, ut per hoc in
tabernaculo Domini portionem habeatis. Non enim latet Deum vnus-
quisq; quid offerat, *inquit Orig. hom. 13. in Exod.* Hoc namq; Deus sin-
gulare explicuit in S. Patriarcha Iacob, qui cum erexit Domino lapi-
dem, & fudit supra eum oleum, dedicauitq; dicens; *Erit mihi Dominus*
in De-

in Deum, & lapis iste quem erexi in titulum, Gen. 28. accepit responsum à Domino cum iam factus fuerat maritus, & ingentis familiæ & diuitiarum Dominus, ut reuerteretur ad terram suam securus & diues. Igitur per erectum & dedicatum Domino lapidem, tantam gratiam meruit? ita sane. Sed audi Moysen Gen. 31. Ego sum Deus Bethel, ubi unxisti lapidem, & votum vouisti mihi, nunc ergo surge, &c. O quantum emolumentum, qui diuino tabernaculo operam nauat? Hoc igitur quantum sit, tantum vobis deuoueo, deuouebitq; Sac. Dominici religio, in dies noctesq; duratura.

DOMVS CHODKIEVICIA
GERMEN FORTVNARVM.

Non minus argutè quam verè, fortunæ faueritis virus quidam apparuit dicens. Fortuna cum blanditur insidiatur, igitur cui blandiri desinit, fauet. Est insidiata Chodkieuiciorum Gryphæ, & quod blandiendo tentauit, effecit. Verum Chodkieuicijs non Gryphæ, eiusdem Familiæ, tamen quibus Fortuna blandiri, (prudentiæ eorum rigidis progressibus deterrita) non audebat, impulsæ Fortunarum Rectore Deo, ceu insidiarum oblita, fauere non desijt. Quocirca illos sustulit, istos promouit, illorum germina infecit, horum rigauit, Grypharum surculos iam sustulit, non Grypharum iam multiplicauit. Desijt igitur Grypha, sed Kostiesæ, & Strzegonia non desijt, itaque Chodkieuicij & omnino abscesserunt & omnino remanserunt, ut plantagine recenti visa, germen fortunarum Chodkieuiciarum est, cum adolefcentem suæ adolefcentiæ lustra adhuc mirantem, supremi Stabularij Mag. D. Litu. honore iam excipio, & digne excipio? An non germen Fortunarum Chodkieuiciarum est, contemplari Chodkieuicium annos ephēbios paululum excedentem, & iam se Domino cum Spiritu & Fortuna auide consecrantem? Me hercule, tantum germen & primum Chodkieuiciorum quod Reuerentiali honore cum Reuerendis. Capitulo Vilnensi miramur, & fortunarum Chodkieuiciarum fulcrum & infortu-
norum fulmen habebitur. Sed liceat prosequi vterius. An non germen Fortunarum Chodkieuiciarum erit, ab ipsis mammillis, ad macheram assuesci, ipsamque infantiam solide Marti consecrare? Verè hic Regi Reipub. & Patriæ nascitur & educatur, qui plus à Martis filia lactis quam maternis ab vberibus suxit. Iam expressam cernere liceat hic Chodkieuiciorum famam, fortunam, animum & vires in vno hoc viro, & Reipub: Ciue in quo tantum sui germinis extitit motum, ut in eum illud Plut: Lacænar. Apoph: Epigramma cadat. quo ignauiam illi filiosque cum ipsa abdicarunt. Accepisti charissime Patrens quod olim in exemplum à Theodosij Arcadij & Honorij Parente propositum fuerat ipsorum Magistro. Executus es quod Philoso-
phorum

Chodkieuiciorum fama fortunarum germen.
Chodkieuicij Gryff decesserunt.

Chodkieuicij & abscesserunt & remanserunt.

Supremi Stabularij M. D. Litu. Chodk.

Canonicus Vilnensis Chodkiewicz.

Tales sunt Ioan. Alex. Hieron. Chodkiewiczii.

Ignauos non amat Chodkieuici domus.

Educatio liberorum Nobilium maximū bonum,

phorum Crateres inclamabat: Impendisti curam & hanc præcipuam, in filiorum educatione, esto benedictione Iacob à Domino benedictus ut & tu Pater magnum numen sis illis, & illi dignastibi possint referre gratias.

Cholewa.

C H O L E W A.

D E L I N E A T I O.

Ansa ferrea cum gladio.

Sunt duæ ansæ ferreæ, inter quas gladius quassatus, ansarum cuspidine à gladio auersæ in campo rubeo, super galeam quinque sunt pennæ strutionum. Alij aliter delineant quasi literam H. cum crucibus.

O R I G O.

Faber lignarius casam sibi dum in silvis struit, Boleslaus Audax Rex Pol. Iacungos tunc insequitur, sed cum densissimæ silvæ inuia loca darent ac lacubus, niuis equos neci ponerent, fabrilignarius siccum iter, ac tutum, atq; in hostes proximum, ac insperatum, demonstravit. Quo indice, cecidit hostis. Ferebat ansas duas ad latus artifex, & à militibus gladium impetrauit, quem & sanguine, spersum & trisum victoribus ostendit. Boleslaus gratitudinis memor, & cordis intrepidi contemplator, hæc arma illi contulit. Posuerat namq; fortuna fallax casum maiestati Regiæ ab hoste: at ille dum ansa equi cursu præcidit, & altera ansa hostem interemit, sic vitæ equi gladij dominus & strenuus possessor extitit.

V E R A F O R T I T U D O.

Vera Fortitudo.

Quis veram fortitudinem viam regiam esse, non libere proclamabit? cum ab ea declinans ad dexteram, temerarius & pertinax sit, declinans autem ad sinistram, formidolosus & pavidus habetur?

Hier.

Hier. Si vero hac via Regia inceserit, ornamenta virtutum omnium, & iustitiam custodiet, inuictus ad labores, fortis ad pericula, rigidus aduersus voluptates erit. Ita *Amb. lib. 1. de off.* Nec immerito: vera enim fortitudo absq; constantia non est, vt *Hier.* nec consilio ac moderamine rationis aliquando destituitur, vt *Gregor. lib. 3. Moral. expressit.* Talem fortitudinem quassatus vester gladius docet, talem ansæ ferreæ à vobis volunt. Hæc enim vt vobis digne cesserunt ad ornatum; monent quoq; & ad ipsam fortitudinem. Rei enim militaris virtus præstat, cæteris virtutibus, cum omnia nostra studia & hæc forensis laus, lateant in tutela & præsidio bellicæ virtutis, nam vt increpuit tumultus, artes illico nostræ conticescunt, vt ait *Cic. pro. Mur.* Vnde nec firmior, nec felicior, nec laudabilior est Respublica, quam in qua abundant eruditi milites dicente *Veget.* Eam igitur vobis prædecessores & Generosi parentes vestri in se & declararunt & commendarunt. Satagite itaq; , sic namque & Patre & Patria hac digni eritis, vt *Tynnichus de Tharsiballo filio teste Plut.* dixit At quoniam ad veram fortitudinem mentis deuotio requiratur, vt *D. Aug.* ostendit dicens. Hæc est vera fortitudo, quæ naturæ vsum, sexus infirmitatem, mentis deuotione transgreditur. Vnum de vestra familia Episcopum Poznanien: in speculis afferam *Ioan. Wiskiwiecz* de quo hæc Cathalogus habet. Electus erat propter singulares virtutes, & præbeatam vitam. Nihil igitur deest in vestra familia, ad veram fortitudinem vobis demonstrandam, & commendandam. Bonus igitur Circuitus vester sit, Iustitia querat, Prudentia inueniat, Fortitudo vendicet, Temperantia possideat.

Militaris virtus præstat. cæteris virtutibus.

Vera fortitudo iuncta deuotioni.

Laus Ioannis Episcopi Poznanienfis.

O P E R O S I T A S I N G E N I I

Ingenii opus.

Multis medetur malis qui obuiat otijs, plurimis vero abundat virtutibus, qui illustribus occupat ingenium operibus. Quapropter qualem oporteat esse Nobilem cum *Stob. serm. 89.* perquirat, ita ei respondet *Demosth.* Nobiles ac honestos imprimis decet, vt perseuerent habere pulchritudinem in facie, temperantiam in anima, in utrisque fortitudinem, & in verbis gratiam. Et *Sophocles.* Dixisti vt decebat te, & non acerbe, Genus enim sui specimen honestum præbens, Nobilis famæ honestatem potius quam reprehensionem sibi comparabit. Operositatem vero ingenij in Imperatore *Pet. Blos. lib. 5.* optime ita expressit. In bono Imperatore inter cæteras artes hæc requiruntur, vt seuerè imperare sciat, & moliter contumacibus cadere, nam sine disciplina non bonitas dicam, aut felicitas non constat, sed vix nomen. Milites vero ad opera ingenij ita stimulat. Miles discat in otio quod proficere possit in bello, nam semper in otio debet fieri quod necessario faciendum restet in prælio. *Veget. lib. 2. c. 22.* & præcipue quia otiosus in castris miles nedum facile euadit seditionosus,

Otium causa mali. Nobilis qualis.

Imperatoris cura qua.

Miles quid faciet in castris.

*Gladium bene
vitur si inge-
nuè.*

*Militiam in-
uentam.*

tiosus, & immodestus, sed vsus morum dediscitur, nutritur pusillanimitas, vires fatiscunt, obrepit inertia, & immunditiarum actu animus occupatur *Petr: Blesen: Epist: 6.* Eiusdem operositates ingenij admonent vos hæ ansæ ferreæ ad quassatum gladium appositæ. Vt quid enim proportionis habent architectoris instrumenta cum potentissimis militaris doctrinæ armis, ceu gladius est; Docent profecto non ducem, non centurionem, non militem, non Nobilem, recte posse nobiliterque vti gladio, nisi operosa ingenij cura circumstans & vibrans gladium adfuerit. Inde enim fossæ, inde sagittæ, inde cuniculi, inde hastæ, pilum, phalarica, soliferea, gesum, sparus, falces, caleiæ, romphea, enses. Cerui apud Romanos *Demost: lib: 10 paralip: ad cap. 10.* enumerat præcessere, Vnde *Martialis lib 4. Epist: 32.*

Militiæ decus hoc & grati nomen honoris.

Talem in familia vestra operam strenui Vbyssowij, Prudentes & Generosi Charfowij, Illustres & Notissimi Babeccij &c. exercuere, executamq; toga Senatoria finire constat. Hoc medio nec nobis genus dedecori, nec vos generi eritis vt dixit *Socrates.*

ERVGO NOBILITATIS.

*Diuina non si-
ne lumine qua-
renda.*

*Vnde crescit
nobilitas dege-
neratio.*

*Nero muscā
imperant.*

Est Pythagoræ præceptum, *de rebus Diuinis absq; lumine ne loque-
re:* Nec hoc sine Sacræ paginae testimonio, nam sicut exaltantur cæli à terra, ita exaltatæ sunt cogitationes Dei à cogitationibus hominum. Est modicum iumen. Arma Nobilitatis vestræ inspicienti, eruginem nobilitatis non vestræ quidem singulariter, sed omnium inuestigare. Nam cum fabriles ansæ iunguntur nobili & quassato gladio, innuunt quidem ex recto nobile & honorificum ingenium, cum nec mensurarum, nec vlnarum sint formæ, licet sint Mechanicæ, sed ex obliquo, eruginem degenerationem, & causam nobilis familiæ inferunt, vt ex illis ceu quoddam astrolabio aduersam reuolutionem dierum quibus Nobilitas Fama & Illustre nomē vobis valedicere sint parata, excipere liceat, nimirum cum digne gestati vestri gladij, inter faciles & leues, mores & homines requiescere delectabuntur. Nam quale iudicium vestrum de Rosa inter stercorea volutata erit: tale de Nobili inter humiles casus hominum errores, infestos, sordidosque mores iudicium habetote. Me hercule non aliud, quam ipsam degenerationem, lapsum enormem veramque ignobilitatem eligere vltro & amplecti talem hunc Nobilem pronunciabitis. Quapropter Nero degener moribus iam factus cum ab Astrologis audisset à vero & recto degeneratum imperio priuaturum; remedium adhibere curauit dicens. Terra quæuis artem alit. Musices artem excellentissime didicit, sed nec mediū profuit. Quapropter de salute desperando cum cogitaret vim sibi afferre, subin-

subinde dixit: Quantus artifex pereo, ait *Suetonius*. Rarum certe remedium ut vnus forte Themistocles fuerit, qui dum Mitriadem triumphantem prospexerit, virtutem sibi proposuerit. Quod *Adrianus Cæsar* & *Florus* Dialogismo exposuere.

Dicebat in Adrianum Florus,

Ego nolo Cæsar esse,

Ambulare per Britannos,

Scythitas pati pruinas,

Cui Cæsar,

Ego nolo Florus esse,

Ambulare per tabernas,

Curitare per popinas,

Calices pati rotundos.

*Dialogismus
Flori cum A.
driano.*

At pro omni exemplo sit exempli causa, & monitorij: Episcopus Mathæus Familiæ verus Cholewa singulis & omnibus Nobilibus.

LINEA FAMILIÆ CHOLEWA.

Matheus Episcopus Cracouien: Anno 1143. Cathal.

Ioannes Wyskiwiec Episcopus Poznan: Cathal: Electus fuit ob singulares virtutes & præ beatam vitam.

Vbyſij in terra Plocen. semper in Castris eximij & in literis exercitatissimi. His temporibus cum Illustriss. Magno duce exercitum Vbiſ præstantissimus miles, & à militibus ad inuictum Vladislaum Regem Polon: legatus fuit.

Skarbek Tłuchowski in Dobrinensi terra.

Babeccij in Plocen: & Dobrinen: terra, clari militia, & domus administratione viros claros Stanislaum, Paulum, Ioan: Nicolaum, Martinum, & Sigismundum historia nominant.

Charzowſcij in Dobrinen: terra Ioannes in Sendomirien. terra. Vir scientiæ pietati & commodis Reipub: deditus.

Peszenscij in Plocen. Palat: Iosephus, in Russia sedem elegerat, & successores reliquit.

Malonowſcij in Dobrinensi terra.

Kamienſcij ibidem.

Wielicij cum Babeccijs confines & ijd.

Czermienſcij in Dobrin: terra.

Dobrosielscij à Dobrin, etiam Babeccij.

Daniszewſcij ex Viſſogroden: districtu.

Marzewſcij in Palat. Cracou:

Moraczewſcij in Lencicen: Palat.

Alios quam plurimos adnotare licebit.

Cielatkowa.

CIELATKOWA.

D E L I N E A T I O.

Luna media
tertia.

Est media luna sursum cornibus versa, à cuius medietate, dimidium mediæ lunæ inferius versus leuam protenditur, ut insignia hæc sint sesqui duæ mediæ lunæ, in cuius extremitatibus sunt stellæ singulæ. Id totum coloris flauī, in campo ceruleo, quod ad similitudinem scuti efformatur.

O R I G O.

O Riginem eius, an in vel extra regnum acquisita, nullus nostrorum scriptorum recenset. Hoc vnicum Paprocus in stemmatibus habet. Erant Cielatkowij Milites strenui. Bielscius eorum meminit. *Sub Wladislao I. Monarcha Polon. fol. 93.*

A M A T O R E S P A T R I Æ.

Patria unde
dicitur.

Memorandam doctrinam Hieroclis de Patria *Stob. serm: 39.* nobis exposuit dicens. *Est patria per Iouem vel ut alter quidam Deus & primus maximusque parens.* Quare qui nomen ipsi imposuit, à re ipsa non temere patriam nominauit, vocabulo quidem à Patre deducto, pronunciato tamen fæminea terminatione, ut ex utroque parente mixtum esset, insinuando patriam vnā, ex æquo duobus parentibus colendam esse. Hæc ille. Sunt mihi vestra arma speculum quoddam amoris in patriam, nam cum antiqua illis comparo, nō aliud quam amorem patriæ suspicor. Erat namque Atticis antiquus mos, capillorum cinnis aureas cicadas addere, significantes se esse indigenas, nam sicut cicadæ, non aliunde commigrant, sed suis sedibus natæ viuunt, ita indigenæ, & amatores patriæ. *Ista Estatius Iliad: 3.* Dum video lunis vestris appensas, non quidem iam cicadas, sed stellas, ex quibus nedum colligo

Cicada ad ca-
pillis.

Indigena.

colligo quod luna, ita in familia vestra indigenatū fixerit, vt nec decre-
fcere, nec deficere, nec Ecclipsari propter stellas affixas possit: sed tan-
tos ac tales amatores patriæ, vt quasi soli sub lunæ Spherico & Orbi-
um, patriæ fueritis. Maximos amatores patriæ non dubito dicere. Est
quidem *Euripidis* in præmissis sententia: *Neceffe est cunctos amare patri-
am, quod si quis secus ait, Verba fundare gaudet, animum tamen in patriam
conuertit.* Ast in his omnibus est inuenire excedens & excessum. Quod
optimè expressit *Cranz. lib. Nouergie cap. II. de Nouergie incolis.* Hac
enim gente cum nulla ante Christum agnitum intuenda superstitione
pertinacior esset, post susceptum nulla constantior fuit, vt cum reduces
terram suam attigissent, proni caderent in terram, & facto signo cru-
cis, exosculari solitos ac perclamare. O terra Christiana ante omnes.
Eisdem stimulis, lunæ hæc cum stellis, Familiam vestram, ad amorem
in patriam præstandum incitant & admonent. Quocirca ita *Homerus* ad-
monebat & incitabat,

Vnum augurium optimum, pugnandum esse pro patria,

Vos ad naues pugnate donec vestrum

Ictus aut vulneratus mortem aut fatum quilibet sequatur

Moriatur, non enim indecorum est ei defendenti patriam mori.

O R A T O R I U M F I D E I.

N Vllum felicius est opus, quam familia fidei oratorium firmans.
Vnde quærentibus quid faciemus vt operemur opera Dei. *Ioan: 6.*
respondetur. *Hoc est opus Dei, vt credatis in illum quem misit ille.*
Si ergo opus Dei est credere, nullum profecto felicius opus erit familiæ,
quam fidei oratorium firmare. Quocirca *D. August. serm. 18. super Ioan:*
*Ambula per fidem vt peruenias ad spem: spes non edificabit in patria, quem
fides non consolatur in via.* Qui hæc insignia vestra inspicit, oratorium
quoddam fidei meditabitur, non quidem quam Astrologi perhibent:
hæc enim magis coniectura quam fides, sed quam docet Ecclesia. Nam
luna Ecclesiam, stellæ Sanctos significant. Quale oratorium fidei innue-
bat *Pythagoras*, qui lunam modo terram coelestem, modo coelum ter-
restre, vt *Pier. lib. 44. cap. 15.* refert nuncupabat. De quo & *Horat. Car-
minum lib. 4. ode 7. Damna tamen celeres reparant caelestia luna.* Quapro-
pter & *Ægyptij* in nummis *Antonni Aug: Pij* à parte qua inscriptio est
Alexandria videtur humanæ figuræ signum, quod ambabus manibus
lunam affectat apprehendere, quasi quodam adorationis gestu, vt *Pier.
ibid. cap. 19.* Magis igitur de vestræ nobilitatis armis id denunciandum
venit, vbi lunæ & stellæ, se ipsis quoddam Tau, id est templum, &
quoddam Omicron in coelum apertum inchoant, cum dicant. Orato-
rium innuendo quod sit in vobis & vestra familia, oratorium quoddam
fidei S. radicatum. Sit igitur vobis cum Omine Deus.

*Patriam om-
nes amant.*

*Non unani-
miter amatur
patria.*

*Nouergia
Christiani ter-
ra osculata fa-
cta cruce.*

*Auguriū opti-
mum.*

*Oratorium
fidei.*

Fides.

*Luna Ecclesiā
stellæ sanctos.*

*Luna in ma-
nibus & num-
mis.*

P R Æ C V S T O D I T I O N E S.

Reipub. optimus vir.

Pro primo. Periander, illum ego probum Reipub: municipem, illum optimum procerem ducō, qui erga principem obsequium, erga Rempubli: officium, erga vtrumque fidem tenuit; quique ad amplificandam vtriusque gloriam vires contulit quas potuit.

*Optimum quid.**Vanus quis.*

Pro Secundo *Plato lib: 5. de Repub:* optimum sane hoc dictum est eritque semper. Quod vtile, statim etiam honestum sit, noxium vero, turpe Maxime quidem. Vanus est homo, qui ridiculum aliud æstimat quam malum, & qui risum mouere volens non insipientis & mali, sed cuiusdam alterius vultum intuetur. Vanus etiam est, qui cum honesto studeat; scopum sibi alium virum, quam bonum proponit.

Familia de Armis Cielatkowa quæ fuerit, aut quæ prædictis armis insigniretur, hic obstrusis in locis dum commoror, cognoscere non potui. Parce nobilissime Lector, & spatiosissimum Regnum Poloniae contempleris.

C I O Ł E K.

D E L I N E A T I O.

Vitulus.

Est Bos seu vitellus coloris rubei in campo albo, Desuper, ex corona medius bos seu vitellus.

O R I G O.

Vitellinorum familia.

EX Vitellinorum familia in Italijs, sub Miecislao Monarcha Anno D. 971. in regnum Poloniae illata fuere, per Illustriss: & Reveren: Dominum Robertum Archiepisc: Gnesnen: Cuius vterinus frater Paulinus teste Bielscio familiam suam in Regno hoc in posteros propagavit.

gaussit. Ita Ianicius Longinus, & alij. Qui quidem Ciołkowie seu Vitel-
lini in Polonia, à bonis suis & possessionibus denominationem diffe-
rentem & cognomina postmodum assumpserunt, vt à Macieiowice di-
cti sunt Macieiowij, à Drzewice, Drzewiecij, à Zelechowo Zelechow-
scij &c. Ex quibus Macieiowsky erat Cardinalis S.R. E. Episc: Cracou:
Archiep: Gneznen: *Robertus Anno 971, Scislaus 1199, Stanislaus Cio-
łek Episcopus Posnanien: & alij.*

F A X G L O R I Æ.

Fax gloria-

Iustus Lipsius lib: 2. *Monitorum cap: 18.* fundamentum perennis glo-
riæ, & facem, non aliter exprimere ausus quam mentem Honestam
vomitando. Fax inquit mentis honestæ est gloria. Nec immerito.
Considerandi namque, quid secum tantum honestum ferat; occurrit
Polybius dicens. Argentum quidem & pecunia est communis omnium
hominum possessio; at honestum & ex eo laus & gloria, Deorum est,
aut eorum, qui à Dijs proximi censentur. O dictum egregium. Sunt
namq; alia alijs communia, & adipiscenda: at bona & magna fama ma-
gnis convenit, & quos Deus vicem suam fungi voluit in terris. Illi
namque nil humile & abiectum cogitant, quia sciunt de se semper lo-
cuturos. Insignia hæc vestra facem gloriæ non hæsitante dico ô Vitel-
lij, cum mentem honestam in vobis conspicio, in vestrisque prædeces-
soribus & successoribus contempler: vt quod de vno Roberto Archi-
episcopo Gneznenfi Ianicius habere voluit, hoc, maioraq; de pluri-
mis ex vobis dicendum venit.

Mens honesta

Honestum est
decorum &
laus.Robertus Ar-
chiep. Gnesn.

Aufonius patria sacri pariterq; prophanæ

Mirandus studij laude Robertus erat.

Comis in alloquio, facilis venientibus, vno

Durus, quod nequiuit verba Polona loqui.

Non enim aliter de vobis elogium Longinus deduxit, quam Ad pieta-
tem proni, Et Epitaphium Cracouiæ. Illustrissimi & Reuerendissimi
Macieiowij, non diuersum habet. Sustinuit Ordinem Ecclesiasticum,
& Reipublicæ tranquillitatem: Consilio, Prudentia, Integritate. Nec
diminuta referunt Encomia Valeriani & Mathæi Drzewieciorum veri-
ficatum; namq; in familia vestra est illud Anxagoræ, qui ad Periclem
dixit. *O Pericle.* Quibus opus est lucerna, oleum infundunt, inuicta
fortitudo vestra, magnanimus vester animus, circumspecta prudentia,
indeficiens in patriam amor, non conditionatus in Deum honos, inua-
cillata in proximum pietas, subministrarunt incessanter vestræ lucer-
næ oleum virtutibus sacratum, & ita abunde: vt solo stemmate vestro
exhibito, plura legi, quam subscribi possent, Clypeus Titi Flamminij
in templo Delphico suspensus, talem subscriptionem ferebar.

Epitaph. Ma-
cieiowij Episc.
Cracouien.Oleum virtu-
tis.Clypeus Titi
Flamminij in-
scriptus.

*Tynderidæ fratres quorum fuit inclita virtus,
Custodes inter quos modo Sparta colit,
Leges, Libertas, & Pax, sunt optima dona.
Hæc Græcæ genti dat Titus Æneades.*
Eadem, & maiora de vestra familia concludendo.
*Hæc Lechicæ genti, dat dico Vitelesca domus,
Religionem, Libertatem, Pacem, Pietate, Consilio, Armis.*

VICTORIARVM TRIUMPHVS.

*Victoriarum
Triumphus.*

*Sacrificium
ante bellum
Cæsaris.*

*Bos à sacrifi-
cio fugit.
Romæ manere
mors.*

*Mare transire
salus.*

*Vitulis faces
ad cornua A-
nnibal fecit.*

Ciołkorum.

*Vitulus super
altare.*

Pacis firmitas

*Vitellii Imp-
mors unde.*

SI nulli fortunæ minus benè, quàm optimè creditur, quandoquidem
S alia fælicitate ad tuendam fælicitatem opus sit dicente *Seneca lib. de
brevit. vitæ cap. 17.* Iure meritò ad deducendum omen Victoria-
rum & Triumphorum ex Armis vestris priora omina afferenda veni-
unt. Cn. Pompeius cognomento Magnus, dum hostilibus armis cum
Cæsare congrediretur, Cæsar fortunæ sacrificare prius nititur. Accidit
vt vitulus aptatus priusquam feriretur, extra urbem profectus ad lacum
peruenerit, & enatauerit. Auruspices rem contemplantès dixerunt Cæ-
sari: Si Romæ manseris, peribis; si mare transieris, victor euades. Præ-
buit omnia vota, & triumphauit. *Dion. Niceus in Pompeio.* Nec alio me-
dio Annibal Carthagin. trans alpes cum exercitu volando, triumphale
Io cecinit, nisi cornibus vitulorum faces alligando, vitulorumq; fi-
guris hostem terrendo, fugando, vincendo. *Plutarch. in Hannib.* Igitur
vt addam fortunam fortunæ, & insignia vestra vobis signa esse victo-
riarum & triumphorum, ostendam, seriem triumphantem de familia ve-
stra opponam. Erasmus Ciołek Palatinum Mazouïæ, qui cum duci-
bus suis victoriosè pugnando triumphauit An. 1388. Stanislaum Ciołek
magnæ fortitudinis virum, qui decem fortes viros leuissimè superabat.
Reuerendissimum Andream Episcopum Płocensem, hæreticorum ex-
pugnatorem. Sed quid prodest numerare singulos, cum singuli vestrum
vt nomen consequerentur, cum Dijs mouere hastam didicerint. At in-
de vobis victoriam & triumphum ominabor, vnde triumphos & victo-
rias sacra pagina ominari, & sperare profitetur, *Psal. 50. Imponent super
altare tuum vitulos.* Contulistis tot tamq; magnificas hostias victrices,
& triumphatrices super altaria, reddetis quoq; vitulos labiorum vestro-
rum, vt dixit *Hos. 14.*

PACIS FIRMA MENTVM.

PACIS qua dulcius nihil, quæ firmitas asseri poterit, plures inuesti-
garunt, *Plato lib. 7. de legib.* firmitatem pacis, ponit respectum pu-
blicæ utilitatis. Bonum namq; vniuersale præponderare necesse
est bonum particulare. Quocirca A. Vitellius Imperator, cum publi-
cæ utilitatis nullum respectum haberet, priuatę verò plurimum, misere
cadit.

cadit. Præceperat edicto, vt Mathematici Vrbe & Italia excederent, intra Cal. Octob. exclamarunt Chaldæi, *Bonum factum*, ne Aul. Vitellius Germanicus intra eundem diem Calendarum vnquam esset. Igitur desciiuit ab eo exercitus in verba Vespasiani, interijt, & nullus miserius. Optimè cauit Agesilaus Lacædæmoniorum Rex. Imperatorem habere oportet aduersus hostes audaciam, erga subditos beneuolentiam, in opportunitate verò rationem & consilium. Alij firmentum pacis concordiam inter fratres existimant, concordia namq; parux res crescunt, discordia maximæ dilabuntur. Quocirca & conditor orbis, abominabilem reijcit, qui seminarit discordias inter fratres. *Fulgosius lib. 5.* de fratribus Vitellijs hoc singulare ex Vitellio Nicolao natos Ioannem, Camillum, Paulum & Vitellosum posuit. Tanta charitas inter eos erat, vt Patre mortuo, illius ex fratribus qui inter eos maior natu erat, dicto semper audientes fuerint. Et si inter eos in Italia arma ferrebant exercitus ductarent, insignesq; haberentur, imò ductis vxoribus, ne minima inter se ambitione laborarunt, maioreq; natu inter eos moriente, in ætate proximiori imperandi maiestas transferebatur. Eandem Scilurus Scytha filijs commendabat, firmitatis & pacis gratia. Optima quidem hæc ratio ad firmandam pacem, sed quandoq; deficiens in bono. Aliam inexpugnabilem habeo, pax firmata securior esse non potest, quàm habendo pacem cum Deo & hominibus. Hanc firmitatem Deus monstrauit, hanc vitulus vester significauit, hanc antiqui parentes coluerunt. Vnde præcipiendo pactum Deus hominum cum suæ maiestatis virtute dicit. *Hierm. 34.* Vitulum inconcisum nominat, præuaricatoribus verò fœderis, vitulum concisum in duas partes, vt transcant inter diuisiones eius. Eandem firmitatem Vitulus vester significat. Inde namq; expugnatores hæresum, inde Cancellarij inuictissimi Regis Poloniae Wladislai Jagellonis, inde Pastores gregis Christi vigilantissimi, inde Ciues, Senatores, Iudices dignissimi, in familia vestra promanarunt. Hanc firmitatem pacis, non degenera virtute animus, ipsis in primordijs Vitellij electi in Germania, coluit & seruauit. Inuenerat optimus Princeps, inter Othonis scripta Commentarium, refert *Fulgosius lib. 6.* Centum viginti virorum, ab Othone præmia poscentium, quod Galbæ morti interfuissent, qui licet inimicus & ipse Galbæ fuisset, iniquum tamen arbitratus est, non modò eiusmodi hominibus præmia dare, sed ne perpeti quidem vt viuerent, cum Principem suum precio occidissent: quæsitos igitur diligenter omnes, quos nactus est, interimit. Quocirca & antiqui Romani per Tarquinium superbum deuictis Hetruscis, & fædere inter populos Latinos icto, in sempiternum fœdus, designarunt commune fanum. Romanorum, Latinorum, Hernicorum, Volscorum, vbi vitulum mactabant, de intestinis vna epulabantur,

Mathematici

Agesilai Regis
documenta ad
principes.Concordia
fratrum.Maior inter
fratres.Pax cum Deo
& hominibus.Præmium pro
re mala non
dandum.Fanum com-
mune.

tur fruebanturq; sacris communibus. *Dempst. lib. 4. c. 17.* Alex: ab Ales, *Gen. lib. 4: cap. 7.* Vnicum vobis animaduertendum duxi, quod Casfiod. super Psal. adiunxit Pacem veram cum moribus habere concordiam probis, & litigare cum vitijs.

MONITORIVM VIRTUTIS.

Monitorium
virtutis.

Bos in tricli-
nio Vespasiani.

TIt. Flau. Vespasiano regnante, dum in triclinio cænasset, bos arator decusso iugo, triclinium irrupit: ac fugatis ministris, quasi repente defessus, procidit ad ipsos accumbentis pedes, ceruicemque submitit. Ait Sueton. in Vespas. Quid tantum ferret portentum, dum *Pier. Val. lib. 3. cap. 13.* considerat, ait populum oneribus pressum repræsentabat, quasi ad virtutem monendo clementiæ & pietatis, fædamq; iram, auaritiâ reprimebat. Erat equidem non immodicum calcar ad virtutem familiæ vestræ, Vitellius Marchio Centonen. vir ingenio acer, consilio magnus, bellicarum rerum gloria illustris, sed postmodum parvæ Religionis & Magus factus. Vnde *L. Beierlink fol. 43.* ascriptum tale Distichon refert in Epitaphio:

Vitellius Mar-
chio.

Epitaphium
Vitelli.

*O miserere Deus Crassi miserere Vitelli,
Quem mors praueniens non sinit esse bouem.
Corpus habet Italus, tenet intestina Brabantus,
Ast animam nemo. Cur? quia non habuit.*

Vitellius Ty-
rannus.

Pietas inuisat
filii pro paren-
te intercedunt
& damnan-
tur.

Erat monitorium virtutis, & Vitellius Imperator: at nihilo Nerone humanior factus, qui duos fratres adolescentes ad mortem damnauit, quod pro patris periculo rogarent, adeo enim inuisa ei pietas fuit, vt eam in filijs quoq; erga parentes damnatione dignam duceret. *Fulgosius lib. 9.* At vitulus vester abhorreat vituli Iudaici fulgorem, fulgor namq; iste tetram nigredinem orcumque donabit, amplectetur verò sensum monentis Domini, vt sit vitulus, victima pacifica Domino, *Exod. 24.* Moneat vos Archiep. Gnesn. 1183. Ciolek affinis, qui multa bona Ecclesiæ contulit. Moneat Macieiouius Cardinalis, moneant alij prædecessores ad virtutem, & incitent. Arma enim Ciolek sunt, monumentum virtutis. Vnde natum dictu: *Immolare boues.* Bos in ciuitate, istud ob novos honores, illud ob magnificos piosq; sumptus.

SALVIFICVS LABOR.

Labor saluifi-
cus.

Diuersa manent epitheta laboris, ex multis quidem conijcere libet, at præcipue ipsa ex differentia laboris. Vnde *D. Bernard. serm. de pœnit.* Laborem & dolorem multi sustinent, quem tamen Deus non considerat. Et super Cant. *Qui in labore hominum non sunt, in labore profecto demonum erunt.* Quocirca laborem saluificum, à mortifico discernere necesse erit. Ille saluificus labor est, de quo *Sen. Epist. 31.* Generosos animos labor nutrit. Et ille de quo *Greg. in Moral. Sancti,*

¶

ti, quot labores nunc veritati commendantes exhibent, tot iam remunerationis suæ pignora, intra spei sui cubiculum clausa tenent. Ille verò labor mortificus erit, de quo *Hiere. 9.* vt inique agerent laborauerunt. Ad saluificum inducendum laborem, Seruius Rex bouum effigiem primus in ære insculpsit, vt *Plaut. in Persa. & Plin. lib. 8. cap. 3.* Ad mortificum designandum, Atheniensium iocus de Lysia, quod bouis imaginem in arce collocasset, cum eius in agro vsus proprius esset, argumento erit. *Bos in arce.* O clarissima Familia Vitellinorum, quam saluifico labore, hoc amplissimum Regnum Poloniæ recreasti. Tu fidem Christi, quam Regno intulisti, conseruasti, promouisti, dilexisti. Tu fidem Regno & Regibus debitam priuatim & publicè, toto pectore, totaq; substantia obstrinxisti. Tu Reipub. salutem, Nobilium libertatem, Ecclesiarum decorem, consilio in Senatu, armis in bello defendisti. Itaq; in te aspiciant iuuenes, ex te delectentur senes, totaq; Lechica propago, ornatum suum decusq; teneat in æuum. Dixi. *Malo quippe vnum Catonem, quam trecentos Socrates.*

P R Æ C V S T O D I T I O N E S.

Pro prima. *Velleius de Pompeio Magno.* Hoc viro nemo alia omnia minus, aut gloriam magis concupiuit. Tu itaq; Mittiade cælestis trophæis è somno exciteris Christi inquam, qui dixit, *Gloriam meam alteri non dabo,* puta: nisi gloriæ suæ indeficiens desiderium in se foueat. Inde illud: *Vbi ego sum, illic erit & Minister meus.* *Gloria desiderium.*

Pro 2. Galba Imperator cum veniret Romam ex Hispania, & per viam in honorem eius sacra peragerentur, Iuencus è manibus sacrificantium accepto iam vulnere elapsus, in pedes anteriores, ad Galbæ lecticam se erexit, eandemq; sanguine suo totam resperfit. Quod factum erat mali ominis, *Fulgos. lib. 1.* At insignia vestra licet sint iuencus, cum non ferinum in vobis animum, neq; belluam generositatem repræsentent: triumphos & victorias significabunt, præsertim dum vincentem Christum imitabuntur. *Apocal. 17. Dabo vincenti manna absconditum vomem nouum.* *Vitulus ad Galbam venit, à sacrificio fugiens.*

Pro 3. *Hugo de claustro animæ lib. 3.* Lingua quandoq; pacem prædicat, sed sæpius turbat; cum autem habitus cor & lingua concordant, pacem seruant: vbi verò dissoluta discurrunt, pacem soluunt: vnde de lingua quæ pacem turbat, dissoluto sermone vel importuno silentio prouerbiū fertur. *Bouem tenet in lingua.* De lingua verò quæ corde habitu pacem seruant, dicitur *Bouem humeris portat.* *Bos in lingua*
Bos in humeris.

Pro 4. Non sunt virtutes vt vitia, ista sine Magistro discuntur, illa rectorem ducemq; desiderant. Discite igitur à Magistro Christo, qui est Via, Veritas & Vita. *Virtus & vitium aliter discuntur.*

Bos loquitur. Pro 5. *Eutropius* & *Eusebius* referunt, in agro Romano conuersum ad aratorum suum bouem plane locutum fuisse. *Frustra me stimulis agis, quia prius homines quam frumenta defutura erunt.* Profecto ad laborem saluificum Spiritus S. multoties stimulat, tamen animalis homo loquitur, frustra me cædis. Non tamen amouetur talis gratia à nobis, donec desierint homines, & abundantem gratiam in se diuinitus collatam; non præsenferint.

LINEA FAMILIÆ VITELLINORVM.

Robertus Archiep. Gnesn. 971. *Italus.* Paulinus germanus Archiep. 971. Scislaus Archiep. Gnesn. 1181. Paulinus vir encomiorum plurimorum, 1199. Zbigneus Ciolek Cancell. 1260. Erasmus Palat. *Mazouie,* cum suis Ducibus bella gessit. 1388. Ioannes Giolek veneno extinctus ab aduersario, strenuus Marte. Germanus Ioan. Stanislaus robore magnus, arbores sustulit à terra. Occisus in bello à paganis. Andreas Episcop. Plocen. 1258. Erat animosus in propulsandis & defendendis Ecclesie iniuriis. Andreas Ciolek Stanislai frater reliquit filios quatuor, Andream Episc. Posnan. Poëtam & in litteris virum magnum. Cancell. Vladisl. Iagelonis acerrimus hæreticorum propulsator. Crom. l. 21. Viganthum Castell. Czersceñ. cuius filij ab hæreditate vocantur Pow'sin'scij, Ostroleccij, Guthow'scij, Pileccij, Dobrzynieccij. Andreas filius Viganthi Palat. Mazouie reliquit Sigism. Alexand. Christoph. Ioannes qui filiam Euam Sobkoni Capit. Varsauiensi in matrimonium concessit, ex qua Anna Radziwilowa Pocill. Lituan. Alexandri filius Ioan: qui reliquit Stanislaum, qui sterilitate decessit. Christophori filius Alexius Petrum reliquit, ex quo Andreas, Franciscus, Christoph. & Hieronim. Macieiow'scij, qui veri sunt Ciołkowie. Bernardus de Macieiowice Castell. Lublinen. Capit. Zawichost. Reliquit Ioann. qui miles in exteris nationibus clarus, obiit in Vngaria. Samuel Bernardi filius Episcopus Cracouiens. De quo Christophorus Kant'ski.

Multa alij extollant Samuelis gesta sub auras,

Ille quibus Patrio luxit abundè solo.

Tu studiosa cohors eius iactabis amorem,

Et studium erga te, munificamq; manum.

His surgunt Christo menses cultoribus, horum

Curam habeat, curam qui pietatis habet.

Stanislaus Episc. Germanus, qui ut fertur ante tempus consuetum natus fuit, quapropter quatuor septimanas in adipe apri conseruabatur. Creuit in maximum virum. Castell. Sendomir. Marschalcus curiæ. Reliquit Stanislaum Capit. Zawichost. Gasparum Capit. Spisens. qui multorum mores vidit & vrbes, liberalis, humanus, Catholicus, & optimus miles & Catha-

Catharinam filiam matronam pientissimam. Nicolaus filius Gaspari Palat. Lublin. contra hostes patriæ promptissimus. Vir in Epitaph. ipsius Crac. Vir pietate in Deum, amore in patriam insignis. Bernardus Maciejowski primum Episcopus Luceoriensis, postmodum Cracou. tandem ad Archiepiscopatum Gnesnen. assumptus, & S. R. Ecclesiæ Cardinalis Tituli SS. Ioannis & Pauli factus, ac pro secundis nuptiis Serenissimi Tertij Regis Poloniæ & Sueciæ, cum Serenissima Constantia Austriaca celebrandis à Paulo V. Legatus à latere. Homo erga omnes affabilis, omnibus, etiam infimæ conditionis facilem ad se aditum præbens, & quicquid ab eo postularent, pro conditione & necessitate unius cuiusq; liberaliter concedens, ob miram eamq; raram morum & præcipuè humanitatis suauitatem omnibus amabilis, verè pius & munificus pauperum, viduarumq; patronus, quibus de vestitu & victu maximè grassante pestis & annonæ contagione, liberalissimè prouidebat, quem regulares diuersi Ordinis in Vrbe Cracou. degentes, & Xenodochia debilibus infirmisq; repleta, non tam pastorem quàm parentem clementissimum, affectuosis vocibus compellabant, utpote quorum necessitates ex proprijs sumptibus & bonis supplebat. Patribus Societatis Iesu Collegium Lublini primus à fundamentis erexit, patrimonio suo satis optimo illorum vsui donato. Quoties eum in Episcopatu Luccoriensi sedentem Cracouià adisse contigeret, singulis hebdomadibus, pedes, Capellano unico & altero comitantibus, Monasterium & Ecclesiam claræ Tumbæ Ordinis Cisterciën. uno milliari Cracouià distantem, deuotionis gratia quam Patronum suum S. Bernardum flagrabat studiosè visitabat. Cracouiensi Episcopatu dotatus, quo facilius à seculari aura auulsus deuotioni vacaret, solo Capellano & puero, arbitris & conscijs vitæ admotis, ad Conuentum Ordinis Prædicatorum, SS. Trinitati sese conferebat, ex deuotione qua S. Hyacinthum venerabatur summum hauriens in animo dulcedinem. Incredibilis in eo fulgebat viuendi parsimonia, toto tempore commorationis suæ in prædicto Prædicatorum Cœnobio, in communi cum Religiosis nullis superadditis adhuc apparatioribus ferculis, vescebatur Refectorio: quod si aliquid speciale Prior Conuentus pro dignitate hospitis parare iuberet, nihil penitus ex eo degustans, inter fratres, præcipuè inter aduenticios Religionis Tyrones distribuēbat. Immensis pro Ecclesia Dei exantlatis laboribus & forma Pastoris adamussim Paulinam effectus feliciter moritur, cum magno omnium mærore, Cracou. die 19. Ianuarij An. 1608. corpus eius honorificè sepultum est in Ecclesia Cathedrali eiusdem ciuitatis, cui etiam propria industria & liberali sumptu, dum sibi viuens præesset, multa pretiosa acquisierat, interq; non postremum locum tenet statua S. Bernardi ex argento facta. Eius Epitaphium in Claustro Conuentus Cracouiën. apud fratres Ordinis Minorum Conuentualium cum tali inscriptione cernitur.

Speſtet poſteritas viuam probi oris effigiem.

Bernardi Macieiowski S. R. E. Cardinalis Episcopi primum Cracou. deinde Archiep. Gnesnen. vitam præclarè actam imitetur. Hic quicquid honoris atq; dignitatis, quod in eum caderet, domi, forisq; fuit, amplissimis virtutibus consecutus, de ipso quoq; triumphauit inuidia, Ciuis, Senator, Pontifex, inter paucos pius, magnanimus, liberalis, fortunatus in omni vita. Si turbatam Patriæ tranquillitatem nunquam aut restitutam, quod sollicitè curabat. Ante obitum vidisset, hoc vnum perpetuæ fælicitati defuit. Moritur Cracouiæ 19. Ianuarij 1608. Ætatis suæ LX. *Huius frater vterinus N. fuit Stabularius S. R. M. & Castellanus Zauichosten.*

Drzewicij. Valerianus *Secretarius S. R. M. Canon. Poznan. In Epitaph.*

Spes patriæ Domui Drzeuiciaq; fuit.

Nemo iuuenis confidat viribus, ergo

Sic recipit iuuenes vt in orbe senes.

Matthias Drzewicky *Archiep. Gnesn. De quo Cathalogus.*

Parcus eram forsan vel sic me fama vocabat,

Quæ solet insignes insimulare viros,

Siue tamen verum, cur sim vitiosus in isto,

Est virtus rebus parcere magna suis.

Andreas Adamus *Castell. Inuietoc. Iacobus, Sigismundus, Adamus,*

Martinus, Viri spirituales, & in Marte splendidioris famæ.

Bzicki *in Chelmen. terra Castell. ibid. loricatus miles & strenuus.*

Zielenski, *Capit. Stezicen. ingenio acer & bellicosissimus vir.*

Brzeski *in Aula Regis Augusti dignissimus, postmodum Capit. Camenecen. in Podolia.*

Woznicij *in Płocen. Palat. & in Eccl: dignissimi, & inter viros illustres.*

Chądzenski *in Podlasia Capitan. Zakrocimen. Vir in iustitiæ diligentia proficiuus.*

Gorzybiewski *in Plocensi Palat. Thesaurarius Reginae Annæ.*

Gluscij *in Belzensi Palat.*

Czarnołoscij *in Chelmensi.*

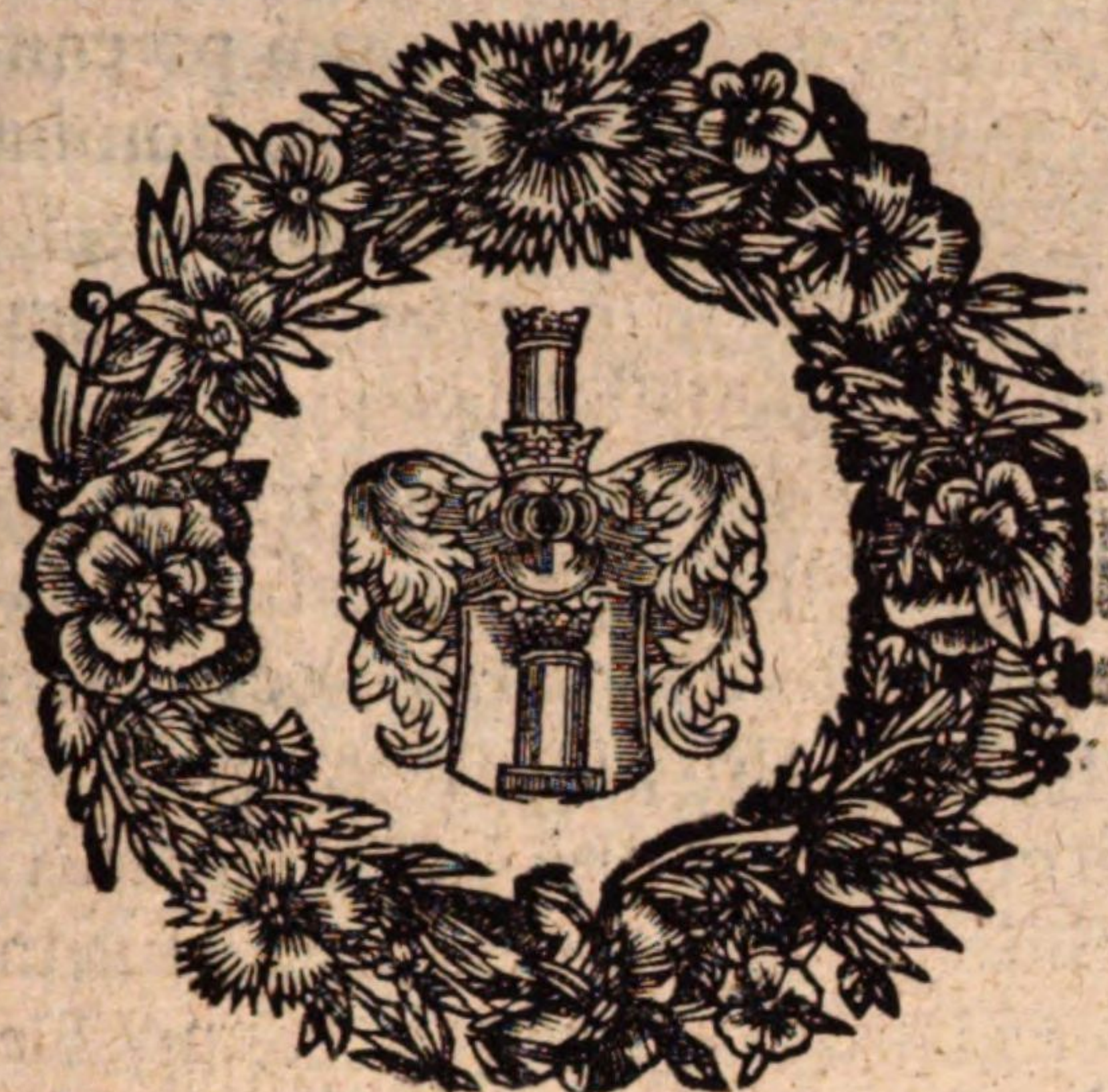
Roßewscij *in Drochicensi. Lipowiecium, vt Epitaph. Włocław. Canon.*

Gnesnen. & Władislau. Stanislaum 1340.

Zielenfcij *Ducibus exercituum notissimi.*

C O L V M N A.

D E L I N E A T I O.

Est columna è lapide, in cuius limo aurea Corona, super galeam
columna cum corona eadem in campo rubeo. Quæ postmodum
mutata est in turrim. Roch dicitur vel Pierschálá, & tunc super
galeam quinq; pennæ strutionis.

*Columna è la-
pide cum Co-
rona.*

O R I G O.

SVnt ex Italia allata in Regnum Poloniæ ab Hatto aut Hanno Ar-
Schiep: Gneznen: ex prouisione Apostolica tempore Miecislai misso
*Anno 967. iuxta Ianic: 970. erat vir grandæuus & exemplaris ait Pa-
proc: Acquisita vero in Italia, cum Martinus V. Pontifex Max: ex Con-
cilio Constantiensi redibat. Nam cum Pontificem excepisset in domo
sua, Prouani, Taurinensis Pedementanus qui pro armis ferebat vitem
cum viridi botro, Pontifex tale stabilimentum supposuit viti, vnde
columnam pro nobilitatis dignitate gratus sumpsit, & vitem cum co-
lumna super galeam imposuit. Viuente igitur Regina Poloniæ Bona,
ad Sigismundum Augustum vti consanguinei Reginae venerunt. Pro-
sper & Troian Prouani, quos Regni stemmatibus, dum incorporat &
inscribit. Anno 1557. Donauit illis aquilam albam in Campo rubeo in-
tra cuius pectus hæc eorum insignia affixit, Cathalogus, Ianicius, Pa-
procus, Bielscius.*

*Hatto Episc.
Gnesnensis.*

*Martinus V.
Pontifex.
Prouani.
Vitis cum bo-
tro.*

*Aquila in pe-
ctore gestans
columnam.*

G L O R I A P E R E N N I S.

PRæclarior actus mortalium non fuit (dixit summus oratorum Phi-
lip: XIV. Cic.) quam quorum virtus nec obliuione eorum qui sunt,
nec reticentia posteriorum, sepulta esse possunt. Nam sicut sol
omnia deformia monstrat: ita actus tales, veram, radicatum, & certam

*Gloria peren-
nis.
Actus præ-
clarus mortu-
orum.*

Columna Caroli V.

Plus ultra,

Columnarum familia dignitas.

Demosthenes orationis malleus.

Triumphus animæ.

Alte sapere malum.

Parad.

Columna cum luna & badera.

Te stante vi-
rebo.

gloriam perennem progenerat. excellentibus namque ingenijs præditis, non alia spe gloriæ excitantur, quam quæ formam honestatis & similitudinis, consequuntur perennitatis; habent stemma columnarum vestrarum non aliam gloriam, quam perennem vobis præfagit: Quod ita Reges, Pontifices Maximi, imo homines, & Angeli terrestres, terra quasi & cœlum ita benigne, fortiter, & splendide adornarunt. Revocant columnæ vestræ in mentem columnas immortalis gloriæ Caroli V. Imperatoris, quas ille ad promontoria duo, Africae & Europæ erexerat cum inscriptione, *Plus ultra*, ut Parad. in signis Heroicis refert. Dum enim sic ab utroque hemispherio sublunari adornatæ sunt, non restat, nisi ut subscribantur, *Plus ultra*, hoc & gloriam perennem, immortalem & æternam vobis proponite, vobis assumite. Sed ne aliquis subscribat verum decus in virtute positum esse. Gloriam perennem, nedum à tali extrinseco ornatu, sed ab ornatu intrinseco virtutis vestræ inducam. Vester Hatto Columna, Episcopus Gnesn. Vir grandævus, exemplaris, Thimotheus Columna, Episcopus Poznanien: 1002. occisus à Castellano Wiskeni, quod bona Ecclesiæ, & Christi patrimonia defendisset. Stanislaus Columna Episcopus Plocen: ex Vice Cancell: Semoviti Mazoviæ Principis, Episcopus. Roscillus Columna, Comes Anno 1218. fugiendo hostem post confecit. Quid de Oborscio Scythis in Zynkow horribili. Quid de Lesniowolskijs, Cieciszewiowskijs, Pruszkowskijs, Nadolskijs, Senatoribus, Militibus oratoribus referam? fideles filij Patriæ, veri Ciues Coronæ, firmæ Columnæ Reipublicæ, in omni tempore, & quamvis inclinatione fortunæ, erant, sunt, erunt. Sed declarabo: Aiunt *Demosthenem* excelsi ingenij oratorem, dum concionando Phocionem accedentem videret, dixisse: Orationis meæ malleus, & bipennis advenit: Ita omnis posteritas columnarum, cuiuscunque sermonis orationisue, malleus & bipennis est; nam plus virtutem facere, quam de illa aliquis dicere possit, novērunt.

TRIUMPHVS ANIMÆ.

Non est cur moueatur Socratis sententia, dum in vobis Clarissimæ Columnæ facem extollo triumphum. Idem est, inquit, in secunda fortuna, altum sapere, & in lubrica via, cursu certare. Scio namque quod omnis rei oporteat inspicere exitum, quo sit euasura quoniam multos Deus, quibus fortunas suppeditauerat, radicitus euertit. Sed magnifacio virtutem in vobis, quæ triumphum animæ & triumphum in cælis spectate præparat. Eminentissimo Cardinali Lotharingiæ cum nouissimæ Cluniacensem Abbatiam ingrederetur, præ Cænobij valuis erecta fuit columna ab imo ad summum hedera obducta, in cuius cuspide media luna affixa fuit cum inscriptione **TE STANTE VIREBO.** Quæro

Quæro tantæ inscriptionis causam? & ecce in fundo Gallico Idio-
mate.

Nam tua quæ virtus, plane mortalia linquens

Ipsius laudis sustinet ipsa basim.

Certè probus inuidet nemini, sed dum vestra insignia specto, colum-
nam, vitem, viriditatem, coronam video, explicitas quidem litteras
non habeo, sed implicitam, occlusamq; hanc virtutem nō scō, vt lege-
re possim. Te virente conabor. Vester Columna Myśczeniński Episcopus
Maga riten. qui viuens, tale sibi Epitaphium ait Paprocius Vloclauia
fieri curauerat, testis.

*Te virente
conabor.*

Quid Magistro profunt artes?

Quid Theologia, quid peritia iuris?

Quid sanguis Nobilis?

Quid Canonicari?

Quid insula Pontificis præfuisse?

Omnia hæc pereunt, præter amare Deum.

*Amare De-
um.*

His verbis quid docuit? TRIVMPHV M ANIMÆ.

Dicebat per Prophetam Ieremiam cap: 2. Dominus: *Dabo te in columnam
ferream & murum æneum, super vniuersam terram.* Effecit Dominus
quod promisit in hoc vestro Episcopo & Doctore, Columnam lapideam
conuertit in ferream, conuertit & in murum æneum, vniuersis in terra
degentibus, cum solum Amorem Dei, Coronari triumphariue in cælis
ostenderit. Quintus Seruilius, indignabatur Pompeio concessum tri-
umphum & milites plures obsistebant, non quod inuiderent, sed mu-
nera poscebant, alias direptionem minabantur. Pompeius vbi rescivit
laureatos fasces eis obiecit dicens: Hinc direptionem incipite. Cui
Seruilius: Nunc te Pompei verè magnum video, dignumq; triumpho
*Plut: in Rom: Apoph: Nec indigni eritis triumpho animæ o Columna, dum
Amorem Dei colueritis.*

*Columna fer-
rea.*

*Triumphus
Pompei
Fasces.*

PRÆCVSTODITIO AD VTRVMQVE.

A Sichis quartus à Cleope Rex Ægypti, cupiens antecessores gloriæ
antecellere, latericiam construxit Pyramidem: cui vt Herodotus
testatur inscripsit. Ne me cæteris Pyramidibus compares, quæ
tantum illis præcello, quantum Iuppiter cæteris Dijs, nam fundum lacus
conto verberantes, quod luti conto adhærescebat, id colligentes me
composuerunt, & in talem mensuram redegerunt. O clarissimi Co-
lumnæ, nulla columnarum & Pyramidum vobis comparari potest. Est
enim hominis cum Deo societas, sed si gloriam perennem, & trium-
phum animæ desideratis, vos laterem ex puluere formatum, inæstima-
bili pretio redemptum, cogitate, existimate. Sed nec diuerso sensu à Cic.

*Columna è
latere præ-
stantissima.
Nobilior è la-
teribus colu-
mnæ quàm ex
alia materia.*

1. Parad.

1. *Parad.* Cum tibi siue Deus, siue mater omnium rerum natura dederit animum, quo nihil est præstantius, neq; diuinius: sic te ipse abijcies atq; prosternes, vt nihil inter te, atq; inter quadrupedem aliquem putes interesse. Pius animus hoc sentiat, quod grano falis ab intellectu conspergendum venit.

LINEA FAMILIÆ COLUMNARVM.

Hatto Apostolica prouisione Italus Archiep. Gnesnen. substitutus est 970. Vir grandæuus, senio & labore confectus, sed exemplaris. Thimotheus Italus Episc. Posnan. à Benedicto septimo missus, 1002.

Roscius Comes 1238. à Conrado contra Iacuingos & Lituanos missus, qui hostem fugientem insequendo inciderat in aciem belli, unde fugadum sibi consuluit, offendit exercitum Polonum, redijt itaq; & vincit hostem. Quapropter vocatus ex illa fuga à societate nobilium Pierschalla. Præfectum Plocensem fuisse dicunt, de familia quæ defert columnam vel Rochum scacalem à parente nominato Roch. Ioan. Brigier. Verneerus Episc. Plocen. occisus à Bolesta Castell. Vislicen. ratione villæ Karsko. Cathal. 1166. Sed alij eum de Armis Rosarum fuisse narrant. Clemens Episcop. Plocen. 1333. Annis 24. erat Episcopus. Stanislaus Episc. Plocen. Pawlowski dictus, quia Parochiam ante tenebat Pawlouien. Ex Archidiacono Plocen. & Vice Cancell. Semouiti Masouia Ducis. Sed à filijs Semouiti multoties persecutus fuit.

Lefniowolskij. Stanislaus Augusto regnante Castell. Varsau. & exercituum Regni Dux fortunatissimus, qui non degenerem sibi filium reliquit. Nicolaus Castell. Podlascen. Capit. Łośicen. 1583.

Oborskij Clari in hostilium regionibus in Podolia Ioan. tenutarius in Zynkow, multoties à Scythis turbatus, & illi ab eo.

Ciecińewski Capit. Grabouiecen. famæ auidissimus fuit, quam in Castris venabatur.

Pruszkowskij in Varsauien. districtu, Ducibus Masouia dilecti, sicut literæ Ioan. Ducis testantur, quibus contulit villas, Pruszkowo, Wolicá, Pęczycá. Ex his Kłebowskij. Pogroszowskij.

Erasmus Pęczycki, Generalis Ord. Minor. de Obseruant.

Brulenskij, Nicolaus Episc. Lacedemoneń. Suffrag. Plocen. Archidiac. & Offic. Pultouien.

Myscenskij, Alexandr. Episc. Margariten.

Walewskij, Nicolaus Adamum reliquit, Castellatum Olbiescen. qui cum filia Firley Palat. Russ. fil. nupsérat.

Łaccij in Maiori Pol. Nicol: Castell. Camieneń. filius eius Legatus in Finlandiam, relicta proles ex Nicolao.

Kozuchowskij in Varsauien. districtu.

Chraplewscij in Posnanię Palat.

Nadolscij in Palat. Rauen. Stanislaus reliquit Paulum in Cracou. terra.

Ciosnowscij in Masouia.

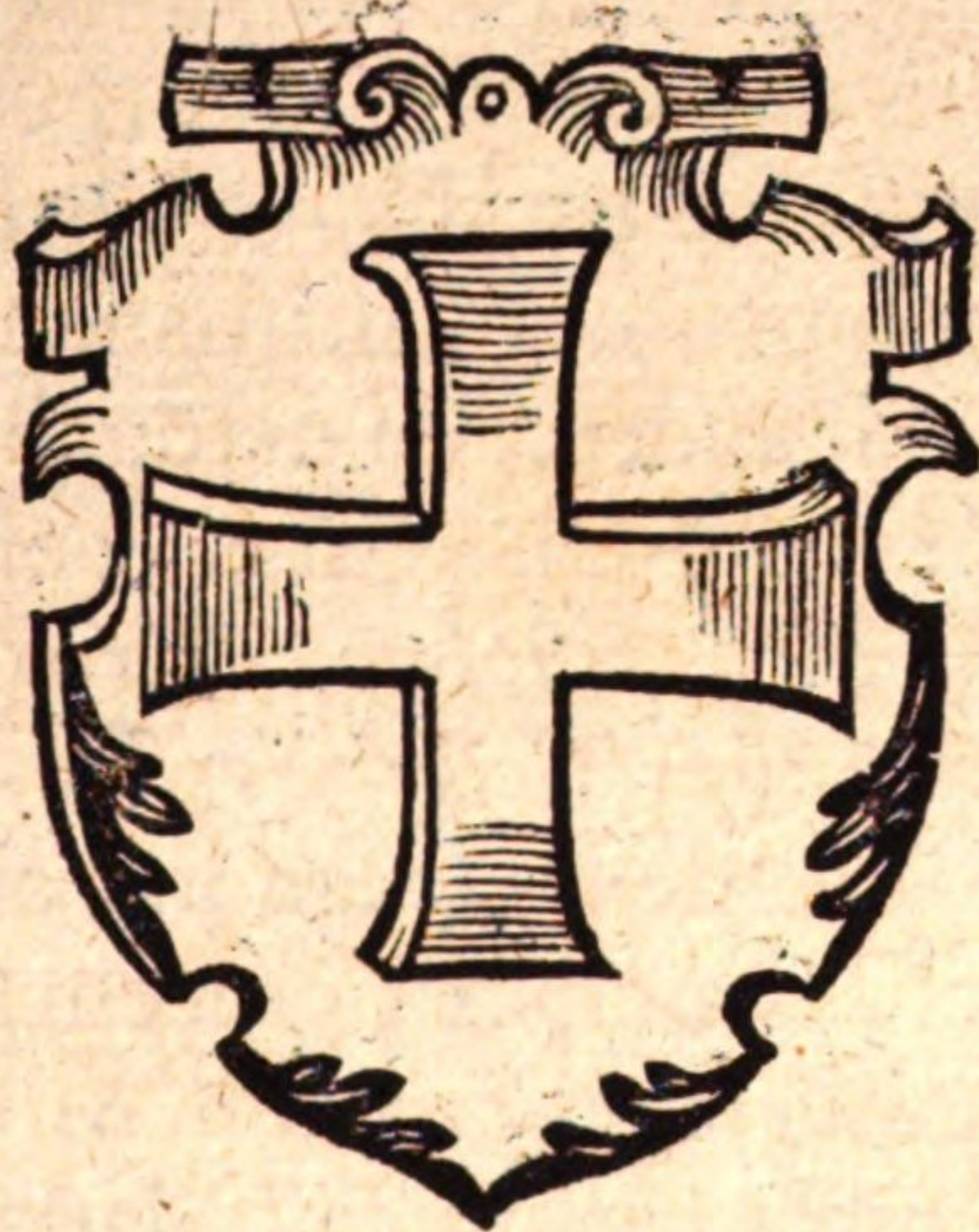
Columna Prosper cum Regina Bona Legatus à Ioan: Sforzia Mediolanen. Duce. Utuntur quoq; Prouani his armis in Taurino, cui Martinus Pontifex, dum pro armis uitam gereret, columnam ad firmitatem obtinendam à Deo addidit. Sed Troianus Prouani, dum Nobilibus Regno Pol: asscriptus à Sigismundo Aug. fuit & incorporatus, ad antiquum & proprium Stemma, Aquilam albam in rubentis campi spatio adiunxit. Continent ergo intra pectus Aquilæ arma propria, uites & columnas mixtim in campis.

Prosperum Prouana Epitaphium in Capella Ecclesiæ SS. Trinitatis, apud PP. Prædic. sic refert:

Prosper Prouana apud suos maiorum nobilitate clarus, apud exteros virtutis splendore clarior, cum tribus summis Polonorum Regibus, Sigismundo Augusto, Henrico Valesio, Stephano Bathoreo, vni Vngarorum, Ioanni secundo, sua fide atque industria probata, amplissima munera administrasset, in his Salinarum Cracouiensium præfecturam quam ingenti prouentu auxit. Desperato in hac mortali vita, honestissimorum laborum præmio, ad immortalem vnde verum præmium rectæ vitæ munere defunctos manet auolauit, die 20. Mensis Septemb. Anni Dni. M. D. LXX X. quarti.

Fuit & alter nostrâ memoriâ Abraham Prouana, qui se titulabat de Cariginano SS. Maur. Theb. & Lazari Hierosolym. Miles.

C R V C Z Y N.

D E L I N E A T I O.

CRUX, formæ militum equestris Ordinis, coloris albi in campo nigro.

Q

ORIGO.

Vnde Crucin.

EX Gallia Regno temporibus Miecislai per Vilibalinum Archiep. Gnesnensem, qui primus Pastor ouium conuersarum Christi fuit. Anno 966. *Ita Ianicius, Bielscius.* Sed quia eodem anno Prochorus Italus primus Archiep. Cracou. Ecclesiae, à Ioanne XIII. Pont. Max. missus, eisdem utebatur Armis, ut vitæ Archiepiscoporum & Episcoporum Cracou. author, *Christophorus Kantski refert.* Restat; aliunde arma acquisita fuisse, ad Regnum vero Pola inducta, dicere. Aut processisse Gnesnensem dixerim, sicque è Galliis deriuata arma habebimus. Acceperunt postmodum additionem talia arma, nam temporibus Stephani Bathorij R. P. Edmundus Abbas Castitilicē. Ordinis Cisterciensium, à Greg. 13. Pont. Max. ad visitandos Conuentus missus, venerat in Regnum comitate mira, prudentia summa & sagacitate; qui ad Crucem qua Vilibalinus utebatur, addita gestabat Stellam infra crucem, & super galeam Crux, quæ additio eius prædecessoribus facta est. *Ita Paproc.* Postmodum tamen, Stephanus Bathorius Poloniarum Rex, talia Arma cum indigenatu Nobili Cretensi Korniat concessit, cuius familiae Chodkieuicz, Princeps Wisnioueceñ. Ossolincki, & aliæ domus authoritate potentia, diuitijs & fama graues, coniugio sese addicere, honori duxerunt.

*Crux in Polonia concessa Nob. stemma.**Differentia Cruciniorum.*

MONUMENTVM CHRISTIANITATIS.

Monumentū Christianitatis. Crucis significatio.

Maximus nomine & sanctitate, *sermone de Martyribus, ita de Cruce Christi.* Crux non solum intelligitur ligni patibulum, sed piæ vitæ virtutisque propositum. Durum quidem à signis salutaribus Christi, ad signa mortalia comparatione venire, at ubi sermo de fidelibus, & membris non dissonis à corpore mistico Christi, dum Crux eorum non contra, sed pro Cruce Christi; non supra, sed sub Cruce Christi: in monumentum Christianitatis & obsequij Christi, cruces Nobilium terræ deducere, nil derogabit. Crux vestra ô Crucinij, admonet vos Christianitatis vestræ, & efficacius, quam Solonis & Hilonis admonitio, *Nosce te ipsum.* Crux qualis sit admonitio, & Christianitatis monumentum, *Cesarinus refert.* Sacrificium tremendū altaris dum peragebat Sacerdos, eleuando Calicem Sanguinis in adorationem, sub pede Calicis conspexit crucem auream super corporale, & chartulam; Sacro finito, legit scriptum, Militi Vualtero amico meo propè Birbach defer eam ex parte mea. Maria Mater Christi acclamat Presbyter. *Estne hic miles qui vocetur hoc nomine?* Dicunt. *Isse est.* Ducto seorsum, Reddidit. Hic accepta cruce, B. V. Mariæ, cum esset peccator, mancipauit se conuersus ad altare collo fune imposito, &

*Crux sub calice.**Militi malo à B. V. donū.**Missæ cruce & calice decorata.*

quot-

quotannis se redimebat. Vestram vero crucem, quale monumentum Christianitatis referam. Hæc sunt quæ posteritati dantur. Ianicius de Vilibalino Gnesne. Episcopo.

*Vilibalinus
Episc. Gnesn.*

*Primus Gnesna tuum conuersa vocauit ouile
Gallus, innocuum Vilibalinus iter.*

*Nobilitate Patrum clarus, virtute sed ipsa
Clarior, & sancti dotibus ingenij.*

Christophorus Kantski de Prochoro, Italo Archiep. Crac.

*Primus ad astra viam superasq; Prochorius arces
Monstrauit populo, maxima Croca tuo.*

*Clarus auis proauisq; suis, sed clarior omni
Laude vir, è vera qua probitate mieat.*

*Prochorius
Archiep. Cra-
comensis,*

Quid de alijs Crucinijs magnificabo. Omnibus Crux eorum, est monumentum Christianitatis, vt quod de ynico Rachelino Italo Archiep. Crac. Anno 1046. Crucina legimus, hoc in ipsis, probare, affirmare, atque deducere licebit.

Rachelinus.

Largus erat viduis hic, largus egentibus, eius

Respexit semper mens pietatis opus.

Contulit in propriam multa ornamenta Cathedram,

Contulit in sacros plurima dona locos:

Discite Pontifices sacra in vsus vertere sacros.

Ponite delicijs luxuriæq; modum.

Christ. Kant. in Vit. Crac. Ar. & Ep.

Si igitur vos ô Crucinijs Christianos esse delectat, quæ Christianitatis sunt agite, & cum cruce hac, merito vobis nomen Christiani assumite. Ita monumentum Christianitatis agetis.

FASTIGIVM POTENTIÆ.

PLutarchus cum Val. Max. Romuli Romanorum Principis fastigium potentiae licet eburneum at tantæ felicitatis fuisse asserit, vt medijs in incendijs Romanæ vrbis haud violatum fuisset, igne se uero tantum scelus refugiente. Verum crux in fastigium potentiae denunciata, potioribus gaudet priuilegijs, omnia namque elementa seruiunt cruci, omniaque aduersa elongantur ab ipsa. Est namq; crux verum fastigium totius potentie, & vera potentia totius fastigij ominosi. Audi *Nicephorum Historiarum lib: 17. cap. 3.* Antiochia maximo terræ motu quassata, solæ domus medias inter ruinas saluæ, quorum postes tali inscriptione ornatae fuerunt, IESVS nobiscum est, nemo loco moueatur. O cruce signati Crucinijs, in quale igitur vos fastigium potentiae Deus, Fortuna, Virtus vocauerit, vel inde colligite. Simon

*Crux fastigiũ
potentia.*

*Eburneum fa-
stigium poten-
tia Romuli.*

*Crux potentia
fastigium.*

*Iesus in domi-
bus scriptus.*

*Simon montis
sortis Comes,*

Mon-

*Cruce signa-
tus millia ho-
stium sternit.*

Montisfortis Comes, cruce signatorum aliquando Dux in vrbe Murello cum ducentis sexaginta equitibus, & quingentis peditibus, à magno Aragonij Regis exercitu obsessus, in obsidentes irruit, decemseptem millia hostium strauit, ex suis non plus quam octo amissis. Tantum est potentiae vestrae o Crucinij fastigium.

Summi est potestas omnis & gloria Dei.

Sed nobis à dijs cum cruce concessa, vt illud Psalmi 88. vobis concinere liceat. *Posui adiutorium super potentem, & exaltaui electum de plebe mea*: non est in potentia nisi ex cruce, nec electus nisi per crucem. Cum cruce igitur vestra, fastigium potentiae vestrae, ominandum conspicendumque venit.

THESAVRVS DIVITIARVM.

*Cruce thesauri
diuitiarum.*

*Cruce Corona
Vngarorum.*

ISabella Sigismundi I. Regis Poloniarum filia, Regina Vngariae, cum filio suo quem Solimanus Turc. Imperator infantem victor dum aspexit, fulis lachrymis, vita & matre donauit. Dum Ferdinando Imperatori Christianorum Coronam Vngariae iuxta pacta porrexerat, genas ob temporis infortunium exsiccare non potuit. Accurrit dilectus filius blandiendo, fletus causam inuestigat, & illa vberius flendo & ingemiscendo ait: O fili fili, quomodo afflicta non manebo quae mihi & tibi omnia amisi, & vltimum quod consolabatur Corona, & hanc reddidi. Et filius puer spoliatus Regno, amissam quo pacto nescitur, crucem à Corona Regni Vngariae reddita, è sinu productam ostendit, & dixit: En pars potissima Coronae, non desperandum, iterum redibit vere crux thesaurus diuitiarum. Expeditne aliud dicere? Amoenissimam rem igitur affero: Wiltrudis Orthulphij Comitissae Bauariae soror, in cruce thesaurum diuitiarum inspexit, & dixit:

Huic germane meum despondi casta pudorem

Hoc melior toto siquis in orbe sequar:

Si neq. ditior quisquam neq. sanctior hoc est,

Cur mihi quem superi, quem colis ipse negas.

Cernis ut extendat suspensus ab arbore palmas,

Sponsus in amplexus me vocat ecce suos.

Accipe quem dederas pulchro de corpore florem.

In cruce suspensum perdere nemo potest.

Bauaria S. Matth. Raderi Soc. Iessu.

*August. serm.
de Parasce.*

Meritò igitur crucem vestram thesaurum diuitiarum ominabor, o cruce Nobiles Crucinij, cum omnium donorum crux abundans sit largitio. Hac cruce ditatus Korniake, factus est thesaurus diuitiarum. Hac cruce ditata Polonia, facta est speculum virtutum, & sanctitatis depositum: Hac diues, pauper & Dominus, miles & dux, Rex & ser-

uus,

uus, æger & medicus. Crux namque est virtus Dei, & Dei sapientia.

PRÆCUSTODITIO PRO PRIMO.

Iulius Cæsar cum in Hispania quæstor Gadibus, Alexandri M. imaginem conspexisset, grauitè suspirauit. Cogitans ea ætate, qua Alexander Asiam penè totam subegerat, se nondum gerere præclaram rem cæpisse. *Fulg. lib: 8. c. 15.*

*Iulius Cæsar
fleurit quod ea
ætate qua Asi-
am Alexand.
subegit, nil ca-
pit ille facere.*

PRO SECVNDO.

Deposuit potentes de sede, & exaltauit humiles. Beatissimæ V. M. præcustoditio. *Expono*, non deiicit potentes vt potentes. Posui adiutorium super potentem, sed quia iniquitas opilabit os suum, *Iob 36.* Deus potentes non abiicit, cum & ipse sit potens, aut potentes qui supra mensuram suæ conditionis efferuntur, exaltat vero humiles, qui non brachio suæ potentiæ confidunt, sed Dei & Christi.

*Potens qui de-
citur.*

PRO TERTIO OMINE.

Constantinus Magnus, Romam nouam ædificando, vt thesauri omnes antiquæ Romæ, Iudicij, sapientiæ, Senatus, rectum iusticia bonum, virtus, perpetuitas, Deus, in ipsam translata æuiter- nè regnarent, in porta palatij sui imaginem Crucifixi ex lapidibus preciosis & auro efformatam collocauit. *Baron Anno 330.* Et profecuta est benignitate diuina maiestas intentionem, donec superstes linea, obicem atram non habuit. Igitur pro lapidibus & margaritis pretiosis, fides, conscientia, virtus, crucem vestram adornet, & vita viuetis incommutabili.

*In porta cru-
cifixi imago.*

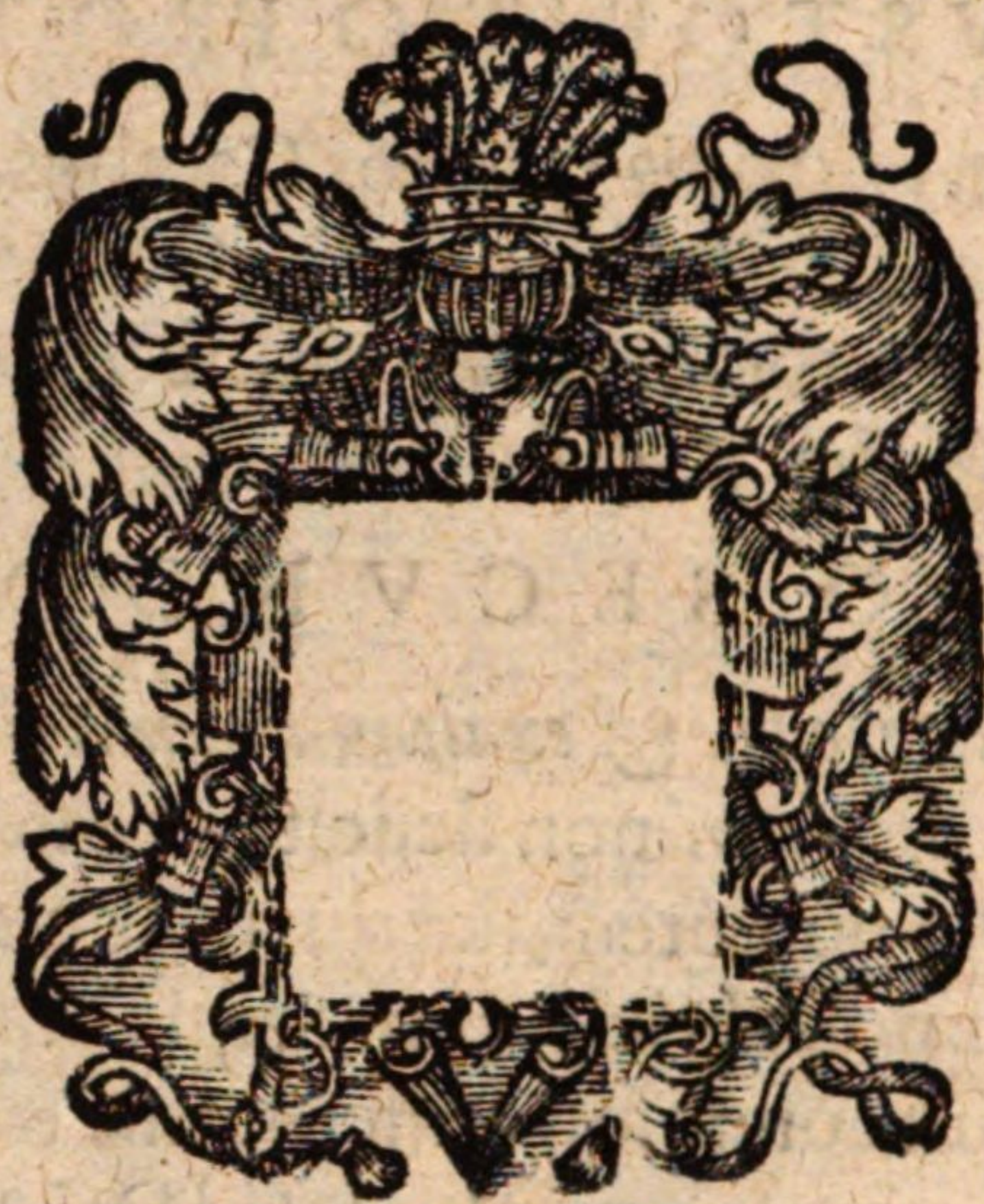
SERIES CRVCINIORVM.

Crucinscij.

*Korniakt cum Dzyßucka habuit matrimonia filius suus cum Ossolińska;
Filia verò Chodkieuicio Palat. Trocensi, data fuit in Coniugem.*

C Z E R W N I A.

D E L I N E A T I O.

Est scutum album nudum, nullam retinens figuram vel notam, supra galeam quinq; pennæ Iunoniæ auis.

O R I G O.

Bielscius in Regno acquisita fuisse refert dum in cruento bello cum Cruciferis, in quo & fortis Cruciferorum vis ceciderat, An. 1400. in die diuisionis Apostolorum. Dum miles fortiter hostem scuto præmendo, triumpharet.

T H E A T R V M F O R T V N Æ.

*Thesaurus
fortuna.*

*Scutum cum
linea rubra*

signum atrum

*Scutum albū.
Scuto inscri-
ptum vel in
hoc vel super
hoc.*

ARma his similia Austriæ Dux Lupoldus coluerat, An. 1386. Demum, ob aduersam fortunam cum Heluetijs ad Sempacum, rubenti sanguine illud diuisit. Refert *Crantz. Vandal. Hist. lib. 9. cap. 39.* Sed nostra arma cum à tristi sectura, sint vacua, iure meritò illis theatrum fortunæ speculabimur. Fauet his Lacæna matrona, referente *Plutar.* quæ clipeum filio appendens, dicebat: *Fili aut in hoc, aut super hoc.* Quam breuitatem Laconicam non in alium sensum retraxit, nisi sic rem belligerendam noueris, ut aut victor clipeum referas, aut occisus in bello, super illud domum deporteris. Est clypeus vester theatrum fortunæ, nam vagam fugacemq; fortunam clypeo suo acer in certamine prædecessor vester, ita alligauit, ut cruciferis laurea victoriæ adempta, scutis suis perpetuam efformauerit. Vnde rectè *Plut. In bello plus habere momenti vnum prudentem & cordatum, quàm tur-
bam imprudentium.*

MILITIÆ DECUS.

Filiorum legitimorum decus lidiumq; scutum fuisse in stemmati-
bus Brochwic diximus. Fortiorem nobilioremq; decorem militiæ,
Scutum vestrum pronuntiabo. Nam sicut enorme est malum fu-
gere è bello, ita abiecto scuto redire, nefandum erat. Vnde fugienti
filio è castris & pugna, mater asperum tugurium vt latitaret monstraue-
rat, refert *Iustinus*. Redeunti verò sine scuto & armis quam graue sup-
plicium fuerat attende. M. Scæua Iulij Cæsaris miles, in conflictioni-
bus aduersus Pompeium ad Durazum dimicando, alterum oculorum
amiserat, ipse septies perfossus fuit, clypeus suus 1020. iaculis confixus,
1030. locis perforatus erat, nihilominus seruata est ab eodem porta adi-
tusq; propugnaculi, cuius defensionem susceperat, cum ad castra Cæ-
saris peruenit, & se gladio ancili, & galea nudatum, (quod erat milita-
ri lege interdictum) animaduertit, cæpit exclamare: *Parce Imperator,*
parce, armis priuatus redeo. *Sueton.* Est igitur Scutum decus militiæ ac
proba militaris, strenui animosiq; viri. Vestri sunt isti honores ô Czerw-
nij, ad spem vestram quam dextera gerebatis, clypeus protectionis ad
sinistram perrectus est. Stetistis in arena, vt sitis filij veri patriæ, ciuesq;
sapientissimi. Expendite scuta hæc, in quibus iam non muscas & ranas
exarate, sed forti virtute hæc insculpta appareant. Cor Pompeij, Gla-
dius Iulij, brachium Achillis, fortitudo Vlissis, fortuna Alexandri, in-
genium Q. Metelli. Et mori aut vincere pro fide, patria, & gloria, mo-
re maiorum vestrorum, nedum non dubitate, sed satagite.

*Fugere è bel-
lo & sine scu-
to redire ne-
fas fuit.*

*Miles strenu-
us.*

*In scutis quæ
exaranda.*

PRÆCVSTODITIONES.

AD 1. L. Septimius Rom. Imper. dicere, & in medium dare con-
sueuerat. *Militemus.* Et P. Helicius. *Laboremus.* His duobus
theatrum fortunæ fælicis conseruabit.

*Militemus.
Laboremus.*

Ad 2. Gallici Admiralis Andr. Laualli Symbolum fuit *Remis ardens*
& *inflammatus, manibus valide tentus*, cum inscriptione, *Non alteri.* Ex-
positum hoc manet in suburbio Melunensi, ob feruentem officiosumq;
zelum in patriam & Regem indicatum, sed præsertim in suscepta per
Oceanum nauali Prouincia. Hac ratione decus militiæ conseruatur.
Parad. in Heroic. Symbolis.

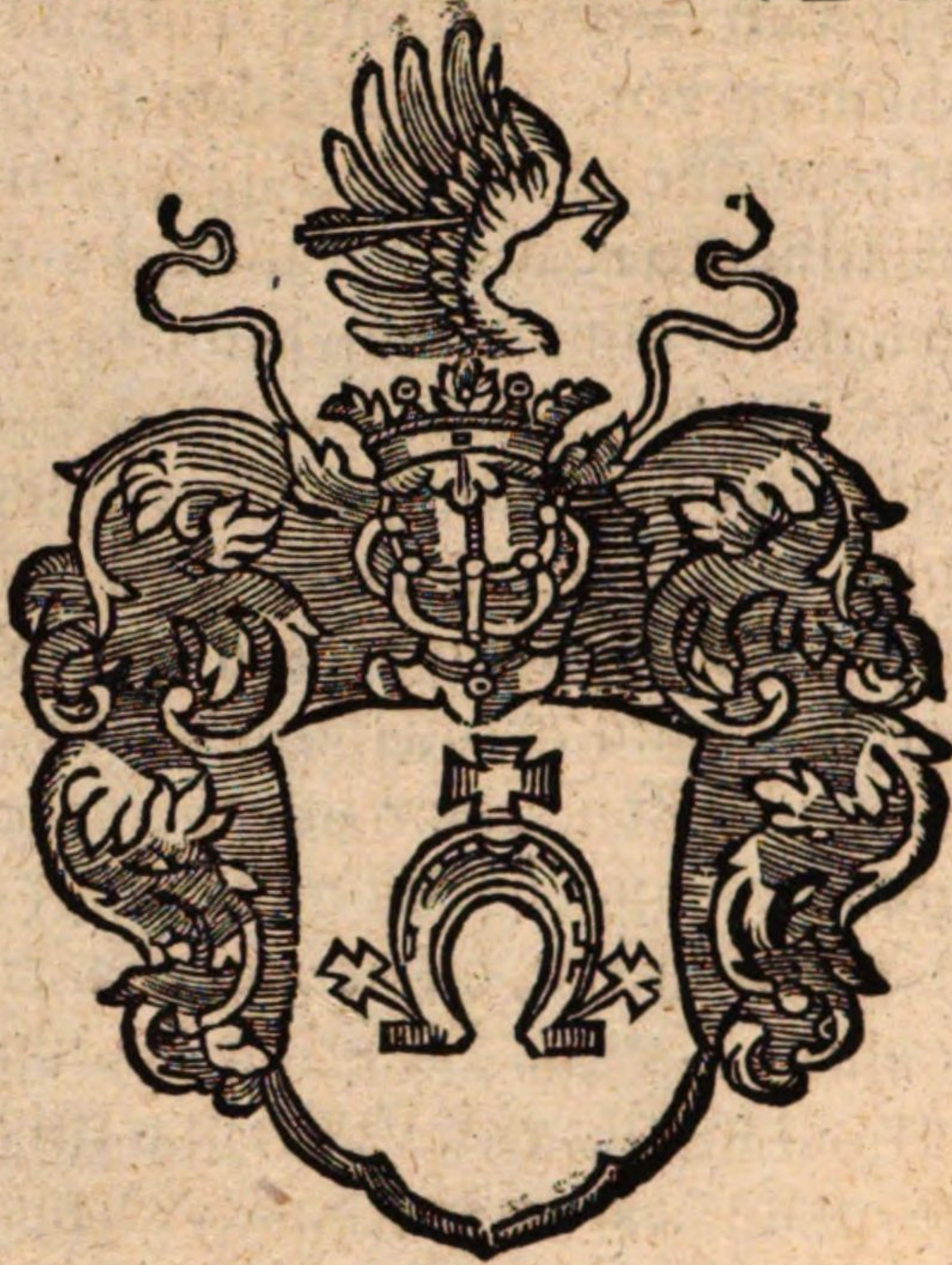
Remis ardens

*Lineam familie non noto, ob difficilem indagationem in tam amplissimo
Regno, quisnam illis modo utatur.*

Dabrowa.

DABOVA seu DAMBROWA.

D E L I N E A T I O.

Est solea alba in campo ceruleo, extenditur summitate superius, supra quam est crux aurea, ad extremitates verò à latere deforis, etiam cruces aureæ, *Bielscius*. Super galeam verò, ala vulturis, per cuius medium currit sagitta.

O R I G O.

Orta fuisse Arma in Regno Poloniæ, deducta verò ab Iastrzebcijis armis, ut omnes soleæ. *Dlugoff.* ait. Verum circa Annum 1246. Conrado Principe Masoviæ inuictissimo regnante, clariora facta fuere. Nam Pribyslao Dambrowa (cum fortiter aggressus Iacuingas fuisset, ac vicisset) prudentissimo gubernatori exercituum Masoviæ Princeps Prasniciam cum omni territorio contulit. *Paprocius*. In altero vero suo opere, militem hunc fuisse de armis Pobog refert, cui cruces duæ additæ sunt in hoc congressu cum hoste, dum blasphemus in Christum hostes inuaserat. Hanc familiam longe lateque per Regnum & Lithuaniam Dominus usque in præsens benedicit, benedicatque. Habet Dabrowá cognomen, qui miles statua tunc ageret ad glandinum arbores.

F O R T I S M I L I T I A.

Hoc opus, hic labor. Vnde namque tantum Nodum Gorgium soluere inchoabimus? Quis nescit euentus in bellis inopinatos accidere, & longe alios, quam ferat multitudinis ratio. Quid igitur

igitur hac in parte Demosthenes, quid Valerius, quid Seneca, quid-
ue alij proferemus, & quid sit veritatis deducemus. Fortem militiam
Valer. Max. lib. 4. in consilio Ducis posuit. Ducis inquit in consilio
posita est virtus militum, fortior namq; exercitus est ceruorum ducen-
te leone, quàm leonum ducente ceruo. Et si quis exercitui imperat qui
nunquam fuit miles, hic planè Hecatombem hostibus educit, ait *Me-
nander*. Sed quia consilium sapienter initum, multas manus vincis, exi-
guum viri robur præualebit animi industria. Semper namq; vir impe-
ritus & robustus corpore minus timendus, quàm imbecillis & sapiens,
Imperatores enim & duces innumeros fieri licet, sapientem verò vix
vnum aut alterum longo tempore, *Euripid. in Stob. serm. 54.* Rem af-
fert iocundam in libro an seni administranda Respub. *Plutarch.* Athe-
nis inquit Rhetores Iphicrati & Timotheo adductum Chaterem robu-
stum hominem ostendentes dicebat, *Talem Imperatorem constituendum
esse.* Et Timotheus: Non per Deos, sed talis ille sit qui Imperatori gesta-
turus est stragula: Imperator verò tum quæ ante ipsum, tum quæ à ter-
go sunt prospiciat. Hinc *Vegetius*, in tribus fortem militiam in Duce
existere. 1. In consilio secreto quæ scilicet aduersarius ignorat, vnde
consilium quid facturum sit, vel cum pacacissimis vel cum fidelissimis,
vel potius secum ipse habeat. 2. In ordine, tam in itinere quàm in acie,
periculum enim ab hostibus semper grauissimum sustinet, diuisus & in-
ordinatus exercitus. 3. In exercitato & erudito milite, nil enim firmi-
us, fælicius, laudabiliusq; in Republica quàm in qua abundant milites
eruditi.

Fortitudo mi-
litaris in Du-
ce.

Dux Leo &
Cervus.

Eligendus
Imperator
non robustus,
sed sapiens.

De re milit.
18.
In Duce 3.
ponenda.
Idem lib: 1.

Ibidem.

FORTEM MILITIAM EX MILITE.

Alexander M. breui tempore totius orbis Imperium cum obti-
nuisset, perquisitus à quibusdam, quonam fortis militia sua & in-
uicta stetit, respondit: Consilij, eloquentia, arte Imperatoria
& cunctando. *Stob. serm. 54.* Sed fortem militiam nedum ex parte Du-
cis, verum etiam ex parte militis affirmandam esse. Nam si magnus &
egregius exercitus sine Duce, est magna quædam bellua sine capite, vt
Thebanus Epaminondas dicebat. Certè Dux sine militibus monstrum
quoddam, caput sine membris, ars sine viribus erit. Hinc *Iphicr.* exer-
citum sic oportere constitutum esse dicebat, ceu vnum corpus: ita vt
loco thoracis phalangem habeat, manuum instar, leuis armaturæ mili-
tes, pedum, equites: capitis autem loco Imperatorem. Quomodo
namq; illa semper detestabilis vox in Imperatore exercitus tollitur.
NON PVTARAM, nisi per militem, quomodo consilia hostium pla-
na fiunt ducibus quæ erant hosti secretissima, nisi per militem. Quo-
modo experientia, fortitudo, audacia, spes quoq; optima belli in Du-
ce succrescit milite. Quis primus fossas, muros, arces, scalis, canicu-

Fortis mili-
tia est ex mi-
lite.

Inuictus Ale-
xander M.
quomodo &
victor.

Exercitus si-
ne duce quid.
Dux sine e-
xercitu quid.
Corpus est
quoddam e-
xercitus.

Non putarā
quomodo ca-
uetur ex par-
te.

Militiam dignitas.

tis ingreditur? Miles, quis bellandi nouas artes, genus diuersum tali, quibus hostium & ducum interit vis, & virtus adduxit, inuenit, composuit? Miles. Est igitur fortis militia & inuicta ex milite. *Vnum Cic: 2. de Orat.* Magna laus & admirabilis tulisse casus sapienter aduersos, non fractum esse fortuna, retinuisse in rebus asperis dignitatem,

Militia tria Capita boni.

Sed ne ambiges vagariſque animo disparem militem, animique finem concipiendo. Ille, *inquam*, (fortis militia & inuicta) miles, qui existimat obseruatque tria recte bellum gerendi Capita, velle, reuereri, & obedire ducibus, vt *Demost. lib: 5. in Concio. Brasida.* Ille, qui Triballium constituta non expectant, hi namque quatuor Phalanges in pugnis instituebant, primam ex imbecillis, alteram ex optimis & fortibus viris, tertiam ex equitibus, postremam ex mulieribus, quæ ipsos in fugam conuersos conuicijs insectantes retinerent. *Stob. serm: 54.* Ille, qui non ob prædam militat, sed eius manum durus exasperauit capulus, & qui fortior ex confragoso venit. *Hier. in Ep. ad Theo. Mon.* Ille, cui decretum est, in prælio aut vincere, aut mortem oppetere. Ille, cui non est operis velle dare consilium, sed vbi res postulat, bonam nauare operam. Talis est vsui, talis Martis, talis Reipublicæ filius. Vt igitur fortis militiæ famam referant milites, memoria teneant magnificam laudem & famam militum Rhodiorum, & Ducis Demetrii oppugnantis, Rhodium à Demetrio magnifice oppugnatam, & Rhodios fortiter patriam defendisse. *Plut. in Demetrio.*

Oppugnare, defendere.

FORTIS MILITIA EX DISCIPLINA MILITARI.

Disciplina militaris fortitudo.

Romanæ eloquentiæ parens *Cic. Orat. pro Mar.* militiam dum extollit, ait: Rei militaris virtus præstat cæteris virtutibus, omnia namque nostra studia, & hæc forensis laus, latet in tutela ac præsidio bellicæ virtutis, & simul ac increpuit tumultus, artes illico nostræ conticescunt. Sed ne anguis lateat postmodum sub herba: (rebellio ac profusa licentia sub tutela) adiunxit admonendo *Val. Max: lib: 2.* Aspero & absciso castigationis genere militaris disciplina indiget: quia vires armis constant, quæ vbi à recto itinere descuerunt, oppressura sunt, nisi opprimantur. Hinc *Val: Max: lib: 8.* Nunquam ad contumaciam pari consensu multitudo prærupit, sed incitantur non pauci vitiorum scelerumque impunitate. Et cum eos qui recte bellum gessuri sunt, non sequi res & occasiones à tergo debere, sed ipsas antecedere: oportet Imperatorem exercitui præesse, vt ea faciant quæ ipse iusserit, non autem cogantur res quomodocunque euenerint sequi.

Vt quid tantum efferrimus rem militarem eiusque disciplinam, quoniam

niam ex ea maxima fœlicitas, ex neglecta verò summum infortunium enascitur. Quapropter Lacedæmoniorum Legislatores Lycurgus, ne sæpe aduersus eosdem bellum mouerent, præcepit: ne vel inuitos rei militaris peritos efficiant. Sed eo magis quod hac stante, victoria stat: hac exultante, detrimentum, casus, ruinaque subsequatur. Quade re *Petr. Bles. Epist. 19.* deflet collapsam disciplinam militarem, & ait: Disciplina militaris euauit, & in quandam delinquendi libertatem deformauit. Olim enim se iuramenti vinculo milites obligabant, quod starent pro Reip. statu, quod in acie non fugerent, & quod vitæ propriæ utilitatem publicam præhaberent: sed & hodie tyrones enses suos recipiunt de altari, vt profiteantur se filios Ecclesiæ, atque honorem sacerdotij, ad tuitionem pauperum, ad vindictam malefactorum, & patriæ liberationem se gladium accepisse; porro in contrarium versa intentio; nam ex quo militari cingulo decoratur, statim insurgunt in Christos Dñi, & desequiunt in patrocinium Crucifixi: spoliant & prædantur subiectos Christi pauperes, & miserabiliter atque immisericorditer affligunt miseros; vt in doloribus alienis illicitos appetitus, & extraordinarias impleant voluntates.

*Deflenda col-
lapsa militis
disciplina.*

Vt igitur fortis sit militia ex disciplina militari, summopere curandum est. Quapropter iuuentus cui defensio Prouinciarum, cui bellorum est committenda fortuna, & genere si copia suppeditat, & moribus debet excellere, honestas enim idoneum militem reddit, & verecundia dum prohibet fugere, facit esse victorem. *Veget. de re Mil. lib: 1.* Commune igitur sit duci exercituum: Bonos præmijs afficere, malos autem pænis, sed rectè imperabit si ipse iustus existerit. Nam *Xenophon lib: 2.* expeditionis Cyri docuit. Expedit militem magis metuere Ducem quam hostem, si talis sit futurus, vt custodias seruet, amicis abstinere, hostes citra tergiuersationem aggrediatur. Hoc namque & militem & ducem afficit, nam cum dijs mouere hastam sapientis est, & nullus satis vnquam enumerauit singula mala, quæ viro obueniunt qui turpiter sese gesserit. Quo igitur victoria paretur in bello, inde colligite, & disciplinam militarem seruate, non enim multitudine neque fortitudine paratur: sed vtri deorum auxilio freti, fortioribus animis hostes inuaserint, vt plurimum ab aduersarijs non sustinentur. *Xenophon lib: 3. de Cyriped.*

*Dux magis ti-
mendus militi
quam hoste.*

FORTIS MILITIA EX AVDACIA.

GLoria hominum si crescit, certe in rebus arduis crescit, nec aliter quam audacia. Maxima enim quæque efficit hominibus audacia. Quare *Menander.* Nulla præstantior dea est quam audacia. Audendum est: Labor enim tempestius multam parit fœ-

*Audacia for-
titudo militis.*

Audacia Dea

licita-

*Audacia de-
spirationi vin-
cta.* licitatem hominibus. Verum non talem audaciam efferendam in-
fortitudinem militatem duxerim, quæ desperationi iuncta sit; non e-
nim eximius in bellis est, qui magni facit virtutem, & vitam nihilo du-
cit, sed quæ rationi coniuncta, præsentem in periculis animum conser-
uat, illam enim & necessitas parit, hanc sola ratio persuadet, illa prin-
cipum fieri actionis potest, ut ait *Democritus*. Sed quia seorsim est, no-
cet & calamitatem infert; ista licet virium mensuram excedat, tamen
*Temerè non
pugnandum.* cum fortuna dominabitur fini. Quocirca filium temerè contra Athe-
nenses pugnantem, cum vidisset Lacedæmoniorum Rex Archidamus,
dixit: *Aut vires tibi sunt augendæ, aut minuenda audacia*. Audaciam
igitur fortem militiam dico, iunctam rationi, quæ nedum corpora e-
xercentium se ornat, sed nec animi studia obtenebrat, ut ait *Isocr. ad
Demonicum*.

FORTIS MILITIA EX EQVO.

*Incitatus
equus.* Incitatus equus C. Caligulæ Imperat. nomine, cui in auro hordeum
apponebat, & in poculis vinum propinabat, per salutem eius & for-
*Dio in Hist.
Rom: lib. 59.* tunam iurabat, multam de militari fortitudine præueniente ab equo
occasionem dicendi præbet: at stolidum est, licet viri magnanimi fa-
ctum, sed decreto ac Senatus consulto populorum, qui in fauorem e-
*Equorum gra-
tis decretum.* qui pronunciarunt, deberi illi pabulum ad non scio ad dies vitæ, ut
Maïol. Tom: 5. Coll: 1. magis moueor. Quare equorum sepulchra & alta
Epitaphia fuerunt. Multa namq; sagacitas, inexplicabilis affectio er-
ga dominos in equis deprehenditur.

Sed cauendus est Seianus equus.

*Seianus equus
unde prouerb.* Habuit Seianus nobilissimum, at cum eum M. Ant. capitis damna-
ret, Corn. Dolabella Consul cum equi fama commotus, magno eum
pretio redemisset, in Syria bello civili obsessus, interfectus est. Mox
*Equus infan-
lix.* C. Cassius equo potitus est, sed fuso exercitu suo, miseram quoque
mortem oppetiit. Antonius parta contra Cassium victoria, eodem e-
quo potitus est, sed victus postea ac desertus, detestabili exitio interiit.
Aul. Gel: Noct: Attic. lib: 3. cap. 9.

Tales sunt iniquè auarè acquisiti educati equi.

*Sybaritarum
equi.* Nec sit Sybaritarum equus, hic enim populus Italiæ equos saltare
ad tibiam conuiuij tempore docuerunt. Crotoniatæ his cognitis ad pu-
gnam cum eis tubam bellicum canentem secum non sumpserunt, sed
*Solante equi
citant victo-
rie hosti.* tibias & tibicines, commissoq; prælio cecinerunt saltatoriam cantio-
nem, quo audito equi, victoriam hostibus dederunt. *Plin. lib. 8. cap. 42.*

Tales sunt delicantium equi.

At vestri equi ob fortitudinem militarem sint sapientia Salomonis
insigniti. Parentur ad pugnae diem equi, ut à Deo victoria sit.

FOR-

FORTIS MILITIA EX ARMIS.

GRaue testimonium huius rei nobis attulit *Plut.* dum Pompeium Magnum à Sylla missum in Siciliam, non solum vigilanter strenueq; & magnanimiter militantem refert, sed etiam quod militum qui hostes excursionem agros prædati sunt, & ab obuiorum oppressione refrenarent, gladios annulo proprio sigillatorio adnotabant, quasi fortitudinem & victoriam ex armis deducendo. At longè grauius testimonium est omnipotentis Dei. *Deut.* 33. Scutum virtutis, & gladius gloriæ tuæ, negabunt te inimici tui & tu eorum colla calcabis. Benedicens *Israeli* loquitur. Sed quis affirmare verebitur fortem victoriam esse ex armis? præcipuè

Fortitudo ex armis.

Pompeius gladios signabat annulo suo.

Scutum virtutis laqueum gloriæ.

*Cum gladio feriens hostilem virum capiat
Et pedem pedi apponens, & scutum scuto committens,
Et cristam cristæ, galeamq; galeæ,
Et pectus pectori conferens, hostem impugnet,
Vel gladii capulum, vel oblongam hastam apprehendens.*

Quomodo prægrandum.

Hinc Leonidas Xerxe mādante vt sibi arma mitteret, respondit: *Ve-* ni, cape. Maluit enim armis mori, quàm traditis armis turpiter cum hoste pacisci. Sed cui fortis victoria ex armis in sinum reclinabitur. Profectò non huic, qui viso gladio, aut nouo telo exclamat, perijt viri virtus cū Archidamo. Sed qui respondet cum Epaminonda, an Antigidas gemet quum Tollen. nouas tibias habeat? hic enim malus, ille optimus erat tibicen. Illi namq; plus præsidij habent in clypeo, quod multipliciter auro & gemmis adornarent: isti plus habent præsidij in gladio. Nam illi prædam ex hostibus cupiunt, isti certamen & victoriam. Non illis ergo victoria fortis delabitur, sed qui non laudant in pace prædas, inter arma fugas, inter vina victorias: qui non leones in prætorijs, non lepores in prælijs, sed qui bene norunt ingenium difficilis belli.

Arma hosti non mittenda.

Fortis victoria cui.

Plut. in Lacon.

Brissoni 17. cap: 2.

Nouis armis non terrenum.

Victoria fortium.

ICONOLOGIA FORTIS MILITIÆ

D A B O W A.

NE aliquis retorquendo vulgati sermonis rem afferat, qui se ipsum non habet, Samum petit! Quod familia prædictorum armorum fit prototypus quidam fortis militiæ, ipsumq; specimen, nullo discrimine amplector. Quid hæc solea? nisi fortem in militia Ducem, militem, audaciam equum, refert. Cruces verò, disciplinam militarem, vim quoq; fortitudinis in armis ingerunt & expendunt, sed ultra hæc, quicquid fortem militiam efformat, vel impegit; in hoc nobilitatis stemmate magis quam in speculo relucet. Hic enim est fortis, quem ornatus cœlestis vsq; ad plantam equi in bello adornat, hic verè fortis,

Samum petere.

Quid solea cum crucibus.

Quis fortis in bello.

*Dabowa est
machina bel-
lica.*

quem crux sancta in bello dirigit. Verè fortis, quem decor virtusque Christi contra hostem firmat. Verè fortis, qui virtutem suam virtuti Christi nomenque proprium nomini eius subduxit. Vnde iure meritò insignia hæc machinam quandam Iconologiam fortis militiæ dixerim. Demetrium Phalerium Plutarchus tantum ingenio arteque præcelluisse in machinis bellicis refert, ut amicis magnitudine stuporem, hostibus pulchritudine adferrent voluptatem. At insignia hæc & pulchritudine adferunt voluptatem, & magnitudine omnibus stuporem. Sunt namque prototypus omnium machinarum bellicarum, sunt imago, speculum, facies fortis militiæ. Ut quidam ex Soc. Iesu de illis.

Quis tam concordi iunxit duo robora nexu?

Quis soleam socias iussit habere cruces?

---- quia ---- monstrant insignia gentis
Certatimque sacro laudis honore nitent.

*Serui crucis
beati.*

Pharetra.

Quam namque laudem solea ornata crucibus, quam cruces aureæ iunctæ albæ soleæ non dicent? Dicent virum magni animi, quem nec celer eques, nullusque Pogoniorum æquabit. Virum dicent vallatum præsidio coelesti, roboratum virtute Christi, qui gladium contusum & fractum cruce Domini acuit, cruce Domini firmat. Verè militem pro Deo, patria, libertate, verè feruum crucis, pro cruce, Christo, Ecclesia. De quibus ita *D. Thomas de Kempis lib. 3. de imit. cap. 61.* Soli serui crucis inueniunt viam beatitudinis & veræ lucis. Et si super galeam alam cum sagitta spectes, pharetram quandam cogita, nec aliam quam de qua Horat. canebat.

Integer vitæ scelerisque purus

Non eget Mauri iaculis, nec arcu,

Nec venenatis grauida sagittis

Fusce pharetra.

Koska.

Kiska.

Aperta pugna, congressu lucenti, audax simplex & fortis mouere arma, districtos deducere gladios, amat. Hic Longinus de illis, Viri huius familiæ audaces & simplices. Dic amabo quales numerabis Koskouiciorum familiæ animos? Quales Zgierscios? Sceciminscios? Ianusewscios? Budzinscios? Mlodzanouios? at super alios familiam Kyskorum in Lituania? Stanislao Kiska Palat. Smolenscen. Quot ex eis Mag. Duc. Litu. Supremi exercituum Duces, quot vigilantissimi Senatores, quot Patriæ defensores, quorum moribus, virtute, fama, commoti Duces Radziuilij, Comites Chodkieuici, Principes Hołowscij, Regalis Sanguskorum sanguis ipsorum sese sanguini iunxit. Sed in præsens ut referendo tempus inuidis ora patefacere ne sinamus. Illust. D. S. Kiska Palat. Polocen. M D. Lit. Exercituum Dux Campi, cuius fortitudo contra Moschum ad Polociam, omnibus nota manet, quam in multis ex-

tis expeditionibus virtutem, quam in patriam promptitudinem & amorem non festinauit? sed de familia eorum illustri. Hoc vnum coniecturæ sit, quod Cic. 2. offic. attulit. Vera gloria radices agit & propagatur, ficta, tanquam flosculi celeriter decidit. A tantis centenarijs orbis reuolutionibus, en peridum temporis non nouit Kiskorum familia. Nam sinceri pro patria, zelatores pro Deo, pietatis amantes, deuotione, elemosinis, confessione, soleam crucibus firmatam, corroborant, & reuiuiscere faciunt,

Gloria vera.

Kiskorum familia antiqua.

Faustum igitur premitote gradum, & date pectus in hostem

Aduersis poscit patria pressa malis.

Ausibus ingentes dabitur deuincere auras,

Fas etiam rutilos laude ferire polos.

Sic vos totius mundi incolæ noscet, & alium

Mortales veniet nomen ad Antipodas.

SANCTUARIUM PIETATIS.

Sanctuarium pietatis.

Nobilior titulus Armorum Dabouiorum non potuit fieri quam sanctuarium pietatis. Nam si licuit Sanctorum imagines pro reliquiis sumere, profecto Nobilium arma in specimen pietatis & cuiusdam sanctuarij deducere non pudebit. Vnde Sedulius.

Arma Nobilium pietatis specimen.

Insignes pietate viros, virtutibus arte,

Ingenio, meritis, doctrina, viribus, armis.

Moris erat quondam statuis ornare dicatis,

Viuat ut æternum per postera sæcula nomen,

Olim sic fertur magnum decorasse Platonem,

Rex Ponti meritis sic Sceuola Clælia clari

In patriam dicto pariter celebrantur honore,

Effigiemq; sui Demosthenis Attica tellus

Exhibet ingenti fabricatum in mole colossum.

Statua mortuorum.

Quod non tubicen, figmenta vana faciunt, sed acer respectus familiæ, domus, dignitatis, Armorum virtutis, vt bene Pyrrhus Epirotarum Rex innucebat cum quærentibus inter pocula, vtrum Antigendæ aut Satyrus melior esset tibicen, respondit: M. h. præstare vester Dux Polysperchon. Docuit quæri oportere & responsum hominem, in necessaria non in vana & inutilia.

Questio verè grauium sit.

Familiam vestram ô Dabowij Sanctuarium pietatis meritò refero, cum ex vobis Sanctos Ecclesia sperat, & congaudent B. Stanislaum Kostkam, miraculose altaris Sacramento partum intendo. Neque absimilem Illustriss: Stanislaum Episcopum Samogitiæ Kiskam, qui coniugali matrimonio repudiato, piè, sanctè, in omni castimonia vitam finiuit, vt de illo non dubitauerit quidam Poëtarum hæc dicere, dum in illius Arma scribebat.

B. Kostka.

Stanislaus Kiskæ Episcopus Samog.

Oce-

*O celebres humilesq; nimis, magis inter honorem
Dum nituere latent : dum latuere nitent.*

*Christo non
parentibus
obedire.*

*Hominis ve-
ra aestimant.*

Magnum quid fert secum omnis pietas, est namque parentibus amica, est Deo grata, sed pietas in Deum praeualet, nam ordo rectus ille post Deum amare patrem & amicos, si vtrumque seruari non potest, odium in suos, pietas est in Deum. Quapropter D. Hier. ad Heliod. admonendo Nobilem matrem, ut filiam suam in pudicitia conseruet, ait: *Contristabitur pater, sed letabitur Christus; lugebit familia, sed Angeli gratulabuntur.* Ita fecerunt Kiszkowij, disparem religione parentem abiecerunt, & Deo vero, vero ritu, veris Sacramentis in S. Romana Ecclesia seruire inchoarunt, pluresq; filias Christo consecrandas, Sanctimoniales fieri curarunt, reddiderunt. Alij Ecclesias fundare, Parochias ex Hæresi reformare, Episcopatum Samogitiæ erigere & dotare, Xenodochia militum ampliare, vi propriam virtutem assumpserunt. Mirabilis profectò in suo paradoxo *ad Lucil. Sen.* Cum volueris, *inquit,* veram hominis aestimationem videre, & scire qualis sit, nudum inspicere, deponat patrimonium, deponat honores, & alia fortunæ mendacia, corpus ipsum exuat, & animum intueri, qualis quantusque sit, alieno an suo magnus. Obseruarunt Dabowij talem doctrinam nouam, pristinae, propriam alienæ adhibuerunt aestimationem, ut sint & pietatis cultores, & pietatis sanctuarium. Discite igitur ex eis, quod

*Non ebore & gemmis non auro vera paratur
Nobilitas, aliquid maius honore decet.*

P R Æ C V S T O D I T I O N E S.

Sic floret decore decus.

ERubescere ex eburnea vagina, plumbeum educere gladium, dum secunda fortuna arridet superbire noli, aduersa perstrepente noli frangi. *Cleobulus.* Præfige tibi certum modum, & characterem quem obserues. Tum solus tecum, tum cum alijs conuersando, operam da, ne in colloquia plebeia descendas, sed si quidem fieri potest, orationem transfer ad aliquid decorum, sin minus, silentium age. *Epicletus.*

Pro secundo. Fili concupiscens sapientiam, conserua iustitiam, & Deus præbebit illam tibi: Sapientia enim & disciplina timor Domini, & quod beneplacitum est illi, fides & mansuetudo, & adimplebit thesauros illius. *Ecl: i.*

L I N E A F A M I L I Æ D A B R O W A.

KOstcij de Strzymberg, in Prussia & Masouia. Ioan: Kostka Palat. Pomerania. Ioan: Palat. Sendomirien. Candidatus Regni, 1576. N. Capit.

N. Capit. Golubień. Petrus Kostka Episc. Chelmeń. Ioan: Castell. Zakroćimeń. N. Filius eius ex Kryska.

Łosij in Masouień. Palat.

Karniewscij.

Ianuszowscij in Prussia.

Morawscij in Ciechanow.

Budzinscij in Makouień. districtu.

Dąbrowscij ibidem.

Młodziańowscij in Ciechanouień.

Zgierscij Domus antiqua vetustatis in Masouia, ex quibus unus in Ducat. Litu. feliciter statua elegit: vocantur ibi Kiszkanie. Nupserrat ille cum filia Petri Albi Ducis Exercituum in Lituani.

Stanislaum Kiszka Miechouius Exercituum Litu. Ducem meminit, Alexand. Regis temporibus, qui infirmitate detentus, Glińscio commiserat Regimen, hic victor de hostibus, duodecim millia equorum cum praeda receperunt. Et Anno 1508. Sigismundus miserat cum copijs Stanislaum Kiská versus Moschorum arcem Wosniam, qui omnia ferro & flamma consumpsit, sed venienti Exercitui, Nicolaus Firley Exercituũ Regni Dux, auxiliares detulit. Palat. Witepsceń. & Capitaneum Bractlauień. 1551. Epitaph Vilnæ refert. Nicolaus Palatinus Podlasiæ, Capit. Bielsceń. Drohicineń. Ioan: Kiská Capit. Samogit. Generalis. Stanislaus Kiská Episc. Samogitiæ, in cuius laudem Sarbieiouiuss Soc. Iesu, ad Arma:

Quis tam concordii iunxit duo robora nexu,

Quis Soleam focias iussit habere Cruces?

An quia Kiszkanæ monstrant Insignia gentis,

Certatimque sacro laudis honore nitent?

An quia calcari cupiunt, humilesque latere

A Domino morem quem didicere suo?

O celebres humilesque nimis, magis inter honorem

Dum nituere latent, dum latuere nitent.

His temporibus Palatinum Polocceń. & Campi ductorem Exerc. Litu. grauem consilio Virum veneramur. Christophorum Kiska Pincernam Litu. magnarum litterarum ac virtutum Mæcenatem.

D E L I N E A T I O.

*Virgo cum
subis.*

Virgo diductis comis, in veste candida, Coronam auream gestans in capite, in tubas binas clangorem promouet, vt vna sit in leuam, altera in dexteram partem, in Campo rubeo, super Galeam eadem Virgo.

O R I G O.

*H. Dabrow-
ski.*

Niderlandiæ partibus inchoata, seu in inferiori Germania, postmodum in Prussiam deuenere, vbi & clara manent in Polonia Casimiri temporibus, maiorem dignitatem assecuti sunt. Nam ad Radzinum in Villa Dabrowka cum statua honoret, Casimirus Hæctori Dambrowski pro bene meritis Capitaneatum Radzynensem contulit, qui nedum ipse, sed cum filiis fortiter Patriam decorauerat. Nam Ioannes filius ad Choyniciam inter occisos vix viuus repertus, Bartholomæus in Vngaria, Nicolaus in Moschouia, strenue occubuerunt. Sed qua occasione talia Arma primitus collata fuerant, authores nostri non referunt. Crediderim tamen, vel pro virgine Ducissa bella duxisse, vt quondam Vanda Poloniæ, dum contra Rotigerum gessit bella, vel in victoria, triumphantem Virginem victorijs conduxerat, prædecessor ipsorum in triumpho, sed fiant quacunque ex occasione, illa tamen erit, quia dexteram tetigerunt tyranni.

A M A

AMAZONICVM ROBUR
IN DAMBROVIIS.Amazonicum
robur.

Mulierem fortem quis inueniet? *quæsiuit Sapiens.* Esset namque precium eius procul & de vltimis finibus, sed ecce fortis mulier o Salomon. Mulier magnæ fortitudinis, eximiæ virtutis, inuictæ animi, classicum vocans, promouens, dicens, tubisquæ duabus dicens. Cecinerat quondam Vanda vltima Craci progenies contra Rotigerum, at victoria elata, fortitudinem profluenti condidit. At hæc mulier, vti omnium Amazonum robur, & classicum canit, & triumphum. Dextra & sinistra omnisquæ vasti orbis plaga, & clangorem buccinæ suæ sentiat, hoc intendit. Lybussæ Bohemorum Amazonidi, castra virginum habenti, Virginem cum tuba & lagena excubias faciēti, Generalis Præmyslij Bohemorum in manus venerat, vnde summa pecuniari redimitus euasit, sed tale classicum fraus nominatur & indignitas. Sed hæc Virgo Dambrouiorum, familiæ signum nobile, aperte duabus præcinens tubis castra, Dambrouiorum mares, Martis & Iouis filios procreasse, fæminas & matres, Amazones & Vlisses genuisse affirmat. Vnum Hectorem Dambrowski, *Paprocus*, à Rege Casimiro Poloniæ pro meritis Capitaneatu Radzyneñ. donatum fuisse testatur, cuius filij quam strenue pugnarunt pro Rege & Patria, audisti. Quid dicam de Ioanne Dambrowski, Palatino Chelmeñ. eius filio Hugone, illiusquæ sex filijs referam? Spectatum robur Amazonicum reconditum pectoribus, & animis late demonstrarunt.

Mulier fortis.

Vanda vi-
atrix.Bohemorum
Amazones.*Exercenda virtus est, & bona fortuna diuinitus petenda:**Nam qui hæc duo habet, beati simul.**Et boni viri nomine ferens, vitam degere poterit.* Stob. serm: CIII.

DVCEs IVSTI BELLi DAMBROVII.

Duces belli
iusti.

Virginem & tubam in cælo lectito. Nubes tubæ specie ad dies quadraginta visa est, vt *Niceph. lib: 15. & Plin: lib: 2. cap: 57.* Annorum crepitus & tubæ fonitus auditos è cælo, Cimbricis bellis accepimus crebrofque; Virgo verò inter Leonem & Libram sita, in cælis conspicitur: forte non aliud quam vices Bellonæ gerens, vt *Exod. 19.* clangor buccinæ vehementius obstrepebat. Ab hac Virgine hæc edocta est, vt non alia bella ducat quam iusta, hæc namque fortia, sancta, & beata sunt, nec Virgo alterius belli quam iusti dux esse dignatur. *Oppmecrus fol: 411. rem ita refert:* Car. 7. Francorum Rex, cum ab Anglis vexaretur, venit ad eum puella annorum quasi 18. dicens se diuinitus esse missam, vt ipsi indicet gladium esse in Æde Diuæ Catharinæ Fourbeñ. apud Turones, Aurelianam obsidionem soluturâ,

Virgo dux
belli.Car. 7. Rex
Gall.

*Puella dux
belli Gall. cō-
tra Anglos.*

itaque vestimentis virilibus induta, Gallicas acies ducebat, & primā inter primos pugnans, victoriam eripuit, & urbem ab obsidione semestri liberauit: Iusti belli Virgo Dux. Tale classicum & vobis demonstrat Virgo ô Dambrouij, pro Deo, Ecclesia, Patria, pro aris & focis, tale bellum Reges, amant, honorant: Deus exposcit, præmiat, est hoc negotium vestrum proprium Dambrouij, nam Corona Regni Polon. non magis militibus abundat, quam Dambrouijs. Attendite igitur, quid Hesiodus dicat de Iustitia, & consequendo bello iusto.

*Iustitia qua-
rimonia con-
tra iniustos.*

*Iustitia Virgo est Ioue progenerata,
Casta, & veneranda dijs calicolis:
Et quando quis ipsam læserit, obliquè iniuriam inferens,
Statim apud Iouem patrem Saturnium sedens,
Iniustam narrat hominum mentem, donec luat peccata.*

VERÆ NOBILITATIS SYMBOLVM ET STEMMA.

*Vera Nobili-
tatis stemma.*

*Luna Roma-
nus nobile stē-
ma.*

*Compendium
stemmatum
perdam.*

*Nobilitatis
bonum.*

*Homo se ip-
sum ut omnes
reuereri de-
bet.*

ROmani Nobilitatis veræ Stemma lunulas, quas Patricij in calceis gestabant, asseriebant: sed sunt varia Stemmata veræ Nobilitatis. Quapropter ne ut Solis rector, deijciar à patre, ut Phaeton, cum hoc Stemma veræ Nobilitatis Stemma dixerim. Pono rationem, Stemma Dambrouiorum, est compendium quoddam multiplicium Stemmatum. Construitur namque ex Virgine, tubis, Corona, candida veste, quibus multiplicatur veram Nobilitatem, cum exprimat: *Merito stemma dicetur veræ Nobilitatis.* Aliam dicam. *Boëtius ut refert Maiol. Col. 7.* Nobilitatem veram ita complexus est, si quid est in Nobilitate bonum, id esse arbitror solum, ut imposita Nobilibus necessitudo videatur, ne à Maiorum virtute degenerent. Hoc video in hoc Dambrowiorum Stemmate, curarunt non degenerare à Maiorum virtute, multos more Maiorum Patriæ seruire, ingenio & armis, vidimus, legimus. Adhibeatis igitur ad *Democriti* doctrinam aures ô Dambrouij. Non magis alios homines reuerere, quam te ipsum: neque magis delinquas, si nemo resciturus sit, quam si omnes homines, sed te ipsum maxime verearis, & hanc animo tuo legem constituas, ut nihil absurdum committas: ita namque veræ Nobilitatis Stemma conseruabitis.

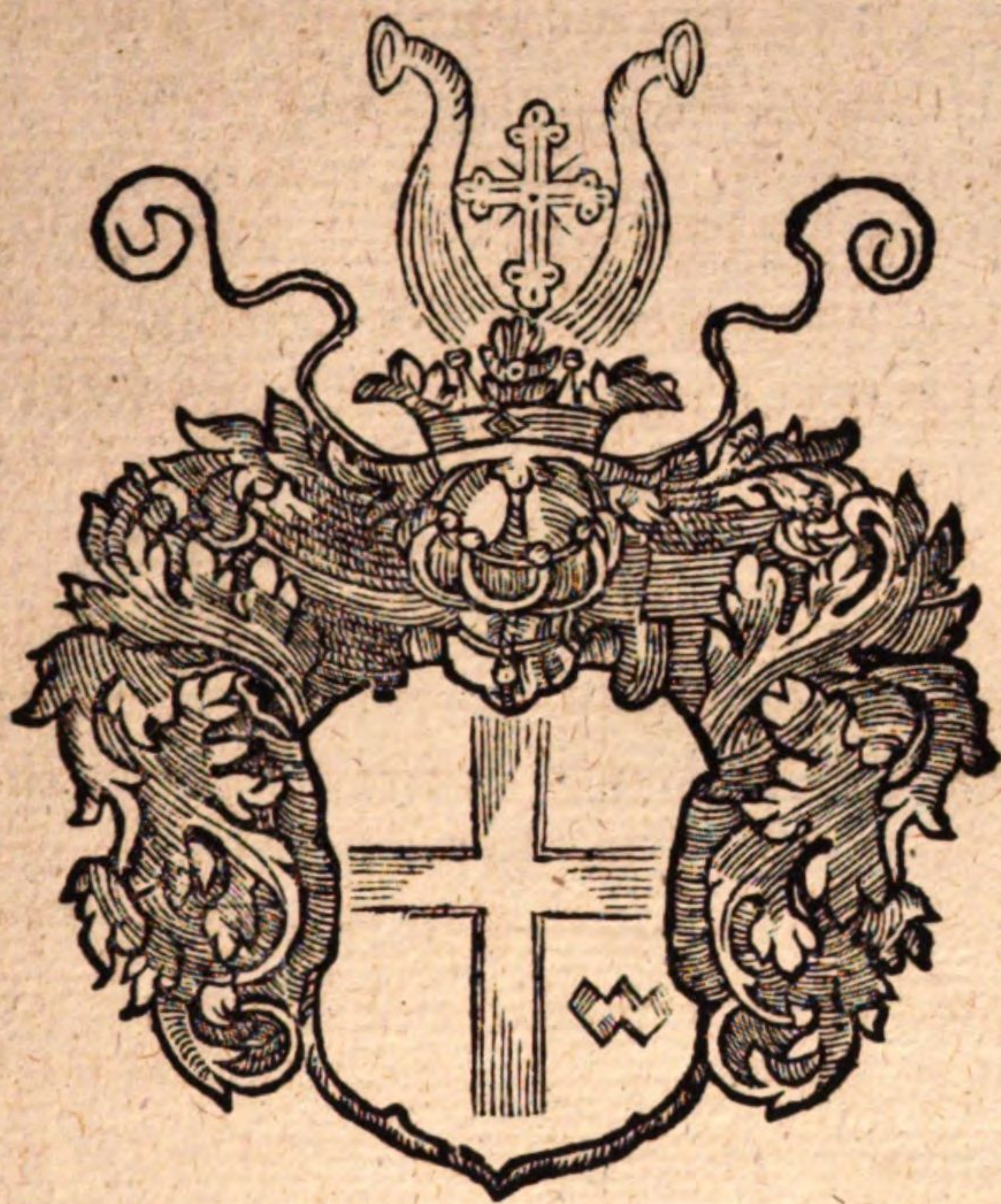
LINEA FAMILIÆ DAMBROVIORVM.

HEctor Dambrowski Casimiro Rege Sceptra tenente, Capit. Radzinen. ubi & Villa Dabrowka, à qua familiam notant. Eius filius Ioannes ad Choyniciam vulneribus confectus, inter cadauera militum vitam conseruauit, dum à suis inuentus curæ chyrurgorum commissus fuit. Re-
lique-

liquerat filium Barthol. in Vngaris expeditionibus mortuus. Nicolaus alter filius in Moschouia occisus, Ioannis vero filius, Ioannes Palat. Chelmenfis, Capit. Radzinen. in multis expeditionibus & occasionibus Regni clarus. Filius eius Hercus seu Hugo ex filia Palat. Chelmen. Catharina Dziatynska, reliquit filios, Ioannem, Nicol. Michael. Stanisl. Andream & Felicem, filias quatuor. Ioannes alter Capit. Radzin. filius, ex Gluchowska filios quinque. Est in Podolia superstes ex hac familia Ioannes Dabrowski, qui à iuuentute ad senectam miles, ad Illustres in bello viros, Nicolaum Strus in Moschouia, Martinum Kazanowski, Campiductorem Regni, in Prussia & Valachia Nicolaum Potocki, contra Scytharum expeditiones multoties clarus. Fert signa dexteritatis sue in corpore à tormentis bellicis sub Stolicá, & à sagittis Scytharum.

D E B N O.

Dobno.

D E L I N E A T I O.

EST Cruz lata per totum campum deducta, coloris albi, ad latus sinistrum inferius est Abdank, coloris albi, in campo rubeo, ut Abdank, super Galeam sunt duo cornua Bawole, intraque Cruz.

Cruz lata.

O R I G O.

DEmbrotas nomine, genere Scythæ, circa Annum 1244. Boleslao Pudico regnante, incorporatus Regno Poloniae, & Nobilitatus ob strenuum animum, inter Arma & victores, cum fidem Christi amplexus fuisset ante nobilitationem, Cruz sancta ut renato ex fonte Baptismatis, in insignia Nobilitatis æterna collata sibi fuere. Qui virtute, fama, & moribus, cum in dies proficeret; Virginem, genere, diuitijs,

Dembrotas.

*Abdank ad
Crucem.*

diuitijs & forma splendidam de Armis Abdank in coniugem acquisi-
uit, ad cuius rei memorem fortunam, Cruci Abdank associata fuere.
Plurimos referunt Historiæ, qui originem suam & hæreditatem in De-
bno & de Debno ducunt & scribunt, Domus & Familia usque in præ-
sens clarissima manet. Stricouius hunc non Scytham, sed Lituanum
asserit, Douoina dictum *Paproc.* in captiuitatem à Scythis ductum fuis-
se dicit.

*Fons benedi-
ctionis Crux.*

F O N S B E N E D I C T I O N U M.

*Baptismo a-
mouetur lo-
quela.*

Alij Abdank seu VV. Virginem violatam, addita fuisse Cruci,
quod Virum de Armis Abdank illudenti sibi ob genus Paganum,
in congressu coram Rege vicerit. Quare donari vitam illius sibi
Rex petijt, & Arma Abdank Armis Dembroti adiunxit, sed fiat ex
vtroque Hercules. Anno 1275. in terra Cracouien. natus fuerat
puer cum dentibus, qui eadem die loquebatur clarè & distinctè, ceu
vir maturus, qui ad fontem Baptismi, vt deductus & baptizatus fuit,
& dentes & loquelam amisit. *Cromer. 12. edit. lib: 8. fol: 165. Stricon.
lib: 8. cap. 8.* Quis Baptisma eius non fontem benedictionis dicet? Vi-
detur quidem amisisse bonum cum amisit loquelam, sed rectè inspeci-
endo, amisit malum & monstrum, atq; Sathanæ desijt esse instrumen-
tum, & bonum ac fontem benedictionum accepit. Et bene Horat.

*Baptismi di-
gnitas.*

Fingere qui non visa potest, commissâ tacere

Qui nequit, hic niger est, hunc tu Romane caueto.

*Clotildis.
Fides ex vi-
toria.*

Nondum visa nec cognita loquebatur, & commissâ per naturam,
non loqui sed plangere nesciebat. Fontem benedictionum ex prædi-
ctis Armis vobis successoribus Dembroti merito ominabor, & ea ex ra-
tione, quia Clodoueus Rex Franc. in horrendo cum Sueuis bello non
aliandè fontem benedictionis, victoriæ & fælicitatis arripuit, quam ex
Cruce baptismali & sancta. Inuocauerat namque I E S V M Christum,
quem Clotildis coniunx ipsius pijsima colebat, vt si in tanto disci-
mine faueret, Baptisma fidemque profiteretur; concreditur, vicit & ba-
ptizatur, *in vita S. Remigij, Hincarus de tali fonte Zachariæ.* In die illa
erit fons patens domus Dauid, & habitatoribus in Hierusalem, in ablu-
tionem peccatoris, & menstruatae. quod exponendo *Isidorus l. 1. sent.
c. 24. ait:* Domus Dauid & Ierusalem Christi Ecclesia est, in qua manat
fons in abluionem peccatorum. Hæretici id sola imaginaria ostenta-
tione faciunt, ideoque illis Baptismus non ad remissionem peccatorum,
sed ad supplicij testimonium datur. Talem benedictionem vester Bo-
leslaus de Olesnica, fontemque benedictionis Palatinus Sendomirien.
Anno 1440. expressit, cum duodecim filios, & tres filias matrimonio
suscepit. Quorum Iacobus erat Archiepisc. Gnesnen. qui sancto Ad-
alberto de marmore struxit Mausæolum, alij omnes ferè dignitatis ho-
nores

*Hæreticorum
Bapt. differt
à Bapt. Ca-
thol.*

nones, patriosque titulos abundè ampliatis, non sine admiratione & exemplo, posteris ex se tradiderunt.

SPLENDOR ECCLESIAE SANCTAE.

B Nilus Martyr in suis Tropologicis sententijs, splendorem Ecclesiae in duobus constituit, in Innocentia & Castitate. Innocentia, inquit, in corde, Castitatem in corpore exerce: vtraque enim Dei templum ædificat, hoc est, splendentem facit. At nullo splendidior facta Ecclesia, quam Cruce Dñi nostri I E S V Christi: hinc namq; Crux signum Dei, signum Christi, signum Salvatoris, signum Ecclesiae Christianae, quasi tesseram & vexillum Summi Imperatoris S. Patres nominarunt. Quocirca in Antiochenorum dictarijs recenset *Iulianus*, ut habet *Lipsius in annotationibus de Cruce, lib: tertij, Capitis 15*. Litterae Christi nomen exprimentes Chi & Kappa, semper splendidas fuisse referunt, dicentes: Chi & Kappa, nihil iniuriae ciuitatibus intulerunt. Sed ad vos ô successores Dembrofi diuertere intentum placuit, splendorem Ecclesiae in vobis concipio, nam innocentia in cordibus vestris apparuit, cum Iacobus de Sienna Episc. Crac. & Dux Seueriae inuitus, iubente Roma, Episcopatum Crac. accipit, cui ex eadem innocentia, & cedere erat promptissimus. Apparet talis spendor Ecclesiae, & in Ioanne Sieniensio, qui, ut refert *Paproc.* ex milite Castell. Halicien. ex Castellano Archiep. Leopold. factus, Orphanorum tutor, Oppressorū iuuenem, Patriae columna, Ecclesiae suae spendor. Quid referam de Zbigneo Olesnicio, Cardinali S. R. E. Episc. Crac, & Duce Seueriae? qui à Duce Tessineum emit Ducatum Seuerien. pro Ecclesia, & Bernardinos Cracouiae fundauit, ut *Cathalogus* habet & *Paprocus*. Non immerito de illo, ut splendore Eccl. Christi. Kantscius.

Cruz splendor Ecclesia.

Innocentia & Castitas ædificant templū.

Signum Dei.

Christi littera.

Chi, Kappa.

Gradus Sieniensis.

Olesnicki Card.

*Non hoc splendidior, non hoc animosior alter
Gratior atque suo, commodiorq; gregi:
Quiq; magis Patria, sacris prodesset & aris,
Nomine vel tantum posset ubiq; suo,
Dignus Nestorea, ut superaret secula. Paucos
Huic sperare potes, Sarmatis ora, pares.*

Sed iam prodest quid enumerare multos? Effugiam Antalcidae rumores, qui, ut *Plutarchus* refert, cuidam laudationem Herculis recitaturus, dixit: Quis verò, inquit, eum vituperat? Plurimi me hercule veniunt de his Armis laudandi & extollendi, pauci vituperandi.

PATRIAE SALVS.

S Alutis Patriae genitricem esse, laborem & amorem innuit *Val. Max.* lib: 5. dum inquit: Virtutis est bona Patriae auxisse, & eius mala in se transferre voluisse. Primum est laboris, alterum amoris. Quapropter

Patria salus.

*Genitrix salus Patrie
Labor, amor.*

propter Hector apud Homerum socios suos, ut fortiter pro Patria dimicent, nec laborem & mortem pro eius salute obire horreant, his verbis hortatur: Ill. O.

*Pro Patria
mori etiam.*

*Pro Patria magnum decus est, profundere vitam,
Nam reliqui ciues vestra virtute teguntur:
Et salua interea matres natiq; manebunt,
Qui sunt ætatis ventura semina & urbis,
Templa manent, legesq; bonæ, pietasq; pudorq;
Et tunc quisq; suis rebus fundisq; fruatur
Cum pulsi fugient hostes in Patria Regna.*

Labarum virtutis dicitur.

Stemma vestrum, o successores Dembroti, salutem Patriæ præfagit; nam Crux quæ ante in Labarum Constantini versa, Labarum dicta non aliunde quam à labore, & labore pro salute Patriæ, ut *Greg. Nazianzenus, doctus & fortis Orator, Orat. III. in Iulianum ait.* Laborum levamen pausamque esse, & à Romanis appellari, quod & Græci innuunt, dum *Λαβωρον* scribunt. Et forte sublato illo signo Imperatorio & conspecto, miles ad laborem expeditionem vocabatur, quo etiam viso, acclamabant. Labor, labor. Ita *Lips. de Cruce in Annotat. lib: 3. cap: 15.* Etiam Crux vestra ad laborem ceu Labarum Constantini vos incit. pro Patria, sed nedum ad laborem, verum & ad amorem. Hic in successoribus Dembroti hoc annotavit *Longinus*, erant audaces, vehementes, Martis filij. *Paprocus* verò, & ante ipsum *Cromerus*, plurimos Archiep. Episc. Palatinos, Castellanos, Legatos, Rothmagistr. enumerat. Erant Palatini Sendomiriens. Dobieslaus Olesnicki de Dobno, 1440. Ioan: Dobieslaus alter Pal. Sendomir. Zbignei Card. Episc. Crac. fr. Ioan. filius. Ioannes Palat. Russiæ Olesnicki. Zbigneus Olesnicki Pal. Russiæ. Ioannes Pal. Lublin. filius Io. Głowacz. Iacobus Archiep. Gnesnen. Zbigneus Episc. Cracouiens. Cardinal. Dux Seueriæ. Ioannes Archiep. Leopoli. Ioannes Głowacz Marschalcus Regni Pol. Stephanus Legatus ad Turcas, & alios quos in serie videre licebit. Non est igitur difficile salutem Patriæ vobis ascribere, ubi non est difficile virum fortem, prudentem, eruditum, & de Repub. optime meritum numerare.

*Labor
Amor.*

*Monitorium
virtutis est
Crux.*

MONITORIVM VIRTUTIS.

Crux cum filiis Constantini.

Constantinus M. auream Crucem cum efformauerat, se, & filios suos ibi apposuit, non in aliud, quam in monumentum virtutis. Sic enim *Suidas*: Crux ad partem Borealem foris stabat, auro illita in extremis rotundis pomis, ubi & ipse & filij eius conspiciebantur aurati. Sed aliud quoque me monet, ut crucem monitorium virtutis referam. Deuotus quidam miles *Vualterus* nomine, B. V. Mariæ cum inuolue-

inuolueretur quodam peccato Cruce communitus fuit. Celebranti namque Sacerdoti Sacrificia incruenta, aurea Crux sub Calice apparuit cum chartula, in qua hæc. Ex parte Mariæ Matris Christi militi Vualtero hanc crucem defer. Facit. compungitur miles, & fune collo imposito ad altare B. Virg. sese illi mancipauit. *In exemplis Casarij.* Plurimis ex vobis Crux vestra o Successores Dembroti in monitorium æternum fuit: quocirca & in Sanctos pij, & in Patriam officiosi, in Ecclesiam deuoti, in pauperes liberales, in domesticos beneuoli extiterunt. Hinc dogma creuit Iacobi de Sienna Episcopi Cracouiensis. humilitatis ac virtutis plenum.

*Militi B. V.
deuoto Crux.*

Qui me felicior esse

Expetis, ad summos ne properato gradus.

Sed quia aliqui sunt, qui Crucem hanc ad similitudinem Crucis Christi efformatam, aduerso cruci dogmate, fædissimoque blatrato Rakouiæ, & alibi locorum conspuerunt; nec in in monitorium virtutis promouendæ, & Ecclesiarum antiquorum prædecessorum morem inuigilare cæperunt, omnis benedictio Dei ab ipsis amota est, & miserè perierunt. Vt bene Plautus notandus reliquis eorum esset.

Crucis blasphemiam perant.

Tum demum nos homines nostra intelligimus bona,

Quum quæ in potestate habuimus, ea amisimus.

Et Pindari.

Antiqua gratia dormit, homines autem sunt ingrati.

Meritas Persæ admissorum pænas dedere Zenonis Imperatoris temporibus. Recogitarat enim Persarum exercitus in Cæsarea signa (quibus affixæ pendebant ostendebanturque pacis inter vtramque gentem initæ conditiones) præceps ruere, ac conuellere, verum ex improviso in præparata à Romanis fossa, Rex & exercitus intercepti, & reliquiæ fusæ & profligatæ sunt. *Paradinus in Sym. Heroicis.* Crux vestra est signum Cæsaris supremi, in quibus pax inter vos & Deum inita continetur, qui ea dolosè conuellit, extirpatur: qui & salutaria amplectitur, benedicatur, saluatur. Nam etsi sol & sceleratis & bonis oritur, & mare piratis & nauigatoribus paret: illorum tamen terminus in exitium, istorum verò in vitam.

Pacis conditiones lacerata.

O factum iustè: sic rident lumina iustis,

Inuidiâ iniustis lumina fracta, dolent.

F A M I L I A A R M O R V M

D E B N O.

S *Trenuus miles genere Scythæ Debno, seu Dembrotes. Anno 1244. Quem Stricouius lib: 13. Cap: 2. Dowoinam dicit. Demetrium cuius filius Iasan Iudex terræ Cracouiensis. multa priuilegia referunt.*

T

Olesnicij

Olesnicij, Dobieslaum Palat. Sandomirien. Epitaphium refert in monte
te S. Crucis caluo, 1440. de Olesnicá, qui ex filia Demetrii de Boży-
dar Catharina reliquit filios, Ioannem Castell. Leopold. Petrum Vena-
torem Sendomir. Paulum, Iacobum Archiepisc: Gnesnen. David Ar-
chidiac. Sendomir. Demetrium Præpositum Scarbimirien. Andream
Succamerarium Sendomirien. Matthiam, Sigismundum, Victorinum
Sbigneum & Martinum. Filias verò, Catharinam, Elisabeth. & Do-
rotheam, consortem Ioannis Koniecpolski, Cancell. Regni Pol. Ioannes
filius Iudicis Cracouien. Pater Reuerendissimi Sbignei Cardinalis &
Episcopi Cracouien. & Ioannis Palatini Sendomirien. Erat horum
Pater Marschalcus Regni, 1436.

Sinienscij de Olesnicá, Iacobus Archiepisc. Gnesnensis ab Oppido Sienna,
nominatus genitor suus Sienieski. Hic pro Ecclesia Dei, & ornatu
Archiep. sui plurimum laborauit, cui Ianicius subscripsit.

Vir pius, & patiens, non longam pronus ad iram,

Qui sortis varium pertulit imperium :

Struxit Adalberto de marmore Mausolæum,

Dignus qui tantum conderet vnus opus.

Sbigneus de Olesnicá, Artium Magister, post ViceCancell. Regni, tum
Episc. Włocławien. demum Cracouien. postmodum Archiep. Gnesnen.
Hic Eccl. Cracouien. terram Seuerien. à Venceslao Duce Tessenen. pro
sex millibus marcarū latorum grossorum emit. R.R. Patres Bernardinos
in area sui germani Cracouiæ constituit. Miechouius lib: 4. Ec-
clesiam Sadecia fundauit. Et plurima alia beneficia contulit. Vn-
de Ianicius :

Magnanimus vindex Patriæ, pietatis Asylum

Pro grege qui gessit prælia iusta suo,

Huic similem fas est nobis sperare Poloni?

Nunquam Sbigneum qui superabit, erit.

Dobeslaus de Olesnicá, Palat. Sendomir. Ioannem Głowacz Marschal-
cum Regni & Palat. Russiæ reliquit, ex illo Andreas & Ioannes.
Ioannes reliquit Petrum & Stanislaum, Petrus partita bona Patris cum
fratre accepit, Olesko, Zatoſce, Podkámienie, quæ bona cum filiabus
cesserunt alijs familiis. Stanislaus acceperat bona Złoczow, Lopá-
czyn, Stolpin, sed postmodum Regi cessit, Sienna à quo Sieniescij in
Sienna. Andreas Głowacij filius, Dominus in Rimanow & Chrostiná
ex Kulikowska hæredissa in Gódogory, reliquit Victorinum & Ioannem,
qui Pomorzany emerunt. Victorinus ex hæredissa in Buczac, reliquit
Victorinum & Sbigneum Castellatum Sanocensem, qui reliquit Ioan-
nem Castell. Haliciensem, Legatū ad Imperatorē Turcarum. Rothmag.
in Moscouiam; qui ut copias ducit, moritur, relicta prole ex Paniem-
ska, filia

*ska, filia Capitanei Zydacouiensis. Alterum filium Nicolaum Succa-
merarium Sanocen. Oratorem, occisus à Kamienieccio, reliquit filium
ex Stárzechowska, filia Palatini Podoliae, Stanislaum & Sbigneum.
David Magnus in Exercitu, hasta ad Obertin vitam finiuit. Nec dis-
similem filium reliquit Ioannem, erat enim & consilio & virtute, in
Legationibus cum Valachis, & in expeditionibus publicis praclarus.
Sed quis tam amplissimam domum, ac Senatorum dignitate splendentem
enumerabit. Ab anno 1244. ad annum 1577. continuos Senatores
habuit, & habet. Sed inter alios Sienieńscios, Ioannem Archiep. Leo-
poliensem referre dignum est, cum marmor de illo Leopoli sic referat.*

Dic mihi quo titulo, vel quo sit nomine dignus

Hic, cuius tumulus nobile corpus habet:

Hic fuit à Sienno, claro de sanguine cretus

Ipsè Ioannes, dextra animoque potens.

Acer in Arma, Getas, Moschum, Turcamq; ferocem,

Fudit, Obertini praelia magna tulit:

Qui genitor vidit natos, nataq; nurusq;

Diues opum magnis, diues amicitijs.

Qui post Castellanus erat magnusque Senator

Sarmatiae, ex oris vrbs Halicia tuis.

Qui deductus erat, grauis hanc Antistes in urbem

Miles erat, Pater, & denique Praesul erat.

Potworowski doctrina & pietate excellentes.

*Sulimowski de Mileiow, ex Dobeslao Głowacz, Marschalco Regni,
procedunt. Rothmagister S. R. M. annis multis, ac demum in Tur-
ciam Legatus vnus fuit, qui Constantinopoli agebat plurima negotia
pro captiuis, redimerat & Sacerdotem Ordin. Praedicatorum ex tri-
remibus. Habent statua sua in confinibus Regni ad Vinniciam expe-
ctationis optime adolescentes.*

*Czermienski cum eisdem Sulimoujs confinia tenent, æmuli in virtute &
pharetra.*

Stoiewski in Palatinatu Siradiensi, antiqua familia.

*Pozowski in Palat. Sendomirien. Stanislaus in castris Ducibus Exerci-
tuum dilectus, & in scientijs bene versatus, consilio sano celebris.*

*Czątkowski in Sendomirien. Palat. Ducibus in Ostrog sub signis militaribus
obsequia ponebant, aliqui in captiuitatem Scythicam deducti.*

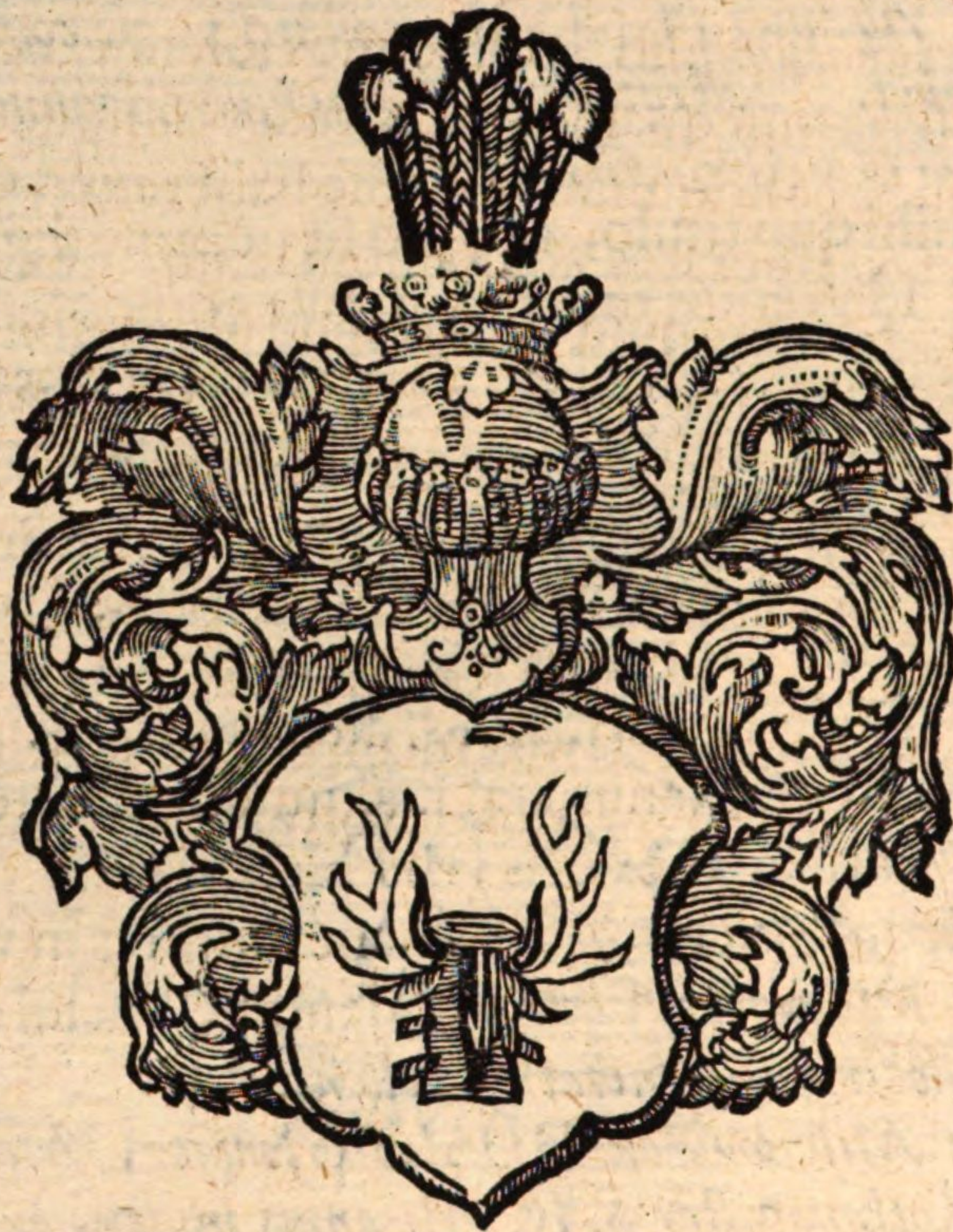
Nádkowski in Præmyslien. terra. Iustitiae cultores, militarem obseruāt.

*Czyminski cum Sulimoujs & Potworowskijs vicini, tam possessione, quam
virtute.*

*Skronski Petrus, ad omne ac singulare bonum & honestum, aptus &
promptus vir.*

Plurimas fortè domos & familias quas non enumerauimus reperies in Regno, sed his adscribere Lectori licebit.

DEBOROG.

DELINEATIO.

EST truncus quercinus vetustate consumptus, terræ radicibus firmatus, ex cuius medio prodeunt duo cornua ceruina.

ORIGO.

AVGUSTVS Rex Poloniae dum recreat animum venatione, venator illius diligenter dum obseruat inter arbores & arbuta feras, conspexit à longe cornua Cerui, recreatus putabat se inuenisse ceruum, sed cum disponit retia, & venaticos canes, non Ceruum, sed naturæ monstrum quoddam cornua è trunco quercino producta comperit. Aduocat itaque Serenissimum Regem, qui plurimum recreatus tam re nunquam audita nec visa, Venatori eiusmodi truncum cum cornibus Ceruinis in signum Nobilitatis Regia benignitate contulit.

MAXI-

MAXIMA FORTVNARVM.

M Agnis coniecturis statuebant antiqui fortunam, quapropter nedum diuersis figuris fortunæ potentiam figurabant, sed diuersis quoque vocibus, nominibus exprimebant, nunc perpetuam, nunc stabilem, nunc talem & tantam vocitantes. Vnde maiores nostri omnibus rebus agendis præfabantur. *Quod bonum faustum felix fortunatumque sit.* Hinc mos solennis Persis fuit, vt de nulla re graui & seria quicquam prius statuam eamque auspicarentur, quam prius oratio & colloquium religiose haberetur, *vt refert Cedrinus.* Quapropter & Isocrates ad Dæmoniacum. Si velis tibi parare (*inquit*) amicos, bonum quid dicito apud illos quod aliquis illis renunciet, nam principium amicitiae laudatio est. Magna equidem tribuebant fortunæ, quam & reuerenter habebant: sed maxima fortunarum ipse Deus est, omnium creator, conseruator, auctor. Cur *Fortuna for-* tam mirandum naturæ Cornua è quercu non demonstraui alteri *unarium De-* venatorum Deus, nisi prædicto ad Regem venatori? Quia Deus tam *us.* suaui medio disposuit ipsum ad maximam fortunam, honorem, titulos & nobilitatem, vnde Horatius de fortuna:

*Fortuna saua leta negotio
Ludum insolentem ludere pertinax
Transmittat in certos honores
Nunc mihi nunc aliis benigna.*

Et Christianus Pòeta ita de Deo

*Tu Deus ex alto qui prospicis omnia cælo
Quique vides maneat quanta ruina tuos.
Consule militibus sacris & consule templis
His ducibus prohibe bella cruenta geri.*

*Quæ familiarum his armis insigniretur, animaduvertere non potui.
Sed si qua familia superest, lector æqui bonique consulet.*

D O Ł E G A.

D E L I N E A T I O.

*Solea cum
cruce & sa-
gitta.*

EST solea alba supra quam crux eiusdem coloris, In cuius concavitate est sagitta pennis tangens soliditatem soleæ. In campo ceruleo. Supra galeam vulturis ala, per cuius medium sagitta.

O R I G O.

Habet originem ab Iastrzembsciorum Armis, sicut & omnes soleæ. Militi sic vocato Dolega, de armis Pobog collata, dum hostem Prussicum fortiter dimicando, eorumq; cuneos ceu solido incude, forti & inuicto pectore inuadendo, illorum Ducem è balista interemit, ac victoriam Boleslao Kriuoustio porrexit. Sed in Regno ab Arnolfo Episcopo Posnaniensi circa Annum 1162. & consanguineos ipsius clara extiterunt. *Addit Paprocius Anno 1414. Jagello Rex Poloniae in Comitibus Hrodlenibus, eadem arma viro Lithuano Monkwilto concessit.*

Monkwilt.

N E M I N I C E D O.

Fælix inscriptio, at non communis. *Appianus de Cassio Romanorum refert: Cum exercitus Parthorum sagittis cæsus esset, Cassius*

sius reliquias ad se confugientes seruire conabatur: *Admonet Chal-*
deus. Tantisper pertrahe tempus, dum luna scorpione decurso sagittarium attigisset. *Cui ille:* Magis sagittarium metuo, quam scorpione-
 nem, habuit cui cedat. At Dolega noster: Nemini cedit, non enim
 scorpio, & sagittarius nocet, cui præsidio Mars, cui ferreum pectus,
 cui munitio crux. Omnia possum in eo, qui me confortat, dicebat
 expertus Apostolus. Et Dolega nemini cedit, quia omnia potest,
 qui virtutem suam fide & cruce firmat. *Paradinus in Symbolis He-*
roicis: Virum constantem integerrimum & cordatum ita efformauit.
 Posuit incudem in quem sagittæ tentant, sed franguntur. Quare in-
 scriptum: INFRINGIT SOLIDO. Me hercule, quisquis Dolegios
 cadere coëgerit, infringet solido, sunt namq; & virtutibus clari, &
 pietate insignes, & consilio graues & sapientia strenui, sunt ore & re
 proficientes, Patriæ, Regi, & Regno. Alij namque ex illis erant
 Cardinales S. R. E. Alij Episcopi, & Senatores Regni, alij thesaura-
 rij, alij Palatini, Legati ad Turcas, varijque officiales, vt in serie vi-
 dere licebit, & omnes dignissimi. Vt de ipsis liceat dicere, quod de
 Aureliano Venantio dixit Cassiodorus. In ipso ætatis, ingenij, virtu-
 tis flore, spes publicas statim fulcire cæperunt.

*Sagittarium
& Scorpio.*

*Incus cum sa-
gitta.*

*Spes publica
in flore ætatis.*

STEMMA VIRTUTIS SOLIDÆ.

Solidi acuminis rem narrat. N. Clau: Parad. Cum cultellum Phi-
 losophicum, longa mora temporis adinuentum notat. Erat in-
 quit tantæ soliditatis & acuminis, vt incudem per medium seca-
 ret. Ego verò dum stemma Dolegiorum considero, solidæ virtutis
 stemma non immerito dico. An Sancta Crux, non stemma virtutis
 solidæ? Agnes virgo de Ordine sacro Prædicatorio sancta in testimo-
 nium sit, quæ cum orasset sacer habitus rore in modum crucis cælitus
 conspangebatur, & violæ ex loco orationis emicabant. Et vestra
 crux, quæ soleam opponit ardenti sagittæ, profectò stemma virtutis
 erit. Referebat Licostenes de equite quoddam. T. Labieno de præda
 Gallica strenuo equiti Romano, aurum donauit. Videt Scipio & ait:
 Habebis donum viri diuitis, & eques aurum abiecit. Audit post à
 Scipione: Imperator te armillis argenteis donat: alacer cum gaudio
 abiit, accepit. Aurum abiecit, honorem amplexus est. quid
 Virtus solida in milite. Non aliud talia Dolegiorum arma expræ-
 ferunt quam virtutem solidam. Quid enim crux, solea, sagitta,
 ala vulturis cum telo? Sunt hæc pietatis specimina, fortitudinis in-
 signia, victorum trophea, perennitatis monumenta. His iustructi
 milites Sierakowscij, Iastrzembscij, Kowalewscij, Patriæ murus &
 ante-

*Cultellus
Philosophi-
cus.*

*Crux stemma
solidæ virtu-
tis.*

*Aurum pro
honore abie-
cit.*

*Solida virtus
in milite.*

antemurale facti. His commoti Lasoccij, Ioan : Hunniadi consilio, graui prompti fuere. His admoniti Káwetccij, Krętkouij, Bábieccij, facti iudices, iuste iudicando, electi legati, libere pro libertate egerunt. Vocati Senatores, parentis affectum in Rempub: conseruarunt. Luctarunt cum fælicitate, & à fælicitate non vincebantur.

A M A B I L E S D E O T E R R I B I -
L E S M V N D O.

Honestas petenda.

Disciplina praua.

LAcones si quando suos inuitarent Deos, nihil petebant aliud, quam vt adderent Dij cæteris bonis, ea quæ honestissima essent. Tantum valebat apud gentiles rerû honestas. *Plutar: in Apophst. Laconicis.* Verum interius rem indagando, honestas Christiani hominis, non alia, quam esse amabilem Deo terribilem mundo. Nam cum nulla sit tanta naturæ bonitas, quæ praua disciplina non corrumpatur; si aliquis ista honestate Christiana munietur, à disciplina peruersa non mouebitur. Vobis ô Dolegij talis gratia, quasi cum ortu venit, vt sitis amabiles Deo, atq; in Deo radicati ex cruce, terribiles mundo & diabolo, ex sagitta audebat quidam nuntijs Demetrii Antigoni filij Hectoris Magaræ stilpo, cum gratia ipsius libertate donatus libellum bonorum amissorum daret, respondere.

Dona quæ non amittuntur.

Káwetccij.

Nil bonorum meorum amisi, nam eloquentia & eruditio mihi sunt. *Laert: lib: 2. Cap. 12.* Vobis verò ô Dolegij dicendum: Nostra bona propria & domestica sunt, Amabiles esse Deo, terribiles mundo. Multi namque ex vobis, & omnes ferrè exercitatisissimi milites, plurimi doctissimi iudices, sapientissimi Notarij, Optimi Senatores. Iudicem Terrestrem in Podolia, & Notarium germanum eius Kaueccios de vestris armis dum recolo, iure meritò tales titulos tribuo. Obseruarunt namque, *quod B. Nilus in Tropol: sententiis docebat:* Cum inquit operi manum adhibes, lingua cantet, mens verò oret, Deus enim á nobis vt sui memores simus exigit. Quid dicam de pijsimo Cardinali Episcopo Wloclauieñ. Nicolao Lasocky, quid de Arnolde Episcopo Posnanieñ. Alexandro Episcopo Płoceñ. Erant amabiles Deo, terribiles mundo. Sed concludat iam Fælix Srzensky Eques Polonus de vestris armis, cui Palatinus Płoceñ. Capit: Margeburg. Vinsneñ. Łomzeñ. tale Epitaphium posuit.

Epitaphium nobili Poloni.

*Vixi Patria, volui, feci, honesta, utilia, iusta
Defunctus quiesco hic clarus auis factisq; meis
Post funera viuam, inclyta defuncto fama superstes erit.*

LINEA

L I N E A F A M I L I Æ
D O L E G I O R V M.

Arnolphus Episcop. Posnaniens. de quo Cathalog. qui obiit anno 1162.
Alexander Episcopus Płocensis, qui Ecclesiam ibidem B. V. M. è lapidibus extruxit, obiit 1166.

Echo è Sarcophago piè demortuorum.

In vita viuum Christum comitabar euntem :

In tumulo positum, mortuus ecce sequor ?

Et velut ille polos superata morte meauit,

Scandam cælestes sic rediuiua thronos:

Quisquis es hæc tacitâ tecum qui mente reuolues,

In tumulis etiam tædia nulla feres.

Lasoccij, Nicolaus Decanus Cracouiens. in Concil. Basiliens. legatus. Electus Episcopus Posnaniens. De quo Cromer. lib: 21. vir ingenio, solertia, doctrinaq; singulari potens, cuius consilio Ioannes Huniades plurimum usus fuit, ut fertur: Vixit anno 1439. Nicolaum alterum ibidem Cromer. Thesaurarium Curie Regalis meminit. Anno 1443. Nicolaum tertium Episcopum Vroclauensem, Cardinalem S. R. Ecclesie, Epitaphium in Caminensi Ecclesia offert. Anno 1450. Georgium Vexilliferum Dobrzyneń. & Ioannem Contributionum Regni exactorem, sub anno 1436. Papr. in Nido meminit. In Dobrzyneński terra Lasoccij à Lasotki, Iacobus qui notat familiam à Brzeźie, Castell. Łęczycień. qui ex Leżeńska reliquit Ioannem, virum singularem, virum in studio Martis, & Iacobum Præpositum Brzeźineń. Germanus verò Iacobi Stanislaus Succamerarius Łęczycień. ex Bábska reliquit Stanislaum, Abrahamum, & Ioannem, qui ex Sacramentali Matrimonio susceperant optimè spei prolem, considerarunt namq; quod

Viuere non verum est, vitam traducere longam,

Si poscis verum viuere, viue benè.

Christophorus tertius illorum frater Capit. Gostineń. reliquit ex Sczawinska filium & filiam, Myscouio consortem. Satis magno decori Reipub. & Patriæ Domus Lasoccia usq; modò permanet, permanebitq; dum memoria numisq; celebrabunt illud dogma sancti Spiritus, 2. Paralip. 20. Si quæsieritis Dominum, inuenietis: si autem dereliqueritis eum, derelinquet vos.

Kretkowscij in Dobrzyneński terra, Ioannes Palat. Bresteń. ut Priluscus in suo opere, lib: 2. cap: 2. Nicolaus etiam ibidem Palat. ut Priluscus lib: 1. cap: 2. Reliquerat filium Erasmus Castell. Gnesnensem, Legatum in Turciam, regnante Augusto Rege Pol. Vir magnæ estimationis,

tionis, virtutis & gloria, caelebs obiit. Alij filij eius Andreas & Lasota domi pacem, quam bellum in campis magis elegerunt. Gregorius Germanus Nicolai, Castell. Bresten. Reliquit optima educationis, & maiorum gloria, zelantes successores. Contra Moschos, Gedanenses, aliosq; Patriae hostes, strenuos milites, sic victus & nitidus miles in primo pulvere deficit, fortior autem, ex confragofo venit, ait Seneca. Erasmus Kretkowski, Archidiaconus & Officialis Generalis Cracou. Secretarius S. Regiae Maiestatis.

Srzenfcij in Palat. Płocen. notant familiam suam à Sokolouo. Stanislaus Palat. Masouiae, ut Epitaph. in Ecclesia Srzeńsceń. Illust. & Mag. D. Stanislaus Srzenski, Palat. Masouiae, dictus Grad. Obijt 30. Mart. 1636. Eius filius Felix Palat. Płocen. Malborcen. Visneń. Lomzensis Capit. Cuius Epitaph. ibidem.

Felix Srzenski à Sokolouo, Palat. Plocensis, Marieburgensis, Visnensis, Lomzensis Capit. pietate in religionem singularis, ac in Reip. administratione, prudentia, fide incredibili, &c. Super Sepulchrum verò incisum est.

Vixi Patriae, volui, feci honesta, utilia, iusta, his defunctus posteriorum exemplo hic quiesco, Clarus auis factisque meis post funera viuam inclyta, defuncto fama superstes erit. Nec primus, nec vltimus, omnes me antecesserunt, omnesq; sequentur.

Reliquit primam filiam Dzierzgouio, Capitan. Sochacouien. nuptam, quae filiam Macieiouio Capit. Zawichost. nupsit. Alteram Fierlegio Castell. Lublineń. Capitan. Sendomirien. Obseruet igitur relicta temporis posteritas, quod Socrates monuit. Neq; frumentum pulcherrimum iudicamus, quod in pulcherrimo agro natum est, sed quod commodè nutrit: neq; virum bonum & studiosum, aut amicum beneuolum, qui genere clarus, sed qui moribus egregijs fuerit.

Narzymfcij in Zamkrze. Nicolaus Castell. Sierbsceń. qui ex Gostonowska Palatini Rauen. sorore reliquit filios Reip. optime meritos Ioanem & Nicolaum. Thomas eius Vterinus Castell. Płocen. Reliquit ex Mdzeńska bonae educationis posteritatem, quae adulta claris virtutibus familiam adornauit. Manifestum enim est, quod benè nati, si benè etiam educantur, necessario ad virtutem perueniunt, ut dicebat Plato in Alcib.

Sobieiusfcij in Cuiauien. & Płocen. terra. Notant suam familiam à Stározrzeby. Albertus qui iuuentam bellicis studijs exercuit, & Regem Sarmatarum Ioan. Albertum post cladem Bucouianam strenuè tutatus est. Obijt 1528. Hic ex Elisabeth Lekowska reliquit Albertum Episc. Premyslien. qui obijt 1580. Varsauia sepultus. Alterum filium habuit, qui duas filias Crasinsciam & Ciemiensciam suscepit.

rat. *Martinum & Matthiam Epitaph. dicunt, ut Paproc. adnota-
uit.* Martino & Matthiæ Sobieuskim à Stározręby, fortissimis
iuuenibus, quorum alter in bello quod Sigismundus Rex primus
cum Prussis grauisimum gessit, dum arcem Gutstat suæ fidei cre-
ditam fortissimè tuetur, hostium tellis confossus occubuit. Alter
in Ludouici Regis Vngar. exercitu, vna cum Rege suo cecidit.
*Adnotet igitur succedens posteritas, quod virtus recens antiquiore me-
lior esse videtur, & unumquemq; plus à patre suo quàm ab auo acce-
pisse, præstat autem, si quis ipse virtutis amator sit, quàm si talem auū,
aut alium ex maioribus habuerit.* Arist: in lib: de Nobilit.

*Dobrzykowscij in Płocensi Palat. qui cum antiquitate familia, claris-
sima gloria fulserunt. Stanislaus, quem mundo edidit Wolska, Płocen.
Episcopi soror, in exteris nationibus magna exercitia iuuentutis cum
probitate collegit, linguarum Italica, Gallica, Hispanica peritissimus,
ad confines Regni Reges sæpius ab Augusto Rege legatus, Capitaneatu
Pultowscen. condecoratus fuit. Hinc posteritas colligat, quod verissi-
ma nobilitas sit, similitudo secundum virtutem, fortitudinem, & iusti-
tiam.*

*Mazowieccij in Dobrzynensi terra. Hi ob litterarum studia, & gra-
uissimos mores, diuersis dignitatibus fulserunt: Quocirca Boleslao
Principi Anno 1441. grati fuerunt, & Iacobus in Bucouiana clade
strenuè euasit, & cum Supremo exercituum Duce Tarnouio ad Orssam
gloriosè pugnavit. Reliquit filios Martinum, qui in Cracouien Pal-
lat. matrimonium elegit cum Stasskowska, & Bartholomæum diuersa-
rum nationum studiosissimum, qui ex Moszczynska Dapiferi Dobrzy-
nen. filia suscepit optime indolis prolem. Lupum cognomine Ma-
zowieccium Historici dicunt, qui & hostium strages, & virtutum in-
tegerrimus obseruator fuit. Reliquit non dissimilem posteritatem.
Ita Aquila non degenerem producit columbam, sed fortes creantur
ex fortibus.*

*Kamienscij in Dobrzyne. terra: Canonicum Vladislauien. ibidem Epi-
taph. habet. Laurentium Vicecapit. & Iudicem Caus. officij, Plon-
scium coluit. Exercitus quoq; Regni Pol. ad Cumeyki contra Kosac-
cos rebelles, strenuum ac infracti animi virum, sub signis Illustrissimi
Campiductoris Nicolai Potocki, Kamienscium conspexit & admiratus
fuit. Non enim inchoabant genus suum, sed longè inchoatum virtute
& factis illustrabant.*

*Dluzniewscij in Płocensi & Ciechanouiensi districtibus & Palat. De-
monstrarunt Patriæ & Serenissimis Regibus, & unde nati, & qui, ac
quales fuerint. Nati Nobiles, qui pro Patria & Regia Maestate,
pugnare & mori, erant parati, & debitores.*

Vlinscij in Præmyslien. terra. Hi cum antiqua sua prosapia hoc singulare coluerunt, ut quicquid haberent scirent & possent, id totum Patriæ consecrarent. Hinc in bello fortissimi, in consilio grauiissimi, in Senatu prudentissimi extiterunt. In terra Cracouiensi ante heredes in Magna Vlina. Ita litteræ diuisiones bonorum inter Nicolaum Vice Custodem Ecclesiæ Cathedralis Cracouiens. S. Stanislai, & Fratres Petrum & Paulum 1442. testantur. Petrus Burgrab. Cracouiens. 1454. Nicolaus Annæ Bal. reformat. 1462. Ioannes certam sortem in Vlina vendidit, 1492. Transtulit sedem in Sendomiriensem terram, Christophorus reformat Barbaræ Borowska, 1537. Veniunt in Præmyslien. terram. Ioannes Iudex terræ Præmyslien. Christophorus eius frater, reliquit ex Lipnicka, Petrum, Stanislaum, Procopium. Stanislaus erat Pocillator Præmyslien. Reliquit ex Czerna Ioannem, qui ex Cathar. Potocka Iacobi Palat. Bractau. Gener. Podolia filia optimæ spei reliquit filios. Altero matrimonio ex Sulimiankâ, quæ ante Ducis in Zbârâz consors fuit, suscepit filium Georgium. aptum tum ad Martem, tum ad graue consilium, celebrauit cum Tyrâwska Anna matrimonium.

Kobierniccij in Plocensi Palat. Quoniam nulla nobilitas inter malos est. sed tantum inter viros bonos, Kobierniccij id quod pulchrum & honestum erat adamarunt. Hoc Sebastianus optimè demonstrauit, dum militarem strenuè amplecteretur, istud etiam alij ostendunt, dum honestis dotibus vitam condecorant.

Gâlemscij in Dobrzyneń. terra. Dicebat quondam Sophocles: In hominum genere vna produxit ex patre & matre lux nos omnes: neq; præstantior alius alio natus est. Hoc tamen affirmandum semper venit, dicam ego: quod vnus alio nobilius nascitur, & præstantius viuendo nobilior efficitur. Vnde Gâlemscij arte & armis præstantiores effecti.

Makówieccij in Dobrzynensi terra laudatissimi, Patriæ & Reipub. consilio, opibus, & viribus plurimum proficui, in Magno Ducatu Lithuania gubernatores obuentuum Regalium fideles & vigiles.

Mostowscij in Plocensi Palat. Erat familia hæc in qua vir viro præstantior fuit. Neq; laudatur Nobilis qui utitur dominis indignis, nec laudabitur vir, qui dies amittit otio ignaui.

Kowalewscij ibidem. Dicebat Euripides: Ex conuersatione homines iudicabitis, & ex moribus Nobiles. Illorum conuersatio in castris, quapropter & in captiuitatem Scythicam deuenerunt, mores autem compti illorum, in honores & titulos speciosos illos deduxerunt.

Sluccij in Płocęń. Palat. Nobilitas in prudentia sita est. Docti Sluccij in campo Martio, sapientes in Arcopago, prudentes in Reipub. & Patriæ negotijs.

Babicij

Babiccij ad Varsauiam. Aduertite quod manus Dei nostri est super omnes qui querunt cum in bonitate. Esdr. 8.

Sluzowieccij Quidam ea differunt quæ differri non expedit, ubiq; sunt precipites, ubi res saniore consilio indigent. Non differunt Stuzowieccij à teneris annis in bello & castris, demum quietam & honestam vitam obseruarunt.

Zalescij in Łęczycen. terra. Qui consilio se & sua disponendo, in aula Regia speciosi. in Castris vigilantissimi nedum fuerunt, sed & familiam suam adornauerunt.

Mliccij alias Iármultowie, in Płocensi Palat. Mora omnis odio est, est tamen mora quæ facit sapientiam, ait Seneca. Nam deliberare utilia, mora tutissima est. Utilia & honesta elegerunt Mliccij, animum fidelem erga Regem, infractum erga hostem Patriæ.

Kliczewscij in Zákrzeuo, Stanislaus & fortissimus, & probatissimus miles. qui hostes fidei, simul duabus militaribus hastis, & inuadebat, & expugnabat. Optimè Eurip. in Electra.

———— hastam.

Fortè brachium magis expectat, quàm imbecillum,
Nam in animo istud situm est, & alacritate.

Otoccij in Siradien. terra. Asserebat Menander quod in agendo felicitas, nobilitate præstantior est. Non equidem improbandum est, si actio est nobilis, non mechanica, nam hæc corpora & animum corrumpunt, actio verò nobilis, & felix & præstantissima est. Qualis erit si patriam armis defendit, & consilio adiuuat.

Iáłtrzebscij in Gostinen. Palat. Optimum quidem est ex parentibus clarissimis nasci, sed clarissimos quoq; habere vitæ suæ fructus, multò nobilius est. Vnde Antigonus patris stipendia petenti filio, dixit: At qui ego non paternæ, sed propriæ fortitudini mercedem ac præmia largior. Homerus Odij. 2.

Ołowscij in Dobrzynen. terra. Hi animo reuoluentes parentum nobilitatem, moribus suis proficiunt.

Kozierowscij in Dobrzynen. terra, & in Palat. Cracouien. cum antiqua familia sua meditantur excelsa. Egregia enim & insignis nota est inter homines, bona stirpe nasci, nam & successus augetur propter nobilitatis nomen hominibus dignis.

Dyminscij in Siradien. Palat. Ipsa generis nobilitas spem facit quod futuri sint, & Reipub. & militiæ amatores. Eurip.

Sierakowscij in Dobrzynen. Dicebat Eurip. Vidi generoso parente natum, nullius esse pretij, & rursus ex malis boni filij generantur. Hoc tamen educatio bona & exercitium virtutum efficit.

Grábfcij. Formosus puer etiam ex malis parentibus gigni potest, at generosus & virtuosus, non gignitur.

Rycharscij in Plocen. Palat. numerant merita sua. Nam quicumq; natura nullum habuerit sibi bonum proprium, illi confugiunt ad monumenta auorum, ait Menander.

Sklotowfcij. Quia nullus locus unquam diffinitus est, in quo omnes aut probi aut improbi gignantur, ideo probi Martem, improbi Saturnum, eligerunt.

Ostrouiccii in Dobrzyneń. terra. Hi quamuis pauperes, non amittunt tamen patris ingenuitatem.

Iasienfcii in Dobrzyneń. terra. Indicabo tibi o homo quid sit bonum, & quid Dominus requirat à te: utiq; facere iudicium, & diligere misericordiam, & sollicitum ambulare cum Deo tuo.

Dziublewfcii in Siradiensi Palat. Hi in exteris nationibus præcipue Turcarum versati, qualis erat Ioannes, Iuonia Valachiam tenente. Neque domesticis curis contenti, sed magis militari delectati, sub Palat. Bractau. Stephani Potoccij signis militarem exercebant. Optime spei progeniem in Pocutia reliquerunt.

Zabienfcii in Curauia. Qualis sit unusquisq; sermone indicat. Sermo illorum verus, amicitiam colens, & paci consulens.

Waldowfcii in Prussia. Mens est hominibus magnum animæ frenum. Sit ergo vobis mens sana & animus rectus.

Ierzmánowfcii ibidem. Optimum est honesta cuncta nouisse. Nota est vobis & castrorum honestas, & iurisprudentiæ authoritas, & decor pietatis.

Bychawfcii in Lublineń. Palat. Antiquæ obseruantia in papilionibus contra hostes Patriæ, legitimi executores. Hinc sua Tyrocinia, ad Illustrissimos Campiductores elegerunt.

Czyndaccii in Plocensi & Rauensi Palat. Faciunt ea quæ illis nihil ob sunt, & ante factum deliberant, ideo probi, & exemplares, bonos affectus meruerunt.

Roskowfcii in Plocen. Si rectè sapias per omnia beatus eris.

Radzimowfcii in Plocen. & Zákrzewscen. districtu. Cum nemo mentem alterius nouit, facta eius inspicit. Clari igitur suis factis, & in actionibus præstantissimi sunt & fuerunt.

Turfcii in Mlauensi terra. Qui asuescit seipsum, ut nusquam sit imprudens, & vir insignis, & probus euadit.

Bartniccii in Ciechanouien. districtu. Robur & murum & arma sapientiprudentia præstat, dixit Pythago. Estis prudentes in castris, prudentes in consilijs, estote prudentes & in vita, sic enim eritis prudentes & in morte.

Dziedziccii

Dziedzicci in Płocensi Palat. Si sapientiam iactas, vel vires, vel divitias, scito quod unus Deus est sapiens potens, & omnifaciam diues. Sit vobis in his, Deus Dux gubernator & meta.

Goreccii in Siradien. Palat. Aggredere tardus agenda, aggressus age constans, suadebat Biantes. Sic vestra fortitudinem assumunt facta.

Hic ut colligere, ita addere licebit familias vltiores, florentes virtutibus, ut Cruces & Sagittæ.

D O L I W A.

Doliwa

D E L I N E A T I O.

Sunt tres Rosæ rubæ ex quatuor foliis constantes, in campo striato albo, inter duas quasi lineas diametrales ductas per campum ceruleum: super galeam, inter duas tubas, tres rosæ una supra aliam, in modum lineæ perpendicularis.

Rosa tres rubæ.

Linea cum rosis.

O R I G O.

Acquisita fuerant in Regno Poloniae in Ducatu Masouiae, sub arce Liua, ut Longinus & Papr. referunt, in bello contra Mazouiae Duces. Nec mirandum, quod in bello cruento, non scutum, gladius, sagittæ, vel aliqua bellici nominis insignia concessa; nam antiquis Romanis consuetudo erat, ut obsessi ab hostili manu, suis liberatoribus, coronas raderent de herbis, quales illo in loco tunc

Corona obsessorum.

tunc cum liberati sunt habere & obseruare licebat. Quapropter strenuè ducenti exercituum contra hostem, rosæ campestris quoque concessæ sunt, quasi cuidam liberatori, circumuentis ab hoste, ac in verticem sparsæ.

Eadem arma Iagelo Rex Poloniæ in Comitij Hrolen. Natkoni concessit Lithuano, Ioan. Rozycki in oratione Funebrali Alberti Glembocki Calissien. Pocillator. arma hæc antiquissima deducit, ac cum tempore progressum suscepisse. Nam nobili de armis Rosarum, quæ Rosinus in Regnum Polon. vnâ cum Columna & Vrsinæ intulerat, additio duarum Rosarum facta est, 1279. Regnante Lescone Nigro, ad arcem Liuo. Ita trino Rosarum decore, illius labor, virtus & strenuitas, floret & suauiter odorat.

Odor vitæ.

O D O R V I T Æ.

ANhelabat in grauem benedictionem filii sanctissimus Patriarcha Isaac, & dixit: *Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni, cui benedixit Dominus.* Hunc & tantum odorem, nil verius signat, quam odorifera rosa. *Vnde Tibullus.*

Floret odoratis ferra benigna rosis.

Flos campi
quid.

Quare flos campi in Cant. iuxta Hæbreos rosa, vt Rabi Selon, & R. Kimi exposuerunt. Merito odorem vitæ, seu odoratam vitam inspectis armis vobis Doliuii offerro. Odore namque vestro Ecclesiæ plurimæ vsque modo redolent, Senatus Polonus suauis permanet, Patria dulcedinem spirat, dum Cardinales S. R. Ecclesiæ Archiepisc. Episcopos, Senatores, & innumerabiles ex vobis desumpti desiderabili, & odore pergrato eam nedum replere conati fuissent, sed repleuerunt. Habent plurimi in suis Symbolicis & Chieroglyphicis sermonibus, rosæ scarabeum impositum subito emori, non enim delectat eum odor aliquis, sed excrementum equinum & sordes per viam. Ita plurimos molities & voluptates delectant, vnde mori ipsos miserè contingit, at vestra delectatio est, pietas & optimarum rerum studiū, & quod aliquando personarum nutricula optabat, *referente Carthagea Hom: 3. de S. Rosario alumno suo & præcabatur.*

Rosa quicquid
calcas.

Quidquid calcaueris id rosa fiat.

Rosa nata ex
famina.

Hoc vobis benedictione Diuina concessum, vt quicquid calcatis id rosa est, & nedum passiuè sed actiuè. Non enim toties vos vti rosis in Ecclesia sua posuisset Dominus, nec toties vos Senatus ad se vocatos dignitatibus adornasset, nisi passiuè quoque rosæ florentes & odoriferae fuissetis. Fingunt Poetæ rosam natam ex quadam famina, quæ mane erat candida, in meridie rubea, vesperi viridis. Opti-

mè id

me id quadrat de vestris rosis tribus. Candidi in Baptismo facti, rubei permanetis amore Dei & proximi flagrant in Christo, in vita media, virides verò de hoc onere carnis ad vitam decedendo. Vnde de Petro Falcouio Episcopo Crac. Christoph Kantski habet.

Hic sua dum peragit Regniq; negotia Romæ

Perfunctus vita, calica regna petit.

Quid ruis in lacrimas, o Patria? quis magis illo

Felix? qui tua dum commoda querit, obit.

Hoc etiam sacris, quod sit tumultus in oris

Optatum magnis, contigit ante viris.

Ad odorem igitur vestrum, Plinius in descriptione effectuum rosæ, sit à vobis recenti memoria obseruatus, ea quippe & in vobis obseruanda veniunt: Rosa per se medicas artes præbet, emplastris atque collariis inferitur, mordaci subtilitate susurrum ad aures, oris vlcera, tonsillas, capitis dolores, febres & alia ingentia mala pellit, quibus corpus humanum solet ab interno calore conflictari.

Rosa medicinalis.

R E G V M D E L I C I A.

Regum delicia.

Flos rosæ, longe præstat aliis floribus, quapropter inter flores Rex nuncupatur. Vnde Anacreontes:

Rosa rex inter flores.

Si floribus vellet

Iupiter imponere regnum

Excellit rosa flores

Est veri Rosa curæ

Et grata sunt superis rosæ.

Merito igitur Rosas in delicias regales ponimus, atque per hæc insignitos rosis in regales delicias vocamus & assignamus. Habent namque rosæ innatam & latentem vim conciliandi sibi animos Principū vt Pier. Valer. lib. 55. Cap. de Rosa refert. Habent & Doliuii edocti maiorum progressibus ac virtutum odore, vt in delicias regales veniant, in eisque primatum teneant, vt vix reperiatur furculus Doliuiorum qui inter delicias Regum non respiret. Hinc tantis Titulis Archiepis. Episcop. Palatinorum, Thesaurariorum &c. ornati: insuper donis æuiternis donati fuerunt, vt Cathalogus Doliuiorum recēset in Paprocio. Nec alicui vt fortuna prospera rosa admiranda. Additum namque habet quoddam diuinum ad naturam rosa, vt cum pulchritudine sanctitatem conferat. Refert Aelianus varia: Hist: lib: 12. hoc modo. Aspasiæ Virgini tumor teterrimus enatus, quem dum curare præ inopia non potest, in somnis visio oblata in hæc verba, protulit. Valeant medici cum suis Pharmacis, tu verò rosea ferta que iam attriuerint, cape, eaq; contrita tuberi impone. Executa est

Rosa concilians animos Principum.

Doliuii regum delicia.

Rosa sicca sanans, sanctificans.

Tuber sanctum rosa.

Medicina
Deo.
Rosa sanata
Regum sposa.

tuber euanuit & Aspasia inter omnes adeo forma, vitæ honestate, & incorruptis moribus emicuit, vt primum Cyro Persarum Regi, & eo interfecto Artaxerxi nupta sit. Ea sane ratione Doliuii, cum se roseas animaduertunt, adhuc & virentes ætate, salutarem medicinam Patriæ, in bellis, tumultibus, offerunt; nam in eis natura, virtus, & fortuna facit compendium, & attriti senectute, Rempub. consilio graui sanant & medentur. Turpe namque putant in virtutis quæstu negligentes esse, idcirco in regum delicias venerunt, ac regum delitiis augentur & crescunt. Quasi dicente Catullo.

*Vt flos in septis secretus nascitur hortis
Ignotus pecori, nullo contusus aratro,
Quem mulcent aura, firmat sol, educat imber.*

Mors. in vi-
tam.

MORS IN VITAM.

Citata ac celerem mortem satius rosa significare videtur, & Auditores. Caduca enim est gloria rosarum. Quocirca Virg.

Rosa cito de-
cidit.

*Quam longa una dies, ætas tam longa rosarum
Quas pubescentes iuncta senecta premit,
Quam modo nascentem rutilus conspexit Eous
Hanc rediens sero vespere vidit anum.*

Cita mors du-
pliciter.

Bonis mors o-
mnis bona.

Cita mors ma-
lis terribilis.

Sed est quod me horruit ne mortem citatam ominarer. Cita namque mors dicitur, quia vel vix natos & puberes eripit, vel quia improuisa & subitanea est: vtrumque enim bonis & iustis viam vita porrigit Ecclesiastes: *Iustus quacumque morte præoccupatus fuerit, in refrigerio erit.* Vnde oranti quoque Deos matri pro filiis qui eam in Phanium reducerunt suis viribus trahendo currum. Mors cita data est tanquam bonum & optimum mercedis. Sed peccatoribus & animo fracto abstrusis curis cita mors & horrenda. Vnde in vitis Episcop. Cracou. de Io. Luteco. Kantscius habet:

*Sunt tibi cum socio plurima
Vt pote mors subita, æs alienum grande, suprema
Absque salutifero pene peracta via:
Sic cessit vobis iniuria facta Iacobo
Fortia pro iustis, sic gerit arma Deus.*

Mortem igitur vobis ex fragili Rosa ominor, quæ omnes manet, quidem, vt Ouidius Elegia 8.

*Fata manent omnes, omnes expectat auarus
Portitor.*

Quibus mors,
ad vitam.

Flos campi.

Sed non omnes manet ad vitam! at illos qui in vita exaltati sunt vt Rosa in Iericho, hoc est, qui odorem suauem sparserunt ore, manu, corde, ad Deum, sanctos, & proximos. Vobis, ô Doliuii, omen hoc.

Aurea fulgeat roseis aurora capillis.

Aquila,

Aquila exponendo locum *Ego flos campi*, in Cant: dicit: Legunt Hebræi *Ego sum Saron*. Saron est campus inter Ioppen & Cæsaream, cuius rosæ pulchritudinis decore, & odoris fragrantia, omnes longe antecellebant. Campus vester nihil habet præter rosas, curandum & vigilandum erit, vt pulchritudine & odore excellatis, sicut tot tantisque viris & titulis excelluistis. Ita Mors erit in vitam Rosasque spargemus vestris sepulchris.

LINEA FAMILIÆ
DOLIVIORVM

Philippum Episc. Ptoen. Cathalog. refert Vladislai primi temporibus, Anno 1100. Erat maximus elemosinarius, vitæ sanctitate, & munere pastoralis insignis. Martinum Episcopum Posnaniensem, idem ad Annum 1102. refert. Laurentium Episcopum Wroclaviensem. Dlugossus meminit: Anno 1231. Ioannem Episcopum Posnañ. Cathalog. dicit, virum humanitate eximium, Anno 1270. Alterum Ioannem Episcopum Posnaniensem, refert Cathal. 1323. Petrum Episcopum Cracouiensem. refert Cathal. Anno 1347. Vice-Cancellarium Regni. Erat vir tam nobilitate, quàm virtuosis operibus insignis. A Casimiro Rege legatus ad Sanctissimum in Galliam. Auinione mortuus 1348. Kantscius verò Romæ mortuum dicit, quem ordine 27. refert, & Falcouium cognominat. Ioannem Lutecium seu Lutco Kantscius refert, Anno 1464. Episcopum Crac. Vincentium Cardinalem Archiepisc. Gnesnensem. 1438. plurimi referunt. De quo Ianicius:

Effusus donator opum, sumptuque superbo,

A mensa stomachi languidioris erat.

Hunc noua Cardineo texit fortuna galero,

Sarmatico nulli quod dedit ante viro.

Scythscij, de Ioanne Cromer. lib: 17. In expeditione ad Coronouiam, euocantem superbè ad duellum Conradum Nemcium Silesium equo deiecit, captiuum reddidit, & victoriæ futuræ signa non immodica monstrauit.

Sreckowscij, De Ioanne Albo Miechouius lib: 4. Anno 1463. Hic dum Militum Dux in Exercitu Matthiæ Regis Vngarorum esset, quatuor millia Turcarum fudit. Cap: 62. Notabant familiam à Sreczkow.

Mielosławski Petrus cum Vitoldo contra Scythas fortissimè pugnando, occubuit. Dlugossus Anno 1391.

Rozrażewscij. Quorum familiam antiquissimam & splendidissimam litteris suis Stephanus Dei Gratia Rex Polonia, magnificè declarauit.

Primum ex litteris authenticis Illustrissimi Boleslai Ducis olim Poloniae de data 1270. ubi titulo Comitum familia illorum insignita est, & nominatur Suentomirius bonorum Rozrazewo Dominus, Bosnone Comite natus, & Comes esse exprimitur. Ab his igitur Comitibus, continua generationum serie, Rozrązewscij descendunt. Vnde colligere licet quod ante Bosnonem eorum familia cepit, sed vetustioribus illis & priscis temporibus quia peregrinus erat litterarum usus, difficile cognitu quis primitus eorum tali titulo insignitus esset. Datum Grodnæ 22. Febru. 1579. Regni 3. Stanislaus Comes Castell. Rogozineń. qui reliquit filios tres, Hieronymum Episcopum Cuiaviae lumen ob virtutem & dexteritatem rectitudini iunctam Ecclesiae, Ioannem Comitem in exteris nationibus, & Regum aulis clarissimum, virum morum gravitate, ingenio, doctrina insignem, Christophorum Capitan. Leczyceń. strenuum Rothmagistrum Serenissimi Regis Stephani, in multis expeditionibus clarissimus fuit. Ornamentum & familiae & Patriae. In Moschouia, ad Závotoćie e tormento bellico vita priuatus est. Nec dissimiles fratres patrueles, sed virtuti, pietati, doctrinae & fortitudini incumbentes, hinc Succamerarij Posnanię. Capitanei, Palatini &c. in Maiori Polonia, quorum posteritas commendata Ecclesiae, Deo, & Patriae, usque nunc benedictione ab alto fulcitur & gaudet. Faucat vobis Dominus, ut quodcunque bonum & honestum imperat vobis animus, obtineatis.

Soboccij Magni in Regno & Senatu, Thomas Iudex terrarum Leczyce, cuius filij Thomas Cancell. Regni, & Briccius Castell. Gostineń. qui ex Brudzenska reliquit Hedwigim Comitissae de Gorka, Palat. Posnanię. coniugem.

Lubienescij in Cuiavia. Marcum Palat. Bresteń. ibidem Epitaph. refert. Notant familiam de Lubin, 1441. suscepit filios sex & filias duas. Ieremias Lubieński, vir praecellens industriae, in Regia Augusti Regis adolescentiam excoluit. Ex Lubieniecka, quae ante coniunx Boruccij Castell. Conarię. fuit, reliquit prolem eximia spei. Adam florentissimum seculum Polonum, quem Sigismundo III. & Vladislao IV. regnante Lubienescij magnifice adornarunt, Matthiam Episcopum Cuiaviensem, & Germanum eius Stanislaum Episcopum Plocensem, maximos in pietate, graues in Senatu. Monebat Perianđ. Ea facito quorum te non pœniteat.

Stepczenscij, qui cum Lubienescijs ijdem sunt, sed quia maiores illorum Stepczenum ex diuisione acceperunt, ideo ab illo denominati Stepczenscij fuere.

Rzelzowscij de Armis Pułkoźic proprię sunt. Sed cum linea paterna defecisset, & superstes de linea materna, illorum mariti una cum possessione

sessionibus Rzeszow, à plebe Rzeszowscij appellati sunt, quocirca & armis Doliua, pro armis Putkożic uti ceperunt. Kmithá namq; in uxorem dum habet filiam Augustini Rzeszouij, & ex illa solum unicam dum suscepit filiam, quam Mosciß de magna Cosmin de Armis Ostoiá in coniugem habuit, atq; hic etiam filiam solum dum habet, quam Nicolao de Dębno in matrimonium concessit, posteritas illius Rzeszowscij nuncupata fuit. Modernis igitur Rzeszowscijs, Nicolaus Castell. Miedzirzyceń. origo est, qui reliquerat Ioannem. Hic reliquit filios tres, ex quibus Nicolaus cum Láská Palatinide Siradiensi reliquit Adamum, & filias, Zophiam Sepichowscio Capit. Leżycscensi matrimonio iunctam, postmodum Bieckowscio, & Catharina Niewiarowscij coniugem.

Kloczewscii in Sendom. Palat. Erant exercitatissimi & laudis auidissimii milites. Hinc Castell. Zauichoysten. Capitanei Małogosten. in bello Gedano ut cum Moschis strenui, ubi & vitam pro patria ponebant Zydownscii in Patucis maioris Polonia Nicolaum Episc. Naturien. Suffrag. Gnesnen. Abbatem Mogielnen. Epitab. dicit 1560. Vbi additur: Persuasum habens summam sapientiam esse memoriam mortis, uiuens sibi monumentum posuit.

Adamus Zydownski magnus in Consilio vir, & Iuris prudentia nobilis, exactissimus indagator, relicta opuscula in iure testantur. Litterarum sacrarum amantissimum, qui Theologiam & Physicam legendam iuxta mentem S. Thomæ Lublini curauit apud Predicatores, & fundauit. Eius germanus reliquit prolem grauis armaturæ militem, ad signa Illustrissimi Campiductoris Potoccii.

Rikowscij de Riki in Radomneń. terra. Petrus reliquit Ioannem qui reliquit Felicem, & Stanislaum homines ut moribus, ita conuersatione omnibus affabiles. Bona tam parentis quam aui, inter se diuiserunt. ut in Radomn. 1554. patet. Philippus Stanislai filius, sortem suam paternam & maternam uterino fratri Ioanni donauit 1597. ut in Actis Radomn. Nam cum Philippus militarem à iuuentute elegisset, demum in Russia ad Leopolim & Iauorow elegit sua statua, & magnus æconomus, de bonis suis fundauit Conuentum Ordinis fratrum Predicatorum & Ecclesiam de muro erigere cepit. Reliquit ex Helizabeth Krásuska Venceslaum filium, quem à iuuentute Marti sub signis Margrabij Myskowski consecrauit.

Sielniccij in Palat. Crac. Quorum cum antiquitate familia hoc unum menti fuit. Imitare honestum, ut optimi inter homines maneat. Plurimos seculum hoc strenuos milites uidit, & Chotinæ arcis præfatos studiosissimos, & Reip. Polonæ optimè meritos.

Goyscij in Podlasia. Nec castra Regia nec aula magnifica sine his fuerunt. Optimum est enim esse socios illorum qui bene sapiant.

Bobrownicij in Sendomirien. Palat: Clarissima domus & domi & in expeditionibus Castrensibus. Optime quidam in Stob: reliquit: Vbi vitam honestam agis, illic mane, & omnia tibi feliciter succedent.

Dzik in Sendomirien. Palat. Pribislaum Castell. Zarnouien. referunt a-
Eta, 1436. Contra insolescentes Cosacos missus cum exercitu augustae
memoriae Illustr. D. Thomae Zamoycki ad Starzec, Dzik Vexillifer
Bractau. Vir militia clarus & magnae humanitatis.

Trzeccij in Maiori Pol. Hi per illustrem familiam dum adornare cupie-
runt, in Podoliam ubi continuus Scytharum incursum, celeberrimam ef-
ficat virum, deueniunt; post modum & mansiones ac matrimonia
sibi ibidem constituerunt.

Wrzebscij in Biecen. terra. Instruebat quidam ex se genitum filium.
Hoc tibi placeat, ne quid indecorum aut petulans committas, ut per
omnem vitam tranquillitate fruaris. Tale studium nobilem decet.

Gorzicij in Calisien. terra. Lex & generatio ex claris parentibus, mo-
nitoria nobili primæua. Sed præcipua est lex Deus. Vnde quidam:
Deus lex est, hanc omnino semper cole. Quod quidem Gorzyccius sin-
gulare.

Skepfcij ibidem, In omnibus quæ decora sunt, obseruatorem te ipsum sta-
tue, ita namq; profectus virtutum accumulabitur.

Zacharzewscij Reip. proficui tam in pace quam in bello. Mathias Ro-
thmag. celeberrimus ad Orßam, & felicissimus. Rectè sapientem,
dolor fugit.

Iamiołkowscij in Sierad. Sed verè sunt Stronfcij. Sed à possessione Ia-
miotki, quam unus Stronfciorum cum Lisowska coniuge heredita ac-
ceperat, Iamiołkowscij nuncupati.

Stronfcij de Silnica Ioannes ex Mastowiecka reliquit Aaronem, qui ex
Victoria Lysowska reliquit Ioannem salinarum in Wielicka admini-
stratorem. Lucam Notarium ibidem Petrum & Stanislaum Notari-
um in Cancell. Minori. Martinum qui cum Lascio ad Oczakouiam
una cum Andrea fratre strenuè decertauit.

Zieleccij in Sieradien. Palat. Sbigneum Castell. Rudcen. Habet priuile-
gium Anno 1380. Martianus qui cum Rothmag. Męzyk ad Poto-
ciam & in Moschouia, audacem fortunam, viribus intrepidis suble-
uabat. Eius uterinus erat Carolus. Quorum posteritas obseruabit
ob immortalitatis famam. Quod utilium atq; inutilium termini sunt,
iucundum & iniucundum.

Blotnicij in Sendom. Palat. Præmonuit Theognid. Nunquam lau-
daueris priusquam videris hominis ignoti affectum, animum & mores.

At cla-

At clarum nomen Blotnicciorum ea facit, quorum non eos peniteat. Dzieczenscij in Caliss. Palat. Deus unicuique animali arma de dit, àeream naturam auibus, magnā celeritatem roburque leonibus, tauris cornua, aculeos apibus. At hominibus rationem. Altum ingenium vestrum, alta fert consilia.

Slebynszcy in Betzen. Palat. Fortitudinem & prudentiam amplectuntur. Fortitudo enim cum prudentia iuuat, sine prudentia verò magis lædit habentes.

Kadlubszcy in Masouia. Multi falluntur suo consilio, sed qui considerat rem & postea aggreditur ipsam, non fallit, ait Biantes. Circumspecti estis, ideo & in iure peritissimi, & in moribus laude digni.

Glebocicz in Cuiavia. Georgius strenuus bellator cum Scythis & Turcis. In captiuitate detentum, Legatus Regni apud Sulimanum Andreas Taranowski, liberum fecit. Alberius Pocillator Caliss. & Sec. Regius, ex magnanimo viro in campis, pientissimus in vita. Nobiles enim ex virtute & ubique nobiles sunt, & semper.

Klechowicz in Caliss. Prodit quod ex bono genere, id nobile est. dicit Arist. de natura animalium, sed nobilius agunt, qui virtutibus natiuitatem illustrarunt.

Dobroth in Radomien. Cuiusque mentem tempus prodit. Vestram in rebus agendis mentem, graua consilia, iusta iudicia produnt.

Boruchowicz Ioan. Archidiac. Crac. Canon. Gnesnen. Cui Karnkowszcy tale Epitaph. posuerunt. Iuris pontij scientia claro, ac morum integritate conspicuo, ingeniorum ac virtutum fautori præcipuo, inopum & pauperum subsiduo, perpetuo religionis Christianæ cultori.

Brzezinszcy in Cuiavia. Ut boni gubernatoris est, ventorum se mutationibus accommodare, ita sapientis viri fortuna. Nam fortuna reuerenter habenda.

Paszek de Gostdvice. Huic Epitaph. Crac. 1572. Canon. Crac. Montanus tale posuit: Nicolao Canon. Wratisslauien. viro acri, prompto ingenio, laborum patientissimo, negotiorum sacro sancti Tribunalis Romani perito, Anno 1572. mortuo.

Dria.

DRIA, aliàs MVTINA.

D E L I N E A T I O.

Tres lapides.

Sunt in campo stricto rubeo tres lapides coloris flauī, quasi inter duas lineas diametrales à dextra ad sinistram descendendo, super galeam sunt in Corona tres pennæ Strutionis.

O R I G O.

Venisse ex Burgundia per Bohæmiam in Regionem Poloniæ, *Hist. testatur*, cum milite Mutina dicto Bohæmorum Historiæ Germanos duos Comites Vilhelum & Germanum ad Fratrem Regis Angliæ Richardum nominant, 1264. Alij Comites Cornubiæ fuisse dicunt, *ut Adrianus*. Verum sub Pudico Rege Polon. per Stanislaum Comitem, Anno 1266. in Regnum allata fuisse. *Anonimus memorat*.

VALOR

V A L O R I N S I G N I S.

Maximus valor est, & inæstimabile pretium vnionum & lapidum pretiosissimorum. Cleopatraz Reginz Aegypti, vnio quam Veneri appenderat auribus Romæ, ducenta Quinquaginta Millia valebat, *Plutarch: lib: 9. Cap 35.* Nonii Senatoris proscripti ab Antonio Opalis in annulo festeriis viginti millibus æstimatus fuit *Plinius lib: 37. Cap. 6.* Sunt adamantini prætiostissimi lapides & diuersi, sed in comparatione ad lapides vestros nulli. Illis namque & Venus impudica vti potuit: Vestris sola virtus. Illi vniones mortem inferre, & bellum possunt; vestri vitam & pacem. Vnde Leoni Quarto Imperatori Constantinop. cum gemmatum ferret caput, margaritarum vis, & Apoplexiam, & impræmeditatam attulit mortem, vt *Plat in Paul: 2. Pont: Max.* Et Conradus Neapolitanus Princeps à Carolo Rege Neapolitanorum victus, etiam Agasorum veste indutus fugiendo, vitam ob gemmam in annulo turpissimè amisit. Mortui sunt & inanes omnes lapides; at vestri sunt viui, & valoris insignis, omniumque pretiosorum lapidum & vnionum in se virtutem continentes. Colorem lapidum vestrorum dum inspicio flauum, offert se cogitationi lapis fuluus Persicus, cui nomen Pyrites. De quo *Plinius lib: 37. Cap: 11. Solin. Cap: 38. Isid. 16. Cap: 4. § 11.* Huic plurimus inest ignis, ita vt scintillet, & præmentem se vehementius adurat. Similes nedū colore sed virtute vestros lapides video. Igniti namque sunt in hostes Patriæ, & Regum suorum. Hinc plurimi ad Regum domicilia educati estis, hinc multi Comites ex vobis nominati. Alij in Patronos Regum Regni que diuinitus assignati. Nam Sanctissimum Bernardum illum mellifluum & deuotum cælestium contemplatorem, de Armis vestris fuisse dicunt. Gemmarum igitur harum vestrarum meritò insignis valor anuntiabitur.

Valor insignis

Cleopatra lapides.

Leo 4. Imperator.

Gemma sum caput mortem dat.

Annulus cum sa mortis.

Lapides pretiosi virtutem habent.

O R N A M E N T A P A T R I Æ.

Lapis Memmonis mirandus sanè videtur, nam vt refert *Rodoginus lib: 22. Cap: 5.* Calculo percussus insonabat, vt Lyra. Statua ex ipso facta, sole oriente, dum radijs percutiebatur, dabat voces: habet *Euseb. Cæsar in Chron.* Lapidet insigniorum vestrorum non minorem stuporem ferunt: obiecta namque cuiuscunque oculis, sonum inò voces proferunt. Illa quidem statua, quas proferebat voces scriptores non referunt, at fortè suspectas & calcandas, nam nato Christo pisce taciturnior effecta. At lapides vestri omnium oculis obuersi, voces has proferunt: Ornamenta Patriæ sumus, filij Martis. Refert *Plutar. in Græcorum Apoph.* Cū in theatro

theatro recitarentur apud Atheniensem, hi versus Aeschilli:

Neg enim videri, at esse studet vir optimus,

Segetem profundam mente studiosa colens:

Consilia quando hic germinant salubria.

Oculos vertere.

Totus populus in Aristidem vertit oculos, agnoscens hoc laudis in eum competere. Non excipiendus profecto ab his insignijs aliquis, cui illa non competant: at omnibus tribuenda hæc laus, quod ornamenta Patriæ, filij Martis sint. Non enim ad Pudicum Regem, non ad titulos Comitum accessisse, est præstantior via. Tales erant Osieccij Comitum Tarnouien. amor, tales Orzelscij, tales Radeccij, & alij quos enumerare superuacuum est, nisi fortè illud Senecæ de fortuna volubili accidat:

O fortuna viris inuida fortibus,

Quam non æqua bonis præmia diuidis.

Cardo diuitiarum.

C A R D O D I V I T I A R V M.

Diuitiarum domus.

GVido Bonatus ita thesaurum diuitiarum ominatus fuerat. Iupiter in domo quarta significat augmentationem bonorum ex hæreditatibus, ex prædijs, ex thesauris absconditis & inopinatis, vel ex rebus antiquis, & auferentur mærores ab hominibus, & venient eis res, de quibus poterunt lætari & gaudere, cessabuntque rixæ, & omne horribile. Vnde non immerito lapidibus prætiosis in vestris armis conspectis, thesaurum nominabo. Tres namque hi lapides sunt, quasi domus tres, quarta verò possessor earum est. In hac ergo domo quarta, si Iuppiter flatoria posuerit, diuitias thesaurosque innumerabiles sperandos non dubito. Vnde *Prouerbiorum* 10. Benedictio Domini diuites facit, nec sociabitur eis afflictio. At vanæ sunt hæ diuitiæ huius mundi. Argumentum eorum foris proijcietur, & aurum eorum in sterquilinio erit, *dicit Ezech.* 4. Quapropter instruit D. Paulus *Timoth:* 1. *Cap:* 6. Diuitibus huius sæculi præcipe, diuites fieri in bonis operibus, exponit intentum D. Bernard. in *serm.* nam veræ diuitiæ non opes sunt, sed virtutes, quas secum conscientia portat, vt in perpetuum diues fiat. Addit *Chrysost.* Illæ enim diuitiæ hæc consequentia ducunt luxuriam, iram, intemperantiam, furorem, iniustitiam, arrogantiam, superbiam, & omnes irrationabiles motus. Hæ verò diuitiæ, sunt salutis, ex quibus sapientia, scientia, & timor Domini, omnium thesaurus est. *Isaiæ* 33. Tales diuitias commendo, qui his armis adornati estis, nam tres lapides has diuitias non alias significant. Vnde deuoti virgini Margarithæ, de Ordine sacro S. Domini, ad diuitias animæ declaratas, tres lapides in corde diuinitus præciosiss-

præciosissimi concessi, in quorum vno erat Imago Saluatoris, in altero B. V. Mariæ, in tertio Sanctissimi Patriarchæ Ioseph, quorum si vnus in statera positus fuisset, tantum ponderis habebat, quantum duo. Mirabilis statera, quia mirabile opus lapidum. His diuitijs locupletes, à morte non dilacerabuntur, dicebant Stoici optimè: Omnes sunt diuites, qui cælo & terra frui possunt, Cic: 1. offic.

L I N E A F A M I L I Æ M V T I -
N O R V M, S E V T R I V M L A -
P I D V M.

Wilhelmum & Hermanum fratres, Historia Reg. Bohæmici, ad initia religionis Christianæ in dicto Regno meminit. Qui edificarunt Monasterium sub titulo S. Wilhelmi. Apud Ricardum Comitem Cornubiæ, fratrem Regis Angliæ, ex hac familia Adrianus, qui & curauit in electione Cæsaris, Maiestatis lauream, in personam Ricardi. Suatilaum Comitem Anonimos Anno 1266. refert. qui Ducis Pudici Cracou: in die Gervasii & Protasii, contra Suarnonem Ducem Russiæ, Curia Regalis Præfectus exercitus fuit.

Zierniecki in maiori Pol: de Zerniki. Ioannes Vexill: Posnan: 1467. Petrum Castell: Cracou: qui reliquit Ioan: & Martinum ac filiam Margaretham matrem Philippi Padniowski, Epif: Cracou: & fratris eius. Martino Sigismun: Rex priuilegium in Zerniki pro nundinis concessit. Ioan: & Petrus Canonici Gnesnen: 1553.

Grodzieccij Adamus Castellanus Miedzyrzecensis.

Orzelscij Swiantoslaus Iudex Terrarum Calissien. vir doctrina, ingenio, eloquentia insignis: ex Dabrowska Armorum Drogostaw suscepit prolem. Nicolaus Pocill. Calissien. Matthias Iudex Terræ Nakielscen. Ioannes miles strenuus, & Andreas eius frater. Habuerunt sorores, Annam Wierzeyska, & Margaretham Palecka.

Wylocij de Budzistaw, Castell. Leczyceñ. Stanislaus seu Ladenfis, ut Epitaph. in Budzistaw, 1575. Dicebat Appian. de bello Hisp. Nihil est tam arduum, quod animi fortitudine superari non possit. Fortis in vobis animus, ô Wysoccij, infractus virtute & pietate permanebit.

Chłapowfcij in Posnaniën. Maxima tentat nobilis animus pro conseruanda familia, sed Plutarchi doctrina conseruanda in Moral. Prudentiæ Canones, quibus ad utramq; utendum est fortunam, quatuor sunt: Bona adipisci, tueri, adaugere, & prudenter uti.

Bozeiewfcij in Calisiensi Palat. vir nobilis, admiratione dignus est. sed qui talis haberi vult, in sacrificando studiosus sit, ait Theophrast.

non quod sumptuosè, sed quod crebro hunc honorem numini tribuat. Illud enim diuitiarum, hoc pietatis signum est.

Radeccij in Calisiensi Palat. Homines in exercitu valorosi. Fortissimos enim esse oportet, qui fortissimos vicerunt, dixit Tucidid.

Modliszewscij, de paruo Modlisowo, in Calissien. viri pietatis cultores: vt optimè Arist. Felicitas non in magnitudine possessionis est sita, sed in bono statu animæ.

Lisieccij in Caliss: Palat: & Militiæ, & Iurissprudentiæ dediti. Milites, & nunc cum-Illustriss: Campiductore Regni Nicolao Potoccio. Munus verò Instigatoris Regni, & scripta de dignitate Tribunalis seu Parlamento Lublinen: editi, testantur.

Olieccij ibidem. Multis honoribus, & perillustri sanguinis coniunctione, speciosè adornati. Anima si bene fuerit instituta, & illa, & homo, per illam beatus.

Trapcenscij ibidem. Cogitatio est orationis fons. Nobilis verò animi, fons educatio, terminus exercitium virtutis.

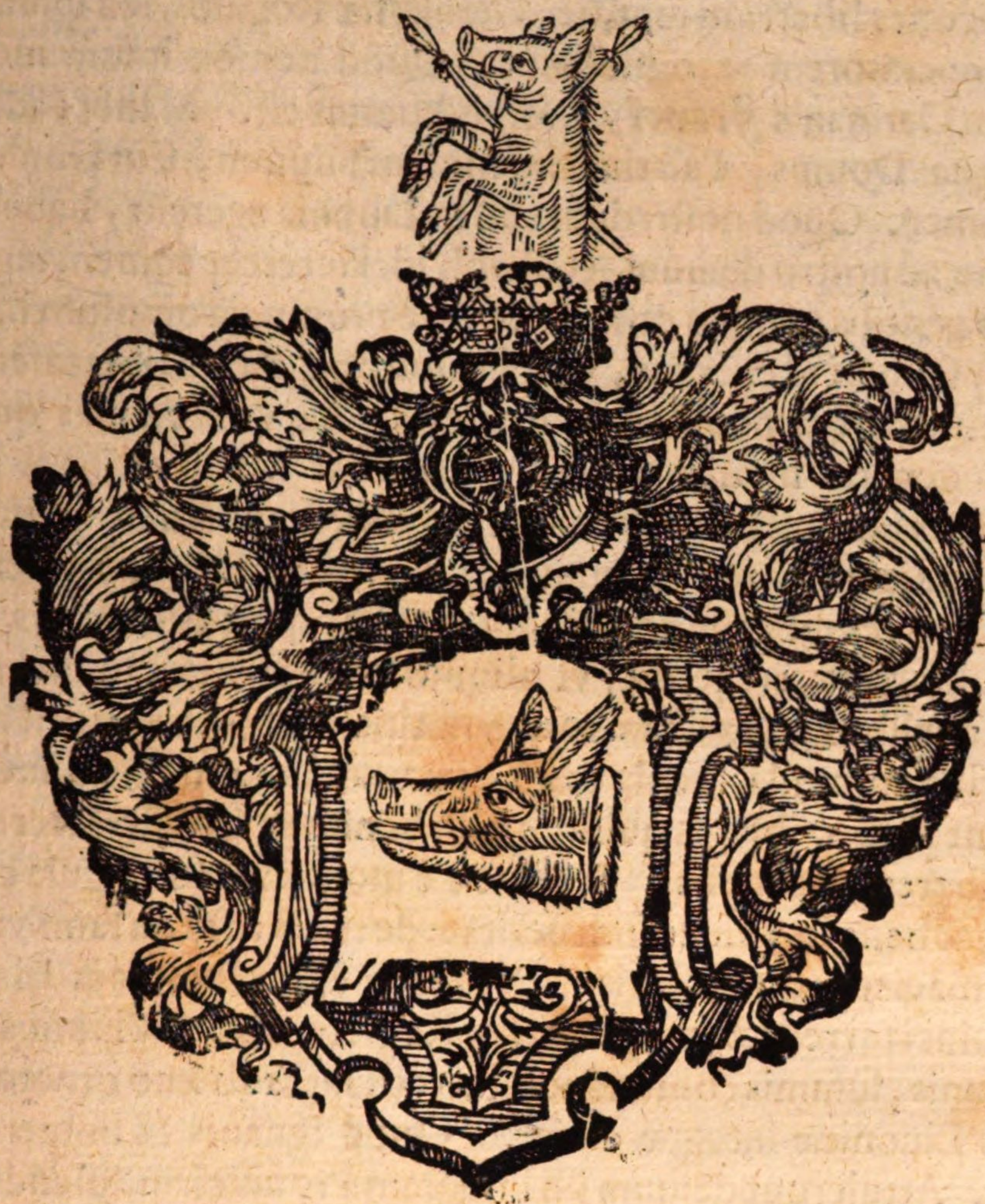
Runowscij ex Cerscensi & Chelmensi, Andreas ex Małowieška, Stanisłai Iudicis Terræ Chelmen. filius, qui ex Modrzynska Ioannem & Bernardum reliquit.

Czyżowscij. Notarius in aula Regia Bartholomæus. Nobilem oportet esse prudentem. Duo autem sunt quæ prudentis habitum gignunt, ait Architas: alterum est, vt mens disciplinis & cognitione sit munita, alterum spectacula & negotia multa, quæ partim ipsimet spectasse oportet, partim alio modo percepisse.

Gorecci à Gorká Targowa, in Posnanien. Palat. Viri humanitatis studiosi. Sed Epictetus adnotabat. Philantropos, id est, humanus dicitur ille, qui honesta amat.

Dziechtárscij in Confinibus Regni, virtutis & militiæ cultores. Sed virtutes ad præscriptum & rationem prudentiæ constituuntur.

*Aliis familiis calamum adhibere lectori
licebit.*

D E L I N E A T I O.

C Aput Aprugnum in campolaneo, culmis horrentibus rigescit: galea verò desuper Regio diademate præcincta aprum medium erecto collo ostendit, lanceis duabus hinc & inde ab ima parte per caput confossum.

O R I G O.

Stemma hoc quod à nobis iam descriptum est, cum in orbe nostro Sarmatico non sit natum, sed exemplo Illustrissimarum familiarum Regni, quarum aliundè ingens numerus est, aduentitium. de vera eius origine difficilior est inuestigatio. Certum est eò antiquiùs esse, quò minus patet: recentium est monstrari posse. Hoc non est dubium olim ante multa sæcula viguisse hoc Stemma illustre in nobilissima Imperij

Orbis Poloni Tom: I.

prouincia Franconia, veræ Nobilitatis Germanæ seminario. Omnium enim Francones liberrimi sunt, nec Germaniæ Regulos, sed ipsum caput Imperij Imperatorem recognoscunt. Quod nomen ipsum indigitat; quod enim Germanis **Franc** / Latinis libertas est. Manent adhuc vestigia magnæ Domus, Palatium ad Mosam fluuium, Cui Donhof cum familia nomen. Quod nostri dum iam in Liunia agerent, habebant in possessione, ac nostro demum sæculo ob loci intercapedinem ingentem, in alterius gentilis manum cesserunt. Sic è prouincia omnium liberrima oriundi, ipsi liberi id egerunt, vt è seruitute paganâ in libertatem Christianam vindicarent populos ac nationes. Ac vt Hercules quondam beneficio generis humani natus, purgarent monstris fædi gentilissimi orbem terrarum. Bono fydere ac summi Numinis destinato, inciderunt in Liuniam errore Paganismi magis detestandam an miseram, incertum. Quas res ibi gesserint aliquot sæculis, quot triumphos Christo suo, cui militabant, erexerint; vt aliquid est petere ex Prussorum ac Liunorum Annalibus, ita exactam earum notitiam haurire non erit in promptu. Sterilia enim illa sæcula erant literarum bonarum, ac inter arma languebant studia. Magis quisq; quàm bene pro Christo faceret, quàm pro se scriberet, attendebat. Si tamen è monumentis singula colligere non licet, at bene in vniuersum meritam de re Christiana familiam hanc res docet magis, quàm Historia. Vidimus enim lucrata Liuniam, ac in Prouinciam redactam ope eorum Regi Regum. Vidimus amplissimis fortunis, summis coniunctionibus eos ipsos ab æuo ornatos, dum adhuc res Liunicæ integræ essent. Quod ignauis & immeritis non obtigisset. Attulerunt demum illi integram Prouinciam, splendoras fortunas suas, Regno Poloniæ. Augusti Sigismundi temporibus, quibus Prouincia hæc Regno incorporata, vt suis iuribus ac legibus viueret. A quo tempore non plures homines quàm sago aut toga claros dedit Patriæ hæc illustris familia. Sic enim iudicabant, vt strenuè cælo olim vindicarunt animas Maiores eorum; ita posteris integra fide, forti animo seruiendum Principi ac Reipublicæ. Hinc summis in Regno ornati honoribus, euecti magistratibus, plerique meritorum suorum tulerunt gratiam.

ORNAMENTA DOMVS DONHOFFIORVM.

Quid priores Donhoffij ante aliquot sæcula gesserint, dum adhuc res Liunorum discretæ à Repub. essent, in proprijs eorum ac Prussorum inuestigandum annalibus. Ex quo accesserunt Regno, foris armis, domi consilio dextrè tractabant Rempublicam. Quos inter Otto Donhof.

Donhoff.

Donhoffius, vir militia acer, multis pro Republica tam belli quàm pacis exantlatis laboribus, extrema iam ætate, dum per senectam impar militiae esset, ne consilio quoque Rempubliam orbaret, in numerum Senatorum adoptatus, Palatinus Pernauiensis renunciatus, cùm manu non pollet, consilio Patriam sustentabat. Hunc excepit frater Theodorus, par virtute, par meritis, parem à Principe habuit gratiam, Palatinus Vendenſis creatus. Ernestus Donhoff, qui studia vt literatus, arma vt miles tractauit, ad diuersos Principes Legatus. Fortis militum contra vim Othomanicam Tribunus, Magnus idem pacis paranus, qui pacem inter Regnum Polonicum ac Suetie, tam dextre composuit, quàm fortiter, dum bellum esset, Suecos sæpius cecidit. Is idem Palatinatu Pernauiensi, virtutis suæ debito Encomio ornatus. Hermanus verè Martis pullus, nondum iuuenis, & iam miles, mox Turmarum ductor, ea animi fuit fortitudine, vt ab Imperatore suo Zolkieuio audiuit encomium: Vir fortis pignus Martis. dum ad Cecoram clade nostra, nobilem qua exercitum & Imperatores perdideramus, fortiter pugnando pro patria occubuit. Eò maior quò minùs ei per fatum licuit enitescere magis. Gerrardus Legionum per plures annos ductor, quantum bello pollet, Patria probauit. Sed & exteris Principibus virtus eius innotuit, vt orbus primâ vxore Opaliniâ, voto secundo duceret Piaſtidam, Regum sanguinem. Paterno genere Ducis Georgij Brigenſium filiam; materno neptem Ioachimi Electoris Brandenburgici. Capitaneus Koſciereſis, & rei familiaris in fructu Mariæburgensi suæ Maiestatis administrator. Casparus Palatinus Siradiensis, Senator sine exemplo prudentiæ, quâ iuuenis adhuc apud exercitum annis Principem Sigismundum Tertium, eam meruit gratiam, vt primus in ea esset, quâ tamen ita vsus temperanter, vt & publicè Rempub. tractaret vt bonus ciuis, & priuatim Principem vt minister fidelis. Hinc publicas & priuatorum vitauit offensas; vt post decessum Domini sui raro Intimorum Principibus exemplo, eandem retinuit amicitiam, & eadem sui ad filium Regni successorem propagauit charitatem. A quo è Derpatensi Palatinatu ad Siradiensem euectus, missus ad Imperatorem Ferdinandum III. Legatus Magnus, Cæciliam Renatam Consortem Regi Domino deduxit. Cui ab eodem Aulæ Magister supremus datus, summa dexteritate munus suum obit, & vt in eo diuturnet, interest & Regiæ domui & Patriæ. Stanislaus Donhoff Capitaneus Velunensis filius, Sigismundus & Alexander, ad maxima quæque nati. Filia vnica Anna, Illustris Boguslai Leszczynski Palatinidis Belzensis consors.

Quibus omnibus & quicunque de hac familia in Curia, Castris, & Patria

Orbis Poloni Tom: I.

Patria supersunt vel erunt magis fœlicia optare, & à Superis precari, quàm præmonitione stimulare congruum iudico. Non enim sine præmeditata admonitione Sophocles in Stobæo reliquit: *Nullus bonorum bonam de se famam debonestare vult.* Vnde his instillanda virtus cum amore Patriæ, quibus honestum & generis splendor non sufficit. Quare Menander:

*Tu quidem admones, quæ tui sunt officij monuisse,
Me verò ad faciendum quod decet, non tua
Oratio, crede mihi, sed proprij mores persuadent.*

Dum ergo Apharantes Libyes, qui Soli orienti conuiciantur, quod multa mala conspectui offerat, natura vos & educatio nobilis non disposuerit: præcari vobis & exoptare fœlicia ardet animus, ut sicut omni tempore & quauis inclinatione fortunæ hominum bonorum curam suscipit etiam ipse Deus: ita vobis quos suæ Ecclesiæ sanctæ promotores & patronos, Patriæ & Reipub. nostræ ornamenta & consultores, Regum & Maiestatis Regiæ religiosos obseruatores destinauit & elegit, alta protectione sua foueat, conseruet, beatificet. Addere his tantisque victoriarum trophæis, quibus ad præsens quoque gloriam Regni tueri & victricem lauream reportare per supremum Obersterum militiæ Alemanæ in castris ad confinia Regni non negligitis, parumper velim liceat. Vestris armis, familiæ grauissimæ & illustrissimæ insigniri dum ducunt honori: imò Regnum hoc florentissimum Poloniæ condecorari lætatur: commonere faciam in laudem familiæ vestræ, quibus gloria est & fuit Aprugni vertice illustrari. Alexander II. Pontifex Max. ex familia Pedaciana Mediolanensi, Reges inuicti Persarum, familia Gradockieorum & Treuartheniorum in Britannia, Grensingiorum in Misnia: ita Petrasanta Societatis IESV, in Tesseris gentilitijs nuper Romæ editis. Tantorum ergo Heroum cùm in delitias caput Aprugni & honorem claræ nobilitatis venerunt, quid iam magis animare, audaciam & vires addere, affectum in gloriæ & honoris vestigium maiorem excitare tantorum imaginum defensores & exornatores debebit? His concludo verbis.

*Qui tibi fusus Aper lauros Meleagre parauit,
Quanta DONHOFFIACÆ portio laudis erit.
Tu telis armisq; potens fera monstra petisti,
Sentit at hic nudam, bestia dira manum.
O fortem dextram! potuit si talia inermis
Armata in bello, quid potuisse putem?*

Drogo-

D R O G O M I R.

Drogomir.

D E L I N E A T I O.

P Edes tres in ocreis fereis cum calcaribus, in campo rubeo dispositi, quasi ad crucem, sed à dextra vacuus campus cruribus iunguntur, ut plantæ cum calcaribus in extremitates fiant, super galeam corona, ex qua tres pennæ strutionis.

Pedes tres cum ocreis.

O R I G O.

Militi Drogomir dicto, à Boleslao Kriuoustio sunt data. Dum enim hic miles secum in bello pro Rege quinque filios habuisset, & duo fortiter occubuissent, tres verò amisisset, pedes usque ad genua afflictus Regi præsentavit, infortunium & paupertatem deplorando, nisi subvenisset miseriæ. Pius Rex dominus. Bono animo esse iubetur: assignatoque Patrimonio de libertate Regia, pedes armatos cum ocreis amissos, pro armis & nobilitatis suæ vestigijs illis concessit. *Paproc. & alii.*

M A X I M A L A V D E D I G N I.

Laus maxima

Maxima laude dignus fuit. *T. Manlius.* Cum enim Galli Anno ab vrbe condita 394. ad tertium lapidem Salaria via trans pontem castra habuere, & Dictator *T. Quintius.* in ripa citiori castra posuisset. Pons in medio erat, neutris cum rumpentibus, ne

T. Manlius Torquatus.

In bello vul-
nera honor.

bus, ne timoris indicium esset. Prælia de occupando ponte crebra erant. Tum eximia corporis magnitudine in vacuum pontem Gallus processit, & inclamavit. Quem nunc Roma fortissimum virum habet, procedat ad pugnam, ut noster duorum euentus ostendat, utragens bello sit melior. Diu inter Primores iuuenum Romanorum silentium fuit, *T. Manlius* ex statione ad Dictatorem pergens, ultro sese dimicationi offert. Quem Dictator laude prosequens, felici auspicio ad certamen progredi iubet. Processit, ubi constituere ambo inter duas acies. Gallus velut molles superne eminens, proiecto leua scuto in aduenientis arma hostis, validum cum ingenti fonitu essem deiecit. Romanus mucrone subrepto, cum scutum scuto percussisset, & sine vulnere factus esset, inter corpus armaque vno & altero ictu, ventrem & inguina Galli hausit, ruentem porrexit hostem, & torquem ablatum respersu cruore ipsius, collo circumdedit suo: huc perducto, ad se Dictatore Coronam auream addidit. Cognomenque Torquati, illi & posteris dedit, *Liuius lib: 7.* Non minori laude Drogomirij iudicio Regis bellicosissimi digni fuerunt, licet ad Regem non hostium capita aut pedes, sed suorum attullisset. Pro Patria enim, Rege, & Regno, fortiter dimicando, pectora non dorsum porrexerunt. Quapropter, ut Zelislao Bylinæ amissa dextera, aurea in insigne data fuit, ita his pedes amissi. Hinc laudat *Plutar. in Lacon.* Lacenam matrem, quæ filium in bello ita vulneratum, ut ingredi non potuisset, sed quadrupedum more ambularet, irrisum & erubescens, ita animauerat: Quanto præstat fili de fortitudine gaudere, quam de stulto risu pudefcere? Hic decor est vester, ô Drogomirij, licet vestrorum pedes feratis insignia. Pedes enim vestri ad bonum non ad malum erant, ut *Prouerb. 1. dicitur*: Nec minor inde laus vobis debetur, cum non minoris sit virtutis, parta tueri.

Armorum spi-
ritualium sa-
crarium.

SACRARIVM ARMORVM SPIRITVALIVM

Littera & syl-
laba carent
sensu.

Minimum in
armis nobili-
tatis fert, si-
gnificationem
magnam.

Varia arma,
spiritualia.

Littera & Syllaba carent sensu, ait *Priscianus*. Hoc est, significatione ultimata, ut exposuit *Ven. Beda*, sed minimum in Armis nobilitatis, fert secum maximum sensum & significationem. Vnde cum armatos pedes, cum ocreas considero, & signa nobilitatis esse coniecto. Armorum spiritualium inuincibilium ratio significatiua venit in mentem; quæ quidem arma, non minori obseruantia hac in domo visentur. Varia sunt arma Spiritualia, in quibus amans Christum seruus, ante cameram cordis sui inuigilare debet, cum illud videt, sentit, cupit, delectatur, inhabitare Deum. Est gal-
lea spei,

lea spei, quæ ad *Theff: 1. Cap: 5. dicitur*: Salutis est lorica fidei & charitatis, lorica non ex circulis connecta, ita fideles charitate connectuntur & fide, est thorax iustitiæ, *Sap: 5.* Induti pro thorace iusticia, sunt ocreæ ferreæ, humilitas duplex: interior in corde, exterior in conuersatione, est lancea prudentiæ. Ioas triplicem in cor Absolonis infixit, quia prima prudentia lancea est, memoria præteritorum. Secunda intelligentia præsentium. Tertia prouidentia futurorum, est ensis continentia, *Cant: 3.* Vniuscuiusque ensis circa femur suum. Est canis latrans, qui dormientem excitet, conscientia scilicet animæ peccatrici impropereans vitia. Vobis conueniunt, ô Drogomirij talia arma, nam nobiles & diuites facti estis, munificentia Regis, cum non essetis apti amplius, nisi ad talia arma acuenda, & ministranda alijs, ex vestro casu, ac mutilatione: vt Orator pro vobis parens ad benignum Regem inducebat. Hinc estis natura affabiles, ad virtutes proni, ad honestum promptissimi: hinc Religio, austeritas, seruitus Christi vobis electa & dilecta remanserunt, certum habentes: *Quod dulcia non meruit, qui non gustauit amara.*

G E N E R O S I T A S T I T V L O R V M.

Titulorum generositas.

Generosi tituli, vt ex magno proueniunt, ita magnis conueniunt. Vnde Porus Indorum Rex, dicentibus amicis, si supplex Alexandro celsisses, non fuisses victus, respondit: Si Alexandro supplex celsissem, futurum erat, vt ipse me ignauum seruum, si armatus restitissem, generolum Regem iudicaret. *Bruson. lib: 2. Cap: 43.* Vobis qui sic hosti restitistis, meritò iam Generosi Tituli conuenient. Astrologi ex Marte generositatem, ex Saturno ignauiam colligunt: vnde Haly: *Saturnus in duodecima domo infortunatus, signat quod litigabunt homines, & habebunt multas inimicitias, odia, & damna ex litibus.* Et Donatus: Mars in domo octaua, acquisitionem ex substantijs mortuorum in aliquibus hominibus. Vobis Mars fauit, ideo Generosis, Generosorumque titulis magnificandi estis. Romani in summis malis & periculis Regni, refugium habebant vltimum Dictatorem (cuius fama mentiri non auderet) eligendi, *dicit Liuius*: Dictator, non quidem nomine, sed re factus fuerat in hoc bello, qui cum quinque filijs fortiter inuadentibus pugnauit accedendo, non recedendo ab hoste Drogomirius, quapropter Generosi nomen meritò illis consentit. Erat quæstio non parui momenti, an ablutio pedum post Baptismum sit necessaria ad salutem? D. Ambrosius necessariam esse asserit *lib: 3. de Sacramentis: ubi habet sermonem Christi cum Petro, de lotionem pedum.* Qui lotus est, non habet necesse, nisi vt pedes lauet, vt habeat partem me-

Cedere in bello non semper iuuat.

Generositas ex Marte.

Dictator

Abluere pedes post Baptismum.

tem mecum: Quare hoc? In Baptismate cum omnis culpa diluatur, recedit culpa; sed quia Adam supplantatus à Diabolo, venenum sensit effusum supra pedes, ideo lauat Christus pedes, ut maius subsidium sanctificationis accedat. Laua ergo pedes, ut laues venena serpentis. *Six. Senen. lib: 6. Bibl. 5. Annot. CCIX. resoluit:* In Baptismo eodem temporis momento, omnia peccata dimitti, & nullum remanet, sed est humilitatis Christi propositum Apost. exemplum, vel fomes peccati, deleta culpa per Baptismum, remanet: ut *D. Paulus.* Scio, quia peccatum in me habitat. Per ablutionem ergo pedum, sanctificationis in Baptismo susceptæ, fit præsidium & incrementum. Tunc ad nostrum propositum, & Drogomiriorum generositatem, si pro Christo, Ecclesia, & Rege, sanguine proprio abluunt pedes, Generositas est, vel si aliter: Cum generositas in milite non apparet nisi ex sanguine, in cuius modi rem T. Manlius in sanguine torquem tinctum hostili, collo suo imposuit, & hoc generositatis erit, ut cum vellent in sanguine hostili lauare manus, Bellona inuida in proprio sanguine pedes eorum lauit, ut sic fortes & generosi ex principio fiant solo, sed dimidium facti, qui bene caput, habet.

*Generositas
militis in san-
guine.*

BELLVM EXPERTVM.

*Dulce bellum
militi.*

*Inexpertis,
quomodo dulce
bellum.*

*Anomalia,
verba.*

OMnium bellorum sunt exitus incerti, attamen bellantibus dulce bellum est: differenter tamen, quia sunt bellantes, differentem quoque dulcedinem tenent. Dulce namque bellum est inexpertis, sed eo dulce, quia efferunt eos equus, gladius, licentia, rapina, census. Dulce verò est expertis, quia agunt pro aris & focis, scilicet Deo, Ecclesia, Patria. Hinc isti audito hoste, non quærunt quot sunt, sed ubi, quia quærunt, ut congrediantur. Illi verò quærunt, quot sunt? & audito numero fugiunt: sic experti fiunt victores pugnando, inexperti fugiendo. Experti post pugnam ostendunt signa in facie & pectore, inexperti in tergo & scapulis. Hinc titulus horum Evisceratores, ob rapinam, illorum protectores, ob virtutem. Conscripserat quidam bellum Grammaticale, ubi verbum ducit exercitum contra Anomalia, in quo Anomalia mutilata & truncata, à verbis adiectiuis & substantiuis, recedunt. Est inexpertorum verborum, in scholis bellum inexpertum in acie, quos si parentes non tam virtute, quam verecundia moti, castris ingerunt. Hic intentio eorum venit audire, non belli voces, vocales duces, non semiuocales tubas, aut mutas, vexilla: sed vocales turbæ, quare redeuntibus & infælicia dicentibus parentes respondent: Anomalia, id est Anomali. *Syn moy moglby byl pozbydż reſi/nogi/* id est: Si contingat filium meum amittere manum, pedem, aret mecum,

mecum, sic mutilatus non erit. Expertus verò non aliud ob oculos versandum admittit, quam quod Rutilius dixit :

*Iustis bellorum causis, nec pace superba
Nobilis ad summas gloriâ venit opes.*

LINEA FAMILIÆ DRO-
GOMIRIORVM.

DRogomierzy. In Volhinia. Domui & famæ optimè consulunt.
His Thales consilium reliquit : Ama disciplinam, temperantiam, prudentiam, veritatem, fidem, experientiam, dexteritatem, societatem, diligentiam, æconomiam, artem, pietatem.

Potrikowscij, *ad iustitiam vigiles. Docebat Cleobulus* : Virtutis est proprium, iniustitiam odisse, pietatem custodire. Patriæ, & proximo optima consulere.

Romato wscij, *Ex his unus in Cracou. terra reliquerat filios & filiam Lutostáwską, Notarij Castren. Sadecen. coniugem.*

Sádowscij, in Cracou. Palat. Prudentissimi domi in iudiciis, & in bello. *Dicebat Architas* : Vir prudens hoc pacto nascetur. Primum natus sit oportet ingenium solers, memor, & laboriosum. Deinde à puero animum exerceat circa speculationes & rectam Philosophiam. Postea de dijs legibus & vitis hominum experientiam adipiscatur.

Kulik, in Prussia. *Est Biantis dogma* : Si pulcher videaris, pulchra facito : si deformis, naturæ defectum morum pulchritudine pensato.

Alias hic Familias vigilantior penna adnotabit.

Drogoslaw.

D R O G O S Ł A W.

D E L I N E A T I O.

*Annuli medi-
um & sagitta*

E S T medietas annuli in modum iridis disposita, in cuius vertice est Sagitta, cuspide sursum obversa: est coloris albi, Annulus in campo ceruleo, super coronam sunt quinque pennæ Strutionis.

O R I G O.

O Riginem ex Silesiæ partibus ponunt, quasi omnes, qui Arma nobilium notabant, sed quâ occasione, nullus refert; nec quo pacto illata sunt in Regnum, affirmant. Verùm tamen non aliud prætendunt, quam præclarorum gestorum monimentum: Existimo medium Annulum cum Sagitta venisse, quod fortiter ab hoste vallatos (quos foris vastabat gladius, & intus paor, ut Deut: 32. dicitur:) ab obsidione & morte liberauerit. Rupit scilicet annulum fidelem hostis sagitta, & disiecit.

F O R T V.

FORTUNA INVIOATA.

Fortuna inuiolata.

Praestantior nobilitas est, inquit *Cassiod. lib: 3. Epist. cuius origo thesauris prudentiae locuples inuenitur.* Cum Arma Drogoslai considero, nedum originem prudentiae, sed inuiolatam fortunam in eo animaduerte. Quid enim semicirculus iste cum telo, quid annulus cum sagitta designant? cuiusdam prudentiae thesauros indubiè, ac fortunae inuiolatae vices. Dum namque considero exercitum Zipangrinorum, illi aduersus hostes, non alia fortuna & vi utebantur, quam annulis, quorum ea vis erat, ut inuiolabiles permanerent, ut *Paul. Venet. de Tart. gestis refert: Ita Polyciates Samnius, Fortunae quasi Hieroglyphicum, fortunam inuiolatam annulo demonstrabat:* Hic namque suasa Amasis Aegyptiorum Regis, ut fauorem fortunae experiretur, annulum signatorium pretiosum in profundum maris abiicit. Capiunt postmodum piscem, inueniunt in eo annulum, & loco muneris obtulerunt: *Habet Plin.* Etiam Giges Indiarum Rex tam secretae fortunae annulum tenebat, ut in eo omnes videret, ipsum vero nullus. Multo praestantius in his armis fortunae inuiolatae vis apparuit. Zipangrinorum namque fortuna, si detracti fuerint annuli, cadebat: ac eorum gesta, leges, mores, intelligebantur; ut addit *nominatus author:* Hic vero annulus, licet medius, detrahi ab eis non potest, sed manebit, donec successores permanferint. Et ut dicebat Caius uxori: *Ego Caius, tu Caia,* ita nascentes ex Drogoslais vocabuntur: *Ego Drogoslaus, tu Drogoslaa.* Polycratis fortunam summum infortunium subsecutum fuit, nam ad extremum cruci ignominiosè affixus, Drogoslai vero annulus, gloriam sempiternam secum ducit: Laudabilis enim vena suam seruat originem, & fideliter posteris tradit, quae in se gloriosa transmissione promeruit, *Cassiod. lib: 3. Epist.* Giges cum multos videret annuli virtute, & illum nullus, persimilis erat homini profundè incarcerato, qui alios videt, illum nullus. Drogoslai vero annulus tantae dignitatis & fortunae est, ut in eo se quidem non videt, sed ab hominibus in illo videtur. Habet enim hoc optimum generosus animus, quod concitatur ad honesta, prospera tentabit, aduersa comminuet, & alijs admiranda despiciet. *Sen: 37. Epist.*

Annulo exercitus vincebatur.

Zipangini Polyciates.

Annulus, fortuna inuiolata symboliz.

Annulus, Giges Regis indorum.

Caius Caia.

Generosi animi signa.

CUSTODIA PACIS.

Custodia pacis.

Ad perpetuò stabiliendam pacem Deus cum terra, post illud videlicet lamentum, *Poenitet me homine n fecisse,* ac diluuium vniuersale, hac custodia vti s fuerat. Posuit medium annulum super caelos

*Annulus Pom-
pei in signum
militi.*

*Virtus nudo
homine contē-
ta.*

*Ponere scipio-
nem Aratri
sumere.*

super cælos, quem ex arcu iræ suæ formavit, & super eum saggit-
tam versus cælum telo affixit, dixitque: *Hoc erit signum fæderis in-
ter me & terram.* Hinc iridem custodiam pacis dicimus. Similia
sunt vestra arma ô Drogoſlai ſucceſſores, non alio vt apparet fine,
quam ad defferendum & offerendum vobis officium custodiæ pacis.
Vt ſicut Pompeius magnus, quondam à Sylla in Siciliam miſſus,
custodes pacis, annulo ſignatorio in eorum gladijs præſiciebat: ita
vos à veſtro Rege hoc annullo & ſagitta, in custodiam ac deſenſio-
nem pacis, procreari & eligi, notum & perſpectum vobis tenetis.
Tales habuit quondam de Familia veſtra Rothmagiſtros, ſub inui-
cto Ioanne Zamoyſcio, Wieckouios in Podolia, tales ſub Staniflao
Zolkieuio, Bukouiecios, &c. pacis videlicet custodes in Caſtris,
ergâ Michaelum Palatinum Multaniæ, & incurrentes Scythas in
Regnum & confinia Regni Poloniæ: Reſumite igitur vires, me-
mores quod virtus nudo homine contenta ſit. Et vt non fuit vobis
rubor, more Romanorum, eburneo Scipione deſposito, agreſtem
aratri ſtiuam repetere: ita Attilij exemplo, manus ruſtico opere at-
tritæ, ſalutem publicam ſtabiliant. Hoc namque principalius ar-
ma veſtra præſagiunt, quæ quandam formam in ſe calcaris equitum
referunt, & quandam ocream figurant.

F I D A A M I C I T I A.

*Aureo numo,
amicitia fida.*

*In medio po-
mo verus ami-
cus.*

*Labor tacum-
duſ & maxi-
m.*

EX medietate fidam & veram amicitiam plurimi colligebant.
Ita Childericus Gall. Rex quartus, pulſus Regno, fidam ami-
citiam Guinei Senatoris, aureo nummo in duas partes ſecto,
conſtatam accepit de certa & vera reconciliatione. *Paul. Æmilius.*
Etiam parentes tali medietate, fidam amicitiam cum ſuis filijs co-
gnouiſſe referunt. Mater vnicum habendo filium, ſocietatem
eius multi expetebant in mercimonijs; dedit illa filium, atque in di-
ſceſſu dat tria poma filio, mandatque vt in via eſuriens, ea amicis
ſcindenda & distribuenda offerat, quid ſit primus, partitur pomum
in duas partes inæquales, ac partem minorem dedit filio, alter di-
uiſit in partes inæquales, & partem maiorem dedit filio, tertius in
partes æquales ſcindit, quibus ad matrem relatis, monet vt tertium
eligat in ſocium mercimoniæ, quia primus iniuſtus fuerat alteri,
ſecundus ſibi ipſi, tertius æqualiter egit. *Author menſæ Theophilo-
ſophicæ.* Non aliud quoque ex veſtra medietate annuli colligo,
quam fidam amicitiam, nam pro amicis ſummos & hos iucundiſſi-
mos ſuſtinuiſtis labores. Amica vobis veritas, amica Patria, ami-
ca libertas. Vnde quod Achilles quærenti Aiaci reſpondebat,
hoc quoque vobis eſt in reſpondendo: Quæſiuit Ajax, quos ſuſti-
nes Achil-

nes Achilles omnium maximos labores. Respondit, susceptos pro amicis : & quos iucundissimos sustines ! eosdem respondit. Significabat heroicum virum flagrare immensa quadam amicos iuuandi cupiditate. Optime Franc. Petrarcha:

Verus amicitiae cultor preciosior auro est.

Et gemmis, sed eum dic mihi ubi inuenias?

En quærulese Petrarcha habes Drogoslaos, hoc est care famulos, ita namque ex eius proprio idiomate interpretatur. Vt namque Parentesis Oratoribus est certum, signum viue intelligentiæ & rationis, sensus præcedentis & subsequenti: ita Arma eorum Parentesim è cælo inchoatam, cum in se exprimant, non alium in se sensum, quam fidum amicumque fideliter generabunt. Ita namque Ennius: *Amicus certus, in re certa cernitur.*

Parentesis.

LINEA FAMILIÆ DRO. GOSLAVIORVM.

BVkowieccij, in Posnan. Palat. Comparant in adolescentia bonam fortunam, in senectute vero sapientiam. Sunt Bukowieccij & in Podcutia militarem obseruantes.

Herstopcij, in Posnan. Optimam Drogoslauis Biantes reliquit regulam, vt Stob. Curandum est, vt habeas in factis memoriam, in tempore cautionem, in moribus ingenuitatem, in labore patientiam, in metu fortitudinem, in diuitiis amicitiam, in oratione persuasionem, in silentio decorum, in mente iustitiam, in audacia fortitudinem, in actione potentiam, in gloria principatum, in natura ingenuitatem.

Dabrowscij, Cum antiquitate familiæ, virtutum amatores. His optime Socrates unus è septem sapientibus, monstrauit iter. Modestus esto in pueritia, & adolescens quidem sis temperans, vigente ætate iustus, senex autem prudens, vt moriaris absq; tristitia.

Wieczkowscij ibidem, Demum militando cum Scythis, facti sunt incolæ in Podolia. Dederunt operam, vt viuendo laudabiles, defuncti vero beati existimarentur.

Gorziacij, Cultores sapientiæ. Cultor sapientiæ maxime existimatur: quid de sapientia Christiana referam. Talis sapiens, pauca de virtute verba facit; multa interim re ipsa & opere declarat, & verbis suis authoritatem vite honestate conciliat.

Srzemscij, in Maiori Pol. Honestæ & sapientis vitæ neruos diligenter obseruant. De quibus Epicharmus: Esto sobrius memorq; diffidere.

Trubko, in Prussia & Silesia. Maiores tuos corona, pro patria mortem oppetas. Non pugna aduersus vitam: Non quauis de causa tristeris, Diuitijs non confide. Hæc præcepta Socrates nobili ac viruoso præscripsit.

Druzyna.

D R V Z Y N A.

D E L I N E A T I O.

Fluvius albus.

EST fluvius albus à leua ad dextram descendens, quasi ex alto, per lineam curuam, in campo rubeo, sine cruce, ad differentiam Armorum Srzeniawá, super galeam duæ tubæ, intra quarum medietatem est Leo decubans.

O R I G O.

Militi sic vocato Druzyná, cum fortem dextram ad classica vocanti hosti porrexisset, atque tam felici initio, feliciorum finem pugnae ad fluvium Srzeniawá reddidisset; in Regno Poloniae donata fuerant. Verius quod toti Companiae strenue militanti, cum suo duce concessa sint, At duci eorum fluvius cum cruce.

Oceanus Fame.

O C E A N V S F A M A E.

Dulce pellitis quibus Gelasi flumen, dicebat Horat: 2. Carm. at dulcius flumen Druzyniorum flumine esse nequit, pellit namque ad ipsos famam, & instar Oceani abundantem, quam scilicet

scilicet omnes famant, & exclamant: Habent Septentrionales historiae, quod iuxta maritima litora Ostrogottorum fluvius, qui alluebat urbem Horcopiam, contineat in alveo suo omnium rerum formas saxeas, ac si essent arte confectae, sed in confuso, nunc porrigit formam manus, nunc pedis &c. *Maiol. Colloq. II.* Magna vis fluminis, sed in comparatione ad Druzyniorum flumen nullum. Horum namque flumen reddidit decentem, & perfectissimam formam Druzyniorum, qua euiterna posteritas fulget & splendet. Lego admirandum flumen in nouo orbe, cui nomen Zenen, quod cum pluuiis augetur, aureas glebas instar oui gallinacei defert. *Refert Petr. Hiss. p. s. Cap. 17.* Verè nobilissimum & admirandum flumen; sed non minoris dignitatis est Druzyniorum flumen, in eo namque redundante sanguine hostili, piscati sunt famam & gloriam praetiosiorē omni auro, quæ nulla re diuelli potest, aut auferri: at domino benedicente tempora Oceani æquare potest. Ut verò benedictio domini vobis faueat, attendite, quod *Isidorus lib. 13. Cap. 15. medium ponat:* In Tessalia, inquit, fluij duo sunt eiusmodi, ut si biberint ex vno oues, erunt albæ, si ex altero, erunt nigræ, si ex utroque variae. Fluvius vester Srzeniawá, præbuit vobis Druzynij aquam candidam, curate igitur ne in aduersum fluvium famam, conuersatione, vitâ, declinetis; nam ita ex candidis atrî, ex benedictis maledictioni obnoxij eritis. Hinc *Psál: Flumen Dei repletum est aquis, quoniam ita est præparatio eius.* Cuius eius? Hominis, Cor. namque hominis disponit viam suam, domini autem est dirigere gressum *Proverb. 16.* Obseruate igitur animis vestris doctrinam *Iob. 25.* Iustificationem meam quam cæpi tenere non deseram, neque enim reprehendit me cor meum in omni vita mea.

Flumen formas saxeas retinet.

Flumen in quo aurum.

Fluvius reddit album & nigrum.

Flumen Dei.

FLUVIUS FORTITUDINIS.

Fluvius fortitudinis.

Infirmi mundi elegit Deus, ut fortia quæque confundat, dicit *Scriptura:* Nil infirmius aqua, nam diluendo, atteritur; sed nil quoque firmitus aqua, quæ auellit montes à radicibus. Vnde meritò, fluvius fortitudinis, aliquod flumen nuncupabitur. Sed habent innatam vim ac fortitudinem flumina. *Plin. lib. 31. Cap. 2.* In Scyretico flumine quæcunque arbores abluantur, saxa fieri cum ramis. Idem in Etruria ad Senas, iuxta Collense oppidum, *Leander* dicit de flumine, ut columnæ conficiantur. Aliam quoque vim fluminis apud Bocatium novi Lyparam Ciliciæ, in quo qui lauat vel natet, pervngi ut oleo ac adipe. Habet Symbolum igitur aqua fortitudinis, nam antiquitus luctatores oleo ob fortitudinis experimentum inungebantur. Sed quicquid sit de aliarum regionum

Arbores in saxa ob fluvium vertuntur.

Aqua ut oleum Aqua Symbolum fortitudinis.

*Druzynij ma-
litia in boni-
tatem per pe-
nitentiā ver-
sa.*

*Fluvius epo-
tus interficit.*

*Fluvius in
cornu asini
continetur.*

*Pœnitentia ve-
ra recompen-
satur.*

gionum fluijs. Fluvius Druzyniorum est merito fluvius fortitudi-
nis nuncupandus ; nam testimonium & calcar insigne summæ forti-
tudinis gradus à Srzeniawa fluuio retinuerunt. Verum altero mo-
ueor, de Familia vestra, *referente Bielscio in stemmatibus.* Marcus
nomine Reus innocentis sanguinis sancti, ac Deo dilecti Episcopi
Crac: Stanislai degenerauerat à nobilitate Druzyniorum. Huic
suus fluvius in Stygem Achaia conuersus, qui *ut inquit Senat. lib. 3.*
Cap. 25. epotus illico interficit, nec aliquo potest vase contineri,
nisi asini cornibus. Nascuntur enim in Scythia asini cum cornibus
ut Ælian lib. 10. Cap. 41. Recordatus igitur pristini sui fluminis,
tantam pœnitentiæ ex oculis effudit aquam, ut Romam præcurren-
do ne dum absolutionem meruit, sed etiam in Curia Romana, Pro-
thonarius factus, post modum Episcopus Plocen. electus confir-
maretur. Crediderim asini cornu in tam feruidam aquam non
solum habuisse vim retinendi, sed immutandi etiam. Immutatus
profecto & Druzynius, qui aquam generantem mortem, disposuit
ad generandam sibi gloriam & coronam.

*Temporis lu-
crum.*

TEMPORIS LUCRVM.

*Sol dux &
moderator tē-
porum.*

*Hōmō lucrum
temporis cu-
ret.*

*Tempus no-
strum.*

*Flumina &
aque iactura
& lucri tem-
poris signata.*

*Athæsis flu-
uius non obru-
it fores Eccle-
siae.*

DVx & moderator temporum sicut à multis assignatur esse Sol.
(*Ita enim Plinius lib. 2. Nat. Hist: Cap. 2. Et Haben ragela:*
Gubernator & factor tēporum magnus est Sol, & rationem as-
signat. *lib. 3. de diebus Critic. Cap. 2.* Sol est author veris, æstatis,
autumni, & Hyemis) ita à multis in lucrum temporis assignatur ho-
minum. *Ita Sen. lib: 1. Epist. 1.* Omnia abeunt, tempus nostrum est.
Et D. Bernar. serm. ad scholarum: Nihil prætiosius tempore, Hinc
Vespasianus, diem perdidimus. Sed ô heu, rectè lamentabatur S.
Bernar. Hodie nihil tempore vilius inuenitur. Transeunt enim
dies salutis & nemo considerat. Ad temporis lucrum citò præter-
fluens Srzeniawá, vos admonet Druzynij, ut sicut arripere lucrum
nobilis virtutis in præterfluente non neglexistis, ita nullum tem-
pus, nullamque occasionem sine lucro admittatis. Neque temerè
per fluuium vestrum temporis lucrum significo, cum Deus ipse ter
Opt. Max. temporis iacturam & lucrum per aquas & flumina signi-
ficare dignatus sit, iacturam quidem, Diluuiο Noe, & in vndatione
Constantinopolitana temporibus Copronimi & Iuliani Apostatae:
Lucrum verò multoties pluribus, at præcipuè etiam Pelagij 2. Pont,
Max. temporibus, cum fluvius Athæsis ad Veronam excreescens ad
Beati Zenonis Ecclesiam venit, nec eius Ecclesiæ ianuas apertas in-
gressus est, sed velut aggere fores occlusit, atque hominibus in Ec-
clesia ma-

clesia manentibus officio erat. Quod non alio respectu, quàm ob meritum sancti Pontificis, qui lucrum temporis vt viuens obserua- uit, ita Sanctus in adiutorium populo conuertit.

*Sic vobis superi faueant: sic rector Olympi
Vos faciat tempus, lucro potiri suum.*

L I N E A F A M I L I Æ
D R V Z Y N A.

STadniccij à Zmigrod. Martinus Palat: Cracou. 1286. De quo & Dlugossius. Iacobus Castell: Sanocen. qui cum Cruciferis pugnando pro patria obiit. 1331. Bielscius lib. 3. Marcus Castell: Sadecen. 1480. Nicolaum litteræ Casimiri in Conuentione Opatouien. datæ 1473. meminerunt & Iacobum Vladislai Regis litteræ, cui & bona tribuit in districtu Biecen: Siechow & Bukovina, 1440. Marcus ex Barbara Zborowska Castell. Crac. filia, reliquit Stanislaũ Roth- mag. & in militari ob experientiam & audacem fortunam Decium nominatum, Regis Stephani temporibus. Anno 1577. sub Gedano. In Moschouia contra Tartaros à Luki cum Nicolao Iazłowiecki Capitan. Sniatinen. à Rege missus, Sub Ianusio Duce in Zbaraz Palat. Brac- lauien. & in varijs expeditionibus Moschouiticis, & Vngaricis sub Age- ro & Berino. Reliquit & alios filios in bellicis rebus milites strenuos, Martinum, Ioannem, Samuelem, & Andream. Erat ne hercule domus clarissima Stadniciorum, malleus & bipennis hostium: mu- rus & antemurale patriæ. Faxit Deus, vt & illa probitas morum, & egregia honestaque virtus refloreat, & semina posteritatis ador- nata pietate, triumphante fortuna, excellant. Adamus de Zmi- grod Stadnicki Palat: Betzen. Premislien. Strien. Colen. Capit: Andreas frater suus, quem nemo amicus in beneficentia, inimicus in ferenda iniuria superauit. Hic post reditum ex Moschouia ubi nomine S. R. M. Sigismundi Tertij Nuncius interfuerat pro solemni- tate Nuptiarum inter Demetrium Magnum Ducem Moschouitarum, & Alarinam Illustr. D. Georgij Mniszek Palatini Sendomirien. filiam, Cracouia subita morte oppressus ac ibid: in Ecclesia SS. Trinitatis apud PP. Ord. Prædicat. subtus Capellam S. Hyacinthi sepultus est, in cuius Epitaphio ibidem hæc insculpta sunt.

Magnifico Domino Andrea Petro Stadnicki, de Zmigrod. peranti- qua & clarissima stirpe oriundo, viro pietate, & prudentia eximia, atque animi magnitudine, morumque facilitate singulari, de Rege, Republica, amicis, optimè merito, Religionis auitæ, Ordinisque Sacri propugnatori acerrimo. Qui vix ex Moscouia reuersus, mane rebus diuinis Cracouia peractis, subita vi morbi oppressus, ex hac

mortali vita ad illam æternam commigravit. Vixit annis XLVIII. Moritur Anno Dñi. 1608. die. 19. Octobris. Zophia Seninska hoc amoris & desiderij monumentum Coniugi Carissimo, mærens cum lachrimis posuit.

*Lubomirscij antiquissima familia. Iacobus Iudex Terræ Crac. Ioachim-
mus filius Præfectus exercituum Curia Augusti Regis, Capit. Iaslen.
Sebastianus Comes à Wisnicz Lubomirski, Castellanus Woynicen. San-
domiriensis, Scepusiensis, Dobcycensis &c. &c. Capitaneus, de quo
Epitaphium Cracouia in Ecclesia SS. Trinitatis, ante fores Ca-
pella eiusdem, pro sui suorumq; sepultura, ex marmore affabre extru-
cta, & dotata per villam dictam Wolica, hac posteris tradit:*

SEBASTIANVS Comes à Wisnicz LVBOMIRSKI
Castellanus Woynicen. Sandomiriensis, &c. &c. Capitaneus.

Antiqua fide & virtute Senator

Religione in DEVM summa,

Ideoq; in Clerum & Religiosorum Ordines effusè propensus,

Reipublicæ integritatis studiosissimus,

Obsequio in Reges Maioribus suis par,

Bello & pace clarus

Humanitate & officiis certare solitus

Atque ideo omnibus amabilis.

H V I C

Nihil defuit, præterquam quod mortalis fuit.

Vixit annos 76. obiit 20. Iulij, Anno 1613.

Tu qui legis viator, dic, precor, Animæ

Parce DEVS.

*Hic ex Anna de Russca Branicka suscepit magnificam prolem: Filium
Stanislaum, ante Palatinum Russia, modofeliciter Palatinum & Gene-
ralem Crac. Scepusien. Zatorien. Niepolomichen. Dobcycen. &c. Ca-
pitaneum, semper in necessitates Patriæ intentum, pluribus pro ea expe-
ditionibus perfunctum probatumq;, miro omnium favore, quem ipsi
comparat Comes & Beneficentia in omnes, naturæ dotes & magnæ
in regendo artes, ad obtinenda occupandaq; officia & famam accommo-
data; quippe nemo in litteris armisq; inaudit commendatior, quem non
aggrediatur, suaq; ipsum sibi non adiungat componatq; benevolentia &
virtute. Adhuc nulla in toto regno sedes hospitalior, ad quam frequen-
tius vel ab externis Principibus missi, Legati diuertant, vel Primores
nobilesq; domestici excipiantur magnificentius, quàm Lubomirscij Do-
mus. Hic Anno 1621. præfectus Exercituum Regni contra Osmanum
Turcarum Imperatorem in castris Chocimen. primum quidem Iunior, at
post mortem Caroli Chodkieuicij Supremus & Generalis extitit. Quo
in munere*

in munere, quantum virtutis & fortitudinis suae specimen ediderit, hostis profligatus sensit, & patria liberata testatur: Et cum in omnibus aliis expeditionibus (quarum nullam omittit) Regni fuisset victoriosus, in Chocimensi gloriosus apparuit; in aliis vocatur patriae amator, in hac vocatus est Pater & Servator. Nec mirum! ope enim caelesti post mortem Chodkieuicij iure omni belli pacisq; suscepto, regimen ac totum imperium suum Diuinæ administrationi addixerat, ut salutem totius exercitus cum fortuna sua sartam tectamque custodiret. Insuper pro victoria obtinenda inter precandum auditus est votum supremo bellorum administratori tale emisisse, ut si felix, si victoriosus cum suis ex prælio recederet, monumentum aternitati poneret sempiternum, Basilicamq; aliquam sumptuosam, quam postmodum confecto feliciter bello in Wisnic, ea magnificentia à fundamentis erexit, quam Regiæ opes vix amplius ornarent, augerentq;, & reddidit dedicauitq; cum Cænobio Carmelitarum Discalceatorum sacrum IESV CHRISTO SALVATORI, quasi Exercitus sui glorioso Imperatori ac Victori monumentum. Extruxit & aliud Fratribus Ordinis Prædicatorum Monasterium simul cum Ecclesia in Russiæ oppido dicto Lubartow, additis ad hoc possessionibus, piscaturis & redditibus annuis, ipsaq; Ecclesia suppellectili ampla, apparamentis elegantibus, auroq; & argento condecorata: Monialibus quoque eiusdem Ordinis Cracouiæ ad Ecclesiam S. Mariæ ad Niues, ex liberali munificentia sua, contulit possessionem, cupiens ut aeterna sui nominis apud Deum in illo monasterio à sua parente Anna de Russca constructo, maneret memoria. Nec hic destitit sua liberalis pietas erga Deum, nam præter dicta multas Ecclesias Parochiales erexit, fundauit, & sufficienter dotauit, inter quas est Præpositura Wisnien. cui ille in dotem contulit villam dictam Stradomia. Hic ex Sophia Ducissa in Ostrog suscepit Michaellem Alexandrum Capitaneum Sandomirien: Sebastianum Georgium Capitaneum Sadecen. & Constantinum Hyacinthum Capitaneum Białocerkien: & Filiam Constantiam, quam Francisco Czarnko- uio Capitaneo Miedzyrzecen, in matrimonium feliciter locauit, Alteram Christinam Illustrissimo S. R. Imperij Principi ac D. D. Alberto Stanislao Radziuil: Duci in Ołyka & Nieswicz. Magni Ducat. Lithuaniae Cancellario. Pinscensi, Meuen. Caunen. Tucholien. Vielonen. &c. Capitaneo nuptam. Alter Ioachimus Comes de Wisnic. Lubomirski, eiusdem Sebastiani Castellani Woynicen. filius, ac Stanislai Palatini Crac. germanus Frater, Dobcicen. Lipcicen. Timbarcen. &c. Capitaneus, vir in toga sagoq; celeberrimus, qui in obsidione Smolensciana cum S. memoria Sigismundo Tertio Rege Polonia, omnibus bonis merentibus, immatura morte præuentus, dum exuias sui corporis Cracouiæ in Ecclesia SS. Trinitatis deponeret, tali Epitaphio est donatus.

D. O. M.

Illustris & Generosæ spei proles
IOACHIMVS Comes de Wisnic **LVBOMIRSKI**
 Dobcicen. Lipnicen. Timbarcen. &c. &c. Capitaneus,
 Dum obsidioni Smolenscianæ excubat, occumbit.

Et qui manu hostis occidi non potuit,
 Vi febris victus occidit.

O mors immatura, nî inuidisses,
 Magnum decus Patria vidisset :
 Eheu spes mortalium inanes
 Quæ inter manus amplectentium
 Quasi vmbra dissiliunt ;

Nemo fuit, nemo erit fælix,
 Priusquam ex hoc errorum tugurio migrauerit.
 Valete amici, & viuite morituri,
 En vix edoctus viuere, morior,
 Et plenus fortunis. Hoc vnum
 Quod virtute parauî, securè teneo,

Vixit annos 22. moritur 16. Iulij Anno 1610.

Idem Sebastianus Lubomirski, ex eadem Anna de Russca, reliquit filias, vt Catherinam Ioanni Duci in Ostrog, Castellano Crac. in matrimonium datam. Annam, quæ Religiosa facta in Monasterio Staniatecen. ante professionem mortua est. Zophiam quæ Nicolao Olesnicio Palatino Lublinen. nupta erat. Barbaram, Ioanni Zebrzydouio Ensifero Regni, Capitaneo Korcinen. & Lântskoron : &c. nuptam. Christinam Illustriss: D. Stanislao Koniëcpolscio, Castellano Crac. Præfecto Generali exercituum Regni in matrimonium locatam, & Leonoram, quæ in virginitate, cum magna opinione sanctitatis mortua Cracouia in sepulchro patris sepulta quiescit.

Wieruscij de Wierussyce in Palat. Crac. Ioannes Augusto sceptratene, Vexillifer Regiæ Curia & Capit. Sadecen. Horum vitæ testis, virtus.

Skotnicij in Palat Crac. Hos celsa virtus, & magnanimus honos, in immensum euexit. Martinum Castell. Zauichosten. sub Anno 1500. Regni Priuilegia recensent. Paulum in Reipub. negotiis strenuum, Castell. Halicien. Anno 1578. scriptores referunt : eius familie posteritas Illustrissimæ domui Kalinowskiorum coniuncta fuit. Animaduertant obsecro, quod optimus ciuis patriæ. vt in sermone est littera, ita ille elementum est Regni.

Lapkowie Alexandrum Epitaphium refert Crac. in Ecclesia S. Catharina Vi-

ina Virum ut peritia litterarum, ita iurium apicibus, decenter ornatum. Registrarunt aliqui, Germani fratres luxui dediti, dum bona paterna & materna in pectus ire fecerunt, grassante peste Cracouia, Thobiam iustum imitati, sepelire e vita decedentes elegerunt. Erat Annus 1537. Suscepit intentum Deus, superstites conseruauit, & collectis bonis decessorum, suauiter uti permisit. Petrus contra Moschos, Scythas, Valachos ad Senium usq. cum magnis exercituum Ducibus Zotkieui & Konicpolscio indefessus miles, à Serenissimo Rege Sigismundo III. ad Barium villa prouisus.

Rupniewscij in Crac. Pala. Cum antiquitate familiae, multis meritis, tam in consiliis Reipub. quam in militaribus tropheis, premia meruerunt.

Charzewscij in Sendomir. terra & in Lublinensi. Hac antiquitus obseruarunt praecepta, ut sint & inter homines clari, & accepti Deo.

Laskowscij in Sendomir. & Cracou: Terra. Amabiles multis: Si cupis? Imitare. Nemini detrabere uelis, & raro in uita tua inimicum habebis.

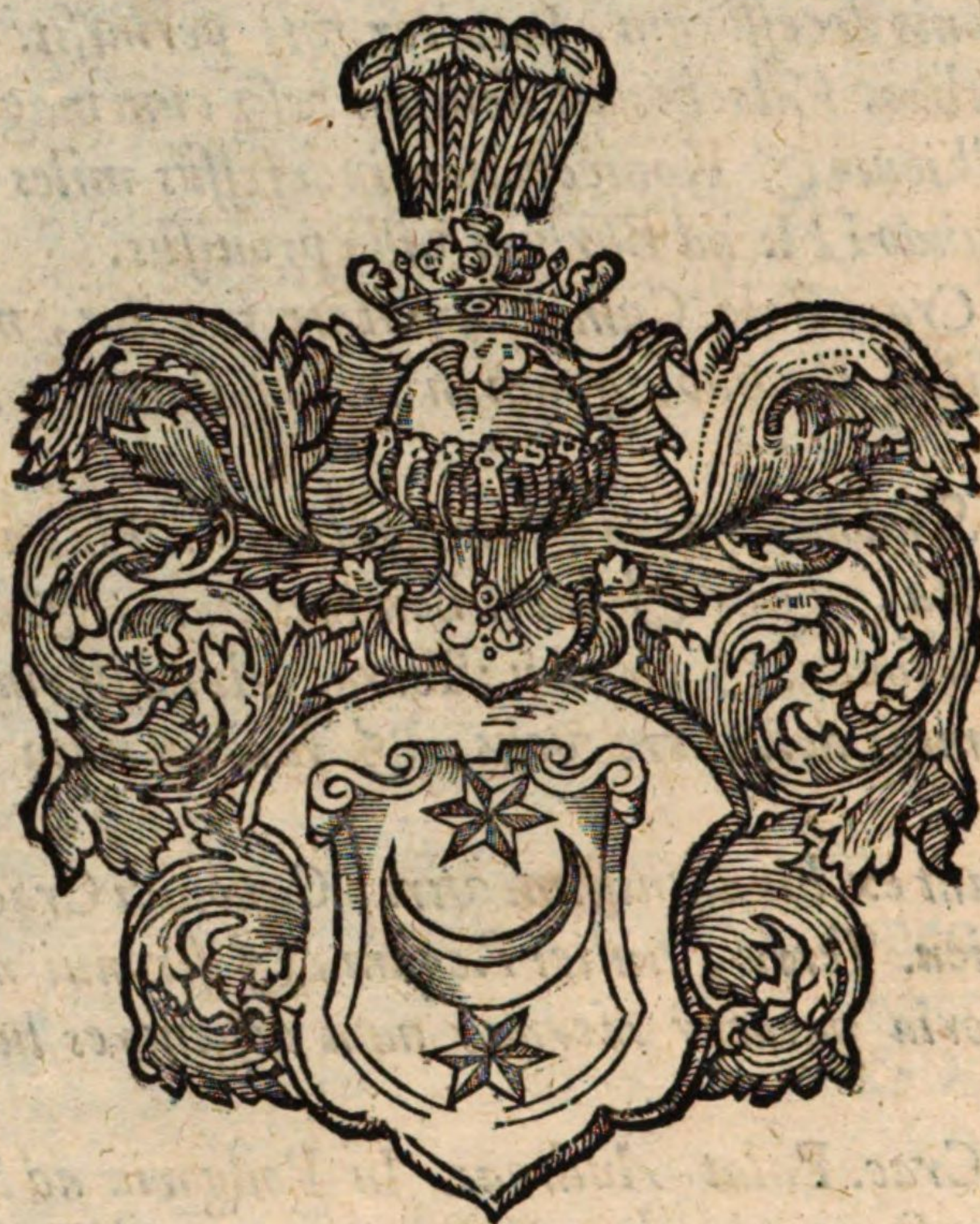
Mstowscij, Erant ex his dignissimi uiri, Canonici Cracouien. Subiudices Cracouien. Terræ, Aulici Regum, & strenui milites. His eundem memoria paratur æterna, nam degeneres lux arguit, probatos fouet.

Tegoborscij in Crac. Palat. Andreas. In Podgoria ad Sadeciam, homo uirtuosus, fugiens laudem, ac uituperium abhorrens.

Lásoccij Krzesowie dicti, Viti meminit Epitaphium in Czyrzie. ubi dum Hæretici Ecclesiam Catholicam deuastarunt ac igne consumpserunt, sub aere in campis sepultura Christiana remanserunt. Eius filia Dorothea Andrea Rozembariski, nupta demortua ibidem cum Epitaph. sepulta fuit.

Drzewica.

DRZEWICA.

D E L I N E A T I O.

Luna cum
stellis.

EST luna cornibus fursum obuersa, subtus habet stellam, & intra lunam alteram coloris flauī, in campo cæruleo, super galeam pennæ strutionis.

O R I G O.

IN Regno Poloniae sunt acquisita per alienigenam Arcadium nomine, à Principe Sieradiensi; eo quod Arcadius noctis custodiam dum perageret in bello contra Lithuanos, agmen hostium fuderit, & signo dato ad Castra Principis, hostem Princeps prostrauit. A Villa Drzewica nuncupata sunt. *Pap. in Stem. Nob.: Polon.* Sed in Nido aliam originem notat, Leschus Niger cùm electus in Regem Polon. fuisset Procopius Drzewica, primus ei nuntia detulit, cui Rex in signum lætitiæ, hæc arma cum Patrimonio prouiso contulit. Addit tamen, quod cum pro armis stella vteretur, Rex illi Lunam cum stella apposuit.

FAVOR

F A V O R C Æ L I.

Favor cæli.

FAuor cæli summus in multis apparet, sed maximè quod eius lumina diuidant diem & noctem: animaduertebat id Plato in Tymæo, dum inquit: Hac ratione consilioque Dei tempus crearentis, sol & luna, & aliæ stellæ, quæ vocantur erraticæ, factæ sunt, quo temporis numerus distinguatur & obseruetur. Sed tantifauoris cæli, sunt non modicæ consequentiæ, prima, vt cum tali tempore, veniat prouentus alimonix, secunda, vt fortunatè ac fæliciter veniat. Vos, ô incliti Drzeuicij, talis fauor cæli manebat, quo fauente luna & stellæ in hostes fauebant, & dum luna cum stellis stabit, vobis fauere cum volueritis non tardabit. Est namque fauor cæli non immodicus & in hoc, cum sol qui cursu properat ab oriente in occidentem omni die, quasi obliuiscitur cursus sui & stat, vt Iosue diebus. Est fauor cæli, cum Luna mutabilis, immutabilis, decrescens, semper crescens alicui erit. Talis profectò est luna vestra, quæ ne quando decrescat vobis, at semper crescat, lumen stellarum superadditum ei cum sua pulchritudine & virtute; atque ceu ouanti, pennæ Strutionis applauserunt. Sed media quædam obseruanda, ob fauorem cæli permanendum. Luna decrescens atque ecclipsans alicui eo modo fit, & eo modo Iliada malorum nobis præfagiunt, cum legem Dei relinquimus & deserimus, cum moribus nostris improbis & sceleratis, quibus à Deo ad Satanam deficimus, gloriam Diuinam obscuramus, & sanguinem Iesu Christi pedibus calcamus. Vide alias decrescencias lunæ, & Ecclipses hominibus cauendas, apud *Maiol. colloquio Tom: 4. Col: 1. De ludibrijs fortuna.*

*Sol & luminaria creati ut tempus distinguatur.**Luna non decrescens.**Cui luna decrescit.*L V S V S F O R T V N Æ
S T A B I L I S.*Lusus fortunæ stabilis.*

Sæpè sapius lusum fortunæ legimus, at instabilis. Hinc quidam fortunæ imaginem Lunam assignabat.

*Ludus fortunæ variatur in imagine lunæ.**Crescit, decrescit, in eodem sistere nescit.*

At luna vestra ita stellis munita & ornata stabilem fortunam licet ludentem inducit. Illi namque est lusus fortunæ stabilis, qui colludente sibi fortuna, coram Deo ludit. Ita enim Sap: *Delectabar per singulos dies ludens coram eo omni tempore*, quod & S. David imitatus fuerat, pro stabili fortuna scilicet aduocanda, ludum coram Leone Pont. Max. pro salute Camilli Archipoetæ ob ebrietatem podagrici,

Lusus coram Leone X. Pont. Max.

podagrīci talem lūsum instituerat: Decantabat ad lyram Archipoeta:

Archipoeta facit versus pro mille Poetis.

Cui Leo Pont: Max.

Et pro mille aliis Archipoeta bibit.

Cecinit iterum Archipoeta.

Porridge quod faciat mihi carmina docta Falernum.

Et Pontifex,

Hoc etiam enervat debilitatq; pedes.

Lunatici homines.

Luna cum stella, cruce, gladio.

Fortuna stabilis Antonini Pij Imperatoris.

Dum ergo ludit in humanis diuina potētia rebus, tu quoq; lude corā Deo cum Sanctis, & stabilis lusus tuæ fortunæ erit. Homines lunatici, communiter sunt homines leues, inconstantes, futiles, versipelles, luna ipsa mutabiliores. Quapropter non conceditur in insignia strenuè militantibus sola luna, nam sola luna habet monitorium instabilitatis rerum, sicut in Numa institutum erat Patricijs Romanis lunas in calceamentis ferre, sed conceditur luna cum cruce, gladijs, stella, & vobis cum stellis, ne scilicet sitis lusus fortunæ mutabilis, at virtutibus & profectu fortunam vobis stabilem constituatis. Antoninus Pius dum Consulatum Romanum quarto ageret, representata fuit fortuna, stabilis & obsequens, tali pacto. Fæmina stans, dextra manu deflectens ad timonem currus, sinistra verò tenens cornu copia, circum circa litteræ erant. *Cos: I IIII.* Fortuna obsequens. S. C. Est viro in Christo renato non vnicum medium quo sibi clementem & obsequentem fortunam faciat, & magis perennem quam Antoninus prædictus, sed præcipuum habete ludente fortuna, coram Deo sanctè ludere. Hoc namque vestra luna nubibus obuersa cum stellis apertè docuit: Est enim litteræ C. similis, vnde docet lūsum coram Deo prouenire ex conscientia munda, & bonis operibus lucente. *Hinc 1. ad Timot 2.* Milita bonam militiam retinens fidem, & bonam conscientiam. Vnde ingeniosum Distichon.

Omnibus antistat recti mens conscia rebus:

Hoc benè emi vita, tu quoq; crede decus.

FAMILIA DRZEVICIORVM.

PROcopius à Drzewicà Drzewicki, Lescone Nigro sceptrā dirigente. Huic arma hac collata fuere.

Zaiackowscij ad Piotrkouiam, Cum antiquitate domus ornamenta posterorum effecti. Nemini dictis, vel factis, aut studiis nocuerunt.

Poplawscij in Crac: Palat. Hi ad Generosam indolem, exterorum nationum peritiam in politia, & militari addiderunt. Collectis demum virtutum studiis, in Cesareæ Maiest. aula dignissimi, doctissimi.

Mniszkow-

Mniſkowſcij in *Betzeni Terra: Nobili latenter non viuendum.* Sed
vt perſuadet Sophocles:

Namque æris inſtar, quod longo poſt tempore
Vſu refulget attritum, virtus viri
Comperta fulget actionibus puris.

D V B ſeu Q V E R C V S.

D E L I N E A T I O.

EST arbuſculum ſeu ramus querci, coloris flauī, in quo ſunt glandes tres, ita diſpoſitæ, vt medius ſit duabus altior, ſubter quas ſunt folia duo, ſummitatibus ſuſum tendentia, in campo rubeo, ſuper galeam ſunt iidem glandes.

O R I G O.

EX Bohemia in Regnum illata fuerant, per Procopium Zolaꝑ de Práꝑice, qui Cracouiæ ducta vxore in matrimonium, Ducem exercitus Pragenſis egit, ac in bello mortuus. *Anno 1518.* Reliqui fratres in Regno Poloniae remanſerunt.

C L A R I S S I M O R V M T I T V L I.

CV M Dominium Iupiter naſtus Anni fuerit, *refert Ptol. in ſuo Quadrip.* generaliter rebus incrementa confert, ſed peculiariter

*Aquila super
quercum.*

Res tutissima.

*Mysteria sub
quercu.*

Zoladzij.

liariter in àère temperamentū bonum salubre, ventosum, humidum, alens res è terra nascentes, profectò planeta inter omnes clarissimus. Familiam horum armorum meritò quoq; clarissimorum titulis donandam venit, ac fælicitati Iouis applicandam. Nam quercus Ioui dicata erat, *ut Virg. 3. Georg.* Magna Iouis antiquo robore quercus. Imò antiqui Iouem quercinum vocabant, quia antiquitus quercus hominibus (ut iuxta eorum mentem Iouis) victum dabat. Quapropter ad significandam securitatem, aquilam super quercum depingebant, cum inscriptione: *Requies tutissima.* Sed longè altiori ratione mouebor ad tantos titulos, visa vestra quercu, vobis ascribendos. Nam si Deum eiusque mysteria conspicio, summam mysteriorum sub quercu fecit, ut de quercu Mambre *Gen: 17. & 18.* & de quercu Sychem *Gen: 35.* scriptura sacra refert. Imò salutem hominis in ligno quercino creditur Christus perfecisse, cum & particulæ crucis, quæ videntur, similes sunt forma, colore, fortitudine, solidatæ quercui. *Et Isaia 6. dicitur:* Erit in ostensionem sicut Terebinthus & quercus. Vnde Falconia clarissima fæmina cecinit:

*Tollitur in celum clamor, cunctiq; repente
Corripuere sacram effigiem, manibusq; cruentis
Ingentem quercum decisis undiq; ramis
Constituunt.*

Neque degeneres tam clarissimorum titulorum vos video, cum alterum Ducem exercitus Pragen. alterum Ducem Naualis prælij, & triremium apud Hispaniarum Regem in *Paprocio* lego. Vnde Prægæ Epitaphium tale legitur de vno vestrum: *Mortuus miles strenuus, Regibus multis notus.* Vobis igitur, quibus familia tam clara præcelsit, summopere satagendum est, ut motus contrarij non sint super vestrum polum, prout *Aristot: 2. Meth. dicit.*

FIRMITATIS CENTRUM.

*Prouincia su
per quercu
fulcitur.*

*Idolatria al
ligata ad quercu.*

CÆsar Ripa in sua Iconologia parte secunda, Prouinciæ Marcæ Triuisanæ dum delineat, eam dextra manu sustentatam, ad quercum dicit. Et hac ratione, quia est Prouincia fortis, potentissima in Italia, per terram & mare dominium tenens, multisque Principibus honori, amori, timori. Et ut apparet, centrum ac firmitatem Italiæ voluit habere: Quapropter addit, ex hoc quercu pendet rostrum nauis. Neque abnuo, nam glandiferam testem & quandam secretariā diuinorum fuisse scio, & Idolatriam insanam & ferocem, Iacob Patriarcha quercui, uti cuidam firmitatis centro alligauit: cum idola & inaures sub quercu in Syché, ut aboleret, defodit.

defodit: Terebinthum enim hoc loco Iudæi quercum legunt. Arborem Cassiæ, præditam singulari prærogatiua, refert ex Ouet. sum. Cap: 79. Maiol. de Plantis. Radices eius semper rectè profundum petunt, nec desinunt penetrare, donec aquam comperiant, etiam si plurima à superficie foret distantia. Verùm potius habet imitationem Centri, at quercus ipse est firmitatis centrum; superat enim omnia firmitate & duratione. Collegistis tantam firmitatem, ô Zoladzij & Quercini, ex fortitudine plurimorum Regnorum, ex Sauromatico in Polonia, ex Catholicissimo in Hispania, ex Bellicosissimo in Vngaria, ex Florentissimo in Bohemia, ex Serenissimo in Dania. Vndè irrefragabile firmitatis centrum meritò nuncupamini. Nobilior enim expertus, sciente. Vnde ex folijs & fructibus quercum seruati ciuis gratia, corona ciuica dabatur ciui, ex eo, quod priscis hominibus non aliunde cibus quoque & alimentum, quam ex quercu suppeditabatur, vti fortitudine quadam vitæ humanæ.

Cassia penetrat terram, donec aquam inueniat;

Corona quercina cur?

Cibus ex quercu.

A M B R O S I Æ F R U C T V S.

Ambrosia fructus ex quercu.

GRæcum computabitis, quercum germinasse tam saccareum fructum? Equidem non me latuit, arbores mirabiles & mirandas esse in Insula Zebul. comperta arbor Coccus nomine, refert Petrus Hisp. in sylua par. 5. Cap: 17. cuius fructus Peponibus similis, succus eorum butiro per similes, postmodum vertitur in oleum, quod aquæ superfusum videtur saccarum, soli expositum fit acetum; ex eius germinibus per commodum fit filum, à stipite aqueus humor perfluit ad bibendum suauis, ex trunco fiunt nauigia, ex ramis funes, vela, malus, clauis. Ludou. Barthol. rerum Indicar. lib: 2. Cap: 15. Sunt præterea arbores, e cuius medulla educitur præcipua farina ad hominum alimentum. Sunt ex quibus balsamus guttatim profluit ad vulnera & cicatrices obducendas. Sunt mella ferentes. Leguntur in Vrbitanensium Ducum arborem esse, quæ loco pomorum gemmas & lapides habet, ut Maiol. de lapidibus non procul à fine, vera, an artificialis, non disputo. Nulli tamen arborum Ambrosiæ fructus conuenit, quam arbori quercinæ conuenientius. Nam & Iosue cum renouaret fædus cum Domino Deo, & populo Hebræo, super quercum illud innouauit. Gen: 35. Tulit lapidem pergrandem, & posuit super quercum, quæ erat in Sanctuario Domini. Et Saluator noster I E S V S super communem arborem & vilem quercum affigi voluit, & B. V. Mariam miraculis clarissimam in sua imagine, non procul à Roma sancta super quercum inuocamus. Angelis sedes super quercum, Indic: 6. & Deborah insigni sepulchrum subter quercum. Quis igitur Ambrosiæ fructus ex

Arbores saccarum generant.

Farina ex arbore.

Balsamus.

Mel ex arbore.

Gemma ex arbore.

quercu prouenire negabit? quis quercui appensas non dicet? Dicebat Martialis:

*O cui Tarpeias licuit contingere quercus,
sic nobis dicendum:*

*O cui licuit hos contingere quercus, ambrosiæ fructus colligere
non negabit.*

*Equum agile
donat Zoladz
Regi, & pro
eo accepit do-
nū gladium
& monile.*

Verum cum nobis non de quocunque, sed de Zoladziorum quercu, & Nobilitatis Quercinæ sermo, adfero vnicum, unde de eorum quercu Ambrosianos fructus colligere possimus. Ioachimus Quercinus alias Zoladz, in Vngaria ad Tocaum cum Rege Daniæ dum venationi insistebat, aper occurrit Regi, qui ut arma mouit in eum, per abrupta fugit, sed insequitur, incidit in vallum altum, & quasi securus hæret. Quercinus compresso & moto equo, transiit vallem saltu equi, & conuertit in partem Regiam aprum; Rex ut vidit, summam quam vellet pecuniæ, ut pro equo numeret, petit. At Quercinus generoso ex animo Regi non vendit, sed donat equum. Cui Rex: Rem satis pretiosam donas, hoc monile & gestamen nostrum depono, & tuo ornamento addo: ablatoque à latere ense, eum accingere proprio lateri fecit. Vide quos arbor quercina fructus quam dulces, quamque Ambrosianas ferat? quapropter singularis coloris esse dicitur, ut ex noua forma, nouum fructum conspicias, nullamque ferocitatem, at dulcedinem speres.

FAMILIA QUERCINORVM

PROCOPIUS Zoladz de Prázyce, Præfectus Exercituum Bohemiæ, aut Pragensium, Epitaph: Pragæ, 1518. Hic Regibus Vngariæ plurimis, post Sigismundo primo Poloniæ Regi summopere dilectus. Sigismundus Zoladz, Nauali bello Regi Hispaniarum, demum in Vngaria ad Tocaum, strenuus miles. Non absimilis Ioachimus, Legatus in Moschouiam, in exteris nationibus virtute clarus, qui à Rege Daniæ gladio & torque aureo insignitus fuit. Procopius Sigismundi filius, inter militia claros clarissimus. Soror Sigismundi erat coniunx, Nicolai Orzechowski, Vicezuparij Vielicén. Achlerij, iisdem armis utuntur.

DZIAŁOŚZA.

D E L I N E A T I O.

COrnu cerui coloris grisei, cum ala ab altera parte vulturini, in campo rubeo, super coronam tres pennæ strutionis. *Cornu Cerui,
ala Vulturis.*

O R I G O.

Militi sic dicto à Boleslao Kriuoustio Polonię Rege sunt concessa, dum venando, ceruum cornu currenti manu ademitt, & claua vulturi, eodem die, in conspectu Regis alam effregit.

O P V S R E G A L E.

Ingere pennas Strutionis & Vulturis, cornibus cerui, quæ conuentio? Opus tamen Regale est, nec sine graui animaduersione, ut potè cuius cordi Deus quem exaltat, manifestat. Verùm opus Regale, & inde denominabor Arma Działofzyorum, quod hæc duo, cornu Cerui, & ala Vulturis ac Vultures, opus Regale significarent & Regnum. De primo quidem egimus in Armis Biberstztein, ac in armis Brochwicz secundò, vbi cornibus Cerui ara Diannæ ornabatur. De secundo verò, Romulus exemplum præbet, & Remus: ex quibus Rex vnus, vulturibus inauguratus fuit. Imò Octavius Augustus Cæsar, cum primo die Comitiorum, in campum Martium ingressus esset, sex vultures vidit, & paulò post duodecim, quum apud *Vultures Reges inaugura-
rant.*

*Victoria simu-
lacrum ala-
tum erat.*

milites concionaretur, quod ille ad Regnum futurum retulit. *Dio Niceus in Aug.* Dum igitur vobis talia arma concessa sunt, opus Regale quoddam vobis Præfagio fuit. Vt vel hoc referam, quod insigni solertia ac ingenio firmum Regnum alto & viuo consilio excellens facere debuistis. Cornu enim firmitatem, ala excellenter elatum Regnum signat. Vnde apud Romanos victoriæ simulachrum alatum confectum erat, quasi ala excellentis Regni sit symbolum, & victoriosissimi. *Pier: Valer: Hier. lib: 21. Cap: 19.* Vnde Dziąłowski, vt opus Regale exequerentur, ad Regum palatia, & Principum viuunt, & modernis temporibus, diebus Boško, Dziąłowski ad Regem Vladislauum, & suum germanum, ad Ducem Rádziuiliu Nieświzeń. Castellanu Vilneń. ante verò ad suum fratellum commorari elegerunt; commoranturque & piè ante Deum, & fideliter ante Dominum. Optimè Euripides, vt viam ad opus Regale com-
monstret, dixit:

*Discit puer quæcunq; seruare hæc solet,
Vsq; ad senectam: cura proinde liberos:
Est prima, dextris constituisse moribus.*

TER R O R H O S T I V M.

*Portenta ho-
stilia antiquis,
aquila, cor-
uus, vultur.*

*Corui deplu-
mant aquilam.*

*Vultur hosti
terror.*

*Nemo iniu-
storum non
soluet crimi-
ne penas.*

INter portenta hostilia, Aquilas, coruos, & vultures antiqui te-
nebant. Vnde cum Crassus in Parthos exercitum mouebat, au-
rea aquila, quæ longissimæ hastæ exercitibus ex delectu compa-
ratis præferebatur, vltra Euphratem transire noluit, sed ita terræ ad-
hærebat, quasi in ea nata fuisset. *Dio. Nic. in Pompeio.* Verum de
Aquila viua si sermo fiat, terror esse non potest; at coruus hosti ter-
ror: nam Aquilæ viuæ stante super tentoria Augusti, corui adulan-
tes ex eius alis plumas euellebant. Verumtamen est quod vincat
coruos, ibi enim Aquila vicit & occidit eos. At si vultures spectes,
illæ sunt semper terror hosti; pugnant namque contra hostes pacis,
iustitiæ Dei, Ecclesiæ, quasi vultures piorum, à Deo constituti in cor-
pora impiorum. Quocirca præsentunt cladem, & ad centum ferè
leucas odore ducuntur, illaque cadauera delicijs illis sunt. Profectò
Dziąłowski terror hostium fuit, vnde pro stemmate & Armis actuum
suorum, acutum cornu cerui, & rapacis auis alam obtinuit, signaque
Strutionis ferrum deglutientis. Etenim

Qualia quis patratur, talis manet exitus ipsum.

*Vnguentum
roseaceum.*

Verum vt progenies eorum semper terror hostium fiat, caueat sum-
moperè illud, quod terrorem vulturibus aufert, atq; illos emori fa-
ciat. Hoc autem est: Vultures centum annis, vt Isidorus & Basil.
viuunt, si tamen vnguento roseaceo inungantur, moriuntur. refert

Clemens.

*Clemens Alex. præfag: lib: 2. c. 8. Vnguenta vobis fugienda, ac mol-
lis vitæ actio. Feminarum enim ista sunt, & quæ non satis habent or-
nari actibus & virtute maritorum. Sic namque exercitus Annibalis* *Exercitus*
effem natus factus, Ducem vincibilem fecit, & hosti subdidit. Ad æ- *effeminatus.*
uiternum igitur terrorem hosti statuendum, trophæa ante oculos
ponenda, apotecæ post tergum, Fama animo versetur, vana pedi-
dibus conculcentur.

FAMILIA DZIAŁOSIORVM.

DZIAŁOSZA, cui hæc arma collata fuerunt, agilis in equo, &
strenuus miles. Cui pro bene meritis Boleslaus Krzywoustius Rogo-
uiam contulerat Anno 1140. Hincza de Rogow, Castell: Siradien.
ut in Priuilegiis Statutorum Regni apparet, Anno 1190. Hincza
Castell: Rospercen. postmodum Sendomirien. erat Legatus in Magn.
Duc. Lith. ad Iagellonem, Crom: lib: 15. Legati, inquit, ad Iagello-
nem missi sunt, ut eum ad coniugium Hedugis & Regnum Polonia
vocarent. Legati, Wtodek, Száfraniec, & Hincza Rogowscius.
Erat demum Thesaurarius Regni, 1458. Erant magno ornamento
Ecclesiis, ut patet Crac. in arce, & in Eccl: SS. Trinitatis, & S. Ca-
therina.

Rogowscij à Rogow, qui ante Hinczowie.

Rokutouicij, Hi tempore unionis ad Arma hæc vocati sunt à Hinciis,
per suum prædecessorem Lupum Rakutouicium.

Ratultowicij, à Skrzydlno, quæ possessio per virginem in familiam Pie-
niazek induc-ta fuit: sed refuderunt Ioanni de Ianowice summam du-
centorum quinque Vngaricorum Anno 1479. Marcus & Georgius
Ratulcij, hos litteræ quedam monstrant, quod à Ioanne de Ianowice
recipiebant arcem Száfláry.

D V L I C Z.

D E L I N E A T I O.

E S T annuli medium, in cuius vertice signum crucis latum, & altum in modum litteræ Tau, aut maioris litteræ T apud Latinos: ita tamen, vt transuersa linea in suis extremitatibus, instar comatum habeat lineas.

O R I G O.

O Riginem duo faciunt: Fidelitas in Ducem, & fidei Christianæ cognitio. Primum enim annulus exprimit, qui antiquitus illis, qui Regi erant fideles concedebatur: alterum autem signum crucis sanctæ repræsentat. Et quia à Græcis vel Græcæ religionis sunt, qui his vtuntur, Tau figuram amplexi fuêrunt.

N O B I L I S A N I M I S I G N V M.

*Signum nobi-
lis animi an-
nulus.*

I Nter signa nobilitatis, præcipua erant antiquis annulus, quando-
quidem Romanorum nobilitas in signum post depositas lunulas,
annulis vti inceperat. Signum autem & magnarum virtutum,
& fortitudinis summæ. Vnde Mago Anibalis legatus, effusis in ve-
stibulo

stibulo Curiae annulis aureis coram Senatu Carthaginiensi inter cætera adiecit. Neminem gestasse nisi Equitem atque ipsorum Principes. Sed mirandum quod inferam, ante verbis nobilium plus dabatur fides, quàm auro; Nam non solum signum veri & boni, sed sigillum quoddam erat nobile verbum. Sed heu deprauata ætas effecit hoc, ut modo annulis nostris, plus quàm verbis credatur. Quapropter anulum vestrum, cruce ornatum & munitum, nobilis animi signum dicam, ne quid deprauati affectus inferam. Dicebat in laudem nobilitatis generosæ Demost: Debetur hominibus modestis ac prudentibus, multò maior honor, quàm ærea statua. *In Orat. Con. Aristocrat.* Et quis est hic honor? videte arma vestra, quam nobilem Pyramidem efferant, videte & maiorem dignitatem ex eis, quàm æream statuam, vestris moribus & animis efformate. Sic externa bona erunt stabiliora, sic non frustra parantur opes, dum veris animi bonis stabiliuntur.

Annulus signum magna virtutis.

Nobilitas est decore.

M E T A S A L V T I S.

Hominis metam non esse nisi Deum vnum & trinum, hinc in cognitione & apprehensione per fidem, ibi in contemplatione per speciem. *Vnde D. Thomas docuit, dicens:* Ordinatus est homo ad Deum ut finem, sed certum signum felicitis metam cum sit crux Christi. Crucem hanc vestram rupto annulo vitæ, metam salutis & signum dixi. Hinc acroama animæ exprimitur morientis nobilis Poloni.

*Regna Polonorum linquens peto regna Polorum
Viuo Deo astrigero, Mors mea, vita mea.*

In metam salutis est exposita vestra Crux, quia fragilem vitam cognoscendo flumina virtutum amplectitis, & amplectenda honestis medijs & exemplis cæteris proponitis. Sic in Repub: omni, & domo benè instituta omnia proficiunt in melius.

Vtuntur his Armis Dulicz in Minscensi Pallatinatu. Helias Dulicz & alij Fratres reliquerunt prolem.

FOGIELWANDER.

D E L I N E A T I O.

*Stella inter
lineas,*

Sunt quatuor stellæ, inter duas lineas diametrales, à leua, in dextram, in campo cæruleo, aureæ, super coronam verò vir, nissum gestans manu sinistra, capite nudo.

O R I G O.

EX Heluetiarum partibus in Polonia reperiuntur, vndè & à viro taliter cognominato Fogielwander nuncupantur. Erant non modicæ dignitatis in illis partibus litteræ, quas Regno Poloniae demonstrarant, ita illos commendant, *ut Paprocius habet:*

Maximilianus Diuina fauente clementia, Electus Romanorum Imperator semper Aug. ac Germanorum, Hungarorum, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae. &c. Rex.

Testimonio fide digno edocti te Fogielwander honesto, & nobili loco trahere, Familiamque Fogielwenderorum in sacro Romanorum Imperio multò ab hinc tempore nobilem semper esse habitam, eiusque rei præclara diuorum quondam antecessorum nostrorum, Sigismundi Romanorum Regis, & Caroli Quinti Romani Imperatoris Patris,

ris Patris, & Soceri nostri obseruandissimi. Augustæ memoriæ extant testimonia, maioribus tuis olim concessa, quibus tum huius familiæ tuæ antiqua nobilitas, tum etiam luculenter comprobatur, multos ex eadem familia præclaram sæpè ac insignem tam belli, quàm pacis tempore sacro Romano Imperio, maximè verò inclytis Hungariæ Regibus, & nouissimè quidem D. Imperatori Ferdinando, Domino Genitori nostro clementissimo, Augustæ memoriæ, non sine magna virtutis laude operam nauisse, dum in bello contra immanem Christiani nominis, & fidei nostræ perpetuum hostem Turcarum Tyrannum, &c. &c. Quapropter splendore nobilitatis, ac tuum virtuosorum, & fortitudinis præcipuæ, maximis in regno dilectissimi fuere. Ita quod Tenciniana domus decori, amicitiae inclytæ in perpetuum signum duxerit, suæ posteritati, matrimonio à Leonardo filiam euocare, cuius germanus Andreas, filium Stanislauum, qui Secretarius S. R. M. & Orator in Hispanias habuit.

CEDUNT FICTA VERIS.

Rosæ veræ & fictæ, apes quasi Lidium gerunt, imò & Crabrones, quibus rosa vera exitio, falsa contemptui est. Cedunt veris, delectantur fictis, Nobilitas recens in Regno quæ ex donatione & indigenatu est; tantum discriminis parit, ut ipsis cedere donata nobilitas facile debeat. Innata namque ac radicata in eis generositas, palmam, nunc acquisitæ & radicandæ, sine contentione eripit, viamque vltiorem monstrat & præbet. Hoc tamen præstantissimum in eis considerandum venit, si nedum genere, at & moribus nobiles fuerint, iam namque aduerso casu, & Scythia insultaret *Anacharsis*, qui dicebat: genere quidem sum Scythia, ac moribus nobilis, in me initium, in te terminum nobilitas fixit. Eratis Fogielwänderi, non tantum genere, sed & re, & ore Scipiones, dum & tam fortes Athletæ, pro Patria, & tam disertissimi Oratores pro Regno fueratis. Et ut cedant ficta veris, Tenciniana domus tam clara & potens nostrum tueatur propositum. Vnicum in vobis, quod *Ezech: 19.* placuerat de profapia florenti alumno dicere, proferam: Mater tua quasi vinea, in sanguine plantata, in sceptris dominantium exaltata est.

Rosa ficta cognitio;

Mater salix.

VITA TVTA.

Vitam tutam non inconcinne quidam descripserat:

Sentiat ut nullos tua fors iactata tumultus

Lege colas Patriam, religione Deum.

Aliundè quoque tuta vita hominis colligenda est, nempe quàm cæleste si-

*Colere Deum
Patriam.*

*Stella signum
nobile.*

*Stella Crini-
ta non semper
in malum si-
gnum.*

leste signum prænотavit. Vnde Creator mundi instruendo dicebat: *Ponam signum fœderis in nubibus.* Enimvero inter cœlestia signa, stella nobilissimum signum, qui & Regibus Tharsis Insulæ signum fuit, & Sanctis salutare signum. Quocirca de Sanctissimo Dominico Prædicatorum splendore legimus: *Stella micans in fronte paruuli, nouum iubar præmonstrat seculi.* Vestras stellas tanto in ordine dum contemplor, vitam tuam splendentem ac perpetuam coniicio. Nam si Crinita stella, quæ præsagio aspero multis est, dum apparet Clementi huius nominis septimo Pontifici Max: optimi ominis fuit, (est namque iuxta *Aristot. dogma*, summum aliquando detrimentum protendens: & prosperrimum fortunæ successum denotans, *referente in Symb. Heroicis Paradino.*) multò amplius stellæ vestræ iter quodam effringentes quasi è terra sursum, è cælo deorsum, magno præsagio vobis tutæ ac tutissimæ vitæ erunt. Dicebat *Moyse Israelis, Deut: 1.* Estis hodie sicut stellæ cæli, id est, multiplicati, sed addat Dominus ad numerum Millia, & benedicat vobis. Ita quoque vobis Dominus dixit: dum concesserat stellas, & ordinauerat in familiæ vestræ dignitatem. Cucurreratis enim in præsidia ac honores, ad Imperatores, Reges Hungarorum & Poloniæ, benedixerat Dominus vobis in virtute & fortitudine, in sapientia & eloquio, in diuitijs & pietate, vt non deessent ea vobis, quo familia vestra, quo Respub. ditata permaneret. Qualia sunt:

*Ingenui mores, expersq; scientia labis
Ingentes Regni, quæ accumularent opes.*

F A M I L I A F O G E L W A N - D E R O R V M.

Fogelwanderorum familiam littera demonstrarunt. Leonardus, cuius filiam in matrimonium Teczynius Gladifer Cracouien. suscepit. Andreas, cuius filius Stanislaus Secret. S. R. M. & ad Hispan. Regem Geometer, Orator.

G E S, seu B V D Z I S Z,
aliis Paparona, & Parta Roma.

DELINEATIO.

EST anser albus, sedet super glebam terræ viridis, in campo cæruleo. In galea quinque pennæ Strutionis.

ORIG O.

CAmillus Romanorum Dux, dum cum Gallis bellum agit, obsidentibus Romam, nocte tacita muros conscenderunt, quos cum nec custodes, nec canes persensissent, anseres supra muros seruari, strepitu suo & clangore, ducem ac militem euigilare fecerunt. Vnde honori habitus à Romanis anser, & in arma nobilia cessit, canes verò despectui erant. In Regnum verò Poloniæ per Mamphiolum Italum illata fuisse dicuntur. Anno 1326. Inchoata arma ante Christum natum, *ut Liuius innuit, dum ait: Populum Romanorum non puduit prosequi perpetuo gratitudinis honore anserem.* Paprocus tamen arma in Regnum illata fuisse ante Mamphiolum ex litteris colligit, & consentaneum videtur.

SOLERS VIGILANTIA.

Anser vigi-
lantia nota.

E Quidem anseres de publico ærario, & in Capitolio ipso olim alebantur, non solum quod custodes Romanos ad defensionem arcis excitauerunt, sed quia anser vigilias clangore testatur, & excubias celebrat. Est namque naturæ admodum pauidæ, vnde peruigili cura, & acutissimus ad ea sentienda, quæ latent, minimo strepitu expergiscitur. Hinc & Neoterici ad insinuandam solertem vigilantiam, in mari anserem ad anchoram affigebant, ait *Pier. Val.* Solertem vigilantiam in vobis, ô Paparonij, quis non mirabitur? ille profecto, Camilli Romanorum Ducis est immemor, ille qui vobis inuidus, aut maleuolus, qui malum bonum, bonum malum neminabit. Negabit id in vobis, qui totius boni inuersor, vel alter Heniochus, qui illusor bonorum morum dum esset, iecino-ribus anserum canes alendos instituerat. Sed vobis illud recogitandum venit, quod *Prouerbiorum 8. dicitur*: Veritatem meditabitur guttur meum, & labia mea detestabuntur impium. Nam beatus est vir, qui vigilat, ut *Apoc. 16.* & qui vigilauerit ad Dominum, inueniet benedictionem. *Eccl. 32.*

Anserum ie-
cinora.SILENTII GRAVITAS
OPPORTUNA.Silentij oppor-
tunitas.Silentij gra-
uitas.

S Apientissimus Cato silentij opportunitatem, non mediocriter commendatam fecit, dum dixit: *Proximus ille Deo, qui scit ratione tacere.* Opportunum silentium & graue, ut obseruarunt Ægyptij anseres ferunt. Cum namque obstrepenti clamore semper clangant, salutem tamen suam alto interdum silentio tuentur, ait *Ammianus.* Nam dum in occiduam plagam ab Oriente transmeant per montem Taurum, Aquilis abundantem, rostra sua lapillis occludunt, ne vel extrema necessitate clangor exprimi possit. Sed magna differentia inter silentij opportunitatem & grauitatem obseruanda, opportunum silentium, virum prudentem speculandum offert, habet tempus loquendi, tempus tacendi, grauitas silentij magni animi virum, excelsum ingenio, & virtute declarat. Vnde *Plutarch: in Apoteph. Aug. Cæs. illud quod Horat. Ode lib. 3. ait.*

Est & fideli tuta silentio merces.

Silentium or-
natus mulie-
rum.Discipuli tria
habeant.

Sophocles ornatum muliebrem, silentium assignat: Silentium, inquit, mulierem ornat. Sed & verum Senatorem, sapientem, iuramenta seruantem, silentium indicat. Ut enim difficillimum est, ita & maximè honoratissimum tacere, quæ loqui non decet, ait *Max. Serm. 20.* Quare Socrates admonebat suos discipulos, ut tria in omni vita haberent. In animo prudentiā, in vultu verecundiam, in lingua silentium. Silentium victores facit, Vnde *Cecilius Metellus, Mace-*

lus Macadonicus appellatus. Percunctanti quid post subactos Arbaceos ageret, dixit: tunicam meam exuerem, si eam consilium meū scire exultarem. Silentium hoc facit optimum consultorem. Vnde Alexander Magnus annulo signatorio obsignauit os Ephestioni, postquā ei comunicauit litteras secretas. Grauitatē silentij in vobis, ^{Silentium ducem & consiliarium bonum facit.} celebrabo o Paparoni, dum tam fortes duces, & clarissimos Senatores, defensores Patriæ, legum, & Regum, conspicio. Florete igitur:

Dum mulcent auræ, firmat sol, educat imber.

LINEA FAMILIÆ PAPARONA.

MAmphiolus Episc: Ptoen. a summo Pontifice missus, post Henricum Ducem Massouia: Cathalog. Annum notat 1386. Ante hunc antiquioribus annis erant stemmata in regno, ut ex litteris familiae Armorum Paparona patet. Nam si ex Regno cessit eodem anno, quomodo per suos cōsanguineos familia propagata fuisset, non constat, nam & suos cessisse cum illo, opinandum venit. Præcipue dum Duces Masouia contradicentes sibi & Episcopatuui haberet.

Pstrokonsij in Palat: Syradien. Fundamentum perpetuæ commendationis & famæ est iustitia, sine qua nihil potest esse laudabile. Quapropter plurimi ad titulos & regni officia electi fuerunt. Stanislaus post militarem lauream in Palat: Russiae consedit, ac maturo consilio morum grauitate exemplar nobile constitit. Fuit nostro tempore Matthias Pstrokonski, primum Episc: Præmislien. & Cancellarius Regni, deinde in Episcopatu Wladislauien mortuus.

Woluccij ibidem. Nicolaus strenuus militum, magnæ spei indicia ductibus exercituum monstrauit, sed iuuentutis florem domestica cura & coniugio præscidit.

Kamienomoyseij ibidem. Quibus cum victorias Mars obtulisset, in Russiam & Pocutiam transierunt. Hinc fideles Lucae Zotkiewski Capit: Kalusien. in Castris & domi.

Chodowscij ex Lencicen. Palat: ad Syradien. transierunt. Non cani nec rugæ auctoritatem asserunt, sed acta honesta ætas; ita non locus virum, sed vir locum honestat.

Szydlowiecki, Pauli Epitaph. Cracou: Paulo de Szydlowiec Preposito Posnan. Custodi Crac: Secretario Regio, virtute, doctrina, ingenio, generisq; nobilitate insigni, Christophorus & Nicolaus Fratri charissimo, ac benè merenti posuerunt. Obijt annum agens 26. 1506. Erant Illustres & Illustrissimi de hac familia plurimi, ingenio, scientia, opibus præcellentes, ut inscriptiones ad portas Opatouianas demonstrant, & alibi, à quibus bona transierunt ad externos, demum lineam terminarunt familiae irreuocabili periodo. Hoc quidem disponente Dominorum Domino, in cuius manu est, de stercore erigere pauperem, ut collocet eum cum principibus.

G E O M E T E R.

D E L I N E A T I O.

Sunt duæ lanceæ in transuersum positæ, spiculis sursum aptatæ, super galeam in Corona pes Gryffæ in campo rubeo, lanceæ coloris albi.

O R I G O.

ANNO 1582. In bello cum Moschouitis, cuidam Gallo Petro, à Serenissimo Rege Stephano Poloniæ concessa fuere, ob insignem doctrinam in Geometria, per quam plurimum profuit in exquirendo & persequendo hoste, per & in syluis. Vnde inuictus Ioannes Zamoyscius, bello & litteris strenuus, ad insignia propria *Ielita*, expertam in scientia admiratus viri doctrinam, suscepit, & adscripsit.

G E R M E N N O B I L I T A T I S.

Germen nobilitatis, est labor, virtus, scientia.

NON minus decorè quam verè quidnam nobilem faciat, aliquis quæsitus respondet:

Mollis & imbellis, gemma se diuite cingat,

Quem fers pro Patria, sit tibi gemma labor.

Alius virtutem germen nobilitatis assignauit: splendor, honos, & opes, Patriæ dant nomen in orbe.

Aufer virtutem, quid nisi fumus erit?

Alius

Alius verò scientiam dixit: Vnde Attica Bellaria de priscis ritibus habent *ex mente Cic.* Consilium, ratio, sententia constant in senibus, quæ nisi in illis essent, summum consilium maiores nostri non appellassent Senatum, manent tamen consilia, si manet studium & industria. Vndè quidam:

*Arma valent multum, sed quæ prudentia vibrat,
Aufer consilium, Mars quoq; victus abit.*

Alij libertatem. Vnde Romani seruos pileo donando, in libertatem ascribebant, & ex captiuis, & odibilibus, liberos & amicos constituebant, & quasi indigenas & nobiles habebant. Quare & D. Paulus: *In Christo Iesu non est Gentilis & Iudæus, circumcisio & præputium, Barbarus & Scythæ, seruus & liber.* Libertas enim nobilem esse ostendit. Hinc gens dilecta Deo dicebat: *Semen Abrahamæ sumus, nemini seruiuimus unquam.* At magnus Rex Poloniarum Stephanus Batorius, nouum germen nobilitatis Polonæ adinuenit, videlicet: vt fortissimus Dux Exercituum suus Ioannes Zamoscius, hastam nobilitatis suæ, Geometræ ignobilitati applicando, eum expoliret, ac in titulum nobilem exaltaret. Fabulatur *Homerus*, Achilles lanceæ tantam virtutem institisse, vt vulnera suscepta illa sanarentur. Habuit digniorem multò virtutem Zamoyscius ab hasta, quæ ex ignobili nobilem, ex plebeio generosum efficere valuit.

*O quot sæcula viuet ille, Cuius
Dicunt marmora liberalitatem?*

TEUTONICA FORTITUDO.

PEdestris exercitus Alemanorum, murus & antemurale pectoris equestris, fortitudinem firmam hastis in crucem confertis, spem suis, metum hostibus generant. Et licet quandoque causent id arcta eorum lex, & inuiolata legum exercitus obseruantia, (at necessitatam hanc rationem scio) sed est quod Teutonicam fortitudinem præstat, industria, sedulitas, scientia. De quibus ita *Aristoteles Epist. ad Alexan.* Multò melius est habere animam habentem scientias, quam habitum corporis videre bene indutum. Dum Geometrales figuras mutatas in vim hastarum, instrumenta in lanceas conuersa video & audio, hæc duo extemplò animaduerto, alterum, scientiam esse vniuersalem matrem triplicis boni, honesti, vtilis, & delectabilis; alterum, fortitudinem Teutonicam hîc fuisse radicatam. Refert *Virg. Æneid. 1.* quod Troiani oblato sibi à Græcis equo ligneo, hasta latus percutientes, periculum faciebant, late-
retne in eo aliquod belli stratagema.

D d

Validis

*Validis ingentem viribus hastam
----- in latus contorsit.*

Miles quis.

At tamen id Troiani non agnouerunt. Hæc hasta est, quæ cum tanto artificio & scientia disponitur, iam Teutonica fortitudine omnia experitur, omnia nouit, tentat, superat. Sed vnicum aduerte, quis miles, & verè miles, & verè fortis.

*Non cui dant Cyathi vires, & pocula voces,
Miles erit, sed quem Turca, Scythæq; pauet.*

Hoc tibi hastæ, hoc Gryffæ rapax pes, hoc Zamoyscius inuictus prænotauerunt.

Hic quoniam sine prole decessit, familiam adnotare non conuenit, dum vterinos fratres non repræsentauit Regno. Si autem aliqui his vtuntur armis, lector beneuolus adnotabit.

GLAVBICZ.

DELINEATIO.

EST piscis quasi natans, ad similitudinem Rhombi coloris flauui, super galeam quinque pænnæ Strutionis, caput ad leuam piscis vergit.

ORIGO.

HAbent originem ex Germania, ut Bielscius & Paproc. referunt. Introducta in Regnum per antecessores Iacobi Rokowski, Thesaurarij Regni Poloniae, ut innuit Bielscius.

THORAX

T H O R A X M A R T I S.

Concordiam Martis thoracem non immeritò quidam dixit: *Concordia est Concordia enim res parua secunda, discordia magna dilabuntur.* Martis tho-
 Vnde ait: *TAX.*

*Arma iuuant patriam, sed cum mens omnibus una est,
 Exitio discors sæpè fit unus homo.*

Sed aliundè thoracem Martis confidero. Sarmatæ bellicosissimi, dum ad bella procedebant, & Martem clipeis ad cælum efferebant: *Thorax Sar-*
 contra ignitos impetus ac valentes balistas, thorace è squamis pisci-
 um tela obuoluto utebantur, *ut Sarnicius refert.* Quocirca tho-
 racem Martis, piscem iure meritò nominabo. Vnde Io: Pon-
 thowsky in stemmalacobi Rokoßowsky Castel. Srzemen: ita reliquit.

*Squamosi pisces, primi docuere Magistri
 Quo lorica foret conficienda modo,
 Cumq; suis referant. Arma orbicularia squamis
 Ceperunt equiti Stemmatibus esse loco.
 Tu quoq; Lechiadum Rokosoui Magne Senator,
 Inclyta Cyprini Stemmata piscis habes
 Cum sis Glaubicia decus, & pars maxima gentis
 Quæ benè Theutonico nota sub axe fuit,
 Floreat, & quot habent fluuiales oua Cyprini,
 Tot Rokosonias proferat ista domus.*

*Cur piscis in-
 ter arma no-
 bilia.*

V I R T V T V M P A L E S T R A.

Piscem Academiam virtutum esse, quid miraris? Insignia nobi-
 litatis & arma, piscem cur non miraris? non enim ideò hæc
 arma data fuerunt, quasi mulier piscem enixa esset: tale nam-
 que factum vti monstrum quoddam Theodosius iunior Imperator
 cum vidit, iussit occidi. *Tradit Theophanes Anno 582.* At sagaci-
 tatem, audaciam, fortitudinem, prudentiam, ille summoperè co-
 luit, cui talia concessa fuerunt. Quapropter piscis virtutum Pale-
 stra, referenda est. *Hinc Clemens Alexan: in Pedag. lib. C. I. in fine.*
 Qui piscium exemplo in virtute non profecerint, is solus ex omni-
 bus animantibus, *Arist. autore,* cor in ventre habet, nam abiectis
 virtutibus omne studium ventri adhibent. Docent pisces forti-
 tudinem belli, pugnant enim cum quadrupedibus, *ut Oue-*
tan. Hist. lib. 3. C. 7. qualis est Triburo, pugnat cum Crocodil-
 lo qualis est Delphinus. Docent taciturnitatem, præ cæteris enim
 animantibus pisces muti sunt. Docent orationem mentalem, quæ
 cælestia ruminant, scaurus enim piscis ruminat, *ut S. Basil. in*
Euang: hom. 7. meminit. Docent & vocalem orationem, nam in-
 ter pisces

*Piscem enixa
 mulier.*

*Piscis natus
 ex muliere
 Imp. decreto
 occiditur.*

*Piscis est vir-
 tutum Magi-
 ster.*

Cor in ventre

*Pisces signant
 fortitudinem.*

*Piscis docet ta-
 citurnitatem.*

*Orationem
 mentalem.*

*Et vocalem
 docet.*

*Prudentiam
piscis docet.*

*Charitatem
piscis docet.*

*Fortitudo &
humilitas
piscis.*

ter pisces sunt, qui gemant & mugiant. Est in eis prudentia, ut in serpentibus, qui senectutem exuunt, Pagurus enim piscis, refert *Ælianus*, crustam exuit fenex: docent charitatem, nam Glaucus piscis prolem timentem dum ad se confugit, hianti ore recipit in se, ubi verò timor abierit, prodit ac quasi rursus edit prolem, *Ælian. lib. 6. Anim. C. 10.* Exprimunt cum fortitudine humilitatem, Remora enim piscis dicitur, quod naues remoretur quibus adhæserit. *Vnde D. Basil. exam. hom. 7.* Nonne in paruo hoc pisciculo potentia creatoris significationem accipis? non enim solum gladij & ferræ & canis & Balenæ & libellæ horrenda sunt, sed & palinacæ marinæ aculeus eius quoque mortuæ non minus horrenda sunt, ceptem & in euitabilem mortem inducentia. Humiliamini ergo corda Regi sub potenti manu Dei, nam pisciculus vnus, Cæsar Romanorum vi fortior.

FAMILIA GLAUBICIORVM.

GLAUBS *Theodorus.* Chronica Silesiana Dubrauij hæc de illo: *Theodorus Glaubs, cum non contemnenda manu Polonorum, venit in fines Moravia, Anno 1361. 17. Martij. Alij, 18. Septemb. sed fugatus à Venceslao.*

Rokoszwscij, Iacobus Thesaurarius Regni, & Zuparius Cracouien. Capitan: Ostrzowskien. 1580. Reliquerat filium.

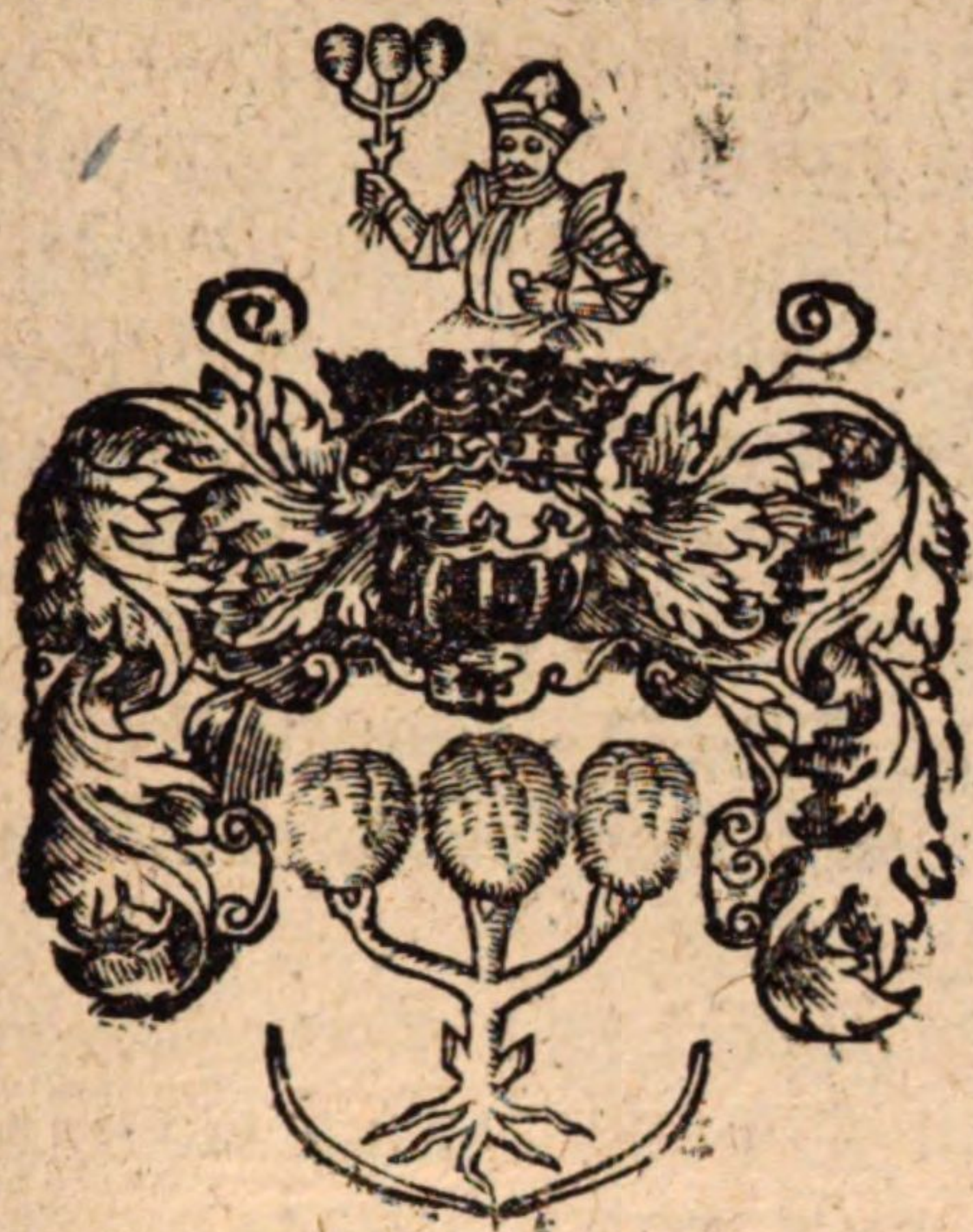
Przeclawscij, Andreas Decanus Posnaniën. Scholast: Cracouien. Custos Plocen: Postmodum Episc. ut Gerscius sub armis illius:

Hoc insigne tuam celebrat, clarissime Præsul,
Horrisono illustrem, Marte fideque domum:
Ipse, sed exornans quantis virtutibus illam,
Hoc tibi sacratum testificatur opus.

Sabinek, Bartholomæum Archidiac. Lublineën. Præpositum Lancycien. Canonicum Vilneën. Parochum Piotrkouien. Epitaphium Cracou. in Arce meminit. Cuius fratres erant, Thomas & Simon. Stanislaus Secretarius S. R. M. & Moneta Lithuanica superintendens. Reliquit filios ibidem.

Alios lector videbit.

G O D Z I E M B A.

D E L I N E A T I O.

EST pinus coloris viridis, cum tribus summitatibus, & quin- *Pinus.*
que radicibus, duos ramos abscisos à parte inferiori habet, in
campo rubeo. Super galeam, est vir armatus, qui eadem arma
manu sursum attollit.

O R I G O.

Arma sunt in Regno Poloniae acquisita. Dum namque Siecie-
chus exercituum Dux cum Morauis arma bellica commisisset,
militem dictum Godziemba insequeretur Morauus, qui iam
nec arma habebat, nec equum. Casus ille docuit generositatem,
arripuit obuiam Pinum, & ex visceribus terrae forti animo ac manu *Pinus tollitur
cum radici-
bus manu for-
ti.*
extraxit, quae ne dum vitam defendit, sed tanto pectore contra ho-
stem institit, ut deiectum equo ligauerit, atque Duci exercitus
captum reddiderit. Vnde Wladislaus intercessione Sieciechij,
Supremi exercituum Ducis, de armis Topor, nobilem Godziembá
pronunciauit, ac signa tantae fortitudinis in arma auiternè contulit.

P R A E M I V M C E R T A M I N I S.

Diuersarum gentium diuersa sunt praemia certaminum. Ro- *Praemium cer-
taminis pinus.*
mani coronis diuersis certamina praemiabant, at praecipue
quercinis, ut in armis eorum patet, at nobilius certamen
non praemiatur quam pino. Vnde Virgil: *Aeneid. 9.*

Pinea sylua mihi multos dilecta per annos.

Et Ovidius 2. Fastorum: *Februa poscenti, pinea virga data est.*
Isthmici vi- Hinc victores apud Isthmum corona pinea præmiabantur, *ut Plin.*
tores pinea lib: 15. C. 10. Sisyphus cum à Delphino delatum expositumq; pue-
coronabatur. rum Melicertam rei miraculo motus, in Isthmo eum sepeliuit, &
Delphinus certamen instituit, quod Pausaniæ usque dies attigerat. In Præ-
puerum por- mium Certaminis at iam cum hoste patriæ, tulit & Godziamba pi-
tat. num. Vnde meritò pinus non in sylvis, sed in hortis dicenda erit.

Pinus in hor- *Sicut Virg. Ecgl. 7.* Fraxinus in sylvis, pulcherrima pinus in hortis.
tis. Insignium enim rerum, & herbarum, hortus convenientior, Go-
 dziambios insignes virtute, insignes pietate, insignes honore, pi-
 nus in hortis denotabat. Talis erat Godziambá sub Boleslao Cri-
 uousto miles, 1104. Talis Derflaus Vexilifer Syradien. 1119. Ta-
 lis Derflai filius, Lupus Episcopus Poznanien. 1392. Tales Paniew-
 scij, Węglinscij, Lubrzanfcij.

Istis & silices, & possunt cedere quercus.

Nil enim profunt monimenta, nisi vir fortis ea tueatur. Tuen-
 tur Godziembij sua monimenta virtute, pietate, fortitudine, in to-
 ga, sago, arena.

HOSTIVM STRAGES.

Pinus excidiū *signat.* **C**Ræsus Persarum Rex, tam terribilem denunciationem per-
 caduceum Lampfacenis miserat: Nisi Miltuadem quem per
 insidias cæpistis: missum faciatis, ut pinum vos exteram.
Pinus terror *hosti.* Quærun Lampfaceni vim comparisonis inter se, edocti à grandio-
 re in Senatu, arborem pinum semel excisam, nunquam amplius sup-
 pululascere. Illi tale excidium veriti, Multhiadem liberum abire
 permiserunt. Terror hostibus pinus fuit. Est Godziembiorum pi-
 nus, non mitioris terroris: sunt prudentissimi Senatores, sunt vi-
 gillantissimi Præsules, sunt bellicosissimi milites, sunt solertissimi
 exercituum Duces. Vnde, sicut primus Godziembiorum erat ter-
 ror hosti, ita singuli ob excellentia dona sunt hostium pauor, ut o-
 ptimè illis tribuendum sit, quod Eupolides dulciter commemoran-
 do antiqua secula, in *Stob: Sermone 43.* dixit.

Erant in urbe nostra Imperatores,
Ex præcipuis familiis, opibus & genere præstantes:
Quibus tanquam diis, vota faciebamus, erant enim digni;
Itaque securi degebamus.

Paniewski. *Dux exercitus* Quid namque referendum aliud erit, de Fælicere & nomine Pa-
 niewski, qui Ducem exercitus egit, primum apud Regem Vnga-
 riæ Mathiam, postmodum apud Regem Poloniæ: cuius pruden-
 tiam mi-

tiam miratus ac inflexibilem animum Rex Vngariæ, ei Christinam è Regio sanguine Coruiniam, in matrimonium concessit, ex qua quinque filios, vt columnas Godzambiorum terroremque hostium, susceperat.

*Virorum enim fortium pectus non languescit,
Quisquis audacter periculum adit.*

ROBUR GLORIÆ ET FIRMITAS HONORIS.

Astrologorum axioma fertur: Marte dominium obtinente, <sup>Marte Domini-
minium.</sup> euenient tumultus, iræ, incendia, deprædationes: sed si Iupiter dominium simul nactus fuerit, pacis vnio, & bellorum <sup>Marte cum
Ioue Domi-
nium.</sup> compositio eueniet. Godziembis non solus Mars, sed iunctus cum Ioue dominatur, ideò robur gloriæ, ac firmitas honoris eorum perpetua. Iouem agunt spirituales, Martem seculares Domini, illi sanctitate, isti fortitudine. <sup>Godziembis.
Mars cum Ioue dominatur.</sup>

*O quam felix res est, prudentia bonis coniuncta moribus,
dixit Diphilus.*

Magnus Cham Indiarum Orientalium, vt refert Odericus lib: 1. Arborem veram pinum proceram, ornauerat ante palatium quaque ^{Pinus margaritæ onusta.} versus gemmis pretiosis, vt à singulis ramis botri, instar vuarum propenderent. Fecit, vt diuitias demonstraret, summus ornatus & decor Pini. Nobilior est Pinus Godziembiorum, è singulis enim ramis, pendent non gemmæ, sed Coronæ & trophæi, Coronæ Regiæ, Episcopales, Abbatiales, Ducales, Senatoriæ, vt ex linea nobilitatis eorum patet. Meminerant enim Isocratis doctrinæ, quam <sup>Stob. Fame & di-
uitiarum dis-
ferentia.</sup> Stob. Fame & diuitiarum disferentia. 48. refert: Plus tibi curæ sit, vt honestam famam, quàm diuitias ingentes liberis relinquant: nam hæ mortales sunt, illa verò immortalis; & per famam comparari possunt opes, nunquam verò pecunijs fama redimitur. Item diuitiæ etiam improbis accedunt, at famæ gloria, non nisi solis eximijs viris contingit. Vnde Andreas Schoneus de Reuerendo Michaeli Maliszewski, Monasterij S. Crucis Abbate, in Caluo Monte S. Benedicti reliquit:

*Quam gratos spirat virtutum hæc pinus odores,
Semper & excelsæ laudis honore viret:
Protulit illa viros, belloq; togaq; potentes,
Æcunda in multas creuit & illa domos
Qua tu stirpe satus Maliseui nomina auorum,
Doctrina illustras, & pietate sacra:*

Templa

*Templa struis condiscq³ aras, Monachosq³ reformas,
Sustentas inopes, ingenia atq³ foues:
Ex te igitur sese fingant qui religiosa
Claustra colunt sacris, qui cupiuntq³ benè.*

LINEA FAMILIÆ GODZIAMBÆ.

Godziambá Comes, Boleslai Kriuoustij temporibus, 1104. Cuius filius Derlaus Vexilifer Siradien. 1119. Huius filius Lupus Episcopus Plocen. 1173. tempore Boleslai Crispi, à Petro Archiep. confirmatus. Vincentius de eisdem armis & familia, Palatinus Posnaniensis, 1386. Andreas Laskari dictus, Episcopus Posnaniens. 1398. alij, 1408. Notabat familiam de Gostanvice.

Lubránscij, Episc. Posnaniens. Ioan. 1502. iuxta Cathal. vir deuotus, & cleemosinarius. Qui cum Germano Vincen. Palat. Posnaniens. bonorum dispositionem, & ordinationem contexerant, quam Paproc. refert: sed post vitam nemo imperat. Crediderim mutatam ordinationem, ob inaequalitatem, nam de tot bonis amplis, virginibus solum quingentos florenos dotalitij assignauerant, & si aliqua Christo seruire velit intra septa Monasterij, florenos ducentos. In Cuiavia superstites sunt Lubránscij.

Węglinscij, Thomas Castell. Sandomirien. Capit. Maioris Pol. 1472. Stanislaus, Henrici Regis Dapifer, qui in Russia domicilia sibi elegerat. Qui tanti faciebat virtutem, ut illius gratia, vitam negligeret. Reliquerant filios, Ioannem, qui militia se & sua consecraret, tandem vicinus termino vitæ, omnia sua nouiter inchoata Ecclesiæ Ord. Prædicat. Leopoli S. Magdalene dedit, legauit. Excelsi animi est, nullo deterri a studio bene merendi.

Paniewsciorum, in Pokutia erat clara familia. Felix in Vngaria Matthiæ Regis exercituum curiæ Dux, cui Matthias filiam à sorore Christinam Coruini, in coniugium dederat: Hic dum in Poloniam redijt, exercituum Regni Dux assignatus fuit. Reliquit filios quinque: Sbigneum, qui ex Oleska non suscepit prolem. Iacobum, sterilem cum Odonowska Herburti. Venceslaum, qui ex Bierecka Melchiorum, Capit. Zydaouien. suscepit. Ab eo duo filij: Gaspar, qui Alexandri Moldauie Palatini, filiam in uxorem acceperat. Et Malcher, qui alteram sororem in matrimonium habuit. Ianda quartus filius Felicis, qui reliquit Christinam Glowæ coniugem, Castellani Potanecen. & Krásowsciam. Georgius, filiam Castellani Halicien. Sieniensi uxorem, & alteram Skorucinam. Ab initio ætatis, in omnibus disciplinis clari & illustres fuerunt, exercentes quæ quamq³ ætatem decerent, grati parentibus, amicis, familiaribus, sed hæc omnia mors absorbuit.

Wilam.

Wilam. In Sendomiriē. Palat. Domus generosa ſpei, cū ſpe magna eſingreſſus, perge ad extremum. Wilamum tempora habent moderna in Poleſia induſtrium, qui tormenta bellica, Spheras Martiales ibi efformat, atq; alia multa in profundiffimis fodinis experitur. Poſſedit bona illius inuicti Sapihæ, Moſchorum ſub Sigismundo III, Pol. Rege proſtigatoriſ.

Dabſcij, in Cuiavienſi Terra, cum Lubranſciis ad metam. Fortes creantur ex fortibus, utinam ſicut viri, ita & amici: ſcito igitur, quod eadem cupere, eadem odiſſe, inter bonos amicitia, inter malos factio eſt.

Wyſoccij, notant familiam à Dabie, in Palat. Lanciciei. limites cum Dabronſciis tenent, Patriæ obſequia dextere peragunt. In Caſtris, Marte furente, domi, Pallade fauente.

Kobyleccij, in Cuiavia. Curant ea quæ requiruntur in homine. De his pro Planc. Virtus, integritas, probitas in homine, non linguæ volubilitas, non ars, non ſcientia, requiri ſolet.

Radeccij, in Cuiavia. Magna differentia inter Philoſophum & Nobilem. Cic: V. Tuſcul. ait: Non ex ſingulis vocibus Philoſophi ſpectandi ſunt, ſed ex perpetuitate & constantia: res ſpectare oportet non verba. De Nobili verò quid referam? ſpectantur & res & verba. Nobilis & agendo cum hoſte Patriæ fortis, & in conſilio grauis & ſalutaris fiat. Ioannes Radecki, in Podolia. Vir ſpectatæ virtutis, cuius filius ad prouectam ætatem miles, ſed cū in matrimonio non conſenſiſſet, celebs bonis ſuis PP. Ieſuitis Camenetiæ reſignatis, obiit.

Wozuczynſcij, ſiue Woiuczynſcij, in Palat. Bełzeſi. N. Dapifer Bełzeſis. Nemo de ſe ſatis honeſte, ac ſine multorum inuidia loqui poteſt. Sed vos, ut ad curſum equus, ad arandum bos, ad indagandum canis, ad intelligendum, agendum, conſulendum, obſiſtendum hoſtibus, nati eſtis.

Gorzkowſcij, in Bełzeſi Palat. Cum conſilio profici nil poteſt, una ratio manet, quicquid euenerit, moderate ferre.

Czyzij, in Oſmianen. Palat. Superant leones aquilas, urſos fortitudine, prudentia, bonitate: Cyrillus Czyż, iuxta mentem Conſtitutionum Regni, ad refrenandos Coſacorum impetus, Præſectus Coſunenſium Coſacorum ſuffectus eſt.

Głowiſcij, in Dobrzyneſi Terra, Paulum de Głownia, Decanum Cracouiſem, Epitaph: Cracou. habet: Canes ad venatum habiles reddit educatio, viros bello & Reipub. utilis reddit recta inſtitutio.

Malifzewſcij, ibidem. Stanislaus Iudex Terræ Dobrzyneſi. Ea geſſit, per quæ clariffimus & generoſiffimus extitit. Reliquit filium Michaelem, cuius ætatem Germanicis & Italicis ſtudiis, & linguis excoluit.

Kuchárscij, in Zakroćimeń. districtu, & in Wisogrodeń. Opibus & splendore nominibus clari, Deitar: Gregorium Vice Cancell. Epitaph. Cracouień. habet, 1500.

Sosnowscij, in Maiori Polonia. Eruditi & rectè educati. Maiorem domus Sosnouium, Curia Rádziwili in M. D. Lith. Palatini Wilneń. & Magni exercituum Ducis, libenter obseruat. Nouit, quid pro tempore factò sit opus.

Sláwofzewscij. Declarant factis quod nil profunt monimenta, nisi vir fortis ea tueatur.

Puccij, in Leczycień. Palatinatu. Cum externis bonis homo nihilo sit melior, interna sedulius pectori ingerunt.

Rusinowscij, in Cuiaua. Duci in Ostrog aliqui obsequia, iuxta ordinationem memoriae perennis, Castell. Cracouień. deferunt militaria.

Godziembá. Nicolaum, habet Epitaph. in Koło. Godziembá Nicolaus Plebanus Colnen. has formas comparauit, nullo adiuuante. Anno, 1460.

GOŁOBOK, Aliàs HO- ŁOBOK.

DELINEATIO.

EST dimidium Salmonis, cum capite uidelicet, in campo rubeo, super galeam eadem arma inter duas tubas.

ORIGO.

O R I G O.

ANNO 1109. Boleslaus Poloniæ Rex, dum die sequenti cum Pomeranijs armas conferre debuisset, Bydgosciæ animaduertit exultantes Salmones ultra conueniens in flumine Golo-bok, Ratoldius miles, agili manu securim direxit, & per medium piscem hunc dissecuit: Quod ut vidit Rex, omen plausibile sumpsit, atque post partam victoriam, hæc arma sibi contulit, ex appellatione ergo fluminis, arma nomen habent.

F E S T I N A M A T V R E.

Celebratum in rebus agendis axioma: *Festina lente.* Hinc Augustus Cæsar, in quadam statua exculpi iussit, *ut habet Gabryel Symeon in Hierog.* Papilionem in Cancro marino hærentem, temperantiam & in regendis imperij habenis, moderamen iustum testaturus, ab vnius scilicet gressu lentiore tarditatem, ab alterius pernici volatu præcipitantiam innuens, fat namque omne cito agitur, si fat bene. Vnde cum ad Camerinam ab hostibus obsessam citò festinaret Cæsar, ait *Plinius de viris Illustribus*, à Pænis in angustiis clausus fuit. Verùm cum grano salis est axioma legendum. *Non enim ubiq; nec semper festinandum lente.* Quare Virg. 2. Aeneid. *Festinate viri, nam quæ sera moratur segnities.* Et in litteris sacris Rebecca festinare iubet filium Iacob, dicens: Genes. Cap. 27. *Audiui Patrem tuum loquentem cum Esau fratre tuo, affer mihi de venatione tua, & fac cibos, ut comedam & benedicam tibi coram Domino, antequam moriar. Nunc ergo fili acquiesce consiliis meis, & pergens affer mihi duos hædos optimos, & accepit benedictionem a patre.* Sed festinandum est ubique, & semper festinandum maturè. Ita festinabat Golobokius miles, & omen faustum attulit: Ita festinauit Rex Boleslaus, & festinationis maturæ grandè solatium tulit. Quocirca Augustus Cæsar, in Symbolo loco Cancri & papilionis, Delphinum anchoræ obuolutum assumpsit. Titus Vespas. ut doceat festinadum esse sed maturè. In quem modum & Paulus Papa III. Chamaleontem cum Delphino vsurpauit, ut celeritatem maturatam insinuaret.

D I M I D I V M N O B I L E.

ER R O R in principio operis aut viæ, summi detrimenti occasio est. Vnde *Aristoteles lib. 1. cali & mundi.* Paruus error in principio, magnus fit in fine. Et quo maius opus, eo maior error, unde error in bello, nec remedium suscipit. *Hinc qui-*
Error in principio quantus.
dam:

*Dimidium
facti.*

dam: In bello non est vox dicere; *Non putaram;* Principium autem optimè regulatum, conceptæ spei fructum reliquit. *Hinc quidam:* Dimidium facti, qui benè cepit habet. In rebus etenim magnis & voluisse sat est. Optimè incepistis ô Globokij, restat vt perficiatis. Maiorum etenim virtus, viuum calcar minoribus, subministrat. Vnde si parentes non sunt vobis opprobrio, nec habetis quærimonia aduersus illos: vt in vobis tanquam filijs agnoscatur fuisse parens vester vir, curare vobis pernecessum erit. *De Salmonere refert Plinius.* Hic piscis marinus est, sed si aquam dulcem gustauerit, vix ad mare reuertitur. Stando oportet vos mori, qui tam dulcem arenam hostili sanguine ruentem degustatis. Nec de aqua dulci, ad marinam salسام & insipidam, aut reuerti, aut aspirare. Ergò stando pugnabitis, vincetis, coronabimini.

Fama tua haud vlllo sitque caduca die.

C O R R E C T V M V I G E T.

*Monstrum fæ-
per fælix.*

*Calanus bo-
mo vt piscis.*

*Homo 500.
natat stadia.*

*Crater aure-
us Salpo piscis*

*Correctus pi-
scis coquitur.*

*Medium te-
nere beati.*

Monstrum est homo in vita fælix per omnia. Calanus, vt refert *Alexander ab Alex. in Genial. lib. 2. C. 21.* quotidiano exercitio quingenta & amplius stadia perpetua natatione præterfluebat. Accidit Alphonsus Rex, vrinatoribus craterem proposuit aureum certaturis Calanus amplius non comparuit, sed correctum hoc in vobis amplector, nam si salpo à vestro Salmonere parum differens voce, hoc naturale habet, vt coqui non possit, at percussus hic piscis virga, & correctus, coquitur. Vos me hercule non vna virga educavit, non vna belli lancea, victoriosa lorica instruxit, sed fermè quotidiana exercitatio ita correxit, vt vobiscum manus porrigere in hostem, sit Martem sequi & conuersari, sit fortunæ non fallacis signa tenere. Quid enim dicitur: *Medium tenere beati?* Ego quidem non aliam expositionem assumo, quam vos medicos Salmones, in rebus Regni & Patriæ medium tenere, & esse perpetuò fælices.

Inspice res gestas patrum durosq; labores

Sit Salmo exemplar, suppeditetque dies.

R E G I V S S A P O R.

*Saporum 10.
genera*

*Mel saporem
dulcedinis ha-*

Vniformem saporem rebus non inesse. Exquisitus indagator rerum, *Plin: lib. 15. Cap: 17.* Saporum genera decem collegit. Dulcem, suauem, pinguem, amarum, austerum, acrum, acutum, acerbum, acidum, falsum, sed neminem de his saporibus Regios vos esse dico, sed vt mel dulcissimum, suo proprio genere saporis

saporis dicitur. *Cic: 3. de Fin.* ita vos Regibus saporibus, speciali *bet specialem.*
 quodam sapore conijcio. Non enim veri Reges sanguinem nobi- *Sapor Tyra-*
 lem ad sapores exposcunt, Gentilium & Tyranorum, Mahometa- *norū sanguis.*
 rum talis esto cruditas. At sicut Salmones ornatus mensæ Regum
 sunt, & sapor Regibus conueniens, ita vos, quorum medietas præ- *Sapor in ore.*
 cipua Salmonis sunt arma, licet sapor asper in ora estis: at iucundius *Sapor in aure*
 sapor in aures Regias venistis: vestra iucunditate sermonis. *De qua-*
li sapore quondam Cic: de Clar. Orat. Grauius obruebat nescio quo
 sapore. Hinc vos toties legatos in Senatu dulci sermone personan-
 tes, Reges libenti aure excipiebant, omnes verò mirabantur. Hinc
 veritas in iudicijs, magnanimitas in exercitu, fidelitas in Repub.
 pietas in actibus certum odorem, vti prodromum saporis aurium
 in vobis spirabant. Hic vester Regius sapor Regum & Regni aures
 adimplens, quo præstantiores Salmones, & marinis, & fluuiialibus
 facti estis, vt nedum regalibus delicijs nectar & ambrosia sitis, sed
 Deorum sapor maneatis.

FAMILIA HOLOBOKORVM,
 seu GOLOBOKORVM.

R Atoldius Golobok, 1199. In fundo illius exedificatum est Mona-
 sterium Sanctimonialibus Reg. Cisterc. in Diœcesi Gnesneñ. à Wla-
 dislao filio. Ottonis Principis Calissieñ. Anno 1211. & dotatum lar-
 gissime. Laurentius Golobok, qui reliquit filios, Bonauenturam, seu
 Dobrogostium, & Czesachum, à quibus Dux prædictus acquisiuit pro
 matrimonio fundum Golobok, & villam Staw, per commutationem,
 vel potius augmentum præmij, nam tres villas eis contulit.

Braniccij, in Russia. ad Strium viri illustres, tam splendore virtutum,
 quam peculio domus. Christophorum & Ioannem Polanowska de
 Armis Pobok, mundo edidit. Sic ad fastigium honoris non ambitio,
 sed spectata inter bonos moderatio prouebit.

Lipniccij, in Sendomirien. Palat. Augusto Rege viuentē, magnus in-
 genio, maximus verò militia fuit Lipnicki; Hic Palatini Sendomi-
 rien. Tarnouij filiam, coniugem habuit. Stanislaus suus germanus
 in negotijs Reip. probatissimus, & felix Dapifer Sendomirien. qui
 ex sorore Castellani Vislicen, Ligezianka de Bobrek, prolem suscepe-
 rat. Albertus Lipnicki Canon: Cracouien. Scholnst. Sendomirien.
 & Canon. Wloctauien. vir vt genere ita litterarum excellentia cla-
 rissimus.

Boreccij, in Russia. Adamum Epitaph. in Grodek refert. Anno 1552.
 Notabant familiam suam à Borce. Reliquerat filium Tribunum Stri-
 ensem, aptum ad negotia Reipub. honorificè subeunda & amatorem
 honesti.

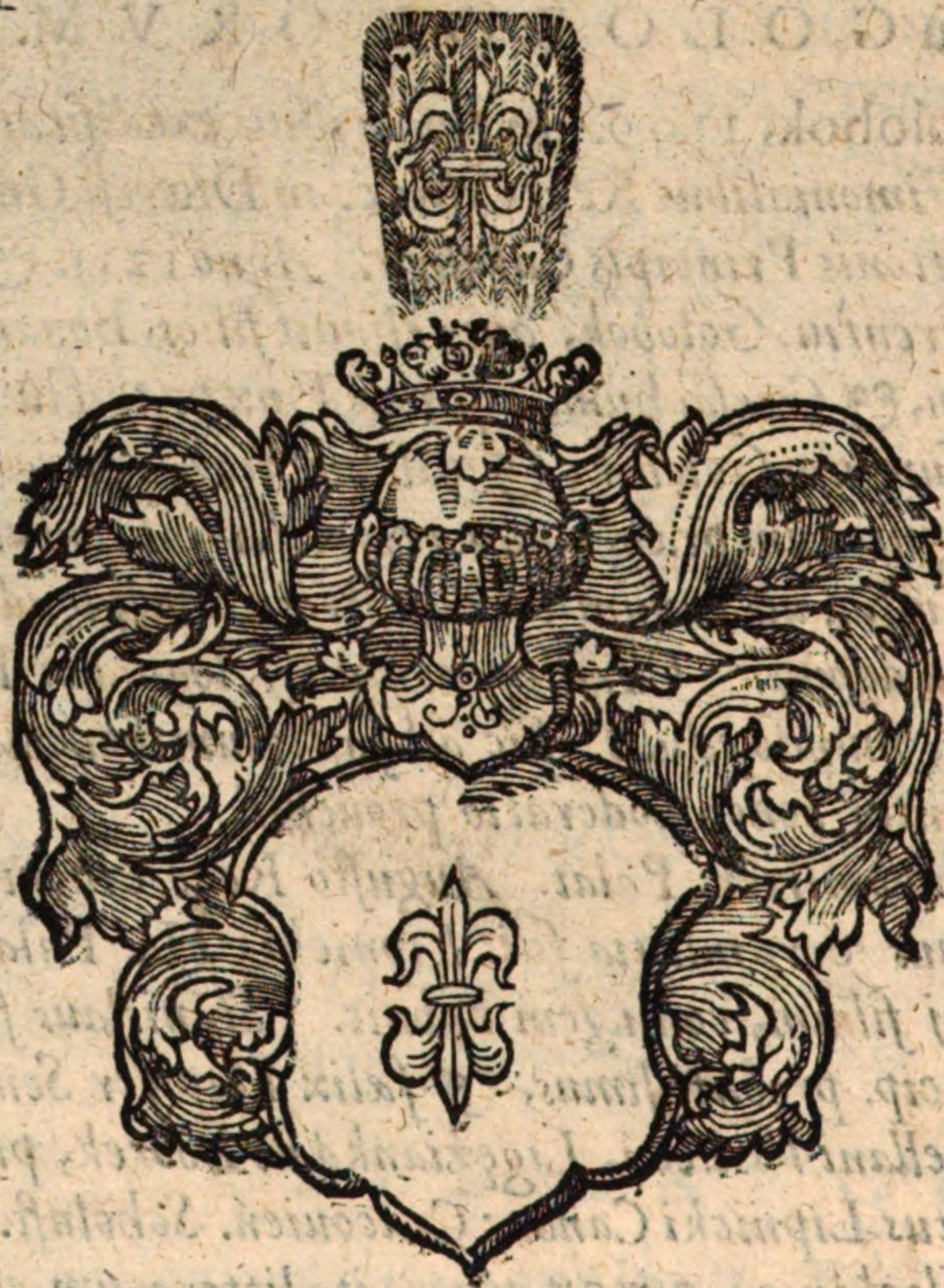
Cebrowscij, *Dicebat Plato: Boni extiterant, quia ex bonis orti fuerant. Foundationem à Cebrowsciis, Priuilegia magna referunt, Ecclesiæ in monte Sublapidensi B. V. Mariae Ordin. Prædicatorum, ubi & imago miraculis clarissima, & vestigia admiranda B. V. Mariae apparent. Petrus nomine fuit.*

Latyczynscij, in Chetmensi Terra. *Cupiebant semper fieri liberi non serui. Quod peroptimè Greg. Nazian. explicuit. Mihi seruus est, quisquis turpiter & flagitiosè uiuit; mihi liber est, quisquis uirtute uitæq; integritate præstat.*

Bierultij, in Chetmensi Terra. *Indignum putarunt, exigere honorem, & refugere laborem.*

Niezwoiewscij, in Vislicen. districtu. *Sunt & aliæ familiae in diuersis Regni Poloniae partibus, quas colligere ob distantiam non potui: unico tamen verbo, singulos ad nobilitatis honorem adhortor. Ille clarus, ille nobilis, ille integram nobilitatem suam seruare se credat, si dignetur seruire uitiis.*

GOZDAWA.

DELINEATIO.

SVNT Liliæ duæ albæ, ita dispositæ, ut flore una sursum, altera sit deorsum, stipitibus suis sese contingunt, in campo rubeo, super galeam pennæ Pauonis, inter quas eadem sunt liliæ.

ORIGO.

O R I G O.

Militi fideli Principi, qui in possessione sua, sub eius regimine Gozdawa dicta permanebat, Christinus nomine, Anno 1090. concessa. Eò quod in quacunque expeditione militioris ingenij, armorum, ac progeniei fuisset. Vnde Christini nominabantur, filius enim primi, circa Annum 1140. excellentissimus vir, & circa Annum 1202. Christnus Palatinus Plocen. fuit, à quibus usque modo clara familia in Regno Poloniae extitit.

C O L U M N A L I L I O R V M.

Inter Heroica Symbola, Gabriel Simeon Florentinus, Margaritis duabus, Nauarrae nimirum & Franciae Reginis, ad lilias flores duos consolidæ ex utroque latere emergentes, addidit subscripsitque. Mirandum naturæ opus, nobilitatem ex lilijs clarissimam potuit liliis inspiciendo contemplari, at firmitatem non quicunque, ideò ad declarandam firmitatem liliorum consolidæ flores addidit, ut non tam liliorum decorem, quam columnam simul ex lilijs compactam consideres. In Vita S. Vitalis Episcopi Salisburg. legimus, quod ex pectore demortui & sepulti, per marmora lilia processissent. Vnde in Bauaria in eius laudes Math. Roder Soc: Iesu;

Lilia consolidæ.

Lilia ex sepulchro S. Vitalis per marmora creant.

O felix tumulus, cuius de funere surgunt.

Flores, qui casti signa pudoris habent.

Profectò vel inde speculandum erit, lilia esse quasdam columnas, liliaque marmora sepulchri sustinuisse, Gozdauiorum familiam dum mente habeo, lilia quidem inspicio, sed columnarum instar, imò liliis columnas non immeritò dicam: Sunt namque in ea Gzyccij, ex quibus Paulus Episcopus Plocen. 1456. Vincentius Anno 1464. Nicolaus 1459. Principibus Mazouiae honori Marschalcatum agendo fuerat. Quid de antiquis Gozdauijs, Palatino Plocen. Anno 1202. referam? Iasienseio aulae Regiae Marschalco? quid de subsequentibus dicam? Casimirus Magnus Rex Poloniae, Sanociae Regio quam incolebant, promouebant, referant, summa liberalitate Regia donati.

Columna ex liliis.

Viuit memoria eorum in posteritate.

Hinc de Gozdauio vnico Stanislao Sokolouio reliquit Ioannem Kochanowsky.

Sokolouij Epitaph.

Corpore non magno est Sokotouius, at loquitur sic:

Vt Laertiadem Nestoraque equiparet.

Felix qui praesentem audit, felix quoque ille est

Qui legit eximij scripta diserta viri.

Vt igitur

Lilia in solitudine non dantur.

Vt igitur columnas referant lilia vestra, vnicum vobis ex doctrinis, *Isai. 14.* obseruandum erit. *Dabo, inquit, in solitudinem cedrum & spinam, & Myrthum, & lignum oliuæ, ut videant & sciant, & recogitent, & intelligant pariter, quia manus Domini fecit hoc.* Cur lilia in solitudine non promittuntur dari? Nam lilia sunt antidota contra venena, lepram, vlcera, ignem sacrum, ut *Plin: lib. 2. C. 19. & lib. 23. C. 4.* Præsentissimum remedium habeat ex vobis Ecclesia S. Resp. & Patria, & benedictio Domini in liliorum vestrorum odorem descendet, confirmabiturque.

C A S T A G E N E R A T I O.

Lilia vallant mentem.

Oratores liliis vescuntur.

Liliis pasci.

Castæ generatio quo pascitur.

Sapiens *Cant. 7.* castam generationem ita depingit: *Venter tuus saccus tritici vallatus liliis*, puta est vel fiat. Nam lilia, ut *S. Hieron. contra Iovin. scribit*: castitatem & puritatem significant. Si igitur venter vellatus liliis est, ibi non computabitur in annis infantia, sed erit senectus mentis immensa. Finxit Homerus Oratores Troianos, quod vescerentur liliis ceruleis, ut elegantius loquerentur. Fundamentum fictionis fortè ex medicis, quod ceruleum lilium ori graueolenti proficere, ac halitum suauem & gratum reddere dicunt. Verum inde summamus quod veritas habet, ad castam generationem liliis vesci necesse est. Cum sponsa de sponso dicat: *qui pascitur inter lilia.* Nam sicut pascitur libido conuiujs, nutritur delicijs, vino incenditur, ut ait *S. Ambr.* Ita casta generatio pascitur sobrietate, operatione, asperitate cultus, inhibitione sensuum, raritate sermonis, cum honestate, euitatione oportunitatis, ut *Cassiodorus refert*: Sic namque pasta nil turpè cogitat, nil indecens agit, nil inhonestum loquitur. Arabia ideò suæ animalia immundissima non habet, ait *Plin: lib. 8. de animal. Cap: 52.* quod suauissimis floribus, & candidissimis liliis abundet. Liliis igitur pasciti, castam generationem conseruabitis.

Pulchra & delicata lilia inuisa estote Veneri.

E Q V I T E S L I L I A T I.

GArzyas Nauarræ Rex, ait *Causinus in Symb.* equites liliatos olim fundauerat, qui in pallio deferebant cor, de quo procedebant liliæ, hi & imaginem B. M. Virg. pensilem à collo catena instar liliorum elaborata, aurea ferebant. Decens habitus equiti liliato: Gozdauij equites verè liliati, quos tot Principes, Reges, Pontifices, varijs Priuilegijs, dignitatibus, titulis, ornarunt: ac liliatos equites toti orbi declararunt. Ornat enim & ditat fides.

Fides

F I D E S S E R V A T A.

Vnde Dlugossus de illis: Genus Polonicum & Dominis suis fidum. Habet Maro de equite liliato: *Si qua fata aspera rumpas. Tu Marcellus eris, manibus date lilia plenis.* Data sunt plena manu lilia Gozdauio & successoribus eius, dum eos tot tantosq; in Senatu, bello, sago & toga numerat, dignatur Rex Senatusq; Polonus.

Pulchra fremunt, ut apes pascentes lilia circum.

Vnde liliatorum equitorum, liliatae sponsae, pudicae verecundae, castae. Iacobus Georgius Gizicki ex Castellani Crac. filia Iaroslawska, Georgius Raphaelis ex Dembowska filia Burgrabij Crac. Mathias Iacobi Iudex Sanocen. ex Herburthi filia, qui postmodum à Birca Birecki nuncupatus. Quid de Humnicio Dydinscio, Strzyzowscio, Buczalscio, Pieczychoyscio, Zdarscio, Przedborscio, Gozdowscio, Sokołowscio, Sołowscio, Iarzębkowscio, Turkowiccio, Gdesynscio, Chanscio, Godlewscio, Gołembowscio, Osuchowscio, Iackowscio, Witulscio, Bockowscio, Iasienscio referam? varijs modis liliati equites extiterunt. Ut optimè de illis quod Propertius in Tarpeia:

Sapè tulit blandis argentea lilia Nymphis.

Romula ne faciem lederet hasta Taci.

In illa namque aetate, quando crines flauescunt, caro nitescit eburnea, gemmis facies rosea decoratur, quando viget ratio, vigent corporis sensus, visus acutior, incessus rectior, offerunt hostiam viuentem, Deo placentem & immaculatam. Nam

Qui cupit aeternae donari frondis honore sudor.

Plurimus hunc tollit, nocturno ex somnis oliuo

Immoritur delet quod mox laudauerat in se.

LINEA FAMILIAE GOZDAWA.

Christinus Gozdawa, cuius virtus in aduersis creuit, fortuna fauente, Anno 1090. Reliquerat filium Christinum, cuius tendebat in ardua virtus. Simon Episc. Płocén. De quo Cathalog. Vir prudens & modestus, Anno 1108. Christinum Palat. Płocén. Cromerus lib: 7. quem vulgariter Prussi Deum Masouiae vocitabant, sed à Conrado Duce Masouiae è viuis subducitur. Anno 1221. Ita Paproc. Cromerus verò: Praerat nostris Christinus Comes gente Gozdauius, cuius liliū insigne est, Palat. Płocén. vir acer, & rei militaris peritus. Ioannes Episc. Płocen. Cathal. Anno 1227. refert. Philip. Archiepisc. Gnesneń. Cathal. habet, qui sacram sex annis, ob decessum summi Pontificis, & mortem demum sui Legati, non obtinuerat, unde Cathal de illo;

Sex annis electus eras; Romanus honorem
Impediit Præsul, mæste Philippe tuum.

*Pámpowscij, in Polonia Maiori. Ambrosius Palat. Syradieñ. quem
Epitaph. in Ecclesia Sreden. satis commendat:*

Debuit Ambrosius Patriæ laus maxima Regni

Has miseras fati non subiisse vices:

Strenua dextra fuit, mens semper conscia recti,

Digna simul species corporis, imperio.

Quem mirata fuit Roma, & gens Appula quando

Militiæ tulerat fortia signa suæ,

Quique Magistratus & summos gessit honores,

Iustitia, ingenio, religione, fide.

Reliquerat filium Ioannem, qui ex Iáruntowná sex filios susceperat, steriles decesserunt, ipse Christophorus Ambrosium reliquit heredem in Poniec, sed Posnania ætatis 26. obiit, 1571. Ex Adalberto vero fratre Christophori, dum sterilis moritur Ioannes, filia Bárbará Roskowska Castell. Premeteñ. coniux, bona in domum Roskouiis intulit.

Dzierzanowscij, in Palat. Calissieñ. Andreas cum Cerekwicka reliquit filium Ioannem, qui ex Kuklinowska suscepit Andream, Stanislaum, Iacobum, Nicolaum. Sed cum Andreas in castitate vitam ducit, & orationibus inuigilat, ætatis anno 76. moritur. Stanislaus arma ac militarem palmam amplexatus, Seythis terribilis extitit, iteratis enim vicibus captus, forti dextera, occisis aliquot hostibus, liberatus. Reliquit ex Dzierzkowná de armis Nieczuiá filios quinque, Matthiam, qui in Vngaria sub signis Zieniouicij occubuit. Sebestianum, Andream Abbatem Wagrowecensem, magnum virum pietate & grauitate. Martinum in Curia S. Casareæ M. clarum, à quo & bona in Silesia, ac matrimonium habuit. Stanislaum peritum in diuersis linguis, & strenuum militem, qui in Italia vitam finiuit. Iacobus vero Stanislai germanus, ex Potworowska susceperat Nicolaum & Stanislaum Rothmag. Augusti Regis temporibus, in Moschouiam & contra Scythas.

Giziccij, in Masouia. Ortum ducunt à Christino Palat. de quo superius. Paulus Venceslai Iudicis Terræ Sechaceuieñ. filius, Episcop. Plocen. vir pietatis eximia, anno 1440. Nicolaus & Vincentius Marschalci Ducis Masouia Conradi, 1459. Petrus & Paulus Giziccij excellentissimi milites, in Vngaria primum, post in Patria, Casimiri Magni temporibus, quibus bona in confinibus Vngariæ contulit. A quibus Sanocen districtus amplitudinem & nomen clarum habuit. Notabant isti familiam suam de Humniska. Reliquerat Petrus Georgium,

gium, Castell. Sanocen. qui ex Dębínska Castell Cracouien. filia Iacobum, & ex Iárośtáńska Ioannem Cantorem Crac. & Decanum Posnanién. & Raphaelem, qui in Valachia ad sylvas Bucouianas occubuerat, habuit. Raphael verò Matthiam filium reliquit, qui dum Biercza possessionem tenet, à vulgo Bierecki vocitari incēpit. Erat Terrarum Sanocen. Iudex, accepit ex Herburtowńa de Fulstyn Ioan. Stanislaum, Gabrielem, qui ex Chodorowska duas filias & filios, Andream doctrina & ingenio magnum, Bartholomæum & Venceslaum. Illi verò Giżiccij de Humńska, Stanislaus Iudex Sanocen. ex Rześowska, 1. Georgium, qui ex Gromnica reliquerat Stanislaum, Raphael, Valentinum, Andream, & filias duas. 2. Stanislaum, qui ex Chodorowska Matthiam & Ioannem, & duas filias habuit. 3. Ioan. qui etiam ex Chodorowska Albertum & Stanislaum suscepit, & ex Sienniska, Simonem, Martinum, Georgium. Petrus Giżicki, Stephano Rege Sceptra tenente, inuictus Marte, sub Gedano & Neucl, palmam detulerat. Ioannes Giżicki, his temporibus miles probatus, multis expeditionibus clarus, Rothmagister S. R. M. à multis annis, Anno 1628. 4. Decemb. ad Masłouostauum, agmini Cosacorum Cerkasiensium, à Serenissimo Rege Vladislao IV. Præfectus pronuntiatur. Horumne sit armorum vel aliorum, asseret lector.

Bal. in Sanocensi Terra, de Nowy taniec notabant familiam, sed ad D. Stanos transijt possessio. Matthias & Georgius erant viri, quorum virtus emori non potest, cum ingenua posteritas facta illorum prosequatur & adornat. Samuel & Ioannes, atq; Succamerarij filij, exterarum nationum indagatores, ac Militaris laureæ.

Dedinscij, vel Dydingscij, in Sanocen. Terra. Petrus Notarius Castris Sanocen. sententia grauis, consilio sagax. Iosephus Subiudex Sanocen. Iustitiæ verus amator. Reliquit ex Tarnawska Paulum, qui dum nil damnabilius esse in nobili, quàm otium a virtute & gloria, in animo constituisset, ad militarem animum adiecit. Post cum Capit. Bareń. strenuè militando, à Scythis aprensus, non modica pecunia numerata, liberatur. Erant in Pocutia iidem ex Sanocen. Terra, de Dednia, Georg. Dedynski Dapifer Sanocen. postmodum Castell. vt Priuilegium testatur, in Pocutiam venit. Originem familiæ è Regno Vngariæ deducunt: Casimiro primo regnante, in Pol: adsciti. Regno & Regibus semper fideles, militaris obseruantissimi, Iurium peritissimi. Georgius filius ex Helizabeth Wysocka, ex Pocutia. Domicilium transtulit in Podoliam, cuius possessio est Borśczone ad Camenetiā Podoliæ, quam Ecclesia vallo arce murata, auxit & ornauit. Ex Pocillatore Halicién. Iudex Terræ Podoliæ, demum creatus est Succamerarius Podol. vir par eloquentia Ciceroni, consilio Catoni,

Lumen quoddam Podoliae. Ita plerumq[ue] fit, sed veriùs dicetur de Georgio: Nouellæ vites copiosius quidem gignunt vinum, sed vetustiores melius, ita plura loquuntur iuuenes, sed vtiliora senes. Litium & discordiarum felicissimus pacator & diremptor, collatam Castellaniæ Camenecen. ob saniora consilia libertati danda, honorificè recusauit. Ex Lubieniecka reliquit filiam, Woluccij coniugem. Humniccij, in eodem districtu, qui dignitatem suam non vestium splendore, sed prudentia ac fortitudine augent & conseruant.

Strzyzowscij, Antiqua familia in Podgoria. Ioannes Catholicissimus tenutarius in Czadecz, reliquerat filios, Stanislaum & Ioannem, qui, ô heu, à fide defecerant, altaria in suis ditionibus profanauerant. Nicolaus cognomento Sliwá, tenutarius in Glinnik & Barycz, ex Zophia Cieklińska suscepit Stanislaum, Ioannem, Nicolaum. Quorum posteritas magna & nobiliora eligebat, ut de illis dicere, quod olim de Athenien. Franc. Petr. congruum sit: Athenienses omnium esse optimos, cum secundum virtutem agere velint, ubi verò contra, omnium deterribus. Erant in Podolia Strzyzowscij, quorum virtus & pietas usq[ue] nunc floret. Erant Exactores Contributionum in Comitibus Regni, laudatarum per multos annos, cuius filius Procopius animo Marti consecrato, Scythis, Moschis, Prussis, terribilis fuit. Vnde Rothmagister S. R. M. atq[ue] in Castris eximius extitit. Dignitatibus viri dati sunt, non dignitates hominibus.

Baczalscij, Hieronymus in Politicis & Aula Regali disertissimus ac morigeratus, ut Nobilitas Polona filios educandos leta & grata illi exhiberet, quos ita expollebat, ut Regibus & Senatui proficui plurimum extitissent. O te felix, à quo rem improbam nemo petere ausus est.

Przedborscij, in Płocén. Palat. Homines ad virtutem & pietatem nati. Vnde plurimos, toga, pallium, & lorica contexit.

Pieczyhoyscij, in Palat. Russiæ. Horum fides in Principem usq[ue] modo apparet, dum Curia Vladislai Quarti Pol. Regis culina præfectum effecerit, & felicitate Regia solertem.

Zdzarscij, in Płocén. Palat. N. Iudex Terrestris Płocen. cuius filius Canon. Płocen. Stephanus ex Przećisenska reliquit filios & filias. Gaspar ex Muissenska reliquit filios & filias. Eorum probitas virtute commendatur. Hinc Warsavia Epitaph. Erasmi de Zdzary. Vir nobilis, pietate & morum, integritate nemini secundus: Ob idq[ue] omnibus amabilis, exactis innocenter, & sine aliorum querela, Annis 62. diem clausit extremum, 1578. 9. Martij.

Gozdowscij, de Gozdow, in Palat. Rauensi. Peruetustæ domus denominatio indicium offert. Gozdowski à Gozdawa. Magni habendi sunt.

sunt. Nemo enim est omnino negligendus, in quo aliqua virtutis significatio apparet.

Sokolowscij, Stanislaum, Steph. Regis Polon. magnum Oratorem Ecclesiasticum Doctorem utriusq. Iuris opera ipsa orbi commendant, fuit etiam is ipse Canon. Ecclesiae Cathedr. Cracouien. Episc. Chyouien. Magnus zelator fidei & pacis. Nam prater religionis cultum latè disseminatum, contra Cosacos rebelles exercituum misit, atq. cum illorum Pozarscio, disperse, captiuauit, iustitiae concessit. Germanus illius Capitaneus N. Marte togam comparat, toga Martem collustrat. Qui enim omnibus bonis instructi sunt & ornati, equitatem & ius amant.

Solowscij, in Sendomiriën. Palat. Veritatis & boni custodes & amatores. Non est enim viri boni errare, & diligere quod per se non est diligendum & colendum.

Iarząbkowscij, ibidem. His honestas & decor adamata sunt. Nec est res ulla tanti, aut commodum ullum tam expetendum, ut quis viri boni & splendorem & nomen amittat.

Gdeszynscij, in Betzensi Palat. Isti quid rectum & honestum, & cum virtute est, id solum opinantur bonum. Quapropter, in re militari præcipui & solertes Rothmagistri, contra Scythas & Cosacos rebelles ac Moschos insolentes, Stephanus & Marcus, & in Aula Principum ac Senatorum dilecti & affabiles extiterunt. Talis erat & Christophorus in aula Stephani Regis, cum Procopio Pieniażek, Moschorum debellator. Tales sunt, qui cum Konięcpolscio & Potoccio Cosacos rebelles arcerunt.

Hanscij, in Chełmensi Palat. Homines frugi, omnia rectè faciunt.

Turkouiicij, in Betzensi Palat. Apud hos pudor, probitas, virtus, rectum studium, artes bonæ, habent locum.

Godlewscij, in Nurscen. districtu. Concordia, pax, Reipub. his amor est. Nam quem discordia, cades Ciuium, quem bellum ciuile delectat, eum ex numero ciuium ei sciendum, ex finibus humane naturæ exterminandum censeo.

Golebiowscij, de Podlodom, in Betzensi Palat. Non inuideas virtuti. Est enim huius sæculi labes quædam & macula, virtuti inuidere, vel le ipsum florem dignitatis effringere.

Osuchowscij, in Rauensi Palat. Eorum spectata est à multis & magnis viris singularis integritas in Patriam & Regem. Erat Osuchowski Rothmag. S. R. M. fortis & strenuus vir, qui Castris ad Luczynce & Kościuzyn expositis, excubias contra Scythas & Moldauos, in Cantymirum & Chamum Tartarorum frementes sanguine, cum Zacwilichouio & alijs, intrepide peregit.

Reklewscij, ex Posnanię. Palat. Hi rationem bono consilio à Dijs immortalibus datam, non in fraudem & malitiam conuertunt, sed in ornamentum Patrię & conscientię.

Iáckowscij, in Gostinen. districtu. Magna est vis consuetudinis, pernoctant venatores in niue, in montibus à sole viri patiuntur: sed vestra consuetudo est, virtutem illustrare factis.

Witulscij, ibidem. Hostium repentinus aduentus magis aliquando conturbat quam expectatus; & maris subita tempestas, quam ante pręuisa terret nauigantes vehementius, sed audacia iuncta prudentia, omnia hæc, & vana, & nulla reputat.

Boczkwscij, in Sendomirien. Palat. in districtu Chęćinensi. Oportet hominem ab homine, ob hoc ipsum, quod homo sit, non alienum videri, ait Cic: de Finib. & quia nobilis est, non ignominiosa meditari & agere.

Iasienscij, in Palat. Cracouię. Paulum, Aulę Regię, Pręfectum exercituum, Capit. Betzensem & Chelmensem meminit Cromer. lib: 26. Idem dolo à Cruciferis in captiuitatem redactus. Et in Bohemiam cum Vladislao, Anno 1471. vt Cromer. 27.

Grothij, Ioannes de Ruda Dębowska, Canon. Gnesnē. habet Epitaph. Gnesnæ, Anno 1532. Magnus Prędicator, & Psalterij fundator.

Piotrowscij, In Podlasia.

Sokolij, In Sendomiriensi Palatinatu.

Rosa, Ibidem.

Niemierza, In Podlasia.

Popowscij, ibidem. Qui omnes, & his similes, nil nisi quod honestum decorumq; est, admirantur, optant, expetunt.

GRABIE.

GRABIE,

Rastrum, Raftellum.

DELINEATIO.

EST raftellum albi coloris, cum septem dentibus, infixum pede in vertice trium montium viridi coloris, in campo flauo, super galeam verò sunt quinque pennæ Strutionis.

ORIGO.

Insignia hæc originem habent in Bohæmia, & ex illo Regno illata in Regnum Poloniæ, refert *Dlugossius* his verbis: Genus de Baronibus ex Bohæmia ortum ducens, sub Venceslao Rege Bohæmorum, ad Petricouiam in Polonia confederunt in villa Wola, quæ modo usque dicitur à viro illo primo *Grábiná Wola*. *Dlugossius*. Modernis temporibus Rosconum familia ibidem viget, ex qua hic in Poloniam nonnulli deuenerunt.

CVMVLVS GRATIARVM.

Diuinum ac mirandum infantem Moysen, aquis crudis post immobile ac seuerum decretum Regis Pharaonis flebiliter expositum, quis non in gratiarum Dei cumulum, exemplificatum

Moyses gratiarum cumulus

ficatum fuisse profitebitur; Hic eruptus è periculo, à filia Principis in filium recipitur, hic electus à Deo pro liberatione Filiorum Israel, nuncius ad Pharaonem mittitur, hic Saluator populi, amicus Dei, terror hostium, constituitur: hic cælum aperiri in fame, petram in siti, mare in periculo, vidit, sensit, expertus salutare fuit. Est ei concessa gratia sicut paradyfus in benedictionibus, *ut Eccl. 40. dicitur.* Abundantem gratiam non immerito & inter vos speculabor, ô Rastellij, aliorum enim fuit gratias Regum sigillatim, *vt* rariores flores decerpisse, Principum affectus placabiles, miris medijs, vix in se excitauisse, Reipublicæ & Senatus fauores leniter sensimque collegisse. Vestrum autem erat (ceu suaui rastello falce demessos flores) omnia hæc, Principum, Senatus, ac Regum abundantem gratiam accumulare, vsurpare, nec puto alio stratagemate, quam

Ipsa sibi virtus pulcherrima merces.

PERPETVVM MONVMENTVM.

*Rastro Sym-
boli Henrici
&*

Rastro militari siue politico, cuius officium intra propugnacula, & in arcum portibus valet, Anglorum Rex Henricus 8. pro Symbolo vsus fuerat, cum inscriptione: *In securitatem alternam.* *Parad. in Symbol.* Rastro verò fertili hortis & agris commodo, à Rege Bohæm. Venceslao, vsus vester in perpetuum monumentum stetit. Perpetuum, *inquam*: Sunt namque in tot tamque florentissimas domos distincta arma hæc vestra, *vt* singula propago perpetuum monumentum stabilitet. Vide Lipscios, considera Skáfzewscios, animaduerte Arciechowscios, recogita Dobrogowscios, &c. &c. videbis quod tempora, licet velocius aquila præteruolens, eorum tamen memoriam quotidie relinquendam fatagunt. Nam si præfunt militiæ, Martem minantur, si Senatorem agunt, honestum & utile Regi ac Reipublicæ promouent: si iudicia exequuntur, solam iustitiam colunt, & porrigunt suæ posteritati, quod Salomoni porrectum fuit. Posside sapientiam, posside prudentiam, ne obliuiscaris, neque declines à verbis oris eius. *Proverb. 4.* Hinc stemma vestrum, ceu omni æterno, super verticem trium montium, & versus cælum erigitur, *vt* suæ perpetuitatis monumentum, ex saluari, & cum saluari cruce corroboratum, & corroborandum sentiatis, habeatis.

*Pacis Pro-
gnosticon Ra-
strum.*

PACIS PROGNOSTICVM.

BINA procognostica pacis considero: Aliud Dei cum homine, & tale est arcus in nubibus. Aliud hominis cum homine, & tale est, si inter se gladios in falces commutent. Sed firmitus

pacis

pacis prognosticon inter homines non erit, quàm si per proprios agros, & hortos, rastra & rastella passim excrescant. Eo namque medio sedet populus in pulchritudine pacis, in tabernaculo fortitudinis, in requie opulenta, ut *Isaia 23. dicitur*: Hinc erectum rastellum vestrum in campis, dum in Panegyrico Reuerendis: Lipski contemplabatur Iacobus Witellius Alumnus Academiae Crac: scribebat:

Saturni falces & fulmina, vosque tridentes

Quæ celo affixit stemmata Grai fides

Cedite, nunc quando maius radiauit ab istis

Vittarum decus, & Sarmatici orbis honos

Sanguinis & belli illa cruenta fuere trophea

Pax niuea ex istis fertilitasq; fluit.

*Rastrorum
dignitas.*

LINEA FAMILIÆ RA- STELLORVM, seu GRABIE.

GRABij, in Lublineñ. & Siradien. & Chyouien. Palatinatibus. Plus Marti & Bellonæ, quam Palladi & litteris detulerunt. Memores quod Cic: i. Offic. Omne officium quod ad salutem hominum tuendam valet, anteponendum est officio, quod cognitione & scientia continetur, tum quod officiis scientiæ anteponenda sunt officia iustitiæ, tum quod considerate agere, plus est, quàm cogitare prudenter. Bronislaum de his armis Archidiac. Gnesneñ. Administratorem Archiep. habet Cathal. 1300.

Psuccij, à Psucino in Chelmeñ. & Plocensi Palatinatibus. Plurimum propter virtutem & nobilitatem potuerunt. Hinc hospitales, compositis moribus, & benigni ac misericordes.

Lipscij, in Betzensi Palat. sed quia aliorum armorum sunt alij ibidem Lipscij, hos denominarunt Gaskowie: Suentoslaus Vicecap. & Iudex causarum Betzensis. Magnus in litteris, maximus in iudicio, memoriæ igitur mandandum quod homo est cui deest pecunia, homo non est, cui deest eruditio. Andreas Lipski Episc: Crac. & Dux Seueriæ Magnus Cancel. Regni in iure peritissimus, ut opera testantur, in consilio salutaris, in bonis patriæ feruentissimus, ut de illo aureis litteris scribendum sit illud Cic: i. de Orat. Nil tam regium & liberale, tamq; munificum; quàm opem ferre supplicibus, excitare afflictos, dare salutem, liberare periculis, homines. Extat in Cathedr: Ecclesia Crac. tale Epitaphium, in Capella eiusdem foundationis.

D. O. M.

ANDREAS à Lipe Lipski, per virtutem, merita, doctrinam, ex minoribus Sacerdotijs ad Episcopatum Luceorien. ex Procancellariatu Re-

riatu Regni, ad supremum Cancellariatum: ex his ad Cathedram Vladislauien. Inde ad Cracouien: ab hac demum & à mortalibus, immortalis sui dimidio ad cælum Mortali immortalitatem præstolaturus ad tumulum translatus.

Hic Quiescit.

*Superstite fama, per ea, quæ superstes ipse pro Ecclesia,
Principe, Republica, Dixit, Fecit, Scripsit.*

Obijt Varſauia die X. Septemb: Anno M. DC. XXXI.

Ætatis 59.

*In Conuentu verò S. Francisci Fratrum Minorum Conuentualium
inter Episcopos Cracouienses tale executores Elogium posuerunt.*

Andreas à Lipe Lipski gente Gracie Episcop: Crac. Effigiem quisquis in hac tabula oculis vsurpas, mentem potius ad ea quæ latent electè præstans. Hunc vigor animi, pietas solida, multa eruditio, iudicium serium, manu duxerunt ad amplissimas in hoc regno functiones, Secretis Regijs primo admotus, & ex Vice Cancellario Cancellarius Regni renunciatus, tribus nobilibs. Cathedr: Ecclesiis Luceorien. Vladislauien. Crac. summa cum laude præfuit. Vir in promerendo cultu diuino acer, in iure dicendo perspicax, consilio calamoque promptus, ubique par sibi, contumax aduersum spes aut metus: Porro in ipso exordio inniti Episcop. Crac: fatorum inuidia mortalitatis admonitus, non tam obiit, quàm cupidus ad immortalitatem migravit. Templâ, libri, gesta, consumatæ virtutis ipsius & eruditionis testimonium siue exemplum transmittent ad posteritatem, cuius censura quò remotior eò gratior, manibus hoc pium à te lector suffragium implorat. Faue & apprecare. Hic oppidum Chocz emit, in quo Ecclesiam Collegiatam à fundamentis erexit, certoque numero Prælatorum, Canonorum, Professorum Almæ Academiæ Crac: adornauit & liberaliter dotauit, Præpositum Nepotem suum Suentoslaum Lipski constituit, & familiæ Rastrorum reliquit, vtinam ad maiorem gloriam Dei, vtilitatem Ecclesiæ, & Regni emolumentum, diu viuât. Adamus frater germanus Capit. Tarnogorien. Vexillifer Terræ Betzensis, Vir variis bellicis expeditionibus clarus, & multis Senatoribus charus. Procopius Lipski Surrogator Posnaniën. & Notarius Castri Callisien. aliquoties Tribunalitius Iudex Vir omni doctrina, pietate præditus: Frater eius Petrus Lipski Dapifer Callisien. ingenio viuaci, maiorum suorum factis & gestis intentus respondere conabitur: Filius eius Matthias optima spei adolescens, quem eximia virtus, honesta fama, ultrò comitabitur.

Skabowscij, Sig. Augusto Regi optimè meriti, quibus & magnas dignitates cum possessionibus in Samogitia concessit. Dicebat quidam:

Non ma-

Non magnæ artis est hominem eo propellere, quo suapte natura est pronus, sed eo tendere quo virtus nobilis & nobilitas commonstrant, summa artis est.

Gościńskich, in Ciechanowień. districtu, qui nobilitatem collustrarunt factis. Nam sicut animus natura multo præstantior est corpore, ita ornamenta ingenij, longè pulchriora sunt externæ nobilitatis insignibus. Arciechowskich, in Podlasia & Masouia virtutem actibus exprimunt, nam virtus libris expressa, quodam modo picta virtus est.

Swierkowskich, in districtu Zakrocineń. peruetusta familia & latè propagata. Neque egent commendatione, nam apud probos in bona causa superuacanea est commendatio, quum ipsa res impetret quod precibus exoratur.

Wilienskich, in Podlasia. Andreas Notar. Castren. in Bransk. Fabianus Aulicus Archiep. Gnesneń. & postmodum Regius, probarunt quod nil scientia pulchrius, nil virtute amabilius.

Ialbrzik siue hoc est pronomen Wisnensiorum, siue nobilis familie nota. Vnum illis obseruandum venit, nempe: Quod non verè sunt probi, qui improbos non detestantur.

Dobrogowskich, in Palat. Betzensi retulerunt, & cum hoste palmam, & domi lauream, & multo pulchrius est ac difficilius regnum rectis legibus sanctisque moribus exornare, quam armis regnum regno addere.

Czarnowskich, in Varsauień. distr. Ut Regem nasci nil magni est, at regno dignum se præstare, maximum est: ita nobilem nasci non magnum est, sed viuere & operari quæ nobilem decent, maximum est, fecerunt quod virtus & alta progenies exquirebat.

Ialbrzykowskich in districtu Zebrouień. In castris viuere, & in prælio mori elegerunt. Nec turpiter occumbit, qui pro Patria pugnans moritur.

Kroczewskich, in Zakrocineń. districtu. Plurimi ex illis in Moschouia & ad Sokolum strenuè militando occubuerunt. In Curia Sigism. Aug. Regis præfectus culinae, & suus germanus Canon. Præmislien. fuit. Est nullum imperium speciosius quàm si animo suo imperet.

Miskowskich, ex districtu Camenecen. in Masouia. Graue documentum vniuersis: Imperia virtute parantur, auaritia, luxuria, & deliciis pereunt: ita & nobiles familie, Miskowskich virtuti vota vouerunt.

Szypierskich, in Zakrocinensi districtu. Nobilis, ut à domesticis deliciis ad nobilitatem non accersitur, ita per omnem vitam in Reipub: negotiis versari debet.

Swiezewskich, in Masouia Palat. satis ampla familia, & virtuosis actibus dedita.

GRABIE SECUNDO.

D E L I N E A T I O.

R Astra tria pomo infixæ, in tres partes disposita, cum dentibus septem, coloris albi, campum habent flauum, super galeam quinque pennæ Strutionis.

O R I G O.

O Riginem distinctam apud Authores accipio. Aliqui enim alata ex Bohæmia fuisse dicunt, habent verò additionem seu mutationem gladiatorum in rastra, & montium in pomum, fortè quod hostem circumuentum, vndecunque discerpissent. Alij additionem & mutationem factam fuisse ob quoddam delictum referunt: Vndè descendenti à linea Herburthorum qui gladijs pomo infixis insigniebantur Commutata fuere.

N O B I L I T A T I S M E D I C I N A.

T Riturum axioma Philosophorum. Tempus omnibus medicina: Vndè Euripid. in Alexand.

*Casus veteres non deplorandi scilicet nouis lachrymis
Tempus te sanabit quod communis est medicus
Medicus omnium necessariorum malorum.*

Et Phileta

Et Phileta:

Ille miseras curas expectorat.

Equidem nobilitati vitiatæ nec medicina tempus est. Vndè *Euripid. in Hippol.* Improbos homines tempus redarguit, dum veluti speculum illis proponit, vt sibi virgo puella solet. At nobilitati vitio adumbratæ, ipsum tempus medicina erit. Quapropter Apollonius ad Numenium: non oportet ea deflere quibus priuati sumus sed meminisse. Ne si tibi genus dedecori est, tu quoque fias generi. Verùm quidquid sit de medicina temporis, virtus sola est quæ vitio medetur, & honestum turpi. Quare *Sophocles.* Genus sui specimen honestum præbes, nobilis famæ honestatem potius quàm reprehensionem comparabit. Et *Euripides de virtute.* Qui non iustus est, licet à patre meliore quàm Iupiter sit genus deducat, ignobilis censetur. Vndè lamentabatur *Epicharmus.* Tantùm inquit: non suffocor cum nobilitatem aliquis homo nihili & malus nominat, qui moribus ignobilis est. Virtute & honesto Chocimirscij obuiauerunt. Vndè *Ioannes, Stanislaus, Thomas de Chocimir Chocimirscij* necti cum Stephano Potocki, & Principe Samuele Koreccio, contra Turcam & Scythas pugnando, licet ætate minores, at viribus fortes læti pro Patria occubuerunt. Alij Chocimirscij progeniti de Ioanne Iacobus Ioan. & Albertus de quibus in Actis Halic. Ter. particularibus Anno 1579. in Podolia Marte & Minerua clarissimi Patriæ amantes.

P R O S P E R I T A S S E C V R A.

CÆsar Augustus stellam crinitam quæ mortem Iulio Cæsari dictabat, felicitatis suæ signum assumpsit. Vnde Augustus Cæsar acclamatus in Symbolū, crinitam stellam habuit, & Senatus statuae illius stelliæ crinitam in fronte addidit. Quicquid sit de origine stemmatis vestri, ô Chocimirscij, at prosperitatis securæ vobis signa erunt. Vetus Deum vniuersi *Pan* nominabat, quem cum calamo exprimebat, ori illius fistulam septem calamis compactam, propter totidem concentum, apponebant. Obfuitne vniuersorum Deo dicta fistula? non. Sed prosperitatem illius securam exprimebat. Quid obest & vobis, quod rastra tria pomo infixæ stemmata extollitis? non. Imò hæc prosperitas vestra est, coadunatos in glebam hostes, gladio vt rastris dissipare, virgulta non proficua rast ris à floribus retrudere, fertilem pacis copiam & tranquillitatem patriæ, vt præfagire, ita conducere. Testis mihi sit Chocimiria fundata à vobis, & cum Ecclesia Christi muro extructa in Pocutia, vbi toties cum Chamo ipso, ne dum ipsius Murzys depugnastis, & fugientibus subdi-

*Stella crinita
aliis felicita-
ris aliis infeli-
citiæ signum*

bus subditis cæterorum nobilium, refugium & tutelares facti estis. Testes sint florentes ab antiquo familiæ vestræ proceres, qui ornamenta Podoliæ ipsumq; decor esse, cæcucientibus liquide monstrat.

Tutissima generis laus est.

LINEA FAMILIÆ RASTRO- RVM TRIPLICATORVM.

CHocimirscij Adalbertus in Poc. Capit. Lubecen. Magnus in exercitu Vir in Moschouiam Prussiam & contra Scythas. Ioannes in Podolia, qui ex Szarawska suscepit filios in re militari claros, & strenuos Iacobum, Ioannem, Albertum. A quo Alberto erat nobilis posteritas Adrianus, Ioan. Stanislaus, Thomas, continui in castris, unde ultimi cum Duce Correccio strenue dimicando in Valachia in bello ceciderunt. primus verò dum ex captiuitate redijt, ex Heduigi Smiotanczanka reliquit filium Stanislaum, Ioannes Alberti frater ex Iacobo filio milite strenuo in Moschouia ac vices gerente Zolkicuij habet optima spei cum Kalinowska posteritatem. Adrianus verò dum Reipub. ac claræ suæ familiæ in castris & belli operam nauat Rothmag. S. R. M. multorum dierum & fame perennis vir obiit. Horum insignia gesta habet Epitaphium in Ecclesia Franciscanorum Camenecia in Podolia.

GRIPHA seu SWOBODA,

DELINEATIO.

*Gryph quale
animal.*

EST animal caput habens Aquilæ, & alas, sed magnitudinis amplæ, partem verò habet inferiorem speciem Leonis exprimens,

mens, Vnde pedibus erit quatuor, leoninis sustentatur, Aquilinis erigitur, à terra versus cælum, quos etiam pedes rectos habet aureos. Est autem coloris albi in campo rubeo.

O R I G O.

ORiginem arma hæc primam, ab Ægyptijs habent qui primitus Apollini Griffa consecrarunt, propter quod Griffini nuncupati erant. Ita Paproc. in Nido: Addit, ex his fortè in Sarmatiæ partes venerunt. Verùm in stemmatibus rem veriore expressit. Ortum in Regno ex Serbiæ vel Daciæ superioris regionibus habent. Iaxa enim Popieli germanus, ex Principe Pol. Lescone III. sorte diuisionis acceperat Serbiam, vt Miechouius lib. 1. Crom: lib. 2. Ex quo hæc posteritas in Regno Pol. Grifforum remansit, vt in familia linea patebit.

O P V S A L T V M.

Visum præstantiorem alijs sensibus dixit Aristoteles, quia multarum nobis rerum differentias demonstrat, quàm alij sensus: Etiam multarum differentiarum Gryphæ. THarsus Ciliæ Princeps in Asia minori, & Tyrannus Tyri, & Traciæ Princeps pro stemmatibus habebant Grypha, sed cum cauda draconis. Magnis Chodkieuicijs in Lithuania Imperator Romanorum Grypha contulit Comitatum conferendo, vt ante dixi, at vibranti gladio cominatur. Ad insignia præsentia dum oculos flecto, Grypha itidem at differens habeo nempe pedibus anterioribus aurum deferentem, seu cum deauratis pedibus. Summa differentia. Non tamen præstantiorem alterum altero ob differentiam dicere audeo. Nam nec tantorum Principum, Heroum, Comitum amplitudo & dignitas admittit, nec subscribere ipsis aliud, quàm opus altum persuadet, Hinc de Chodkieuiciorum Grypha quidam verereliquit.

Visus nobilior sensus.

Gryphæ differentie cum cauda Draconis.

Grypha cum gladio.

Grypha cum deauratis pedibus.

Chodkieuiciorum Gryphus

*Gryphus quem contra bestia nulla potest.
Fati ferrum dextra protendens sic ait enssem
Pro Liuo mori cerne paratus ego.
Iam tollat fortes licet Anglia laude Leones
Roma potens Aquilas clarificetq. suas.
Mistus utrisq., feroxq., citusq. superbor est Gryps
Fauce vorat, rapiens unguibus, ense secatur.*

Urget tamen summè persuadens ratio, vt præsentem Gryphus Opus Altum dedicemus, altamque meritis nobilitatem suspicemur. Quid enim pedes aurati sunt? depictæ regum coronis, manus. Ex filio enim Lesci tertio Iaxa nuncupati ab annis Christi vt Historiographi referunt

Pedes aurati Gryphæ quod signant.

referunt recentis quinque procedunt. Nec alio opere procedunt, quàm pietatis, misericordiæ, virtutis, propter quod ipsum & nomen Swoboda seu libertatis obtinuerunt. Multa namque & innumerabilia bona Regno, Ecclesiæ, pauperibus, elargiti sunt. Hoc opere dicite quod opus magis altum?

Probus vir.

Probum esse, res est multis peccuniis utilior.

*Nummi cum
Grypha.*

Quapropter ut in Galieni nummis ad Gryphos subscriptum fuit, Apollini Conf. Augusti. Ita his subscribendum, à Polonis constituantur Augusti ob Opus Altum.

V I V A P O T E S T A S.

Vlua potestas multorum explicatione exaggerata manet. Centurio offerenti se Christo ad sanandam filiam per aduentum suum dixit: *Dic tantum verbo; & sanabitur.* Nam & ego habens sub me milites. Dico huic, vade, & vadit, & alio veni, & venit, fac hoc, & facit. Erinna Lesbias *ut refert Stob. serm: 7.* talem ac tam viuum potestatem adscribit Urbis Romæ matronis.

Certè enim inter omnes

Tu sola fortissimos viros bellatores

Egregie paris, facunda Cereris

Vt comportes fructum à viris.

At de Roma antiqua Nicolaus Barbonius, ut Itinerario Italiæ legitur dixit:

Roma fuit.

Roma fuit; nequeo breuius; te Roma perisse

Dicere, quid breuius dicere? Roma fuit.

*Gryph viua
potestatis
imago.*

Viuum potestatem & Lacedæmonien. declararunt. Pyrro exercitum ducente contra illos & multa minante, Dercyllidas vnus ex senioribus in concione dixit. Si quidem Deus est qui minatur non timeamus, nihil enim iniuste egimus: si homo, norit quod viris minetur. Clara & viua potestas, motum animæ cum corpore exprimens. At mihi viuum robur & viua potestas ut in speculo relucet in Grypha, ut quid enim Ægyptij varias formas Grypharum exposuere. Omnes quidem medium ad speciem volucris, medium ad quadrupedis fingunt, sed alij medium aquilæ & medium Leonis, alij medium aquilæ sed auritæ, & alarum magnitudinis excedentis, medium quasi equi exprimunt. Iunguntur Gryphes equis *ait Virgil.* Non alio ut video varia forma, nisi ut ex aquila & leone, uti auium & bestiarum quadrupedium regibus, viuum potestatem, ex equo promptam denique colligas. Hinc veteres Grypha Apollineos, Apollinisque curru succedere, finxerunt ipsum quoque Phæbum Grypheneum vocitarunt. Est sole clarior viua potestas, in familia Gryphorum nobilitatis

nobilitatis Polonæ, nulla enim dignitas, nullus honor, nulla curil-
lis Senatoria qua ornati non fuissent. Facta dicunt, non ego Palati-
num Podoliæ Magnum Ducem exercitus cogitate Nicolaum Mie-
lecium, Braniccios reuoluite, Lesniowscios, Dobkouios, Roznouios
&c. proponite, & viuum robur potestatemque agnoscite. Iunxerunt
Gryphis equos, dum ea quæ videbantur impossibilia, protinus inge-
nio viribus effecerunt.

A V R E A V I T A.

R Ex Syriæ Cleopatæ filius ob similitudinem quandam ad ro- *Gryphus ob*
strum Gryphæ Gryphus appellatus fuit. Maiori convenien- *nasum appel-*
tia ob splendentes auro pedes, Gryphæ vestræ auream vitam *latus.*
vobis, ex præcordijs totis gratulabor. Si namque obductæ manus *Polles Iacobi*
pellibus hædinis Iacobi Patriarchæ, benedictionem & vitam auream *Patriarchæ.*
obtinerunt, quid si obductæ auro manus vestræ reperiuntur, non
vitam auream vobis ominabor? Mouet ad dicendum Sapientissimus
Salomon: Manum suam aperuit inopi, & palmas suas extendit ad pau-
perem, fortitudo & decor indumentum (puta illius erit) & videbit
in die nouissimo, (existima mortis) Illa manus ex vtero matris ex-
posita, & coccino alligata, an non in signum hæreditatis primoge-
nitorum, & in signum aureæ vitæ alligata fuit? vestræ manus alliga- *Gedeonis*
tæ auro, non vt diuitijs damnati fuerant, sed vt Elizabethæ Reginae, *Gryph: enco-*
vt laxæ Fundatoris Ecclesiarum, & Cænobiorum. Naturale enim *mia.*
quasi vobis est, & fuit virtutem auro præponderare.

Cromerus lib. 9. Gryphinam habet Lesci nigri vxorem, Regis Bul-
garorum aut Russorum, *vt Dlugoffus.* filiam. Hæc accusauerat viri
frigiditatem publice, detraxeratque vittam matrimonialem, & cul-
tum virginalem reassumpserat. Sed ista nomine erat Gryphina. Vos *Gryphina no-*
qui è nobilitate estis aurea vitta dum vos continentes, expectat non *mine.*
petulantem sed auream vitam inchoate & agite.

LINEA FAMILIÆ GRIFFO-
NVM, vel IAXICIORVM.

I Axa Princeps Serbia Lesci 3. Pol. Monarchæ filius. Miechouius lib.
1. Cromerus lib 2. Anno 999. vt P'aproc. in Nido virtutum habet
Iaxa filius primi 1040. Ab hoc & consequenter aliquot eiusdem no-
minis fuerant Iaxæ. Vincentium Iaxicum monasterij Tremesrensis
habent priuilegia hæredem in Bochnia & Cromerus lib. 6. meminit

Iaxicium Wladislaw filij Krimousty temporibus Anno 1140. & Cathalog. Anno 1161. Iaxicium Principem Poloniae fundatorem Ordinis Hierosolimitarum refert in Miechow: & Iaxicium de Miechow, priuilegia Monasterij Sanctimonialium Ordinis Premonstratensis, Anno 1181 in Zmierzyniec iuxta Cracouiã referunt: Parum ducens quod religionem Sepulchri Hierosol. plantasset. Paproc. in Stem. Ianika Episcop: Wroclaw. postmodum Archiepis. Gnesneñ. notabat familiam a Brzeznice, cuius laudes Epitaph. Gnesnae dicit:

Hic minuit census, quos nuper adauxerat illi
Præcessor, sancta perditione tamen
Multa dedit templis, sed plus quod struxerat ipse
Coenobio, magnæ religionis opus.

Nota. Brzeznicã à qua notabat familiam cum fratre Clemente Episc. Wroclaw. postmodum cessit Monasterio Cisterciens. quod illi fundarunt, ex dono ipsorum cum cæteris villis, ubi in memoriam sempiternam ciuibus Breznicensibus imposuerunt, ut antiquis possessoribus, corde bobus & vaccis occisis pro auibus referant, & à tunna halecum, aliquot haleces: Oppidum Breznica quidam Abbatum Andreas, à nomine suo Iedrzejouiam post appellauit. Demum Abbates & ius super animalium corda à Wlodkone & Fulcone successoribus habere curarunt 1368. Gedeon Episc. Cracouiens. Iaxicius quapropter fundationes fratrum Andrzejouien. & Miechouiens. decimis auxit. Huius tempore S. Floriani ossa Cracouiã allata, cui & Ecclesiam erexit, fundauit. Kielcensem quoq. Ecclesiam, Prelatis & Canonicis donauit, & ornauit. Cromer. lib. 6. Wachocensem quoq. Ecclesiam erexit & fundauit, ut priuilegia referunt Anni 1169. Stephanum Palat. Crac.: excommunicauerat, quod repudiata uxore, alteram duxerit, donec peniteret, reijceret. Miecislaum Monarcham, cum cæteris nobilibus loco cedere coëgit, & in locum suum germanum Casimirum suffecit. De illo Christophorus Kantski:

Obstitit intrepida scelerato mente Tyranno,
Qui pressit miseris Patria regna modis.
Arguit, increpat, rogitat, nil denique motum,
Eijcit è patrio te improbe Miesco solo
Magnanimos excelsa decent loca, quique periclis
Fortiter eripiant regna gregemque suis.

Izyron Comes, de quo Miechow: lib. 3. Cuius filius Samborius Capitan. Pomeraniae. Sed pro titulo Capitaneatus, Principem Pomeraniae se subscribebat Miechow. Fundator Monasterij Oliuicn. 1178. Sed cum rebelles facti Boleslaw Krimoustio, bello coacti, misericordiam obti-

diem obtinuerunt. Quibus Suatopelcium de armis Griff. præposuit, qui cæteris præstabat, virtute dexteritate, & fide. Magnam iurisdictionem, etiam in Palatinos Gedanen. & Suecen. ne dum in magistratus illi concesserat, & de redditibus mille pondo argenti. Miechou. lib. 3. Cromer. lib. 5. & 7. Filia Suatopelcij Salomea Zemislao filio Casimiri Principi Syradien. & Lecicen. in matrimonium data fuit, ex qua Lesconem, Premislaum, Casimirum, & duas filias Fenuennam quæ Stephani Regis Vngar. erat coniunx, & Constantiam Monasterij Trebnicen. superiorem. Obijt Suatopelcius vt Miechou. lib. 3. 1268. relictis filiis Mscio, Warcislao, Ratyboro & Samboro. Goslaus alias Gietko Epif. Plocen. grauib. & honestis moribus plenus, ait Cathalog. 1223. Gietko miles strenuus obijt 1223. de quo Basco, quod centum annos vixerit, miraculorum S. Stanislai Epif. Cracou. deuotus obseruator. Ianislaum Archiep. Gnesnen. 1148. habet Papr. in Nido virtutum. Clemens de Rusca Palat. Cracou. Cuius virtus & strenuitas à Boleslao Pudico commendatur in litteris 1232. datis. Noscat præsens ætas & postera quod nos & mater nostra Grimyslawa considerantes fidelitatem & probitatem nostri fidelis militis, Comitis Clementis de Ruscza Palat. Cracou. qui sua industria nos de captiuitate patru nostri Ducis Conradi liberauit, & pristina restituit libertati, postea quando Dux coadunatis sibi alijs quatuor Principibus terram nostram intrauit, ille sicut fidelis miles & strenuus bellator, Duces in campo Suchodol inuasit, prostrauit, in fugam conuertit, &c. &c. Idem Cracouiam à Tartaris liberauit 1260. Cromer. lib. 9. Marcum Palat. Crac. grauissimum Senatorem Miechou. meminit lib. 3. Cromer. 7. 1225. Chaderium Palat. Crac. priuil. Iendrzejou. 1234. Theodorum dictum Cedro Palat. Crac. Cromerus lib. 8. & alia multa priuilegia monasteriorum à se fundatorum. vide Paproc. in Stem. Clementem de Klimontow, Comitem & Castell. Crac. Miechou. lib. 3. refert fundatorem monasterij in Staniatki 1253. Andream filium Marci Palat. Crac. habet Cathal. Episcopum Plocen. 1238, Notabant familiam à Brzeznicæ ad Bochniam, quàm Conuentui à patruo fundato Staniecen. obtulerat cum Bochnia, & alijs villis plurimis. Sed oppidum Bochnia à Boleslao Pudico per commutationem Regno ascripta remansit.

Mieleccij ex his procedunt. Stanislaus Castell. Zauichostensis, ex Helizabeth Teczynska vt ex Epitaphio 1532. patet, suscepit. Ioannem Palat. Podol. cuius Epitaph: in Mielecz Ioanni à Mielecz Stanislai filij è gente Grypho Palat. Podol. Summo Regni Pol. Marschalco, Samborien. Grodecen. Capit. viro clarissimo, qui ab ineunte

etate maximis ijsq; continuis bellis, vel hostibus caesis, vel ipse vuln-
 ribus exceptis, & fortissimi militis, & strenui ducis laudem persepe
 meruit. Summis demum non raro periculis liberatus, digna ob egre-
 giam fidem & præstantem virtutem suam collatis maximis honori-
 bus præmia obtinuit: postea ad bellum Liuonicum summo cum imperio
 magno omnium consensu profecturus feliciter: nec dum armis expe-
 ditis, pacem à Rege Liuonibus petere coactis, incolumem exercitum
 suis restituit. Cuius Constan. in D. O. M. pietas in gubernanda
 Repub: spectata fides, in magistratu sine acerbitate grauitas, erga suos
 par comitati beneuolentia, in omnes æquitas chara, in primis Deo
 grata, hominibus immortalem nomini illius laudem apud omnes para-
 runt. Mortuus 1561. Ætate 60. Nicolaus Mielecki Ioan. filius
 ex Anna à Daleiow è vetusta gente Colorum Palat. Podol. filia. Hic
 ex Helizabeth Radziuilij filia Palat. Wilneñ. Ducis in Nieswiez &
 Otyka reliquit posteritatem. Magnus vir in consilio, nam fuit Palat.
 Podol. Maximus in exercitu, nam in Comitibus Regni Warsauieñ. Dux
 magnus exercituum declaratus contra Moschum, hostem è Polocia
 ditionibus repressit, eiecit, Sokoliam in Moschouia igni dedit, &
 decem millia hostium prostrauit. Palatinum Moldauie Bochdanum
 Alexandri filium, fusa aduersariorum manu, in sede collocatum, fir-
 miter constituit, defendit. Historiæ diuersæ Regni maxima de viro
 tanto & tali referent; nec aliud dicent, quàm, sicut una aquila sex-
 centas fugabat aues. Sebastianum Castell. Cracou. Capit. Cuiauieñ:
 Bresteñ. Epicedium in Ecclesia Mieleceñ: refert. Illustris & Mag.
 viri pietate præstantissimi Domini D. Sebastiani à Mielec Mielecki,
 Castellani Cracou. Capit. Cuiau. Bresteñ. &c. optimarum partium
 Senatoris prudentissimi & patriæ amantissimi, doctorum virorum
 & bonarum litterarum fautoris, prisce & Catholice religionis cultor-
 is & propugnatoris. Ex Sophia Koscielecka Palat. Leciceñ. filia
 reliquit Hieronymum Capit. Bresteñ. Rothmagistrum Stephani Re-
 gis Pol. strenuum. Hic ex Heduigi Kormanicka reliquit successorem
 Valerianum ibidem in Mielec habet Epitaphium Succamerarium
 Terræ Sendomiriensis. Cuius filius Ioannes dum multarum gentium
 vidisset mores, ingenio poluit, ac pietati cum iustitia deditus fu-
 it. Ex Catharina Prochanska reliquerat Nicolaum, Ioan. Martinum,
 Christophorum, & duas filias. Alter vero Valeriani filius Stanislaus
 Societatem Iesu inniuit. Andream strenuum militem Anno 1529. ha-
 bet Epitaphium ibidem. Hos quatuor, Ioannē, Sebest: Valerianum &
 Andream filios, Stanislaui Mielecki Castell. Zauichosten. existimat fuisse
 Paproc. in Stemmatibus. Extant Mieleccij vsq; his temporum spa-
 tijs, quibus nil in vita amenius, quam castra ingredi hoste irruente.

Talem

Talem dico N. Mieleccium vigilantissimum in hostes Rothmagistrum S. R. M. à puberis annis Marti pectus in Prussia, Moschouia, contra Scythas & Cosacos offerentem.

Honor & ornamentum conciliatur viro, pro Patria & liberis pugnanti aduersus hostes ait Callinus.

Braniccij à Branice & Rusca ducunt originem à Comite Sulislao Palat. Cracou. cuius filio Comiti Clementi Boleslaus Dux Cracouiae & Sandomiriae priuilegium concessit, venandi castores inter metas patrimoniorum ipsius in Brzegi & utraq; Branice & Rusza Anno 1253. Datum in Castro Cracou. & aliud priuilegium, ubi villas Branice Stryiom, Wolica, Zenmiubrzek, Sczurow de iure Polonico in ius Teutonicum ad petitionem Wierzbieta de Branice Casimirus Rex transfert. Datum in Niepołomice 1360. Erat hic Wierzbieta Dapifer Cracou. Capit. Sanocensis. Gregorium & Hieronymum Braniccios Epitaphia referunt: in Ecclesia Rusieceñ. Nicolaus filius Hieronymi, qui reliquit filios claros in toga, clarissimos in sago, Stanislaum Aulicum Regis Augusti, qui ex Trzecieska quinque filios reliquit, & Gregorium Branicium Venatorem Cracou. Capit. Niepołomieñ. Hic optima spei reliquerat ex Kotwiczowna armorum Kotwicz, filios & filias. Ex his filiabus Anna Branicka à Rusca Lubomirscio in matrimonium data quæ monasterium Sactimonialibus Ordinis S. Domini ci unâ cum Ecclesia erexit & edificauit in Grodek, ut inscriptio ad ingressum Ecclesiae Cracouiae habet.

D. O. M.

Almae Dei Parenti Cælorumque Reginae B. V. M. ad Niues intitulatae Illustris & Magnifica D. à Rusca Anna Lubormirska Comitissa de familia Gryphium Castell. Woyniceñ. Sandomirieñ. Scepusieñ. Dobciceñ. Capit. relicta vidua, beneficiorum diuinitus acceptorum ditata solatio, è minori castro olim iudiciorum domicilio, templum & Coenobium Dominicanæ Familiae Virginibus Vladisl. 4. Regnante perfecit.

Roznowij à Rozyno, corrupto sermone Rozen & Roznowij vocati. Sulislaus in Vngariam ob patratum delictum recesserat, ubi Dux exercituum Aule Regiae fuit. Post mortem verò Regis Vngariae, dum Regina coronam & insignia Regni in Germaniam per Balaſium Forgacz transportaret, dato praelio, insignia ademit, & Regi Pol. obtulit. Hac industria Regem sibi benignum effecit, cui & amissa bona restituit, & quinque villis auxit. Petrus Sulislai filius castrum Roznow edificauit, quod nigro Zamissa de armis Sulimâ strenuo militi, data illi in matrimonium filia, cum tribus millibus

marcarum, in dotem concessit. Sed dictum castrum postmodum Amori Tarnowski, cum filia Zauisza tradidit. Sigismundus filius Petri reliquerat Adamum, Andream, Iacobum. Sed Iacobus excelluit Marte, & ingenio. Vnde Rothmag. S. R. M. subiudex Crac. demum Iudex Sadecen. & Biecen. Reliquit Adamum militiae delicias, Ianusio Vngarorum Regi in obsequia primum deditus fuit. Gabrielem Rothmag. Augusti Regis, & bellicarum machinarum praefectum, Sigismundum a cunabulis militiae deditum, qui cum Praefecto copiarum Moldaviae Michaeli Racz, dum Despotum in Principem Valachiae deduceret, singulare duellum deduxit, & praesente Mieleccio exercituum praefecto, dum deduceret Bochdanum in sedem à Turcis strenuè vexillum magnum eripuit, nec à tribus lanceis vulneratus cecidit, & sub Manacino cum Scythis Georgio Iázłowieccio spectante maxima tentavit. Nec sub Polocia & Sokol. minora effecit, cum Stephanus Rex duo millia equitum sibi concedidit, ac pro benè meritis Capitaneatum Derpsensem contulerit. Adamus filius Adami verus successor, in fortitudine & ingenio praedecessorum fuit. Extant successores & his temporibus armis in bello, consilio in pace, excellentes. Ductores copiarum Alemanorum contra Moschum Vladislao III. Regnante, & in Prussiam, regnum impetente Gustavo Sudermano Suecorum denominato Rege. Hinc de Rosinijs dicendum venit:

Extenso in altum gladio, sub scuto forte pectus fouent.

Latofzynscij, in Pilzneń. districtu. Ducunt originem à Theodoro Cedro Palat. Crac. fundatore monasterij in Ludmir. Ordinis Cisterciens. de quo Cromer. lib. 8. & Cathal. Latum deductionis familiae est testimonium priuilegium Lesconis Ducis Crac. Sendomiriens. & Siradiens. in Castro Crac. 1287. ubi dicitur: Attendentes fidelia grataq. seruitia, quae miles Ceder filius Comitis Swantoslai multiformiter nobis exhibuit, ei hereditatem quae nuncupatur Latofsyn iure hereditario in perpetuum liberè contulimus. Relicto igitur primo Cedrorum cognomine, Latofsynscij nuncupati. Kilianus miles S. Sepulchri in Hierusalem Anno 1534. institutus, ordinatus, & benedictus. Adamus egregius militia vir. Kilianus suus germanus altam dignitatem familiae, castris decorabat. Reliquit ex Stuzenska prolem. Iosephus eorum frater laudis summè cupidus maxima in bello tentabat, suscepit prolem ex Lyczkowna armorum Sulima. Petrus Latofsynski ad Varnam in captiuitatem deductus. Iosephus Latofsynski primo Vicecapit: Cracouiens. deinde Pocillator Terrae Crac. sepultus Crac. apud FF. Praedicatorum in Ecclesia, SS. Trinitatis in Capella dicta Ligeziourum. Huius Epitaph. sic habet:

D. O. M.

D. O. M.

Iosepho Latofzynski de Latofzin Terra Cracouiensis Pocillatori. Hic cum iuuentam suam in negotijs Mauortijs exegisset, honoribus deinde Reipub. maximè perfunctus est, vt potè qui Tribunaliorum Marschalcus, & in Comitijs Regni Nuncius terrestris aliquoties fuerit. Deinde Vicecapitaneus Cracouiensis per 8. annos, pacis publicæ acerrimus vindex extiterit, Vir Catholicæ fidei obseruantissimus, Diuiniq̃ue honoris zelator maximus. Moritur Latofsinij Anno Dñi. 1611. Decemb. 18. sepeliturq̃ue in hoc Sacello quod viuis sibi elegit.

Extant Latofzynscij, qui speculantes gloriam antecessorum, id expriment factis, vt haud vnquam eorum bona gloria, aut nomen intereat. Prochanscij, ab eodem Cedro descendisse litteræ variæ demonstrant, præcipuè diuisiuæ bonorum: Martinus reliquerat Martianum in Polomia, cuius coniunx Castellani Polanecen. filia Zakliczanka fuerat armorum Ascia. Ioannem militiæ celebriter deditum, sciat relicta posteritas quod in arduis rebus crescat hominum gloria.

Zaporscij, earundem limitum & eiusdem lineæ cum Prochanscijs.

Ołowscij, posteritas descendens à Clemente Palat. Crac. fundatore Iendrzejouicén. monasterij. Paulus Iudex terrarum Sendomiriæ, reliquit filios, Stanislaum Referendarium, nominatum Episc. Chelmensem, Ioannem Vicecap. & Iudicem causarum officij Nouaciuitatis, ex Koniecpolska Capit. Vieluneñ. filia reliquit prolem. Curabant totis viribus Sophoclis consilium seruare; Nunquam inimicum patriæ in amicitiam recipere, hoc sciens quod patria est quæ nos seruat, & in illa fortunatè degimus.

Sczepanowscij, in Palat. Crac. Matthias qui Sacramento Matrimonij filiam Palat. Sendomir. Szafraniec acceperat in coniugem, ex qua reliquit prolem Reipub. & patriæ proficuum, & decorum.

Nihil est tam honorificum liberis

Quam honesto & bono Patre natos esse:

At si quis amore victus.

Obscuram affinitatem contraxerit, illum non laudo,

Vt qui voluptatis gratiâ proli suæ dedecus relinquat.

Lesniowscij Dignitati magis quam pecunijs student. Hinc plurimi in parlamento tribunalitio iustitiæ præsides, in campo Bellonæ fortunatissimi victores. Hinc Capitanei Rodelfcenses &c. Hinc Euripidis adnotare dogma licebit.

Vbi fundamentum generis iactum fuerit

Rectè, necessum est prolem felicem fieri.

Bykowscij, Stanislaus Palat. Syradicén. Ecclesiæ, Reipub. pauperibus & inopibus

- Et inopibus bene meritis. Eius filius Ioan. Aulicus S. R. M. Sieradien-
 Vartbensis Capit. ingenio solers, consilio, moribus, grauis. Ex Gri-
 dzinska Palat. Rauensis filia, reliquit optimè indolis prolem.
 Pobiedzynscij, Horum animus iustus ac bonus, unde antiquæ familiæ
 ornamenta, recentioribus reintegrant exemplis Et factis.
 Troieccij in Premislien. districtu, qui non tam priuatum, quàm publi-
 cum commodum adamarunt. Andreas ac descendentes ab illo experi-
 mentum fiant.
 Zamiechowscij, in Premislien. Horum familia, cum alta Prosapia
 Golsciorum, Lanczkoronsciorum, Tyskieuiciorum, Potocciorum,
 iuncta remanet.
 Wiktorowscij in Sieradiens Terra, ob æquitatem ac intellectus lumen
 omnibus dilecti: Benedictus Iudex terræ Sieradien: eius filius Benedi-
 ctus Castellanus Konarien.
 Dij boni quam vera est vetus hæc sententia
 Ex malo patre, probum filium nasci non posse sed ex probo,
 probum. Eurip:
 Debiccij a Debicá, propè Tarnow. Hanc sexus femineus in exteris fa-
 milias deduxit. Erant dominis suis maximè fideles, Et proficui Rei-
 publ. si aliqui extant, tam rectò tramite prædecessorum perenni glo-
 riæ consulant.
 Orwinowscij in Cracou. Sendomirien. Lublinen. Palatinatibus, antiqui-
 tate familiæ clari subleuant gloriam domus, ingenij sagacitate, con-
 siliorum rectitudine, iudiciorum dexteritate, exterarum nationum
 peregrinatione, linguarum, Turcicæ, Moldauicæ, promptitudine.
 Mirandum tamen venit, quod nec Iouis ad hæc Et tanta media, illis
 Herculeam clauam porrigit, nec Iuno virentem lauream. Sed ordi-
 natione Dei perseuerant cuncta. Optimè Diphilus:
 Fortuna nobis, tanquam Cyathos exiccantibus, si vnum bonum
 infundat, tria mala effundit. Exercenda igitur virtus, & bona
 fortuna diuinitus petenda.
 Gładyszowie de Brzescie, in districtu Biicensi; Ioannes Gładysz fecit
 commutationem hereditatis, cum Casimiro Rege pro sale in Bochnen-
 si Salinario, Et certa peccunia cum panno Et c. ut patet ex inscri-
 ptione in Sadecz feria tertia proxima post reminiscere, Anno 1468.
 Dobkowij, Domus peruetusta antiquitate celebris, Et virtutum splen-
 dore in Repub. clara. Anno 1427. priuilegia clari montis Senato-
 res nominant, Castellatum Woynicen. Et Anno 1583. Iudicem ter-
 rarum Podoliæ iustissimum, Papr. meminit. Honestum enim genus,
 nullo sermone potest contaminari, Et animo reuoluens patris nobili-
 tatem, suis moribus proficit.

Turscij,

Turfcij, in Sendomir. Palat. Vitæ militaris amatores decentissimi.
Vigebit memoria.

Vniuersus enim populus virum fortem desiderat, Et viuentem in-
star semidei colit. Nam intuentur ipsum coram veluti turrim,
Quippe solus multorum æquat facinora. Callin. in Stob.

Chamieccij, ibidem & in Lublineñ. Palat. Ordinatifsimi domi, pru-
dentiffimi extra, bellicosiffimi in castris, cum magnis ducibus exer-
cituum Mieleccio, Zamoyscio, Chodkieuicio, in Moschouia, Pru-
ssia, Liuania, Filandia præsens & strenuus miles & Rothmag. De-
mum Chodkieuiciis ad Chotiniam Præfectus curiæ disertiffimus, sa-
pientiffimus. Non equidem illum sapientem iudico, cuius oratio sa-
piens videtur, neq; illum cuius lingua volubilis est, mens autem in-
constans & imperita: sed qui dum pauca de virtute verba facit, mul-
ta interim re ipsa & opere declarat, & verbis suis auctoritatem vitæ
honestate conciliat. S. Gregor: Theol. Remansit ex fratre suo
posteritas.

Kienfcij, in Crac. Palat. Studium felicitatis humanæ amplectuntur.
Sed ex duobus felicitas humana conficitur, & virtute, & fortuna,
sed virtutem habent homines propter diuinitatis commercium: fortu-
næ verò prosperitatem, mortali ratione. Ita Hippodamus in
lib. de felicit.

Konarfcij, in Sendomir. Palat. Nobili curanda fama, addo, curan-
da & conscientia. Vnde Iamblichius ad Sopatrum de virtute Pla-
tonis. Felix est, qui Deo quatenus potest similis fuerit, perfectus,
simplex, purus & separatus ab humana vita.

Stanisławfcij, in Sendomir: Terra. Optimi ingenio, excellentes ratione,
quod perennitatis insigne est documentum. Ratio enim veluti orga-
num est, cuius effectus est virtus, excellentia autem felicitas,
Dicebat Hippodamus.

Czepielowfcij, in Pilzneñ. districtu. Matthias Czepielowski in Po-
cutia, strenuus & indeffessus miles, qui dum Campestris Ducis exer-
cituum filium Potoccij ad Cumieyki contra Cosacos in vrgenti pugna
inuadentem hostes aduertit & custodit, è bombarda per cerebrum
transfixus obiit. Sepultus in Ecclesia Ordinis Prædicatorum Niziniensi.

Bobowfcij, in Palat: Crac. Alios habet Palatinatus Russiæ circa Leo-
polim. sed si horum vel diuersorum armorum non optimè noui. Vnum
de illis profero, quod Strenui in campis contra hostem Regni & Pa-
triæ: quapropter Rothmag. S. R. M. usque ad senium. Remansit
posteritas optima spei in bonis paternis.

Vtinam fortunati sitis dijsque chari immortalibus.

Chyccij, in Palat: Sendomir. Sebastianus Iudex Nouæ ciuitatis Kor-

czyn 1557. Cuius filius Stanislaus armis gloriam ad astra leuabat. Nil enim inest gloriae, nec generositatis, nisi quid audeant cum periculo aggredi dicebat Eurip:

Ostrowscij, in Lubliń: Palat. in Syradień: Terra, & in Podolia, ac Lithuania. Enumerare singulos nec possibile, plurimi namq; in castris, in comitiis, ac in quocunque honesto, actu reperiuntur, & unicum hoc curant, ne suo generi dedecori fiant. Stanislaus in Præmislicień: Cap: Kapinoszeń. ex Chodorowska reliquit optimæ spei filios & filias.

Studzienscij, ad Gnesnam, ut loco honesto nati, ita & benè educati, agunt vitam gratissimam.

Vieyscij, in Poznań: Palat. Honestum specimen generis sui præbent.

Wilkowscij ibidem: diuitias, voluptatem, & vitam contemnunt, ipsa virtute & gloria contenti.

Rádlinscij, Felix qui simul opes ac mentem habet.

Málezowscij, Stanislaum Epitaph. in Ecclesia SS. Trinitatis Crac. habet. Nobili loco natus, quem Turcus, Tartarus, Valachus, Prutenus, gladio vincere nequiuit, illum rabies pestifera miserè rapuit 1555.

Krzibewski, à Sigismundo I. Pol. Rege nobilitatus, à Mieleccio Ioan. Castel: Wislicień. Capit. Chmielniceń. ad Arma receptus. Reliquit filium Stanislaum.

G R Y Z I M A.

D E L I N E A T I O.

Sunt vulpes tres, coloris albi quasi vna tendentes, in campo ru-
beo, super galeam sunt tres pennæ strutionis. *Vulpes tres.*

O R I G O.

Vulpes tres alij lupum vocant. Ex Germaniæ partibus in Re-
gnum Poloniæ illata. Patet ex signo bellico quod Cruciferi
contra Regem Poloniæ erexerant: vbi conspicitur vulpis gen-
tis Zwicerorum, & in bello Griualdiano tres vulpes conspicuè in ve-
xillis Martialibus conspiciebantur.

V I S C O N S I L I I.

Ingeniosus ille & Græcis memorabilis Pindarus inter monumēta
litterarum, & istud legendum porrexit, leonibus vastum rugi-
entibus, audacia animum ministrat ad inuadendum, consilium
vero vulpes. Equidem leo palæstram vulpis non frequentat, sed
quam habet in deludendis canibus facilitatem, promptitudinem, &
versutiam.

*Leo & vulpes
Leoni audaci-
am & consi-
liū quid mini-
strat.*

*Leonis spolio
pellis vulpe-
cula assuenda.*

*Victoria faci-
lis.*

*Polocia ob-
fessa.*

*Wierschlinskius
Polociam tue-
rit.*

versutiam, vulpes eandem imitatur, leo inuadendo, ad vim consi-
lij fortis quadrat illud Lisandri dictum, *ut habet Plutar.* Leonis spo-
lio vulpeculæ pellis assuenda, sensus quidem illius & intentio erat.
Vbi vires sufficere non possunt, astus & dolus adiiciendus. Quis
enim in hoste dolus an virtus, requirat? verum præclarius res in-
terpretetur, sagax consilium visque tota consilij, in promptu, forti-
tudine regnante & recedente, constituatur; *Prouerbiū ex Plauto.*
Tam facile vinces, quam vulpes pyrum comest. Quibus defuit, &
quibus adfuit tale consilium, quæ iactura, & quod commodum, au-
di, Anno 1563. Ioan. Wasilewicz Moschorum Dominus, dum ingenti
exercitu Polociam obsidebat, Dowoyna Palat. Polocen. consilium
at non vulpinum arripuit, nempe igne consumere ciuitatem, & in
ipsa arce propugnacula habere, ac totam gentem (quorum erat ad
viginti millia) arce priuare. Fecit, & in manum hosti fecit. Vnde
aliud consilium coactus cum Wladica Chlebowicio, Nemiricio, &
alijs. *ut Stricon. lib. 25. Cap. 1.* habet, arripit. Deditionem sui milites
Poloni cum Wierschlinskius, & alij cum suis tribus Rothmagistris
leporinum consilium, ut cognouerunt, famam vitæ periculo tueri
statuerunt. Occupata igitur porta arcis, ita animose pugnarunt,
ut Moschus per Boiaros cum illis tractauerit, quibus cum vires ho-
stis frangere impossibile esset, accepta securitate vitæ & bonorum,
portam aperuerunt. Quos hostis ut vidit, donis maximis cumulos,
saluos cum suo exercitu dimisit, deditos vero cum Palatino, ut Iudeos
in Babiloniam, ita ille in Moschouiam deduxit: Igitur

Leonis spolio vulpecula pellem assuite.

HOSTIUM VICTORES.

*Vulpis astuti-
am signat.*

Non sine ratione Prouerbio celebratur illud Per Sat: 5.

Astutam rapido serues sub pectore vulpem.

Accipe Plutarchi in moralibus declarationem, Pardus con-
temnebat vulpem, cui illa, Audi. varietatem quam habes in tergo,
ego in animo gero: hostis Herinaceus, illi ob vuarum esum occur-
renti, vulpi os, pedesque comprimit, & se in globum format, illa
in armatum spinis lotium emittit, unde ex contractione spiritus suf-
focatur. *Ælianus lib. 6. Cap. 54.* Hostes vespæ illi, nam auda est il-
lorum pro sui alimento, immissa cauda habitaculum vesparum con-
cutit, quam refertam vespis, illidit arbori, perimit & vorat: *Olaus*
lib. 8. Cap. 31. Stat immensum viribus aucta suis, sed ut hostium victo-
res sitis, tres vulpes vobis Sciluri fortitudinem commendant. Mane-
te vniti & ad inuicem, nam virtus vnita fortior, aut tres vulpes docent
vos triplicis differentia vulpes esse. Sunt enim nigræ & prægrandes.

ut M. Polus

*Vulpes diffe-
rentia tripli-
cis.*

ut M. Polus. ait: apud Tartaros Hyperboreos, & apud Iapones, ut Crant. in Nouergia. Sunt & omnino albæ, Habet Olaus 17. in Præfatione. Et in Lithuania vidi albas apud Illustrissimum D. Chodkiewicz Castel: Vilneñ. Sunt rufæ crucis effigiem in dorso ferentes. Ex istis autem colore distinctis, scitote ad victoriam tria concurrere, conscientia pura, & hoc candidæ vulpes asserunt, extirpatio vitiorum, & hæc atræ vulpes denotant. Nominis & crucis Christi celebritas, & hoc innuunt rufæ vulpes, crucem in dorso ferentes.

S V M M I R E G V M S E
C R E T A R I I

CVM omnis creatura Dei sit sapientiæ illius exemplar, & consequenter homini intellectuali liber quidam, dum Deus Syluestrem feram, vel vulpem, eicurem & domesticam facit, ut domos hominum ceu catulli latrantes sponte subeat, & hominibus toto corpore ceu canis aut catus applaudat, sicut de Caspiarum regionibus, *Ælian. lib. de Animal. 17. Cap. 17. refert*: Dic quàm inde homo doctrinam habebit. Ego inde summos Secretarios posse colligi non dubito, dic amabo Sâsonis vulpes cum facibus alligatis; an non Secretariæ summi Regis Dei fuerant? sed aliud & admirandum ex Sumrio qui in Mense Septemb. ad SS. Cathalogum refert. Sanctimonialis Coenobij Vimbruneñ. claues ab Oratorio, tum & sacrario, & alijs argenteas & partim aureas amiserat, afflicta ad orationem confugit, & die altera vulpes claues attulit, & reddidit, Merito vobis, ô Grzyzimij, Secreta Regum committuntur, sed aduertite obsecro, ne quando vobis infelix conspiratio noceat, quàm ita Cæsar Rypa in Iconologia descripsit. Conueniunt duæ fæminæ loricatæ & armatæ, vna manu sese amplectuntur, altera tenent hastas, supra quam, apud vnam est cornicula, apud alteram Ardeola, vtraque autem pedibus calcant miseram vulpeculam. De his volucribus duabus, *dicit Arist. lib 9. Anim. Cap. 1. Amici cornix & Ardeola. Et Plin. lib 10. Cap. 72. Cornix & Ardeola contra vulpium genus communibus inimicitijs, quid non molitur conspiratio & fædus iniquum? Vnde sicut medicos ægrotis, ita amicos infortunatis, consulere oportet. Consulo, Regum Secretarij estote, at in primis Regis Regum, Nam si Deus nobiscum, quis contra nos? Tale medium S. Elizabethæ quædam imago Crucifixi oranti dedit, cum dixit: Ego tecum, & illa: Tu mecum, & Ego tecum. Si tamen fors non perseruauerit, illud Politicum scitote, Sapientes sua celant mala. Nam & vulpes quandoque mortuam se fingit.*

Vulpes domestica.

Vulpes Secretaria Summi Regis.

Vulpes claues offert moniali.

Vulpecula conculcatur.

Vulpes fingit se mortuam.

L I N E A F A M I L I Æ
G R Y Z I M A.

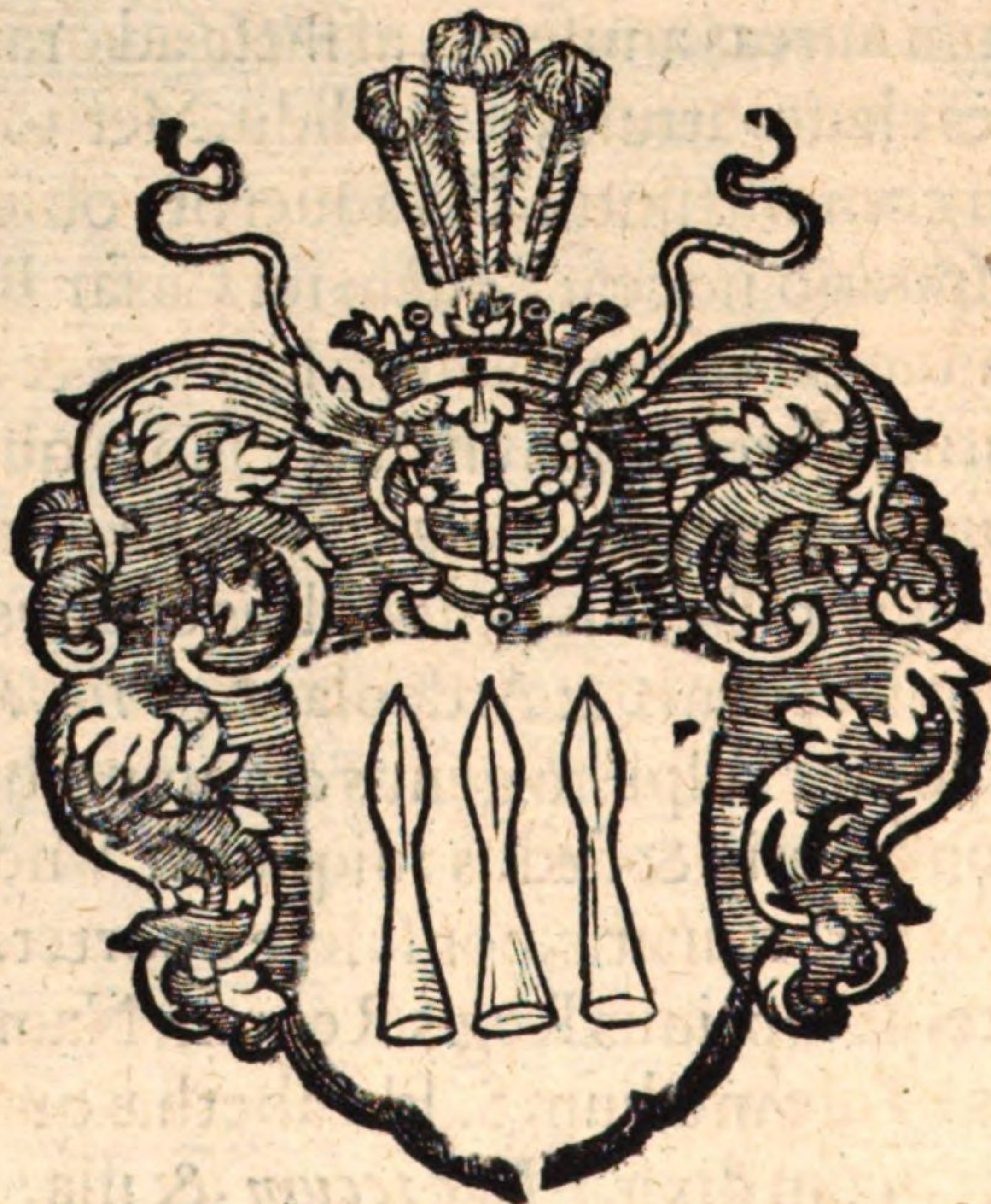
IN Germania magnæ familiæ utuntur armis vulpium. Vnde in bello fortunatissimo cum Cruciferis in die Diuisionis Apostolorum commisso, Dlugossus enumerat vexillum decimum coloris albi cum vulpe rubea, & vigesimum septimum coloris rubei, cum vulpe alba.

Dulscij, in Dobrzyneń. Terra, utuntur vulpecula unica.

Gostinscij utuntur tribus vulpibus ut arma exprimunt. Hos Paproc. notauit in Maiori Polonia Regi fideles, & Reipublicæ optimæ meritos, quapropter ab omnibus honorati, & digno amore prosecuti sunt. O quam pulchre Epictetus: Quemadmodum sol non expectat preces & incantationes ut exoriatur, sed illico fulget, & salutatur ab omnibus: ita neq; tu expectaueris plausus, strepitus & laudes, ut benefacias sed sponte confer beneficia (amicis & patriæ) & æquè ut sol amaberis.

Starczyńscij, in Vieluneń: Terra. Virilem ætatem castris deditam speciosè adornauit. Reliquit filios tres; at unus vota sua cum humili subiectione Deo in Ordine Sacro, Pauli Primi Eremitæ, alter in Ordine Cisterciensium, reddiderunt. Utitur una vulpecula.

G R O T I.

D E L I N E A T I O.

TRina hastarum ferra coloris Gryzei, in campo flauo in lineam rectam spiculis sursum disposita.

ORIGO.

Maxima proportio est inter tyaras vel mitras, & hastarum militarium ferramenta, ille enim demonstrant viros spirituales, hæ militares. Pruthenico in bello cum cruciferis, sit clarum documentum. Vbi contra Regem Poloniae & Regnum referente *Dlugossio* vexillum Episc. Sambien: cum hostium manu Omagialium cum Comite Henrico de Kamiencz, album miserat, super quod tres mitræ nigræ exaratæ, signum apparens viri spiritualis fuisse vexillum, ex mitris ita ex hastarum cuspidinibus iure merito viri bellatoris animum inuestigamus. Vaticinamur igitur ex hastarum fero virum cui concessa, fortem pectore & animo.

S V M M V S H O N O R.

Habet *Euripides*: In arduis rebus crescit hominum gloria. Rem arduam trina hastarum ferra nil dubito, quocirca summum honorem summamque gloriam scribere, calamo non parco his qui fortia in bello gesserunt, in summum honorem hastas puras Imperatores conferebant. *Vnde Plinius*: Sicinium dentatum hastis puris duo de viginti donatum fuisse refert: Vide quis honor sed nosti quid sint hastæ puræ; *Donatus & Seruius doceant*: Hasta sine ferro. *Vnde Maro*.

In arduis gloria.

Pura hasta fortia agent datur.

*Per lib. 4.
Pura hasta quid?*

Ille, vides, pura iuuenis qui nititur hasta.

Quid si cum ferro donaretur, quantus honor esset. Hercules vobis o præsentium insignium Domini, cum ipsa hastarum ferra in insignia cesserunt, merito summus honor ferendus venit.

Boleslaus Krywoustius Anno 139. Polonorum Monarcha à Rusorum Ducibus contra fidem sub Halicia circumuentus, dum ob fugam cum exercitu Palatini Cracou. Wseborij vix euasisset. redux colum cum fuso pro telò, leporinum pelliceum pro lorica, exprobrando ignauiam Palatino remisit, qui confusus mortem asciuit. Vobis vero ipse Rex dum tria ab hastis contulit ferra, non aliud collaudauit, quam Vlyssis animum, Achillis cor, Scipionis dextram, non aliud expressit quam verum Patriæ ciuem, fidelem Regi militem. Summus honor. Manebit in æuum vester sempiternus honos, dum cum signis Æmilianis vos probitas magnos ingenuosque faciet.

Haliciense bellum.

Collus cū fuso, Leporinus pelliceus.

S A P I E N T I Æ V I S.

Veteres Palladem armatam ubique finxerunt ait: *Pier. Val. lib. 42.* Quid Deæ cum armis? An omnes fæminæ Amazonum vices agent, quæ pro viris ad bella procedebant. Minime. Indicarunt

Pallas cur armata.

typo

Fortitudini
vera sapien-
tia iuncta.

Vlisses quo-
modo Achille
agnovit oc-
cultatum ve-
ste virginis.

typo arma parum proficere, si per sapientiam non administrantur. Pallas enim sapientiæ Dea est. Armatos vos esse video, quibus hæc arma appropriata, sed nec insipientes coniector. Ita enim ad fortitudinem veram inseparabiliter sapientiæ ius adiuncta est, ut separata Reipublicæ, & Regno summam calamitatem adferant. Cum namque bellum stet fortitudine & prudentia, fortitudinem natura, prudentiam ingenium præstat. Quapropter Vlisses dum ad Troianum bellum militem conscriberet, & iuventutem notaret, sciretque quod Thetis mater haberet filium, illaque negaret, ut liberos omnes monstraret iussa fuit, illa Achillem filium vestibus sororum indutum cum filiabus uti ementitam filiam monstravit. Rem ementitam cum haberet: Vlisses, ex vna parte specula, annulos, catenulas, ex altera gladium, pharetram, sagittas apponi iussit, ut viderunt filiæ ad mundum muliebre se contulerunt. Achilles verò uti masculus ad Pharetram, gladium manus extendit, en fortitudo à natura. At prudentia in bello ingenio & exercitio: *Hinc Tyrreus.*

Si quis vir progressus inter pugnantes in prima acie maneat.

Constanter, turpis aut fuga obliuiscatur.

Vitam & animum patientem periculo obijciens

Et astantem sibi virum ad mortem obeundam animet:

Hic sane bonus vir, existit in bello.

Miles delicias
sua.

Quisquis hæc arma vestra conspexerit, iunctam fortitudinem sapientiæ illicò animaduertet. Dicitis namque aspicienti & iplis rebus, quod D. Hieronymus in Epist. ad Heliodor. voce dicebat: Quid facis in paterna domo delicate miles, vbi vallum, vbi fossa? vbi acta sub pellibus hyems, ecce tuba sonat, hostis expectat, & tu de cubili ad arcem, de umbra prodis ad solem, Corpus assuetum tunicæ, non fert onus lorice, caput assuetum linteo galeam recusat, molem otio manum capulus exasperat.

Hæc virtus est, hoc optimum inter homines præmium.

M V R V S P A T R I Æ.

Ferrum ba-
starum mu-
rus patriæ.

MVrum Patriæ alij flumina, alij montes, alij lateres, alij arborum robora statuunt. Sed Vrbs Ciniana nil horum M. Bruto oppugnanti obiecit, sed ferrum: Ferrum inquit nobis à maioribus relictum, quo tuèremur ciuitatem. Sit murus quisque validus, at validior ferreo nullus erit. Omnem namque murum, aurum debilitabit, at ferreus immobilis semper murus erit. Vnde de muro Athenien. dicitur ferreo.

Hæsit scutum scuto, & galea galeæ.

Talem murum Patriæ Cromerus meminit dum Boleslaum Hermanni Regis filium commemorat. Bratislaus inquit Princeps Bohæmiæ

miæ, cum statum inter Odram & Helbem, Regi Poloniae obsequen-
tem inuasisset, Rex ut vidit Sieciechum Palatinum Cracouien. mor-
te sublatum, nec in promptu Ducem exercitui animaduerneret, Bo-
leslaus filius annorum nouem sese obtulit, dicens: Ego vado: iuit,
vicit. Profecto de tali Principe dicenda veniunt. Hic nunquam erat
puer sed vir, nunquam Tyro sed veteranus miles. At mihi dicen-
dum erat. Hic erat MVRVS PATRIÆ FERREVS. Armis
vestris, si quoque gloria danda, non aspernabor murum patriæ di-
cere, dum ferra hastarum geritis, quæ Regni Poloniae præcipuus
murus sunt. Igitur ab hastis dum ferra conseruatis, liquet quod pa-
tria apud vos tantum thesaurum deposuerit, & vos fideliter serua-
tum patriæ reposcenti, pectoribus offertis.

*Nouem anno-
rum filius Re-
gis in bello
Dux.*

*Lineam Familie Grotorum difficile adnotare venit, cum nec
in Castris, nec in Podolie partibus, aliquem reperior superstitem.*

GRZYMAŁA.

DE LINEATIO.

Sunt tres turres rubæ, ad rectam lineam dispositæ in campo fla-
uo, super galeam etiam tres turres, & ex summitatibus eorum
singulæ pennæ lunoniæ prominent. Fundamentum turrium
aliquibus obstaculo nullo impeditum ad ingressum portæ, aliqui-
bus in porta aperta, armatus ex integro miles cum hasta apparet.

*Tres turres
Grzymala.*

K k

ORIGO.

EX partibus Alemaniae profluxere, sed additionem postmodum acceperunt, & ornamentum ut in subsequentibus demonstrabitur. Data fuerant militi strenue defendenti arcem armis togato dicto Zelberzwech. Alij ex nomine Grzymala cum Lecho initia habere dicunt.

T E R M I N U S V I C T O R I A - R V M P A X.

*Europa ima-
go.*

*Porta aperta
pacis signum.*

*Nulla salus
bello.*

Potentissimam & inuincibilem Europam multis exemplis præcellentem cæteris mundi partibus dum in sua Genealogia Cæsar Rippa deducere nititur, inter Hieroglyphica illustria speciosissimam virginem dextera Ecclesiam Sanctam efferentem porrigit, hoc vno fine, quod in illa sit, perfecta, verissima, & supereminens religio. Ad vestra insignia, o Grzymalij, rem deduco, ad turres rubeas, portam apertam, & pennas pauonis triumphales. Non enim alio fine exponuntur, quam ut terminum victoriarum pacem exinde colligamus. Antiquis apertum lani templum, pacem, pacisque signum promulgabat, clausum verò bellum Senatui P. Q. R. deferbat. Modernis verò temporibus, porta clausa arcis bellum, aperta pacem denunciat. Porta aperta sub turribus vestris, & turres non glomerosis oneratae tormentis, sed iam ornatae coronis domestici pauonis, ampliora nobis referunt, nempe Terminum, Victoriarum Pacem. Hoc quondam Probus Imperator sibi optabat, dicens: Breui milites necessarios non habebimus ob pacem speratam, dixit. Verum Iagiellonis temporibus illam apud vos Deus fundauit, cum vestram Familiam Grzymaliorum cum Familia Nalenciorum ac ducibus vestris Domarato Olesnicki duce, ac Vincentio de Kempa Palatino Posnaniensi pacificauit, atque terminum belli, & pacem constituit, ut *Cromerus lib. 14.* Quid de Hectore illo Polonico Potuliccio Palatino Plocensi, sub Anno 1578. referam? Fundabat Potuliccio scriptum post partas victorias. *Nulla salus bello, pacem te poscimus omnes.* quam & si bellator, & Achilles esse, ut fuit, optabat.

H O S P I T I U M S A N C T O R V M.

*Mundus est
SS. Hospitiū.*

Totus mundus hospitium Sanctorum est. Licet namque Sancti totum mundum lucrentur, peregrinos tamen se esse nunquam obliuiscuntur, vnde S. Patriarcha Iacob: *Dies peregrinationis nostrae pauci & mali.* Et locupletatus S. Iob: *Fuissem quasi non essem, de utero translatus ad tumulum.* Sed præcipue Grzymaliorum

liorum familia habet, vt domus eorum hospitium Sanctorum constitutatur, sunt Sanctorum necessitatibus communicantes, sunt omne bonum in virtute, moribus & pietate amplectentes, in proprijs domibus manent, vt hospites & Sancti. Legitur in itinerario Italico parte prima, Autoribus, Francisco & Hieronymo: quod Ludouicus. sfortia tale posuerit Palatio. Epitaphium:

*Palatii inferius
per.*

Vilis gleba fui, nunc sum ditissima tellus.

Cur? quia sforciadum me pia dextra colit.

Ita de vestra familia dicendum, ô Grzymalij.

Estis ditissima tellus.

Cur? quia pauperies te pia dextra colit.

Istud aperta vestra porta dicit, hoc patentes fores præfagiunt, nec aliud patens vestrum Palatium refert: Quapropter si Leonardus Valmarana Comes, extra portam in corona sui Viridarij, Veronæ cum suo applausu reliquit:

Ciuis, Amice, Aduena,

Qui loci amantate cupis delictarier

Securus hic ingredi

Teque largiter recrea

Nullus intus canis, nullus draco

Nullus falce minaci, Deus

Omnia sed tuta benigneque exposita.

Vos domibus vestris inscribite.

Religiosus, Pauper, Miles,

De panibus meis satiare

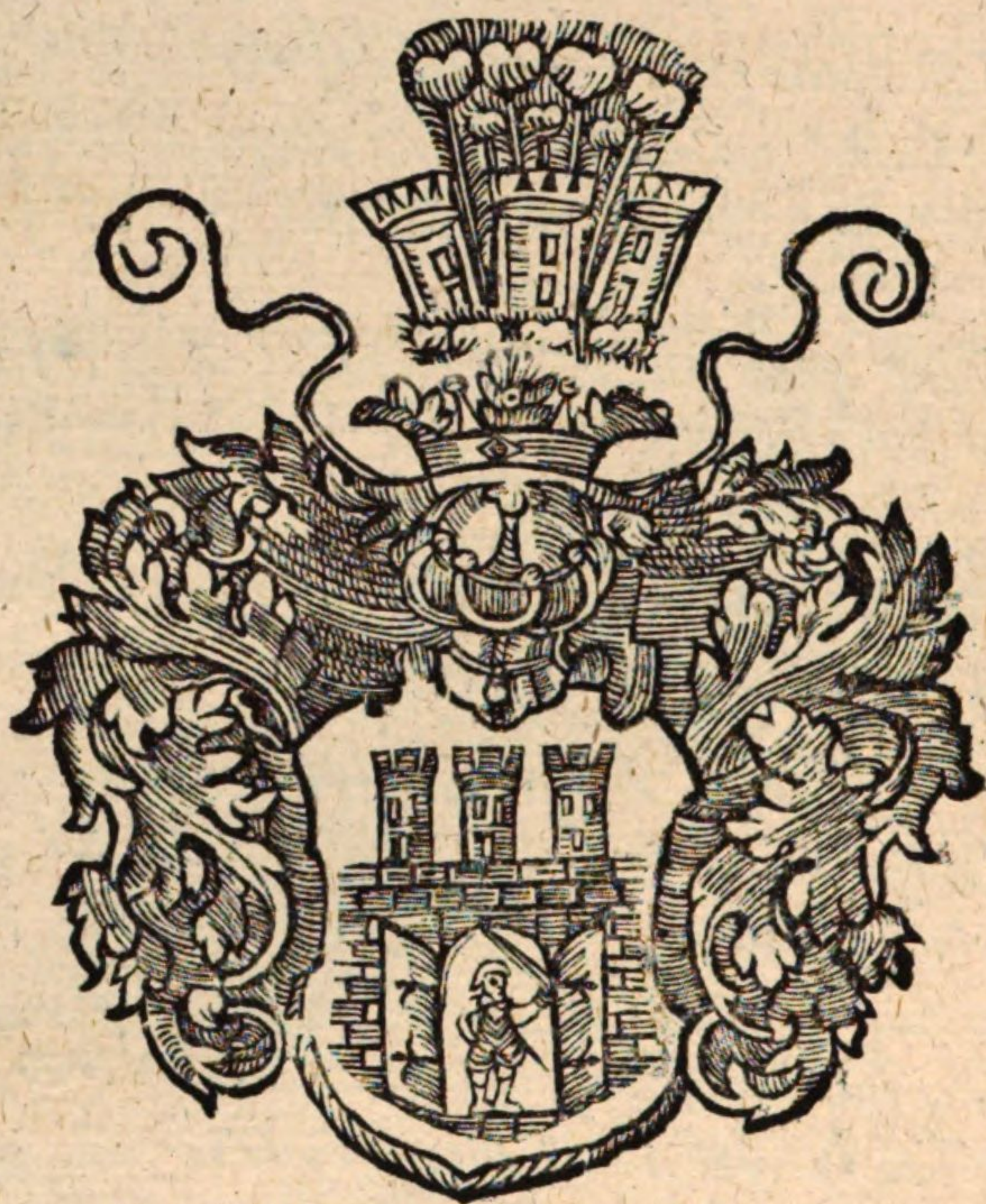
Et perficietur

Propitiatio mea super scutum potentis, & super lanceam aduersus inimicum pugnabo.

Vtuntur his Grzymála, Potulicij, Goslicij, Grudźynscij.

GRZYMAŁA

SECUNDÒ.

DELINEATIO.

E Adem quæ prius arma, at in porta est vir armatus, stans cum gladio in dextra stricto.

ORIGO.

EST facta additio ad insignia Grzymála, vir armatus cum distincto gladio in dextra, ob plurimam in Reges fidelitatem, in bellorum æstu, quo pacto, & Bylinæ Duci, aurea manus cum gladio concessa fuerat. Hoc ad insignia Kazanoviorum, Georgius Lemka, Doctor Iuris & Protonotarius Apostol. Scab: Lubli. notavit.

REGVM DELICIÆ.

*Regum deli-
ciæ Martis fi-
lij.*

INter Regales delicias potissimas esse alumnos Martis, qui etiam flammæ ex pectore & oculis hosti in faciem iaciant. Auctor Pyrrus Epirotarum Rex, *ut refert Plutarchus in Apophth.* qui filiis puerullis percunctantibus cui illorum relinqueret regnum, respondit: Qui vestrum acutiorem habuerit ensẽ. Virum armatum dum foribus vestris insistentem video, ô Grzymalij, non aliud quam alumnos

mnos Martis, & delicias Regum vos esse contemplor. Optimum quidem est seruis semper placere dominis suis, & cuicunque rei aliquis destinatur in ea gnarum se & placentem domino præbere, *dixit Euripid. in Aleme.* Sed nec Dominis iniucundum est seruus beneuolus in ædibus. Neque est & fuit vlla possessio melior in vita, quàm beneuolum sibi famulum adipisci, *ut Menander ait:* Plurimi ex vobis Regum deliciae merito fuerunt, at inter alios non sine inuidia præcipuum locum apud Reges Kazanoui obtinuerunt. Nam Casimiro Rege Poloniarum, cum Pruthenis bellum ducente, Anno 1382. sub Choyniciensi arce. Dominicus Kazanowski Regem infelicitè pignantem & equo priuatum, Bydgosciam incolumem reduxit, vt Epitaphium de mortuo erectum habet:

*Si laus est socium à belli seruare parietes
Defenso maior gloria Rege venit
Namq̃ ubi Casimirum bello vincere Prutheni
Ac defensa Regem circuireq̃ manu
Defendi trepidum incolumemq̃ ex hoste reduxi
Choynicij campis, Bydgosciamq̃ tuli
Me tamen huc tumulto sorpsit mersitq̃ profundo.
Mors inimica malis, mors inimica bonis:
Sed virtus viget, eruditq̃ mea acta Polonos
Quo Regi haud debent corde placere Deo.*

*Laus Kazanoui
Reges
defendere.*

Erat cur in delicias venisset Regias Kazanoui, verum alios quoque audiuius alios vidimus, Sigismundum Kazanoui Capitaneum Kokonausē. qui Sigismundo Tertio Regi Poloniae talibus delicijs mancipatus fuit, vt Regiam prolem ac modernum Vladislauum Quartum Regem Poloniae virtuti ipsius & moribus promouendum & educandum obtulisset. Quid de Martino Kazanowio, Duce Exercituum Regni Campestri, Palatino Podoliae, Capitaneo Tlumaceñ. Nizyneñ: &c. referam? qui in bello contra Moschos Vladislao Quarto moderno Regi Serenissimo deliciae fuerat. Quid de Adamo Kazanowio Archicamerario Regni, Capitaneo Borisouieñ. Rudouieñ. Niepolomieñ: referam? qui primam ætatem suam, primæ ætati Regis Vladislai ac Principis Regni Poloniae, in delicias & obsequia consecrauit. Habetis, ô Kazanowij, & relicta posteritas.

Quam pater Aeneas & auunculus excitet Hector.

Excitet verò in multiplicationem & incrementa bonorum, quæ à virtute procedunt.

X PRÆSIDIUM REGNI
SECVRM.

NUnquam periculum sine periculo vincitur. *dicebat P. Mim.* sed laxandum in milite Christiano sententiam. Tollunt periculum sine periculo, ut iuræ merito præsidium Regni securum miles Christianus statuatur. Præter militem S. Martinum, de quo Historia Ecclesiastica habet, *Euagrius adhibeo, lib. 4. Cap. 32.* Inquit ille Maurorum Dux Cabones gentilis, cum Vandalos ad Tripolim regionem inuasisse persensisset, mandavit Secretarijs ut Ecclesias Christianorum à Vandalis delolatas & despectas, reficerent, cohonestarent, dicens: Ego quidem Deum Christianorum ignoro, at potentiam illius optimè noui, ratum habeo, quod honoratos honorabit: & despicientes se despiciet. Commisso inde cum Vandalis prælio, victor clarus euasit. Attende militem Christianum esse præsidium Regni securum, sed neque mirum differentiae gratia, esto. Virtus non Christiani militis est, Veneficia, idola, homicidia, mendacia. Vnde de illis *Apocalip. 12. dicitur.* Foris canes venefici, immundi, homicidæ, & idolis seruientes, & omnis qui amat & facit mendacium. Virtus verò militis Christiani est Deus, qui docet manus meas ad prælium & digitos meos ad bellum. *Psal. 134.* Castimonia, Turpe inter signa militaria sol aspicit conopeum *Horat.* Continentia. Sonat enim in aure illud. *Deut. 23.* Quando egressus fueris aduersus hostes suos in pugnam, custodies te ab omni re mala. Veritas. Vnde *Pacianus Episcopus ad Sompronianum*, Catholicum nomen, nec Marcionem, nec Appellem, nec Montanum sonat, nec hæreticos sumit auctores. Christianus mihi nomen est, Catholicus cognomen; illud me nuncupat, hoc ostendit, hoc probor, inde significor. Et quia tantæ differentiae est miles Christianus à non Christiano milite. Marci Aurelij Antonij Verri temporibus in bello cum Vandalis & Sarmatis cum siti copiae præmerentur Romanæ, & cohors Christiana precibus suis imbrem, hostibus fulmina impetrauerat, cohors Christiana legio fulminatrix appellata fuit, *ita Dion. Nic. & Baron.*

Miles Christianus sine periculo vincit.

Cabones Dux Gentium Ecclesias Christianorum re-parat. Gentilis in Deo Christianus in spe.

Miles non Christianus à Christiano quo differunt.

Catholicus & Christianus S. Pacianus. Catholicus & Christiani differunt.

Legio fulminatrix.

Vestra stemmata, ô Kazanowij, (ut cæteros vobis stemmatibus pares venia beneuola taceam) dum mente reuoluo ipsa præsidia regni secura vos fuisse & esse sæculo denunciant. Veri etenim militis Christiani estis, nam dictorum militum condiciones obseruare non neglexistis. Quis non talem referet nostris diebus huius quoque Anni præsentis 1636. de castris Polonicis ad castra Angelorum euocatum Illustrissimum D. D. Palatinum Podoliæ, Ducem exercitus in campis,

campis & Capitaneum Tiumacén. Nizynen: &c. Martinum Kaza-
 nowium? Hic vsq̃ue ad decrepitam senectam tempore pacis toto
 fermè die humiliter incumbibat, omnes orationes non aliter con-
 cludendo, quàm pacem, pacem Domine. Tempore verò belli quid
 potiori præsidio sibi fuit, Torax virtus, lorica honestum, galea
 fides, lancea Christus. Tantus erat Christianus miles, vt ex illo
 tanquam speculo, omnes quidem eius milites, sed præcipuè
 cognatus Stephanus Chmielecki, Palatinus postmodum Kijouieñ.
 hæc arma didicerit, atq̃ue illis terror hostium, Scytharum tabes,
 Othomanis horror, Regni splendor, effectus fuerit. Quid de Si-
 gismundo Kazanouio non ita pridem defuncto dicendum? Ipse à
 iuuentute omni Sabbato confessione Sacramentali sese muniebat.
 Sed venit in mentem Iulius Cæsar, qui gladium vna, librum altera
 manu tenens, pro Symbolo vsurpauit. Ex vtroq̃ue Cæsar, quasi
 dicat: sum præsidium & fortitudine & scientia. Neque aliud de
 vobis, ô Kazánowij, vtroq̃ue estis præclares, & fortitudine in Do-
 minico, Sigismundo, Martino, & scientia in Bartholomæo Iudice,
 Stanislaſo Subiudice Lukouieñ. Bartholomeo Capitaneo Lukouieñ.
 & Tribuno Lublineñ: Adamo Castellano Sandomirieñ. Archicame-
 rario Regni, Capitaneo Borisouieñ. Rudouieñ. &c. Sanum confi-
 lium experientia: Quo circa sine inuidia sub armis vestris Academi-
 cus Cracou. Nicolaus Stanislaus Roſynski, subscripsit:

*Martinus
Kazanowsky*

*Arma Chri-
stiani militis.*

*Exemplar
militi Dux.*

*Iulij Cæsaris
Symb: lib
gladium*

*Quæuis Geryonis turres, has terna triformis
 Hercule pro foribus, vim prohibente petat
 Audeat; ecce patet reſerata ianua portæ
 Nec iam cum trabibus rem ſciat eſſe ſibi,
 At cum animo Herois dextram ſtringentis & enſem
 Kazanowſcij obex pectoris iſte nouus.*

X V I R T V T I S I T E R.

Virtuoſiſſimus ac plane exemplum virtutis Iob, iter ad virtutem
 laborem ſtatuit, *Cap 5. dum inquit:* Auis ad volandum, homo
 naſcitur ad laborem, vnde & *Zach. 13.* Homo agricola ego
 ſum, quoniam Adam exemplum meum ab adoleſcentia mea. Acce-
 pit hoc vt iter rectum & verum Regni Gallix Cancellarius M. Pe-
 trus Moruillerius, *vt inter Symb. heroica Paradinus habet*, & pro
 Symbolo ad virtutem raſtrum agreſte vsurpauit, alligatum ſcilicet
 ad litteram Pythagoricam Ipfilon, ac inſcripſit: *Hac virtutis iter.*
 Optimum iter conſolabitur, cum Nòé in operibus & laboribus ma-
 num ſuarum in terra cui maledixerit Dominus qui carperit illud.
 Sed aliud inde elicio iter virtuti. *Dicebat Herodotus:* Multi ſunt
 homines,

*Symbolum
virtutis ra-
ſtrū agreſte.*

*Homo & vir
differunt.*

homines, pauci viri, statuebat differentiam maximam, inter hominem & virum, *Conueniunt Diogenes*: qui in meridie cum face viros quæsiuit in platea publica ciuitatis, & *Philo qui dicebat*: Capillos, barbas carnes viriles video, viros non video. Vnde viro homini iter ad virtutem differens erit. Quod igitur labor militaris, unde *Iob*. Militia est vita hominis super terram. Quapropter Seuerus Imperator militibus suis nobile proponebat; militemus, laboremus. Præmonstratis, ô Illustrissimi Kazanoui, tanquam limpidissimis speculis iter ad virtutem laboris & militiæ, claros vos fecistis Regno, vt quondam Horatius Cocles Romano Imperio. Sed habeo præcipuum in vobis quod ille non habuit. Demonstrastis iter vita bona ad perennem virtutem, de quo ita quidam.

Viuerè præclare, ac rerum cognoscere causas

Vnica ad laudem, atq; unica ad astra via est.

Demonstratis a more præclaro & sempiterno. de quo ita quidam:

Vincit amor Patriæ laudumq; immensa cupido

Vincat amor Christi celiq; immensa cupido.

Demonstrastis præcipuis votis, quod iter Henricus Rex Romanorum ita magnificauit, vt Spiræ ad Altare posuerit.

Ad votum Regis Henrici dona ferentis

Respice de Solio resides qui Christo superno.

Hinc vobis ingenium salutare Ecclesias erigere Borisouieñ. vbi Catholica Religio, nec fundamenta habebat, Monasteria fundare Bolsouicensia, Reëdificare desolata Oratoria Tlumacen. In omni quoque loco, quæ ad vestram administrationem peruenerunt Oratoria, Ecclesias ornatas disponere. Hinc vobis confurgit proles cum benedictione, Curia cum exemplo, familia domestica cum timore Domini. Et si ad sepulchra primorum siue sexus virilis, siue faminei peruenerimus, ex pijs inscriptionibus quærendum venit cum Iosia Rege, 4. *Regum* Cap. 23. Cuius est titulus ille quem video? & respondebimus: Titulus est hominis Dei, vt sine fūco dixerit Historia de vobis: Erant viri probi, sequimini, Laborate, Militate, Orate.

PULCHRITUDO PERENNIS.

H Omerum Platonici dixerunt in Pauonem abiisse, credo ob varietatem pulchritudine expositam Poetica. Turres vestrae non Poetica pulchritudine, sed reali & verissima adornatae in Pauonem abiēre ē turribus pennæ pauonis, sed cuius rei gratia? An pennæ pauonis turrium tutamini erunt? an vim secretam contra hostem reseruant? Additur splendori; pulchritudini turrium, pulchritudo

*In Pauonem
abire.*

*Pennæ pauonis
ex turribus
quid?*

pulchritudo pennarum, ut gratia gratiam pariat. Insuper exprimitur summa prouidentia, & ipsa pulchritudo prouidentiae, quam in conseruandis suis turribus intus, extra, & supra habent. Vnde ex pen- nis Argos conijce Grzymalios, ex turribus adiunctis *illud Prouerb. Cap. 2.* Prouidentia custodiet te, & intelligentia conseruabit te, considera. Ita enim ut veteri prouerbio utar. Bonus seruatius tur- rium. facit illis bonum Bonifacium. Antiquis hæc Iunonia auis duo clarissima referebat: ait *Pier. lib. 24.* Vnum quod consecratio <sup>Pauo refere-
bat consecra-
tionem Augu-
starum die
bac.</sup> Augustarum hac denotabatur aue, sicut Augustorum Aquilla. Vnde in Faustinae nummis, licet inueniatur, & Aquilla eo quod imperi- um contulisset viro: verum inueniebantur & argentei nummi, in quibus Pauo habebatur, cum inscriptione: *Consecratio Faustinae Pia.* Et in nummis in quibus subscriptum fuerat: *Diua Paulina*, altera ex parte exprimebatur Pauo, qui faeminam insidentem dorso inter alas sursum tollebat. Et obseruatum quod in consecrationibus fa- minarum, auis Iunonia è fastigio emittebatur, Alterum quod per hanc Iunoniam auem, concordiam significabant. Vnde Nummus <sup>Pauo concor-
diā significat.</sup> Domitiae Augustae, Domitiani Imperatoris consortis, ab vna parte Pauonis effigiem habuit, cum inscriptione: *Concordia Augusto- rum.* Augustam enim postquam ex ea filium suscepit, salutaue- rat. Neque est spernenda talis obseruatio Romanorum. Pulchritu- do namque Pauonica, quæ in his vestris turribus conseruatur. Con- cordiam & consecrationem his pennis referunt: Concordiam. Nam in bello Pruthenico, dum Illustrissimus Koniecpolius, Generalis Exercitus Regni, aditum maris ad Puckum obstruere, remibus, reti- bus, lapidibus, globis, Nicolaum Potoccium Notarium, tunc Gene- ralem Campestem, modernum autem Campiductorem Regni, cum exigua manu exercituum misisset, & postmodum resolutio- nem maris aduertit, nec conijciebat alio posse redire missum Potoc- <sup>Concordia
militaris.</sup> cium, nisi ad caput arcis hostilis *Głowa*. Proposuit optionem, qui ve- lit redeuntibus occurrere, Illustrissimus D. Martinus Kazanowius di- xit: Ego vado, iuit, reduxit. O Concordiam militarem. Consecra- tionem verò inde inscribere licebit, nam cum Vladislaus IV. Rex Poloniae coronatus, nouum honorem Regni proposuisset, Dapifera- tum scilicet Regni sicut Pocillatoratum iam tenebat. Hunc tantum titulum & primum Adamo Kazanowio, Capitaneo Borisouien. Re- gi benignitate Rex cum Senatu consecrauit ut inscribere liceat: Con- secratio Dapiferatus Regni Poloniae in vestris pennis. Neq; ornatis iam omnibus regni titulis aliud expediebat, nisi nouis quoque titu- lis adornari. Hoc perpetuum posteritati & domui monumentum:

Omne honoratum augetur, contemptum imminuitur.

F O R T I T U D O I N F R A C T A.

Innumerabilibus medijs fortitudinem infractam plurimi ostendebant. Agis Rex Lacedæmoniorum ita eam declaravit, Lacedæmonij non interrogant quot sint, sed ubi sint hostes. Alexander Magnus inter alia & hoc modo in Ilio dum sacra faciebat, sacerdos illi dixit, se ostensurum Paridis Lynam: *at ille, imò Achilis, ait: si habes, ostende; ac ante Lynam prius & potius hastam.* Sed plurimi infractam fortitudinem munitione arcis & turrium. Vnde Vinricus Magister Prussorum, dum in ditionibus Olgerdi & Keystudi Principum Lituaniæ munitissimam arcem in sex mensibus crexisset, illamque vndique foueis, milite & armis firmasset, tanquam infractam fortitudine, nec valentibus in eam viribus humanis nomen illi Gottes, ver, der, hoc est Collis Dei, indidit. Et Moschi Cignum suum Smotenscum in fortitudinem infractam dum celebrarent, obsidionem Sigismundi Regis Poloniae III. nihili ducebant, imò impetus globorum cuiusvis tormenti, cauda vulpina, à muro detergebant. Verum fortitudo infracta aliter statuenda, suffulit enim hanc prudens dictum P. Mimi omnium instabilitatem deducens:

*Non possunt primi esse omni tempore
Summum ad gradum cum claritatis Veneris
Consistes ægre: & citius quam ascendes decides
Cecidi ego, cadet qui sequitur, laus est publica.*

Sed Grzymaliorum fortitudo infracta. Arcem namque suam quomodo firmauerint, videte: Matthias Vngarorum Rex refert: Salomon à Cadano arcem tali Emblemate ornauerat, depinxit anulum cum lucenti adamante, supra quem stella candida, & inscripsit: *Durat & lucet.* Hic ornatus Grzymaliorum, Annulus enim fidei sacrae, nec Hæresi, nec Schismate pallet. Annulus fidei matrimonialis preciosior adamante, lucidior stella lucente conspicitur, qualis coniunx moribus Sigismundi Kazanowij, qualis confors Martini Kazanowij, quales Adami Borisouieñ. Crofineñ. vxores. Illæ graues ætate, graues & pietate, graues & virtute, istæ ætate parvæ, sed ut lucent familiâ, ita lucent moribus & pietate, ut sunt durantis prosapiæ, ita & durantis constantiæ. Moribus iam matronæ, ætate puellæ. Refert Stob. serm: 7. Socrati Lysias orationem attulerat, adiciendo eam esse elegantissimam. Cui ille: Etiam rosas esse pulcherrimas, at sibi non conuenire, inde contextum fertum. Tanti Socrates honestatem habuit: Norunt etiam licita tractare matrimonio obligatæ Kazanouijs, nisi cum decentia ac mentis tranquillitate, & tali medio fortitudo eorum infracta. Hinc Socrates quæsitus,

quæsitus, quid robur esset, dixit: Motus animæ cum corpore, motus enim in bonum est robur, motus in malum est exitium: Vnde Menander:

*Cum quid Sanctum agis, bonam spem
Tibi propone, certus quod
Conatum iustum Deus adiuuat.*

CLAVSTRVM RELIGIOSVM. X

ARcem claustrum dicere non inconuenit, arx namque bene *Arx claustrum.* custoditur, dum optime clauditur, vnde in Repub: Genuen. fortissima Arx Sauonen. nunquam aperta, at semper clausa, *Arx Sauonen.* imo gubernatoribus, qui in duobus mensibus mutantur, nec colloqui sæpe ad inuicem, nec conuenire licet. Hinc quidam arcem dixere ab arcendo, sed quomodo arces nisi claudas? Sed sit Arx claustrum, at religiosum quomodo erit? Dic amabo, religiosa *Clastrum religiosorum arx.* claustra quo pacto consurrexere? Aliquando Imperatrices & Imperatores deposita regali corona in arce, ad claustra veniebant, vt qui præsidebant regnis, obediant Imperantibus, ac sibi quondam subditis. Vnde claustrum religiosorum sit arx non murata, sed personata. *Clastrum arx personata.* Aut inde arcem claustrum Religiosorum dicamus, quod quæ sunt digniora, mittantur in arcem. *Arx digna conseruat.* Vnde Cic. in Parad. Hoc opus in apertum vt proferas, nihil postulo: non enim est tale, vt in arcem poni possit. Simile huic imo dignius est claustrum religiosorum. Quidquid enim habet preciosi, quidquid cogitat preciosi: hoc in claustro religiosorum conseruat, sacras virgines, sacras intentiones, sacros insultus, Vnde Carolus V. Imperator Magnus ex arce ad claustrum descendit, & quid preciosum habuit, sperauit: ibi consecrauit, obtinuit. Aut ideo claustrum religiosum dicamus, quia norma religiosæ vitæ est firmitas & pulchritudo arcis. Nam licet arx dicatur ab Arcadibus, *Arx ab Arcadibus.* vt ait Solinus: quia munitissimos quosque colles sub Euandro tenuerunt: magis tamen arx dicitur Christianis, ab arcanis *Arx ab arcanis.* altisque virtutibus. Quapropter Tyberius Cæsar Mauritio filio suo & succesori admonendo dixit: *Maurici pulcherimum tibi Epitaphium imperio tuo facere perge, & sepulchrum meum virtutibus tuis exorna.* Tanti ornatus sit & hæc arx vestra, quapropter valuis eorum *Foribus inscribendum.* inscribite, quod Ægyptiorum sacerdotes scribebant:

Alius de alio iudicat dies, supremus autem de omnibus

THESAURARI II IL LVSTRES. X

Almæ pacis tempore fertilior terra amænus quæritur, belli autem tempore arx munitissima præstantius speculatur; namque hinc

Cracouia &
thesauraria.

que hinc iucunditas maior, hinc securitas venit: quapropter ibi homines coloni concurrunt, & operam extendunt; hic verò nobiles, opes, thesauros, conuehant & committunt. Vnde munitissima Arx Thesauraria quædam nuncupabitur. Considero Vrbes quæ turribus insignitæ splendescunt, & non alio nomine quam thesauri cuiusdam appellatas habeo. Cracouia insignis & caput Regni Poloniæ à Craco Principe fundata, an non thesauraria est, quæ coronas, sceptræ, monimenta Regia custodit, conseruat? An non thesauraria quæ ingenuarum scientiarum est benigna parens? An ob Senatum tam amplum & alium spiritualem & sæcularem, non thesauraria nuncupabitur.

Poznania.

Abundat magnis Grachia docta bonis.

Habet turres Poznania & maioris Poloniæ & nobilitatis munimen & splendor.

Plocia.

Habet turres Calissia, & propugnaculum Regni antiquum & forte, ac studiorum non profananda mater existit.

Leopolis ante
Lemburgam
vocabatur.

Habet turres Plocia & vetustæ gentilitatis fundamenta, solerti vigilantia, & prudentia in æuiterna tempora tueretur & fouet.

Habet turres Leopoldis ante Lemburgam dicta. Hæc ut quondam Ducum Russiæ sedes, nunc trium coronarum & insigniorum, Romanæ Ecclesiæ, Græcæ, & Armeniæ (qui & omnes Archiepiscopi latio sermone vocantur) Metropolis. Hæc totius Asiæ & Europæ theatrum & status. Hæc Senatum doctissimum & togatum, Religiosos, sapientissimos & graues, populum Politicum & honestum conseruat & adamat: Hæc trinis gaudet honoribus & stemmatibus, Leone, turribus, stella, Ducis, Regis, & Papæ. Quid igitur obstabit Leopoldim thesaurariam & nobilissimam nuncupandam? Iure merito asserere potest, quod Xenophon de laudibus Agæsilaï reliquit. Vbi homines Deos venerantur, bellicas res exercent, Principibus obtemperant, qui non hic conuenit affatum omnia bene sperare. Huic desiderauit quidam:

Sic micet æternum, vicinaq; sidera vincat

Lemburgi in celo splendida stella mei.

Corona muralis
ex turribus.

Hoc nobile stemma & nobilitatis dū erit, quis non euidētia signa honorum titulorum vocabitur? Turres dabantur ab antiquis & coronæ murales aureæ in modum turrium, qui primus vi & armis hostium mœnia transcendisset. Ea omnia vos spectant, hic honor vobis paratus, isti tituli vos manent, si vnum caueritis. Ne de tam securibus mœnibus vestris & turribus simia lusum commonstretes: Nam

Tota licet veteres exornent undiq; Cera.

Nobilitas
precipua virtus.

Atria, nobilitas sola est, atq; unica virtus.

LINEA

L I N E A F A M I L I Æ
G R Z Y M A L I O R V M.

SWidrigierus Epif. Crufuiceñ. Alemanus, vt Cathalog. refert: 1129. *ibidem* feptus. Paulum Epifcopum Poſnaniē. idem meminit, Anno 1122. Domaratum Epif. Poſnaniē. idem Anno 1242. Preclatum meminit Epif. Wroclauieñ. Polonum à Pogorzeltce, in ſtudijs Bononiæ dum commorabatur, libere à toto Capitulo electus fuit, 1244. Ioannem Archiepiſcopum Gneſneñ. ex decretorum Doctore, Decano Crac. & Canonico Gneſneñ. atq; Cancellario Regni aſſumptus fuit, 1372. Erat & coadiutor in Archiepiſ. regnante Conrado, à Iaroslao Bogoria auunculo admiſſus. Qualis fuerit in Archiepiſ. Ianicius reliquit:

Quid clerum Suchiwilce præmis furioſus in ira?

Cognatos tantum natus amare tuos?

An ne tibi mores conceſſit auunculus iſtos,

Conceſſit tanti cùm tibi iura loci?

Oleſnicki, Caſtell. Roſtrzenſceñ. Magnæ autoritatis vir. Domarath. Generalis maioris Polonia, De his Cromer. lib 14. Miechou. lib. 3. quod contra Naleciorum familiam copias duxerint, coëgerintq; Regem Sereniſſimum Vladislaum Iagiello in maiorem Poloniam ad componendam pacem deſcendere. Domarathum Iudicem Terræ Poſnaniē. meminit Cromer. lib. 8. ex qua ratione, ibi videbis.

Potulicij, in maiori Polonia, Petrus Palat. Califfieñ. alter Petrus Palat. Breſteñ. alij volunt Płoceñ. hic ex Kowalska Caſtell. Leopold. filia reliquit filios, Concordat Paproc. dignitates ex Caſtell: Premeteñ. Palat. Płoceñ poſt mortem auunculi Palat: Brzeſteñ. & Dominus poſſeſſionum.

Grudzinscij, in Maiori Polonia: Andreas clarus in bello, & in negotijs Regni, reliquerat Stephanum Vexilliferum Califfieñ. in Repub. digniſſimum. Reliquit filios Sigismundum Ianuſium, Caſtell. Krzywinſceñ. Stephanum Caſtell. Nakielſceñ. & Andreā Palat. Rauenſeñ. Sigismundus à Grudzyn, Palat. Rauenſis, cuius filia Marianna in matrimonium oblata Ioanni Bykowsky, Capit. Syradieñ: & Varteñ. quorū ſollicitudinem, ſtudia & actus, ita quidam Academicorum expreſſit:

Ordine ſtat triplex, triplici Grudzinia turris.

Porta patet, certant hinc timor, inde fauor

Hoſtibus hæ clauſæ, quacunque à parte laceſſant

Illa Deo, Patriæ, Palladi, lata patet.

Garuaſcij, in Cuiavia, & in Palat. Płoceñ. Annis hi centenis Reipub. & Regibus in ſago & toga obſequentiſſimi. Hieronymus 1578. vt Paproc. notat, Cancell. Regni, Gneſneñ. Cracou. Płoceñ. Canon. Ita

*Preceſſus
van Pogorell*

enim fit quod obsequendo & placendo hominibus, rerum gerendarum commoditas acquiritur: amicorum verò minus honesta sollicitudo austeritatem parit.

Zamoscij, Thomas Iudex Terrarum Zembrouiensis, & Ostrolensis, ad quale munus filius successerat. Hinc colligere licet illorum iudicia, Cambisis iudicio non fuisse similia. Neque eorum, qui ad aram assident, lege neglecta. Ioannes Archiep. Leopold. ex Suffraganeo & Abbate Płocén. Assumptus 1604. Mortuus 1614. Cuius sepulchro tale superadditum carmen:

Hic iacet insignis Præsul magnusque Senator.

Grimalia de gente, Zamoscius, ille Ioannes.

Simplicibus gaudens, vitijs hostis, amator honesti.

Exiguo diues, sine luxu, largus in omnes.

Cuius vita fuit, pietas, prudentia, candor,

Morte nihil, præter corpus mortale peremptum.

Wskrzenscij, in Płocén. Palat. Etiam laus nimia onus est, sed præstantes & magnanimos meritò nominato, quos celebris fama & fortitudo commendant. Valentinus in Volhinia postmodum hæres, dum militia clarus celebratur, sororem germanam Ducum in Zbaraż, relietam viduam post Bauorouium in Coniugem habuit.

Grzymultowicij: Ianussius inter strenuos milites singularis vir, Sigismundi I. temporibus. Quapropter ut assuetam Thoraci Martis, ac disciplinæ Palladis familiam, quæ & in exteris nationibus cum Hieronymo Lascki præclara remansit, in Capitaneatus Drabimscenses in Cassubia eligebant. Ioannes & Nicolaus prognati ex Dzierżanowska Abbatis Wągrowicén. sorore familiam, decenti linea, ultimo decorarunt.

Smerzenscij, in Cuiavia. His nec gladius retusus, nec eloquendi libertas infructuosa erant. Vnde Petrum Palat. Inoulocensem, ac ceteros claros titulis, sicut præclaros meritis familia leta meminit.

Kobylniccij, in Palat. Cracou. Iacobum æterna memoria dignum, offert legendum Cromer. lib. 16. Speciosam elegerunt vitam, ut de illis liceat proferre, quod Nicolaus Poeta apud Stob: ferm. 14. requirit:

Dicito, dignum enim est scitu.

Cuius fuisti discipulus? quam sectam profiteris? A quibus placitis incipiens, Audes. & optimus Cuius, & egregius celebrari miles.

Goslicij, in Płocén Palat. Peruetustæ familiæ merita, Semouiti Principis Masouia priuilegia, 1392. referunt. Henricus eiusdem Principis Dux exercituum in Prussiam. Nicolaus locotenens Sierpscij, in initijs Domini & Regni Sigismundi, Cruciferos ad Proboszczowicze alacriter

alacriter inuasit, fortiter vicit. Bini Gosliccij, ad Sokal ceciderunt. Grimyslaus Cancellarius Principis Masouia eiusdem solertissimus. Franciscus in Podolia, sub Capitaneis Barenibus Pretsicz, & Herbuth, contra Tartaros inuictus Rothmag. Qui dum contra Tartaros pauca manu fortiter, Sigismundo Augusto regnante, in campis desertis congreditur, in captiuitatem venit, sed cum peccuniariam summam pro libertate offert, à Iudeo, quis nam ille fuerit, proditus fuit. Quod dum solenne Tartaris esset, ibidem in frusta dissectus est. Locus usq; modo tumulus Gosliccij dicitur. Et quoniam à nostris crux ibidem erecta conspicitur, crux Gosliccij etiam nominatur. Ioannes Finium Regni custos, qui à teneris ad senectam miles & Rothmag. fuit, Obijt enim ætatis 95. Anno 1630. Eius Epitaphium Laticouia in Podolia, apud Patres Ordinis Prædicat.

Clarus Lechiadum clara de stirpe Ioannes
Goslicki: belli studio generosus in omni
Splenduit hic patriæ, turmis ac ipse præfuit
Sceptra tenens galeas, gladios, insignia Martis
Nec Martem timuit, nec mortem Martis amicam,
Martis amicus erat: sed mors quæ proxima Marti
Et suffert omnes Hæroas, Regibus atrox
Sustulit hunc Regni custodem: mors vigilauit.
Sed vos, ô Iuuenes, Domini qui somnia amatis
Nec non Belligeri mortem Martemque timetis
Discite quæ gessit, precibus perfundite funus.

Laurentius Decanus Plocen. a Regno & Rege multociens legatus & Orator in Vngariam, Germaniam, Sueciam, Prussiam, Epis. Posnaniensis moritur. Paulus suus Vterinus Canonic. Cracouien. Eorum germanus Valentinus Subiudex Plocensis. Ioannes Pocillator Bresten. in Ciuaui, Vir litteris & virtutibus ornatus.

Arma Goslicciorum virum armatum in porta non representant, sed arcem clausam ferunt.

Siemianowscij in Gostineñ. districtu: Boni ciuis iuxta sententiam Demost. rem curarunt: Incolumitatem Reipub. & suauitatem iurium & verborum. Tiburtius notarius Terræ Gostineñ. in quo honore & officio patrem imitatus fuit. Simon Vexillifer Rauen. Felix Subdapifer Gostineñ. Augustinus sorte propria contentus, inopiam bonis auctis sustulit.

*Grabowieccij, in maiori Polon. satis clara familia & antiqua. Qui dum penetralia animi virtuti consecrarunt, ex illis Gabriel Capitaneus Mlaucn. & maior domus Reginae Polon. Ex fratre eius Stanislao, Sebastianus, Tyrocinia nobilis actus, in Regia Augusti Regis acue-
rat. Hinc*

rat, hinc grauis & expertus miles euasit, sicut ex externarum regnorum studiis & moribus, salutaris in consilio, & Secretarius S. R. M. fieri meruit: Quapropter ex Curia Reginae Annae, coniungem de armis lelita, domus Czerminsciorum acceperat.

Inuide, ne odias fortunatum, quem Deus amat.

Olescij, in Maiori Pol. Et antiquitate domus & virtutum progressu, omnibus bonis amabiles, & Regni Principi grati. Ioannes Oleski Subdapifer Reginae Annae, qui ex pedisequis Reginae, Barbaram Sczepieczka coniugem habuit. Vir conuersatione affabilis, moribus grauis, nec degener fuit posteritas.

Mniszewscij, in Płocén. Palat. Qui propter celebre ingenium, multos sibi familiares compararunt, & propter mores plurimos amicos.

Bieganowscij, in Posnanien. Palat. Hos iuxta Theognidis sententiam uti viros bonos sequitur prudentia, verecundia, fortitudo. Quapropter Nicolaus, miles audax laudis, in Vngaria strenue in acie obiit. Stanislaus Stephano Regi Pol. affabilis eiusq. Pocillator. Albertus Canonic. Posnanien. & verus cultor religionis fuit. Bieganouium, & ista tempora, (dum scilicet Supremum Praefectum exercituum Stanislaus Koniecpolski gerit) Statorem castrorum Regni, atq. externarum nationum gentis Alemanae Rothmag. insignem obseruant.

Rybfcij, in Gostinen. districtu, quibus dum honestum deliciis sit, in honores vocantur: hinc Dapiferi Gostinenses, & optimi Reipublicae ciues fieri meruerunt.

Czapfcij, Horum virtutes & merita dum lego, dictum Alexandri Magni illis ascribere non dubito. Miserat Phocioni Atheniensium ciui centum talenta: quaerit ille ex Legatis, quamobrem ex tanto Atheniensium numero sibi soli ea mitteret, responderunt: quoniam solum te ipsum existimaret honestum egregiumq. virum. Ita dico Czapfcij egregij viri in bello, in scientia, in Repub: titulis, honoribus, praemiis donandi sunt. Nam Cruciferorum Ducem Czerwonkam dictum fortiter & sapissime Czapski pugnando victor euadebat, donec ab iis occisus esset. Domaratus vero non solum ingenio & scientia praestans, sed & Reipub. summe necessarius fuit. Andreas Subiudex sui districtus Dobrzyne. in Comitibus Regni multoties legatus, & in consilijs priuatis ac publicis felicissimus, ex Skarbkowna reliquit Andream, filium Rothmag. S. R. M. in Moschouia, & Serenissimo Regi Stephano. ob insignes in militari actus notissimum.

Baranowscij, in Sendomirien. Palat. Qui dum perpendunt quod gratis mori damnum sit euident, ut nomen illorum super sit, id quod est optimum, virtus & militia, ab illis amplectitur. Vnde Stanislaus inter iurgia seminantes & fouentes, facilis & felix, ex strenuo milite mediator

mediator: Eius posteritas, iniecta virtutū semina, honorificè promouet. Siedleccij in confinibus Regni Palat. Chyouien. & Podolia, quos ipsa nobilitas in terrestres titulos iucundè promouebat. Eorum posteritas, nec modo militarem aspernatur. Rationibus enim aluntur hominum opera.

Soieccij, in Rauen. Terra. Qui pietatem spirante secunda fortuna decenter colunt, Quapropter & Regum aulici, & Ecclesiarum Canonici religiosissimi.

Kazanowscij, à Kázánow in Palat. Lublineń. districtu Lukouien. viri bellicosi, virtute clari, Regibus suis fideles & chari: Paproc. in Stem. ex Historicis refert Dominicum Regis Casimiri Succamerarium Radomirien. Napolomiceń. Capitaneum, qui in bello Prutenico sub Choynica, à densissima & valida hostium manu circumdatum Regem incolumem, ex acie in tutum locum Bidgosciam eduxerat, pro quo officio sibi præstito Rex multis eum honoribus & donis orauerat. Huius filius Stanislaus fuit Succamerarius Lublinen: & Iudex Sandomirien. Alter erat Nicolaus, Henricus III. qui ex captiuitate Turcica, in qua per annos 20. detentus, ab eodem Turca à quo captus erat in patriam reductus, cum eo usque ad mortem in amicitia summa & tanquam fraterna mansit. Quartus Dominici filius, Bartholomæus Aulicus Regis Sigismundi, & Iudex Terræ Lukouien. Sigismundus Kázánowsky Archicamer. Regni Capit: Kochonawsen. Solecen. Globutecen. Mucharouien. &c. In cuius locum & officium Archicamerarius, successit eius filius Adamus Solecen. Borisouien: Kozinicen: Capitaneus, in armis strenuus, & ingenio polens, Serenissimo Regi Wladislao III. charus, à quo & dignitate Castellaneatus Sandomirien. est ornatus. Qui non solum totius Patriæ Optimatum, qua priuatim, qua publicè insedit affectibus, sed totius ferè Orbis Christiani Principum studia, in eum tanto ardore, imò fatali quadam beneuolentia consenserint concertarintq̃, ita omnium seculorum fortunatos procures insignitè præcelluit. Eius frater ueterinus Stanislaus Capitanens Krosinen: & Predborien:

Bartholomæus Kázánowski, Castell. Zauichosten: vir equi rectiq̃ tenax. Catholica fidei & S. Romanæ Sedis authoritatis zelator maximus, huius filius Dominicus Capitaneus Lukouien. & Bartholomæus.

Hieronymus Kazanowsky Vexill. Sādomir: filius eius Adamus S.R.M. Secretarius, & Rothmag. Alter Suentoslaus est Pocillator Sādomirien.

Martinus Kazanowski, bellorum usus inter paucos, permulta stipendia operamq̃ multis in expeditionibus egregiè positam, Chotinium pro bello contra Osmanum Turcarum Tyrannum proficiscenti Serenissimo tunc Principi, nunc feliciter regnanti Wladislao

III. adiunctus, eius Prætoriam cohortem regebat, ad æstimationem simul honoremq; Principis ac salutem Reipub.: enixus. Hic postea factus Exercitus Ductor Campestris, & Palatinus Podoliæ cunctis bonis merentibus, Obijt: tali Epitaphio post mortem est decoratus.

D. O. M.

Illustri & Magnifico Martino, à Kázánow Kázánowski.

G E N E R E,

De armis Grzymaliorum clarissimo

P R V D E N T I A,

In toga Senatoria, primum Castellano Halicieñ: post Palatino Podoliæ amplissimo.

F O R T I T U D I N E,

In fago, Exercituum Regni Duci Campestri bellicosissimo,

M E R I T I S,

Bohuslauieñ: Zuinogrodeñ: Tlumaceñ: Predborieñ: Nisineñ: Capitaneo dignissimo,

F I D E,

Bello & seditione ciuili, & alias semper sensus in Republica optimi tenacissimo

P I E T A T E,

Bellis omnibus quibus à puero ad extremam vsque senectam vel interfuit, vel præfuit, in quibus victoriarum, vel socius, vel author fuit, vt pote Liuonicis, Scythicis, Turcicis, Prussicis, Moschouiticis, felicissimo.

T R O P H A E I S,

Ad Thelasinum, Kiercholnum, Auzonam, Lopuschanos, Klafinum, Smolenscum, Moscham Ducalem, Chotymam, Ornetam, cum victoribus Regibus, & Ducibus suis, ac per se crectis celeberrimo.

F E L I C I T A T E,

Qua post Cetsorianam cladem penè solus è Scythica captiuitate, diuinitus euasit salus, & in difficillimis conflictibus, pluribus ipse acceptis vulneribus, viuaci senectæ ultra 70. annos gloriosæ pertrahendæ, & morti naturaliter oppetendæ, est seruatus, insigni

Virtute & scientia bellica,

Quâ eodem Duce Vladislaus IIII. Inuietissimus Rex Poloniae, Smolenscum arctâ obsidione liberauit:

Plusquam 100. Millia Moschorum parua manu obsedit, Ex multis propugnaculis in vnum compulit

Seinum

Seinum Ducem sui exercitus & armorum deditioe adegit,
 Moschouiae Imperatori, victor pacis leges dedit;
 Et ab ea parte plenam victoriam retulit,
 Regnum accessione tot Prouinciarum auxit.

Ad posteros gloriosissimo,

Omnibus magno sibi ipsi minimo:

Et sub proximo lapide exuias mortalitatis deponenti, Anno salu-

1636. 4 Kalend: Octobr: pie vitâ functo, mæsta proles posuit.

Filius eius Dominicus Capitaneus Bohuslauieñ. ac in Castris Exer-
 cituum Regni Notarius, Alter Adamus Capitaneus Tlumaceñ:

Smoguleccij, in Maiori Polonia decore fortunæ clari, inter quos Mat-
 thias Smogulecki Capitaneus Bydgosciensis, hac ætate primas tene-
 bat: Vir singularis doctrinæ, quam cum zelo religionis & patriæ
 facile iunxit, & optimum suæ eruditionis specimen, in lucem editis
 libris, monstrauit. Eius Consors ex nobilissima familia Radwan,
 illius Magni Palatini Cracouiensis Zebrzydoui filia, tres filios ge-
 nuit; quorum maior natu, dum Patriæ in Capitaneatu Naklensi
 munera fideliter obit, & assessorem Tribunalis Regni agit, diuinio-
 ra præmeditans, Societatem IESV ingreditur. Succedit Iacobus
 Smogulecki frater germanus, quem splendor propriæ virtutis & mo-
 rum pietas spectata, nullo suspecto religionis cultu ornata, maximè
 commendat. Et patriæ amor, cui dum salutem omni molitur arte,
 paterna telure relicta, Flandriam, Galliam, Italiam, permeat: stu-
 dijsque præcipuis gaudens, Regi Vladislao IIII. feliciter moderno,
 cui (omnibus officiis fidelitati debitis) sincerus fuit, eiusque Auli-
 cus, postmodum Capitaneus Naklensis factus; quo in munere existens
 tantum decoris sibi accersuit, vt decreta eiusdem tanquam oracula
 à iudicijs Tribunalicijs Regni mirarentur & obseruarentur. Vir e-
 rat in omni genere virtutum non inops: hic cultus veræ religionis:
 hic deuotio peculiaris erga Deiparam, quam solemnè introductione
 Archiconfraternitatis Sacratissimi Rosarij, in templum Visocense
 conditionis propriæ testatus est, multis apparamentis, Clenodijs, pro-
 uentibus auctis. Amore pauperum & religiosorum, sed maxime fa-
 milia Prædicatorum, quàm singulariter suis beneficentijs & sincero
 affectu prosequabatur, clarus. In subditos largus: in æquales huma-
 nus, in conciliandis animis discordium facile felix: plenusq; virtuti-
 bus, Obijt Anno salutis 1639. Cuius Consors Zophianna de fami-
 lia Niemoiensium duos reliquit minores optimæ spei talis parentis
 filios. Superest tertius frater eiusdem Iacobi Smogulecky Florianus,
 qui in exteris nationibus studiis vacat, futurum decus & patriæ co-
 lumen. Extant & alij eiusdem gentis Smoguleccij viri, non minus

virtutibus quàm fama heroica in Maiori Polonia insignes. Non exiguum sanè inclita domus Smogulecciorum attulit Turribus Grzymaliorum splendorem: Fertur vt autor est Pompilius lib: 5. quod Cosdras Rex Persarum subiugata Asia & Africa, iusserit edificari turrim excelsam argenteam, cum Throno desuper aureo, gemmis ornato: latebant & multa foramina, per quæ aqua ad instar roris stillabat: muniuit eandem & tormentis bellicis, quæ ad instar fulminum emittere mandabat: sicq; suam turrim in laudem vanæ gloriæ magnificam faciebat. Maiorem planè attulit familia Smogulecciorum turribus Grzymalâ magnificentiâ: altæ enim sunt, & eminus facile visibiles, quarum nititur virtus perspectiua splendescere facit. In illis Smoguleccij Thronum aureum veræ religionis, gemmis multorum & exemplorum bonorum ornatum collocarunt. In illis foramina non occulta sed apparentia, per quæ aquam suæ doctrinæ, & singularis eruditionis stillabant hic, stillabant & alibi. Quid quæso sibi vult illud, quod quidam Sapientissimus Præceptor, in urbe Romana ad interrogata cuiusdam Illustrissimi Nobilis Poloni, facta his verbis: Quibus interim hic nobiles Poloni occupantur: Respondit Varij, variis: soli Smoguleccij studiis ingenuis vacant? Vacabant certè, quorum vnus in facie totius Ecclesiæ, in omni scientiarum genere Princeps: alter tum in Patria, tum alibi doctrinâ, prudentiâ, facilitate in agendis clarus. Easdem turres Grzymaliorum Smoguleccij munitas habent, si non materiali tormentorum genere, satis & plus est affectu & sinceritate quàm pro omni occasione inseruiendi patriæ satis superq; commonstrabant. Frustra Vegetius iactat turres ambulatorias, quæ erant mobiles, nunc ad Castra, nunc ad Arces. Grzymaliorum turres ambulatoriæ sunt, dum Smoguleccios nunc ad Castra, nunc ad arces, nunc ad armatam Reipub. & Patriæ defensionem, nunc ad subselia iuridica, nunc tum ad publica, tum priuata patriæ & amicorum obsequia mouent. Et vt paucis multa complecti liceat, in turribus Grzymaliorum Smoguleccij, & decorem fortunæ ac familiæ: & decorem patriæ: & decorem animæ collocarunt. Viuant superstites diu felices.

HAMVS seu CHRI- NICKI.

DELINEATIO.

EST hamus ab vtraque parte, ex quo extrahuntur grandiores de flumine pisces. Hamus sunt sursum erecti, infra ad hamum est crux coloris albi in campo rubeo.

ORIGO.

Contra Tartaros dum vigilas Wolhyniæ Princeps desertis in campis teneret, Chriniciorum primus cui talia arma collata fuerunt, longe ab exercitu in lacu hamo deducebat pisces, casu aliquot hostium accurrerunt, qui proiecto hamo, equum celeriter possidet, consertisque manibus, occidit aliquos & disperfit aliquos, vnum denique captum Duci suo adduxit. Cognito hostium numero & loco Dux quasi omnes oppressit, & vigilanti militi arma hæc Hamum & Crucem contulit.

INÆSTIMABILE OPVS.

Romanorum aliqui non dedignati fuerunt imponere cognomina familijs à piscibus. Quapropter comentator Alciati *Embl.*

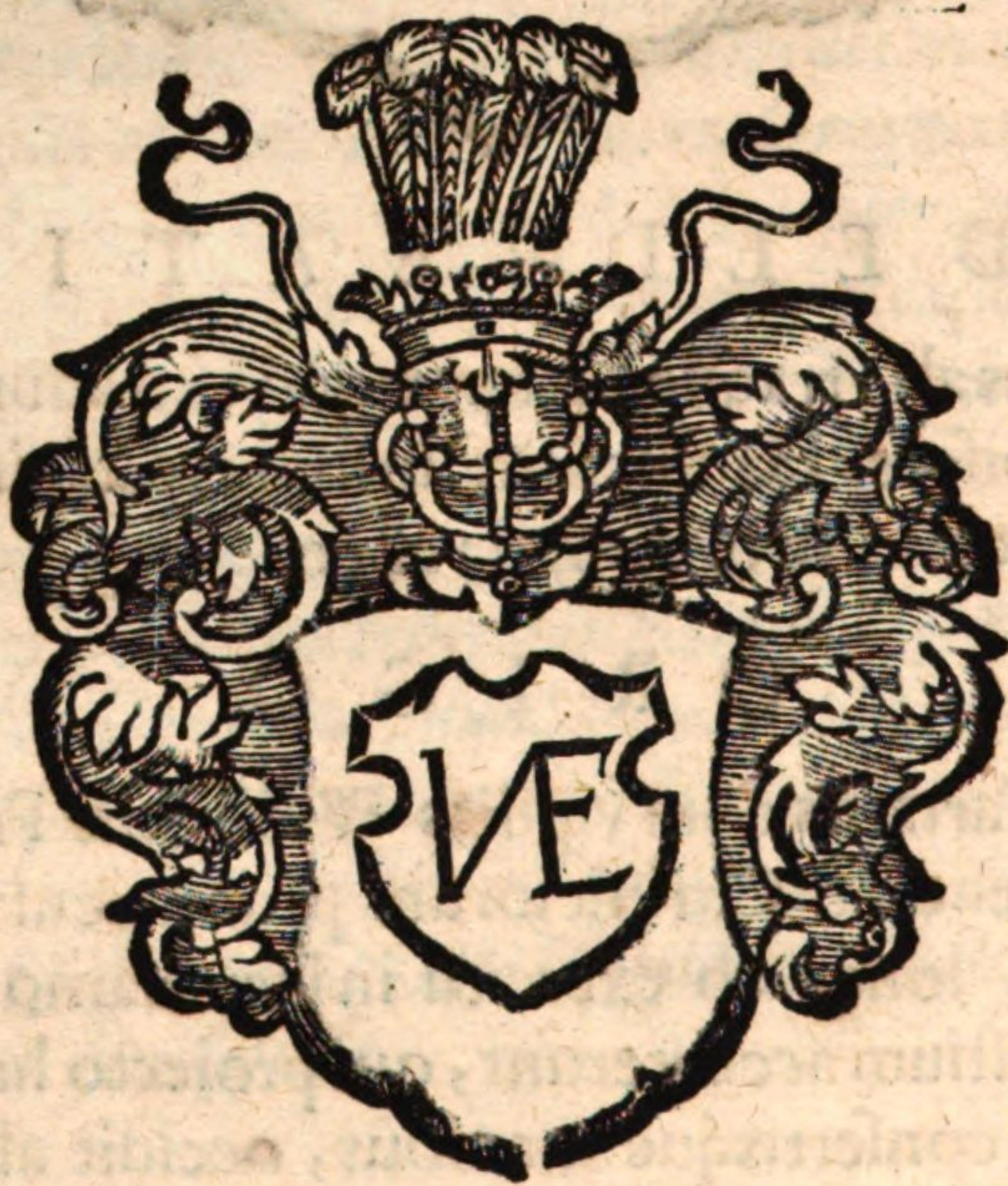
170. *refert*: Sergium vocitatum fuisse Orata ab Aurata pisce marino, optimi saporis & coloris aurei, eo quod primus viuaria instituerit. Multo dignius Chrinicij à pisce & hamo familiam suam notabunt, dùm loco pisciseorum parens piscatur hostem, pacem, honorem. Auratus piscis, coloris quidem aurei est sed omnium timidissimus, nam maris reflexu, sub littoralium arborum radicibus occultatur, ibique frondium agitatione exterritum facile capi, quasi quadam deditioe. Aurei me hercule pisces erant, quos antecessor Chriniciorum piscabatur, dùm piscando pisces victoriam de hoste accipit, sed in hoc differunt pisces Chriniciorum aurei, ab aureis piscibus marinis, quod hi timidissimi, illi audacissimi, isti semper victi, illi semper victores. Quapropter usque modo milites strenuissimi, bellatores fortissimi, victores laudatissimi in castris numerantur, admirantur.

FAMILIA CHRYNICIORVM.

In Wolynia Chrynicij clari & ingeniosi Minervæ & Marti dediti.

HARATINOVICIORVM,

seu CHARATINOW.

DELINEATIO.

Diversimodè arma delineata video. Alij enim duas litteras maiusculas latinas, inuicem iunctas delineant, videlicet litteram N & E. Alij litteram V & E. vt legendo primas. NE. legamus, legendo secundas, legamus VE. Pinguntur in campo rubeo litteræ coloris aurei, super galeam quinque pennæ Strutionis.

ORIGO

Aliqui ex Græcia allata fuisse referunt, sed quo pacto non facile inuestigare. *Originem Paproc. in suis operibus refert.*

V I R T V S E X C E L S A.

Nullibi litteræ vacuæ, sed vbicunq̃ue ponebantur ab antiquis Romanis, sensum legitimum ferebant. Si scriptæ fuerant litteræ, N. D. erat sensus, *Neci dandum*: si N. L. erat sensus, *Non liquet*. Ita *Pier. lib. 42. Cap. 53.* Vnde & litteræ in arma à Græcis, ac Lithuanæ nobilitatis Illustribus viris assumptæ, vocabunt suum legitimum sensum. Et meo iudicio si sunt litteræ N. E. erit sensus *Nobilitas excellens*, si vero sunt litteræ V. E. erit sensus, *Virtus Excelsa*. Nil enim conuenientius nobili est, nec quando fuit, quam nobilitatis excelsæ encomium, & virtutis celsæ excellentia. Sola enim apud Deum nobilitas est, clarum esse virtutibus. Ergo armis vestris inscripta maneant, auro, & adamantino calamo, quod B. Nilus ad excelsam virtutem radicandam, vitiumq; omne abolendum docebat:

Væ impio; quia cum illuminabuntur omnia, tum ipse solus obscurabitur.

Væ iniusto, ad iudicem enim austerum & iustum legislatorē perget.

Væ socordi, quæret enim tempus quod male consumpsit & quærens non inueniet.

Væ superbo, nam cum sepulchrum ingreditur, quis nam sit, intelliget

Væ scortatori, quoniam stolla eius nuptialis sordebit, & ex Regiis nuptiis turpiter eiicietur.

Væ delicatis, nam tempore exiguo tanquam vitulus iugulandus saginabitur.

F A M I L I A C H A R I
T A N O W I C Z.

Ioannes vel Iuanus Vexillifer Nouogroden. Augusti Regis Poloniae temporibus prudens & audax miles. Conducebat Moschos plurimos Regi, ut Echo illius maneat:

Non me delectant vani monumenta Poetæ

Qui Decios, Curtios, Æmiliosque canit:

Sunt sua Sarmatico propria ornamenta Quiriti,

Non desunt nobis Æmilij, Decij,

Hic libertatis custodia vendicat omne

Punctum: virtutem suscipe, disce, cole.

Reliquit filium Semionem, vestigia parentis non segniter obseruantem.

HELM

HELM: GALEA, aut CASSIS.

DELINEATIO.

*Galea cum
cornibus &
foliis quercina.*

EST Galea hastiludialis, ex qua prodeunt duo cornua pecorina, inter quæ est cauda pecoris iuxta *Dlugossium*, iuxta alios duo folia quercina virida. Desuper sunt tres pennæ Strutij in campo rubeo.

ORIGO.

BOleslao Kriuoustio cum Pruthenis & Pomeranis Anno IIII. bellum ducente, quidam ex hostibus ita monstrose armatus, & ornatus, in medium processit, clarum militem ad se euocando. Prohibuit Rex nobilem procedere. Vnde militis cuiusdam equifostafarius processit, qui insultanti hosti, ita armato gladio vibrato sub colare, caput cum brachijs ademir. Secuta est postmodum victoria, nam hostium 27. millia occisa, duo millia in captiuitatem redacta. Ille verò monstrum illud dum Regi obtulit, nobilis facti titulum cum prædictis victoriæ suæ signis in perpetuum memoriale accepit, *Ita Paproc. in Stem. Nob. Pol.*

INSPE

INSPERATVM AVXILIVM.

M. Valerius Romanus, vt Liuius refert cum Gallo, quodam al-^{Valerius}
 tæ ftaturæ aduerfario & hoſte olim euocatus dimicans, inſpe-
 rato auxilio beatus fuit, vt pote, in cuius hoſtis caſsidem
 coruus inuolans, eidem ita hoſti oculos vellicauit & obfuſcavit, vt à
 Valerio tandem ſuperatus ſit. Vnde huic Valerio ab Auguſto Cæſare ^{Galea cum}
 ſtatua erecta eſt, cui coruus in galea ſublimi ſederet, in tanti portenti ^{coruo.}
 monimentum, & ab inde Valerius à coruo Coruinus cognomina-
 tus fuit. Hanc victoriam ſi tamen ſpectes, inſperatum quidem fuit
 auxilium, at non propria virtute partum. Veſtrum verò, ô Helmi-
 j, inſperatum quidem auxilium, nam nudus contra armatum, inex-
 pertus nec miles, contra expertum & militem proceſſit veſter Achi-
 les: ſed in hoc Valerium exceſſit, quod propria virtute partum fue-
 rit, dum manu gladio monſtroſum caput & galeam ade nit, ac vi-
 ctoriæ certæ, Regi omen ſecurum detulerit. Vnde i le à coruo
 Coruinus, vos à Galea & Caſſide, Galeati & Caſſides nuncupabi-
 mini. *Ezech. 27.* Ore Domini Propheta dicit ad Tyrum ciuitatem:
Perſæ & Lydi & Lybies viri bellatores, galleam ſuſpenderunt in te pro ^{Galeata ſa-}
ornatu tuo. De vobis verò dicendum venit, Prutheni, Pomeranij, Rex ^{milia}
 exercitus miles, viri bellatores, ſuſpenderunt galeam in vobis pro or- ^{Galea ador-}
 natu veſtro, ſed ad ſuum etiam inſperatum auxilium. Vnde meritò ^{natur ſuſpēſa.}
 Galeati nuncupamini. ^{Galea in aux-}
^{ilium.}

CONSTERNET NEMO.

E Leganti acumine & dicto, expreſſit thematis ſenſum Virg. 12.
 Æneidorum:

Fixumq; latronis

Impavidus fregit telum, & fremit ore cruento.

Impavidus

Porrexit legendum Froſtard. Symbolum Carol. VI. Galliarum
 Regis, Caſsidem coronatam ſtrutionis pennis diſtinctam, quam lan-
 cea quatit. At ſenſus Symboli eſt. Dum Rex tenderet in Britonum ^{Caſſis cum}
 Prouincias, ac per Cænomanos iter faceret, occurrit ei vir pauper in ^{Lancea.}
 ſyluis, qui tenuit Regis equum, dicens: *Ab Rex, ultra ne pergito,* ^{Carol. VI.}
ſed potius redito, es enim à tuis venditus, quæ reſ territauit, commo- ^{Galeam Re-}
 uit, & expalluit Regem, ſed præfecti audentius pergunt. Vbi Rex ^{gis ſpectrum.}
 verba moderando pauperis dum atton tus vadit, puer Regis, qui
 ferebat haſtam in caſsidem, quam ferebat alter puer, demifit: quo ^{Lancea in}
 ſtrepitu & ſpectro hominis, Rex perturbatus furenti ſimilis enſem ^{caſsidem ce-}
 vibrat, velut inter hoſtes acclamat; *agite, perдите proditores:* ſic ^{cidit.}
 inceptum bellum conſternatus à nemine moriebatur. Optime *Plin.*
lib. 28. Cap 19. Pellis aſinina iniecta pauidos infantes facit. Veſtræ ^{Pauidū facit}
 Helmij ^{pellis aſinina.}

Helmiij Galeæ sunt tituli isti. *Consternet nemo*. Nam monstra & spectra, tollitis monstro, fortitudinem fortitudine, viriditatem viriditate superatis, hoc namque galeis concessum à Domino *Hierem. 46. State in Galeis, polite lanceas. Quid igitur? Vidi ipsos pauidos, & terga vertentes, fortes eorum casos.* Et infra: *Quia dies interfectionis venit super eos, & tempus visitationis eorum.* Quapropter nedum vera galea sed similitudinaria hostium terror & victoriæ causa Præmisso Principi Lechorum (qui Galeas ex corticibus tenerioribus arborum confectas ad hostilia castra oriente sole exposuerat) fuit. Vestris igitur Galeis scribendum erit. *Consternet nemo*. Scytharum Princeps quidam Regi Hispaniarum respondebat: Si vester Princeps equum sibi non mundat, quomodo mecum pugnabit? quasi ascriberet sibi, *Consternet nemo*. Cum vestris Galeis est equum nedum scire detergere & ornare, sed uti & potiri equo. Vnde satis vobis ascribendi isti tituli erunt. Anno 1516. Scythæ Galeis vsi fuerant in bello Buscen. sed ad Wisnioueciam à Duce Wisniouecen: trucidati, licet toti erant in ferro. Sic vestra Galea stetit & stabit.

GALEA SALVTIS.

Galea salutis necessaria homini ad salutem. Ad Ephes. 6. Virtutes Theologicae.

Mirifice galea salutis commendata est in scripturis sacris, quam uti necessariam absolutè ad consequendum æternitatis finem, nobis D. Paulus commonstrauit, dicens: *Et galeam salutis assumite.* Virtutes Theologicæ, Fides, Spes, Charitas, nobis hæc galea denotantur, nam sine fide impossibile est placere Deo. Spes autem non confundit, at sperantem in Domino misericordia consequetur. Charitas verò quæ horum est maior nobiscum in coelis coronabitur. Vnde Gabriel Symeon Florentinus in Emblem. Galeam depinxit in altari, supra quam è coelo manus patera effundit aureos. Quo exemplari exprimebat illustris viri & Catholicissimi Lucani Mathæi Balbani sacram intentionem, qui quotidie orabat Dominum, nullas sibi diuitias dari, aut rerum affluentiam, nisi simul cum eisdem recte vtendi voluntatem ac rationem. Hinc doctos viros alebat, plerisque stipendia suppeditabat, aras implebat, milites conseruabat. Dignum Principe votum, qua re tali Emblemati adscriptum dogma expetendæ opes ut dignis largiantur. Talem galeam vestram, ô Helmiij conspicio, affluit honoribus, diuitijs, bonis; nam abundans manus è coelis vobis dignis dispensatoribus illa non negauit, sic diuitiæ & honores cedunt vobis in retributionem, & galea in galeam salutis. Sed vnum mihi restat quo galea, galea salutis fiat, adhuc dicendum Isaia 59. dicitur: *Vidit Dominus quia non est iudicium, & vidit quia non est vir, & apporiatu est, quia non est qui occurat, & saluauit sibi brachium suum, & iustitia eius ipsa confirmauit eum*

Galea super altari. Galeam è coelo implet auro.

Opes expetende ut dignis largiantur.

uit eum. Indutus est iustitia ut lorica, & galea salutis in capite eius, Galea salutis
in capite ob
vindictam suam
mendam.
indutus est vestimentis ultionis, & opertus est quasi pallio Zeli. Sen-
sus SS. Patrum est. Omnipotens Pater Filium suum in vindictam
contra impios & iniustos armabit, contra iustos misericordem
faciet. Vnde dicitur galea salutis super caput eius. Et vestris Galeis
salus ascribitur. Est namq; vir in vobis qui faciat iudiciū & iustitiam Galea in ca-
pite ob iustitiam
perfectionem.
in terris, Tribunalia iudicia Terrestria & Castren. quibus præstis &
præfuiſtis, testificantur de vobis. Iustitia vobis virtus, in Xenodo-
chijs, claustris Religioſorum, & Ecclesiarum custodibus, rebus ipsis
à vobis depicta, saluat brachiū vestrum, & galeam vestram, galeam sa-
lutis effecit. Vnde Homericum carmen supponam vobis, cum Ga-
lea salutis sit in capite vestro, hoc est in principio cuiusque operis.

*Quando vir haud nequam nec stultus videaris,
Per multum salve, atq; vale: Dij prospera donent.*

Precare bene

S O C R A T I C V M R O B U R.

Antisthenis Philosophi dictum est: *Virtutem sibi sufficere ad
felicitatem, nec ulla re opus habere nisi robore Socratico.* Certe Laert: lib. 6.
Cap. 1
carentem tali robore, opus dicere: *Non putaram, habentem ve-* Non putarā.
ro illud, dicere Putaram. Vestras galeas dum aspicio, ô Helmij, So-
craticum robur vobis concedo. Virtutem, fortitudinem, perseue-
rantiam, & omne pulchrum & bonum. Diogenes percussus in fa- Facies Ga-
leata.
ciem dicebat: *Nesciebam me debere habere galeatum caput.* Vos scitis:
Athenienses tumultuabantur ob versiculum recitatum:

Quid turpe, ni videatur hoc utentibus.

Quibus adiecit Antisthenes.

Quod turpe, turpe est, siue creas, siue non.

Vester autem tumultus in his Galeis vestris cornua & cauda, vel
folia querci, non ob turpe, sed ob virtutem atque ipsius pulchritu-
dinem, sunt galeæ istæ ignominia hosti victo, vobis victoribus sunt
gloria virtus & pulchritudo. Addidistis enim ad virtutem vestram,
illam virtutem, cuius armatura non potest detrahi. Nam ensis, cly-
peus, excutiantur: virtute autem præditus, nunquam non arma-
tus est, nec vinci quando potest. Vnde Cef: *Ripa in sua Iconolog.*
par. 3. Virtutem depingit insuperabilem, hominem optimè ar-
matum, qui in manu dextra hastam, in sinistra scutum, in qua aui-
cula portat ramum oliuæ, cui inscriptum: *Nec sorte, nec fato,*
Quare Alciatus tale Emblema fecit virtuti heroicæ & beatæ.

Bellerophon ut fortis eques superare Chymeram.

Et Licij potuit sternere monstra soli?

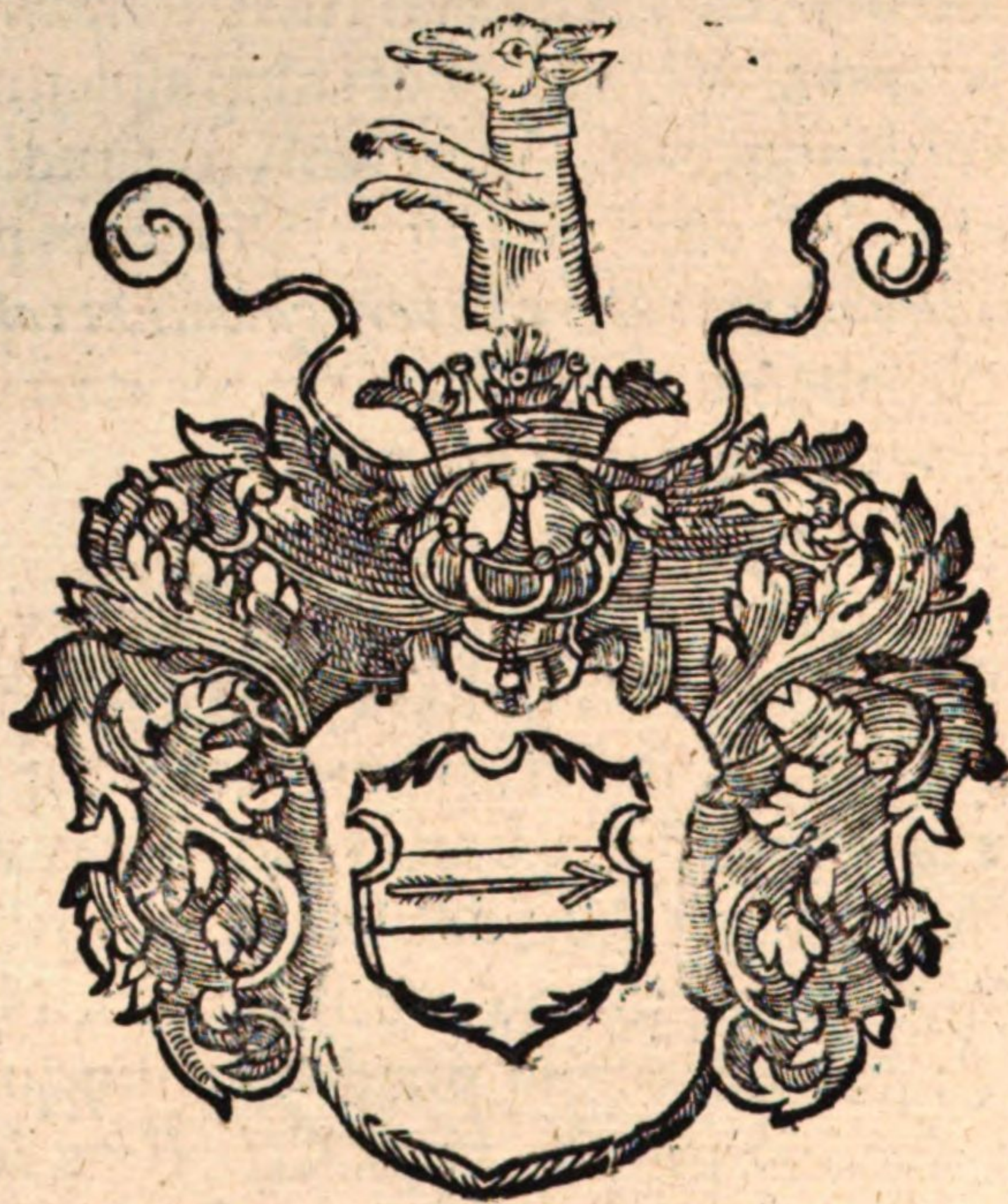
Sic tu Pegaseis rectus petis aethera pennis

Consilioque animi monstra superba domas.

FAMILIA HELMORVM.

ARmorum meminit Dlugoffus: Helm seu Arma sic dicta, galeam habens hastiludiale pro insigni, ex qua prodeunt duo cornua pecorina, ex quibus prodit etiam pecorina cauda. Quis eiusmodi armis utatur, scire non potui, vidi tamen in Ecclesia nostra Laticouensi in Podolia eiusmodi arma, inter alia de mortuorum virorum insignia nouiter in Serico efformata. Vnde colligo eiusmodi familiam benedictione Dei in hæc tempora stabilitam: Obserua igitur diligenter quod Eccl. 10. admonuit, *Regnum à gente in gentem transfertur, propter iniustitias, & iniurias, & contumelias, & diuersos dolos.* Obserua, inquam, nam his quoque malis, periculus in familias quandoque velociter inducitur.

H E L T.

D E L I N E A T I O.

*Sagitta per
medium aeris*

EST sagitta, per medium aeris volans per longum, in campo albo, coloris rubei. Campus verò scuti formam refert coloris nigri super galeam. De illo *Paproc. in Nido virtutum*, super galeam caput cum extenso collo canis venatici, charta linguam expressam gerit.

O R I G O.

IN Regno Poloniae antiquissima arma, unde & *Starza* nuncupata sunt. Scriptores non referunt, quibus meritis atque medijs collata fuerant, ratio tamen indicat, quod magna tentanti in medio furentis Martis, collata fuerint. Allata sunt ex Germania à Noremburga.

S A G I T T A S A L V T I S.

Graue & magnum in sagittis contemplatus fuit, *Corn. Tacit.* dum de bello Germanico referendo dixit: *Sola in sagittis spes, qua inopia ferri ossibus exasperant:* Salutem namque in ipsis *Sola spes in sagittis.* miratus fuit, 4. *Regum Cap: 13.* Ioas Rex Israel descendit ad Eliseum proximum morti, qui flendo super eum, dicebat: *Pater mi, Pater mi, , currus Israel, & auriga eius.* Cui Eliseus, *Affer arcum & sagittas.* Cum attulisset, ait Regi: *Pone manum tuam super arcum,* & superposuit Eliseus manus suas Regis manibus, & ait: *Aperi fenestram orientalem, & iace sagittam; & iecit.* Et ait Eliseus: *Sagitta salutis Domini, & sagitta salutis contra Syriam, percutiesque Syriam in Aphec. donec consumes eam.* Quid clarius dicendum erit, inter sagittas, esse sagittam salutis. Vestram nemo per nubem impulsam sagittam, quis salutem afferentem patriae non specificabit? Dicebat Iustinus, *lib. 41. de Parthis.* Hi pari cura liberos suos habent, & equitare & sagittare magna industria docent. Vobis verò, militaris cura praedecessorum meritis commissa, non alio fine, quam patriae defensionis, & Regis munimine, praecordijs inhæsit, ut in vobis perficiatur, quod *Cic. ad Attic. lib. 5. dixit:* Magna tormentorum copia, multis sagittarijs, magno labore, apparatu, multis faucijs, incolumi ex nostris exercitu, negocium confecimus. Hoc antiqua arma vestra, hoc in multa tempora deducta familia, hoc virtutibus, scientia, exercitio clara progenies vestra, secum tulit & significavit. Sitis salus Regno & Reipub. dum sagittipotens, solis *Sagitti potens solem sustinet.* hunc sustinet orbem.

M E R I D I E S S A T V R N I.

Figurando meridiem Cæs: Rippa in 3. part. Iconologiae, ponit in dextera manu iuuenis sagittam, tum ut doceat radios solis penetrare intima terræ & maris, tum omnem ymbra noxiam, à rebus subtrahere. Vnde Ouid. *lib. 2. Metham.*

Iamque dies medius rerum contraxerat umbras.

Meridiem Saturni, si quis finxerit, non aliud dicat, quam quod

noctem & umbram à Regno depellit. Sagittarium vestrum meridiem Saturni dicam. Nam Sagittarius ille, qui sustinet orbem, dum Idibus Februarij occidit, dicente Columella vehementer hyemat, dum verò oritur, quodam modo meridiem præfert. Sagittarius autem vester, qui sustinuit impetum hostium occisionem ferentem: (depellendo vires, hastas, tormenta illorum) meridiem nostro exercitui attulerat. Vnde nobis risit Saturnus, illis verò fremuit. Volans sagitta vestra per medium cœli quid? lætitiā hanc meridiem Saturnicæ defert. Dux Cosacorum Saidacius, nuncium Constanti-nopolis Patriarchæ Schismaticum, dum reduxisset annis ab hinc 13. in Sorokam Moldaviæ, quidam Mechmeth interpretes Soltani Galga illi miserat venaticos canes. & arcum electum cum sagittis, muneris loco, miratus audaciam hominis, ferentibus dixit Scythis: Vnde novit me venatorem esse confrater vester? venor, sed Scythas & Turcas in campis: referte pro munere mittenti. Opto ut Deus Max. det mihi vitam & vires impellere sagittas ex hoc arcu in præcordia & mittentis, & fortissimorum Scytharum. Cessit omen. Nam sub Chotino in præsentia Vladislai Principis, nunc diuinaprovidentia Regis Poloniæ Turcis & Scythis atro horore stetit. Talis est vestra sagitta: Novit venari famam, venari gloriam, novit patriæ laudem, sibi amorem, hosti afferre terrorem. Veteres meridiem mediam noctem dicebant: inquit Varro: *Nos diem mediam nuncupamus*. Sitis ergo meridies die & nocte, qui estis familiæ antiquæ. Sitis meridies Saturni & Iouis, hoc est, & in pace & in bello, in toga & in sago, Regi, Regno, Senatui salutares.

S A G I T T A F O R T I S.

H Oratius 3. Carm. Ode 10. acute de forti Sagitta. *Interim dum tu celeres sagittas promis, hæc dentes acuit time ndos*. At simpliciter fortem sagittam nec quando fallacem multa faciunt.

Coluber sa-
gitta occidi-
tur ad venire
filij.

Alco peritissimus sagittarum iaculator, cum vidit filium suum colubrum inuasisse, & cum discrimine vitæ cingere, uti peritissimus iaculator sagittarum, arcum tetendit & colubrum occidit, filium non ledendo; mirabile hoc opus fuit. Sed addit M. Manilius. Ars erat, esse Patrem. Tamen erat sagitta fortis, & sagittator fortissimus. Sed fortior mihi sagitta est, quam 4. Esdræ Cap. 16. vidi. *Nunquid repellat aliquis sagittam à sagittario fortissimam? Dominus fortis immittit mala & quis est qui reppellet eam?* Si verò mittet sagittam suam in vindictam. quam fortis sagitta sua erit? Ierem. 50. quid dicatur, accipe. *Ecce ego suscitabo congregationes gentium magnarum de terra Aquilonis, sagitta eius quasi viri fortis intersectoris, non reuertatur vacua, quoniam exultatis, & magna loquimini diripientes hereditatem meam*

Sagitta in
vindictam
Deo missa.

meam, quoniam effusi estis sicut vituli super herbam & mugistis sicut tauri. Sed quis nisi impudens negabit fortem sagittam & sagittatorem Deum? Vestra sagitta ut sit fortis atque conformis veterum heroum familiae vestrae, sagittas vestras tinctas habete, non quidem Gathorum more de quibus Quid. de Ponto Eleg. 19. ad Seuerum. *Sagitta tincta*

Nulla Gathis totagens est truculentior orbe

Tincta quoque mortifera tela sagitta madet.

Sed tingite in Christi ignominijs, Ecclesiae Zelo, Sacramentorum honore, & sagittas vestras, in perfidias gentium, haeresum blasphemias, schismaticorum errores, hostium vires, fortiter complebitis.

S A G I T T A A R D E N S.

Diuus Psaltes hanc sagittam adumbrabat psalmo 7. *Sagittas suas ardentibus effecit.* Sed varie ardentem sagittam nominare licet. Est inter aeris impressiones ardens sagitta, dum humor aduritur velocitate tanta, quasi sagitta cucurrisset, sed talis sagitta licet ardens sit, tamen serenitatem indicat. Verum ardens propriè, non erit sagitta, quam si igne ardeat. Ita Ezech. 39. *Egre- dientur habitatores de ciuitatibus Israel & comburent arma, clypeos, & hastas, arcum, & sagittam.* Erat sagitta & ardentius ardens, cum Romae ante pestem inguinariam, corporali visu è caelo descende- bant sagittae ardentes, & ferientes. Erat sagitta & ardentissime ar- dens, qua Angelus praecordia feriebat S. Teresiae, incensionem amoris diuini irradiando, & desiderium incedendo, sunt enim ad- ministratorii spiritus. Vestram hanc sagittam dum volantem video, ardentem cogito: refert namque sagittatoris vim ardentem, aut materiale, aut formale, aut utramque. Adhibuerunt ad desiderij charitatis ignem ad suas sagittas praedecessores vestri, unde non mi- randum si ardentem currendo, magis ardentius currat. De Sagittario caelesti fingunt Poetae, quod fuerat filius Euphemes nutricis Musarum dictus multis nominibus, Centaurus, Chiron, Crocus, qui cum habi- tasset cum Musis, postmodum venationi & sagittis incumberebat, mortuus Musarum precibus à Ioue inter astra relatus. Tam ardens sagitta vestra his Musis, Fide, Spe, Charitate, ut pennis quibusdā elata, ardentem gloriam Seraphinorum & Cherubinorum assequetur.

*Ardentes sa-
gitta.*

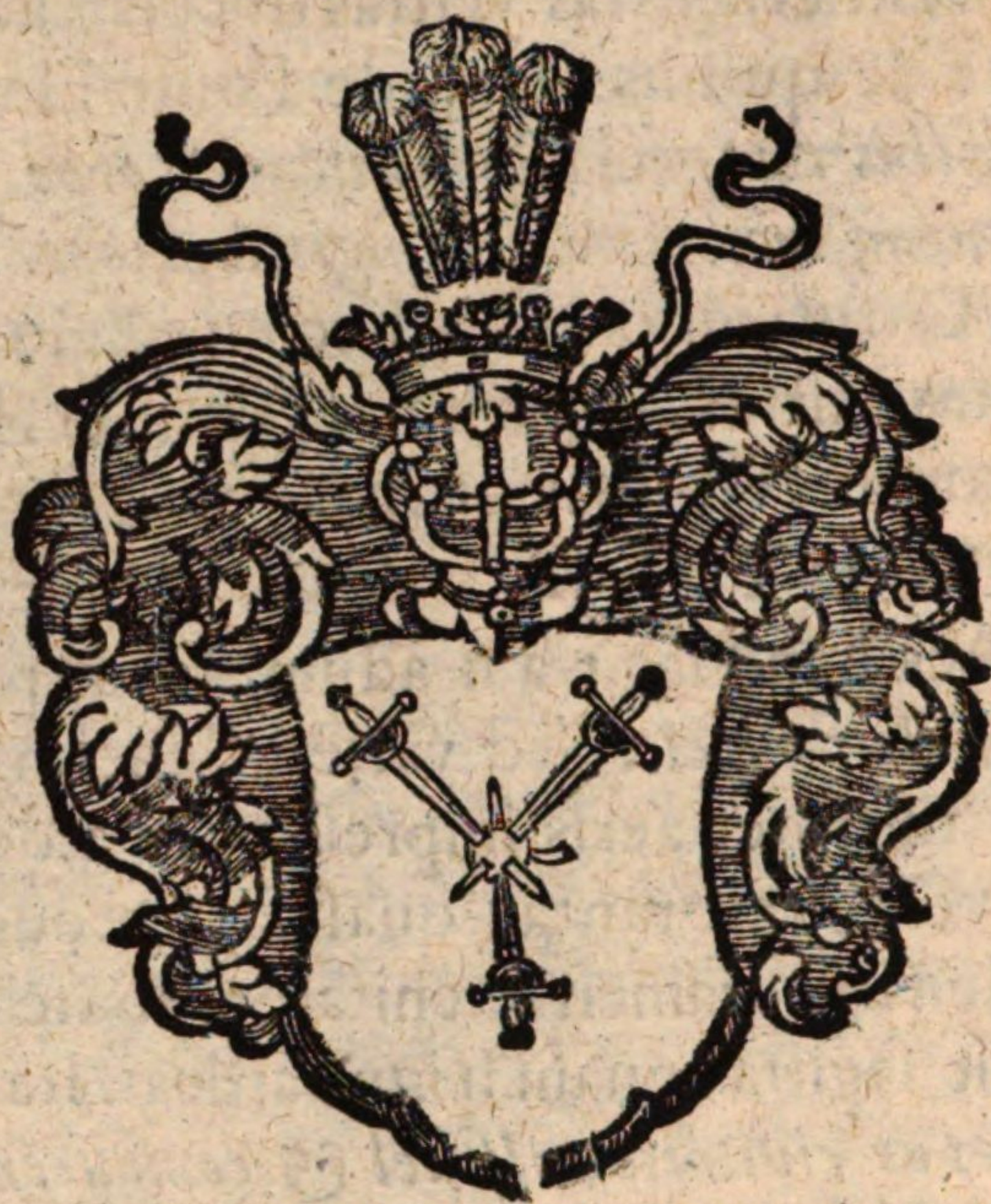
*Maxime ar-
dens sagitta.*

*Sagittarius
quomodo in
caelo.*

Familiam Heltorum adnotare non potui. Laticouiae in Podolia inter arma nobilium defunctorum vidi talia arma nouiter depicta: Quapropter posteros in diem praesentem forte manere dicerem. Antiquae familiae ista habemus scriptis porrecta: Sifridus & Melchisedech Heltij in Regnum Pol. venerant. Imperatoribus Rom: demum Regibus Pol. gratissimi. Ex quorum uno filia relicta, Koniecp. praecipue Castell. Rosperscen. & Caput. Vielunen. genitrix fuit. Pap. in Stem. sed sub Armis Pobog videbimus.

HERBVRT

HERBVRT.

D E L I N E A T I O.

*Gladij in
pomo.*

T Res gladij integri intra pomum viride ad modum diametri dispositi, in campo. rubeo.

O R I G O.

EX Sclauoniae partibus in Regnum illata fuisse, sub Casimiro Magno Rege Poloniae, sed cum ante duos gladios pro stemmatibus haberent, Carolus magnus Imperator pomum viride Paradisi dictum cum gladio addidit, quia sicut in Sclauonia inchoata familia singulari fortitudine ac virtute praefulgebat, ac in Saxonia regno non minori gloria floruerat, ita contra Vngaros rebelles pro Imperatore animosi, inuicti, & victores refulserunt. Quapropter armis addi voluit gladium & pomum, *Ita Guiciardinus*. Claris igitur armis, toga, Marte, & Minerva, fide & fidelitate additio facta est, *Bielsc: lib. 3.* Ludouico Rege regnante venisse, Anno 1378. refert. Venit Vladislaus Dux Opolien. cum Friderico, Venceslao, Nicolao de Fulstyn. in Morauia.

I N V I C T A F O R T I T U D O.

*In pomo trans-
fixo gladio
fortitudo:*

Non te moueat, quod pomo tribus gladijs transfixo, inuictam fortitudinem adhibuerimus, nam & columnam lapideam transfixam sagitta, inter Nobilium arma cernimus. Quod rem magis

rem magis in dubium vocat, sed in his non ita rem significatam *Columna sa-*
quàm modum significandi consideramus. Quid enim causæ, quod *gitta transf-*
Herculi fortissimo, & in diuos redacto pro boue fortitudinem si- *fixa.*
gnificante in sacrificio pomum immolare licitum fuerat? *Dic pro-* *Pomum pro*
fecto: Etiam pomum inuictæ fortitudinis fuisse signum denotat, *boue Herculi*
sed ad rem intentum vt deducamus, pomum vniuersum orbem si- *immolabatur*
gnare. Hinc Imperatoribus orbis, pomum offertur aureum; *Pomum est* *orbis.*
Qui igitur tres partes mundi, Asiam, Africam, Europam, ne dum pe-
ragrauit, sed gladio, vt alter Hercules confodit, ille inuictæ forti-
tudinis erit, & qui extrinsecis signis, quod intrinsecis notis expræ-
ferat, repræsentabit, merito in pomo gladios tres sustinebit. Her-
culis statua ærea, in Capitolio Romano obducta pelle Leonina, *Herculis sta-*
vna manu gestabat insigne Ducum exercitus clauam, altera poma *tua poma cum*
tria, in quorum singulis littera S. notata fuerat, Hæc quidem anti- *S. nota tene-*
quitus silentium indicebat, vt *Cellius refert.* Sed ibi silentium ob
attentionem innuendo, aliud significabat, per primum enim S.
significabatur Sagacitas, per secundum S. Strenuitas, per tertium
S. Solertia Herculis, *ita Heucer Delphius de rebus Burgen:* Herbor- *Pomum Her-*
thorum verò statuæ & insignibus, est pomum cum gladijs tribus, *burthorum in*
qui quidem non aliud signum referunt, quam S. vt nedum intellige- *gladijs habet*
res, eras Herburthe, *sed es,* imo vt in singulis gladijs litteram S. con- *S.*
templeris, & iam non in pomo, sed ex pomo, & intra pomum.
Primumque S. intelligas sistit, secundum S. strauit, tertium S. sustu-
lit. Sed quæres, quid sistit, dico Sauromatas, quid strauit? dico *Herburthoræ*
Scythas, quid sustulit? dico Skinderos Turcarum & Bassos, & *dignitates.*
ne quid dubites de modo & quando. Sistit Sauromatas stylo, leges
& statuta conscribendo. Strauit Scythas gladio, Ioannes Capita-
neus Bareñ. & duo Nicolai Palatini Russiæ. Sustulit tertio gladio
Turcarum Scindros, Fælix in Multania sub Ploiesto, vbi Michailum
terrorem vt vocabatur Turcarum depullit. Seuerinus sub Oberti-
no cum Valachorum Palatino, muro à Sarmatis Turcarum. Quid
de Capiteo Præmislicñ. quid de Castellano Sanocñ. Capiteo
Tlumacñ. Castellano Camenecñ: Capit. Skaleñ. & alijs referam?
non eis licebit vsurpare illud: Virg.

Mutemus clypeos Danaumque insignia nobis

Aptemus: virtute, non dolo procedere maluerunt;

Refert Cardanus de rerum varietate lib. 1. Cap: 56. Keimetus
Rex Scotiæ, Emitlindum Fenellæ filium occiderat. Fenella vltrix,
statuam fieri curauit prægrandem & elaboratam, in cuius manu po-
suerat pomum aureum, oneratum preciosis gemmis, & lapidibus:
sed quicunque illud tangebatur, quasdam sagittas ab intra mittebat, *Pomum in-*
& enecabat. *terficiens,*

*Ficus bona.**Poma valde bona & valde mala.*

& enecabat. Vt vidit Rex, audacter accessit, & periit: Non ars, sed virtus pomis vestris affixa, vt qui tetigerit hostiliter minus decore, nimis audacter, vincitur, sternitur, perimitur. Ieremiæ dicebat Deus: *Quid tu vides Ieremia: & dixi: Ficus bonas, bonas valde, & ficus malas, malas valde, eò quod comedi non possunt.* Ita de pomis vestris dicendum, licet gladijs plena sint, sunt tamen bonis bona, & valde bona, sicut malis mala, & valde mala. Ecclesiæ, Regi, Patriæ, Regno bona valde; hostibus, periuris, maledicis & blasphemis valde mala. Vt veritas serpentis dolosi sub falsitate latitans exprimi illis possit, moriemini & non viuetis.

PULCHERRIMA ACCIPIET.

*Pomum cum oraculo.**Gladij unde ires.**Familia pulcherrima Herburt.**Benedictio in pomis.**Poma sunt celi.**Folia pomi medicina.*

Fingunt Poetæ Iouem in terram demisisse pomum, cum tali oraculo: *Pulcherrima accipiat.* Concurrerant Pallas, Iuno & Venus & pulcherrima omnium Venus accepit. Suppono Apologo veritatem, tres gladios Marti, Palladi, & Dianæ ablatos Deus inertos pomo demiserat in bello, & cecidit in Herburthum à Fulstyn, & facta est familia eius pulcherrima, in Silesia, Polonia, Russia, Podolia, cui festinat benedicere omnis viuens. Moyses benedicebat Iosepho Deuter. 33. *Benedictio eius de bonis celi, rore atq; abyssu subiacente, de pomis fructuum solis ac Lunæ, de pomis collium æternorum.* Locum hunc dum Titus Brosten. lib. 3. con. Manich. consid erat. *Poma* (inquit) *collium æternorū sunt poma celi: Poma autem celi sunt, quia cælum halant, per locutionem cælum olent, per conuersationem cælum sapiunt, per rerum supernarum gustum.* Hanc & tantam benedictionem meretur Familia Herburthorum. Nam ne dum forti gladio Martis, sed forti studio Palladis, forti veritate Dianæ, Patriam vndique ornant, dum illustres militia, celebres sapientia, solertes prudentia, illos mirabimur. Ab illis namque clarum ius in Regno, firma protectio in bello, maxima persuasibilitas in legationibus procedebat. Hinc vigilantissimi Duces in exercitu, verissimi indagatores in Senatu, optimi apud Imperatores Henricum & Turcam legati fuerunt. Quapropter pulcherrima Familia, pulcherrima accepit. Ornata enim multis dignitatibus & honoribus à Rege, coniuncta sanguine summis in nobilitate & honore permanet. Et quod pulcherrimum orbis Polonicus habuit, hoc pulcherrimæ Familiæ Herburthorum concessit. Ezechielis 57. promittebat Dominus: *Orietur lignum pomiferum, non defluet folium ex eo & non deficiet fructus eius, per singulos menses afferret primitiua, quia aquæ eius de sanctuario egredientur, & erunt fructus eius in cibum, & folia eius in medicinam.* Mirabile & salutiferum pomum. Habet tam mirabilia & salutifera pulcherrima

pulcherrima familia Herburthorum poma, quia aquæ eorum de sanctuario procedebant. Parentes intelligo pios & timoratos, qualis *Aqua de sanctuario à cer-*
erat Palatina Russiæ in Fulstyn Podoliæ & Iaromirka permanens, *de pij.*
quæ vidua relicta, omnes consecrabat dies orationibus & ieiunijs.
Qualis erat Regina Zofkiewska de Fulstyn Cancellarij & magni
Ducis coniux. Qualis est relicta vidua Castellana Camenecen. in
Podolia & Capit. Scalen. Quocirca poma eorum cedunt in fructum
Regno, & folia in medicinam. Iagello Rex Poloniae Anno 1432.
Leopoli vltima Nouembris dum pro exercitu contra Swidrigalum
misso, ac suum Ducem Fedorum, toto fermè die Dominum exora-
bat, eo ipso die pauca manu fortissimum & astutum hostem prostra-
uit ad fluuium Morachwa. Et tametsi locus victoriæ ultra quadra-
giata Leucas à Leopoli fuisset, ea die tamen noua diuulgata per Leo-
poli n (ignoratur à quo) victoriæ & lætitiæ fuerunt. *Iagello oran-*
Ita Striconius *do exercitum*
lib. 16. Cap. 4. E sanctuario quoque cordis vestrarum matronarum *inuit.*
Herburthorum poma aquas defluere faciunt; ideo & folia illorum,
consilia puta & intentiones medicinam stillarunt. Benedictio sit
vobis, quia boni & optimi parentis estis filii. Hoc igitur à vobis
expectabimus. Producite nobis noui temporis nouum pomum Illu-
stres & Mag. soboles prædecessorum. Quod fælix faustumque nun-
ciet, consecret Dominus.

FESTVM POMILEGIVM.

A Vtumni temporibus per dies septem festum Athenis cele-
bratur fuit Pomilegium dictum; habebant tunc poma suum
honorem, gens verò lætitiā: Poma Herburthorum ita for-
titer iuncta, quis non festiua nominabit? Non tamen Pomilegium
festum, sed festum Pomicoronarium nuncupandum erit, sunt nam- *Pomicorona-*
que à die collationis suæ ad præsentem diem, nullibi lecta, sed co- *rium.*
ronata poma. Demetrius Imperator custodem pomarij sui medi- *Pomarius*
cum vocabat, quanta enim cura circa sanitatem hominis, tanta & *medicus dict-*
circa pomaria adhibenda venit. Vestra verò poma sunt & medicus *ur.*
& medicina, curatis namque Rempub. gladio, vt medici Phar-
maco, conuersatione vero sua vt quodam anthidoto. Hinc per vos
Regno nunquam Feriæ, at semper festa veniebant, nunquam po-
milegium, sed semper pomicoronarium, accedebat. Felices nam-
que in bello, recti in consilio, optimi in Senatu. Vno tamen tem-
pore sit vestrum Pomilegium, de quo Amos Propheta Cap: 8. di-
cit Dominus ad Prophetam: *Amos quid tu vides? vncinum pomorum* *Vncinum po-*
ego video. Mors legit poma vestra, vncino gladios cauendo. Sustu- *morum.*
lit optimæ spei virum in adolescentia, Nicolaum Herburth, Capit.

Poma Sodomica vacua.

Poma quæ mors aufert & quæ transfert.

Armis Herburthorum hi arcus inscribantur.

Thumaceñ: Sustulit Gasparum Herboth, per inuifam vetulam & matrem coniugis, sustulit Fridericum misso vncino in manum Scythicam, Seuerinum in manum Valachicam &c. At his omnibus illud Epitaphium Caroli Medicis, quod sibi Imperator Ferdinandus fecerat subscribendum: *Poma immatura mundo, matura celo, Vnde non illos mors sustulit, sed transtulit, vacua namq; poma, licet pulchra sint, mors aufert.* In loco Sodomæ submersæ, nascuntur pulchra quidem poma, sed fumo, puluere, cinere, plena, vsui vacua. Talia aufert mors, sed poma speciosa, sana, sapida, de quibus Cant. 6. *Descendi in hortum meum, ut viderem poma & inspiccerem si germi- nassent.* Transfert mors in mensam regiam & cælestem. Vnde sponsa ait: *Poma noua & vetera seruaui tibi dilecte mi.* Vt igitur poma vestra non patiantur Pomilegium famæ, sed Pomicoronarium mereantur, nec mors illa legat vt demittat, sed vt transferat, ab vna parte armis veltris inscribite illud Hierem: 17. *Domine omnes qui te derelinquunt confundentur, recedentes à te in terra scribentur.* Ab altera vero parte illud Cant. 6. *Veniat dilectus meus in hortum suum, & comedat fructum pomorum suorum.*

FAMILIA HERBURTORVM.

VLadislavus Dux Opolien. Casimiri Magni à sorore filius, maximè dilectus Regi Vngariæ, & Polonia Ludouico, Gubernator ab ipso Russia & postmodum totius Regni, vt Cromer. lib. 13. Tres vterinos fratres Herburthos in Russiam, Fridericum, Venceslaum, & Nicolaum de Silesia, seu Moravia à Fulstin, secum conduxit, 1382. Qui in Podolia arcem cum Oppido Fulstin fundarunt: De quibus eorumq; posteritate, Orichovius in Quincunxe magnifica collatione 6. retulit. Fridericus in bello Socalen. obit. Andreas ad Starodubum multis incommodi bellis laceffit, obiit: Ioannes Capit. Bareñ. partium Russia & Podolia magnus defensor & Reip: optimè meritis. Ex Krotomska Palat: Inouloceñ. filia reliquit, coniugem Capitanei Scaleñ: Lanckoronski. Valentinus. Episc. Premisl. in Concil. Tridentino vir grauis, qui cum duodecim Episcopis designatus fuit ad colligendos abusos, per Sacrosanctū Concilium abolendos. Ioannes Castell. Sanocen: Premisl. Capit. de quo Orichovius: Difficile inuestigare, an magis virtute, quàm doctrina præditus fuerit. Collegit Compendium Chronicę Pol. Statuta Regni scripsit quibus nobilitas vteretur. Legationem ad Henricum in Galliam perfecit. Stanislaus Castell. Leop: Sambori reliquit Petrum multarum linguarum peritissimum. Nicolaus Cap. Leopol: in rebus bellicis nobilissimus vir. N. Castell. Belzen. de Chlipie in Premisli: Terra, reliquit

ra, reliquit ex Hodnowska Albertum non degeneres sibi, qui domum notabat à z Boyska, ex Betzecka reliquit posteritatem: Et Ioannem peritissimum in externis nationibus, & in bellicis rebus contra Moschouitas strenuissimum, & propriis expensis in Castra properantem. Coniunx eius Gostinska, & filias quinque maximis viris nuptas, ut memorat Paproc. Iacobus à Mizieniec bellator indefessus, ex Vapowska reliquit Abrahamum, & duas filias, quarum una Zebrzydowskiej Stężyceń. & Bolesław: Capitanei coniunx erat. Nicolaus Rothmag. clarissimis sub Mieleccio Duce Exercituum, dum Bogdanum Sedi Valachicæ restituebat, & saepe saepius contra Tartaros. Postmodum Palat. Russiæ, reliquit ex Lanckoronska filium Ioannem, secundo matrimonio habuit Zorawinskiej Calisień. Castell. filiam, reliquit Capit: Tłumaceń. Ioannes qui notabat familiam suam à Bruchnal. Maximus vir, tempore interregni habuit coniugem Annam Sczaminska Castell: Lencicień. Capit: Sochaczowień. Varcensi filiam. Ioannes ex Lanckoronska Palat. Russiæ filius, quis fuit Epitaphium Camenetiæ in Podolia, in Ecclesia Cathed. referat.

Hospes quisquis es.

Gressum siste, oculos erige, animum adhibe.

Illustris & Magnus Dnus. Dnus. Ioannes Herburt à Fulstin, Castell. Camenecę: Hic quiescit mortuus.

Dole mortuum, virtutes iubent, honores iubent, posterum iubent. Gaude mortuum, Casus iubent, pericula iubent, miseriæ mundi iubent.

Vel dicam breuius.

Vitæ illius dies benè acti, melius peracti, iubent.

Dole. Nam mortuus est:

C V I V S.

Surgentem ætatem, Pallas cum Musis ob ingenium stupuit.

Crescentem, Turca, Scythia, Suecus propter fortitudinem timuit.

Maturescientem, Sigis. III. Pol: Rex propter fidem amavit.

Ingrauescentem, Resp. Senatoris subsellio propter cōsiliū illustravit.

Ille mortuus est, Qui

Pietatem Christianam integrè coluit, fidem Catholicam constanter tenuit, Religionem, Patriam sincere seruauit.

Dole igitur & gaude, utrumq; potes, utrumque debes.

Hoc volebam te scire. Abi, & discere viuere,

Vt scias mori: Obijt 1626. Ætat. 58. 7. Octob.

HIPPOCENTAURVS.

D E L I N E A T I O.

EST homo parte anteriore, posteriore verò equus tendens arcum retrorsum in partem dextram in os draconis.

O R I G O.

EX Imperio Romano Iulio N. Cæsare imperante, quum contra eum cum Pompeio plurimi fuissent Romani & Duces illius Dolabellam & Pompeium vicissent, iram Cæsaris euitando plurimi cum Libone seu Palemone quinquaginta nobiles in ora Lituaniae vbi nunc Samogitia peruenerunt. *Vnde Miechou. lib. 2. Cap. 8.* Pro ampliori cognitione, animaduertendum est, quod vetustioribus referentibus quidam Itali deferentes Italiam, terram Lithuaniae ingressi, inter quos nobiles venerat quoque Iulianus Dorsprongus horum insignior. *Vide Stric. lib. 3.* Hi ergo in Samogitia & Lithuania à fundatoribus descendentes talia arma ferunt.

M O N S T R O S A V I R T V S.

NON sine aliquo tamen fundamento & Poetae Hippocentauro monstrum esse dixerunt. Figmenta enim licet sint
Poetica

Poetica. De quo & Cic. de Nat. Deorum. Quis Centaurum fuisse aut Chimeram putet? quæue anus tam excors inueniri poterit, quæ illa quæ quondam credebantur apud inferos portenta extimescat? Fundamentum habent istæ fabulæ, & certam occasionem. In Tessalia enim iuxta Pelion montem, cum incolæ primum iuuenços & boues stimulis agere cæperunt, populus ille ab incolis vocatus fuit Centaurus, qui cum domare postmodum equos, ac illis vti cæperunt, & assidentes illis, quasi vnum corpus cum equis coaluisse viderentur, monstra vocati sunt. Et cum ante se agebant stimulis boues, Hippocentauri fuere nominari. Merito igitur his virtutem monstruosam ascripsimus. *Non est modica fortitudo humeris ferre iuuençum, aut ferramenta equorum infringere, aut tantum pondus vnum ferre, quantum decem & ultra non possunt: sed belluam ferocem, velocem, & fortem domare, ac iuxta placitum illo vti, certe virtus monstrosa est.* Verum iam vobis, qui his armis insigniti remanetis, aliunde virtus in bello excellens, inuincibilis, monstrosa virtus nuncupanda: Et nedum quod cum Pompeio Magno, tam mirabili progressu magnanimam virtutem adepti estis, ne dum quod tam potentes Duces Iulium Cæsarem fortes terra & mari, monstrose vicistis: ne dum quod ipsum Cæsarem, hostem capitalem vestrum, & ingenio & fortitudine illulistis. Sed quod tantum orbis spatium medios inter hostes, montes, Alpes, fluuios, maria peragraftis, ac noua gente stabilita & progenita, Italiam, Hispaniam, Angliam, Germaniam, Prussiam & Poloniam, virtute & progressu monstroso postmodum debellastis. Et nisi optimus Rex Iagello vnitas Regiones, fide & obedientia Regno & Ecclesiæ fecisset, posteritas primorum suorum olefaceret & in præsens conceptus. Profecto monstrosa in vestra familia virtus. Domastis non solum boues & equos, non solum vrsos, Dracones, Leones, Aquillas, sed Regna, Imperia, sceptræ, coronas. Qui igitur superestis & tanta gloria ac fama nomen retinetis, illud summopere vobis cauendum erit, ne id vobis quadret, quod de Gentilium Dijs vanis modo asseritur.

Atq;
Ablata est Pythij vox haud reuocabilis ulli
Temporibus longis, etenim iam cessat Apollo.
Clauibus occlusus silet.

OPTIMA BONITATIS NOTA.

N Vllum monstrum sine aliquo præfagio, & nota fuit. At communiter fit nota mali. Vnde de Hippocentauro refert Plin. in Claudio Cæsare, monstrosos huiusmodi partus aliquando editos,

*Nota maligna Hippocentaurus.
Hippocentauri nascuntur homines.*

*Monstra pro-
pter tria.*

*Partus cum
sonitu bom-
bardarum.*

*Partus pilo-
sus.*

*Mulier lapi-
des parit.*

*Hippocenta-
urus in melle.*

editos, non sine graui alicuius mali impendentis praesagio. Natus in Tessalia ex muliere Hippocentaurus, Claudij Principatu, & malum belli subito subsecutum fuit. Sed nedum ob aliquod signum mali imminentis monstra fiunt, sed quandoque ob peccatum parentum declarandum vel puniendum, quandoque ob aliquod accidens. Ob peccatum declarandum *inquam*, nam Anno 1555. Turingiae mulier peperit filiolum quam e vestigio secuta est flamma ignis cum fragore imitante bombardarum sonum, repleuit conclauae fumo fetenti: combussit corpus ferme totum infantis & loca matris, & mortui sunt. Et Cracouiae natus erat puer cum dentibus, qui baptisatus amisit eos: Aliquando ob peccatum puniendum. Vnde cum mulier peperisset puerum, qui a medietate erat serpens alatus, patrem dum venit aduolando obpraesit & suffocauit. Aliquando ob aliquod accidens vel imaginationis *ut Plin. refert.* quandam enixam, fuisse filiam camelli modo pilosam quod pra oculis in conceptu haberet imaginem S. Ioannis Baptistae pilis camelli obductam. Vel ob obstructionum aliquarum, ut in agro Suesiano mulier prius peperit tres lapides, tum puerum, *ut S. Anton. refert.* Vobis igitur cauenda est nota maligna, quae ex corruptione morum prouenit, sed mel teneatis in ore, melos in corde, omnibus affabiles estote, & Domino grati. In Aegypto Hippocentaurus in melle efformatus inuentus fuit. *ait Plin.* Rem monstrosam & malignam pijs & virtuosis actibus adornate, & aspera in ambrosiam cedent. Sit vobis in viuum exemplar Paulus Dux Olsanien. qui ex Luceorieñ. ad Vilenen. Cathedram assumptus de vestris armis fuerat. Anno 1536. duodecimus ordine, in qua sedit annos tredecim.

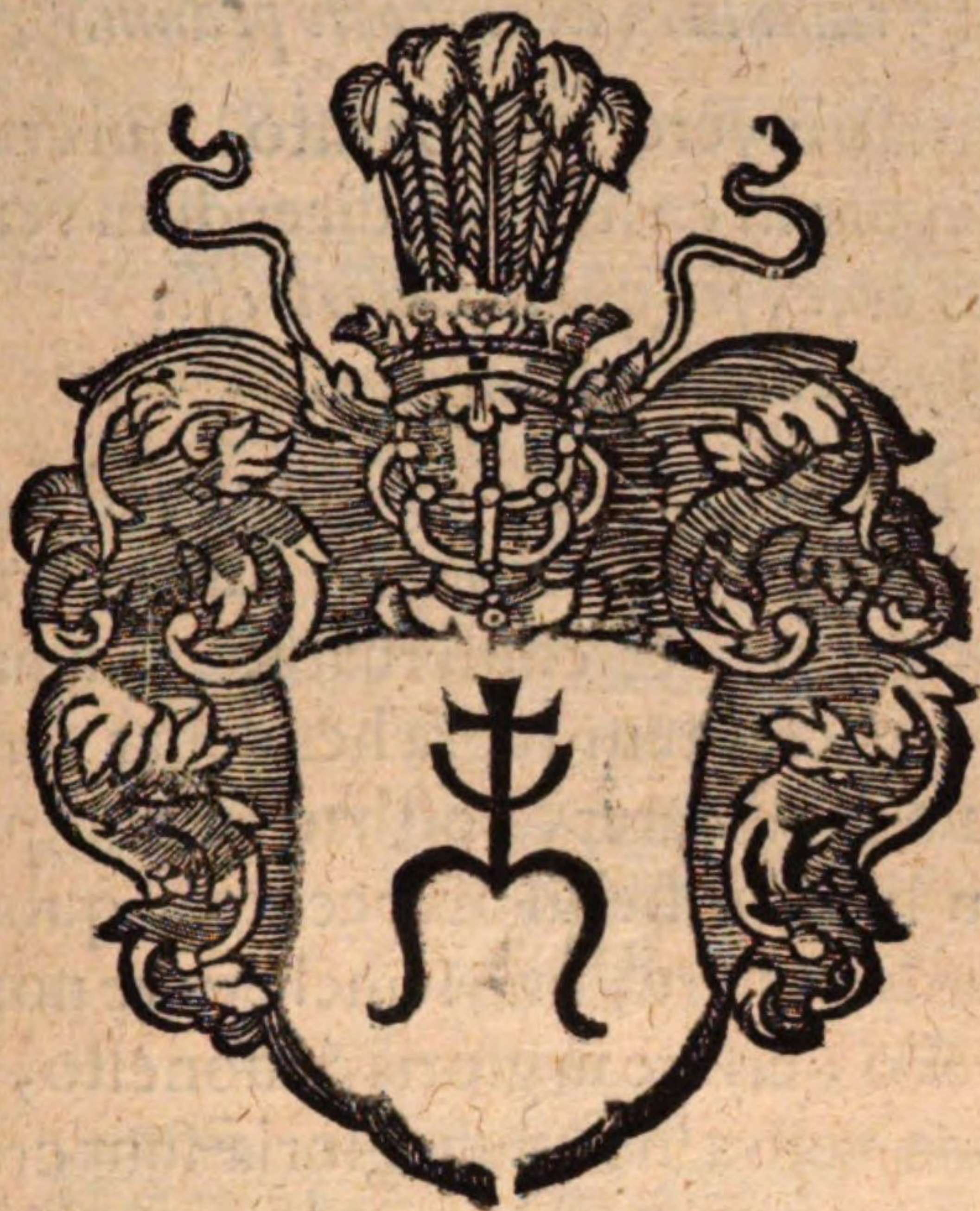
Omnibus ille fuit charissimus, atq; mirandas

Patria virtutes quas imitetur habet,

Familiam Hippocentaurorum ipse lector adnotabit, praecipue dum Lithuania Ducatus praecipuas familias antiquas animaduertit & non negliget.

HOLWIN.

HOŁOWINSKICH.

D E L I N E A T I O.

EST luna media sursum cornibus obuersa coloris flauī, intra quam alta crux coloris eiusdem vel aurei, subtus lunam verò sunt duo montes coloris viridis. Disponuntur vero ita montes, vt appareant esse arma Odrowąz dicta.

O R I G O.

IN patrio solo Russis debito acquisita fuerunt. Nam cum aduertisset hostem Regni quieti deditum, datis signis exercitui suo cunctos oppressit. Quocirca montes vnde speculabatur hostem, lunam cum cruce, quia de nocte & feliciter contra eum processisset, pro insigni accepit. Sic iustitia tribuit quod cuique par est.

S P E C V L V M G L O R I Æ

Montes gloriam esse elementi terræ atque ornatum, quis in dubium vocabit? Mons enim licet sit quidam tumor terræ, sed ab eminendo eminens dicitur. Quapropter omne eminens in aqua & àère, mons quoque vocatur, hinc Virg: *Præruptus aque mons*. Luna orbium est gloria. Vnde viuentium matrem anti- qui dixerunt. Crux est gloria cœli, & tanta gloria, vt cruce reparatum

*Luna orbium
gloria.
Crux gloria
cœli.*

tum fuerit nunquam insolubile cælum. Scripserat quidam de Cæsarium gloria.

*Omnia Cæsar erat, sed gloria Cæsaris esse
Desijt: & tumulus vix erat octo pedum.*

At de Cæsare nostro vero Iesu Christo, qui cruce vicit hostem, cruce ascendit & regnat in cælis, iam dicendum venit: Christus.

*Omnia Cæsar erat, sed gloria Cæsaris esse.
Non desijt: cuncta timent eum.*

Quia præsidet ipse creatis. Arma igitur vestra nihil aliud erunt, quam speculum gloriæ, si in eis montes, lunas, cruces, & vnum super aliud exposita geritis, & conseruatis. Lamachus præfectum quendam in bello peccantem repræhendebat acriter, *refert Stob: serm: 54.* Et cum ille diceret, posthac se nunquam peccaturum. *Non licet in bello peccare.* Respondebat: Non licet in bello bis peccare, quod si irremediabile est in bello & graue bis errare, imo semel errare non licet. Me hercule si ita fit in bello, errare in gloria & honesto, nihil grauius, nil turpius erit. Arma vestra speculum gloriæ sunt crux, luna, mons, quam gloriam requirent? conscientiæ, famæ, salutis. Cæterum, qui color albus erat, tum erit contrarius nigro.

S O L I D A D O M V S.

NON quidem est humani fauoris, solidam sperare domum, qui vitam alterius momenti, suam dicere non valet. Neque industriæ humanæ est, stabilire fundamenta domus, licet super solidam firmet petram illius initia. Sed solida domus erit, quam voluerit altissimus solidam manere. Vnde dicitur Petro. *Quid ad te? Sic eum volo manere.* Et concluderunt inter se, quod discipulus ille non moritur. Non erit solida domus, nisi quam voluerit Deus talem manere. Exaltatam domum vestram video, dum arma hæc inspicio, sed quia non vosmetipsos, sed Deus vos exaltauit, non licebit subiungere, qui se exaltat humiliabitur, sed quem Deus exaltat, iterum exaltabit, solidabitque. Hinc Psalm: *Nisi Dominus ædificauerit domum, in vanum laborauerunt, qui ædificant eam.* Quapropter præmonemur: Deut. 20. *Si quis ædificauerit domum, & non dedicauerit eam, reuertetur de prælio.* Solemnitas magna est dedicatio domus. O quanta solemnitas, si Dominus ædificet domum & dedicat ipse alicuius familiæ, ne dum solida, sed & sancta erit. Solidata est domus familiæ vestræ cruce, signum quod & ædificat, & custodit quoque illam Dominus.

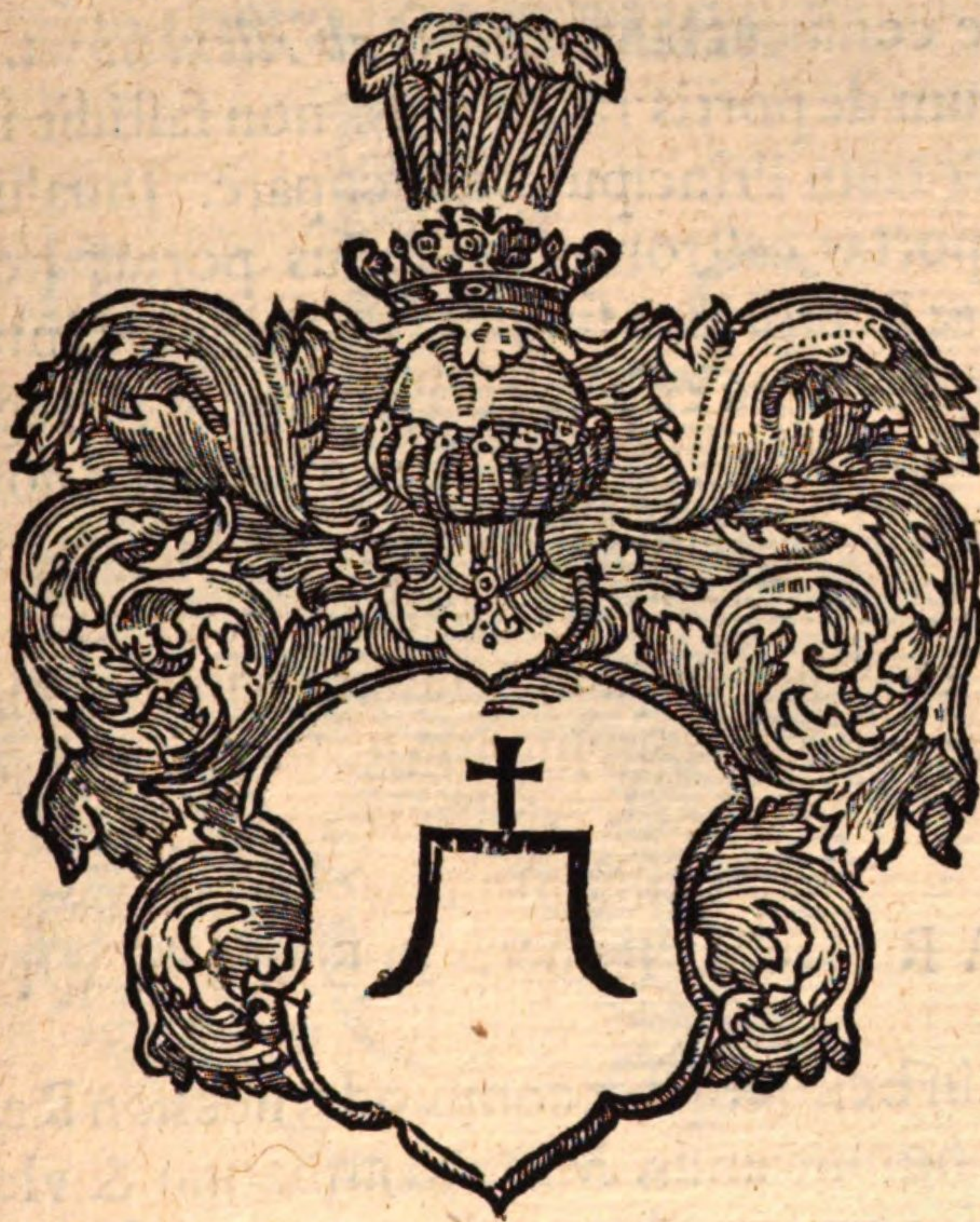
LINEA

LINEA FAMILIÆ, HO-
LOWINSIORVM.

IN Wolhynia facile est conspicerere familiam. Haurilius vir marte
præstans, cum Duce in Czartorijsko, multoties Scytharum cuneos in-
uadebat, prostrabat.

Georgius Dux in Czartorijsko, duxerat in matrimonium Hotowinsciam.

IAŁOWICKICH
seu Portarum.

DELINEATIO.

EST porta Castrensis coloris albi, in campo rubeo, supra por-
tam aurea crux, victoribus namque lætus color, pugnantibus
sanguineus, triumphatoribus aureus conuenit.

ORIGO.

CVM in Volhinia antiquus vsus horum armorum, virtutis
anhelitu, & celebri obseruantia in patriam, vsque modo re-
periatur: à Ducibus Russiæ, initia habuisse facillimè constat.

Castrorum igitur irruptori & disruptori, siue in campis, siue Russo-
rum more in Oppidis, collata fuerunt. Quam dulciter Propertius.

*Quod si deficient vires, audacia certè
Laus erit in magnis, & voluisse sat est.*

P R I N C I P V M P O R T A.

*Porta Castro-
rum.*

*Porta Principi-
pum.*

INcredibili prudentia dum castra metirentur Romani, ad Lycur-
gi disciplinam, ad expertorum suorum Præfectorum cautellam,
portas Castrorum munitas, proprijs nominibus donabant. Hæc
fit Prætoria inquit, hæc quæstoria, à Prætore & Quæstore qui ca-
stris præesset. Talis porta ad solem orientem, & in conspectu ho-
stium erigebatur. Principalem quoque portam habebant, ex qua
Principes & summi Duces si quando necesse foret, opem suis labo-
rantibus ferre consueuerant. *Alex. ab Alex. lib: 1. cap: 12.* Dedu-
ctis Romanorum de portis rationibus, non fastidit intentio dicere:
Arma vestra Portam Principum nuncupare. Inualuistis enim con-
tra hostem, portas castrorum aduersus portas hostium erexistis,
Quæstoribus & Prætoribus similes, Principibus antiquis pares facti
estis. Hinc Porta vestra effecta est Principum & Regum porta. Ho-
ratus Cocles Romanus æternum sibi comparauit nomen, dum con-
tra Tarquinius & Porſenam Hetruscorum Ducem, ad portam imper-
territus stetit, ac consternatos Romanos infatigabili brachio anima-
uit, & hostem trophæa erigentem deicere compulit. Æterna vos
manent trophæa, qui vtimini his armis. Estote fauente cælo Prin-
cipum porta.

M A R S V L T O R, D E V S T V T O R.

Mars vltor.

Deus tutor.

MAxima in bello & pace commoda, necnon Reipub. ornamen-
ta dum significamus, Martem armatum & vltorem ponimus.
Muneris namque Martis est, auertere à se cladem & hostibus
ferre calamitatem. Quapropter Mars vltor dicitur, & cum scuto
& hasta totus armatus & loricatus efformatur. Dum arma vestra in-
spicio, Martem pro vobis vltorem, & Deum vestrum tutorem con-
templor. Porta namque vestra, quæ hostium quondam firmissimum
præsidium (vt potè aggerum & vallorum congeries) fuit, vobis in
arma celsit. Quod dum fortiter inuasistis, fortius expugnastis, for-
tissimè vnà cum hoste rumpistis, annihilastis, Mars vobis vltor as-
scribendus erit. Et nedum Mars vltor, sed & Deus tutor. Hoc e-
nim insinuat crux vestra, quod contra hostes vestros ipse Deus Chri-
stianitatis fautor, extiterit pro vobis vltor & tutor. Refert Ioannes
Iaco-

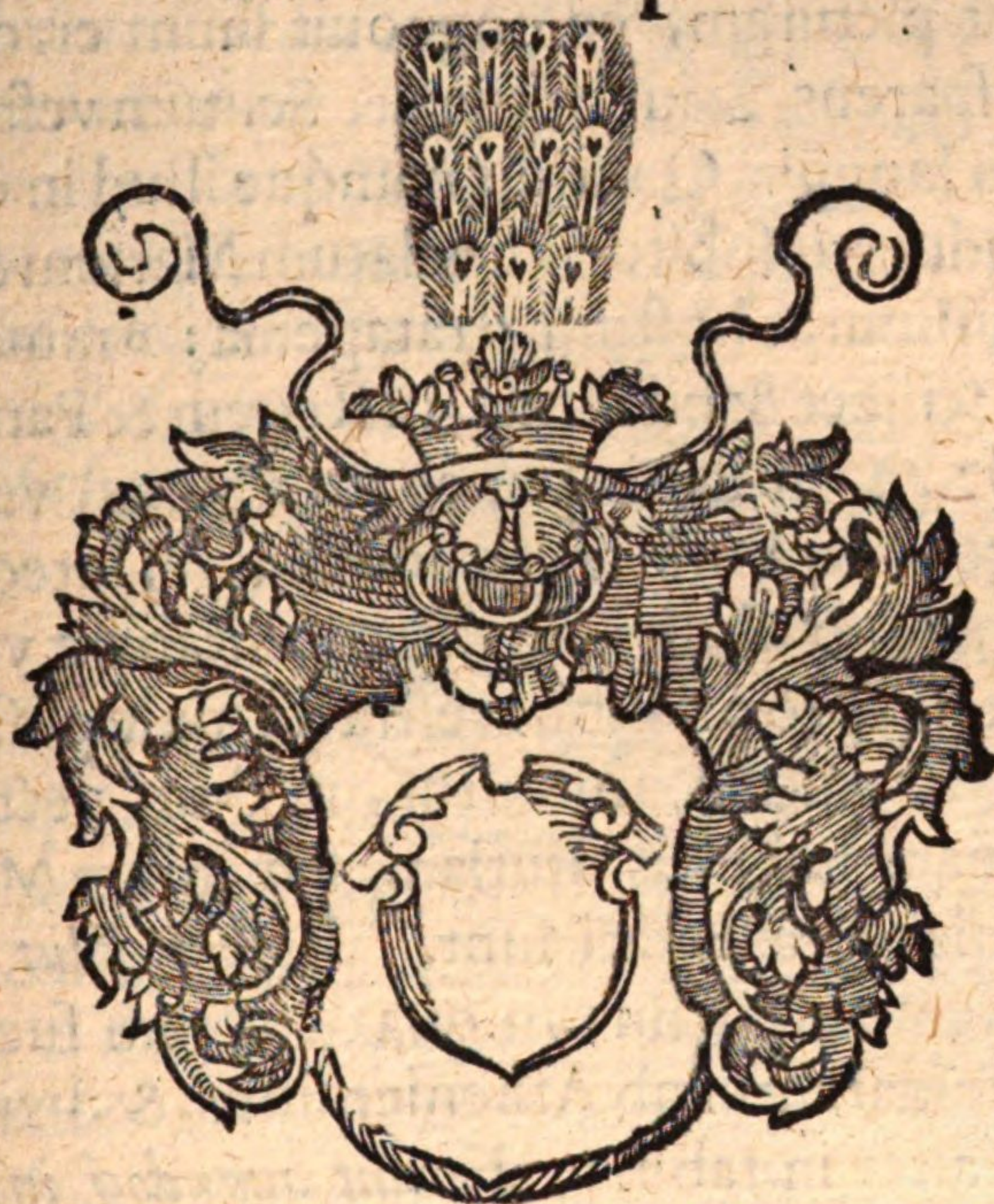
Iacobus Chiffletius, dum Equitum Ordinis Aurei Velleris insignia Gentilicia describit: Quod Don Fadrique Henriquez, Comes de Modica, admirabilis Castellæ circa arma sua ad dextram inscripserit, *Aue Maria*, ad sinistram verò, *gratia plena* Pia & perreligiosa inscriptio. Ita vos armis vestris à dextris inscribite: *Deus tutor*, & à sinistris, *Mars ultor*, ut deuoti verò & Catholicæ Ecclesiæ filij circum circa hoc lemate, corde & animo adornate. Pro Deo & Ecclesia Anathema.

F A M I L I A P O R T A R V M.

Ialowicij in Volchinia.

Chaueyłowicz.

I A N I N A, vel C A M P V S intra campum.

D E L I N E A T I O.

EST scutum coloris violacei, in campo rubeo, in corona sunt pennæ lunoniæ auis.

O R I G O.

IN Regno Poloniæ concessa fuisse: ait *Długossus*, quos concordēs & vniformes fuisse asserit, qui illis vsi fuerunt; Ianina verò nuncupata ex nomine viri Ioannis, seu Ianik, ob staturam nimis mediocrem Ianina vocitatum, ut habet *Paproc.* concessa fuerunt à Boleslao Chrobri. Dum Ianicius in præsentia Regis, asserum fortalicio composito, medium hostium furentium fortiter inuasisset, & pe-

nitus dirupisset. Referunt aliqui, quod familia Ianinorum ducat dignitatem suam, à Lescone Regni Principe, qui ante Principatum, stratagemate coriorum de arboribus detractis, hostem prostrauerat. De quo Cromerus lib: 2.

VELLVM TRANSPARENS.

Vellum trans-
parens est scu-
tum.

Cur scutum
est vellum.

Zeuxis &
Parrhasius
pictores.

In scuto qua-
tuor represen-
tantur, Mars
Pallas, Sol,
Luna.

In scutis um-
bilicis canis.

N Vllius iudicium fugit, scutum esse militis vellum, transparent tamen, non enim vellum est timoris, sed maioris telorum transparentiae. In modum scilicet solis lucentis, qui summè dum irradiat, res inspicere nisi cum manus vellamine non permittit. Exercuerant certamen artis Zeuxis & Parrhasius, ait Bruson. ex Plin. Ille tam scitè efformauit vuas, vt aues aduolarent tanquam ad veras degustandas. Iste detulit linteum depictum ita repraesentans, vt Zeuxis ipse verum linteum fuisse existimaret, flagitabatque vt remoto linteo ostendat picturam, sed cognouit suum errorem. Erat vellum sed non transparent, & ideo fallax. Scutum vestrum est vellum sed transparent, ô Ianinij. Quisquis namque illud in campo supinum aspexerit, animaduertit subito illic velatum Martem & Palladem, sapiens scilicet consilium & hostium stratagema: Animaduertet Solem & Lunam, fidem scilicet & fidelitatē, in Regem & Patriam. Antiqui, vt refert Pier. lib: 42. in scutis ponebant figuras, vel aureas, vt Armeni in scutis aureum umbilicum figurabant, vel luteos canes, & praecipue illi, qui sub aliquo Illustri Magistro militabant vel literas figurabant. Vobis sufficiūt pro omnibus vestra ita nude posita arma. Nam cum in campo & sic galeata ponuntur, ne dum pectus aureum, & sagacitatem caninam in hostis astutiam, sed ipsum Martem velatum pro hoste, in vobis repraesentati sunt. Refert Plutarchus in Laco. Quidam conspexerat tabulam, in qua depictum fuerat, quomodo Lacædemonij trucidarentur ab Atheniensibus, & dixit: Fortes Athenienses: subiecit alter in tabula; Ferunt quandoq; in clypeis Leones, Vrsos, Gryphos, Elephantes, qui forte nec cum musca certamina habuere. Vestris tabulis nil additur, sed quia duos campos repraesentant, & in sanguine natant: esse fortes in bello, terribiles in campo, esse tegumen Patriæ, protectionem Regni & Principum quis negabit?

Conueniunt rebus nomina sæpè suis

Conueniant vestris, stemmata ista viris.

TABVLA PIETATIS.

Clypeus tabu-
la pietatis.

Intellectus ta-
bula rasa.

I Ntellectum humanum, quandam tabulam rasam, in qua nihil est depictum, Aristoteles vocauit: sensim namque ea apprehendit sensatio, & per Phantasiam intellectui porrigit, colligit illa & conseruat.

seruat. At si intus tabula rasa est ad omnia creata, & sensu percipien- *Pietas rara,*
da, multo magis homo erit tanquam tabula rasa ad pietatem exer-
cendam. Nascimur enim in peccato parentum, quod si per gratiam
Baptismi, vel virtutem absolutam Dei quomodo tollitur, procliuitas
tamen ad peccandum & fomes in nobis remanet. Est tamen, cur in
vobis ob scutum vestrum, tabulam pietatis proposuerim. Video
namque ut Appianus, quod Afranij & Petreij turmæ à Cæsare cir- *Scuto deditio*
cumuentæ positis super capita clypeis, & caput submittendo illis, *fuit.*
talem deditioem sui repræsentarunt; fuit pietas, sed necessitata. Ve-
strum scutum tabula pietatis est, totalem illa deditioem sui offert,
sed Ecclesiæ S. Romanæ, virtuti, Patriæ, ut pietas vestra æuiternum
teneat, & nomen, & omen. Hinc de vno ex vestris memoriæ reli-
ctum sempiternæ, ab Academ. Cracouien. Barthol. Vresnano:

*In campo tersus clypeus splendescit aperto
Ardens Vulcani crede laboris opus:
Virtutem notat iste rigor, splendorq; metalli,
Psoncia qua valde floruit usq; domus.
Pro Patria Psoncæ quid non fecere suauis,
Aut quid sacra Religione Dei
Testis adest clypeus, qui patria iura tuetur,
Sub clypeo Regni pax latet, atq; fides.*

Psonica.

LIBER MILITARIS.

Liber milita-
ris est clypeus

PLurimi Clypeum in libros conuerterunt, communis Romano-
rum vsus, qui clypeis suis has inscribebant literas, S. P. Q. R. *Litera in cly-*
id est, Senatus populiq; Romani sum miles. Et quandoque *peis,*
Ducis sui primam literam ex nomine eius ferebant. Vnde & Lace-
dæmonij litera Λ Lambda utebantur, Messani litera M. ut se tales
exprimerent patria, sicut & districtus Ploceñ. in Aquila tenet P. li-
teram. Quocirca & Troiani Mineruam in clypeis ferebant, *ut ait*
Seruius, quasi librum militarem & artem scutis appendentes. Verum
quandoque Lacedæmoniorum L. in ludibrium venit, Messeniorum
M. in morositatem, Romanorum literæ à Sabinis in iocum conuersæ
fuerunt. In vestris armis hoc singulare est, quod clypeus vester, li-
ber & instructio vestræ posteritati stetit, & ne dum militaris liber
quod naturale quoddam modo est vobis, sed etiam militiæ Christia-
næ factus est liber. Agnoscitis enim vos esse Adæ filios, beatudinis *Alphabetum*
gratiâ consequendæ genitos. Hinc Christum colitis, diabolo re- *militia Chri-*
cusatis, Euangelium seruatis, fraternè viuitis, & grati Deo, hone- *stiana.*
stum corde, capacitatem disciplinæ obseruatis. Quapropter lamen-
tantes de peccato, Militatis Christo, Nobiles animo, Opere clari,
Pietate

Pietate insignes, quietem amatis. Resistentes verò vitijs, sani Sensu, Tutores pauperum, Viui Deo, Zelozi fide, dies vestros transitis. Hinc Adm. R. P. Birkouius in laudem Illustrissimi Domini, Dñi Palatini Belzensis, Krasnostauiensis, Iauorouiensis, &c. Capitanei, Iacobi Sobieski:

*Remigio famæ cælo sub veste Sobiesci,
Plena cui eloquij flumina ab ore cadunt:
Martigenas scutum hoc loquitur, Patriaq; periclis
Impensos, vestram sæpè dedisse domum:
Tu mihi maior eris, namq; uno pectore virtus,
Herculeæ & Tulli consociata tuo.*

*Piaſecki Epi-
scopus Came-
necensis.*

Et de Illustrissimo Episcopo Camenecensi Paulo Piaſeccio, vita & moribus conspicuo, Pastore & Senatore, quidam Spiritualium reliquit:

*Dum Numma Pompilius sacra thurea ponit in aram,
Insignem Clypeum cælitus ara capit:
Romam si serues, fore dicit Apollo beatam,
Quinq; & sex Clypeos Rex fabricare iubet:
O hunc undecies clypeum si mitra bearet,
Felix Religio, Patria, Rexq; foret.*

LINEA FAMILIÆ IANINORVM.

Ianik Strenuus miles & ingeniosus victor hostium, Boleslao Chrabræ Pol. Rege Sceptra Regia tenente.

Ioannes non dissimilis Patri Ianico, filius. Marte clarissimus. Anno 1030.

Ioannes de Bilatowice Comes, reliquit duos filios, Canon. Cracou. Petrum & Iacobum. Anno 1071. Cathalogus refert.

Vitus Episcopus Płoczeń. de Chotel, in Sendomiriensi Terra. Anno 1179. De bonis propriis Monasteria Ordinis Præmonstr. in Busco Sanctimonial. in Vitow, in Płocko, in Ładza, vt referunt priuilegia Monasteriorum. Vixit in Episcopatu annos viginti quinq;.

Ioannes Palat. Sendomirię. Magnus bellator, Lesconigro Principe regnante, quem Litacius, Roxolanus, Scythæ fugiebant, 1280.

Wierzbicka Ianusius declarat antiquam suam familiam etiam per hoc, quod honoratus esset titulo Palat. Cracouię. tum quod optimè sibi merito militi Vachonio prope Lelouiam, laneos 66. donauit cum villa Przegina, tum quod Stephanum Boleslai Pudici temporibus referant Historici, à Tartaris ad Legniciam Anno 1240. occisum.

Bernar-

Bernardus Ianusij filius cui Casimirus Magnus latam contulit beneficiorum ad Sacze memoriam. Hunc in diplomatibus Regiis ita expressit. Miles noster nobis ac Regno bene meritus, 1341.

Iacob de Presouia familiam notabat. Huic ad Starodubum pugnanti exercituum magnus Præfectus Ioannes Tarnowski, magna encomia tribuebat, Anno 1510.

Felix reliquerat filium Stanislaum, qui notabat suam familiam de Bielsco.

Stanislaus alter ex Iacobo descendens, notabat ex Przesowa familiam suam. Et quoniam difficilia sunt quæ pulchro in Repub. & Regno animo teneat relicta posteritas, quod nemo unquam ignauia immortalis factus est.

Podlodoscij à Przytik, Optimè de patria mereri curarunt. Iacobus Castell. Radomsceń. 1460. Ioannes Castell. Zarnoueceń. 1445. Dicebat Salustius: Vita humana similis est ferro, quod si exerceas atteritur, si non exerceas, rubigo consumit. Quotidiana exercitia in Curia Regia in Castris & Iudiciis, dignos effecerunt Podlodosios. Transierunt demum in Podoliam, ex quibus Stanislaus benè affectus Ordini nostro, multis temporibus exactor Contrib. Regni fuit.

Biedzienosci in Sendomiriensi Palatinatu, Georgius, Vladislaus & Christophorus uterini fratres virtute & pietate insignes. Monebat B. Nilus Martyr auditores. Ne decipiant te res illæ quæ in hoc mundo celebres ac splendidæ videntur, omnino enim prætereunt & nihil ex apparentibus stabile est.

Pfzonkij, In Lublineń. Palat. Primo de Krzcanow familiam suam notabant, postmodum verò tempore Vladislai Iagielonis à Kurow, alij verò à Babin, quorum claritatem Domus, & gesta insignia diuersi Historici, cum Orichouio & Stricouio referunt. Nam multi ex ipsis partim ob familiæ dignitatem, partim ob merita diuersa, variis officiis in Regno fuere ornati. Ex quibus fuit Petrus Psonká, Iudex Lublinensis, alter verò Petrus etiam Psonká, Notarius Terrestris Lublineń. Stanislaus Psonká de Babin Sigismundi Augusti. Aulicus, Reipub. Babinensis fundator. Nec est prætermittendus inter alios Iacobus Psonka, hæres in Babin, vir in rebus bellicis optimè versatus, variis expeditionibus Reipub: clarus, liberalitate & humanitate insignis, in conuersatione multorum celeberrimus. Iste reliquit filium Adamum Psonka, hæredem in Babin, Vexiliferum Chelmeń. virum morum integritate insignem, pietate clarum, fautorem religiosorum, & singulariter Ordinis Predicatorum, litteris excultum gloriosis actibus in campo Martio, in diuersis expeditionibus contra Moschos, Suecos, hostes Patriæ & alios conspicuū liberalitate & auita humani.

humanitate prædiuitem, Filias vero reliquit quatuor, Zophiam maiorem, Consortem Illustrissimi D. Venceslai Zamoycki, Castell. Leopoliens. alteram Annam consortem Octauiani Samborzecki, tertiam Catherinam consortem D. Nicolai Stradomski. quartam Marinam consortem Alexandri Myskowski, Capitanei Tisbouicensis. Quæ omnes, pietate erga Deum, obseruantia incredibili versus maritos, mutuo amore inuicem, prudentia singulari à Deo ornatae fuere.

Sobieſcij in Palatinatu Lublinensi, quorum quilibet præstantius esse existimat, operam suam Patriæ impendere, quam in otio tranquillam vitam voluptatum copia auctam agere, Gloriosum enim unicuique ducitur, si propriis periculis quærat uniuersorum tranquillitatem: quod ex hac familia præstitit Marcus Sobieski Palatinus Lublinens. qui sub Rege Stephano apud Gedanum & in Moschouia in multis expeditionibus fortiter & animose militans pro patriæ tranquillitate suscepta vulnera non numerabat, sed cum Epaminunda clypeum suum vel ipse moribundus saluum fieri curabat, memor illius quod mulier Spartana filios suos in militiam mittens illis præcipiebat. Aut cum hoc aut super hoc; aut scilicet scutum referrent aut super clypeum mortui efferrentur. Iacobus Sobieski Marci filius Palatinus Betzensis Krasnostauiens. Iauorouiens. &c. Capitaneus, de quo illud dici potest. Lingua in consilio valet, in certamine dextra. Hic ob præclaram qua inter alia dona sibi à Deo concessa facundiam pollet, gratiam & fauorem Regum ac Procerum Regni promeritus, ab illis non raro Reipub. curis & necessitatibus, domi forisque admotus, impositum sibi munus & strenue gessit & ubique feliciter confecit. & inter cætera cum aliis primaria in Regno existimationis & nobilibus viris Commissarius & administrator contra Osmanum Turcarum Imperatorem belli Chotimensis, cui etiam priuatis impensis non paruam militum manum adiecerat Anno 1621. designatus fuit ac postea in eodem bello ipsismet Turcis pacem poscentibus ad disceptandas cum eorum ueteris conditiones pacis delegatus, omnia quæ ad pacem faciunt feliciter & animose confecit.

Macieiowicij de Macieiowice G. Alexandro Macieiowski præstantissimo & cito fatis substracto à terrenis, merens & amans coniunx Golf. Epitaphium Radlouia posuit. Ne quispiam confidat ætati.

Istis armis utitur quoque vetustissimæ nobilitatis prosapia Piaseciorum de Piaseczno Terræ Radomiensis cuius progeniem feliciter propagatam, tam angusta sedes cum capere non valeret, ad latiores possessiones virtute quarendas dimisit. Cum primis Stanislaus Piasecius, vendita sua sorte in eadem Piaseczno (ut sunt in Actis Terrestribus Radomiensibus circa annum Christi Millesimum quingentesimum, diuisiones

nes hereditatis illius, & præcipue anno 1617. resignatio, & nota ubi desijt esse possessor hereditatis suæ in Pasieczno) ex prima uxore Sophia Golembiowska Andream & plures filias, ex secunda Anna Valentini Chwoſtak Grodźicky Sebestianum, ex tertia Barbara Martini Gromadzki filia, Stanislaum & Christopherum filios procreauit. Et Sebestianus quidem, ex Catherina Marci Gromadzki filia suscepit Paulum, qui nostra hac ætate litterarum eruditione, & dignitate Episcopatus Camenecen. floret, ac Remigium Camerarium Terræ Sandomiriensis Patrem Iacobi Abbatis Claræ Tumbæ & Secretarij Regij, iuuenis optimæ expectationis, tum & Pauli, Petri, Remigij, Ioannis genitorum ipsi ex Elizabetha Chrystopherei Zagorowsky Palatinatus Cracouiensis. Stanislaus verò habuit filios Andream, Paulum, Ignatium & Stephanum Præpositum nunc Calissiensem Varsauiensemq; Canonicum Secretarium Regium ex Catherina filia Andrea Swider Wierzbietá de Modlnic. Alij verò eiusdem stirpis Piaseciana, geniti ex Hieronymo Piascio Hypparcho seu stabuli Regis Augusti Præfecto in Lithuania claras affinitates, cum Sapihis, & Chodkiewiczis, latifundiaq; ampliora obtinuerunt. Alius ramus eiusdem Stirpis ex Floriano Piascio, à Turcis cum Wisniouiecio capto & trucidato in Podoliam conductus, demum in feminis desinens ad Potocios Iacimiersciosq; hereditatem Orininensem transtulit. Alij demum ex Georgio Piascio Notario Terreſtri Sandomiriensi ac ex eius germanis seu patruelibus reliquorum prognato diuersas possessiones in diuersis locis sunt sortiti. Excellit autem ex filiis Georgij Notarij præfati Iacobus Piascius Abbas Coronouiensis meritissimus.

Zadufcij in Sandomiriensi Palatinatu. Horum est æmulari, non cauillari. Hinc animus prudens, virtus excelsa, actus nobilis.

Naraiowſcij in Russia, stabiliunt familiam suam & firmant amore, fauore, virtute. Quapropter consecrata virili ætate Reip. & Marti, Iudices Terræ Leopol. Terreſtres iustissimi fuerunt. Hos imitati sunt filij, unde his quoq; honoribus gaudent & in præsentem diem. Reliquerunt filios castris deditos, sicut Bartholomei à Naraiowski in Ecclesia Buscensi Ordinis Prædicatorum Epitaph. refert.

Q V E M

Clara indoles & paternus sanguis
Post exactam liberali otio adolescentiam
Durissimis in Prussia Russiaque bellis,
Inuictissimum tribunum militum exercuerat.
Sed mors naturæ debita.

In medio ætatis cursu, pro S. Reg. Mag. ac Patriæ salute, gloriosum deuotum victorem in acie, prostrauit 1630.

Iosephus Iudex Terrestris Leopold. Nicolaus frater suus erat ex Subiudice Iudex ibidem. Samuel eius filius post militares actus grauissimos, Dapifer Leopold. Alter filius Stephanus Dapifer Podol. Alij filij Georgius & Raphael, Aulici Regij & milites strenui.

Kołaczkowscij in Vislicen districtu, Ioannes Kołaczkowski in negotiis Reipub. prudens & grauis.

Olbieczcij in Lublineń. Qui cum magna spe est natus, si benè educatus, fuerit, magna ad extremum vitæ tentabit.

Kaszewscij in Lubl. Petrus Iudex Terræ Lublineń. Habenda est ratio diligenter quos imitemur, quorum similes uelimus esse. Frustra tamen ponitur uirtus, ubi non est fides.

Vrzazowscij In Sendom: Nihil est uirtute formosius, pulchrius, amabilius, ideò illam necessario sequitur gloria, recogitate, obseruate.

Ianikowscij ibidem. Honorabiles uiri, & plurimorum amici. Conciliantur animi hominum dignitate hominis, rebus gestis, æstimatione vitæ.

Przezwoccij ibidem. Quicquid præter id quod honestum est expetendum duxeris, & lumen uirtutis extinguas, & uirtutem penitus euertis.

Iarobewscij In Sendomir. Suscepit uita consuetudoq; communis ut excellentes uiros in celum fama tollamus.

Vniebowscij, aut Wnießowscij in Lublineń. Terra.

Quam estis maximè

Potentes, dites, fortunati, nobiles.

Tam maximè æquo animo vos æqua noscere oportet.

Bieleccij in Lublin. Spem pretio nullus emit. Emit tamen miles & patriæ amans.

Zerzinscij de Zerzino in Lublin. Terra. Ex Masouia domicilia transfulerunt. Christophor Iudex Warsauien. Ioannes Thesaurarius. Lucas suus germanus Iudex Castren. Lublineń. Optimam vitæ suppellectilem sibi comparauit, qui amicos parauit. Ioannes Canonicus Cracouiensis, & Officialis Generalis.

Lęczcij In Lublineń. In aula Iacobi Potocki Palat: Braßaw. Generali Podol. aliqui tyrocinia & vitam expenderunt, cuius filio Nicolao Potocki Campiductori Regni obsequia reddiderunt.

Suchodolscij in Lublineń. Ioanni Zegotæ, Stanislaus filius Vexilifer Lublineń. Epitaph. posuit, Anno 1572. Si præmiis animi iuuenum ad uirtutem accenduntur, magis parentum exemplo.

Stoiescij de Stoiesyno in Lubl. Si uirtutis caput est caruisse vitiis, gloria quæ est illius præmium, in ramos honestatis efflorescet non mediocres

Erant

Erant Stoiescij Iustitia, doctrina ornatī: Stanislaus reliquerat Ioannem, & filias Helenam coniugem CHamiec, Zophiam Troiani Barbaram Dzik.

Zawieprzscij in Lublineń.

Gabonscij in Cracouień. Palat.

Kanscij in Lublineń.

Gielcewscij in Lublineń.

Braniccij in Lubl. Omnes familiae ut antiquitate domus, ita meritis & gloriosis actibus conspicui, Magna enim est vis in virtutibus, eas si dormiunt qui excitat, ei aderit princeps fortitudo, qua animum liberum bene & ordinatè constituet.

Potoccij in Lubl. contra hostes patriae continui milites. Refert Cato Mag. quod quærenti Pisistrato à Solone, qua tandem spe fretus sibi tam audacter resisteret: respondit, Senectute. Resistunt Potoccij hostibus patriae. Fortitudine, virtute.

Pełka in Lubl. de Golczew, Christophorus optimus ac strenuus miles. Matthæus, alter Demosth. Cracouiae occisus. Optimè Cic: Homines nos esse nouerimus, ea lege natos, ut omnibus telis fortunæ proposita sit vita nostra.

Zawadyczcij In Sadecen. districtu. Erant & literis magni, & Marte secundi dicebat Demosth. Pulchrum est ob unum aliquod præclarum facinus clarum esse in Repub. at multo clarius ob merita iterata & frequentia.

Tarnawscij in Calissień. Antiquam familiam suam virtute ornarunt.

Woliccij ibidem. Non aliam Woliccij reputant possessionem, quam virtute præditos esse.

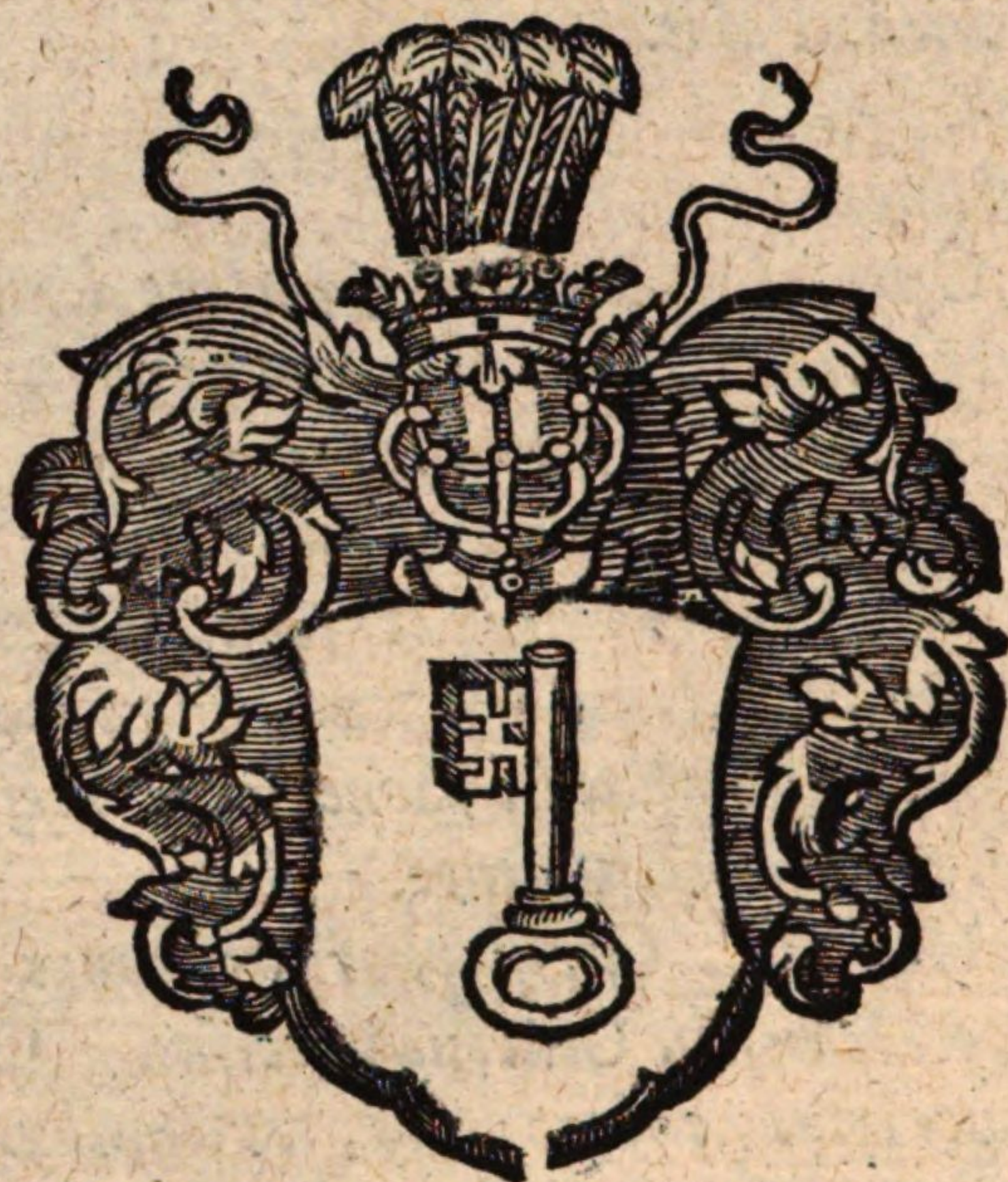
Zuliccij in Leopoliensi Terra. Omnia orta quum occidant auctaq; senescunt, famam & gloriam quæ nunquam occidit, elegerunt.

Ianowscij in Sendomiriensi Palatinatu. Quidam ex his erat Abbas Czyriceń. postmodum Iendrzejow. Cuius fratres erant Petrus qui reliquit filios quatuor, Stanislaus qui reliquit tres. Felix qui reliquit filios tres.

Strzeszkowscij in Lublineń. Boni & Optimi ciues. Cuiusmodi homini unquam mali quicquam euenire potest, nec uiuo nec mortuo.

Białobrodzcyj, Docebat Socrat: modum cognoscendi virum optimum. Qualis cuiusq; animi affectus esset, talem esse hominem, qualis autem homo ipse esset, talem eius esse orationem, orationi autem facta similia, factis vitam.

IASIENCZYK.

D E L I N E A T I O.

E S. T. clavis aurea, in campo Ceruleo, super coronam quinque pennæ strutionis. Pingitur quasi cælum aperiret.

O R I G O

S Vnt in Regno acquisita, *ut ait Długossus*, Casimirus Rex strenuo & fideli militi in obsequium omne promptissimo, præcipuè ad castra contra Regios inuidos hostes ruenti Iádzwingos quos Maslaus Mazouiæ Princeps deduxerat, & in conspectu Principis maxima tentanti, in magnæ finceritatis, ac sinceræ fidelitatis testimonium contulit, & bonis amplissimis præmiauit. Video inter vexilla Cruciferorum clauem coloris albi in campo rubeo. Disponitur clavis, ceu in campo iaceret, habet tres cruces in medio dentium. Erat vexillum Vicethesaurarij Magistri Cruciferorum. Signum igitur dignitatis erat clavis eiusmodi apud Cruciferos.

A L T A P O T E S T A S

I N tantam altitudinem Isaias eleuauit clauem vt illam in humerum positam Christo referat, Davidque clauem vocet. *Dabo clauem domus David super humerum eius* & Romani altam authoritatem in

tem in claue significarunt *ut Codic. lib 12. Tit. Prætor habetur.* Præfectis Prouinciarum vsus fuit, vt cum in Prouinciam venerint recentes subditi Regionum offerebant ei capitatim solidos septem, claue, & ^{Domino sub-} sphæram cum terræ cespitem illi alligatam. ^{ditionem per} Claue ideo, vt libertatē ^{claue.} dicendi imperandiq; extenderent, cespitem, vt cogitaret, ne annona carior euaderet fiatq; fames, Sphæram ideo, vt summum ius & auctoritatem haberet. Tam altam potestatem ipse dominus exemplificauit in claue Apoc. 3. *Angelo Philadelphus scribe. Hæc dicit Sanctus & verus qui habet claue David, qui aperit & nemo claudit claudit & nemo aperit.* Vestram claue auream dum inspicio, altam potestatem vobis ominatam contemplor, in Senatu, in Propugnaculis, in Prouincijs, in Regnis. Aurea enim vestra fides, auream obtinuit claue & potestatem non immodicam. Quanta namque & quam digna clauis, tanta est & tam digna potestas. Auro nil dignius, potestate quoque vestra nihil nobilius, quocirca Noe Dominus & Rex vni- ^{Noe insignita} uersi orbis post diluuium constitutus, ad declarandam sibi concessam à Deo potestatem vltimæ posteritati, pro insigni stemmate claues assumpsit in modum Crucis, inter quarum medietate Sceptrum Regium alligauit, *ait Berofus.* Vt igitur alta potestas vobis ominata conueniat. *Querite Deum & viuet anima vestra.* ^{claues.}

SANCTIMONIA DOMVS.

Sapientissimus Salomon Prouer. 4. Domus sanctimoniam expressit dicens: *Domus impiorum delebitur, tabernacula autem iustorum germinabunt*, puta sanctimoniam, cum germine suo. Verum ad sanctimoniam domus inchoandam & conseruandam, fera & ^{Claues Dii} claue opus quoque est. Quapropter antiqui referunt, Deos feras ^{inuenerunt.} & claues adinuenisse, non ob aliud, quam vt pudor & sanctimonia domus conseruetur. Hinc Iano, à quo ianua dicitur, in beneficij memoriam, claue manui ingerunt. Et Portuno portarum Deo eadem apponuntur. *in Pier. lib. 49.* Claue auream dum in armis vestris habeo, iam & sanctimoniam domus habeo. Nam si in Augusti Cæsaris corpore visis cælestibus & Zodiaci signis, antiqui dixerunt. Coelum Augustum ad se inuitabat, *ut Sueton. in vita illius:* ^{Signa cælestia} ^{in Augusti corpore.} multo conuenientius claue aurea vestra visa, domus clausuram, vitam pudicam, sanctitatem Dijs gratam, vobis ominabor. Habeo domum quæ aperitur claue ferrea, sed sanctimonia exultat: *Refert namq; Holhot. in Sentent.* Senatorem quendam ædificasse castrum in cuius porta scripsit.

Decretum datur, ne dormiat aut epuletur.

Hic gens villana, sed Achilles, Plato, Diana.

Ferrea

Clavis ferrea

Ferrea clavis ad castrum: Cum verò infirmatur monitus mutare decretum, vt auream clauem appendat, subscribatque.

*Subscriptio
arcis.*

Muta decretum, sanctorum collige cætum

Nudum Martinum, Iacobum, Lazarum, peregrinum

Sanctimonia domus vestra ornata, hinc clavis aurea ad ipsam ac plurima fortitudo. *Domus enim iusti plurima fortitudo Prou. 15.*

S A P I E N T I A V E R A.

*Clavis stulti-
tia & sapien-
tia signa-*

Vera stultitia est clauē findere ligna, & securi aperire domum. Sapiētia autem vera, contraria conatur, sed aliunde veram sapiētiā ex clauē colligo. Non procul à valuis ædium Leontichydæ Senatoris Lacedæmonij ait. Claud. M. Parad. in Symb. Heroi.

*Serpens circa
clauem.*

Clauē sese viuens serpens circumuoluerat. Relatum ad augures, Prodigiousum esse apud Senatorem contendebant. Doctrinale negotium magis quam prodigiousum accipio. Docet namque sapiētiā verā clauibus vestris circumuolutam, qualem scilicet dominus expresse-

*Sapiens cor-
de.*

rat Exod. 28. *Loqueris sapientibus corde, vt faciant vestes Aaron, in quibus sanctificatus ministret mihi. Accipient aurum & hyacinthum facient super humerale de auro & hyacintho ipsa quoque textura & cuncta operis varietas ex auro & hyacintho.* Sapiētiā cordis, sapiētiā animæ, sapiētiā æternā, aurea clavis vestra exprimit. Hæc namque est vera sapiētia, & hanc, si quis erat prodigiousus serpens

*Sapiētia hu-
mana & di-
uina quomodo
differunt.*

exprimebat. Alia enim sapiētia stultus fit omnis homo vt Ierem. 51. hæc autem sapiētia vitam tribuit possessori suo vt Eccl. 7. dicitur.

*Sapiētia e-
xemplata à
Deo.*

Sed in vobis exemplatā & hanc sapiētiā video. Cum magnos consilio, prudentes opere, vos esse cerno. Non enim omnis sapiētia damnatur, sed quæ nociua proximo, incommoda sibi, Dei blasphēma est.

Eccl. 37.

Sapiētia autem in populo hæreditabit honorem & nomen viuens facit in æternum. Talis est vestra sapiētia, vnde & vera nuncupatur. Hanc clavis aurea aperit, hanc vester honor efflagitat, nobilitas adamat, Sic clavis vestra ornamentum aureum doctrinæ & brachiale in brachio dextro vt Eccl. 21. dicitur.

*Cubicularius
Regni.*

C V B I C V L A R I I R E G N O R V M.

*Cubicularius
Regum.*

Regum cubicularios esse nouistis, Regnorum quales sint attendite, Regum cubicularij reges in oculo tenent, regnorum verò in regnis officia administranda contendunt. Sunt vt erant à

Dictatura.

prima languine Iasiencij regum cubicularij vt diligentissimi ita sapientissimi, vt nec Cæsaris Iulij iocus illis non conueniat. Hic namque dum Syllam dictaturam deposuisse audiuit iocatus erat, Syllam nescisse

nescisse litteras allendo quod præceptores dictantes discipulis scribenda præambulent. Iasiencij namque si sunt Regnorum cubicularij, certe regum & ante fuerant & sciebant regum cubiculis adesse, non abesse, præstolari non usurpari, adfuisse non luxisse. At ultra cubicularia regum, regni titulos adferro. Illos namque & natura & fortuna, & vis, & virtus cubicularios regni effecit. Quapropter auream clauem obtinuerunt. Improbabat Plato somnolentiam, ait Laer. lib. 3. & dicebat. *Nemo dormiens ulla re dignus est.* Vigilantes pro Regno fuistis, non dormientes pro regno estis, cubicularij regni estote. Sed aliam adhibeo intenti rationem. Tres clauēs Regnorum assignat D. Bernardus in sententijs. *Dormiēs nulla re dignus.* Vnam quæ aperit abyssum, alteram quæ aperit cælum, tertiam quæ est clauis Domus David. Illa est anxium tempus, malitia horæ, obliuionem facit luxuriæ magnæ Eccl. ii. Ista est spei subtilitas, *Regnorum clauēs.* *Spem in Domino misericordia circumdabit.* Ultima est dilectionis conspicuitas, *Qui diligit legem impleuit.* Vestra clauis vna & aurea gessit vices harum trium, Abyssum consiliorum hostilium anxio in tempore Regni aperuistis. Spem victoriæ & cæli beati præposuistis victoribus. Dilectionem domus Dei conspicuam declarastis. Vna igitur trium, tres vnus clauis imago fuit. Hinc aurea extitit, hinc Regnum Patriæ, hostium, & cœli aperuit. Hinc clauem David, *Crux clauis est.* quam in modum Crucis Paradinus effecit, in aurea vestra vna Deus & fortuna figurauit.

LINEA FAMILIÆ
IASIENCIORVM.

IAsieniek cui collata fuerant hæc arma, qui tyrocinia & adolescentiam ornatam in Curia Casimiri Regis Pol: decerpfit. 1098. Michael Episcopus Wroclau. his utebatur armis, vt Cathalogus refert: 1216. Volmirius Episcopus Vrocl. 1271. idem Cathalog. Laurentius Episcopus Posnaniē. 1061. idem refert.

Karczewscij in Płocē. Terra. Optabat duo morti propinquus Cic: Primum. vt populum Romanum liberum relinquat. Alterum. Vt ita cuiq; eueniat, sicut de Repub. quisq; meretur. Idem pij nobiles Regno & Ciuibus Regni, optabant, curabant, optant & curant.

Miiakowscij in Płocē. Palat: Hi ad gloriam via virtutis perueniunt. Stanislaus de Miiakow Tarnouio Castell. Woyniceń. & Zborouio Petro maxime dilectus, tum ob eruditam indolem, tum ob mores cum grauitate pietatem spirantes. Relictis paternis bonis, in Cracouień. Palat: latam hæreditatem acquisiuit, natus ex Barczykowska. Va-

lentinus Stanislai germanus ex Nowowieśka natus, relicta Masouia in Cracouien. Palatinatu, statua cum fratre elegit. Filius Stanislai ex Balinska Martinus in Ordine Prædicat. Cracou. vitam, religiosam amplexus est, patrimonio suo Krasne & Lasocice bonis Conuentus incorporato, eximius euasit Prædicator, Filia autem dicti Stanislai Hedwigis Præclai Lipnicki, Sophia Alberti Stostowski coniunx. Valentinus verò ex Radlinska aliquot filios & filias reliquit. Filij Marti adolescentiam offerre persuaferunt, unde in Moschouia, Russia, in Prussia, aliisq; expeditionibus solertes, Albertum famæ gloriosæ testem domui suæ, in acie cum Moschis occisum reliquerunt. Barczykowscij. His innatum est non inuidere bonis, sed bonos imitari. Michałowscij de Michałow, ad Wareciam qui semper malunt suis gestis florere, quam malorum opinione uti: & ita viuunt, ut posteris suis sint nobilitatis initium & virtutis exemplum, religione, eruditione, & militia, ad honores conscendunt: Inter hos memorantur, Nicolaus de Michałow Michałowski Pallatinus Sendomiriensis, Alter Nicolaus Castellanus & Capitaneus Cracouien. & sub Iagelone Rege Supremus Dux exercitus. Albertus Castellanus Zauichosten. Valentinus de Michałow, vir humanissimus & liberalis, Stanislaus de Michałow Subiudex Rauen. quem Paprocus per errorem ponit sub armis Trzaska, Iacobus de Michałow Pocillator Terræ Cernen. eius filij duo Gaspar Vexillifer Terræ Cernen. S. R. M. Secretarius, & Melchior vir tam eruditione, quam iurium salubri experientia grauis. Notarius Castren. Crac: post Vicecapit. ibidem, demum Tribunus Lubl. sub signis Zamoiscij Ioannis strenuus & maximus miles, Iudiciorum Tribunal. quatuor vicibus Iudex deputatus, semel Marschalcus, nuncius Terrestris ad Comitiam multoties. Huic filium unicum Thomam, Ioannes Zamoyscius vitam finiendo commendauit, reddidit. Gratus beneficij Thomas Zamoyski illi Cracou: ad gradus S. Hyacinthi Epitaph. in marmore posuit. ubi addit: In omni vita, habitu, cultu, moribus, rectus, modestus, frugalis. Bonis quibusq; commendatissimus desideratissimus. Reliquit ex Kochanowska duos filios, Iacobum Tribunum Lublinen. & Hyacinthum S. R. M. intimos Aulicos, qui maiorum suorum referunt & exornant imagines, & posteris sua clauē aperiant portam virtutis.

Przeraccij in Płocensi Terra.

Kraiewscij ibidem, Stanislaus in Academia Cracouiensi Professor, Petrus Zuparius Zakroćim: Samson à Korain, cuius parentes in Olstineń. districtu venerant, Varmien. Generalis Officialis Canonicus Ołomučen. In Castris contra Tartaros Notarij exercituum, plurimos bellatores Kraiomscios adnotarunt.

Zbroscij ex Cerscensi districtu Martinum refert Epitaph. Varsavia, 1539.

Vicecapit: Czersceń. non ita pridem unus erat.

Radowscij à Błonie. Generosa indoles magno bono est patriæ, sin ad vitia degeneret, magnum adfert malum.

Bielscij ex districtu Cerscensi, non multis verbis laudabo vos. Quod enim per se est rectum & utile, non eget proluxa oratione.

Strupiechowscij ex Liuensi. Qui natura probus est, ubiq; & apud omnes probus est. Talis nobilium generatio.

Iabłonscij ibidem. Duo lumina nobilis & Christiani. Benè viuere & benè mori: At benè & honestè mori non contingit nisi virtute præditis.

Warpešzowie in Masouia ad Varsauiam. Res verbis si ante ponendæ sunt, multo præclarius est res magnificas gerere, quàm magnificè loqui.

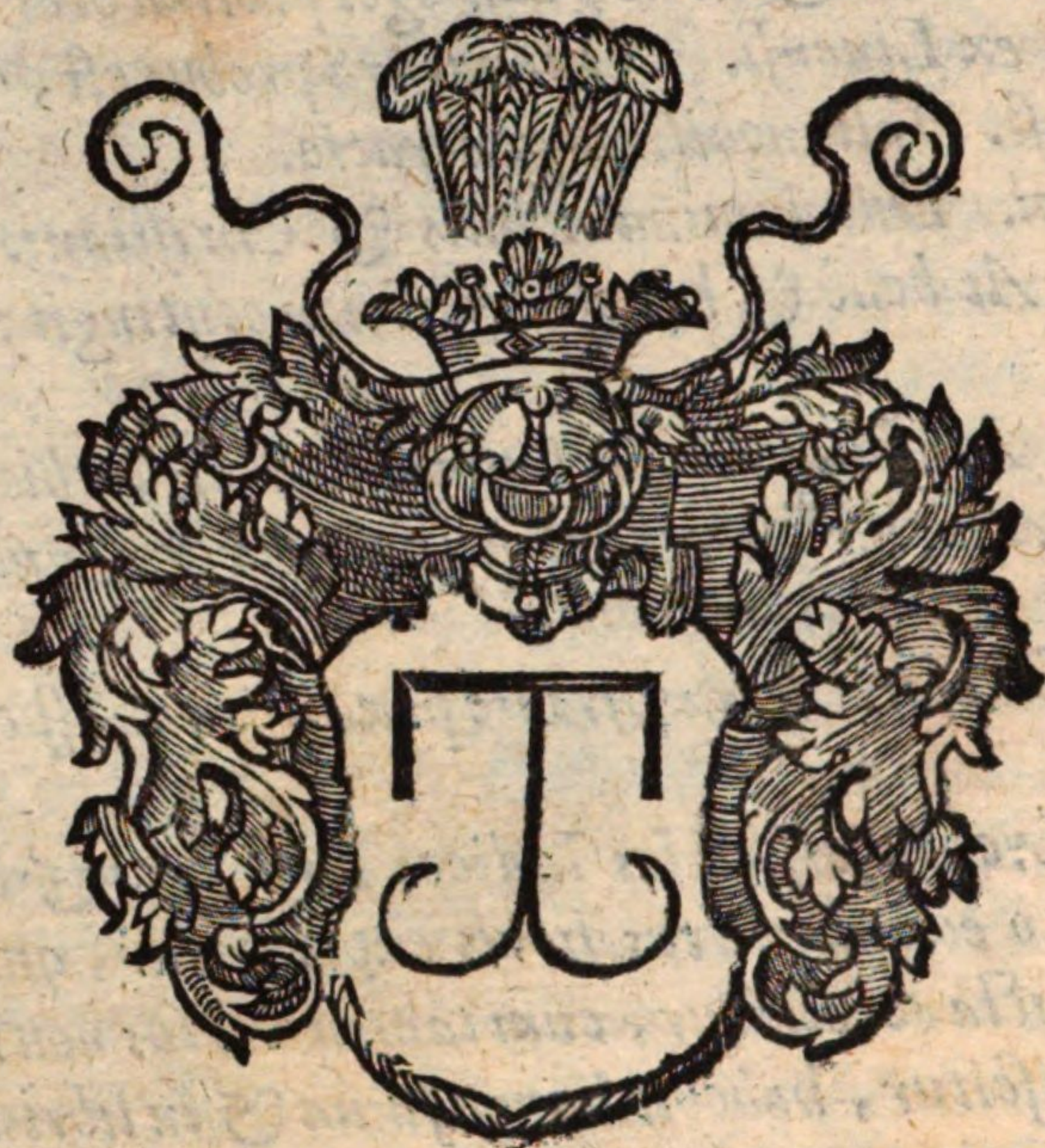
Buscij in Rauensi Palat. Vera virtute præditus, nil spectat nisi ut prosit Reipub.

Lichowscij aut Lychowscij. Hos Iudices Terrestres & Notarios graues vidi, ut meritò eorum virtus libris exprimatur, quæ licet quodam modo virtus picta vocitetur, cum tamen virtus non modo usu sed etiam lectione discitur, habebit lumen suum & in libris. In Siradien. Pal. domicilia retinent.

Ianowscij. Iucunda est virtus exercentibus illam. At vobis nil pulchrius, nil amabilius virtute.

IASIENIECKICH.

DELINEATIO & ORIGO.

Iasieniecki.

SVnt arma quasi composita ex armis Dulicz & armis Chriniciorum, nam latam ferunt crucem forte à Dulicijs, hamos à Chriniccijs. Vnde vel paterna cum maternis arma coniunxerunt vel additionem ad Dulic ob merita receperunt.

PISCATOR GLORIÆ.

Piscatio gloria.

PRæmittunt fines sua media, & piscatio gloriæ præmittit piscationem gratiæ. Tobias iunior cum peregrinaretur cum Angelo piscem se se inuadentem apprehendit manu, quo exanterato, iussit eum Angelus conseruare iecur & fel, iecur contra Spiritus domicilia hominum iuuadentes, fel contra albuginem oculorum erant hæc in medicinam domus parentis, erant in medicinam oculorum patris, sed præcessit piscatio gratiæ. Oculi tui vias domini custodiant vt addatur gratia capiti tuo *Prou. 12.* Vos quibus talia arma concessa sunt, crux inquam & hami, iam piscati estis gratiam Principum, & domui suæ gloriam æuiternam, nam in chamo & freno maxillas eorum qui non approximabant ad fontem viuum & verum Iesum Christum atque ad benignitatem Ducalem & Regiam constrinxistis: restat

non

non aliud quam ut gloriæ quoque æternæ piscatores profiteamini. Sic florebit decore decus. Pono medium ad piscandam gloriam æternam & nunquam marcescibilem sed semper virentem. Erat responsum Hammonis Atheniensibus datum. Ioui magis cordi esse vota Lacedæmoniorum tenuia & oblationes modicæ piæ & castæ, quam Atheniensium opulenta, nam victimis illorum fædantur aræ, votis igitur pijs & oblationibus castis piscatur gloria æterna. Hinc quidam

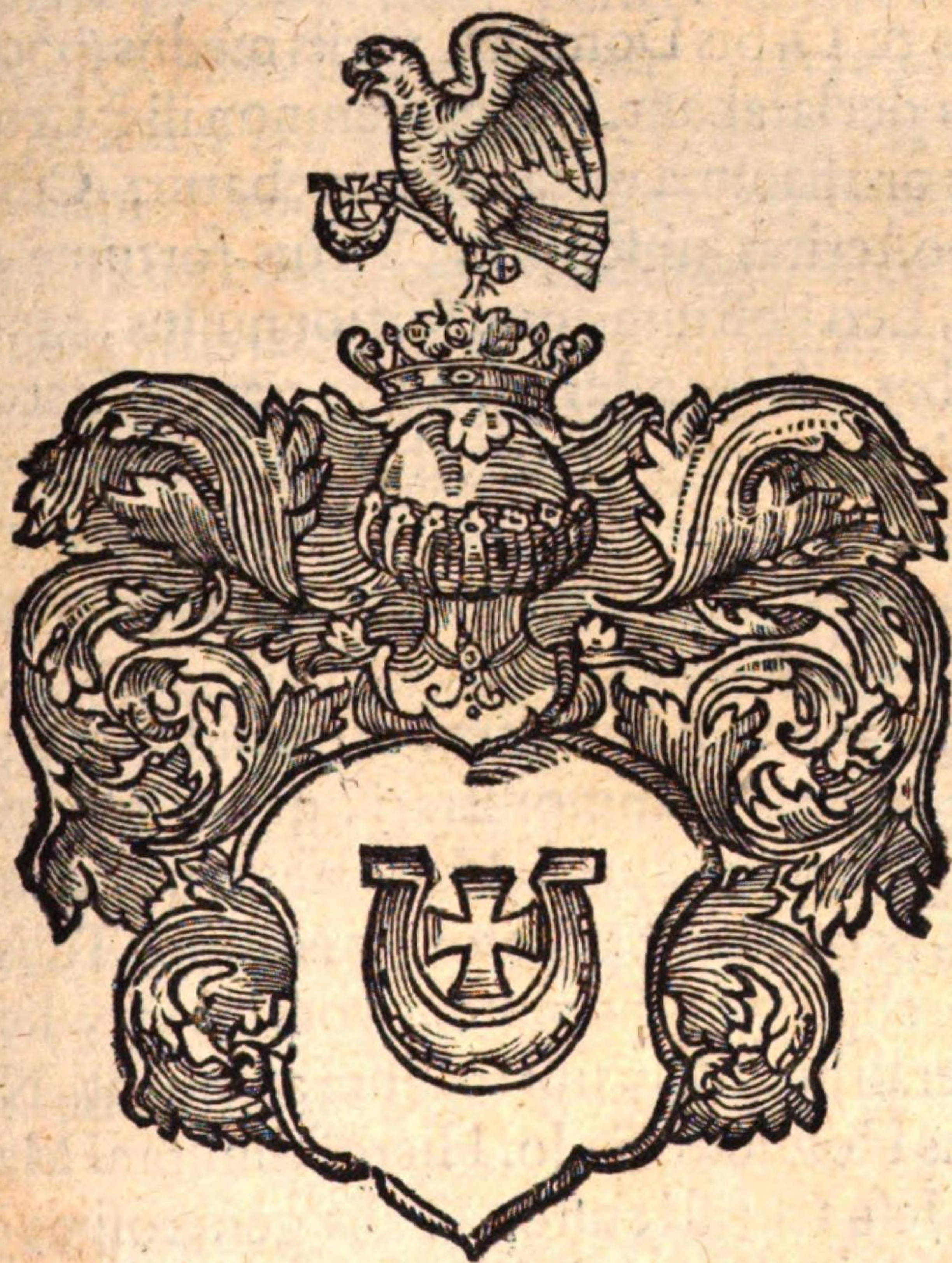
Plurima scit doctus, Christum pius, ultima merces.

Laus dabitur docto, vita beata pio.

FAMILIA IASIENIECCIORVM.

IN Podlasia viri ut bonorum non immodica possessione, ita & fama percelebres. Et profecto ille tantum honos est qui propter merita claris viris defertur & datur, nam est non inuitamentum ad tempus sed perpetuæ virtutis præmium.

I ASTRZEMBIEC aliis **BOLE**
leszcz, aliis Kudbrzyn, aliis Kániowa.

DELINEATIO.

Accipiter dicitur à viro milite Accipitrin nuncupato. Est coloris aurei, solea equi extremitatibus sursum obuersa, intra quam

Rr 3

est Crux

est Crux, in campo cæruleo, super coronam accipiter cum campanulis, pedibus colligatis, quibus eadem arma attolit.

O R I G O.

SVnt in Regno acquisita, Boleslai Chrabri beneuolentia Anno 999. Dum hostes inimici fidei & Christi Caluo monte præoccupato, superbo animo in Regios milites insultantes, aduocabant enim maledicto tumultu certaturos dicendo, an haberent qui cum vno illorum pro Christo ipsorum Deo certamen iniret. Tunc ardore fidei & gloria nominis Christi, Accipitrin soleis adiuuentis quibus equus in montem asperrimum fulciretur agiliter concertantem inuasit, compressit, tenuit, Regi deduxit. Demum soleis equos ad montem asperum & glaciosum Centenos adarmatos exercitui suo præmisit, & inuium montem peruium fecit, ac hostes circumdedit, & agilitate admirabili equorum hostes dissoluit & dispersit. Rex ingenio collaudato, talia arma sibi inter cætera præmia contulit.

SPECIMEN GENEROSITATIS.

Agamemnon,

Generoso animo quia nil excellentius, plurimi ex præcipuis ducibus & Orbis Dominis, varijs medijs specimen suæ generositatis declarabant. Agamemnon ille Leonem clipeo appendit, à cuius ore flamma micans spargebatur. Cui tanquam veritati, ingenuè posteritas subscripsit. Virtus fortunæ Agamemnonis, quasi dicerent, Leo hostium, quo fortior nullus, igne rugiebat. Dicebat vix & fiebat. Alexander M. aliter generositatem suam expressit: fulgur scutis imposuit, Penetrabat enim hostium vires fulguris virtute & velocitate. Darius falconibus tribus exaratis, generositatem insinuauit. Credebat enim totum vniuersum annetibus tribus assimiliari, vnde falcones assumpsit, vt Asiæ, Europæ, & Africæ clarum & potentem animum figuraret, at crediderim ego nullo melius, specimen generositatis commonstrari, quam Iastrzembiectijs armis Cruce, solea, Accipitre, auro, Malteses cruce demonstrant suam generositatem, & qualis est generositas eorum? Talis vt ipsam summi Pontifices religionem florentem vocauerint, licet illi cum suo Magistro Generali humilem sibi titulum ascribant. Nempe, Dei gratia sacrae domus Hospitalis S. Io. Hierosolimitani Magister humilis, pauperumque Iesu Christi custos. Talis generositas eorum, vt toto sudore & conatu, Soltanus Solimanus Turcarum Imperator illam exhorruerit, dum vires suas cum exercitu & ducibus amisit. Solea verò tanquam generositatem exprimit, vt nisi ille qui acerrime hostes

insecu-

insecutus fuit, eoque animo equestri inuasit, ut soleæ à calcibus equi deciderent, & hostilis ceruicis victor potitus esset. Accipiter verò quantam generositatem dicat *Gab. Symeon in Hieroglyphic. 6. demonstrat, dum ait*: Accipiter Spriuerius dictus, quibuscunque aucupatricibus alijs volucris associatus fuerit, ea vniuersa enecat, vnde inscripsit illi: *Sic maiora cedunt.* Aurum autem ut præstantius est omni metallo, ita si exprimet generositatem, illam supremam quam maius nulla exprimet. Talia sunt vestra insignia, nec aliud efferunt, quam vnicum specimen generositatis.

Generosus est qui à sua natura non degenerat.

CVSTODES TRIPLICIS BONI.

TRiplex bonum statuitur, honestum, vtile delectabile, sed quia nil nos celerius fugit quam bonum, amittitur enim nedum ex quocunque defectu, sed etiam ex leui occasione: ideò custodes tanti boni statuendi erunt. Honesti quis est custos? Educatio bona, Prou. 4. *Tene disciplinam custodi illam, quia est vita tua.* Vtilis quis custos? Iustitia & veritas ad Ephes. 5. *Fructus lucis, in bonitate, iustitia & veritate.* Igitur vtilis nobis fructus, isti sunt custodes. Delectabilis boni quis custos? Perseuerantia, 1. Cor: 12. *Fratres stabiles estote, & immobiles abundantes in opere domini.* Et ad Galat: 6. *Bonum facientes non deficiamus, tempore enim suo metemur.* Video in vobis triplex hoc bonum radicatum ô Iástrzembicij, nec quoties arma vestra hæc contempler aliud mihi proferre licet, sed ipsi vobis custodes facti estis tanti in vobis boni. Radicatum est in vobis honestum, quod ex vestris armis in Laurentio Myfzkouio apparuit, qui ita sub Orsza hosti Moscouitico rebellis at Regi suo fidelis fuit, ut omnium ordinum intercessione casus sui, (quem ex occasione Ducis Zatoriensis vltimi apud Sigismundum Regem & occisi consanguineos merito assumpserat) leuamen acceperit: *Stric: lib. 23. Cap: 7.* Quod ex alijs quoque potest qui tot ac tanti Senatores de his armis in toga & sago fuistis. Radicatum vtile bonum, quos dum vigiles conspexerunt Reges in officio sibi commisso Exercitus, Marschalci, Oratoris, tot titulis bonis & honoribus auxerunt. Radicatum & bonum delectabile qui dignitatem suam illustrem, tam illustri encomio adornastis, ut externi Principes vos in singulares delicias eligentes, suis honoribus & titulis donarunt. Quocirca arma vestra in Familiaria nunc florente Myfzkouiorum dum videmus, illa Aquilæ Leones, & Mauors armatis, ut delicias quasdam ac delectabile monile, custodiunt & tuentur.

*Myfzkouius
occidit Zato-
rien. vltimum
Principem.*

Hinc

Hinc in Orat: Funebrali Myſkouij, à Stanislao Labęczki æternæ memoriæ posuitum fuit:

*Pro Ioue pugnarunt Aquila & Leo quando Gigantum
Seua cohors cælo vimq; manusq; tulit.*

Quatuor hic Aquilæ posuere, hic bina Leones

Castra ferus Mauors hic magis arma mouet.

Scilicet alta petit virtus Myſkouia monstrat.

Hoc diadema Aquilæ bis Leo magnanimus

Hoc soleæ robur Crucis & pia signa potentem

Gonzagæ ostendunt robore honore Domum.

Sol & vester accipiter vigilans cum hac campanulla hoc dicit, hoc crux sancta in vobis præfagit, hoc aureæ equi calces expendunt, vt boni vestri custodes, bonorum vestrorum & æternorum nominamini.

MALVM IRRETITVM.

Malum tam moris quam culpæ, his tribus capitibus prouenit. At pertinacia erroris, & sic malum hæresis serpit, aut ex superbia & præsumptione. Quomodo supremus exercituum Dux Iuanus Andreæ Celadinus dum sub Orſza venientem ad se militem Regium per Boristhenem noluerit donec totus exercitus transmeasset inuadere. Tantus enim exercitus (aiebat ille suis Palatinis) noster nec vnguem hostis dimittet, circumactos flagellis conducemus vti pecudes cum Rege in Moschouiam. Ita Herbersteinus, sed contrarium expertus fuit. Aut ignorantia eorum quæ scire quis debuit & nescit. Facile enim Dux errat, qui nec miles fuit, & qui non adoleuit perturbatur. Tantum autem malum irretitur & ligatur, sui intellectus captiuatione, prudentiæ, perspicacitate, & experientia rerum magistra. Dum arma vestra contemplor, quid hæc Crux qua ligatur solea? quid hic accipiter irretitis pedibus, & ad aliud opus reiecta naturali rapina asuefactus? Non aliud me hercule quam omne vitium & malum ligatum & irretitum, ne quando serpat in Familia vestra præfagunt. Quapropter plurimi ex vestris talem elegerunt vitam, quæ à mundo & mundanis abstrahit, & ad cælum & cælestia aditum facit, plurimi sapientia edocti, intellectum altum prudentia insignem Deo subditum coluerunt. Vnde Episcopi, Canonici Lateranenses, Præpositi Ecclesiarum facti; vt intellectu captiuato, in obsequium Christi, malum irretitum & fomitem omnem ligatum declarent. Hinc ab Academia Cracouiensi pietatis, probitatis, sapientia, & elegantiarum matre de Armis vestris Andreas Strembosz Canonicus Lateranensis, Præpositus Mstouiensis apprime laudatur, & Petrus

& Petrus Myfzkouius Episcopus Cracouiensis Dux Seueriensis cum Alberto Iastrzembecio à Christophoro Katchki ex sapientia & prudentia summe extollitur. Cauendum igitur vobis erit, quod de vno ex armis vestris relictum fuit. Ne facta sint consona, armorum vestrorum nomini infesto. Nam.

- - - Quæ populo sunt turpia,
Sacris credite Pastores esse nefanda viris.

LINEA FAMILIÆ IASTRZEMBIEC, SEV ACCIPITRORVM.

Iastrzembiec tali cognomine primitus familiam notabant suam, dum & in Paganismo fuerunt, & dum babatum pro Armis ad denotanda sua merita regio consensu assumpserunt. Durauit hoc Proclama Armarum & nobilitatis ad successores S. Adalberti Archiepiscopi Gnesnensis, quorum aliqui à Rytwiány, aliqui à diuersis possessionibus familiam notare ceperunt. Ioannes Episcopus Vratislau: Boleslao electionem suam acceptante, & Alexandro II. Papa confirmante. Hic primus ex Polonis post Italos Episcopos ibidem fuit, 1062.

Młczyuij de Iakusowice, Ioan: Canonicus Cracouiē. 1061. Cathalog. Borzynoius filius Młste rediit ex Vngar. benignitate Vladislai Ducis 1084. cum Mecislao Boleslai Audacis filio Succam. Cracouiē. Casimiri Regis literæ 1366. Derslaus Pocillator Boleslai Kriwoustij 1114. magnus bellator. Eius filij Albertus & Derslaus. De his literæ Boleslai Crispi. Nos Boleslaus &c. Considerantes fidelitatem & probitatem militum nostrorum, Alberti & Derslai Accipitrinorum, pro fidei seruitio illorum villas ipsorum Iakosowice & Kobelniki de Iure Polonico in ius Teutonicum transferimus. Albertus prænominatus erat Vexillifer Sendomiriensis, Reliquit filium Petrum. Suentoslaus Episcopus Posnaniensis, Cathalog. 1151. Petrus Episcopus Płocensis, Cathalog. 1154. Andreas Episcopus Vilnensis qui fidem Catholicam primus in Lithuania promouit, 1390. Cromer. Virum pium & doctum lib. 15. refert. Anonijmus de illo.

Strenuus accipiter pennis superantibus astra

Despicit, est humili quidquid in orbe situm

Is quoque tam clara qui traxit origine gentem

Discolor, haud quando stemmatis huius erat.

Dum parat æterno victuram tempore famam

Nomine percrebuit notus utrique pollo.

Narcissus germanus Andreae Episcopi Vilnensis, qui PP. Ordinis S. Francisci in noua Ciuitate Korczyn Ecclesiam erexit, fundauit. Kośczonek

Petrus de Sędziszow Długoss: 1400. Albertus Episcopus Posnaniensis, demum Cracouiensis, postmodum Gnesnensis Archiepiscopus. Iterum Cracouiensis Episcopus, notabat familiam de Lubnice 1412. Posteris de sua familia emit Rytwiány, quapropter familiam suam ceperunt notare de Rytwiány & Rytwianscij. Martinus ex fratre Episcopi filius Palatinus Lęcycen, Crom: 16.

Rytwianscij à Rytwidny, Derslaus Palatinus Cracouiensis, Ioannes Castellanus Cracouiensis frater uterinus, Cromer lib: 28. Filij Martini. Ioannes Rytwianski Castellanus Sendomiriensis, Palat: Cracouiensis, & Marschalcus Regni, Crom: lib. 28. Orator ad Pontificem, Crom: lib. 25. Erant viri clarissimi in Regno & Ecclesia, in bello & pace. In Curia & Senatu veri Cives, veri amatores patriæ, obseruantissimi Regum & Legum. Derslaus filius Castellani Cracouiensis, Castellanus Rospersceń. demum Palatinus Sendomiriensis, ut priuilegia Monasterij Tremesensis referunt. Reliquit filiam quam nupsit Korozueccio, qui dum reliquit filias tres, bona Rytwiany cum eis diuisa cesserunt, Rytwiány, Łasko, & Korozueccij bona Lanzckorunscjis.

Sic vos non vobis fertis aratra boues,

Sic vos non vobis mellificatis apes.

De illo Cromer. quod ad controuersias componendas cum Vngaris fuerit cum alijs missus Commissarius, lib: 27.

Narcissi seu Marcissi filius Petrus de Zborow. Hæc bona etiam Albertus Episcopus cum Rytwiány comparauerat, dilectus Casimiro Regi Venator Sendomiriensis, 1479. Ex Tęcinska reliquit Nicolaum & Andream. Refert alia de illo Długoss: Nicolaus magnus Bellator in Vngaria, in præsentia Matthiæ Regis, à quo & honore militari decoratus fuit, Regi Pol: pugnanti contra Cruciferos profuit & Marte & summa peccuniaria. Pauperibus Cracouia beneficia plurima præstitit. Receperat à Serenissimo Rege in summa peccuniaria Odolanouiam. Andreas verò frater Nicolai, post mortem fratris Tenutarius Odolanouij, & Dominus in Zborow Zborowski nuncupatus fuit, & Elizabeth Szydłowieczka Christopheri Castellani Cracou: filia, reliquit filiam, quæ primo matrimonio iuncta Krzepiecio, secundo Szafrancio, & filios tres reliquit, obiit Castell: Vielunen. Ioannes primus filius Andree, qui in Vngaria dum Regno præesset Sigismundus Bohemiæ Rex, maxima specimina adolescentiæ in militari theatro demonstrauit, demum in patria pro patria, dum ad Orßam pugnat occubuit. Eius Epitaph: Vilnæ in Ecclesia S. Francisci de Obseruantia. De illo Cromer lib: 27. ad Tartarorum Principem legatus fuit.

Casimi-

Casimiro Rege regnante. Petrus alter filius Andreae Pocillator Sigismundi Regis, demum Castell: Mátogostén. Et maior domus in Curia Augusti filij Regis, obiit Castellanus Sendomiriensis, Et Capitaneus Sanocensis 1557. Martinus horum germanus, vir in consilio Et bello felicissimus, Regibus maximè charus. Ex Castell: Caliss: Palatinatu ibidem, demum Palatinus Posnaniensis, obiit Castellanus Cracouiensis. Capit: Szidłou: Stobnic, Tlumac: Odolanon. Cuius gesta Et heroicas virtutes, Epitaph: in Zborow ita refert: Illustrissimi Et Magnifici viri animi celsitate, virtute atq; integritate Senatoris clarissimi, Martini Zborouij de Ritwiány, è gente Iastrzembiciorum, Patre Andrea, Matre Elizabeth Szydłowiecka progeniti Castellani Cracouiensis præfecti Stobn. Reliquit filias Zophiam Coniugem Ostrorog Castell: Sanocén. Catharinam Ossolinscij Castellani Sendomiriensis uxorem, Barbaram Stadniccij de Zmigrod, Elizabetham Tarnouij, Christinam Ioannis Chodkieuicz Comitis in Skłon Et Myś, Marschalci M. D. Lit: Coniugem. Filios reliquit Martinum Castellatum Krziuienscén. Roth. Augusti Regis Curiae in Finlandiam, cuius animi dotes Vilnae apud Bernard: Epitaphium dicit. Nobilissimi Regni Poloniae Patricij, animi heroica magnitudine Et morum comitate præstantia, bello Liunico sub auspicijs Sigismundi Augusti extincti 1559.

*In patria virtuti sat est obijisse sibi que
Per similes patriæ progenerasse suæ.*

Reliquit filios ex Rozrazewska. Petrum alterum filium Palatinum Cracouiensem Generalem Capitaneum Crac: Stobnic. Tlumac. Kamionac Legationem ad Adalbertum in Prussiam, ad Selimum in Turciam feliciter persoluit. In electione Stephani Regis summè proficiuus, in expeditione contra Gedanenses desideratissimus, viris doctis Et sacerdotibus Ecclesiae Romanae maximè affectus (licet Calvinus) fuit. Reliquit filium ex Barbara Myśkowka, cui in parato pecuniam reliquit centum viginti millia. Ioannem tertium reliquit filium Castellatum Gnesnensem, præfectum militiae Regiae Et in bello singularem victorem Gedanensium militum præfecti, Hans Koln cum parcissima manu, Legatum in Galliam ad Henricum Poloniae Regem 1577. Habuit uxores tres, ex Silesia Malicianownam, Ducis in Pronsko Palatini Chiiouiensi filiam, Et Konarscij Castellani Calisien-sis filiam. Andreas filius quartus, Marschalcus Curiae Cap: Radom. Hic cum iuuenilem aetatem exteris in nationibus excultam, grauioribus exercitijs adornasset, Regi fidelissimus fuit: Ecclesiam profanatam in Zborow à parente consecrauit, altaribus adornauit, parochum

introduxit. Reliquit ex Iordanowna Castell. Cracouiensis filia Martinum filium. Nicolaus quintus horum frater, Hic artem rei militaris ceteris virtutibus praestantiorum esse docebat. Epitaphium in Zborow de illo refert. Natalium splendore, Prudentia, Fortitudine, a multis praclaris virtutibus ornatissimi viri Praefecti Szydłou. Runenburg. Dzierzbneń. Ex Tęcińska Castellani Cracouiensis filia suscepit Christophorum, Petrum, Elizabetham. Sextus frater Samuel, quem ob militarem animum, affectum, prudentiam, Cosaci ad Donum pro suarum copiarum praefecto expostularunt, elegerunt, cui postmodum regimen suum & Cosaci ad Boristenem commiserunt. Cum quibus qualia perennis gloriae indicia perfecit. Paprocus late referet. Christophorus septimus illorum frater, qui dum in electione pro Maximiliano vota dedisset, in illius ac filij eius curia, vitam finiuit. Exstant his temporibus posterius, ex Samuele Alexandri filius in SOCIETATE IESV Professus.

DISTINCTIO ARMORVM I A S T R Z E M B I E C.

L Aurentio Miedzileski Praeposito Vilnensi, Nuntio & Protonotario ac Comiti, Palatino Apostolico & Oratori Serenissimi Regis Poloniae ad Caesaream Maiestatem pro claris factis, in obeundis R. P. Christianae negotiis, ad expeditionem contra Turcas & alios Christi nominis hostes, prudenter & studiosè fieri solitis, nonnihil decoris addidit, ut Accipiter cum campanellis venatis ad unum pedem, altero pede dextro babatum teneat erectum Maximilianus Romanus Imperator semper Aug. concessit. Praeterea omnimodam facultatem concessit perpetuis temporibus duraturam tres milites seu equites laureatos ex eadem familia creandi & faciendi unum in Polonia, alterum in Lithuania, tertium in Masouia. Datum Augusta 1518. Regnorum Romani 33. Hungariae 28. Latius habet in Stemmat. Paproc.

Myłzkowscij de Mirow, Petrus Palat. Leccień. Marschalcus Regni. Reliquit filios Petrum Cap. Leop. militia clarissimus, Cromer. lib. 30. Erant in Russia nonnullae mercenariorum militum copiae, cum Petro Myszkouio Praefecto Leop. Stanislaum Castellatum Miedzirzec, Laurentium qui Ioannem Ducem Zatoriensis gladio confodit, ut Bielsc. sub Anno 1513. refert. Magnus vir erat in armis, ut Moscouia testis, ubi & veniam delicti ob cadem promeruit. Bielsc. Anno 1514. Demum Castell. Sandeceń. Martinum Castell. Vieluneń. Nicolaus filius Laurentij, Castellanus Voynicensis, Oświecim. Zatorień. Miedzirzecensis Capitaneus Erat ante incisus Regni Sigis. I. Rege Regn.

Regn. Cromer. fol. 696. Reliquit, *Barbaram Zborouij, Palat. Cracouien. & Gen. coniugem, & Zophiam Macieiouij Castell Zauichosten. Capitanei Spisen: uxorem, cum quibus & bona deuoluta sunt in virorum familias. Alter filius Laurentij, Stanislaus, Nicol. Canonicus Cracouiensis, Petrum, Stanislaum, Christophorum. Tertius filius Andreas Castell: Lubline. Lubacouien. Capitaneus Quartus filius Christophorus Castellanus Rauensis. Martini vero filij, Stanislaus Palatinus & Capitaneus Cracouien: ac Gen. qui ex Anna Andrea Comitissae in Teczyn Castell. Cracouien: filia reliquit filios Ioannes Castellanus Oświecim: Iacobus Burgrabius Cracouiensis & Hieronymus. Germanus vero illius primi Petri Palatinus Lęcicien: erat Nicolaus à Przecicow. Habuit Ioannes Castell: Oświecim. & Nicolaum qui reliquit Ioan. & Georgium Archidiaconum Cracouien. vt Epitaph: 1548. Cracouiae refert. Ex Ioanne & Pieczyboyska relictus Petrus, Episcopus Cracouiensis, & Dux Seueriae, qui Cracouia sepultus, 1591. Eius virtutes plurimas Paproc enumerat. Alter filius erat Nicolai Sigismundus, qui ex Beata Przerębska reliquit Ioannem, Petrum, Sigismundum, Alexandrum. Tertius filius erat Alexander, Cuius Epitaphium Cracouiae 1548. Sigismundus Marschalcus Regni, vt consilio ita animi excellentia grauissimus Reipub. amator, Regum obseruantissimus, pietatis in proximum, reuerentiae in Deum singularissimus Illustrissima Domus Gonzagea gentilicis Principum eos adornauit. Dzierzgowscij in Masouia. Hi ante Iezowscij dicti, sed diuisione & possessione bonorum Dzierzgow, Dzierzgowscij nuncupati fuerunt. Erat diuisio bonorum ante annum 1270. Pomsciborius Iezowski de Dziergow, Castellanus Ciechanoniensis, ex Catharina Wilkanowska suscepit Ioannem & Nicolaum. Nicolaus Dzierzgowski Archiepiscopus Gnesne. Primas Regni, Legatus natus. 1546 De hoc Ianicius.*

Te fauor ad magnos Regis prouexit honores,

Et primum patriae fecerat esse caput:

Largus eras inopi: nec certe iniurius vlli,

Non est parua boni laus quoque & ista viri.

Ioannes Archiepiscopus Germanus Palatini & Generalis Masouiae, Var-sauiensis & Louiciensis Capitanei. Reliquit ex Dorothea Sobocka filium: Magnus erat amator patriae maxima quoque pro patria fecit, voluit. Amo Salustium dicentem. Non exercitus, neque thesauri praesidia Regni sunt, verum amici, quos neque armis cogere neque auro parare queas, officio & fide parantur. Auctus filius Palatini Castellanus Sochac: Osiecensis Capitaneus, ex Srzenska Palat. Ploce. filia reliquit Barbaram, Macieiouij Capit. Zauichoisten. coniugem,

gem, cum illa & bona translata fuerunt. Anno 1523. Stanislaus Dzierzgowski Iudex terræ Ciechanouiensis. Hic dum diuisione bonorum Szumsko accepit, posteritas Szumscij vocati sunt.

Iezewscij eadem cum Dzierzgouis domus, Pietati, religioni, militia, dediti, ante annos sexaginta computauit quidam Cāonicos Płocenses & Varsauiē. viginti. Bartholomæus cum Przedborska reliquit Ioannem & Bartholomæum, & filias quatuor. Ex quibus progenita proles à vil-
lis & bonis iterum alia sortiti sunt cognomina, alij Skubaienscij, alij Bielewscij, alij Kucharscij. Matthias Iezewski in Zarzece & Gili-
nie translatus, postmodum cupiditate immortalis famæ in Castra & Podoliam, plurima indicia inuicti animi demonstrarunt. Quapro-
pter grauissimis titulis in castris, Rothmagistrorum, Custodum ca-
strorum, nuntiorum ad hostilium phalanges & Dominos honorati ex-
titerunt. Nota est & modernis rectoribus exercituum eorum fides
& virtus.

Kępscij in Płocensi Palatinatu, Stanislaus Palat. Płocē., Adamus Cap.
Płocensis, Posteritas ab Adamo Kosmaczewscij vocata: Non tenditur
rete accipitri ait Terentius. Nullis etiam terminis nomen clarum
uestrum & amor in patriam constringitur.

Szulenscij de Lukomie in Dobrzinensi terra, Matthias vir strenuus ex
Czernicka & Nasiegniewska reliquit Paulum & alios filios. Negle-
cta solent incendia sumere vires, & sopita gloria incenditur virtute.
Lutomirscij de Chelmica magna in Dobrzynē. terra. Sciborius Capita-
neus Dobrzynensis tenutarius Margierburg. Prussorum clades 1290.
Przedborius defensor strenuus contra Cruciferos Dobrzyn: Terræ, pro-
pter quod à Wladisl. Iagell. premiatus fuit, una cum filio Ioanne non
dissimili à parēte fortitudine animi, medietate Luthomirsko ut litteræ
datæ Cracou. 1406. testantur. Nicolaus filius Ioannis Subiudex Do-
brzynensis litterarum peritus & pius vir, reliquit Ioannem Iudicem
Terræ Syradiensis. Hic reliquit Balthasarum Castellatum Ciechon.
ex Dorothea Lasocka suscepit Nicolaum qui ex Osolinska Balthasa-
rum, Nicolaum, Petrum. Alterum Michaelem qui reliquit Ioannem
Castellatum Syradiensem, Radomensē, Lenciciensē Capitaneum,
& Michaelem Succamerarium Dobrzynensem. Tertium Petrum
Succamerarium Syradiensem. Hic reliquit Georgium Vexilliferum
Camenecensem, qui ex Potocka suscepit Nicolaum & Stanislaum, hic
ex Lasocka Georgium & Ioannem. Anno 1582. Balthasar Castella-
nus Czehouiensis filius Capitanei Syradiensis & Leciciensis cum Bea-
ta Tarnowska Palati. Sendomiriē. filia reliquit Stanislaum & So-
phiam. Extant Lutomirscij antiqua & recentifama in pace & in
bello perillustres, & quasi reuerberanti inter saxa voce, virtute cor-
respon-

respondentes, ut quasi audiam, Senec: Epist: 94. Obsecro te mi Lucilli hoc agamus, ut quemadmodum pretiosa rerum sit vita nostra, a-
ctu illam metiamur non tempore. Nam quam diu sim, alienum est:
quam diu vero vir bonus sim, meum est.

Ociefcij, Ioannes Cancellarius Regni, Magnus Orator ad Cæsaream Ma-
iestatem, & diuersos Serenissimos. Obijt 1563. Reliquit Ioannem
Capitaneum Olstinensem & Ioachimum, filiam quæ nupta fuit Sta-
nislao Tarnouio, Castellano Sendomiriensi. Raphaelem cum filio Mat-
thia, & Ioannem Castell: Bieceń. Magistrum Curia Regni, Capit:
Sadecen. Succamerarium & Burgrabium Cracouiensem, Epitaph:
Cracouia in Ecclesia SS. Trinitatis refert 1547. Adamum Succa-
merarium Crac: virum pium & de omnibus bene meritum, Epitaph.
quod marito suo Anna de Koniecpole in Ecclesia Woynicensi posuit,
refert:

Eius echo è Sarcophago:

Adam hic iaceo explens æui iusta tempora fui,
Expectans munera certa præmia mei.

Ex hac familia erant plurimi Canonici, milites, Duces militum, Se-
natores, & optimi patriæ ciues, sed hæc omnia faciunt hominem bea-
tum sed non beatissimum, at cuius vita perfecta fuit.

Belzeccij in Russ: Palat: Belzen. Hi non ita curarunt ut diu viuant,
quam ut satis viuebant Regi, Patriæ, Senatui, fidelitate, sanguine,
consilio, satis. Nec aliter viuere sibi & posteritati suæ exoptant.
Quapropter sanguinem & vitam plurimi in variis expeditionibus,
corde hilari effundere non hæsitauit. Nicolaus, de quo liberè profe-
rendum: quod Epictetus de viro famæ splendentis protulit. Quem-
admodum sol non expectat preces & incantationes ut exoriatur, sed
illico fulget & salutatur ab omnibus, ita nec ille expectat applausus,
sed ut salutetur, ametur ab omnibus, executus enim fuerat tam pacis
quam belli tempore officia boni ciuis, boni amici, boni filij. Reliquit
ex Barbara Magierowna Bartholomæum, Andream, & Ioannem, &
filias Elizabetham Zawacka, & Annam Herburtowa. Bartholo-
mæus erat vir in toga & Marte, iuuentutem Marti vindicatam
Serenissimis Regibus Henrico & Stephano obtulit, Surrogator Bel-
zensis obijt. Ex Waśczyńska Nicolaum & Bartholomæum susce-
pit. Hic Bartholomæus virtuose peractos adolescentiæ annos, dum mi-
litaribus campis splendidiores effecisset, Ducum in Zbaraz sororem
in coniugem accepit, ex hac suscepit filias coniuges Skotniccij & De-
binscij: Hac mortua, Ducum Sołomirecciorum sororem in matrimo-
nium accepit, demum ex Sophia Piecihoyska habuit Christophorum

S. R. M.

*S. R. M. Secretarium, postmodum ex Trzcinska Succamerarij Socha-
cou. filia accepit Franciscū & Georgium. Obiit ille Bartholomæus pri-
mus Succamerarius Belzensis postquam arcem Rudensem erexit. An-
dreas Germanus Bartholomæi, dum multarum nationum studia, mores,
militarem expertus, fortitudinem Scythicam, Valachicam, Moscoui-
ticam Rothmag: ad Polociam Koltow & Socol dextere & viriliter
tribus vicibus vexillum bello colapsum subleuando repressit, ex Stupec-
ka Castell. Lublinen: filia reliquit optimum ciuem Patriæ ante Succa-
mer. modo Castellatum Haliciensem, Capitaneum Belzensem. Hic
ad Smolenscum cuniculos & petardas cum Nouoduorscio Caualiere ad-
mouebat, & contra Abasium Pasa militem proprio sumptu centena-
rium adduxit. Eius soror Catharina Alexandro de Mirow Mysko-
wski Capitaneo Tysseuieensi in coniugem data. Post martis trophæa
cum Zophia Zarczynska celebrauit matrimonium, ex qua suscepit A-
lexandrum cui parens Capit: cessit Belzensem postquam cum Stani-
slawska matrimonium accepit, Euaristum Cubiculariū S. Vladislai IV.
Theodorum & Bonauenturam, secundo matrimonio Andreas ex He-
duigi de Buczac Iázłowieczka suscepit filiam Helizabeth Illustris-
simi Ianusij Tyskiewicz Palatini Kiiouiensis, Zitomiriensis, Sniati-
neń. Præfecti coniugem. Tertius illorum frater Ianusius, Hic Tyro-
cinia militiæ in Vngaria ad curiam Stephani Batorij Palatini Transil-
uanie & parantis sui habuit Aulicus Reg. Maieſt. Steph. In bello
animo infracto ad Socol. & Cecoram, & cum Ianusio Duce in Zbaraz
Palat: Braslau. contra Seremetum & Bulchacum extitit, Ecclesiam
Magierou. fundauit. Reliquit ex Strzizowna Ioannem Vexill: Bel-
zeń. qui ex Niscicka duas filias Zophiam Vbyſſo S. R. M. Secret: in
matrimonium concessam & Annam. Tandem ornatus militaribus
trophæis ac virtutum splendoribus sempiternam sui memoriam poste-
ris reliquit. Cogitet igitur sedulius descendens posteritas primorum
annos & acta, quibus unicum commemorabo. Andreas Lachius Sco-
tus Anagrammata Ioanni Belzeccio plurima adscripserat.*

1. Heus nobilis ne cessa
2. Acie nobilis fensus
3. Nobilis acuis enses. Sed primum ita
interpretatus fuit.

Nobilis heus, quicunq̃ue fuit, qui scire quis esses
Iusserat, in vultu legerat ille tuo.

Ingenium Genium, iuuenili in fronte Senilis
Incrementum animi Pectora digna domo
Credibile indicium morum aspexisse notasse
Matura vt tenerum, iam grauitate Regi.

Cætera

Cætera quid memorem ; NE CESSA adhibere Parentis

Digna ô verba Sopho Moribus, eia, tuis.

Tu patrijs Ausis, Acuis Stirps nobilis enses,

Artibus ingenium, Quantum ô vtrinque Decus.

Macieiowscij *de Macieiow in Palat: Cracouiensi: Dicebat Sen. Epist. 92.*

Enumerare omnes fatorum vias longum est. Hoc unum scio, interperitura viuimus, quare Deo, conscientie viuamus.

Głofzkowscij *in Cersceński districtu. Regum Curis, Augusti, Henrici, Steph. aulica dignitate clarissimi, nouerunt enim quod ut diu quis uiuat, fato opus sit, ut satis animo.*

Ianikowscij: Thomam & Thobiam Canonicos Vroclau: meminere Epitaph. ubi posteriorem morum & virtutum fundamentum referunt.

Baranowscij: Albertus Episcopus Præmisliensis Vicecancellarius Regni, postea Archiepiscopus Gnesnensis, magnus pauperum tutor, & Reip. amator. Albertus Baranouijs per Anagramma:

LABOR TVVS SANE IUBAR.

Sic de te affirmant: sanè tam nomine quam actu

Tuque laborque tuus, sol quod in axe, iubar.

Iastrzembecij: Existimo ab ipsis met armis denominatos. Albertus Episcopus Cracouiensis 33. ordine. Assumptus 1412. translatus ad Ecclesiam Gnesnensem, mortuus 1436.

Rachanscij *in Betzensi Palatinatu, unus illorum pietate & moribus grauissimus, vexillifer Betzensis. Admonebat Senec. Epist: 109. Tenendum est rapiente fluctu gubernaculum, luctandum cum ipso mari, eripienda sunt vento vela. Giebarth in Dobrzynensi Terra, Patriæ & Reipublicæ militari, & doctrina proficui.*

Orłowscij *in Dobrzynen. iure & iustitia beati. Iudices Dobrzynensis Terræ.*

Beikowscij *antiqua & præcipua in arte militari familia. Habent priuilegium à Troideno Masouie Principe & Czeruinia, in Anno Dñi 1362. ubi dat villam Bieikow super ripam Pilcza strenuo militi Stanconi Comiti & Baroni suo. Nicolaus Marschalcus Semouiti & Conradi Principis Masouie, singularis triumphator de hostibus suorum Principum. Diuisione postmodum bonorum descendentes filij, Nicolaus accepit Falecice, alter Beykow &c. Ille qui habuit Beikow habuit filium Stanislaum omnibus bonis amabilem, qui reliquit Ioannem Dapiferum Præmisliensem, virtutibus benè instructum, qui ex Rzesowska reliquit posteros, Frater suus Petrus Vexill. Czerscen. habuit coniugem Laska. Paulus tertius eorum frater Augusti Regis temporibus militia celebris, in Nicborg cum alijs in captiuitatem redactus, dum lancea à Moschorum duce vix non esset perfossus, eripuit*

lanceam & direxit fortiter in Ducem, sed filius Ducis gladio parentem defendit, in carcere vitam finiuit. Guagninus in descrip. Sarmat: Extant & modernis temporibus Bieikowscy, quibus illud Senecæ Epist: 109. recogitandum, Sic in ætate nostra, quod est optimum primum est. Id exhauriri potius patimur, ut nobis fecem reſeruemus. Inhereat iſtud animo, & tanquam miſſum oraculo placeat.

Nowiewscy in Ruſſia, bonis & fortitudine non mediocres.

Kul in Cracou: Pall. Alias vocantur Niemſta, ſortiti ſunt cognomen ſub Boeſlao Audace, ut Dlugoff: Erant uiriliteris, & militari dediti, unde & Capit: Varſauien. & Rothmagiſtri grauiſſimi, protraxerunt ſua domicilia in Podoliam, uirtute, fama, hoſpitalitate continua.

Pilchowscy, optimi in patria & bello. Quare optimi? Seneca Epist: 109. doceat. Quia iuuenes poſſumus diſcere, poſſumus facilem animum & adhuc tractabilem ad meliora conuertere, quia hoc tempus idoneum eſt laboribus, idoneum agitandis per ſtudia ingeniis, & exercendis per opera corporibus. Matthias Rothmag: Stephani Regis ad Gedanum, & per totum bellum Moſchouiticum, uobis quoſtant & excitant honores, ueſtigia e puluere excitare famæ conuenit

Myſliſzowscy: Proſunt inter ſe boni, exercent enim uirtutes, & ſapientiam in ſuo ſtatu continent.

Chmieleccij de Golany: Ioannes Enſifer Podol. cui filius Ioannes Georgius id ad cippum inſcripſit in Camen. Podolia.

Dum uixiſſet.

Regi fidiffimus, Patriæ amantiſſimus, nobilitati in amoribus uicinæ æquiſſimus, ſubditis non iniurius, bonis omnibus cariſſimus, ſobolis in educatione diligentiffimus, Eccleſiæ Catholiçæ additiſſimus, munificus parens egentium fuit.

Kuropatwa in Ruſſia in diſtrictu Halicienſi & Treboulienſi. Egregium opus pari iugo ducunt. Ioannes Capitaneus Chelmenſis, Ruſſorum ad Chelmam ſtrages. Nicolaus Stolnik Halicienſis, Succamerarius poſtmodum qui à Scithis occiſus. Ex Beſzecka reliquit Alexandrum, qui ex Gotuchowska optime ſpei adoleſcentes & duas filias ſuſcepit. Paulus Dapiſer Halicienſis ex Makowiecka ſuſcepit Ioannem, Petrum, Paulum, & Hieronymum, eximios milites & optimos patriæ ciues.

Strzembosz in Sendomiriænſi Palatinatu, uulguſ hos ante uocatos Iaſtrzembeccios, uocauit Iaſtrzembeſſios, poſtmodum Strzembeſſios. Erat domus ut uirtute, ita meritis ſemper collucens, quapropter & terrarum Iudices, & in militia primates fuerunt. Deduxerunt colonias ſuas in Terram Lublinenſem & Volhiniam, unde non admiranda erit eorum tam differens denominatio. Petrus Tribunus Lublinenſis.

sis, Ioannes litteris & moribus nobilis, Andreas Præpositus Mstouie. Extat familia eorum in Volhinia, diues & apta ad singula Reipublicæ munia. Præstat enim sapiens sapienti, id quod est dulcissimum & honestissimum, idem velle atq; idem nolle.

Zakrzewscij, Stanislaus curam arcis, & Ciuitatis Ostrog à Ducibus commissam habuit.

Drozdowscij, qui postmodum vocati Bysowscij, in Lęcicień. Michael Iudex Terræ Lęcicień. notabant familiam à Drozdow, fecerunt alij in Podgoria sua domicilia.

Pęclawscij heredes in Przęclau. in Pall: Masouia, in districtu Cersceń. subleuarunt nobiles actus, non fortunæ armis, sed suis. Hinc Ducibus Masouia, tum meritis propriis, tum maiorum suorum amicissimi, Marschalci dignitate honorati fuerunt. Bartholomæus perfectione militari strenuus, in Moschouia ad Pskouiam Serenissimo Rege Stephano iustum deducente bellum, singularis animi & fortitudinis signa demonstrauit. Reliquit filios Stanislaum Rothmagistrum, Adalbertum Rothmagistrum, maiorem domus magni Præfecti exercituum Regni Koniecpolski, & Regiæ munitiois in Prussia ad ultimum posse tutorem. Petrum in expeditione Moschouitica occisum, Bene moritur, quisquis moritur dum lucrum facit. Laurentium & Christophorum, qui post exercitia virtuosa, & bellicam functionem securioris vitæ oia honestissima contracto matrimonio elegerunt, vobis vitam & salutem ab ipso rerum seruatore rogo.

Rychlowscij in Syrad. Lencicień. & in Podolia Palat: victoribus & marti deditis desiderabiles.

Wroblowscij, Hi considerarunt quod non solum sibi nati fuerunt, sed & suis, & patriæ, hinc grauis armaturæ milites facti, Rothmagistri diligentissimi. Petrus Rothmagister Tribunus Podolia, felix militari ad senium deditus. Lucas filius ex Agnete Psarska Ensiferi Lęcicień filius, præstantis fortitudinis fortunæq; vir. Martinus loco tenens vexilli Capit: Tręboulień. in expeditione contra Cosacos ad Zolnin fortissimè occubuit.

Psarscij, Efflorescunt ingenij laudibus.

Czesowscij, multi naturam ipsam secuti, multa laudabilia fecerunt.

Kozłowscij militari dediti, Pancracius, Laurentius, Albertus, Petrus, Vseborius N. Iudex Terræ Płocceń. eius filius Laurentius, miles strenuus, & Rothmag. contra Turcas exercitum ducente Iuonia Valach. Palat:

Manikowscij in Masouia. Pares cum paribus facillimè congregantur, & Masouij vel simul milites, vel Cancellaristæ, vel domorum promotores inueniuntur.

Grebeccij, *sæpius ad virtutem eorum valet natura, quàm doctrina.*
 Chelſowſcij, *non tantum corpori, sed etiam moribus salubrem locum elegerunt.*

Lyſakowſcij de Lysakow, *Ea agunt quibus irritamenta vitiorum profugiant.*

Zaleſiccij, *Turpe est armis vincere, vitiis vinci, victores hostium & vitiorum.*

Będzisławſcij: *Militandum est vobis, & eo genere militia, quo nunquam quies, nunquam otium datur. Non enim coronatur nisi qui legitime certauerit.*

Szomanſcij: *Si voluptati cedis, labori, dolori, paupertati cedis. Cogita ergo te Christianum, & nobilem esse.*

Zdunowſcij, *Persequere sine modo sine fine, sed hostem fidei & vitia, nam illis neq; finis est nec modus.*

Chilewſcij, *Proijce quæ cor tuum laniunt, arripe quæ exhilarant, fidem scilicet, & amorem patriæ.*

Niedroſcij: *durum & laboriosum negotium hominibus datum scias, scilicet ire per obstantia.*

Budkowſcij: *Pugna & Sanctorum inuoca auxilium.*

Dziwánowſcij, *Animus est qui hominibus commendat omnia bona fortia laudabilia.*

Witosławſcij in Masou: *Pall. Clari iustitia & militia, Iudices Terræ Zaukrzenscensis, & in bello contra Moschos, Scythas, & Cosacos, strenui milites.*

Bescij, *ornamenta animi plus diligunt quàm corporis, natura enim multò præstantior est corpore.*

Koziebroccij *audaces in bello, virum enim iuuenem semper audere oportet,*

Krasowſcij cognomento z Dzieżek. *Hoc decet bellicosum virum, ut sustineat cædem videre cruentam.*

Bełkowſcij: *Propius stare hostes, hæc virtus est, hoc optimum inter hostes præmium.*

Drochowſcij, *Nullus ignauus in celebrem virum euadit, vigiles opere sunt, & studiosi virtute.*

Malewſcij *laborant in castris, nam labor iste parit celebritatem.*

Moykowſcij, *vitam & animum patientem periculo obijciunt.*

Tłubiccij, *astantem virum sibi ad mortem obeundam admonebant.*

Dzięgielowſcij, *Non est aliud præstantius, quàm superare hasta.*

Iankowſcij *sua opera prælij fluctus regebant.*

Przedpelscij

.Bobrowſcij.

Szczemſcij.

Goloccij.

Przeradcij.

Sądzinſcij.

Chorczew-

Chorczewscij. Zawidzcij. Dziebakowscij.
Konarscij. Pefzkowscij.

Hos omnes nobiles incipiendo à Psarsciis, Semouiti Ducis Mazouia, litteræ nominant datæ in Płocko, in festo S. Lucie, 1408.

Swieciccij, Nicolaus reliquit quinque filios, Ioannem Canonicum Pultowiensem, 1540. Matthiam Tribunalum Nursensem, 1569. Albertum Decanum Płocensem, 1566. Iacobum 1572. Franciscum Succamerarium Lomzenssem. Filij Matthiæ Andreas & Martinus. Sunt Swieciccij etiam in Sendomiriensi Terra, notant familiam suam de Przepierow, Ioannes & Petrus militia & scientia singulares.

Karscij in Płocę. Czerniccij ibidem.

Dobrzscij. Pniewscij.

Siemietkowscij, *Afferibam familiæ vestræ uniuersale incitamentum, & gloria notatum.*

Qui sanè vir bonus existit in bello, Hunc simul lugent senes atque iuuenes, huius sepulchrum & liberi inter homines præclari sunt. Itemque nepotes & omne genus posterum. Tyræus apud Stob :

Slaweccij, *Erat quidam ex illis Notarius Thesauri M. D. Litu.*

Smolscij, Grabowscij, *Canonicos Płocenses Epitaph. habent.*

Milewscij in Ciechanou: Terra. *Vnus illorum Suffragan: Cracouien.*

Sokolniccij. Máluscij.

DomáŹowscij. Oblow.

Kuczkowscij in Cracouien.

Strzeszkowscij. Wierozebscij.

Woleccij. Lazienscij.

Grafimowscij. Paczoscij.

Pakosowij: *Præclaus magna nobiliq; virtute præditus.*

Istud nobilitati vestræ, animo & viribus exprimere conuenit. Quem fortiter se gerentem manentemq; & pugnantem, pro patria & liberis, Deo & Ecclesia, uehemens mars peremerit, eius bona gloria & nomen haud interit, sed quamuis sub terra conditus manet immortalis ille.

Pelciccij in Łęcicień.

Trzepienscij in Syrad.

Sulaczewscij in Califf:

Skrzetuscij in PoŹnan.

Niesmierfcij in Łęcicień. & Præmisł. *Erat illorum atauus Castellanus Califfień. Cum in arduis rebus crescat hominum gloria, omnes vos laborare nobiliter decet. Quis enim hominum citra laborem clarus est?*

Goreccij. Vchacz.

Rebiescij in Syrad. Mączinscij.

Kopernij in Sandomirien.

Stuzenscij in Syrad:

Stauiscij ad Visliciam.

Ciołkowscij in Podol.

Rodeccij.

Zawádzcij in Premisl.

Polikowscij.

Dąbrowscij ad Radom.

*Subducam nobilitatibus vestris doctissimi Callini dictum ex Stob:
sermone 51.*

Vniuersus populus virum fortem desiderat

Viuentem instar semidei collit.

Nam intuentur ipsum veluti turrim,

Quippe solus multorum æquat facinora.

Klebowscij a Łukow.

Chwałiboscij.

Nouomieiscij in Posnan.

Zawistowscij.

Roznowscij ibidem.

Chutkowscij.

Doranscij in Syrad.

Pouczowscij.

Golaniscij ibidem.

Grabowscij.

Wiktorowscij.

Łażiccij.

*Balenscij in Palatinatu Syradiensi eodem stemmate utuntur: multis iisq;
nobilissimis familiis sanguine iuncti, quorum unus his temporibus ex
Bucinska Thesaurarij Regni filia natus fuit Tribunus Sandomirien-
sis, vir integra vitæ, & optimæ eruditionis, reliquit filium vitæ,
sanguinisq; sui & alieni, de bono paterno prodigum: prole tamen ex
virtuosa uxore Wilczogorska fecundum, alter fuit Vicecapitaneus
Dobczicensis, vir principibus viris carus, qui ex Konopnicka, Fi-
lium Martinum Calibem & Margaretham filiam Stanislai Miia-
kowski primum, post Nicolai Ligeże uxorem suscepit. Alios huius
familie posteros, & superstites nosse non licuit, noti tamen sunt Syra-
diensibus, aliisq; regni oris, ut potè viri gloriæ, ac bonæ formæ in-
tenti, ac ad illam anhelantes virtutem, quam posuere alij sudore pa-
randam.*

*Konopniccij, in Palatinatu itidem Syradiensi, viri familia & virtu-
te celebres, cognatione insignes, militari studio assidui, ex qua domo
viuit adhuc Castellanus Spissimiriensis, vir humanus, & magnus
pauperum fautor, Monachorum S. Pauli primi Eremita, in heredi-
tariis bonis largus fundator: Cetera huius familie ornamenta,
eiusq; numerosam prolem silentio prætereo; Admiratio cum magnæ
virtutis teste Aulo Gellio lib: 4. non parit verba sed silentium.*

Miecielscij.

Wąkczowscij.

Krziwanscij.

*Admonebat nobilitatem Isocrates ad Demonicum: Plus timeas dedecus
quàm periculum. Malis enim timendus est finis vitæ, bonis autem
vitæ ignominia. Inprimis quidem operam des, ut tutus viuas: quod
si quan-*

Si quando contingat tibi periclitari, quære quomodo tibi salutem parias, euadasq; bellum cum honesta laude, non autem cum infamia.

Glinfcij Tymicij

Zukowfcij in Podlasia.

Rogowfcij.

Poręba.

Wyzga. in Cracouiensi, in Betzensi & in Podolia strenui militia, clari pietate.

Raczynfcij in Wielunensi.

Cudzinowfcij.

Dębowfcij.

Zadorfcij.

Milanowfcij.

Raciborowie.

Quod præclaris parentibus orti estis, præsentia vobis testantur, cum honeste viuere & emori maluistis, quam vos posterosq; vestros infamiae cuiquam subijcere. Habetis in vita & post mortem amicos homines & Deos.

Rozembarfcij in Podgoria.

Choszczewfcij in Podlasia.

Tanfcij in Płocensi Palatinatu.

Hoholewfcij in Betzensi.

Borutha à Łukow.

Zegoccij in Palatinatu Inowladislauensi.

Iadamowfcij in Sieradiensi.

Brudniccij in Płocensi.

Krzefimowfcij in Lublinensi.

Mirzenfcij in Zakrocimensi.

Zakrzewfcij in Radomscensi.

Bromierfcij.

Dicebat Isocrates in Euagora: Inuenimus gloria studiosos & magnanimos viros, qui vitæ loco gloriosam mortem elegerunt, & magis de gloria, quam vita sollicitos esse: omnia deniq; facere, ut immortalem sui memoriam posteritati relinquant.

Czayka in Rauensi. strenui milites Bielsc. lib. 3.

Niewiegłowfcij in Łukouiensi.

Bninscij in Dobrzynensi.

Borowfcij in Dobrzynensi.

Kamienfcij in Sieradiensi.

Wawrowfcij.

Tłokienscij.

Gostinscij.

Paproccij ex Prussia ex Chelmensi Terra in Lublinensi.

Grzebfcij in Dobrzynensi.

Faleccij.

Faleccij: Episc: Theodosen: Suffrag. Gnesnen. Abbatem Suleiouiē: Epitaph. habet Anno 1581.

Pro Deo & Patria primo & postremo atq; per omnia, omni studio & diligentia contendite, ut & nos, & maiores nostros virtutis gloria superetis.

Grzywiescij in Masouia.

Iodłownicij in Cracouiensi.

Iurkowszij in Sandomiriensi.

Kukowszij in Dobrzynensi.

Brzezicij in Lublinensi.

Nęcowie in Cracouiensi.

Kuzmicij.

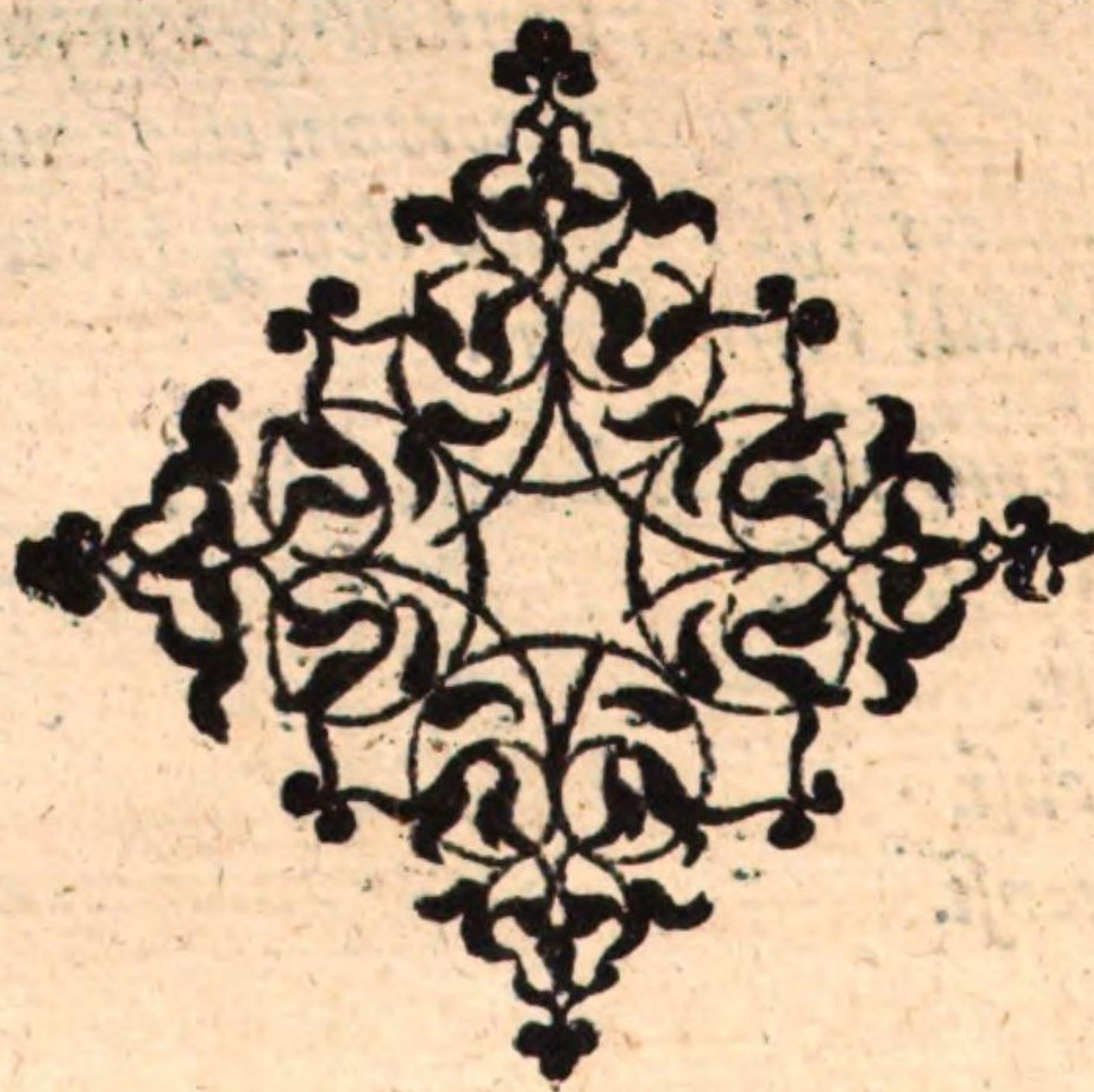
Mniowszij.

Wierzbicij: *Mattheus Episcopus Luceoriensis.*

Gibowszij in Cracouiensi.

Reperiet diligens lector & alios viros præclaros virtute & genere qui his utuntur armis, & adijcere licebit.

Sed aduertant obsecro qui his utuntur armis, quod gloria parentum natis præclarus sit magnificusq; thesaurus. Vnde auertat Deus maiorum gloria abuti; scientes, viro nobili nihil turpius posse accidere, quam se ipsum honorandum non propriam ob virtutem, sed propter gloriam superiorum præbere. Quid igitur proferes, si nec suam, nec maiorum gloriam conseruabis?

I E L I T A.

D E L I N E A T I O.

SVNT tres hastæ, in modum stellæ dispositæ, coloris flavi, in campo rubeo, super galeam medius caper ex porrectis vngulis anterioribus, vnde & Kozlarogi vocantur. *Ielita aliàs Kozlarogi.*

O R I G O.

ANNO 1331. die 17. Septembris dum Vladislaus Locticus Cruciferorum stragem (quos Diugossus quadraginta Millia cæsa fuisse numerat) circumspiceret, vltra quadraginta viros morte absumptos de suis computabat. Inter hos ferè morientem vidit Florianum Sarium nobilem de armis Kozlarogi, qui tribus transfixus hastis supinus cubando intestina euulsâ intra aluum propria manu ingerebat. Quod Rex vt vidit ait? O quanto dolore premitur hic miles! Cui ille; Grauius me præmit ô Rex pientissime vicinus meus commanens in villa mecum. Cui Rex, Si vixeris, leuabo te à tanto malo. Curatum nobilibus his armis ac tota villa donauit. Gratus donorum miles antiqua arma Kozlarogi super galeam affixit, & præsentia trium hastarum honorauit. Tantum viri progressum & nobilitatis amplitudinem ita Sarnicius versu celebrauit. *Florianus Sarnicius miles. Magis premit vicinus malus quam vulnus.*

Tempus erat, quando nostros inuaserat agros
 Gens fera de nigra quæ cruce nomen habet.
 Huic Vladislaus Loktek occurrit in armis
 Fudit & hostiles fortiter ense manus.
 Nec mora cæsum squalentia corpora lustrat
 Postera cum cæli fulsit ab axe dies.
 Ecce iacet miles viridi resupinus in agro
 Milleq; vulneribus debilitatus erat.
 Illaq; intrepidus manibus cohibebat amicis
 Vulnera, ne forsitan per geminata fluant.
 Vidit ut hæc Dux, ad proceres sic voce locutus
 Illius o ingens est dolor, atq; labor.
 Miles ad hæc: Maior dolor est vicinus in aruis
 Pessimus, expertus Dux generose loquor.
 Subijcit his Princeps: Isto te fasce leuabo,
 Ne dubita, vitam dent modo fata tibi.
 Hinc miserum tollit, spaciosaq; vulnera sanat.
 Et totum pagum donat habere viro.
 Stemmaq; virtutis transuersas insuper hastas
 Tres dedit: huic Sario nomen eratq; viro.
 In arma lelita ita quidam carmine lusit.

Hostis acerbe quid increpitas noxamq; minaris?
 Occursare capro, cornu ferit ille, caueto
 Quod si feramenta crepas inuicta triplex est
 Hasta; vel intestina solens haurire inimica:
 Vel sua pro patriæ fundenda offerre salute.

Hasta est
 diua potestas.

D I V A P O T E S T A S.

Centumvira-
 lis hasta.

H Astis summa dabatur potestas, ac in tantum, vt Diuam me-
 ritò appellem, Venit in mentem Centumviralis hasta, de qua
 Alexander ab Alex: Genialium dierum lib. 3. Capit. 16. Huius
 ista potestas erat, vt iura daturis hasta conuocarentur in vnum, sicq;
 conuocati de hæreditatibus, testamentis, vsucapionibus, tutelis,
 gentilitatibus, agnationibus alluionibus, nexis, mancipijs, stilli-
 cidijs, quam maximè ius dicebant. Tantiq; exempli erat ille Senatus,
 vt Romani adolescentes primæ indolis experimenta à causis Cen-
 tumviralibus auspicarentur. Summa igitur potestas hastæ fuit, cum
 illius iudicio tantus Senatus colligeretur. Sed altiore & magis
 Diuam potestatem hastæ, à gentilitate antiqua desumptam adducere
 animus cupit. Primi & antiquissimi pro Dijs hastam habebant, à
 quibus

Hasta, vt
 Deus.

quibus edocti Romani religiosum duxerê, vt singulis Deorum simul lachris hastas darent. Idem Genialium lib. 6. Cap. 26. *En hasta Diua Deorumq; potestas.* *Deorum ha-
sta vnde,*

Verum.

Colossus iste suam magnitudinem in puteo non seruabit.

Diutam potestatem in armis Sary esse lippis oculis intentus clare & in tenebris iudicabit. Hic nobilis erat inclitæ Kozlarogorum honestatis, heros & decor, huic hastæ, non hasta, precordijs (non tergo) infixa, in virtutis honorem, fortitudinis exemplum concessa sunt. *Seneca Epist. 77.* Bonitatem gladij inuestigando demonstrabat. Gladium inquit, bonum dices, non cui deauratus est baltheus, non cui vagina gemmis distinguitur, sed cui ad secandum subtilis acies, & mucro munimentum omne rupturus. Ita hastam non quæ innuit viros Centum, sed quæ non veretur Centum, vocalis Diutamq; appellabis. Vt quondam Horatius admonebat.

*Gladius bo-
nus.*

Fortiaq; aduersis apponite pectora rebus.

Quid si posteritatis à Sario descendens gradus, animos, dignitates, titulos, honores, animaduertisses? ad encomiũ excellentiam, literis aureis non hæsitante adscripsisses, **DIVA SARIO RVM POTESTAS.** Nullus namque honor, nullaque Regni dignitas tam sæcularis quam spiritualis fuit, quam Sarii potestas centum coronis non splendidior effecisset. Pone ob oculos Episcopum Cracouiẽ. Florianum Mokrski viuentem Anno 1350.

Ioannem Zamoiscium Magnum Ducem exercituum Regni Poloniae & Cancellarium dignissimum, Cuius Echo per regnum & Christianitatem non alius spargitur, quam. Discite Lechiadæ coniungere Pallada Marti, nominis & vestri gloria perpes erit. Ioannem alterum Castellatum Chelmensem finium Regni Poloniae custodem. De quo in exequijs illius Ludouicus Olewnicki edidit.

Dum ruit in medios, dum sternit, vertit in hostes,

Zamoscus telis sternitur iam tribus

Hastis tella, tribus tria iustum est addere, magnis

Hoc meritis poscit, fama Zamosciadum.

Quid de Nicolao Boglewski Palatino Mazouiensi, Hieronymo Glowæ Duce Campestri, eorumque Familijs cæteris innumerabilibus referam. Non deponebant hastas, vt ignaui, nec reddebant vt focordes milites, sed hastis suis erigebant ignauos, efformabant viros, nobilitabant plebeios, splendore dignitatis altæ, infaustam, funestamque fortunam depellendo & propulsando.

Partus honos fulget fulgebit fama perennis.

Virtute eximia, & sanguine parta tuo.

MELLEVM VVLNV S.

Vulnera quæ fatiant non fautiant, mel non vulnera sunt. Unde Thraces Zamolxium, quem Deum maximum putabant, non aliter fieri propitium æstimauerunt, quam si ad aram facili lancearum ictu homo concideret, illamque optimam & gratissimam illi victimam opinati. Neque dubitandum, quin esset melleum vulnus, & ipsi in victimam posito *Alex. ab Alexan. lib. 6. Capit. 26.* At ritus hic cum sit immanis & barbarus, multum debemus Christo Domino Regi & Doctori nostro, quo præmonstrante, explosam terrarum gentium doctrinam amplectimur. Æternum hoc Thracum penale non melleum vulnus fuit. Vulnera pro Deo & patria Christianis mellea sunt, imo Ambrosiam stillant, ut non solum arma & acies alacris eorum animi & indomiti terroris argumenta sint, sed & vulnera ipsorum incisiones saccharæ appareant. Excitant intentum Sarius & Zamoyscius. Ille quidem dum mori pro patria existimabat dulce, nec leuiter sentierat, grauamen mortis sub hastis. Iste verò ut de Zamoyscio finium regni Poloniæ custode Academia Zamoyscen. reliquit.

In patria patriæ oblitis vixisse suaue est.

At mihi pro patria dulce perisse fuit.

Nec me penituit nec ploro, nec quæror inde

Non potui fato nobiliori mori.

Non absimile in Anno 1613. Thomas Zamoyscius Capitaneus Knyfzyncen. &c. modo (ut factorum & virtutum inuictissimi parentis sui strenuus æmulator, ita & titulorum ipsius fidelis successor) Magnus Cancellarius Regni demonstrauit, qui Scythis inualescentibus in Podoliam crescentis suæ virtutis robore, obstitit, succurrit, consuluit.

Crescebat occulto velut arbor æuo Fama Zamoiscij.

Quibus vos assimilabo sincerissimi patriæ custodes & protectores Sarii. Assimilabo Pomponio Romanorum fortissimo militi, qui à Mithridate faucibus vulneribus rogatus. An curatus ei foret amicus, Ero, inquit, perlibenter si Romanis amicus fueris, sin minus, me quoque inimicum habebis: *Bruto lib. 2. Cap. 1.* Nulli etenim vos hosti patriæ amici fuistis, sed amicis illius amici, inimicis inimici: non abhorruit vos ab hoc tramite, nec sanguis, nec commotio, nec respectus personæ aut posteritatis. Hostis quicunque fuit patriæ & scelerum autor, siue intus, siue extra Regnum, & vobis hostis fuit.

Verus ciuis eras, æquus fidusq; piusq;.

Assimilabo Syllæ ad Orchomenum pugnanti, (qui ut *Plutarchus habet*) dum milites sui ordinibus perturbatis fugam caperent, arrepto ve-

pto ve-

pro vexillo in hostem conuolauit, ita vociferando: *Mihi quidem, ô Romani milites hic pulchrum est mori*, vos interrogati, in quo loco Ducem amiseritis meminertis dicere, *apud Orchomenum*. Vestrum enim erat ô Zamoiscij depressis animis, spiritum & vitam tribuere, fugatis verò & dispersis, iter virtutis ac victoriæ demonstrare. Testantur Maximilianus Austriacus, & Michailius Transalpino & fraudulentus Scythia & Moschus: ut non immerito, in vestrum robur adhibuerit tale Encomium Daniel Balaban.

Propatria dulce est mortali occumbere laudem

Inde feret, quæ sic splendet ut Auricomus.

Laudabunt alij calog₃ salog₃ folog₃

Omn.es & noscent bellica facta tua.

H A S T Æ S A L V T A R E S.

Hastas salutes antiqui ex diuersis rationibus nominarunt. *Sceptrum est hasta.* Tantum namque tribuebant hastæ, ut sceptrum Agamemnonis multorum Regum successione celebre, cui Chæronei Boetiæ populi diuinos honores ob cultum augustiorem referebant, hastam appellitarent. Et merito tali ex dignitate, hasta salutis nuncupabitur. *Pier: Valer: lib: 42. Cap: 28.*

Salutis etiam hasta fuit, dum in summa inopia ad leuandam famem, hasta posita publicè frumentum vendebant. *ut Alex: ab Alex: Gen: lib. 3. Cap: 16.* Celibarem quoque hastam, quæ in cornu gladiatoris occisi stetit, cum à Romano muliebri sexu, ad pupparum capita commanda desumerentur, non abs re hastam salutarem nominabo. *Pier: lib: 42. Cap: 26.*

Sed cedant hastis hastæ: Zamosciadum hastæ salutem, famam, honorem, ferunt, tribuunt. Ex illis Geometer Arma insignia in Regno veniunt, ex illis salus Reipublicæ nostræ splendet: & hostis corruit. Quapropter Stanislaus Mądrowicz, hæc in arina illorum porrexit.

Bellator triplicem Zamoiscij concutit hastam

Priscorum ostentans nobile pignus Auum.

Arctophilax primam similem dedit ipsa Graduius

Tertia ob Herculeæ rite profecta manu.

Iunctæ conspirant in signum fœderis hastæ

Mucrones Græcis sic peperere fidem.

At si quis rumpat vitalia symbola pacis

Heu quot molitur vulnera: Turca caue.

Salutis hastam Sariadam, concinabat Stephanus Chmielecus *Chmielecki* Scytharum horror, & strages, qui Thomæ Zamoscij tum Palatini *Zamos. y*

Chiiouienſis promotione & ſubſidio euectus Palatinus ad Borifthenem nuncupatus fuit concinnit. Piaſecouius ſuus quoque aulicus, illius namque beneuolentia Vladislaus IV. Rex Poloniae inclinatus primum Caſtellaneatum Camenecenſem, poſtmodum Chiiouienſ. & Pallatinatum demum Nouogrodenſ. in Seueria conceſſit. Ita ſalutem, ita honorem, & dignitatem haſtæ Zamofciæ habent, donant. Grati igitur pro ſe

*Florefce virtus proxima Numini
Quam non metalli pondera diuitis
Æquare Cræſi non Eoi
Aurea Gaza maris valebit.*

H A S T Æ P V B L I C Æ.

ANtiqui haſtas publicas tres, in iugum disponebant duabus fixis & tertia per tranſuerſum ad eas alligata, ſub quam, per vim ad imperium deueniſſent, diſcincti tranſire, hoc eſt armis ſpoliati, cogeantur. *Pier. lib. 42. Cap. 26. & Feſtus.* Zamoiſciadas haſtas publicas hoſtibus & iugum fuiſſe, nil me deterret dicere. Sic namque de illis Iacobus Dominicus Potocki, poſtmodum in Ordine ſacro Prædicatorio S. Dominici Prouincialis Ruſſiæ doctiſſimus & vigilantiffimus.

*Proſecit armis nec mora proſperis
Tantum, vt viros huic vix aliquos pares
Manu hactenus factiſq; claris
Viderit eſſe Polona terra.*

Sed aliam refert haſtæ publicæ dignitatem *Alex. ab Alex. Gen. lib. 3. Cap. 6.* Si quando bona proſcriptorum, hoſtiumue manubiæ aut præda venalis forent, uſus obtinuit, vt haſta poſita venirent, quæ publica dicta eſt. Si quis numerabat prædam Michailio Tranſalpiſino ereptam in Cameneciæ circulo in Podolia, ubique terram prementem, ſciet ſub haſtis tuis Magne Cancellari Regni Ioan: Zamoiſki expoſitas fuiſſe, non quidem ad vendendum, ſed ad honoris tui gloriam, Reipublicæ uſum, Patriæ deſenſionem, ſucceſſorum tuorum nomen æuiternum, Regno Regique Sigifmundo Tertio oblatam. Publica haſta tua & fuit, & eſt, & erit.

*O fortunatos nimium quæis præmia tanta
Virtutem propter cælitus eueniunt.*

At publicas inde veſtras ego profitebor haſtas, clariſſimæ namque ſunt tot exteris nationibus, tot Academijs illuſtribus, & præcipue Patauinae perilluſtri, quæ nomen & rem, figuram & imaginem veſtram lingua, calamo, penicillo efformandas curauit & conſeruauit.

Clariffi-

Clarissimi omnibus estis toga & Marte. Quapropter Almæ Academiæ Crac: alumnus quondam, demum Theologiæ Magister Nicolaus Mosciceñ. de Ordine Prædicatorum Logices fundamenta ascribendo, ita de vobis precatus fuit.

Felices hastæ Mauortis in agmine primæ

Hostili quondam sanguine purpureæ

Vestra pace precor Logices iste meus libellus

In Zamosciade lumina deueniat.

Sic Ioue nata iubet Pallas, sic arbiter olim

Et ferri & calami, Maximus ille Sarius.

Sed eo magis omnibus Academijs, religione in S. Ecclesiam de-
vinctis clari estis, dum clara in Zamoscia vestra tam florentem sin-
gulis facultatibus Academiam, in æuiternam domus vestræ gloriam,
Reipublicæ & Patriæ honestum iuventutis decorem pauperum utili-
tatem excitastis, ampliastis, errexistis.

Hoc Stemmata vtuntur D. Domini à Mokrzko in Paczanow, &
Sancygniow Hæredes, qui nunc Paczanowscij alijsque nuncupantur
cognominibus, quorum germen splendidum, cum suis rebus præ-
clare gestis non debuit à nostro licet tenui stylo separari, horum
enim plerique arduis Regni honoribus insigniti, miram fortitudinis
virtutumque heroicarum fragrantiam in posteros transmiserunt.
Agmen grauissimorum virorum, non dignitate, sed memoria primus
Petrus à Morzko Hæres in Paczanow Castel; Sandom.: ducit. Is sub
Annum 1334. postquam totum adolescentiæ iuventutisque tempus,
in colligendis primum pulcherrimis sapientiæ gemmis, postmo-
dum in sanguinolentibus Mauortis conopæis, & splendidis Princi-
pum aulis exegisset, Sandomiriensis Castellani dignitate potitus tres
filios, Deo, Patriæ, & sibi genuit iucundissimos; Clementem Castella-
num Radomiensem, virum belli gloria illustrem, Florianum Epi-
scopum Cracouiensem ingenij elegantia, & morum suauitate Ponti-
fici & Principibus, inprimis verò Ecclesiæ Metropolitanæ Craco-
uiensis Prælati longe charissimum: qui Anno 1365. diuidunt bona
Vislicię in crastino S. Martini, & Dionysium aliàs Dziwiß Præposi-
tum Scarbimirensem, Canonicum Cracouiensem, Diuinarum magis
& spiritualium, quàm sæcularium rerum studiosum; qui etiam perã-
plam hæreditatis suæ partem quæ illum contingebat Clementi Castel-
lano Radomiensi in Anno 1387. secunda post Martini æternum abdi-
cauit. Ex his Clemens paternis, Reipub. & fraternis bonis ornatus,
unicum virtutum ac bonorum suorum hæredem Florianum reliquit;
ex quo postmodum maximo cum animi sui solatio quatuor nepotes
conspexit, Petrum videlicet, Florianum, Ioannem dictum Biesiad
Vexilli-

Vexilliferum Cracouiensem, post Marschalcum Regni, & Nicolaum qui ita Paterna bona ac hæreditaria ad inuicem Sandomiriæ secunda post Francisci Anno 1419. diuidit, vt Petro natu maximo Dziewiąte, Komorniki, Sulmierzyce, & Obrazowice sorte euenirent: Floriano Paczanow, Niegosławice, Scucin, & Rataie: Ioanni Brudzow, Widuchowa, Poskorouice, Nicolaus verò inter fratres minimus Mokrzko, Wola, Wosfowy, Mzurowa, Michrow, & Bezorenda possedit: omnibus his idem ardor animi, eadem inerat virtus, germana in Deū religio, & in Patriam pietas, Floriano hæredi in Paczanow successit Florianus eius filius, primum Regni Principum, postea Terræ Cracouiensis Subdapifer & Ioannes, Ioanne, Thoma, & Petro Iudice Sandomiriensi, filijs locupletatus, vt genere illustribus sic virtutibus omnigenis, & inprimis liberalitate augustis, quos omnes ex diuisione bonorum Vislicia 1432. feria 6. post Alexij facta commemorat: Annus voluebatur 1481. (vt ex diuisione bonorum eodem anno Vislicia die SS. Simonis & Iudæ facta testatur) cum Floriano Subdapiferi Cracouiensis nepoti vnica filia nasceretur Helena Wapowska, imitandi viuum exemplar coniugalis perfectionis: quam ponè fecutus est Petrus iunior Subdapifer Cracouiensis, post Castellanus Radomienfis & Louiciensis Capitaneus: dignus equidem vt de se illud elogium enuntiaretur, quam de quopiam Romanorum.

Flos illibatus populi, suadeq; medulla.

In quo fulmina Periclis, vbertatem Demosthenis, Achillis fortitudinem æquus & eruditus talium rerum æstimator agnoscere non difficulter poterat. Plurimi æstimabatur prudens in frequenti Senatu ipsius sententia, quæ tanquam rediuuium Catonem pro aris focisque Patriæ pugnantem, vniuersi stupebant Regni Proceres. Et ne simul cum mortali vita, æuiternum nomen illius de memoria hominum toleretur, reliquit post se duos filios, Ianusium in omnibus sibi similem, Hæredem de Paczanow, penes quem naturali iure remansere Paczanow, Scucin, Scucinska Wola, Zgorzko, Niegosławice, Klempice, Gliny, Grodzice, Grodzka Wola, Slupy, Rataie, prout & Acta Vislicia 1515. post Conductus Paschæ testantur, & Petrum Nigromantiæ artibus infectum, qui tanti facinoris, vindice Deo, superstes pænas luens, in Anno 1521. vitam finiuit. Sed Ianusius non solum bonorum, verum etiam virtutum paternarum ex asse hæres in Scucin Vrsulam Srofzkowska, & Veronicam Siedleszczynska genuit, quæ in Anno 1549. vendiderunt Scucin, Stanislaus autem nulla prole foecundus, bonorum partem Xenodochio proprijs sumptibus in Paczanow fundato donauit, alteram Christophoro (diuisis prius bonis Anno 1540. Vislicia post Inuocauit) in Paczanow, Scucin, Slupy, Nie-

py, Niegoslawice, Rataie, hæredi perpetuo inscripfit. Qui quidem Christophorus crescente numero bonorum terrestrium succreuit quoq; in filiis suis (vt ex diuisione bonorum 1589. Vislicia 3. post Misericordiam testatur) Ianusio, Alberto, Nicolao, Hieronymo, sed sterilibus Andrea, Stanislao, Iacobo, horum omnium cum parente suo præcipuum fuit studium, barbaras efferasque nationes in Castris Sathanae militantes Christo lucrifacere, Religionem Christianam ampliare, nulla hæreseon monstra fouere, Patriæ inservire, libertatem Poloniam defendere. Intam frequenti autem fratrum corona duo non nisi fæcunditatis laude claruerunt. Andreas nimirum & Iacobus: & Andreas quidem duos duntaxat in lucem edidit filios, Stanislauum & Andream, verum hi optimis moribus imbuti, maximo parentibus & Patriæ ornamento extitère.

Non illis desidias molles, nec marcida luxu

Otia, nec somnos genitor permisit inertes:

Sed noua per duros instruxit membra labores,

Et cruda teneras exercuit indole vires:

Frigora sæua pati, grauibus non cedere nimbis:

Aestiuum tollerare iubar, tunc vincere montes,

Nec non in Clypeo vigiles perducere noctes.

Qua re factum est, vt Andreas in Prussia contra Gustauum per aliquot annos militans, gloriosam mortem pro Patriæ libertate oppeteret. Stanislaus autem vix ex ephebis excedens, rebus statim bellis admodum delectari, & excelsæ indolis manifestissima proferre indicia coepit. Non enim ipsum vlla illecebrum, sed sola virtutis ac gloriæ cupido tenebat. Quocirca crescente ætate, gerendis præclaris rebus materiam magna ex parte oblatum iri ratus, non opes, non deliciarum vsus, verum certamina & pugnas ardebat. Depositis Tyrocinij rudimentis, & veterani militis accinctus annis, cum Sigismundus III. contra ferocissimum Moschorum Imperatorem bellum pararet, ob virtutem, & promptitudinem in rebus agendis manifestissimam Præfectus alæ denuntiatur: quo in munere, incredibili mentis ardore accensus, veteranos plerosque etiam emeritæ militis sub signis suis fouens, vt non tam milites, quàm militiæ magistros electos putares, frequentes in exercitu hostili clades faciebat. Et cum nunquam in prælio fugam, sed seraper victoriam animo conciperet, nec sibi in pedibus spes, sed in lacertis esset, forte fortuna (vt varij solent esse euentus belli) impar certamen aggressus Moschorum colluie circumuentus, in captiuitatem eorum deuenit. Quoniam verò magna multitudo militum Moschouiticorum, eorumque præstantium in vinculis Polonorum bello capti detineban-

tur, Principes Moschouitici, illud captiuis nostris apprimè suadebant, vt si salutem propriam diligerent, si patriæ propinquorumque suorum desiderio tenerentur, eligerent de medio sui aliquem legatum ad Sigismundum Regem, vel militiæ duces, qui pro militibus suis in captiuitatem Moschouiticam redactis, captiuos Moschorum ex Polonorum potestate liberos & incolumes reduceret. Reditui diem statuunt determinatam, sub cuius lucem, nisi captiui Moschi è vinculis Regis Poloniae redirent, Poloni omnes in vinculis constituti obtruncarentur. Vnanimi militum suorum consensu ac electione suscepit eam rogandi Prouinciarum Stanislaus Paczanowski, & quauis magnanimum vinculorum rubor deterreret, suæ tamen fortunæ ac virtuti, simulque fortitudini militum confusus, Regem ac Duces sermonibus suis eo pellexerit, vt captiuos Moschis dimitteret, ac cum ipsis Præfectum sineret abire, ad cæteros de vinculis hostium resoluedos milites. Illuxerat dies præfixa Stanislao, optata captiuis, iamque omnes milites Poloni, in dura barbarorum seruitute emacerati educebantur in aciem, vt quilibet eorum tyrannico transuerberaretur gladio, de reditu Stanislai iam omnis pænè spes conciderat, & ecce ille fidem Polonam & iusiurandum sacrosanctè exoluens suum, hac ipsa hora, qua carnifex mortem parabat miseris, è Polonorum partibus Moschorum ducit cohortem, dubium magisne solutione verbi promissi, an celeritate facti, & magnanimitate Tyranno fuerit admirabilis. Dies hæc sædo luctui, funeri que Polonorum militum destinata, captiuis in lætitiā celsit singularem, nam omnes è seruitute Moschorum dimissi in patriam vna cum Stanislao redierunt, qui è vinculis Moschorum elapsus, eo animosior & fortior factus, contra Tartaros & Turcas animosè militauit. Vir sanè in rebus bellicis egregiæ fortitudinis. Sed reuocemus calamum & stylum nostrum ad recensendam Iacobi sobolem, ex Stadnicka namque Christophorum, Thomam, Ioachimum, & Petrum filios, Prusinska quæ postmodum Ciechomscio Iudici Gostinensi nupsit, & Tarnowska filias feliciter in lucem edidit. Fratres ij in Anno 1636. in Korczyn Sabbato post Conceptionis B. M. Virginis paternorum bonorum æquali diuisione facta raram inter fratres concordiam ad inuicem stabilierunt: Et Ioachimus quidem Bellone lacte enutritus, post multa fortitudinis suæ edita specimina, dum contra Gustauum in Prussia arma moueret, ictus difficiles, quibus procul appetebatur in hostem retorquens, tandem sub Derfauiā, aliàs *pod Czczowem*, globo immo pectori infixō, linquente spiritu pariter ac sanguine moribundus in arma procubuit, & finiuit: Petrus autem diuino excitus ardore, mundi istius vanitatibus, spretisque illecebris, quo perfectius contempla-

tioni

tionem caelestium vacare potius esset, Christophoro, & Thomæ sorte propria inscripta, Albo Religionis Societatis Iesu adscribi voluit, in qua nunc doctrinam simul cum pietate iungens, Maiores suos & superstites posteros Deo commendat, ne qui stant præcipiti lapsu detestatione decidant, & qui illustribus orti sunt parentibus, splendeant virtutibus in perpetuas æternitates, nec unquam ignaviæ, aut nequitiae terribilibus sordibus imbuantur, & à maiorum splendore degenerent, fiantque nobilia portenta. Christophoro nupsit primum Zielenska fecunda prole, post Gumieniecka, Thomæ primum Ługowska in partu mortua, post Krzeszowna.

LINEA FAMILIARVM IELITA
Seu KOZLAROGI,

KOZLAROG. *Antiquum Proclama ab Armis. Aliqui deducebant arma originaliter ab armis Putkozyc, quasi pro asinino capite tres lanceæ appositæ manerent: Sed non est facile rem affirmare nisi coniecturari, facilius ut diximus in origine mutationem, quæ in alijs quoque sæpius inuenitur, ex transpositione fuisse. At quoniam Długossius in descriptione armorum IELITA & victoriæ Wlad: Lokietkonis de cruciferis, solum nouum proclama acquisiuisse asserit: antiqua arma & nil nouum cum nouo cognomine detulisse dicendum; sed abrogato vetusto cognomine Kozlarogi vocata fuere Anno 1331, Ielita.*

Zdislaus Archiep: Gnesnensis 1182. ex his armis lancearum. Unde patet antiquissima arma Nam à Lucio 3. Pont: Max: Tusco promotione Mieczlai Monarchæ assumptus fuit, & eisdem armis ut modò sunt, utebatur, sicut ex apparamantis Ecclesiæ Gnesnensis & ex Cathalogò toties à Papr. inducto apparet. Neque mouearis inde, quod Ianicius in vitis Archiep: Gnesnen: Sub hoc anno Scislaum de armis Ciotek assignauerit, nam Miechowius lib: 3. fol: 101. per hunc de Familia Kozlarogi Constitutiones Lanciciæ factas sub Casimiro Iusto promulgatas fuisse dicit. Sedit annis sedecim Gnesnæ.

Thomas Kozlarogi Episcopus Wratislau: celebris scientia & prudentia apud omnes Anno 1232. Cathalogus & Długossius.

Florianus Sarius An. 1331. Huic nouum proclama armorum, Regia largitione & in feliciorem gradum euectione adscriptum ob militaria merita fuerat. Ditio Floriani Sarii ut ex priuilegijs apparet Surdega arx ad fluuium Pilca in Sieradien: terra, districtus Piotrk: cum villa Moikowice. Erat Cancellarius Lancicien: ut refert priuilegium Montis Calui datum in Opatow à Casimiro Anno 1354. Huius filij ut ex diuisione bonorum patet Anno 1410. Florianus qui accepit Vronikouiam cum Vozniki. Zegota qui accepit Moikowice & Lascki. Actum Petrico.

*Stanislaus 1439. de Moykowice iam filius Zegota. Iudex Cor-
cincensis, tempore interregni.*

*Petrus de Mokrsko Castell: Sendomir: cuius filius Florianus Episcop:
Crac: Eius grauitatem iustitiam pietatem Kantscius.*

*Egregie tutantur opes Ecclesie & illos
Qui præsunt aris, hæc quoque tella sacris,
Non parcunt etiam Regi, è medioq; piorum
Tabidam ut eijciunt, perq; sequuntur ouem.
O si Pontifices essent tibi Pairia tales,
Non esses tantis peruia totq; malis.*

*Clemens de Mokrsko Castell: Radom: qui ad gentilitia in unione Cho-
roclensi suscepit Gertrudum Anno 1413.*

*Petrus Florianus, Ioannes Nicolaus filij Floriani ut ex diuisione bo-
norum Anno 1413. In Actis Sendom. apparet.*

*Ioannes dictus Biesiad de Mokrsko Vexilifer Cracou: Marschalcus
Curie 1455. in literis Regni & Thesauro.*

*Peregrinus de Weglesino filius germani Episcop: Crac: Capitan:
Maioris Poloniae Caomer lib: 14.*

*Thomas de Weglesino Castell: Sendomir: & Maioris Pol: Præfectus
à Cruciferis arcem Drachimien occupatam recuperauit Crom: libro:
16. folio 390.*

*Thomas de Lázno transiulit domicilium in Russiam ex Lécicen:
Palat: dum ab Andre a Piuo Zamosciam veterem acquisiuit. Hinc di-
ctus Zamoscius. Vixit ultra centum annos.*

*Matthias maximus bellator domi cum Tartaris, Foris in Vngaria cum
Turcis, Anno 1491. Reliquit filios defensores Patriæ Paulum cuius fi-
lius Ioan: Rothnagist Ioannem & Venceslaum.*

*Nicolaus de Zamoście in Skokowki Floriani fil: Referen. Sigism:
Canon: Cracou: Prepos: Tarnocien: Turcam prouocantem ad Robati-
num occidit, prælia cum Tartaris gessit. nam cum Paganis prælia permissa
sacris interpretabatur. Epitaph: Crac: in arce.*

*Felix alter filius Flor. Succam. & Iudex Chelm: Tribunus Betzen: Fu-
dit Tartaros ad heredit: Skokowki. Accepit à Sigism: bona post deces-
sum Obermunthi Dapiferi Chelmenfis: 1528. Florianus filius Vexilifer
Chelmenfis.*

*Stanislaus filius Felicis Castell: Chelm: dux alter militum Curie
Betzen. Zamiech Præfectus annis 30. militauit. Elogia plurima pro forti
& inuicto animo reportauit.*

*Ioannes filius Stanislai natus in Dominica Letare 1542. in Skokowka
ex Anna Herburthi filia Hic in exteris nationibus ita literis operam dedit
ut in omni scientia excelsisset. Hinc in Academia Patauien: supremus
Rector*

Reſtor in Patria Iurium & libertatis maximus author. Quem ſi videres in Eccleſia, magnus erat ſacerdos; in exercitu admirandus heros, & dux, in Senatu, ſtudioſiſſimus pacis & Patriæ Parens. Illius merita in Patriam, fidelitatem in Regem, ſinceritatem in Senatum, amorem in milites, dum tibi omnes Hiſtorici referunt, iure merito ego tacebo. Decoratus titulis ab Auguſto Rege Capit: Beſzen: ab Henrico Præſectura Knisinen: a Stephano Vicecancellariatu. Demum Cancellarius Magnus & Præſectus ſupremus exercituum atq; Generalis Craco: & Capit: Malborge Miedziricia Krzeſſouia intitulatus fuit. Suſcepit ad arma Lucam Sernij: Chriſtophorum Bernardum Szydłowski, Stanislaum Páchołowiecki. Gaſparum Wielkołucki. Valentinum Lapeczyński. Petrum Franck. & alios optimos & ſtrenuos milites dignos laude. Celebravit Sacra Conubia cum Anna Oſolińska, Chriſtina Duciffa in Nieſwież & Otyká, Griſelda filia Palatini Tranſilvania Chriſtophori Bathorij, & Stanisłai Tarnowski Caſtell: Sendomir: filia Mort. 1615. Habuit germanum Sbigneum, & ſorores tum ex Herburti, tum ex Orzechowſka filiabus.

Georgius Chriſtoph: filius Archidia. Lublin: & Canonic: Crac.

Thomas Ioan. Mag: Cancell: filius, multarū linguarum peritiſſimus, doctrina & legum prudentia feliciffimus, poſt ſpecimina militaria, Palatinus primò Beſz. demum Chiovien: & Magnus Cancell. Regni. Sacramēti Matrimonii tenuit cum Cath. Duciffa in Oſtrog, ex qua unicā ſpem poſteritatis domus ſuæ ſuſcepit filium Thomam, & filias Griſeldam, Hieremiæ Ducis in Wiſniowiec Coniugem Iochan. cum transferēdus ad cæleſtia, hoc memoriale quo vanitas mundi demonſtraretur Sacrophago inſcripſit.

THOMAS ZAMOYSKIN VNC STERCUS ET VERMIS.

Superſunt ex hac Familia plurimi Zamoyscij literis dignitate & bello clariſſimi. Sunt filij Cuſtodis finium Regni, ex quibus eſt ex Priore Crac: Ordinis Pręd: Episc: Bacouien: in Moldavia. Optimus Theologus & Orator. Superſunt Caſtell: Leopold: Vir conſilio grauis & militia excelfus. Superſunt alij eorumq; filij, quibus Dominus ſua benedictione faueat.

Nicolaus Capit: Crac: loco tenens Supremi Gubernatoris Czyżowski Pieniązek.

Caſtell: Crac: 1458. Crom: lib: 24.

Pieniązek Stanisl. de Vitouice, Capit: Sanocen: poſt deceſſum Felicis Paniewski exercituum Regni. Campiduſtor 1488. Dat: in noua Ciuitate Corczyn. O quā felix res eſt prudentia bonis coniuncta moribus.

Szczygnowski Thomas 1439 in Actis Corcinen: ſub interregnum. Petrus de Páczanow Iudex terreſt Sendomi: Florianum de Páczanow diſpoſitio bonorum 1419 Iacobum Cap: Buſcen: Cromer folio 698. Paulus bello clarus Sigis: Auguſt: regnante. Alexandrum Palatin: Moldauie cum alijs ſedi reſtituit. In Vngariam Regina Iſabella reducta filium Ianuſium in Regno detinuit, Moſchouiam debellauit. Dionifiuſ Episcop: Camen:

Szczygnowski

pius & liberalis Paulus à fratre Episcop: Camen: descendens in Castris grauiissimus, qui Episc: Cracou: Myscouio bona Nießkow 24 millibus vendidit. Iacobus Cap: Szydtouien: Caroli V. semper miles cum Sigis: August: Moschouia terror.

Fannel.

Pauli filij Iacobus Parentis & maiorum imitator dignissimus, ca stro- rum obseruantissimus celebs obijt. Paulus non dissimilis à virtuoso & for- ti celebs obijt. Ioannes qui cum Fannelowna Dapifer Lublin: filia con- nubia obseruauit.

Gaionski.

Florianus de Gay Iudex terræ Lencicen: 1434. Ab illo Gáionscij.

Radogofski.

Nicolaus de Radogofsz in Lencicen: 1439. subscriptio eius manet.

Ab illo Rádogofscij.

Debowski.

Dębowski à Dębowska gora in Palat: Lancicen: Andreas Sigism: I. Au- licus Capit: Rubießouien: Palat: Belzen: Cuius filia Zophia Andreae Comitiss in Teczyn Palat: Cracou: consors.

Dębowski alter Andreas August: scepra gubernante Castell: Brzezinen: post modum Sierad: & Capit: Lencicen: Filia illius Gomolinska.

Lásotá Gladifer Lencicen: bello & pace conspicuus. Considerare ergo poste- ros oportet ut florent & reflorent quod Plato docuit leg: 6. Qui nun- quam seruiuit. etiam Dominus laude dignus fieri nequit.

Gomolenscij in Sierad: Palat: qui verè à Floriano Sario descendat ut Petricouia 1409. ex diuisionibus bonorum patet. Florianus de Moykowice ex Odrow. zowna suscepit Petrum qui villam in siluis Voznicensibus Go- molin erexit. Habuit Petrus filiam Derlai de Smogorow Capit: Ra- domscen. coniugem, suscepit ex illa Nicol: Notarium Sierad. qui filiam Iacobi Roksycki de Koniempole Iudicis Sierad: consortem habuit, ex qua suscepit Iacob. virum spiritualem. Stanislaum Castell: Rosperse: Ca- pit: Vielun: Fundauit Mensonarios Petricouia. Petrum Pocull: Sierad: qui habuit filium Ioan: Castell: Spicimir. & Nicolaum Ioan. Castell. quoq; Spicimir. qui ex filia Mart: Myskowski Castell. Vielun: reliquit Stanislaum Scholast: Ploc. Canon. Crac: pium & prudentem virum.

Gomolinski.

Florianum Aulicum Sigism: August: & Henrici Regum & Andr: qui in exteris nationibus didicit benè & beatè viuere, Ex his Stanisl. Episc: Camen: in Podolia quem Ianusouius in Statuto fol: 143. adnotauit qui postmodum Episc: Luceor: & fundator Ordin: Pręd: in Ianow munifi- cus. Sed quis vestram gloriam delineabit: Proficitis in virtute & mori- bus, in Regno & Religionibus, inde nullum scriptori erit tempus, ut de vobis dicat omnia.

Głowá in Premisl: terra, Antiqui tempore & meritis, Chrysstophorus Ca- stell: Potaniecen: vir genio & ingenio clarus, Verum infirmitate corre- ptus una die exclamabat Ego dominus sum quo maior nullus, & altera die Ego pauperrimus sum, quo miserior nullus. Meminit illius Ianusouius fol-

385. & Papr: in Kozlarogi. Disce quod iuste punitur qui licitis abutitur iustius qui aliena rapit. Hugo lib 2. de anima.

Dziáduscij in Præmisl: terra Armis & iudicio pollentes, Sigism: I. regnante, Ioannes Episc: Præmisl: immota mente Senator. Stanislaus Koninen: Præfectus. Filia illius primum Petri Barziz Castell: Præmisl: Capit: Leopoli: postmodum Raphaelis Sieniowski Palat: Russiæ consors. Extat hæc posteritas in Ioan: Dziáduski, qui cum Helizabeth Begłowska tenet connubia sacra, qui priuilegium Sario datum usq; modò conseruat. De his Papr: in stem: fol. 85. 204. Bielsc. fol. 589. Igitur cum prudentes estis, fugite malitiam.

Romiśowcij in Sierad. Palat: Antiqua Prosapia meritis virtute & Marte præclara.

Dyonizyns heres de Romieſſowice & Czerczyn Pincerna Siradien: Huic Casimirus ius teutonicum dedit, cum aliis gratiis, quem & Baronem nominauit. Datum Posnan: 1342.

Petrus cuius filia coniux filij Nicolai de Mitkowie, recognouit quod de bonis paternis, & maternis satisfactum sibi fuerit.

Zeslanm & Nicol, filios Iacussij de Remieſſowice habet Capitul: Cracouiē: in Contractibus Capitularibus 1425.

Albertum Hieron. Vencesl: Ioan: Stanisl. Nicol. germanos fratres tempora Hier. Buzenscij Thesaurarij Regni in officiis & obsequiis referunt.

Vincentius Romiśowski in iure & politica apprimè dignissimus, continuus quasi in Tribunaliciis Regni iudex. Eius frater germanus erat Abbas Paradisien: in Confinibus Silesiæ.

Ioannes Romiśowski Præpositus Lascensis Canon. & Schol. Crac. Tarnowscij in Sierad. terra August. & Stephano Regibus Castell. Konaren. Tarnowski. Cuius posterum militia clares cum Herburti & Iazłoweccio exercituum Præfectis ad Oczazouiam maxima tentarunt.

Miśiowscij de Smilowa Wola, Nicolaus in Cracou. Palat. post cultam iuuentutem literis, ulteriorem ætatem Armis & Castris Serenissimis Regibus Alberto & Alexandro feliciter regnantibus, perpetuò reddidit. Et dum quietiorem statum, quo Patriæ & Reip: obsequia Cuius boni commodius præstaret, elegisset, cum Zelazowna sacri matrimonij vinculum suscepit. Reliquit magnæ spei filios. Andream. Iacobum, & Blasium.

Andreas qui se totum Marti Seren. Sigis. regnante obtulerat, in Prussia exercitia militaria incepit, in Moldauia, Valachia, & ad Obertinum cum Illustr. D. Petro Kmita Comite in Visnic, Palatino & Præfecto Crac. confecit, Ex Agnete Rupniowska suscepit Iacobū strenuum militem Rothmag: & militia pro Palat. Moldauie Hieremia in Valachiam, Capitaneū. Obijt ibidem & Socauia quiescit. Eius uterini fratres Stanislaus, Ioannes Czop a milite denominatus, & Sigism. Ioan. Zamoiscij aulicus & miles

les fuerunt. Hi dum gloriæ cumulo Familiam illustrare auidius contendunt, inuida fortuna posteritatem ipsis excepto Stanislao denegauit.

Florianus Stanislai filius, in expeditione contra Skinderpasam & Scytharum Dynastas, cum Praefecto Generali exercituum Zotkieuio, gloriose occubuit.

Gabriel alter Stanislai filius, post bellica specimina cum Bystrzanowska, armorum Equus antiquus matrimonium tenuit. Christophorus ultimus horum frater cum Serenissimo Rege Vladislao IV. sceptrum nunc Regni feliciter moderante, in expeditione contra Moschum ad Smolenscum celeberrimus miles quæ usque ad præsens delectatur.

Iacobus in Pribystawice, alter Nicol. germanus, post literariam & militarem disciplinam heroicis actibus illustratam matrimonij Sacramentum cum Iarzęcka de domo Rogála celebravit. Ex qua suscepit Mattheum virum & militari deditum, & optimo ciui patriæ conuenientem. Huic Sigis. Aug. castrum Cracou: commisit, & Burgrabium Knisini Anno 1569. ordinauit. Stephanus uero Serenis. Rex, fidelitate & aptitudine singulari perspecta, in tumultibus ob infortunium Zborouij obortis omne negotium Castrum Cracou: commendauit, quem & suum Secretarium Anno 1574. esse uoluit, & lectistratoris officium cum omnibus utilitatibus & obuentibus Anno 1585. obtulit. Erat uir iuris & legum peritia insignis, ideo & Iudiciorum Tribunalitiorum & Commissionum variarum Iudex & singularis arbiter. Reliquit ex Wężykowna S. Reg. Sigism. filia quinque filios, Ioannem, Hieron. Adamum, Valerianum, & Petrum. Et sicut uiuendo omnibus consilio sano & fideli fuit, ita sibi & suæ animæ principaliter consuluit, pietate & elemosinis redimeret ut peccata, obtulit certam pecuniæ summam PP. Ord. Prædic: Cracouiæ. in obligationem perpetui pro mortuis sacrificij, cuius quatuor filij in mediam & iuniori ætate in vitam meliorem translati sunt. Ex quibus Valerianus memor beneficiorum parentis sui & propriæ animæ, adauxit fundationem florenis mille, ne quomodo annorum molestiis & caritate coarctaretur.

Adamus factus hæres & possessor bonorum, uestigia & morem prædecessorum intimius colendo, totum se Palladi & Marti obtulit. Suscepit militiæ initia à pubertate, cuius profectum, in profligatione rebellium Cosacorum cum Nálewáyko, & in variis expeditionibus miles & Rothmagister cum Palat: & Generali Cracou: Zebrzydowski, atque illius filio Gladifero Regni sumptui & ætati non parcendo, strenuè declarauit. Sec: S. R. M. creatus cum Anna Latosynska Pocill. Crac: filia armorum Gryff matrimonium suscepit. Ex illa benedictionis diuinæ clara indicia filios rei militari & patriæ officiis congruos retinuit. Andreæ qui in Prussia contra Gustauum Sudermanorum Princ. tota expeditione cum Ill.

Genera-

Ielitā.

Crac. Zebrzydowski, atq; illius filio Gladifero Regni, sumptui & etate non parcendo, strenue declaravit. Secr. S. R. M. creatus. Cum Anna Latoſynska Pocillatoris Crac. filia, armorum Gryff matrimonium suscepit. Ex illa benedictionis diuinæ clara indicia filios rei militari & patriæ officii congruos retinuit. Andream qui in Prussia contra Gustauum Sudermanorum Princ. tota expeditione cum Illust. Generali exercituum Regni Koniecpolscio miles eximius, cum quo & in Confinibus Regni contra Tartaros, & rebelles Cosacos militauit, ad Gorzno pugnando inter debellatos, vix vitam conseruauit. Iterato tamen ibidem cum Vladisl. IV. pugnavit. Iosephum qui ad Curiam Serenis. Pol. Principis Ioan. Adalberti S. Rom. Ecclesie Card. & perpetui Episcop. Crac. & Ducatus Seueriæ administratoris, reddidit obsequia. Post cuius decessum Serenissimo Principi Casimiro eadem offert. Adamum qui Alexandro Serenis. Principi Polon. reddidit obsequia, sicut post decessum eiusdem Serenissimo & Illustrissimo Principi Carolo Ploc. & Vratisl. Episcopo & perpetuo Administratori offert. Michaellem Illustrissimi Castell. Crac. & Generalis exercituum Regni Præfecti Koniecpolscij Aulicus & miles.

Blasius tertius Nicolai frater, post bellicos actus, cum Anna Gutkowska celebrato matrimonio, suscepit Bartholomæum, Mathiam, & Nicolaum. Sed horum alij in Castris occubuerunt, alij in proprijs laribus non consumata etate in vitam feliciorē transierunt.

Prumienſcij de Prumna, Stanislaus post militares actus cum Duninowna celebravit matrimonium, ex qua suscepit Ioan. & Conſtinum, atq; filiam Szeptinſcij coniugem. Prumienſki.

Korytkowij Stanislaus in Cathalogū nobilitatis Roxolane ad thesaurum Regium dato, notauit familiam de Paczaowice. Korytkowski.

Bartholomæus Notar. Terræ Leopol. ingenio & consilio magnus. Paulus de Pohorce Augusto Rege Reg. Succam. Præmisł. demum Leopol. post Castell. Præmisł. Exstant Stanislaus cum fratre germano, ex quibus Caput. Visnen. Relicta posteritas animaduertat, quod optimum sit honesta cuncta nouisse.

Litoſławſcij de Bietrzykouo, Albertus maior domus Gregorij Iaſłowiecki ſupremi exercituum Præfecti. Qui in rebus speciose agendis Reip. excelluit. Demum Vexillifer Præmisł. Martinus Notarius Castr. Sadecen. vir ob dignitatem & pietatem memoria dignus. Litoſławski.

Zaleſcij in Sierad. Palat. Nemo mentem nouit, sed facta inspicit orbis. Dum in Volchin. trāsirent Auguſt. regnante, ſuſceperunt ad Arma Borzobohat. Zaleſki.

Zakrzewſcij Aduertite quod ſapere melius eſt quam ſilere. Zakrzewski.

Zeromſcij Robur & murum, & arma ſapientia prudentia præſtat. Zeromski.

Borzobohati ad Arma admiſſus à Zaleſcio dicto Vrsus. Borzobohat.

Skokowſcij qui diuiſione bonorum à Romiſſowſcijs descendunt. Skokowski.

Ielita.

Dambrowski. Dąbrowscij qui ex Minori Polonia in Pocutiam, demum in Podoliam venerunt. Quorum unus Notarius Castr. Laticouien. Alter Notarius Castr. Winnicen. Alij iuri & literis dediti.

Rayski. Rayscij, Modrzenscij, Laczej, Miercij. Gierdutij, Postękalscij, Michalowscij Anßenski. Horum bellicosus animus fortitudinem spirat, tanquam leones Martem tuentes.

Skorkowscij in Sierad. Iacobus suis temporibus alter Demosthenes.

Czermienscij Naturam educatione adornant.

Ká linscij in Podolia viri bellicosi.

Sielniccij. Wrzeszynscij.

Borzymscij. Łochynscij.

Wilkowscij. Piwakowscij.

Pieczkowscij. Szczukoccij.

Hi quos hic denominauimus non ita periculi rationem habeant siue vite, siue mortis, quam dum agebant aliquid, uti iusta an iniusta, aut viri boni, aut mali opera agerent.

Szypnowscij. Kámoccij.

Iaykowscij. Stokowscij.

Boglewscij. Moráwiccij.

Mokrscij. Węglezynscij.

Lukowscij. Wilczkowscij.

Fortem quidam dicebant, qui omni metu careret; Sed ille fortis videtur esse, cui hoc tribuit natura, & doctrina, colligerunt hi doctrinam in bonum & honestum patriæ, & firmum exercitium fortis animi.

Dziuglowscij in Cuiauien. Goloccij in Płocen.

Dobrzynscij in Piotrcouien.

Myślborscij in Sandomirien.

Paproccij. in Lecicen.

Dictum Prouerbiorum Cap. 12. Melior est pauper sufficiens sibi, quam gloriosus & indigens pane. Vtrumq; isti retinent, & gloriam. & panem: nam illorū victus non superat censum, nec gloria, generat superbiam.

Kozlaroscij in Lencicen. Palat. qui ab armis ipsis nuncupati, & eisdem utuntur armis, quocirca antiquissima insignia esse, & quod ipsius nomenclaturæ mutationem á Sario acceperint.

Wolscij. ex Lencicien. Pal. in Prussiam & in Podoliam venerunt, Clemens reliquit Michael. Canon. Chelm. & Fabianum ex quibus milites, Notarij Castr. Camen.

Wierzeyscij. ex Masouia in Podoliam trāsierunt, ex quibus erant celeberrimi milites, Astrologi, Poetæ, Burgrabij, nec deficit posteritas gloriam illustrare factis.

Strumienscij quorum unus libellum de stagnis firmandis edidit.

Lafocho-

Làsochowscij optima cogitando operantur. Nam cum bona ista nostra mala sunt, potiora cogitarunt.

Nam mundi ex opibus brevis & pretium voluptas,

Edita perpetuæ femina mortis habet.

Dzieciatkowscij Iuxta cognomen, pueri sunt malitia, viri virtute. Qui autem virtute præditus est, illum sine ulla cunctatione diuitem, nobilem & præ omnibus Regem appellamus. Vt Iulianus Imper. Orat. 2. dixit.

Cieśánowscij Familia unica letitia & domus & Patria. Non multiplicarunt enim facultates iniustis & tristibus incrementis, quibus mentis substantia contabescit, sed ijs quorum fœnus, non sit funus animæ. Intelligite ergo Cieśánowij iubilationem, nam ita beatus eris, si intellexeris. Scias unde gaudeas : quod verbis explicare non possis.

Malleccij non statura, sed virtute prægrandes, unde meritò terminos naturæ supergrediuntur. Quapropter hoc vobis documentum relinquo.

Vmbra, honor est, veterum sic vox est prisca Sophorum.

Hoc omnis docuit turba seuera Stoæ.

Hoc doctis sonuit Plato syluis, est honor vmbra,

Cum fugis insequitur, cum sequerisq; fugit.

Quod si honor ipse vmbra est, quid honoris spes

Minus vmbra est.

Vmbram finge vmbrae, spes id honoris erit.

SVB VMBRA CHRISTI SEDE.

IEZ seu ERINACIVS.

vel ECHINVS.

DELINEATIO.

EST Erinacius tergo in globum compressus, rostro in terram demissè exporrecto. Non referunt tamen authores, an sit maritimus

Orbis Poloni. Tom : I.

vel terrestris, nec an suillæ vel caninæ speciei. Pictura sensui nostro por-
rigit terrestrem.

O R I G O.

*Erinacius scis
differe par-
tum.*

MUltra fiunt ad placitum inuenta, si antiquitus tali signo militarem
virtutem aliquis scuto suo adnotauit, remansit cum successoribus antiquitas. Si verò in signum nobilitatis data sunt à Princi-
pe hæc arma, signum est quòd cito hostem represserunt. Est namque E-
rinacius procrastinationis damnosæ hieroglificum, nam cum differre po-
test suum partum, hoc ipso in pariendo dolorem maiorem sibi affert.

V N V M & M A G N V M.

*Erinacei v-
num magnum*

*Muniri con-
tra pericula.*

*Ventus præ-
sentit Erinacius.*

DOgma Saluatoris animum hominis exposcentis, & ad bonum ve-
rum vnum incitantis est & fuit. Porro est necessarium, & non
circa plurima sollicitari. Edoctus sapientissimus Salomon diuini-
tus, vnum & magnum in Erinacio contemplatus fuit, vt septuaginta in-
terpretes habent. *Prou. 30.* Inter animalia terræ minima quæ sapienti-
bus sapientiora sunt, Erinacius sapientissimus est. Neque Græcorum a-
liter Poeta Archilochus.

Scit multa vulpes, vnum Erinacius, at magnum velim doceatis, quod
est hoc vnum & tam magnum? Ego non aliud conijcio, quàm vndequa-
que contra pericula muniri. Dupliciter Erinacium muniuit natura. Pri-
mò instinctu naturali sagacissimo. Ventus vitæ contrarios à longè præ-
sentit, vnde cito obturat fenestrulam à parte Boreali, & aperit à parte
Australi, & contra. vt opus esse cognouit. Et hoc pacto incommoda
vitæ euadit. Secundò, muniuit eum natura contra ferarum peri-
cula; nam in orbem ita sese colligit, vt spinis erectis contactum suum
formidabilem omnibus reddat. Erinacium Lisowscij pro nobilitatis suæ
excellenti signo in scuto ferunt, vnum hoc & magnum habent, sunt vn-
dequaque contra pericula muniti. Vide quàm admirandus erat ille Si-
gismundi III. Regis temporibus, qui totam Moschouiam in longum &
latum multoties cum exercitu peruagando, sanus & victor redibat. E-
ius famam excepit Prussia, Confessio Augustana extimuit in Silesia, Gu-
staui potentia umbram illius exhorruit in Morauia. Eratne ille horum
armorum, hoc quidem ignoro, sed Lisowscios de his armis esse non
ignoro. His vnum & magnum offerro, sicut Erinacius sua inuolutus
virtute, tutus est ab omni iniuria: ita vos virtute vestra nobili & morali
inuoluti, tuti ac omninò securi permanebitis, vnde Horatius libro 5.
Carm.

*Fortuna seuo læta negotio. &
Ludum insolentem ludere pertinax.*

Transmu-

Iezierza.

*Transmutat incertos honores
Nunc mihi, nunc alij benigna.*

*Laudo manentem: si celeres quatit
Pennas, resigno quæ dedit, & mea
Virtute me inuolo, probamq;
Pauperiem sine dote quero.*

FAMILIA ERINACIORVM.

Lifowscij in Pomerania. Qui nedum in Curia Principum primos honores tenuerunt, nam in Curia Radziuilij Nicolai Marsch. Magni Ducatus Lith. unus eorum Maiordomus fuit; sed in Regum palatijs, Stephano Rege sceptrum tenente, cui erant amoris literis docti, & bello strenui, præcipui & in Marte solertes extiterunt.

IEZIERZA.

DELINEATIO.

CR V X Cauallerica mediocris funesta, supra quam ad leuam versus aspiciens, hæret coruus rostro annulum cum lapide gestans. *Reipub. bonum summum miles*
Campus rubeus, super galeam quinque pennæ Strutionis.

O R I

Orbis Poloni Tom: I.

O R I G O.

Acquisita fuisse in exteris Regnis, Galliaë puta aut Italiaë. In Regnum autem Poloniaë vnà cum Wilibaldo Gnesnensi Archiepiscopo primùm introducta fuerunt.

E R V D I T V S M I L E S.

*Crux hostium
frages.*

Sulpitius.

Summum bonum Reipublicæ est eruditus & expeditus miles, quod his verbis Vegetius libro 1. de re militari expressit: Nihil neque firmius, neque fælicius, neque laudabilius est Reipub. quàm in qua abundant milites eruditi. Arma hæc vestra, Crux, Coruus, & Annulus, eruditos, strenuos, ac in omni militari progressu & arte expeditos præfagiunt & volunt. Crux enim hæc, hostibus vestris infasta, vobis verò fasta. Militantis Sancti Martini, & verba concinnat ac repræsentatas fert. Ego, inquit, signo Crucis, non clypeo aut galea hostium cuneos penetrabo securius. Tota namque Dæmonum fortitudo, & magica potestas tali casside & lorica prosternitur. Vnde Diuus Augustinus in lib: Confess. Signabar signo Crucis, & condiebar sale Christi. Nec infirmius coruus vobis ominatur. A dextra enim coruus, & à sinistra cornix spem non ambigam, & ratum auspiciū faciunt, vt aduertit Alexander ab Alexand. lib: 5. Gen. cap: 13. Ore verò dum gestat tam preciosum annulum, vel fortunæ Hieroglificum est fælicis, vel Syllæ argumenta repræsentat, Martis, Belli, & Pacis. Neque mouet quod supra Crucem ponatur Coruus. non enim premit Crucem, sed adornat & defendit. hostium enim eruit oculos, prædam autem gloriam & famam vobis offert. Habet Robertus de Monte, vt Laur: Beier. lib: 2. in festo Inuentionis S. Crucis, Matrem Soltani cuiusdam qui dum hinc excedere, filium monuisse se Catholicè semper vixisse, & in ea fide, qua nullam præstantiorem esse asseribat, mori velle. Rogat igitur, vt sibi mortuæ erigat tumulum forma Pyramidali, cuius verticem Crucis figura ornaret. Paruit Imperator, verùm Saraceni inuidia in Christianum nomen tabescentes Crucem impetu facto deturbare contendunt, quod vt fecerunt, cuncti subitò Angelo desuper visibili specie apparente, & Crucem defendente expirarunt. Nec auicula vestra hæc est vel fuit in Crucis fæditatem, sed ad honestatem, protectionem. Protegebant arma hæc Zelazouie, protegebant Niemierza cognomēto niger in Podol. quondā non postremus exercituum Ductor. Hinc iure Strutionum pennis, annulo, Cruce & aue, adornan-

Iezierza.

adornantur, cum duces suos non gementes sequebantur, sed læti, ut hostigemitum & infausta referant. His armis illud Attali Stoici obducite animos. *Senec. refert Epist. 21.* Malo me fortuna in castris suis quam in delicijs habeat, torqueor sed fortiter, bene est, occidor, sed fortiter, bene est.

S C O P V S C H R I S T V S.

INter literas prognosticas & Hieroglyphicas Ægyptij crucem habebant. Cuius interpretatio erat, teste Ruffino, vita futura. Habebant enim traditionis antiquæ loco tunc desitutam eorum religionem, cum illud Crucis signum in mundo prædicaretur. Hinc Ægyptij ea traditione ac vaticinio prædocti fidem Christianam amplexi, dum Crux proponi populo cæpta fuit. Verè illi cognouerunt, quod scopus vitæ futuræ fuerit Christus pro nobis in cruce suspensus. Vnde & Plato ille diuinus magno semper in pretio habuit literam X. quod in modum crucis pingitur, velut occulto mysterio crucis dignitatem posteris commendans, quam & Paulus 1. Cor. 2. prædicabat: *Non iudicaui me aliquid scire inter vos, nisi Iesum Christum & hunc crucifixum.* In vestris Armis scopum Christum obumbratum sentio. Prædicat namque Crux hæc funesta cum annulo & coruo vestram famam, probitatem, & fortuna in ordine ad Christum. *Qui dat escam pullis coruorum inuocantibus eum,* & in ordine ad vitam futuram quæ est Christus. Hæc enim est vita æterna cognoscere Patrem verum Deum, & quem misit Iesum Christum. Hanc annulus, qui perennitatis Symbolum est demonstrat. Hanc coruus, nam si ab ortu voce clare occinuerit, præsentem fælicitatem apportat, *ut refert Alex. ab Alex. Gen. 5. Cap. 13.* Ab ortu vestro clare occinuistis, quapropter in dextrum rostrum porrexit coruus vester, vocem auro & annulo adornando, & multo decentiùs quàm annulus Caroli V. qui habuit anulum in quo horologium sonabat. Sonuit enim vox famæ, pietatis & gloriæ vestræ. Testantur hoc viri & matronæ in Familia Szymanouiorum, Boguslawsciorum &c. Alat igitur vos Dominus vester & Rex Iesus Christus, sicut alebat S. Theod. Mart. referente *Surio Tom. 6.*

IL GOW.

ILGOWSKICH.

DELINEATIO.

*Sagitta an-
nulo ornata
ex Abdank
procedit.*

ARma hæc ex tribus componuntur, ex armis Abdank, ex sagitta quæ ex medio Abdank sursum veluti ex quadam radice procedit, & ex annulo sagittæ ad medium affixo. Annulum puto esse militarem, qui hasta ab exercitatis subleuatur, aut est coronæ annulus. Hæc omnia coloris esse albi censeo, nam tali colore sagittæ & Abdank adnotantur in armis. Annulum puto coloris rubei, nam insignia gentilia quasi omnia representant sanguineum opus.

O R I G O.

Sagittam coronatam aut circulo militari adornatam victoriæ signum representare non est dubium. Gratias igitur retulit optimus Princeps strenuo militi pro fortiter deuicto hoste, dum Abdank obtulit pro armis, & quoniam sagittâ deuicerat, sagitta est addita: & quia cum laude & Triumpho deuicerat, corona & annulus militaris his annexus remansit.

Me-

MEMORIA ÆTERNA.

Brevem hominis vitam, sequitur parva & brevis gloria. Psalm. *Brevem vitam Dum adhuc ordire succidisti me.* At breuem vitam & bonam, non parva nec brevis sequitur gloria. Nam sicut breuem vitam & malam, nulla sequitur gloria, ita breuem & bonam, æterna sequitur gloria, *Quoniam Dominus in generatione iusta est*, Psal. 13. Vnde Cic. Philip. 14. Brevis vita data est, at memoria benè redditæ vitæ semperpiterna: quæ si non esset longior, quam hæc vita, quis esset tam amēs qui maximis laboribus & periculis ad summam laudem, gloriamq; contenderet? Æterna vos manet juremeritò gloria ò Ilgowij & quicunq; his armis insigniti estis, nam magnis dantur isti honores.

Prudens & sapiens, qui tenet alta, satis.

Sed ad comparandam memoriam æternam quam nec invidia accuset, nec tinea, nec erugo emoliatur. Tobias cap. 3. hoc vnum persuadet. DEVM COLAS. Hoc enim pro certò quisque habere qui Deum coli debet, quia vita eius si inprobatione fuerit, coronabitur: si autem in tribulatione, liberabitur: etsi in correptione, ad misericordiam veniet.

Date huic capiti date festa

Poloni.

Sertis atq; votis eorum extollite

Fælicem casum.

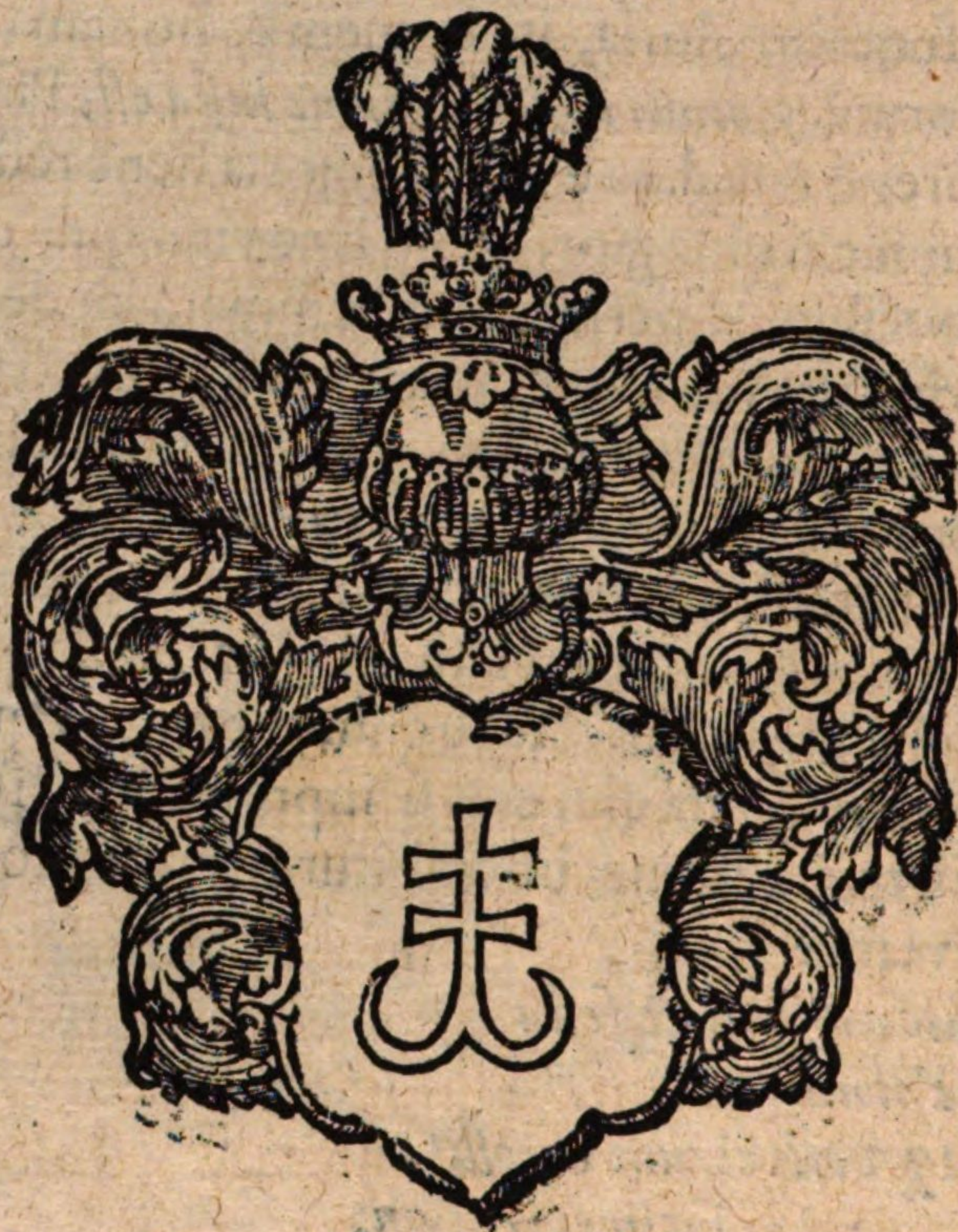
FAMILIA ILGOWSCIORVM
QVOS ALIQVI ADNOTARVNT ILKOWSCIOS.

ANdreas Ilgowski in Castris strenuus ex districtu Kouinensi, alij in Palat. Chiiouiensi. Ioannes suus germanus militia celebris, qua effecit, ut absens adsit, mortuus viuat, quibus gradibus videntur homines in celum ascendere.

Karniczcij in Samogitia iisdem armis famam nomenq; suum coronant. Conciliarunt namq; animos hominum rebus, gestis, æstimatione vitæ, dignitate hominis.

I V N C Z Y K.

D E L I N E A T I O.

D Vo hami seu vnci piscatorij, ex adverso dispositi, ex quibus procedit basis, in qua sunt duæ cruces, vnci sunt coloris ferrei, cruces coloris albi.

O R I G O

D Vm hostis ad flumina decurrentia stativa sua disposuit, animadvertit Iunczik, & datis signis exercitui Christiano, hostem inuasit, dispersit. Sic hamo extraxit nominis gloriam, loco hamati piscis.

A V R E V S H A M V S.

Lorica aurea

*Lorica ex ha-
min.*

A Dagio, hamus aureus, improprie dicitur. Piscatur aureo hamo. Significant enim rem vilem quæ magno pretio & multò incommodo emitur. Adfero hamum proprie aureum. Lorica qua plerunque exercitus pectore tecto hostem secure inuadit, aurum est offitio, licet ferrum sit materia. Sed si lorica fuerit verè aurea,

rea, inæstimabilis erit pretij. Lego Loricam ex ipsismet hamis, & hamis aureis. *Virgil: Æneid. 3.* Loricam confertam hamis auroq; trili-
cem, hoc est hamis aureis, *ut Amb: Calep. expo.* Quis igitur molestè
ferret, quod hamum aureum dixerimus? Sed liceat altiora dicere de
hamo aureo. Arma hæc ad quæ nunc oculos conijcitis, hami sunt,
sed dum adornantur crucibus, verè aurei hami sunt, & si cruces de-
fendicula gladiatorum & framearum representant, profecto arma hæc
hamus aureus pretio & laude inæstimabili, erunt. Me herculè Iun-
czicij aurei hami sunt, quia Regum animos, ducum amorem, nobi-
lium fauores, ut piscis hamo trahitur, ita moribus, virtute, humani-
tate ad se traxerint. Proferam altiora. Aureus hamus estis, quia re-
ligione, pietate, commiseratione proximi traxistis ad se, ut veri Chri-
stiani & pij Catholici Deum, vobis propitium & domui præclaræ
vestræ tutorem & conservatorem. Cæsar Ripa in sua Iconologia dum
Curiam depingit terrenorum Regum, addit ad manum illius matrone
hamos ligatos ad filum coloris viridis, ratio est, quia Regalis curia te-
net homines in pervigili observantia nutus regij sola spe & promif-
sione, quæ quidem duo senio & morte vix in effectum cadunt. Cu-
ria cælestis & Regis Regum, & Domini dominantium eodem mo-
mento temporis hominis viatoris spem in effectum deducit, ac omni
spe majora & feliciora tribuit. Pius igitur affectus vester in Deum,
claram domum vestram tuetur & conseruat. Talem differentiam
quidam tali carmine complexus fuit:

Curia pauperibus clausa est dat census honores.

Inde grauis iudex, inde seuerus eques.

F A M I L I A I V N C Z Y K.

IVnczyk ex Palat. Smolenscensi in Samogitiam domicilia sua transtu-
lerunt. Satis decorè *Cic. 2. Tusc.* Sumus natura studiosissimi, honesta-
tis appetentissimi, cujus si quasi lumen aliquod aspeximus, nihil est
quod ut eò potiamur non parati simus, & ferre & perpeti.

Stephanus Sigism. primi Serenissimi Regis Aulicus & miles eximius.
Omnes bene viuendi rationes in virtute sunt collocandæ, propterea
quod omnia præter eam subiecta sunt fortunæ dominationi. Reliquit
filium Georgium Stephani Regis Pol. strenuum militem. Suadebat
Senec. ep. 85. Apes debemus imitari quæ vagantur, & flores ad mel
faciendum idoneos carpunt.

*Curia Regum
terrenorum
sicut hamo
tenet homi-
nes.*

IVNOSZA SEV ARIES.

D E L I N E A T I O.

V Ariam delineationem juxta varium vsum armorum Regni Historiographi affirmant. Utuntur namq; alij Ariete pro armis sine cornibus, alij cum cornibus, alij respicientem retro, alij inter rosetum stantem, alij stantem super gramina, alij super vbertatem gramineam, alij stantem super fluenta sanguinis ad latera aspectum rectum ferendo, alij cum vexillo gerentem aspectum in dorsi summitatem, & sanguis è collo in calicem manat. Signa talia vt plurimum videntur apud Papr. & Dlugos. & Bielsc. inter vexilla Cruciferorum. Communiter verò in Regno Aries ab antiquo, stemmatum loco Albus fuit, in campo rubeo, super gramen viride gressum firmans, sanguine respersus ad latera, caput visumq; prominentia ferens, cum cornibus decuruatis. Super coronam verò alij medium Arietis, alij quinque pennas Strutionis ponunt. Duorum verò Arietum Arma qui victum & victorem exprimunt, diuersa sunt ab his armis.

O R I G O.

O Riginem variam sicuti & descriptionem habent talia arma: Dlugos. in Regno acquisita fuisse asserit, fauet quidem huic opinioni cognomen Baran, præcipuè quod historicus Polonus Basco Custos Poznaniens. Comitem Baran nominat ad flumen Wartha

Wartha Anno 1253. Fauet quod Iunofza sit Polonicum idioma significans sponsum, qui dum procedebat ad sponsalia hostes inuasit Regni & oppressit. Quem fortè grex arietum læta expressit. Vt relatio est. Euntem ad sponsalia virum grex arietum læta sequebatur. Dixit omen fælicitatis. Victori hostium, aries conceditur. Sed Germanis sit suum stemma. Polonis sint in Regno arma acquisita. Sed fortè seipsum Paproc. correxit, dum postmodum dixerit, aut sunt cum primo Polonorum Domino allata. Nec erit impossibile imaginari, cum antiqua in Regno legantur, & multis titulis honoribus ab antiquo ornata. Dicendum ergo venit, quod vt Abrahamæ Patriarchæ primo in insignia sunt collata, ita cum primis dominis Lechi in has oras venerint, sed multis expeditionibus clariora facta fuere. Alij tamen ex Germania in Regnum Poloniae profluxisse memorant. Quod forte Iunofzyecz cognomen armorum adumbrat, nam lungschoph germanice Arietem juvenem signant. Vnde postmodum Polonis Iunofza vel Iunofzyecz ex corruptione sermonis germanici, & maiorem assimilationem ad sermonem vernaculum relictum fuit.

HERCVLES POLONICI.

ANtiqui Hercules ac invicti Romani, dum bellum offensivum pacemq; disruptam, Regnis & Regionibus adversis indefesse nunciarent, per Fecialem suum Arietem in pascua hostium deducebant dimittebantq;: tali gestu & casu docentes quod effectu & virtute intendebant. Depopulata scilicet à suis gregibus pascua non eorum amplius sed sui juris & regiminis fore. Autor est Diogenianus. Sed sint quæcunq; initia belli, non ea Herculem declarant, sed finis & intentio strenua. Quapropter *D. Aug. ferm. de verb. Domini* ita instruebat militem in Herculeas vires, *Militare non est vitium, sed propter prædam militare, peccatum est.* Hercules sunt Polonici Iunofij, nam licet sint de agnorum vel arietum armis, non tamen ex præda vel propter prædam, sed propter indefessum animum, invictum cor, investigatum ab ullo tenax belli consilium, sagax & prudentissimum contra hostium Regni incursus progressum. Talem Petrum Domin Miechouius lib. 4. in medium duxit, dum ait: Petrus Domin de do- *Domin.* mo Agnorum Regij exercitus Capitaneus, simili & majori fortuna v-
sus die Veneris decima septima Mensis Septembris prope oppidum Pucko exercitum Prutenicum conflixit. Talem Paproc. in stemmatibus Stanislaum de Chodecz. Anno 1457. Ducem exercituum in Podolia ex Priuilegijs memorat. Talem Nicolaum Orłowsky Io. Co- *Orłowski.* mes in Tarnow Castellanus Crac. commendat, cui Sandomiriæ tale Epitaphium poni in æde B. V. M. curauit. Nicolao Orłowsky viro
Y y 3 militari

Iankowski.

Vager.

Lochowski.

Zuchowski.

militari strenuo, de Republica; bene merito, Ioan. Comes in Tarnow Castel. Cracou. ex pietate posuit, Anno 1549. Estis Hercules merito Polonici nuncupandi à lunosij, nam vos ne dum virtus innata & exercitium continuum ad hoc instruxit, sed quodammodo natura ipsa formauit. Suadeat propositum Venceslaus Iankowsky, qui sub expeditionem Posuolsensem Kouennia juvenis ætate at maturus viribus, vnus atq; solus 40. soldados Vageri insolentes dispersit, & quemlibet vulnerauit. Hunc ut vidit Vager, nedum coram Rege non incusauit, sed ita defendit: Serenissime Rex, illi potius qui ab vno & tam iuveni vulneribus affecti, capite plectendi veniunt, *ita Paproc.* Suadet propositum & Albertus Lochocky cognominatus Szala, Pocillator Terræ Dobrineñ. cui tantam agilitatem natura concesserat, ut armatus & loricated equum e terra saltu transiliret, exporrectum linteum vel mantile in altum agilitate superarat. Quales vobis denunciabo Zuchouios? quales Poniatouios? quales Karnkouios? Profecto multis signis natura declarat in vobis quid velit, quid quærat, quid desideret. Igitur quod suadet *D. Bernar. in Cant. serm. 53.* admittite: *Natura nunquam in vobis dormitet, grande enim donum natura ipsa est.* Neque aliud vobis à lunosij Armorum vestrorum fimbriæ, hic recens sanguis, iste Strutionum ornatus, ille graminum viror, ista elatio quoq; Agni insinuant, quam ut Regni nostri, honoris & nominis vestri, Hercules & Herculei, perenniter maneatis. Dilatate igitur locum tentorium, & pelles tabernaculorum vestrorum extendite, ut semen vestrum hæreditet terram, *monente Isaia.* Hercules Polonicos & inde ac magis vocabo, quia contra Hæreses & Hæresiarchas acerrime pro Deo, Fide, & Ecclesia pugnatis. Qualem sensit & admirata fuit Polonia Illustrissimum ac Reverendiss. Dominum Achatium Grochowsky, Episcopum tunc Præmislien, post Luceorien, de quo & posteritati scripta retulerunt:

Hæresiarcha procul, si non Ecclesia; cornu

Te premet intrepidus Præsulis Agnus Abi

ORACULA REGNI.

INter Antiquorum monumenta, *apud Aul. Gellium lib. 3. c. 3. & Syl. Italic. lib. 3.* Oraculum Arietinum magnæ existimationis habeo, non quidem ob solam causam quod Ammonis sit & Iouis, à quo Arietinum nuncupatur, eo quod Græcis *αμμων* Arenam significat, nec ob hanc quod à Libicis gentibus Garamantis, in templis, *ut Lucanus lib. 9.* votis præcabatur Aries. Ventum erat ad templum Libicis quid gentibus vnum Inculti Garamantes habent, stat corniger illic Iuppiter, ut perhibent cum tortis crinibus Ammon. Sed quod exploratæ indubitataq; fidei habebatur. *unde Syl. lib. 3.*

Faridico

*Fatidico pandit venientia secula luco.
Hinc omen cæptis & causas scire futuras
Ante diem, belliq; vices nouisse petebat.*

Quapropter in ludis magnis Arietini responsum iterabatur vt refert Dempster. lib. 2. cap. 5. in Prolog.

*Peribo si non fecero
Si faxo, vapulabo.*

Tulerunt maiora oracula sine revolutione personarum, revolutio temporum in magnis suæ Reipub; & Patriæ tutoribus ac viris, vt Chrysost. in Policrate lib. 1. insinuabat. Tunc inquit totum Reipub. corpus roboris sui integritate vigeat, tunc optimè compositionis specie venustabitur, & elegantis pulchritudinis decorem induet, si singula quæq; locum teneant sortiter decenter, si fuerit officiorum non confusio, sed distributio. In vobis tantum lumen ac ipsa claritas Iunofij ne dum residebat, sed sedem apposuit. Nam Cathalog. de Ioanne Karnkouio Episcopo Vladislauieñ aureis litteris mandanda hæc reliquit. Erat ingenio acer, eruditione præstans. Et de Stanislao Archiepiscopo Gneineñ, qui Stephano Regi controuersia litigante coronam Regni imposuerat, Paproc. refert. Quod in patrio folio in septimanis septem à fundamentis muratam Ecclesiam erexerit, consecrauerit, Deo in ea oblationes fecerit. Quod terror hæresibus, exemplar vitæ spiritualibus, virtutum æmulator fuerit suauissimus. Inter hostes priscos, Agnam Præcidaneam memorat Festus de differentia hostiarum, quæ scilicet ante solennia sacrificia pridie cædebatur. Profecto vestra erant ò Iunofij talia sacrificia, ante solemnes Deo & Patriæ offerendas hostias, armis vestris edocti Agnum lasciuientem mactabatis. Hinc ex vobis alij viuentes sepulchra sibi monentia ad solemnitatem extruebant. Alijs verò post vitam talia Epitaphia ascribebant. Iacobus Bielynsky à Sokolouo Dei gratia Episcopus Lacedæmonieñ, Suffraganeus Ploceñ, vir cum alijs virtutibus, tum maximè humanitate, liberalitate in Ecclesias, in suos deniq; & pauperes, morum suauitate & animi candore præditus. Quid verò de tot ac tantis Regni Senatoribus, Palatinis, Castellanis, Iudicibus regni de Familia vestra referam. Eorum voces, vota, dicta, oracula, facta Typon fuere, vt optimè quod de vestro Boianouio dictum fuerat, de omnibus vobis dicatur. Vir grauitate morum præstans, multorum hominum mores vidit. Tales vos Respub. læta miratur, ominatur, audit, quales in accessu ad Archiepiscopatum Leopoliieñ doctus Wilczek scriptis Illustris. Andreæ Grochouscium assererat.

Agna præcidanea qualis.

Iacobus Bielinski Episcopus.

Buidanowski Epitaphium.

Grochowscy.

*Russiaco fera mitis Agnus sociata Leonis
En pulchrum pacis symbolum insinuat.*

Mœnibus

*Mœnibus hic hostem, ille lupos arcebit ouili
Hinc populo pietas affluet, inde salus.
O mea sume animum tristes post Patria curas
Aurea Grochouio Præsule secla trahes.*

V E L L E R A P A T R I Æ.

Vellus Terra

Quantam terram à Patria fert differentiam, tantam Vellus terræ & Patriæ requirit. Vellera terræ Sidonius *Apolinar. Car. 5. v. 48.* ita numerat.

*Attis mel, Phœnix palmas, Lacedæmon oliuum
Pontus Castorem, blattam Tyrus, æra Corynthus.*

Vellus patria

Vellera autem Patriæ *Val. Max. lib. 5.* nominat dicens. Si bona patriæ augeas, & eius mala in se transire velis. Quod dum summe ponderaret *Cic.* retulit. Omnibus qui Patriam conseruarent, adiuuarent, auxerint, certus est in cœlo & definitus locus. Dum Agnum vestrum ò Iunonij considerandū animo offerro. Veniunt in mentem Earinæ aut Arinæ oves & agni coloris viridi, de quorum lanis verno tempore vestes convenientissimæ fiebant, sicut & in Anglia mos est ubi hyems frigora sua remiserit, & latiori facie terra aperta fuerit. Rex, totusq; Procerum ordo, aulicorum & officiorum turba, venatum proficiscitur concolor anni tempestati, & cœu campus virescit aula, *ut Dempst. Antiq. lib. 5. cap. 31.* lucundaq; sunt hæc vellera Patriæ, sed vellera Agni vestri multò iucundiora, non quidem ob colorem ipsum, vel Ægyptium, vel gramineum, vel cygneum: sed ob sanguinem hostilem, quo agnus vester, & latera, & ungulas adornavit, ac gramen viride pro coronolla quadam victorialis pedibus suis subtrauit. Augent mouentq; animum id vobis adscribendum tot vigilantissimi Exercituum de Familia vestra Duces, tot doctissimi ac peritissimi Archiepiscopi. Episcopi, Senatores, Terrarum Iudices, & plurimi ac strenui Rotmagistri, & bellicosissimi milites. An non vellus erat Patriæ Io. Bielenski Episcopus Præmissien, Cancellarius Regni, de quo hæc *Pa-proc.* Erat optimus & virtuosissimus pastor neminem quando lædens, auaritiam omnino fugiens, summè pius, summè humilis, verè Sacerdos. An non vellus patriæ fuit Lucas Podolsky Præpositus Gnesnē, Canonicus Cracou: qui multoties ab Augusto Rege ad cæteros Principes Legatus fuit. Vidit hunc Ferdinandus Imperator, vidit Maximilianus, vidit à Stephano Rege missum & Rodolphus Augustus. Fuitis vellera Patriæ, nedum prudenti consilio & Palladi, sed fortitudine & Marte. Referunt alij quod in Arietum dorsis prouectiores filij nobilium equitare discebant. Vestri Agni tanta dignitas est, ut qui ipsum

Earina oves
coloris viridi.Venatio in co-
lore viridi.Io. Bielenski
Episcopi Præ-
missiensis E-
piaphum.
Lucas Podol-
ski Nuntius.In arietum
dorsis disce-
bant nobiles
equitare.

ipsum & familiam vestram oculis suis & animo, sanè exposuerit, discet
& fieri Senator, & fieri Miles, & ipse quoq; Achilles.

ECCLESIAE ORNATVS.

Agnus multipliciter ornatum Ecclesiæ fuisse, sole clarius liquet. Est namq; Agnus steinma Sanctissimi Patriarchæ Abraham, luminis & ornatus Ecclesiæ futuræ. Est Agnus Paschalis, novæ Paschæ immolatæ Christi Domini ac Saluatoris nostri. Sunt Agni è cera formati, mysteriosa ac virtutis plena in Ecclesia Dei, monumenta. Sunt præterea figura & similitudo castæ ac innocentis vitæ. Agnus enim isq; castus signat, *ut Ambros. Calep. notabat.* Verum singulari respectu Agnum vestrum ò Iunofij ornatum Ecclesiæ Dei nominabo. Index mihi erit tam spectabilis & maximè laudanda in familia vestra plurimorum vita. Index tam præclara Episcoporum & Heroum vestrorum in morte dispositio. Quorum è numero vnum commemorabo, Ioan. Polak de Karnkow, cuius tale Epitaphium Crac. ad ædes SS. Trinitatis lego: Ioan. Polak de Karnkow Castell. Gnesneñ, viro strenuo, artis militaris peritissimo, nec minus ciuilibus actionibus claro, bellicis victorijs quam plurimis à fortuna Dei benignitate insignito, quinque & septuaginta annis ætatis expletis, non sine publico incommodo, fæliciter & constantissime defuncto, Patruo suo bene merenti Ioan. nepos Canon. Crac. posuit, Anno 1503. die 7. Iunij. Et Achatius Grochowsky, vt de illius armis Laurent. Herneft. Theolog. Non quod verè nouo pubentia prata totondit:

Agnellus Thyasos ducit: & vrget humum.

Sed quia Præsuleis, Bellans Ecclesia, cetris

Pugnat ab hostili vulnere tuta manens.

Lege & redde vices posteritas relicta, tantæ speciositati tuorum prædecessorum. Erat lex Nummæ de Parricidis quondam hæc lata *ut Dempst. lib. 8. cap. 5. de Antiquit. Rom.* Si quis hominem liberum dolo sciens mortidicit, (id est, det) Parricida esto. Sei (id est, si) im (id est, eum) imprudens se (id est, sine) dolo malo occidit (pro occidit) pro capite occisei (id est, occisi) & nateis (id est, natis) eius in concione arietem subicito, vt scilicet pro eo cedatur. Decuit maior perfectio vos ò Iunofij quam & tenuistis, vt scilicet nec sit, nec essio pro vobis aliquid subijcere, sed sit incontaminata vita vestra, tam affectu, quàm moribus, tam actu, quàm intentione. Mites & mansueti, sine dolo & injuria. Hoc vester in vobis ingerit Agnus, hoc antiqua domus vestræ prosapia. Quapropter ad apparandum ornatum in vobis tam Politicum, quàm Ecclesiasticum, vitam PoliticoChristianam carmine à quodam traditam commemorabo:

*Agnus est or-
natus Eccle-
sia.*

*Agnus Iuno-
fiorum ornat
Ecclesiam.*

*Ioan. Polak
Karnkonfski
Epitaphium.*

*Lex Parrici-
diorum à Num-
ma qualis.*

*Perfectio
magna in Iu-
nofis.*

Vita Politica.

Sis patiens, verax, comis, sermone modestus.

Sint tua laudatis, seria pieta jocos

Multum quidem placent, admixtis dulcia acerbis

Adde sales grauibus tempore, gratus eris,

Scilicet ad extremum nemo laudabit utrumq;

Serius aut nimium siue jocosus eris.

LINEA FAMILIÆ IVNOSZA seu AGNORVM.

Comes Iunofa, aliàs Baran. *Monimenta Cathedr. Posnaniens. referunt, dum litem, Baszko Custos Posnan. Anno 1253. de retibus ad fluuium Warta cum illo ad iudicem finit.*

Iunofzj in Mazouia clarissimi viri, & multarum familiarum, larga benedictione Dei, parentes. Optime D. Gregor. in Moral. Iusti dum breuitatem vitæ considerant, elationis & immunditiæ culpas declinant, & benedicuntur à Domino.

Koło, Nicolaus Koto Palat. Inoulocen. Petrus Castell. ibidem. Nicolaus Succam. Inoulocen. Anno 1451. Ioan. Iudex terræ Halicien. 1436. Et alios plurimos, habent Priuilegia diuersa Regni, de hac familia magnifica. Sed horum merita & bona, dum gladium gerens proles defecit, per sexum fœmineum, in alienas domos descendit. Paulum Koto Priluscus 1504. Palat. Podol. lib. 1. cap. 2. meminit. Eius filia Anna Mieleccio Palat. Podolia conjunx, nam plurimam substantiam intulerat in domum Mielecciorum. Epitaphium in Mielec referet.

Saporowscij in Pocutia ad Halicien oram, qui à Colis limites, originem diuisione bonorum acceperunt. Qui cum masculam prolem non reliquerunt, Virgines relictæ in alienas domos bona deduxerunt. Quam pulchrè admonebat quondam Academia Zamosc. parentes, ut æuiternè cœlitus benedictionem sibi suisq; hauriant.

Quisquis es angustis sobolem qui crescere fellis

Percupis, in patriæ pignoribusq; dare.

Os tenerum forma, tenerum pectusq; reforma

Obscenis aures abstrahere ab eloquijs

Asperitatis & inuidiæ corrector & iræ

Negligis hæc hodiæ, cras minus aptus eris.

Extat Saporouiorum æterna memoria, & angelis comparanda. Nam Adamus de Saporowce ex Elisabeth Drojowska dum non suscepit prolem masculam, sed aliquot filias, omnem ac totam suam substantiam consecrauit Domino, & Monasterium Sanctimonialium S. Benedicti Leopoli fundauit, ac tres filias suas Catharinam, Annam, Christinam voto virgi-

to virginitatis & religionis ibidem obligavit. Hæ singula Præsides Conuentus dicti fuerunt. Ipse verò Saporowski orationi deditus ad eandem Ecclesiam suæ Aetat. 90. Anno Christi 1599. obiit. Hic se ultimum de familia Kolorum in Epitaphio posuit. Vbi Aries victus jacens in terra, alter aries stans ceu victor victi, super illum pro stemmate ponitur. Vnde familia Kolorum Agnus Arma sed differens à Iunofza fuit.

Chodeccij Stanislaus de Chodecz. Exercituum Dux in Podolia clarissimus Anno 1451.

Domin, Petrus exercituum Curia Regia Præfectus. Ita Miechou. lib. 4. Petrus Domin de domo Agnorum. Regij exercitus capit. Simili & majori fortuna usus 17. Sept. propè oppidum Puczko exercitum Prutenicum conflixit.

Est magnum magnos titulos numerare parentum

Et vitam è veris ducere nobilibus.

Est majus, vitam morum splendoribus auctam

Virtutumq; sacra ferre sub astra face.

Karnkowfcij in Dobrzenensi, Ioannem Karnkowski cognomento Polak, quod quidem cognomen in Sigism. Aug. Caesaris copijs, ob strenuum & prudentem progressum acquisierat. Hic à Casimiro Rege, Dux exercitus equestris pro Stephano Palat. Moldauia, (post quam cum suis tredecim Dominis submiserat colla Serenissimo Regi) missus in Moldauiam, ubi & Dominium Valachicum Stephano restituit. Cromer. lib. 29. Cujus celeberrimas laudes in Epitaphio Craco. Anno 1503. Ioan. de Karnkow Nepos, Secreta. Reg. M. Canon. Cracou. sic expressit.

Ioan. Polak de Karnkow Castell. Gnesnen. viro strenuo, artis militaris peritissimo, nec minus ciuilibus actionibus claro, bellicis victorijs quam plurimis à fortuna Dei benignitate insignito, & corporis dotibus insigni, quinque & septuaginta annis ætatis suæ expletis, non sine publico incommodo feliciter & Christianissime defuncto.

Ioan. Episcopus Wladislau. ex Episcopo Præmislien. vt adnotauit Cathal. 1531. Vir ingenio acer, eruditione præstans. Hic patruo suo Io. Polak sepulchrum posuit, sacellum restaurauit, adornauit, dotauit, & sciens se esse moriturum, viuens monumentum sibi fieri curauit. Vide Epitaph. Wladisl. Vixit 64. mort. 2. Decemb. 1538.

Stanislaus ex Episcopo Wladisl. Archiepisc. Gnesnen. & Primas Regni 1584. Hic Regem Stephanum coronauit, fortiter contra Cesaream partem, cum milite Regni dimicando. Licet tunc Iacobus Vchanski senio confectus Archiepisc. ageret, sed coronationi interesse distulit. In patria sua Ecclesiam muratam per hebdomadas septem erexit, benedixit, & in ea tremendum sacrificium peregit. Doctissimi Viri sub ti-

tulo ipsius plurimos libros ediderunt. Maxime adornavit Cuiavien. Episcopatum, & aedificiis auxit. Erat verus Patriæ amator, religionis cultor, morum gravitate serenus, doctrina illustris, æterna memoria dignissimus Antistes.

Ioan. Succam. Dobrzineñ. terræ, eius germanus frater, Petrus Capitan. Dobrzineñ. ex quibus celeberrima posteritas, ornamento Reipub. & Regno, in toga & sago extat.

FAMILIA ILLVSTRISSIMÆ DOMVS GROCHOWSCIORVM.

Grochowscij de Grochowce in Premislien. terra. Aborigenes. Per antiqua & clara Familia. Nam cum deducant originem familiæ ex primoribus gentis Roxolanae, ita ut honorum possessione celebres, ita nomine, gloria, antiquitate, præcipui in Russia rubea extiterunt. Bochdanus Magnus Russorum Princeps, decor eorum familiæ & parens fuit.

Fedorius Bochdan de Grochowce, Capitaneus Premisliensis in Anno 1360. Castro Magno Regia sceptrâ gubernante. Ita Acta Castren: Premislien. referunt. Hic reliquit duos filios, Primum Iuachnum seu Iuanum Castell. Premislien. Ludonico Vngarorum & Polonorum Rege regnante Anno 1382. Iste unicum Petrum Bogdanum Rochatini in Rochatin, heredem sterilem habuit Capitan. in Oleško Vladislao Iagellonio regnante. De hoc Cromerus lib. 20. dum Suidrigellonem contra Vladislauum Iagello arma mouentem refert. Alterum filium Picchnum seu Petrum. Hic ritu abjecto Rutheno, Catholicum Romanum ita reuerenter amplexus fuit, ut usq; in diem præsentem nemo de Familia Grochowsciorum hæreseos tabe pollutus maneat, sed illius extirpatores se esse quilibet profiteatur. Quapropter conuocatis filiis suis in honorem B. V. MARIE, illorum etiam consensu, Mansionarios in Ecclesia Cathedrali Premisliensi fundatos largissime dotauit Anno 1452. uti inscriptio foundationis Premisliæ refert. Honoratus à Serenissimo Rege titulo Iudicis Generalis Premislien. Ex Anna de Sprowa Odrowozowna reliquit filios quinque.

I. Ioannem Dapiferum Premisl. 1420. Hic dum à Parente diuisa bona inter fratres, accipit villas tres, ab Hermanouicze, vocitatus fuit Hermanowski de Grochowce.

II. Franciscum Succamerarium Premislien. 1427. qui à villa diuisione Parentis Kormanic, appellatus fuit Kormanicki. Hic reliquit filium Narcissum SubIudicem Premislien. 1513. Ex isto erat Auctus Castell. Czechouien. ut Acta Terrest. Premislien. Anni 1540. Reliquit

quit duas filias Hedwigim & Elisabeth. Illa nupsit Hieronymo Mieleccio Capiteo Sendomirien. Hec primo Matrimonio Rzesouio, secundo Nicolao de Bobrek Castellano Sadecensi.

III. Petrum Gladiferum Premislien. 1443. Hic à villa diuisione parentis Kioouice accepta, Kiowscij nuncupati sunt. Reliquit ex Zamiechowska Valentinum Vexilliferum Premislien. 1482. Ex Fredrowna reliquit Ioan. Vrielem, & Magnum.

IV. Ianusium, qui à Grochowce dictus Grochowski. Eius filij erant Felix & Theophilus,

V. Michaëlem Decanum Leopoliensem, cuius parens proprio are comparata bona hereditaria dicta Chodouice in terra Leopol. sita Decanatui Cathedra Leopol. Anno 1452. Feria 7. post Dominicam Latere incorporauit.

Felix Grochowski Ianusij filius Petrum Succamerarium Premislien. 1526. qui ex Orzechowska, filios suscepit, & maiorem natu Stanislaum Iudicem Premisliensem 1520. Demum Subcamerarium Premislien. Hic ex Ptackowna Thomam Aulicum Augusti Regis, qui habuit duas uxores, unam ex aula Regia Barbaram Skoruciankam de Mlodatycze, ex qua unicam filiam suscepit, quæ Thomæ Pudłowski connubio iuncta fuit. Qua mortuâ, accepit in conjugem alteram de Magna Vlina Vlinsciam. Ex illa suscepit filios.

I. Adalbertum Rothmagistrum Sigismundi III. Regis ad ultima vitæ tempora. Celebrauerat coniugium cum Christina Castell. Biecen. filia Zborowska de Ritwiany.

II. Stanislaum, qui ex Broniowska reliquit Thomam Venatorem Sanocensem S. R. M. Vladisl. IV. Regis. Litteris & moribus grauissimum, & Georgium Tribunum Sambor.

III. Ioannem, qui ex Skalska reliquerat Thomam Castell. Derpcensem.

Theophilus verò alter filius Ianusij Grochowski, reliquit Petrum ex Troiecka. Hic Petrus ex Krasicka de Siecin reliquit Andream Aulicum Stephani Regis, & Albertum.

Andreas ex Chotoiowska reliquit filios quatuor.

I. Venceslaum, qui ex Istmuntowna reliquit Georg. Prapositum Luceor. Decanum Premislien. Canon. Cracou. S. R. M.

II. Christophorum, qui ex Iordanowna de Zakliczyn reliquit Albertum in Ordine Carmel. demum Religiosum. Alij fratres Martinus & Ioannes.

Albertus verò germanus Andreae ex Zophia à Manasterz Manasterzka, quæ Kamieniecka, ut bonorum diuisio docet, origine est, suscepit altæ benedictionis diuinæ filios sex & filias tres.

Sat celebris genitor peperit partumq; reliquit.

Cum daret in lucem filium, & ingenuos.

Ad decus omne suis animaret viribus annos

Floret in æternos, non moritura dies.

Extabant sex illi filij, sex Patriæ Ciues, sex propugnatores, sex salutis vindices, sex lumina Regni.

I. Stanislaus, Coadjutor Abbatia Sieciechou., Gnesnensis, Cracouiensis, Varsaviensis Canonicus. Præpositus S. Michaëlis in Arce Cracouiens. Custos Sendomirien. & supremus Notarius Thesauri Serenissimi Sigismundi III. Regis Pol. Hunc currentibus annis Vladislavus IV. Moschorum victor, & domitor Turcarum, ad Illustre Archiepiscopatus Leopold. fastigium & Abbatiam Sieciechouensem extulit, euexitq;. Qui vix Archiep. initiatus domum Archiepiscop. in ruinas prostratam, proprijs impensis & sumptu, erigi à fundamentis fecit. & etiam Sponsæ suæ Ecclesiæ addixit.

Multas rite domos Aries hic pulcher adornat

Stat Grochouia pulchrior ille domo.

II. Achacius. Qui in exteris nationibus una cum litteris, virtutem & pietatem imbuit: ut redijt Aula Sigismundi III. Regis obseruantissimus, Secretarius Regiæ Majestatis fuit. Nuntius à Serenissimo Rege ad Sanctissimum Christi Vicarium Gregorium XV. Prothonotarius Sedis Apostolicæ cum facultatibus de numero participantium. Præpositus Generalis Miechouien. ac demum Episcopus Premislien. Urbani VIII. auctoritate ad Episcop. Luceorien. translatus fuit. Qua in utraq; eminenti specula constitutus, ita boni Antistitis perfectam formam vita & moribus expressit, ut nihil nisi de Deo & utilitate publica cogitantem, & laborantem, quisq; videret. Testatur hoc libri Hæreticorum decreto Tribunalis Regni combusti. Testatur electio Serenissimi Regis Vladislai IV. in qua nè liberum exercituum pseudoreligionis, Hæreticis, & proteruis Schismaticis ubiq; concederetur in Regno, unus ipse effecit, & instanter repressit.

En tibi norma boni nati Pater optimus extat

Grochowski, en certi regula depositi.

III. Nicolaus Secretarius R. M. salariatus Comes legationis Nicolai Wolski supremi Marschalci ad Inuietissimum semper Aug. Mathiam Imperatorem. Optimum hoc ac singulare signum magnæ indolis ac spei meritorum fuit. Sed mors inuida filium vitæ illius parca abrumperè jussit.

Fælicem gentem, gentem omni laude ferendam.

Quæ Patriæ vouit pignora cuncta suæ.

IV. Chri-

IV. Christophorus S. R. M. Administrator Salinarum Wielicen. Tribunus Præmislien. Burgrab. Cracou. Cuius florentem ætatem admirata iuuentus, sed mortem laudibus suis, ad falcem incitavit. Consolatur Seneca. Breuitate vitæ nil hominibus natura præstitit melius.

V. Felicianus S. R. M. Burgrab. Cracou. Notarius Terrestr. Præmisliensis. Posthac Succamerarius, ac demum Castell. Præmislien. Hic patrij juris peritia, eximia in Deum, Patriam, Regem, pietate & fide plurimos antecellit. Quid igitur sperabit? Doceat Seneca. Nul- li non virtus & viuo & mortuo retulit gratiam, si illam bona secu- tus est fide. Reliquit ex Catharina de Siенno Succamerarij Sanocen. filia Albertum Præpositum S. Michael in Arce Cracou. & Stanislaum Custodem Sendomiriensem, & alios virtutem cum pietate studio ve- nantes.

VI. Raphael, Aulicus Regius Stabuli Regij Vicepræfectus, Ve- xillifer Præmislien. Recogitate velim quod qui virtute vixit, memo- ria viuit, gloria viuet. Viuite felices Senatui, Patriæ, Paci publicæ, bonis omnibus, sani & incolumes diutissime. Celebravit matrimoni- um cum Constantia de Ritwiany Zborowska Alexandri prosapia & bello excellentis filia, quibus benedicat Dominus.

Filiæ erant & Sorores horum Elisabeth Zubieniecka Tribuni Zi- dacouien. conjunx. Anna Christophori Taranowski suorum prædeces- sorum ad Othomanicam domum legationibus à Serenissimis Regibus Augusto & Stephano clarissimo. Agnes primo Matrimonio, Petri Koricinski militia præcelsi, secundo Martini Truszkolaski Ensiferi Leopol. consors. Fuit & dote felix, & forma nobilis, & genere clara virtuteq; celebris.

Lochoccii in Dobrzinen. terra. Erasmus Iudex terræ Dobrzinen. post- modum Castell. Stonski. Rothm. clarus in Castris. Ex Czerska reliquit Alexium filium & filias.

Petrus Dapifer Dobrzinen. Albertus tertius frater, cum Zelska non suscepit prolem.

Albertus patruelis frater cognomento Szala Pocillator Dobrzinen. terræ, tantæ agilitatis & fortitudinis erat vir, ut in lorica, cum ocreis, equum transiliret, cum lancea, currum equistractum. Stanislaus ger- manus suus. Militaris vitæ cultor, cum Lękowska reliquit prolem. Sed mente reuoluant fortes Quid

In validas vires nostri sublimis Achillis

Lethali è pharetra mors sua tela vibrat.

Humieccij de Rychtij Albertus Castell. Camen. Multas Europæ Pro- uincias peragrauit. Religione morum, integritate virtutum, omnibus charus. Ea quæ Tomssa & Radulus Palat. Valachia Regno iniquè sub- traxerat,

traxerat, in limitum controuersis, sua dexteritate restituit, in calibatu annos viginti mansit. Erexit Camenecia in Podolia sacellum, & dotaui Ordini Prædicatorum. Reliquit posteritatem, Ioannem qui Louanij dum operam daret virtutibus & studiis. Orationem quod viro nobili in luce viuendum sit, typis mandauit, sed optimè spes adolescentem & ex insidiis oppressit mors. Reliquit alterum filium Alexandrum, cuius laudes, virtutem, expectationem, merita, Epitaphium Camenecia representat.

ALEXANDER de RYCHTI HVMIECKI,
Castellanides Camenecensis.

A

Christina de Potok

Pia vxore, maritus.

A Thoma Michaële Alberto Ioanna Catharina

Liberis, parens.

Ab exteris nationibus

Non quas ille, sed quæ illum viderunt

Septennis Peregrinus

A Sereniss: Vladisl. IV. cubiculo

Ætate iuuenis, moribus vir, Cubicularius.

A MOSCHOVIA

Eiusdem Serenissimi miles.

A Doctrina

Maturus Patriæ Socrates.

A Podolia

Spes suæ gloriæ.

A paupertate Religiosa

Liberale penu

Ab hoc Sacello

Suus Autor

Hic depositus Anno Christi

1635. Ætate 50. Die Maj 19.

In tua vita dimidij horum si conscius es.

Cur adhuc viuis?

Lipicij in Zakrocinensi Terra. Curarunt ea quæ nobilem spectant, & conueniunt. Nam error immedicabilis est cum transit in habitum & consuetudinem. Maximus verò error nobilis viri generosam parentum non exequi consuetudinem.

Wielicij in Dobrzinensi Terra. Albertus Iudex Terræ Sendomiriensis, reliquit filiam Thesaurarij Curia Młodzieiomski, coniugem & alteram

ram filiam. Habuit fratres quatuor, & omnes doctissimos viros. Mathiam Decanum Vladislau. Ioannem Decanum Sendomirien. Stanislau Decanum Opatouien. Custodem Tarnouien. Laurentium heredem bonorum. Hic reliquit prolem Notarium Sendomir. & Majorem domus, ac gubernatorem bonorum Tarnow, Duci in Ostrog, Palatin: Chijouien. Sed qui superstites manetis, aetius, oculos, animum cito virtuti porrigite. Nam

Scire nefas homini est veniat quam finis in horam,
Fato vexatur, falceq; decutitur.

Familia Szetinsciorum in Palatinatu Sendomiriensi, & Cracouiensi.

Suchodolscij in Dobrzinensi terra, descendunt ex Karnkouijs. Albertus Rothm. Sereniss. Stephanoregnante. ad Polociam & Gedanum dignissimus & prudentissimus. Matrimonio contracto cum Catharina Kamienska, suscepit tres filios & duas filias, Ioannem S. R. M. Secretarium in exteris nationibus eruditum, Praepositum in Wisnicz & Niepolomice, Ordini Praedicat. affectum. Christophorum, qui cum Zolkiewio supremo exercituum Praefecto in Castris Cecorianis fortiter & strenue agendo, ut optimus Cuius pro patria occubuit. Albertum heredem bonorum, virum tranquillum & virtutis cultorem, qui reliquit filios & filias.

Zaliwscij in Masouia, clari titulis, magni honore, & Ducatu Masouiae virente, plurimis dignitatibus erant honorati: Derelai Sendomir: Epitaphium meminit. Derlao Zaliwski Burgrabio Cracou. Sigismundi Regis Polonia Praefecto 1524. Michael erat Iudex terra Liden. Alter Capitaneus Varsauiensis. Ioannes Notarius Castren. Leopold. Reliquit ex Gulinska filios quinque optimae spei adolescentes.

Orlowscij, Nicolao Comes in Tarnow Castell. Cracou. Epitaphium Sendomiriae posuit: Viro militari, strenuo, & de Republ. bene merito 1549. Arma Iunofza.

Radzieiewscij in Masouia. Erant Reipubl. proficui, & Dominis fidelissimi, quapropter & à Ducibus Masouiae, & à Regibus Polonia multis honoribus aucti. Andream Castell. Sochacouien. Acta Regni memorant.

Szarzenscij in Płocensi Palatinatu. Quidam ex illis in Russiam venit, & in coniugem filiam Zimnowodzcij habuit. Posteritas illius dicta est Sep. Ioachimus Sep Pocillator Leopold. Vir timens dominum & virtutum officina. Reliquit filios Nicolaum Poëtam excellentem, & Iacobum ad res militares & Regni officia aptissimum.

Gulczewscij in Visogrodensi districtu. Iacobus Viceiudex Visogrod. Eius

filius Thesaurarius ibidem. Hic ex Brzeska reliquit filium. Alij Iacobi filij, Martem pro deliciis elegerunt. Quam decore Petrus Blesen. Epist 49. Periclem laudat dicentem: Non pictura, non aurum, & lapides, sed scutum diuulsum, fracta galea, hebes gladius, facies vulnerata, cedit militibus ad ornatum.

Woyflawscij in Płocensi Palatinatu, ut antiquitate familiae clari, ita & honoribus. Ioannes erat Canonicus Płocensis, Warsaviensis, Visnen. Lomzensis Plebanus, Notarius Terrestris, ut Lomze Epitaph. dicit Anno 1540.

Poniatowscij in Zakrocinensi terra. Viri in negotio Reipub. praestantissimi, in militia strenui. Quapropter aliqui ex his in Russia & Pocutia, non modica bona acquisierunt, & claris familiis coniugio sacro affines facti sunt.

Si fortunæ bonum est initium, & finis bonus.

Pijanowscij in Zakrocinensi districtu. Qui studet optatam cursu contingere metam, nunquam segniserit. Nam mala mille affligunt hominem, cui segne & inutile corpus.

Zawłocciij ibidem. Voluptatibus & virtuti cum nemo simul servire potest, isti fastidiunt primum, anhelant in secundum.

Koualeusciij ibidem. Si quod feceris honestum, fit cum labore, sed labor abit, honestum manet. Vnde Koualeusciij laborarunt in externis regionibus & Regnis, exercendo generosos actus in militari, quatenus in Patria consilio & fortitudine eminere possint.

Piaskowscij in Leciciensi Palatinatu. Erat Paulus probatissimus & honoratus miles sub signis Ioan. Zamoyscij, cuius labori par erat fortuna.

Ostrzanowscij in Leciciensi Palatinatu. Fortes erant contra mortem. Qui enim minus deliciarum nouit in vita, minus timet mortem.

Przedzowscij in Calissiensis Palatinatu. Dicebat Plautus: Facile ingenia adolescentum ab honesta disciplina, ad luxum dilabuntur. Quapropter isti intendebant animum studiis & rebus honestis.

Saniawscij ad Lucouiam. Norunt oblatam fortunam utramq; suscipere, unde tranquillo sunt animo.

Segrowscij in Piotrkowiensi terra. Dicebat Salustius: Probitatem, industriam, ceterasq; bonas artes, neq; dare, neq; eripere cupiam, fortuna potest. Quocirca Albertus, optimus & strenuus miles, licet in Moschouia annis sex detentus fuit, non cessauit militare libertati datus, & decertando cum Scythis ter in captiuitatem licet uenerit, Deo & fortuna fauente saluus redibat, & fortius pugnabat. Perinde ut quisq; fortuna utitur, ita praeclit.

Klinsciij in Prussia. Alij in Podolia. Decet vos in armis & bello formidabiles, in iudiciis autem humanos esse.

Rosciszewscij

Rosciszewscij in Dobrzinensi terra, & Plocensi Palatinatu, clari familia & virtute, & bonorū amplitudine. Deducunt familiae claritatem, & inde quod Terentius alias Ziemacus sororem Alexandri Ducis Masouiae Barbaram coniugem habuerit, ex qua susceperat Paulum ante ducentos quinquaginta annos. Stanislaus erat Palatinus Plocensis, & Adamus frater, Castellanus Dobrzineñ. Horum familia cum diuisione bonorum etiam cognomina sortita est. A Chrapuno, Chrapunscij, sicut Sigismundi filius Albertus inter registratos Canon. Crac. expressit. A Borkow, Borkowscij. A Kisielowo, Kisielowscij. ex quibus Adamus erat Castellanus Raciescius. A Borowo, Borowscij. A Zamosce, Zamoscij, A Stopinie Stopinscij. Ab Odnogo, Odnowscij. Rosciszewscij verò antiquitus cognomē retinent. Sigism. ex Canon. Crac: nominatus Premislien. Episc: Sed mors inuida falce vitæ periodum admouit. In Roscisow heredes quatuor remanserunt, Albertus qui filiam Moscinscio nupsit, Rozeslaus reliquit filios nouem, ex quibus Thomas in ordine Prædicatorū gradu honoratus. Albertus Bernardinus factus. Ioannes cum filia Zauacki Iudice Ciechanou. connubia celebrauit. Rozeslaus cum Kriska Cancell. Regni Affine. Vnde non immeritò quidam Theologiae Professor celeberrimam ut demonstraret familiam, & virtute florentem, ita extollebat sub dignitate Roscisewiorum arma Iunofsa.

Luna & sideribus, resplendent stemmata multa

Vrsus quædam ornat, magnanimusque Leo.

Vel volucres, vel flores, vel pictoris ab arte

Cætera dependent. Principis imperio.

His præstantior est Agnus. Nam stemmata multa

Orbis rectori, non benè conueniunt,

Agnum at Ioannes, tribuit pro stemmate Christo,

Ergò stemma Agni, iam super astra micat.

Boianowscij in Maiori Polonia. Stanislaus Crac: Epitaph. Anno 1565. refert. Stanislaus Boianowski patriis bonis contentus esse nolens aulam & eius promissa secutus. Reliquit filiū qui multorum nationū regiones vidit, in Curia Ducum Slucensium Marsch. suis temporibus. Reperiuntur in Podolia præstantissimi viri, militiam ab iuuentute amantes. Stepkowscij in Masouia multis meritis clari. Stanislaus Canonicus Vladislauiensis 1561. Contra Cosacos Rothmagister peditum erat, qui sub signis Koniecpolscij Magni Exercituum Regni Præfecti, multa indicia strenua militiæ in Prussia, & contra Tartaros, demonstraui. Podoscij in Masouia. Derlaus Vexillifer Zakrocinensis Anno 1400. Alter Derlaus Castellanus Zakrocinensis Anno 1436. Eius filius Capitaneus Warsauiensis, Liuens, Lomzensis, Kaminensis. Erat vir liberalis, villas inter seruos resignans. Reliquit filios Marcum & Lu-

cam Canonicos, Matthæum Pocillatorem Sigismundi primi Regis Polonia. Hic ex Kościelecka reliquit filios Christophorum Canonicum Cracouiensem, Nicolaum, & Stanislaum. Quartus filius Capitaneus Varsaviensis erat Ioannes Iudex Ciechanouiensis qui ex Brzostowska reliquit sex filios. Lucam Præpositum Gnesnensem, Canonicum Cracouiensem, Legatum multoties à Serenissimis Regibus, ad Ferdinandum Imperatorem, bis ab Augusta Rege ad Maximilianum. Per sex annos continuos Lincium ad Sepulturam Reginae. Ad Rudolphum à Stephano Rege bis. Marcum Canonicum Gnesnensem, Płocensem. Ioannem, qui in Lithuania Ducatu magnas possessiones tenuit, qui cum Bartnicka, quæ ante Nicolao Narzimscio Castell. Sierpsceń: nupta fuit, reliquit Matthæum, Stanislaum, Bartholomeum, & filias coniuges Drozinsciam, Zochowsciam, Młodzianouiam. Idem Iudex Ciechanouiensis, altero matrimonio ex Gorzinska, reliquit filios Martinum, Nicolaum, Florianum, Christophorum, qui omnes matrimonii Sacramentum coluerunt. Sorores horum erant, Przeczowska, Nieborska, Stosowska, Suchczycka. Viuentem fama, virtute, fortitudine, habent castra Podoscium sub signis Koniecpolskiej. Nec mirandum quod in tantum fulgorem nobilem familiam Podoscij deduxerunt, nam illustres & magnos quæ faciunt diligenter obseruarunt. Hæc autem sunt dicente Valerio Flacco. Domi industria, foris iustum imperium, animus in consulendo liber, neque delicto, neque libidini obnoxius.

Bielenfci de Sokotowo. Iacobus Epis: Lacedemonien. Suffrag: Płocen. vir cum aliis virtutibus, tum maxime humanitate, liberalitate in Ecclesias: in suos denique & pauperes morum suauitate & animi candore præditus.

Maliccij in Betzensi terra & in aliis districtibus. Magna audacia contra hostes. Optime Salustius: Quanta cuiusque animo audacia natura aut moribus inest, tanta in bello patere solet. Albertum Malicki alterum Sceuolam ob fidelitatem in Reges, ac libertatis tuitionem, Paprocus in Nido virtutum meminit.

Oparscij in Premisl. quorum virtus crescit in aduersis, quæ magnum faciunt hominem.

Druzbicij in Varsaviensi & Masouia, erant clarissimi Rothmag. Zotkie-
uio Præfecto exercitum agente, sub signis Kalinowski Gen: Podol. Capit.
Camenecen: Scythicam captiuitatem duo Rothmag. passi, tandem ad
Skinderbassam nuntius à castris in Cecora à perfido Turca peremptus est.

Iunofzij ab armis propriis nuncupati in Masouia: Virtus aeterna per vos
præclaraque habetur, & hæc sola perpetuo manet.

Lugowscj. Simon Præpositus Miechouiensis Augusto Regi familiaris &
carus, nominatus Episcopus Premisliensis, obiit. Stanislaus filius ex
fratre bonorum successor, posteros reliquit. Dum licet, Viue.

Dubkow-

Dubkowskij in Płocensi. Intra fortunam debet quisque manere suam. Domi prouidi, in libertate nobili, circumspēcti.

Chadzenskij in Płocensi. Fractum militia & cura domestica habuit nobilem Chadzenscium affectum Sacro Ordini Prædicatorum Buscum ad Leopold. Meminisse iuuenem oportet quod aliquando senex erit.

Olsinskij in Gostinensi Palatinatu. Exequuntur id ut appareat, quod non solum sibiipsis nati sunt.

Zaluskij in Rauensi Palatinatu. Ante uocitati fuerant Tabassowie. Oblitterarum & Iurium peritiam officia Terrestria functi sunt. Ioannes Tabass Succamerarius Rauensis. Eius fratres Spitko, Stanislaus, Matthias qui filias Goryczynskij Capit. Przedziecien: in coniuges habebāt.

Krosnowskij in Rauensi Palatinatu. Hi veram fortitudinem colunt, pugnando pro æquitate.

Vbniewskij in Nurscen. districtu. Vacat eorum actio temeritate & negligentia.

Krzykowskij in Lecicien. Palat. Sciborius Crac: Wroclauien. Can. Scholasticus Lecicien. Albcrtus frater eius Secretarius Sigismundi Regis.

Kamieniewskij in Posnaniensi Palatinatu. Fortiter & excellenter gesta pleno ore laudamus. Agite, vigilate, pro Deo, patria, & honesto.

Sluszkowskij in Calissiens. Regi Augusto ad obsequia promptissimi.

Kosmaczewskij in Płocensi Terra. Omni vitio, corporis, & fortuna: animi vitium grauius existima.

Kurdwanowskij in Sochacouiensi districtu. Recta sequi & loqui frugaliter conuenit optimo viro.

Cieslinskij in Cracouiensi Palatinatu, & in Premisliensi Terra. Ioannem & Nicolaum Grodecenses Aduocatos ibidem Epitaphia dicunt.

Zukowskij in Podlasia. Marcus Cantor Wroclauiensis. Stanislaus Ziemak reliquerat Rozeslaum ex Skulimowska magnum virum in Marte 1568. ad Segetum in conspectu Fegedi Ianusij Vngarorum Præfecti, Vexillum Turcis eripuit in congressu hostili, & sanus euasit. Iterum ad Sobnocum habitu Turcarum ficto, cum triginta Vngaris obuiam Turcis iuit, & facto congressu plurimos occidit, ac venienti exercitui suo, spem victoriae peperit. Demum Capit. in Rythwiany.

Kuszkowskij. De Sebastiano Canonico Wroclauensi ibidem Epitaphium refert 1579. Danda est diligenter opera, ut hominum aures optimo de nobis sermone compleantur.

Wolskij in Lublinensi Palatinatu. His antiquior est & præstantior possessionibus gloria.

Horyszewskij in Betzensi Terra. Optimi milites. Et dare consilium, ubi opus est nauare operam nouerunt. Optimi Ciues, & Aliena non appetunt, propria prouident.

Piotrowscij in Drohiciensi Terra. Aduersus hostes patriæ nullam amittunt occasionem. Aduersus amicum, probitatem, & hospitalitatem obseruant.

Troianij ibidem. Pacem & bellum colunt, nam pax bello paratur, nec eam tueri licet, nisi ciues sint ad bellum instructi.

Gzowscij in Zakrocimensi Terra. Præponderant bonum commune priuato. Nam affectus priuati frequenter & Ciuitates, & Regna bellis committunt, ac pessundant.

Lelowscij in Masouia. Boni & libertatis amantes, sed hæc tueri non licet, nisi mortis timorem abieceris.

Przerowniccij in Siradiensi Palatinatu. In pace curant honestum patriæ, in bello aut vincere, aut fortiter occumbere.

Szetynscij unus eorum Bernardinus Ignatius. Alter Ioannes Hiacyntus Franciscanus.

Gostkowij à Liuo. Pro tempore progre nata ut commode variatur sermonis habitus, ita & regio. Nam viro forti quæuis terra patria est. Vnde hi in Comitibus & Castris Regni frequentes erant.

Wcisliccij Literis & Pietati dediti. Martinus cum Kamienieccis multas regiones vidit.

Giganscij. Sola scriptura sacra non mutatur, sed vir probus & sapiens cogitur sæpè mutare consilium pro varietate occasionis. Vnde hi de domo ad castra, de pace ad bellum, occasionem captabant.

Polikowscij in Podlasia. Prudentes in affectu. Nam ex leuissimis offensis si negligantur, nascuntur atroces tragediae.

Skorosowscij in Palatinatu Masouia, Terræ Zakrocimen: de Minori Skoroßow, quorum unus temporibus Sigismundi I. familiaris multis Primatibus Regni, maxime verò Kmita in Wisnic, Miscoi Episcopo Cracouiensi, eiusq; Nepoti Palatino Rauensi adherens, reliquit filium Martinum in Palatinatu Cracouiensi, qui Iudex Iudæorum factus, in officio suo sat probatus, ut Iudaica præesse, sic Christianæ prodesse studuit rei.

Omiecinscij ex Srezyceñ. districtu. Hi Ducibus in Ostrog se & sua consecrarunt. Alij Potocciis in Pocutia. Iacobi Omiecinscij & Martini merita militaria, epitaphia referunt, Constantinouia in Podolia. Alios referunt Iesupoli apud Ordinem S. Dominici.

Supersunt in militia & re domestica Omiecinscij, Sebastianus qui ex Brzozdowska suscepit filios & filias. Ioannes sub signis Campiductoris Regni Potocki militarem obseruat. Christophorus & alij Filia Martini, una coniunx Skouiescij, altera Zeromscij.

KALVSZO-

KÁLVSZOWSKICH.

D E L I N E A T I O.

Frameæ sunt duæ sine vaginis, acuminibus districtis vertuntur, inuicem fascia stringuntur in medio acuminum, coloris ferrei in campo vt apparet rubeo. Super galeam in pennis Strutij in transuersum framea. Alij eam in scuto depingunt.

*Kaluszowski framea
duæ sine va-
ginis.*

O R I G O.

Acquisita fuisse ob heroicam virtutem in feruenti bello, arma ipsa testantur. Concessa verò à Ducibus Russiæ, qui frameis potissimum victoriam nutriebant & referrebant.

*Attila Prin-
ceps Hunno-
rum, flagellum
Dei & Chri-*

F L A G E L L V M I M P I O R V M.

Hunorum corona & princeps Attila, tot & tantorum Regum & regnorum prostrator, dum fauentem fortunam & felicem ruminando secum admiraretur ex vna, & bellatorum fortitudinem æuo clariorem parte ex altera, diuinum quid suspicatus flagellum Dei & Christianorum se esse vocitauit. Annuo admirationi. Nam tarditatem supplicij, Deus grauitate poenæ recompensat. Fra-

*stianorum
vocitatur.
Deus tardi-
tatem suppli-
cij grauitate
pena recom-
pensat.*

meas

Framea flagellum impiorum.

*Kalusowski
hostium Dei,
Ecclesia, Re-
gni, patriæ,
& legum de-
fensores, ac
framea mu-
nitorum.*

meas vestras flagellum impiorum vocavi. Legi namque frameam in Regno, Romanus Italicæ quondam ex Roxolanis Princeps, cum armamouerat iniqua contra Regem ad Zauichuostum, nedum famam cum exercitu amisit, sed fugientem inter pedestres framea inuasit, sustulit, comminuit. Erat hæc framea, impij framea, impiè inuasit, impiè periit. Frameæ vestræ impiorum sunt quoque flagella, ligatæ enim sunt, quia in bonos ciues, patriæ amatores, Sanctæ fidei obseruantes non mouentur, in Sacrilegos, periuros, inuasores, blasphemos, hostes, & inimicos vtrò soluuntur. Hinc Kaluszowski non patriæ, non pacis, non sacrorum violatores, sed hostium Dei, Ecclesiæ, Regni, Patriæ legum defensores, & frameis munitores. Flagellum enim sunt impiorum Christi Dei & Regis, tutor piorum, patriæ bonorum. De tali framea scriptura loquitur in Psalmis. *Erue à framea Deus animam meam.*

Quapropter in vita sua quilibet mortalium cogitet, quod sit humani generis Sanctissimum bonum, nempe Fidem & Virtutem. Silius:

*Ante Iouem generata decus diuumq; hominumq;
Quâ sine non tellus pacem non æquora norunt
Iustitiæ consors tacitumq; in pectore numen.*

FAMILIA KALVSZOWSCIORVM.

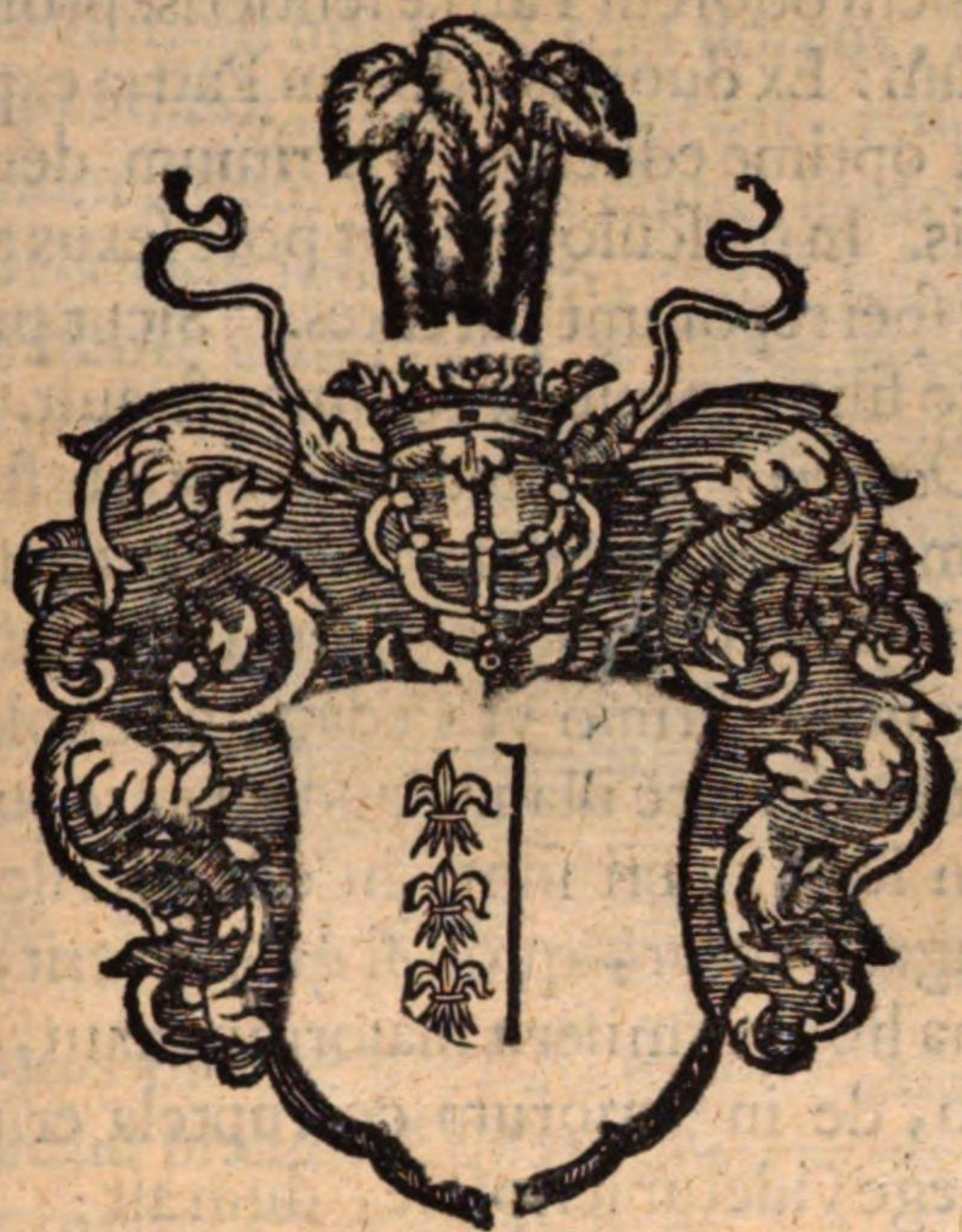
Kalusowski Romanus, Ducibus in Ostrog militari ob seruantia maximè adstrictus. Patent illorum obsequia in Rempub. in Eccl: ne dum Roxolanici ritus, sed postquam ad fidem Catholicam Romanam redierunt, & in Ecclesiis Constantinici, Cudnouiæ &c. ubi illorum expeditiones contra Moschos, Prussos, Scythas, Turcos enumerantur.

Adamus à pueritia miles, in expeditionibus militaribus continuus. Ducibus in Ostrog & Zastaw optimè meritis. Militum ordinatorum pro Repub. ab Illustrissimo Duce in Ostrog Ianusio Castell. Cracouiæ. &c. militum Rothmagister, antiquitate & experientia primus. Sunt & aliorum filij Kaluszowskiorum militia, utilitati, Reipublicæ, consilio, iure, & inclinatione ad virtutem nobili, optimè prouidentes & affecti.

KIERDEIA

KIERDEIA.

D E L I N E A T I O.

Est clypeus per medium in longum linea sectus, partem dextram cæruleam gerit, in qua lilia alba tria per ordinem, vnum scilicet sub alio ponuntur. Sed quia lilia sunt extremitatibus ad inuicem iuncta per modum Armorum Gozdauæ, tria apparent specie lilia, sed numero sunt sex. Sinistra verò pars sanguine rubet. Super galeam sunt tres pennæ Strutionis.

O R I G O.

ORiginem *Dlugoffius* ita describit. Hoc insigne & talia Arma Ludouicus Poloniæ & Vngariæ Rex obsidendo Castrum Betz contulit viro dicto Kierdeio ex genere Russorum. Quem constat fortissimè in hostem animaduertisse; quum illi pro litteris sanguis in clypeo depictus vt bellatori, & lilia in coronam vt Triumphatori concessa fuissent. Vnde non immeritò *Claudianus lib. 6. in Eutrop.*

- - - *Præsidium legum, genitorq̃ vocatur
Principis, & famulum dignatur curia Patrem.*

Clariorem originem Armorum familia inferius secum deducet.

O D O R P A T R I Æ.

*Pedagogorum
in Athenis
sum à Senatu
instructio.*

EX lilijs pro Patria collectis, & in scutum Martialem sparsis, quem & qualem odorem Patriæ sentietis? profectò & summum & suauissimum: Ex duobus odorem Patria expectare solita, ex natis masculis, & optimè educatis. Primum demonstrat affectus parentum naturalis. In masculo enim ut potè sexus perfectioris sobole, plus fiduciæ & spei reponunt parentes. Sicut protoparentis Euæ vox quam viso nato filio protulerat commonstravit. Dixit namque, *Possedi virum à Domino.* Exultavit enim & ob sterilitatem perpetuam à se reiectam, & ob possessum perfectiorem sexum masculum. Aliud verò Athenicè. lex commendat, qui bonæ educationi filiorum cauendo instituerant. Primò ut Pedagogi scholam non aperiant priusquam sol effulserit, nec illam claudant antequam occidat. Secundò, ut dum in ludo pueri sunt, hi qui puerilem ætatem superarunt, illuc non ingrediantur, quod si quis fecerit, morte puniatur. Et si Gymnasiarcha hoc permiserit maioribus natu, commixtum cum pueris in sedendo, de ingeniorum corruptela erit. Quapropter Iuuenalis hac de lege videtur scripsisse, dum ait:

*Cauenda quæ
sunt scholaribus.*

*Nil dictu fædum, visuq; hæc limina tangat
Intra quæ puer est, procul hinc procul inde puella.
Lenonum & cantus pernoctantis parafiti.
Maxima debetur puero reuerentia: si quid
Turpe, paras, nec tu pueri contempseris annos.*

*Educatio pu-
erorum in
Gallia.*

Et meritò ex his expectans est odorem sanum ac periucundum quælibet Patria: cum quales fuerint liberorum mores in iuuentute, tales erunt & in Repub: si gubernauerint, nisi diligentèr corrigantur. Quocirca celebris extat Druidorum fama in Gallia, quod iuuentutem docerent prius de his, quæ ad religionem pertinerent, deindè quæ ad Rempub. tractanda conducere videbantur. Contraria namque educatio, lues patriæ, ac ipsa fex prorupit. In quem sensum minabatur Dominus per Azariam Prophetam. *Transibunt multi dies in Israël absq; Deo vero, & absq; sacerdote, & absq; lege.* Huc equidem in familia vestra ô Kierdeij animaduerto odorem, dum ex vobis tot in Senatu graues, in hostes Regni sagaces, in arena & pace prudentes considero, viri & disciplinati, disciplinaque cælesti dotati fuistis. Cum puerili ætate in vobis virilis ætas fuit, & cum virili ætate matura prudentia enituit. *Ut optimè de vobis Dlugossus reliquerit.* Erant viri & bellicosi in ea domo. Quapropter posteritati vestræ emblemata liliorum & florum speculandum propono. Ro-
mani

mani depingebant honorem huius mundi in templo Appollinis, modo isto: Vir tenebat in dextra rosam, in sinistra liliū, desuper solsequium, infra absynthium & singrapha. *Leuate.* Ostendebat quod omnia dum florent sunt in honore; rosa florens, delitiæ hominum, at dum arefcit vilipendium, lilia dum florent, redolent suauiter, sed cū florere desinunt, dum folia decidunt, sordescit. Leua igitur oculos super caput & vide solsequium, quod sole oriente oritur, aperitur, sole occidente clauditur. Stabitis & vos, dum Sol Christus in vobis lucebit: si verò occasum patietur in vobis, & vos occludet infamia, ludibrium, terra. Quapropter dimittite oculos in absynthium ac discite, quod deliciarum mundi, somnolentiæ vitæ sit amaritudo terminus. Ita lilia vestra manebunt, ita scutum vestrum vobis amicum, hostibus exitiale, sanguine illorum scaturiens decorabitur, deaurabiturque in vobis.

*Honoris pl.
Etura.
Mundi honor
labilis.
Rosa.
Lilia.
Solsequium
Absynthium.*

P R Æ S I D I V M R E G N I.

Lilia mollia quis diceret præsidia Regni? Audi igitur antiquorum morem, quo præsidia firma urbium ac meniorum faciebant, quo quoque modo vrbes obsidebant. Vallis, loricis, ceruis, Cippis, & inter alia lilijs, hoc est stipitibus præacutis à summo ad similitudinem floris liliorum adhuc compressis, quos tegebant viminibus ac virgultis. *Dempster lib: 10. Cap. 16.* Sed & Omnipotens Deus præsidia Regnorum & Ecclesiæ, non alia posuit quam lilia, nam columni Salomonici ædificij ad sacrificia extructi, lilia desuper posuit, vt scilicet ad ea respiciendo, in singulari præsidio, illa haberent. Verum ex alia ratione lilia vestra ô Kierdeij præsidium regni assero.

*Vos video pectus, vos brachia verticis huius
Quorum consiliis, quorum laboribus vsa.
Publica res, domuit gentes, & regna subegit.*

Excitat calamum prædecessoris vestri animus Kierdeij, excitat Chrisko seu Gregorius Kierdeius, qui Nossum Ducem Russorum Suidrigelonis patrum, qui Lucum non ita pridem interceperat, profligauit atque cæpit, vt *Crom. lib: 20. refert.* Excitat & ipsa nobilitatis vestræ insignia lilia & sanguis hostilis. Lilijs namque tribus Carolus sextus Francorum Gallorum Rex, Camillus Florentinorum Dux, Guilhelmus vsi fuerant. Quotquot autem Reges, Principes, & Duces extiterunt, spolijs & sanguine hostium Arma & insignia Regni ac sua adornarunt.

*Nossum capit
Kierdei.*

*Liliorum ar-
mis qui vtun-
tur.*

*Ite igitur faciles per gaudia vestra Quirites
Et Kierdeum resonans plausus, ubiq; canat.
Qui potuit rigidas Russorum plectere mentes.*

*Kierdeiorum
arma.*

MENS BONA ET PLACABILIS.

*Mens iniqua
malum uni-
uersum indu-
cit
Regis scelus
quantum.
Alii cuius sce-
lus quantum.*

SI quando aduersa fortuna potuit, in mentem iniquam summè potest. Vniuersum namque malum semper inducit, vnde nedum propter delictum Regis sæpè puniuntur subditi (quod pulchro exemplo docuit Sophocl. in Antiq. vbi Pallas petit à Neptuno vt submergat Aiakis Oilei, quod Ajax stuprum intulerit Castandræ in templo suo, subditi verò non prohibuerunt nec puniuerunt scelus) sed etiam propter vnum malum ciuem, sæpè tota luit ciuitas, vt Hesiodus in Aeschine.

*Vnius ob culpam sæpe vrbs dabit integra pænas
Iustitiam spretus violat qui legibus: inde
Supplicium iratus de tota Iuppiter vrbe
Sumit, & imittit miseris, pestemq; famemq;
Strata iacent varia morientia corpora clade,
Aut cecidit fugiens victorem exercitus hostem:
Auulsiue solo merguntur in æquore muri
Fluctibus aut mediis pænas dabit obruta puppis.*

*Offensa quo-
modo tempe-
randa.*

Mentem bonam & placabilem vobis ô Kierdeiouij offero, quibus & tantus exercitus commissus à Domino fuerat, & tanti tituli Castellanix Leopoliens. & Pallatinatus Podolix à Regibus concessa manebant. Hinc familiam vestram florentem, & fructus virtutis ferentem plurimi scriptis honorarunt, plurimi fauoribus dignati sunt. Nam & Illustrissima Visniouiciorum familia de domo vestra Czaplicios in cognationem maritalem petijt, ac demùm Castel. Chiuuieñ. Georgius fundator noster Magnus, cum Zophia Czaplicowna Buscij in Russia fuit. Hoc igitur vnum animaduertendum vobis duco, quod mens bona & placabilis diuina virtus sit, & qua homines quam proximè ad similitudinem Dei accedunt. Docuit hoc quondam Alphonsus Arag. Hispan. qui cum offensus fuisset à quodam cui benè meritis fuerat, hac oratione seipsum repressit. *Quare ego huic succenseo? cum Deus mihi multò plura bona tribuerit, & ego longè ingrator sum Deo, quàm iste mihi.*

CASTIMONIA VITÆ.

*Vita casta si-
gnum triplex.*

TRiplicia sunt signa vitæ castæ. Signum prognosticum, quo pacto sanctificati in vtero, vel aliquo signo cælesti insigniti castè vixerunt, maiora enim signa sunt Dei, quàm naturæ. Demonstratiuum signum, quod in se S. Dominicus Patriarcha noster exprefit, sèper de Deo aut cum Deo colloqui. Philippus Macedonum ab oraculo quæsiuit, quomodo diuturnè viueret. *Valer. Max: lib: I.*

Cap. 8.

Cap. 8. & accepit responsum: Vita quadrigas, ad castimoniam vitæ *Quadrige ad seruandam castimoniam vitanda.* seruandam, quadrigæ sunt quidem vitandæ, *ut Bern. super Cant.* Luxuriæ currus quadriga voluitur vitiorum, ingluuiæ ventris, in honestate sodalium, mollicie vestium, otij, soporisque resolutione. Vitanda hæc quadriga, sed magis nil demonstrat castimoniam vitæ, quàm Regula hæc à Sancto Dominico & applicata sibi, & explicata nobis. Signum verò rememoratiuum castæ vitæ est & fuit, lilium; hinc castum vita S. Seuerum dicimus, quia in die mortis illius lilia arida florent, *ut Maiol. fol. 344. Cap. 2.* Castimoniam vitæ in vobis o Kierdeiouij deducere mens fatagit, sed vellem à vobis audire prius, quod S. Amandus audiuit dum baptizaret Sigibertum filium Dagoberti Regis Gallorum, audiuit clara voce respondentem, *Amen.* Ita quoque à vobis responsum velim dicatis, *Amen.* Video quod ex omnibus floribus elegistis lilium, *sicut Esdras dicitur.* Ita ex omnibus virtutibus eligatis castimoniam vitæ. Ferte lilia manibus plenis, quia retributio plena. Ita vobis Czaplicij, ita Hoscij volumus, vouemus, præcamur. In quem sensum in domum Hoscijorum quidam scripserat.

Heroës belli & pacis artibus insigniti viuite.

FAMILIA KIERDEIORVM.

Kierdei. Filius Takieruizij Perecopsceñ. Ducis. Hic primum in Polonia strenuus miles, demum in Gallia, ubi & pro benè meritis insignia liliorum accepit. Redijt demum in Mag. Ducat. Lituaniæ, & postmodum in Volchiniam & Russiam. Ita Georg. Lemka Proth. Not. Apl. in Calen. Anni 1631. Hi dum Ludouicus Pol. & Vngar. Rex, Castrum Beitz ab obsidione liberat, Armorum confirmationem receperunt, & in Regno nobilitatis illustrationem. Chrisko seu Gregorius, de quo Cromer lib: 20. & Priluscus in Statuto Regni lib: 5. Cap. 3. erat Castell. Leopold. & postmodum Palatinus Podoliæ, qui Nossum Ducem Russorum Suidrigelonis patrum, qui non ita pridem Lusum seu Luceoriam interceperat, profligauit, atq; cepit. Alij duos Chriscones seu Gregorios distinguunt, unum qui Nossum &c. alterum Castell. & Palatinum. Ex his Kierdeis descendens familia à possessionibus variis cognomina varia receperunt.

Dzinsowie, ex quibus Castellanus Chelmenfis fuit.

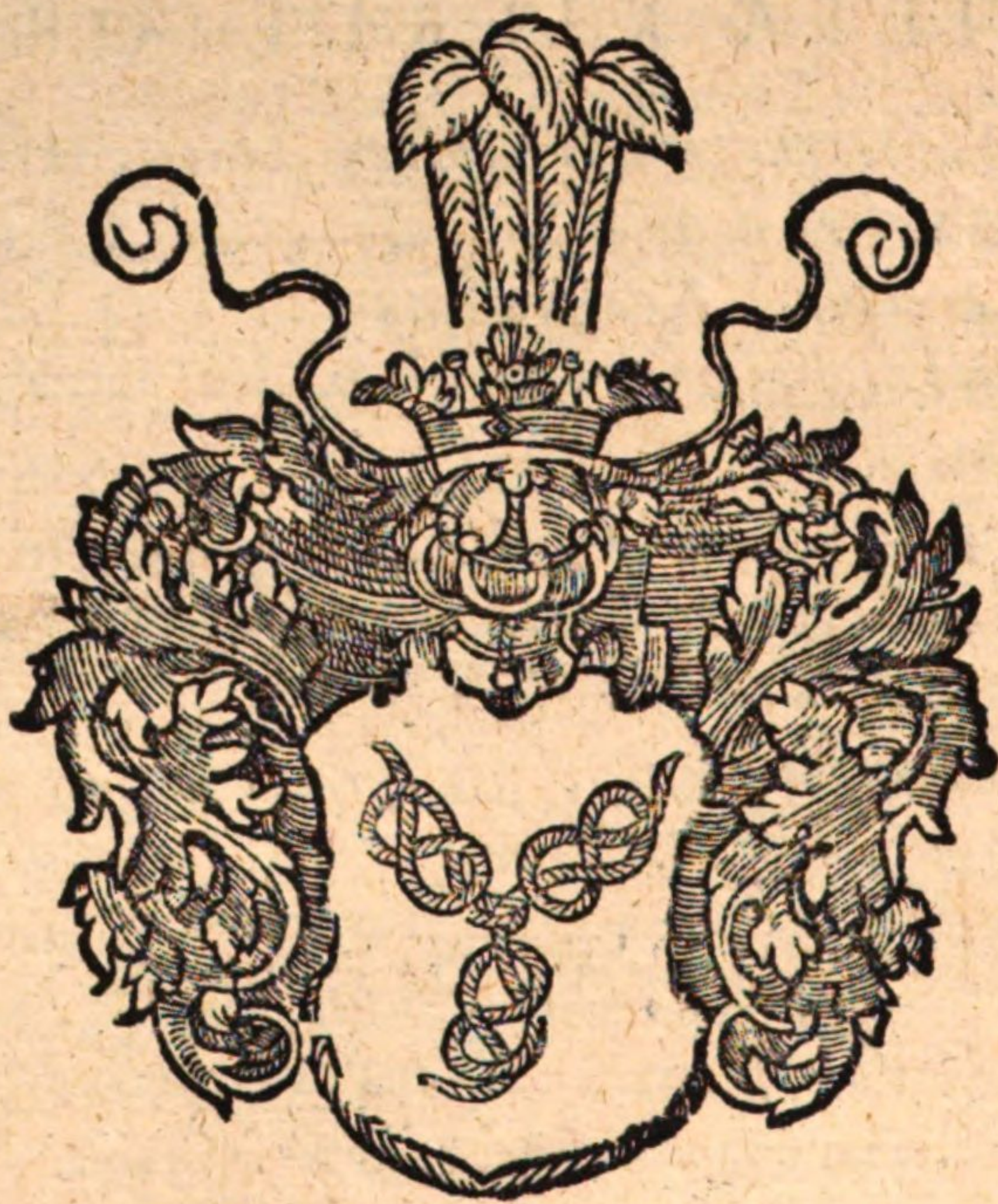
Kozinscij, ex quibus Castell. Volchinia fuit. Czaplicz, Reipub. notissimi & magnatibus Regni affabiles. Ex quibus erat Castell. Chiiou: Et filiarum religiosa Coniux Georgij Ducis in Wisniowiec Castell. Chiiouien.

Wilchorfcij, officio nobili, tam in toga, quàm in armis Patriæ conspicui.

Hoscij, Horum aliqui sub regimine Regis Alexandri à Tartaris occisi,

aliqui in expeditione ad Socalum, aliqui Magni Cancell. M. D. Lit. Aliqui Thesaurarij Luceorien. alij Iudices ibidem, post Rothmag. ad Filandiam fuerunt. Haurilius Castell. Chiiouien. Capit. Ourucen. b Hator ad Gedanum cum S. Stephano Rege, & Vieloluci cum S. Sigis. III. & in alijs expeditionibus proprio sumptu. Procopius filius eius in exteris nationibus Patriæ educatus, in Iudicijs Tribunal. magna virtutis specimina ostendit, demum pro Patria ad Orininum aut Oriiouum gloriosam mortem oppetijt. Venceslaus Vexillifer Volchinæ, Romanus Procopij germanus in Gallia educatus, Rothmag. ad Smolenscum & Stolicam & in confinibus Regni primùm Succamer. Chijouien. postmodum Capit. Vlodimir. Ergo virtute prius ornatus ipse debet esse, quicumq; non sibi tantum ac suis, sed Reipub. etiam & ijs quæ ad eam spectant natus est, eiq; imperare debet. Sunt alij in Regno Lituaniæ tam genere, quàm actibus clarissimi Kierdei, ex quibus & Marschalcus in Comitibus Regni fuit.

K I E T L I C Z.

D E L I N E A T I O.

DVplicem delineationem horum armorum esse authores perhibent: Prima quidem est, habens in campo rubeo catenæ aureæ loricatæ tres circulos tripliciter dispositos, duos quasi sursum dispositos, ex quibus pendet tertius catenarum circulus. Super

per galeam autem tres pennæ Strutionis. Secunda verò delineatio Sigismundi Augusti temporibus orta, dùm Leonardus Kietlicz Aulicus Regius, postmodum Rothmagister in Filandia, sub Lenuarth & Iaskarat insignis, demùm Capitaneus ibidem Kremoneñ. in Regnum venit. Ducebant Originem familiæ ex liberis Baronibus de Malneicz. Vtebatur insignijs hoc modo: Bubalus coloris nigri in campo flauo, ex sex campis rubeis & albis alternatim exsiliens, erectus in altum anterioribus pedibus, super galeam verò corona, ad cuius extremitates ab vna rubea, ab altera parte alba rosa, in medio verò cauda caponis nigra: *ut Paproc: refert.*

Bubalus niger.

O R I G O.

VTraque ex Germania in regnum allata. Ista quidem vt audisti in descriptione per liberum Baronem. Illa verò (dicunt) per Henricum Kietlicz Archiepiscopum Gnesnensem, per Innoc. tertium confirmatum, qui succelsit Anno 1200. post Wilaum de Armis Kozlarogi, qui ex genere Ducali originem ducebat. Beata Hedwigis Poloniae Ducissæ, Morauiae Principissæ, propinquus in gradu tertio, in Regnum allata fuisse. Sed fortè antiquiori tempore donanda veniunt, cùm mos esset non amplius alienigenis, sed terrigenis concedere Episcopatus. Quapropter iam indigena pridem fuerat cui sunt tanta pastoratus concessa munia. Quare & Paproc: in Stem. prius posuit familiam ad pietatem pronam cum origine primorum, tum demum Cathalogum citauit & Henricum Archiep. Mihi verò arma talia speculanti magis applaudet coniecturari, quod Kietliciorum Arma antiqua fuerint, illa Baronis, sed postmodum dum noster Kietlicz ex Ordine S. Francisci ac paupertate religiosa ad gradum Archiepiscopatus per dispensationem assumptus fuit, nodos sibi hos aureos, zonam ordinis nobilem, & multum dilectam sibi reuocando, in Arma aut in deuotionem, aut Pontificis Summi monitis, applicauit.

Henricus S. Hedwigis propinquus.

Corda Sancti Francisci.

N O D V S G O R G I V S.

PAradinus in Symb. Hero. ad indissolubilem nodum soluendum, Vlyssis apponit manum fortissimo gladio præscindentem dexterè nodos. Quasi dixisset non præscinduntur nisi vi, fortitudine, & prudentia. Dic quomodo Caduceum Mercurij à serpentibus liberabis? Vno è duobus, vel abscindendo serpentes, vel tollendo caduceum de medio cum eisdem. Ita Gorgius & indissolubilis nodus, nisi abscindendo & præcidendo soluitur. Nodos vestros ô Kietlicij licet aureos cum video, quia tenues & loricatos aduerto, faciles

Gladio soluitur nodi.

Nodus insolubilis Kietliciorum.

faciles ad soluendum coniector, sed quoniam in arma nobilitatis effe-
runtur, dicite. *Quis soluet?* Ego dicam, Nullus. Dicebat Philip-
pus Macedonum Alexandro filio, *refert Curtius.*

*Aliud regnū
quarendum
& palestra ad
nodos soluen-
dos.*

Aliud tibi fili quæras regnum. Macedonia te non capit.

Ita dicam, aliam tibi quære palestram, qui

Kietliciorum nodos soluere cupis, mea te non capit.

*Tria firmant
modi insolubi-
litate.*

Nam quomodo soluantur non vigeo, firmant enim hos compri-
muntque tria. Summa pietas morum, summa fortitudo domus,
summa authoritas legum. Primum radicat Dei manum, alterum Pa-
triam munit, vltimum Ecclesiam libertati consecrat: De quo ita sin-
gulariter Ianicius in Henrico.

Stirpe Ducum Henricus, Francisci ex ordine, tantæ

Compulsus tenuit qui sacra vela ratis

Libertas per eum clero datur, vxor adempta est

Iusq; noui factum spirituale fori

Indissolubiles estis erga Deum & Patriam, Regnum & Ecclesiam: quis
ergo Achilles, quis Pluto, vel Saturnus nodos vestros turbabit? Con-
cludam igitur nodum vestrum fæliciter indissolubilem, verbis Abi-
gail ad Dauid 1. Reg: Capit. 25. *Erit anima domini mei custodita, qua-
si in fasciculo viuentium, apud Dominum Deum tuum, porro anima im-
piorum rotabitur, quasi in impetu & circulo funda.*

P I E T A T I S D O M V S.

*Monitione-
cessaria ad
pietatem con-
seruandam.*

Primum ac principale adultis virtute opus fuit, pietas ac veritas.
Quapropter Alexander Magnus, *ut Barclaus in Satij:* habet,
quod plurimis commorantem annis, Philosophum expulerit à
Curia, eò quod in tanto tempore, nec in aliquo ipsum monuerit, nec
sibi veritatem dixerit, addens: Quod si hoc non animaduertisset,
imprudens esset, si verò animaduernerit, neque sincerus, neque fide-
lis fuit. Neq; tam atrox progressus Regis moueat vllum. Pietate
enim nil vtilius, ad omnia namque valet. Veritate autem fortiùs ni-
hil, ut Afueri Regis sententia comprobatum manet. Domum ve-
stram ô Kietlicij, domum pietatis, imò exemplar afferro. Nam Hen-
ricus vester omnem tùm occasionem, tùm suspicionem mali è medio
abstulit. Pius quidem fuerat Cato Uticensis, nam cùm liberos na-
tura sibi non concessisset, vxorem Hortensi amico libere concessit,
& cùm mundi fastus non placuisset, nudis pedibus incedebat. Sed
in hoc minimè pius, quod improbæ consuetudini locum, tempus,
ac libertatem daret. Nam in ludis Floralibus, è theatro discedebat,
ne præsentia sui spectaculi consuetudinem impediret. Ludi verò
celebrabantur cum omni lasciuia, & inhonesto, *ut Dempster lib. 5.*

*Pietas & im-
pietas Cato
Uticens.*

Cap.

Cap. 5. Pietas verò vestra nunquam tanti commenti vitia admisit, sed Sacerdotibus, vt castius, sanctius, reuerentius sacra peragere possit, iuxta Conc: Triden: coniugia, & occasionem ademit, & legi spiritali spirituales addixit. Te tam piam, & insignem familiam, non aliud decebit, quam naturam lapidis dicti, Scyrus induere. Hic vt refert Plinius lib. 36. Cap. 17. Si diminutus fuerit in particulas, mergitur proiectus in profluentem, si verò integer & in parte notabili proijciatur, supernatat. Non ergo discriminatos à maiorum suorum pietate vos conuenit ò Kietlicij, si domum pietatis amplecti, & conseruare volueritis.

Lapis Scyrus
mergitur &
natat,

LIGATURA SALVTARIS.

Maximè salutarem ligaturam fuisse illius Samaritani, qui semiuuo derelicto à Leuita & Phariseo, oleo & vino infuso alligauerat vulnera illius, quis negabit? Salutaris quoque alligatura illa fuit Fascia Regia Iulij Cæs. militis sui grauiter in congressu hostili læsi, caput constrinxerat, vt Alex. ab Alex. in Genial. de vitta Armis aut Fascia refert: Verùm nulla salutarior ligatura fuit, quam virtute ac libertate nobili aliquem alligare. Hinc Tertull. Virtutem, siuè cum qua nascimur, siuè qua disciplinam acquirimus, siuè quam per vim aliquam & coacte alicui imprimimus, extollit. Majori applausu ligatura salutaris familiæ vestræ ascribenda venit. Cùm gementem grauiter clerum sub Iudice plebejo illum æuiterne ab eo auocastis, ac spiritali spirituales, fascia colligastis. Eratis & ligatura salutaris, cùm tot virgines Deo dicatas eleemosynis perpetuis ditastis. Eratis dum per Czaplicios Religiosorum fundatores extitistis. Beatus verè populus cui hæc sunt. Dominus enim Deus eorum erit. Explestis quod optimi viri, egregij, nobilis, veri Christiani fuerat. Quapropter subscribendum vobis venit:

Ligatura Samaritani.

Ligatura Iul. Cæs.

Ligatura virtutis.
Virtus tripliciter acquiritur.

Qui prodesse studet multis, & nititur vni
Confiditq; Deo: nobilis ille satis.

Nobilitas bona bonis.

Qui sordet vitis, si sit vel ab Hectore natus
Hunc sua nobilitas dedecorosa grauat.

FAMILIA KIETLICIORVM.

Kietlic Henricus Archiepiscopus Gnesnē. Anno 1200. quem Cathal: refert ex genere Ducali, tertio gradu, B. Heduigi Ducissæ Poloniæ & Principissæ Moraviæ propinquis. Nam Theodoricus Brennensis cum Eudoxia filia Conradi Mazouie Principis, habuit Ottonem, Conradum, Theodoricum, & Henricum, Iudith & Heduigim. Henricus religionem S. Francisci amplexus fuit, sed per dispensationem Canonicus Magdebur-

gdeburgensis factus, postmodum à Martino IV. ob sanctitatem & instantiam Principum consanguineorum Archiep. Gnesnē. denuntiatus fuit. Hic celibes fieri Sacerdotes in Regno instituit, & à judicijs secularibus semovit.

Skidzinscij, moribus & virtute præstantissimi. Fertur de Lacademoniis quoniam erant moribus incorruptioribus, & belli gloriam potissimum spectabant: contemnebant omnes artes quæ civium animos videbantur emasculare, & à vera virtute ad otiosam ostentationem traducere.

Raiscij, maturi ætate & gloria. In nobilibus eruditis & sobriis vis animi non elanguescit, sed viget potius, augeturq; usu & exercitatione. Extant hæc armata in Silesia, quàm in Regno Pol. latiora, sed diligens lector adnotabit, quos ob distantia loca tacui.

KINIGLIS SIVE LEPVS.

DELINEATIO.

*Kiniglia sine
Lepus currens.*

SVnt insignia Lepus currens ad dexteram super scutum in campo florido seu viridi, galea vel corona qua illustretur non adnotarunt scriptores, & præ distantia loci informari perdifficile.

ORIGO

O R I G O.

Non immeritò Arma hæc antiqua ponunt authores in M. D. Lit. Antiqui namque milites eisdem armis utebantur animositatis gratia. Ordo Terjungorum, lepores duos dimidios coloris lutei in punicea palma ferebat, secabant autem medium columella rubea, super cuius pilam luteam erat facies viri coloris lutei. *Pier. Hier. lib. 5. c. 11.* Et Valentinianenses leporibus utebantur in signa militaria. Anaxillas verò Rheginus cum Olympia vicisset, Rheginorum nummis currum triumphalem, & leporem expressit, siue quis primus in Siciliam inuenerit lepores, siue quis celeriter ut lepus, & ad internecionem quoque sui hostes deuicerit. Lepus igitur iste vester magnum quid in vobis declarat & præfagit, cum in insigne nobilium vobis celsit.

VIGILANTIA IN BONO.

Nullo vigilantiam significare melius licet quam syluestri lepore. *Vigilantia syluestri lepore significatur.* Nam ne dum à Græcis à vigilantia nuncupatus fuit, vocant enim leporem, *Aspiciat.* Sed quia communi adagio ad insinuandum solertem vigilantiam, dicimus. Dormit leporinum somnum. *Leporis deducio.* Exposuit hoc Xenophon, dum dixit: Leporem palpebris clausis vigilare, adaperitis dormire. Quapropter & Ægyptij sacerdotes per leporem Hieroglyphicè vigilantiam in primis intelligebant. Est & alia vigilantia ratio ex lepore desumenda. Lepus ad proportionem corporis maximè aures pergrandes habet; cuius rei gratia & auritos vocamus. Hæc tamen dispositio naturæ non ad demonstrandæ improprietatis rationem est, sed acuti auditus insinuandam sagaciam, vnde nil aliud ingerit, nisi grandem vigilantiam in bono. Sed frustra tam præcellsum insigne vestrum tot fortitudinis ingenuæ indicijs declaratum, multis verborum flosculos adornare. Satis generosè perillustri familia hæc à vetustate annorum Ducibus & nobilitati hoc explicuit, dum tot bellicis trophæis, honorum dignitatibus, morum grauitate id ex vobis alijs commendastis. Ergò.

*Excubias diligenter agas tibi ne irruat hostis
Ceu vigil exemplo temouet iste lepus.*

H O S T I V M L V S V S.

Veritate nil verius. *Salomon Prouerb. 30. de lepore reliquit hanc veritatem:* Lepusculus plebs inualida, posuit in petra cubile sibi. Dices igitur, quomodo hac veritate posita, lepus hostium suorum lusus erit? Audi velim, stabit & cum hac veritate nostra veritas. *Lepus hostium suorum lusus.*

*Natura in vno
deficiens,
in alio suppe-
ditans.*

Nam si natura deficit in vno, suppletur in alio, ut inquit *Aristot.* Quapropter *Liuius Andronicus* (a quo *Terent.* & *Flavius Vopiscus* acceperunt) de lepore reliquit. Tutè lepus es, & pulpamentum quæris.

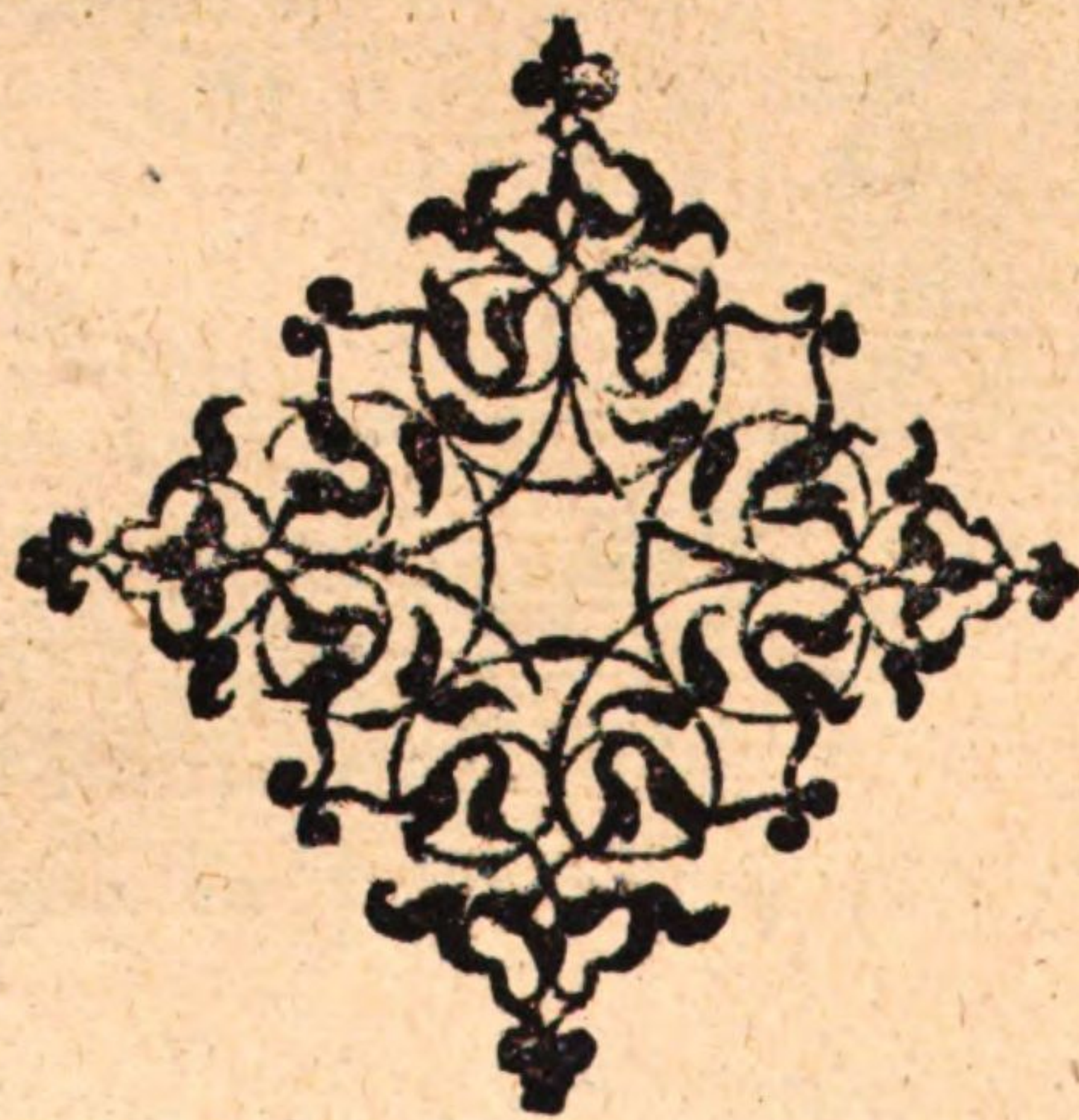
Lusum hostium ergò dixi. Nam si quando hostem suum canem, vel injuria cælesti afflictum, vel pruina læsum, vel aliquo casu miserè vacillantem victrix lepus habet, ait *Hesiodus*: quod si contingat canes lepores vi necare, canes discerpunt, sanguine sese polluunt, & mirificè gaudent: quod si animum lepus desponderit, nec locum effugij viderit, omnem spiritum intensissimo consumit cursu, ut planè deficiat exanimeturq; Tales dum vident canes, non attingunt, consistunt, & cauda demonstrant, non carni causa, sed solius victoriæ decertasse. Est ergò lusum hostium lepus & turpis. Contrarium vobis obvenit o Viri insigniti lepore. Decertastis cum hostibus, non ut quando victi sed semper victores, non quod feriret vos hostis, sed à vobis ut sit feritus. Tuti enim licet lepores estis: nam in tutamen vos suum Principes Senatus & Respubl: elegit. Hinc vobis in præmium titulos, libertates, gratias, conscripsit, obtulit. Aduertite igitur quod lepores in triplici ponunt differentia & cognomine, Germanicos, Gallicos, Hispanicos, hoc est luteos, albos, & mixtos. Si igitur lusum hostium vultis esse, sumite industriam Gallicam, pectora Hispanica, audaciam Germanicam, ita lepus vester leo erit, & lusum hostium.

*Lepori wi-
plex differen-
tia & cogno-
men.*

FAMILIA ARMORVM KINIGLIS.

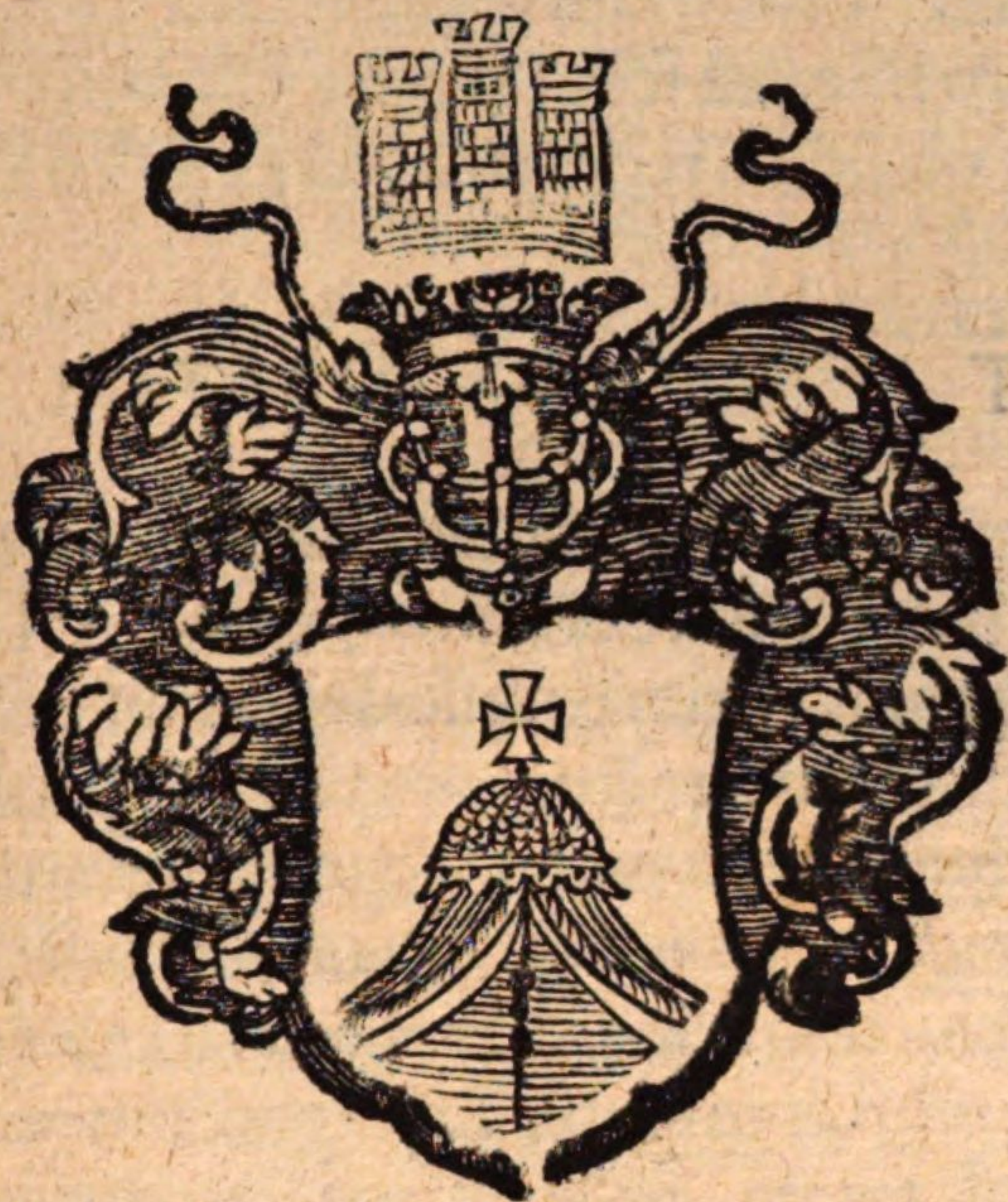
K Iniglis Ioannes Capitaneus Souieensis.

Zaiacowie videntur spectare ad hæc arma in Silesia. De quibus Bielsc. fol. 308. 449. Alios in Ducatu Litu. reperire facile est.

KISIEL

KISIEL ALIAS SWIENTOLDYCZ.

D E L I N E A T I O.

Est tentorium castrense, & Nobilibus, Generosis conueniens, apertum, desuper tenet cappam coloris mixti & albo & nigro, super cappam est crux aurea, tentorium coloris albi, in campo rubeo. Super galeam tres turres latericiæ, quarum media est altior, & omnes coronis ornatae sunt.

O R I G O.

SI veritatem ex manuscriptis colligimus, in Russiæ Ducum exemplaribus antiquis, origini Annū 1040. assignare conueniet. Wladimiri Russorum magni Dynastæ temporibus, Suientoldius exercituum Præfectus Chijouiam absente tunc Duce ab hostibus Piecinigorum seu Pazinacis fortiter liberauit. Agunt hostes, cingunt in gyrum Chijouiam, multitudo hostium obruit vires, fames incipit, desperant obsessi, quid Suientoldicius excogitauit, & quo stratagemate hostes demisisse animum, suos confortasse & animasse constituit? Iussit duas fieri foueas, has quieto tempore vnā farina, alteram aqua impleuit, aquam melle dato dulciorem effecit, farinam reductam aqua fermento graciliorem reddidit, & quod Deorum fuerint hæ gratiæ, cre-

dulis citò persuasit, demum panes coctos in copia, hostibus famæ debellare Russos jam pridem persuasis, per fossas projecit. Ita Russi animati, hostes spe frustrati, victi recesserunt. Liberata verò gens Suientoldicum à stratagemate & fermentata farina Kisielum nuncupavit. Habent tale inuentum & Moschorum annales, & Russorum scripta, & Polonorum historiae. Tentorium igitur ut Dux exercituum pro armis accepit, & turre pro liberata sede Ducum Chijouien. ab obsidione, & crucem auream, ob fidem receptam unà cum Volodimirio Christianam,

TUTORES PATRIÆ.

Nihil sanctius optimus patriæ ciuis cogitare & agere valet, quam quomodo patria salua & tuta inueniatur. Docet namq; hac mora & ingenio chariorem esse debere patriam nobis, quam nosmetipsos. Innuit tam sanctum propositum proceribus & tutoribus cuiusvis Reip, ipse Rex regum, & regnorum tutor, Isaia 23. *Sedebit populus meus in pulchritudine pacis, in tabernaculis fiducia, in requie opulenta.* Quasi dicat, non aliud optimi patriæ ciues, nec alterum magis proceres legitimi Rerumpub: & Regnorum animo statuere debent, quam saluam, tutam, pace florentem patriam. Quapropter antiqui ad majus tutamen patriæ, nedum opes & pectora offerrebant, sed & deos tutelares vrbibus & vicis assignabant, quos & præcipuo honore ciues eximiè colebant. *Ita Alex. ab Alex. lib. 6.* Dum arma hæc inspicio tentoriorum bellicorum, offundor minimè, tutores Patriæ, hos qui illis insigniuntur, nominare. Moueor ad dicendum stratagemate Suientoldicij, ac triumphalibus in eo Martis indicijs. Moueor ad scribendum Andreæ Kisielij heroica morte, qui mori potius pro Chijouienfi arce præses voluit, quam potentiæ ingenti Polonæ obses cedere. Moueor ad asserendum Alexandri Kisielij fortitudine, & Gniewosij generositate, quorum primus in bello Vladislai contra Suidrigailum fortiter occubuit, alter in bello Moschouitico ad Orsam sanguine & victrici gladio testamentum celeberrimæ famæ conscripsit. Adnotabo his Paulum & Gabrielem in Prussia occisos, & alios plurimos pro patria cum Constantino Ostrogscio, Chrechorio Chodkieuicio, Ioanne Zamoiscio multa & sana cogitantes, facientes, volentes. Moueor ad vltimum ipsismet eorum armis tentorio, turribus, cruce. Scio quondam illum totius Christianitatis flagellum Tamerlanem tentorijs primario expugnasse vrbes & regna. Vbi namq; exercitum suum direxit, & ad muros, vallos, fortitudinemq; Christianam ipse præsens accessit, die prima tentorium coloris albi extendebat, gratiæ

nimirum

nimirum declarandæ causâ, si in Dominum suum illum receperint, & sese subditos declarauerint; sequenti die extendebat tentorium sanguinei coloris, iræ nimirum & minacis furia indicium, die verò tertio tentorium nigrum, ruinæ scilicet & everfionis certum signum. Sic obsidebat, expugnabat, vincebat eos quos sibi proposuerat hostes. *Iouius lib. 4.* Habet hoc totum tentorium vestrum. In cruce ruber sanguis: in tentorio albescit gratia: in cappa tentorij territat ruinam nigredo. Sed non tyranno ex corde hæc proueniunt, at ex magno honore Patriæ & amore. Veris Patriæ hostibus estis hostes. Regibus & Reipubl: injuriè offensi estis offensi, nam tutores vestræ Patriæ fuistis & estis.

CONSILIORVM CONSERVATORES.

Olim Consilia sana & proficua super portas Ciuitatum, in turribus altis faciebant. Vnde & Ieremias lamentabatur: *Senes defecerunt in portis.* Antiqua verò consuetudo Polonorum fuit, vt consilia graua Regni aut Principatus in campis, & sub tentorio dicerent, statuerent. In armis vestris video turres & tentorium, quocirca conseruatotes consiliorum vos nominabo. Optimo consilio clarus manet vester Suintoldicius. Non minori præcelluit Alexander Kisiel, dum filiis suis villas Niskinice & Dorohinice regia benignitate concessas, promeruit. Quid referam de Adamo Kisiel Succamerario Czernihouien. Capit. Nossouien. Aulico Regio? Qualis hic indicendo consilio? Qualis in veritate indaganda? Qualis in iustitia inquirenda? Siuè in toga, siuè in sago virum dicentem audieris, stupefcit auditus, acuitur ingenium. Et quod maximè commendat Virum est, quod & multis Senatoribus charus, & militibus Cosacis verendus, & quod nulla Comitua Prouinciarum & Regni scientèr vel negligentèr dimittit, nec scit parcere sumptui, vbi hostem ingrauescere Patriæ senserit, viderit. Rectus vbique consultor, & pacis, & belli tempore. *Refert Alexander ab Alex. Genial. lib. 6. Cap. 4.* Quod Tirij Herculis simulachrum ne urbem defereret aurea catena deuinxerant. Dignum profectò vt Kisielos quos Serenissimi Reges bonis & titulis dotarunt, honorarunt, eadem regali benevolentia prosequantur. Exposcit eorum submissio, debita Regum obseruantia, sumptus & labor pro Patria.

FAMILIA KISIELORVM.

Suintoldycz, *Volodimirij Monomachi tempore, Dux exercituum Ducatus Chijouiensis, qui (dum in Magno Nouogrod residet Volodimirius) Piecinigos obsidentes Chijouiam repressit.*

Kisiel,

Kisiel, hoc cognomine appellatus fuit Suietoldycz à fermentata farina, quam adinuenerat reducendo demissum animum sui exercitus, & tali appellatione posteritas eius denominatur usq; in præsens. Andreas Kisiel Praefectus Chijouiensis in expugnatione arcis à Polonis, occubuit in illo casu. Posteritas eorum Regno jam deuincta, Regibus fidelis extitit, à quibus & bona plurima possederant in Chijouiensi Palatinatu Volchinia.

Alexander Kisiel ex Czetuertinska natus, in bello Vladislai Jagello contra Suidrigailum occubuit. Eius filio Niskinice & Dorobinice bona in Chijouiensi Ducatu regia benignitate collata sunt.

Gnieuossius ex Mischanka natus Aulicus Sigis: Primi ad Orsam occubuit.

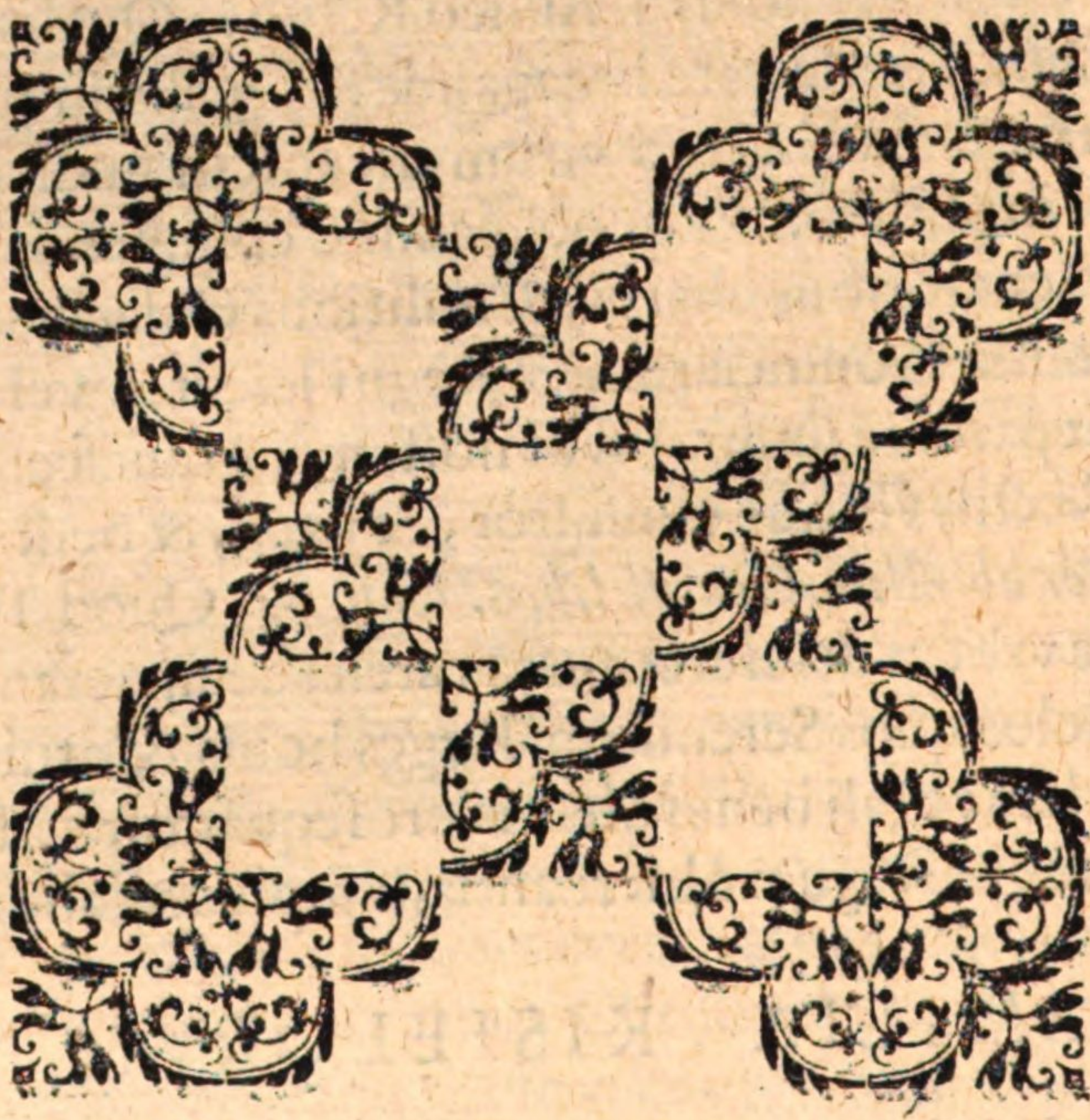
Demetrius Kisiel ex Chuleuiczowna natus in bello ad Socalum occubuit.

Chrechorius Kisiel ex Triznianka natus cum Gregorio Chodkieuicz in expeditionibus Moschouiticis strenuus Vir.

Adamus filius ipsius Succamerarius Czernichouien- sis, Capitaneus Nossouien- sis, Aulicus Regius. In expeditionibus multis in Prussia, cum Zamoiscio in Cecora. Orinin. Chocin. cum Zolkiewscio, & Carolo Chodkieuicz. Hunc fama ipsi clariorem Regno in dies red- dit & commendat.

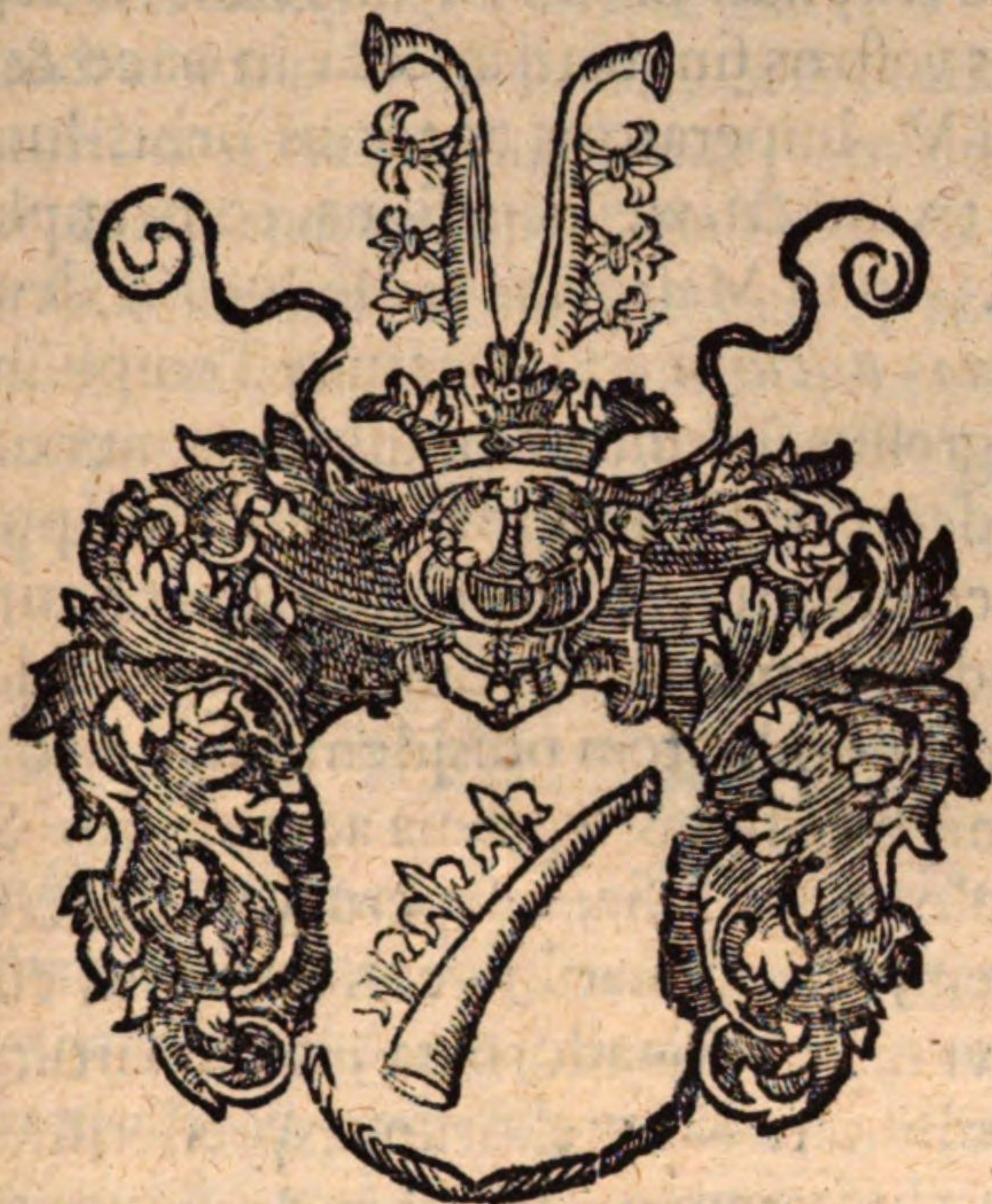
Nicolaus germanus frater Adami, Rothma- gister in Prussiam ad Gniew. atq; in alijs expeditionibus clarus.

Dorohinnicij. Hi à villa Dorohinnice ita nuncupati, sed propriè sunt Kisielij. Paulus & Gabriel fratres in Prussia, Sigismundo III. re- gnante, occubuerunt in bello.

KIZINEK

K I Z I N E K.

D E L I N E A T I O.

INtra scutum à leua parte in dexteram, jacens tuba nigra, vel cornu, ad morem lineæ diametralis, ad cuius medium, sunt tria filia erecta, ad lineam rectam, aurei coloris, cum margaritis. In campo rubeo. Super galeam verò itidem tubæ seu cornua ad se magis grossioribus partibus juncta, cum iisdem lilijs ad extra dispositis.

O R I G O.

EX Silesiæ partibus in Regnum Poloniæ, allata fuere. *Paproc. Et alij habent.* Etenim vnus Kizinekorum indigena Regno ascriptus, nobile officium & opus exercendo, suæ posteritati arma detulit.

T R O P H Æ V M V I C T O R I S.

Magnus ille Brenno Gallorum Rex, dum pactum cum Romanis haberet de reddenda Senonum Vrbe, & obsidione soluenda, conditione ista, vt Romani mille pondo auri penderent. In illa auri pensione Brenno Rex de altera lance, gladium, cingulumq; ferreum apposuit. Interrogante autem Sulpitio Romano. *Romani vi. Etori pendent. Opprobrium vi. it.* Quid hoc esset?

*Brasna gla-
dium in lance
ponit.*

*Templū mor-
taliū.*

*Porta Nobi-
liū.*

esset? Quid aliud, inquit, nisi opprobrium victis. Ita *Brusson. lib. 7. c. 8.* Dum vestra mente reuoluo insignia o Kizinekij, merito dicere animus cupit. Esse trophæum victorum, & opprobrium victis; Hoc mihi Annales Silesiæ, hoc trophæa Caroli V. Imperatoris repræsentarunt. Cum & Principes vestros singulari affectu in pace & bello profecuti fuistis, & Caroli V. Imperatoris ac totius orbis luminis Christiani, sub auspicijs Martis inuicti, victricia signa, cum applausu familiæ vestræ, deportastis. Apud Masagetæ fuisse locum deuotionis, *dicente authore Piaca noua, discursu 42.* vocatum Templum mortaliū, ad quod ordinati ingressus fuerunt ab omni plaga mundi, puta, ab oriente, meridie, occidente, septentrione. Hac nobili porta Orientis, ipsi nobiles veri ingrediebantur. Quapropter super limina sol fuerat depictus, quem gladius penetrabat. Cui Syngraphe additum, Virtute & fortitudine, scilicet nobilitatem possidentibus, & ornantibus ingressus patet. Maxima hæc fuit & legitima admonitio. Sed jam nostro in Hemyspherio Polono & Silesiano superuacaneum erit, tot Syngraphis deturbare lectorem, & ænigmatibus commouere, cum vna hæc muta tuba lilijs aureis vt margaritis adornata, ipsam virtutem & fortitudinē sole clariùs in Nobilitate Kizinekorum exprefferit. Igitur clarissimi nobiles, si alij ad voluptatem declinant, vos ad virtutis ardua scandite.

BELLONA CHRISTIANA.

*Bellona Ro-
mana.*

*Modi indicē-
di bellum.*

*Hasta inijci-
tur columna.*

*Murus ad
tubarum vo-
cem cadit.*

*Virgo cum
tuba.*

*Dux Præmi-
slai capitur a
virgine.*

*Tuba Chri-
stiana.*

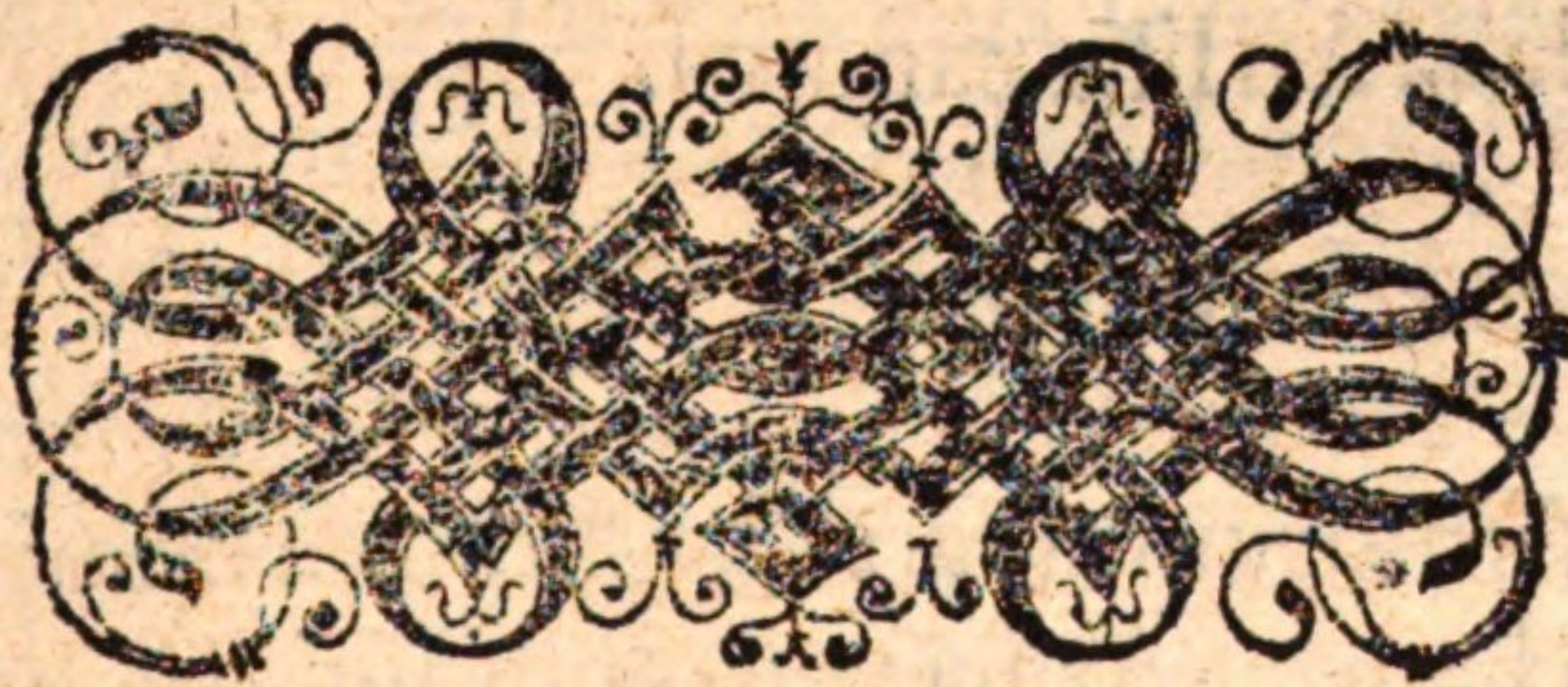
Bellonam Romanam fuisse, antiqui referunt Romanorum scriptores, in cuius quidem columellam hastæ hostium deijciebantur, & contra hostes assumebantur. Equidem bellum Romani varijs modis indicebant, nempe facibus, quas intra limites hostium iniiciebant; Veruecibus quos intra illorum pascua abigebant, & voce preconum in castris ab utrinque positis, vt ex Liuo cæterisque rerum Romanarum scriptoribus apparet. At primum & principale fuit, ante Bellonæ templum, columnæ Bellonæ inijcere hastam. Postmodum verò inualuit mos Bellonæ, non in columna, at in tubis. De quibus in celebri victoria Iudæorum ad Hiericho, vbi præcinentibus tubis murus cecidit voci, ac obsessos præbuit obsidentibus. Bellonam Christianam inde deduco in tubis: In tubis inquam lilijs adornatis auro & margaritis. Tandem enim bona causa triumphat. Lego tubam ad dexteram virginis appensam, ad Virginum Castrum Libussæ nomine pugnantem, quæ Præmissai Regis Bohemiæ Ducem (proximè ad tubam lagenam mulsi dum haberet) deceperat, vt *Bielscius* & *Author corporis Historiæ Polonæ* referunt. Sed hæc tuba non est tuba Christiana. Tuba Christiana est, non fraude ac stratagemati-

bus,

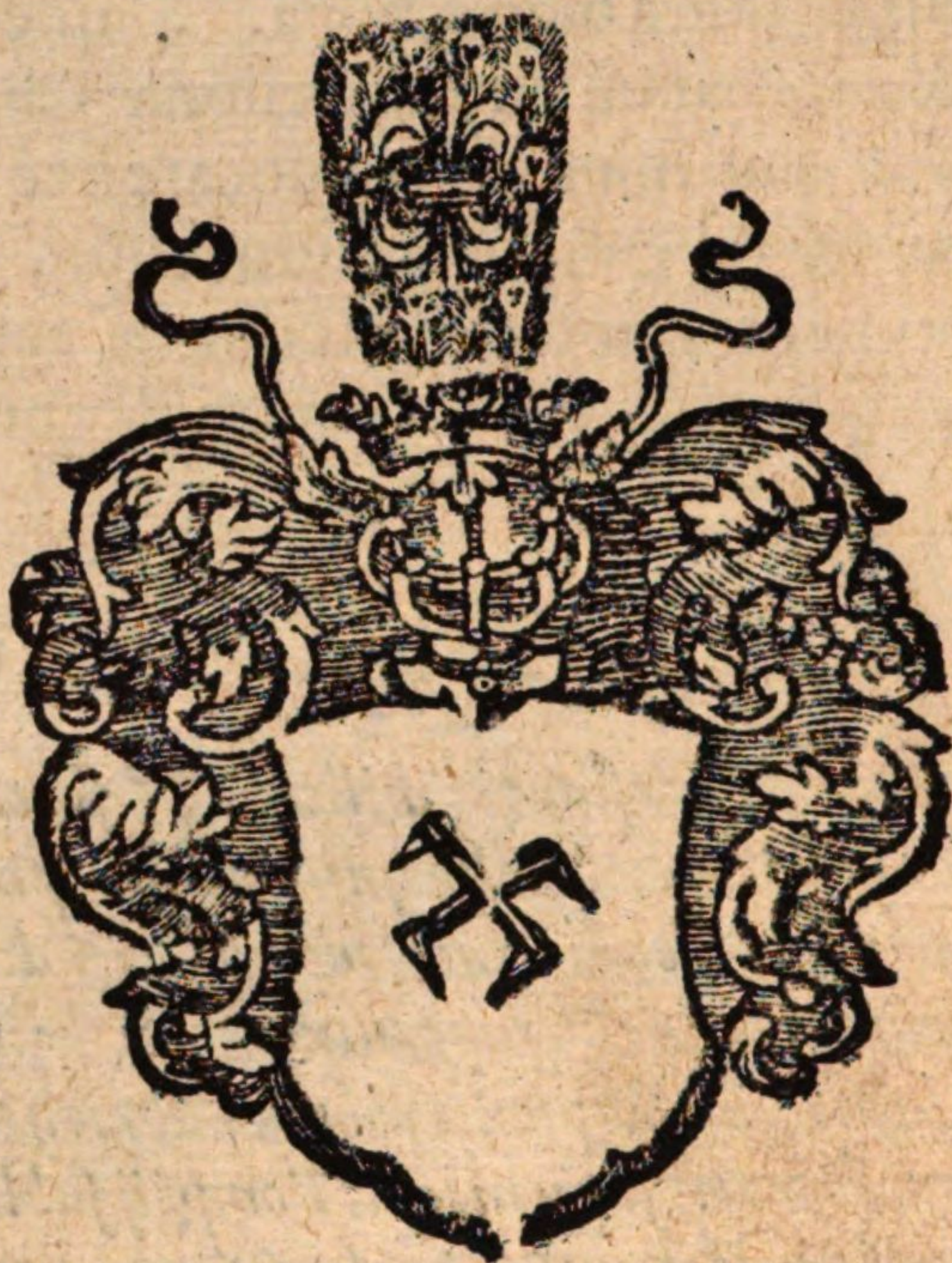
bus, sed Christi virtute ac nomine muniri, dicente Psal: *Hi in curribus, & hi in equis, nos autem in nomine Dei magnificabimur.* Habet Fulgofius Domicianum successorem Vespasiani admonuisse ante terminum vitæ cornicem, dum lingua Græca diceret: *Erunt omnia benè.* ^{Cornix loquitur.} Pollicebatur quod mortuo Domiciano, & succedentibus Nerua & ^{Erunt omnia benè.} Trajano Imperatoribus futura omnia bona. Similem adfero tubam lilijs conspersam & adornatam auro, Bellonæ Christianæ insigne; ^{Bellona Christiana.} Quæquidem nec Classicum injustum conuocare nec informe Reipub. aut proteruum Deo vel religioni infensum nouit. Lilia spirabunt odorem famæ. Aurum præstabit commodum Reipub. Tuba præcinet decorem Regno, quo & ciues fiant decori Regno, & Regnum honori ciuibus.

FAMILIA KIZINEKIORVM.

Kizinek Carolo V. Imper. præstantia militari & fortitudine dilectus. Ex his in Regnum Polonia ex Silesia quidam indigena, Marte præclarus. Ioannes Kizinek ingenio, moribus, & diuitijs clarus, reliquit filium Ioannem, cuius proles superuixit. Sed quisquis fueris, licet habeas Aristidis iustitiam, Scipionis robur, Fabricij virtutem, Themistoclis prudentiam, Socratis sapientiam, Pompeij sublimitatem, Catonis grauitatem, Trajani bonitatem, & quoscunq; enumeraueris Viros, eorumq; spectabiles actus: omnium finis & terminus mors. Si verò Christianus Christiane vixeris, terminus tuus, ipse DEVS.

KLAMRI SEV ANSÆ FERREÆ.

DELINEATIO.

SVnt instrumenta Fabri lignarij quibus rectificat, & retinet arbores, dum illas disponit ad complanandum. Ansæ dicuntur ferreæ, dispositæ in modum crucis figuræ obliquæ. Acumina ansarum, quasi sursum sunt erecta. Super galeam sunt Pauonis pennæ, intra quas Arma Gozdaua seu lilia candida,

ORIGO.

ORiginem Armorum ansarum, Cholewa nominatorum superius expressam habes. Arma verò ansarum hæc, pro Armis Gozdawa suffecta fuere. Ita namq; conjector, quod Andreas Nimiera Nicolai Castellani Trocen. filius, cum in Russiam sese contulit, & diuersum cognomen à cæteris habere voluit, dum nobile cognomen Grzymaliorum in Nimiera mutauit, mutauit & arma Gozdawa in Ansas, occasione scilicet hac, vel quod illius terræ quæ sibi in possessionem obuenerat, fortis tutor fuisset, vel quod jura intulerint nobilium in Chijouien, oram.

ANSÆ

ANSÆ PIETATIS.

Quoniam pietati laus tribuenda summa est, ceu fundamento omnium virtutum, *dicente Cic. pro Planc.* consequenter pietatis ansæ non vnæ erunt. Volodimirio Russorum quondam Principi Magno, imago iudicii extremi, quam sibi Basilius Constantinopolitanorum Imperator, in auro exaratam transfuserat, ansa ad pietatem fuit. *Imago Volodimirio Russ. Duci Iudicii Christi missa.* Quærebat namq; quid sibi hæc imago velit: Et cum didicisset à Catholico, quod Christi exararetur iudicium, quo reprobi in ignem & loca subterranea & diabolo destinata, in æternum condemnantur; boni verò ad cælestia regna sedem Dei, & Angelorum adjudicantur. *Imago ansæ pietatis.* Respondit: O quam malè illis, optimè istis erit, & inde ad religionem & pietatem aspirare cœpit, prout & baptizatus fuit. *Strykouius.* Cantipratanus quoq; imaginem crucifixi, ansam ad pietatem ponit in suo opere de Apibus. *Puellus à matre primum in Ecclesiam conductus, ut vidit nudam figuram in medio Ecclesiæ appensam in cruce, quæsiuit à matre, Quis hic est? Et illa: Est Iesus Christus. Cui puer: Cur ergò tu parens mea sic ornata es, & tot pannos & vestes habes, & Iesus Christus nudus est?* Ansæ ad pietatem erat imago Christi. Etiam S. Adalberto ansæ ad pietatem, horribilis obitus Episcopi Pragensis fuit, qui moriens exclamabat se à nigris spiritibus deportari. Multæ profectò sunt ansæ ad pietatem, nam sicut natura non deficit in necessarijs dum ad aliquid disponit rem creatam, ita gratia minus deficiens est in medijs, quibus tam necessariam virtutem pietatis, singulis inculcet & ingerat. Vestra arma ò Niemiricijs ansas video, sed quoniam in modum crucis dispositas, ansas pietatis dicere, non ambigo. Vos enim estis, qui iustitiam, ex qua vna virtute, viri boni appellantur, mirificè in Chijquiensem introduxistis Palatinatum. Nam Iosephus vester Nimiricius, cum à Sigismundo Augusto latam ad Boristhenem impetrasset sibi ac posteris oram, iudicia Castren. & Terrestria primus induxit, ac Iudex Chijquiens. extitit. Lego *apud Dempst.* ansam vocari, summam partem clauis seu gubernaculi nauis, quò scilicet nauis dirigitur & impellitur. Magnum profectò erat tantum clauum tenere & gubernacula iurium tractare. Ansam profectò solam decebat tantum opus, ut qui videret admiraretur, & prudentiam, & pulchritudinem virtutis. Verum funestam ex ansis crucem, si infaustam vocare nefas: in hanc obsecro pietatis conuertite ansam.

*Vos crux mundanis separet à paleis
 Vos crux horrendis separet à studiis,
 Vos crux blasphemis, separet à populis
 Vos crux Romanis, iungat & agminibus.*

DECORVM LIBERTATIS, ET
HONESTAS PATRIÆ.

M Agnum & fortem animum, hoc vno contendebat Cic: in Of-
fic: declarare. Cum scilicet persuasum haberet, aut admi-
rari, aut optari, aut expetere oportere. At eximiori com-
paratione magnus & fortis animus est, cui decor libertatis nobilis &
honestum Patriæ persuasum fuerit. Cæsar Ripa in prima parte Ge-
neologiae decorum ita delineauerat. Ponebat iuuenem pulchra &
honestâ facie, adornatum spolio Leonis, coronatum lauro, manu dex-
tra palmæ expositum quadratum gerentem, de cuius superfigura Mer-
curij plantata crucis summitate apparet, in manu verò sinistra ramum
Amarantinum cum tali Syngraphe. *Sic floruit decoro decus.* Nil
nobilius describere potuit. Decorum enim ita iunctum est honesto,
vt nec est honestum, nisi decorum, nec decorum quid, nisi honestum.
Verum vt propositi rem habeamus, nec decorum libertatis nobilis,
est sine honesto Patriæ, nec honestum Patriæ sine decoro libertatis
nobilis. Vtrumque hoc in Armis præsentibus, ac tutoribus armo-
rum Niemiricijs constanter apparuit. Nam Andreas Grzymalicius
demum Niemira cognominatus, in expeditione contra Moschos,
cum Vitoldo Mag: Duc: Lith. Principe sordidam pacem duci obla-
tam vnus rescidit, dum hoste acclamante *Mir, Mir*, hoc est, pax, pax.
Ille solus reclamauerit, *nie Mir, nie Mir*, hoc est, non pax, non pax,
& prostratus hostis, amplius bellum non tentabat. En decorum li-
bertatis nobilis, en honestum Patriæ. Quid de Nicolao refferam
Dapifero Mag: Duc: Lithuaniae, qui forti pectore Scythas ultra Stu-
ckum reprællerat, cui & Alexander Rex villas Kamionkam & Plo-
skouum contulerat, ac postmodum vt armis, ita consilio insignem,
Senatoria curruli Palatinatus Podlasen. ornauerat? Verè erat vir a-
mans decorum, amplectens libertatem, magnificiens honestum Pa-
triæ. Quid verò de suo germano Andrea refferam? Fama dicet. Inco-
la magnus Chijouien. oræ, cognomine iam à fortuna allato, Niemi-
ra vocitatus, viginti Leucis ultra Chijouiam Scythas persequendo,
octo Millia prostrauit, & Clizaniceñ. agrum viginti quatuor Millia
hostium confecit. Sic floruit decoro decus; Quapropter duplici or-
natu illorum virtus & amor in Patriam adhonestatur. Lilijs seu Ar-
mis Gozdaua, & ansis. Illis quidem dum in Plocensi Palatinatu, & Po-
dlasensi postmodum, virtutis specimina exercebant. His autem cum
ad oram Boristheneam, munificentia Regum, ac millicies protestato in
hostes pectore, & in patriam amore, incolæ Chijouien. essent. Vnde

Grzymali-

Grzymaliciorum cognomine seposito, Niemiræ cognomen assumpserunt. Item ansas oræ nimirum sibi collocatæ, præcipua signa. In hoc igitur obsecro mihi gratificate:

Imitare mores

*Iusti genitoris. Hæc enim liberis est gloria
Pulcherrima: si quis bonis parentibus natus,
Moribus eos similibus referat, & patrisset.*

CONIVNCTIO FOELIX.

MOdificari Planetarum asperitatem, Iouis benigno Planeta, Astrologi perhibent. Theologi verò omnem seueriorem conjunctionem, si in modum salutaris crucis fiat, in amoeniorem commutari, perhibent. *Vnde D. Aug. Epist. 4.* Crux contra vitiorum oppugnationes est adiutorium. *Et Damasc.* Crux est omnium malorum auersio, omnium bonorum datrix. Ansas vestras in figuram crucis junctas, conjunctionem fælicem in vobis prælagire video, Fortitudinis scilicet & Prudentiæ. Talem namq; conjunctionem in domo Nimiericiorum vidistis, talem & in modernis contemplamini. Talem porrexerunt Stephano Succamerario Chijou. majores, talem ille multo exercitio & peregrinatione adeptus, reliquit Georgio, qui Belgium armorum & literarum singularem, (modo palæ) stratu peragrando: magna indicia ingenij in discursu ad lucem exposito, de bello Moscho-uitico Anno 1632. demonstravit. Maximam verò spem fortitudinis, contra Abasibasium numerosa manu aduolando, omnibus reliquit. Quapropter sine inuidia, de tam fælici conjunctione Astrologus Nicolaus Zorawsky sub armis subnotauit.

*Difficile ex ferro ut possunt disrumpere ansæ
Quas junctim inter se vincula stricta tenent.
Sic tua Prisca domus Niemirycz firma manebit,
Quam cum Marte simul juncto Minerua tenet.*

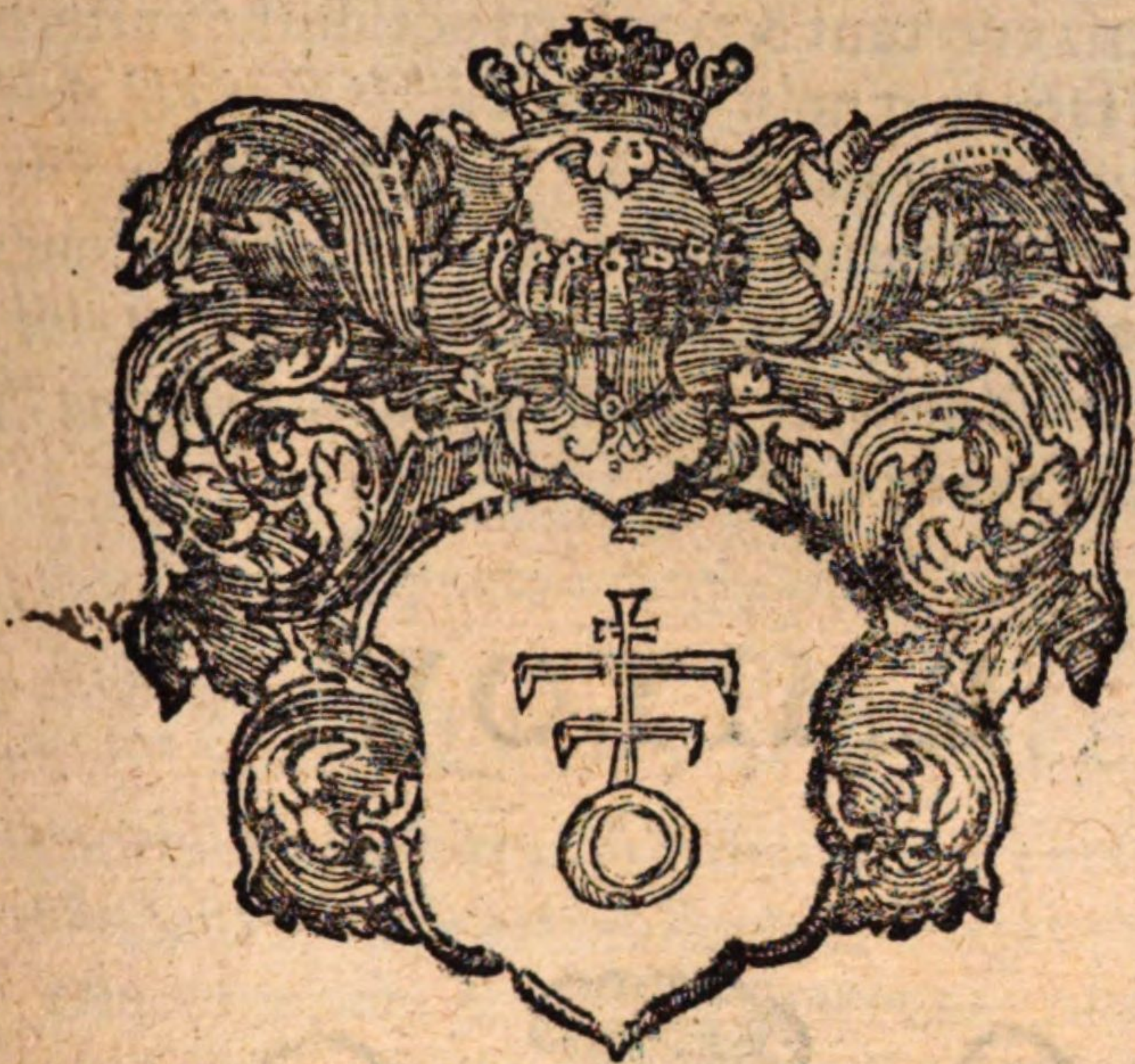
FAMILIA ANSARVM.

GRzimała de Dabsko & Dari, armorum Gozdawa in Plocensi Palatinatu. Andreas in expeditione contra Moschos cum Vitoldo, dum Moschus pacem petit, dicendo: Mir, hoc est, pax. Ille exclamauit, Nie mir, hoc est, non pax, prius experiamur vires, fortunam, æquum & justum, tunc pacem vocemus. Inito bello fusus & dispersus fuit Moschus. Et exinde vocitatus fuit Grzimalius, Niemira. Nicolaus germanus Andrea Castell. Trocen. qui primus fuit ut Casimirus Princeps Polonia,

nia, Dux Mag: Lituania inauguratus esset. Reliquit Nicolaum Scytharum expugnatorem & ad Slucko illorum stragem. Huic Alex. Serenissimus concessit villas Kamionkę & Płoskow. Et quoniam in Marte & fidelitate in Regem proficit, addit Rex pro meritis, in Mielnicensi districtu & Drohiten. plurimas possessiones. Et ex Dapifera M. D. L. Palatinum Podlasia praeficit.

Niemiera, Nicolaus filius dicti Nicolai, qui primam aetatem in curia semper Aug. Imperat. Maximiliani tam virtuose peregit, ut milites creare in sua familia auctoritatem acciperet. Quem Sigismundus Primus Rex motus ingenij grauitate & ad Martem agili aptitudine, Marschalcum M. D. L. nominauit. Zbigneus filius illius, moribus & animi praestantia celebris, cui Ilinicz Palat. Smoleń. qui unam filiam Chodkieuicio, alteram Wolscio, tertiam Duci in Czartorysko in matrimonium dederat, illi ultimam filiam connubio detulit. Eius filius Stanislaus, filiam Petri Firlei Palat. Russia coniugem habuit. Andreas alter filius Nicolai Castell. Trocen. in Russia dum acquirit, ad Chiuuiam bona ibi sine addito, Niemiera vocabatur. Hunc Sigismundus primus, dum Palat. Chiuuiæ praeficit, octo millia Scytharum, viginti leucis ultra Chiuuiam, peremit. Et in Olsanicensibus campis, viginti quatuor millia eorum fudit, occidit. Iosephus Niemiercz, hic a Sigismundo Augusto Ducatum Czerniechouien. ad Boristhenem accepit, & iudicia Castren. seu Nobilium, cura propria Chiuuiam impetrauit, atq; primus ibidem Iudex fuit. Stephanus nepos Iosephi postquam cum literis militarem in Dania, Anglia, Italia, Germania exercuisset, Cubicularius Regius primum, post deputatus Iudiciorum Tribunaliciorum ex Volchinia, demum Succamerarius Chiuuiæ diligens & solers extitit. Reliquit Georgium Dominum in Czerniechow, qui iuuentutem in Belgio armorum & litterarum singularem in toto orbe palastram exercuit, illam quoq; discursu de bello Moschouitico edito celeberrimam demonstrauit. Peraetis litterarum & armorum exercitiis, perlucens ingenio in dicendis sententiis in Tribunali atq; in Comitibus Regni, magnam spem de se Patria reliquit, quam etiam bellando contra rebelles Cosacos ad Hornostaipole, mirifice coram ducibus exercituum, concipiendam demonstrauit. Adauget spem & suus germanus qui educatione & nobilitate par progenitoribus suis esse cupit.

K L I N S K I.

D E L I N E A T I O.

SVNT ansæ ferreæ duæ sub cruce positæ, crux autem figitur in Sphera mundi.

O R I G O.

Historiæ nil de illis retulerunt, sed puto quod in Prouinciâ exteram munitos fortiter vt ansæ in se sunt ferreæ, hostes deduxerit fæliciter Principem. Vnde orbis in signum Piræ: crux fælicitatis: ansæ firmitatis conceduntur.

C R V X P R O T E C T I O F I R M A.

Galeam qui sibi in Symbolum sumpserant, præcipuè clausam clathris inscribebant illi. Adimo lucem & vulnera. Sed si galeæ militari hæc dignitas conuenit, nobilius me hercule conueniet Christianæ cruci. Ademit namq; hostibus lucem, & obtenebrauit visum in Christianorum gloriam licet in cælis apparuerat Constantini Magni tempore. Ademit & vulnera, nam crux est gloria orbis terra-

*Crux hostibus
adimit lucem,
& visum ob-
tenebras.*

*Cruce gloria
orbis terrarū.
Vna Salus.*

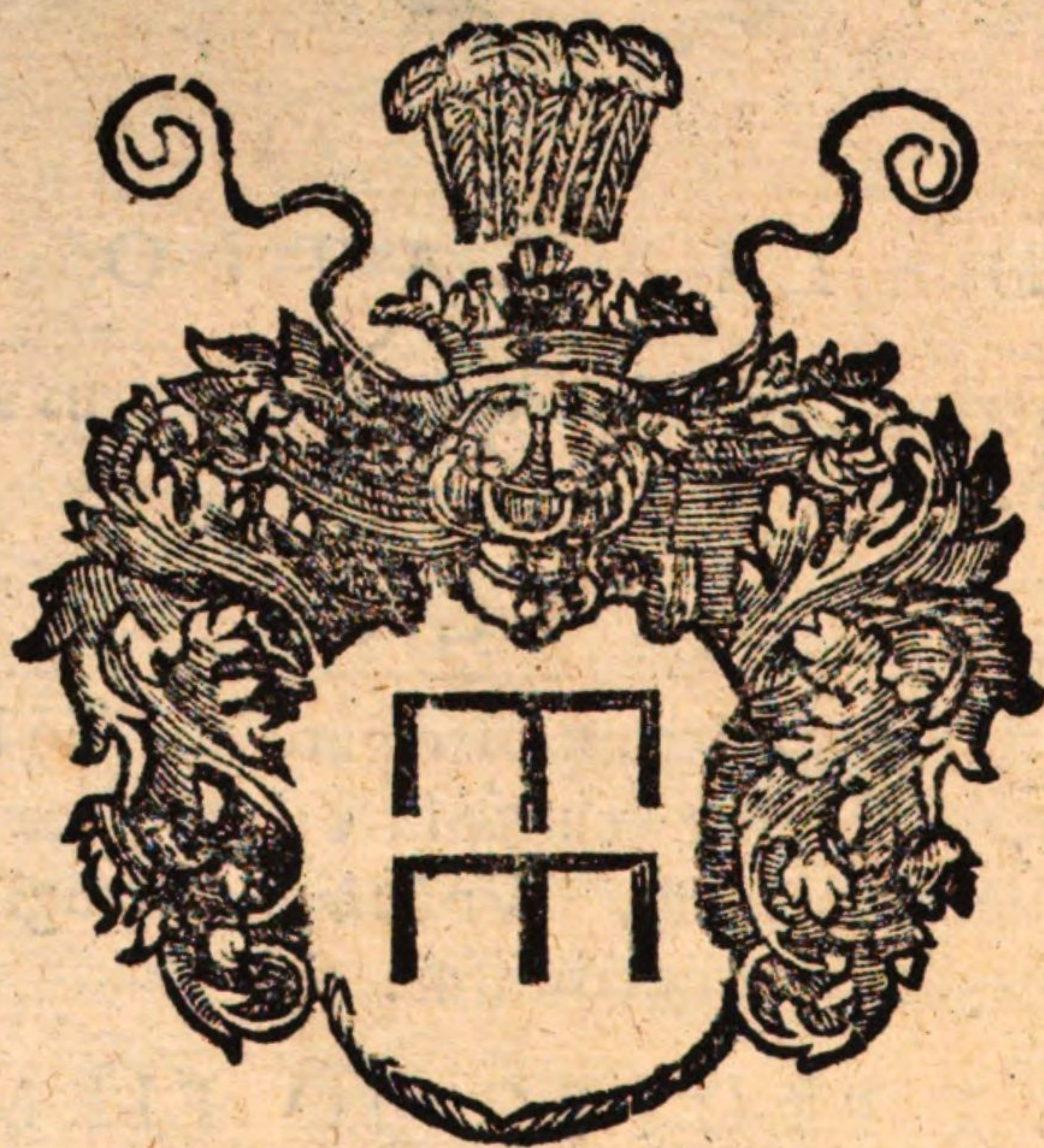
*Profectio fir-
ma.*

*Nobiles ex
virtute sunt
verè nobiles.*

rum. Sanctus Carolus Boromæus Cardinal. adscripserat ceruo tale lemma: *Vna salus*. Insinuabat ut existimo, quod ceruo aduersus venena anguium sit fons vna salus. Ita namq; Psal. *Sicut ceruus ad fontes aquarum*. At Christianis ipsa crux vnà est salus & ipsa protectio firma. Vnde Isa. *Haurietis de fontibus Saluatoris*. Hæc crux fortunam salutarem, hæc firmitatem roboris, hæc anlas infractas, contulit & Klinscijs, ideò cuneos hostium facilè transeunt hostem, virtute & gloria spoliant, castra aduersa euertunt & trophæis potiuntur æuiternis. Hoc igitur medio verè facti sunt nobiles Klinscij. Nam & Aristoteles Polit: lib. 4. ita de verè nobilibus reliquit. Verè nobiles ex virtute, ubiq; sunt nobiles; qui verò tantum ex genere, domi solùm sunt nobiles.

Familiam horum gentilicium Palat: Chiiouiensis nouit, ex quibus Daniel Kliniski miles ad vitæ tempora in Filandia, Valachia, & Cecora, ut Epitaph. eius in Pawotocz refert.

KMITOW.

DELINEATIO.

SVNT vexilla bellica duo coloris albi nigris lineis distincta in extremitatibus & medio. Supponitur autem vexillum vexillo. Super galeam verò sunt quinque pennæ Strutij.

ORIGO,

O R I G O.

A Ducibus Russiæ strenuo militi collata fuerunt, eò quod hostibus aduersis, signa bellica Marte furente, & vexilla ademeral; quò nedum confusus hostis, sed etiam victus succubuerat. Crediderim quod militi armorum talium merenti, cognomen fuerit Vorona, nam primitus ante denominationem Kmitarum, Voronouicios lego, vnde apertè colligitur quod deductum cognomen fuerit à Vorona. Confirmat dictum, quia in Russia & militi Russo, concessa fuerunt. In Podolia primitus, postmodum in Chijou: Palat: bona possederunt. Diuersi igitur erant Kmitæ isti ab illis in Polonia, quocirca & diuersa arma deferrunt, & cognomen ipsum hoc indicabit, dùm Kmitas Czarnobilscios legis, Augusto namque sceptratenente & moderante pro bonis in Podolia hæreditarijs, Castrum Czarnobil per commutationem acceperant.

Diuerſi Kmitæ.

Caſtri Czarnobyla commutatio.

NEC MARS QUIDEM REPPELLEET.

IN Romanorum bellicis vexillis si draco fuisset vel Elephas, cohortem fortissimam necesse erat inspicere, quapropter vexillum purpureum Draconis fuit, & milites Draconarij nuncupati, *Alexan. ab Alex. lib. 4. Cap. 2.* Arma Kmitarum Czarnobileñ. dùm video, non aliud suspicari licet, quàm viros fortes in bello victores triumphatores Dues, quorum scilicet audaciam, fortitudinem, robur in hostes nec Mars ipse retrusit. Iustitia nam ipsa cum illis pugnavit. *De qua quondam Propert. 4. Eleg. 6.*

Draconarij milites.

Frangit & attolit vires in milite causa

Quæ nisi iusta subest, excutit arma pudor.

Quonam pacto acquisita fuerint arma, demonstrat origo: quo autem pacto posterius tuerentur arma sua, historiæ referunt, ubiq; autem iustitia pugnant. Refert *Petra Sancta in Symbolis*, quod ex victoria non recedunt, nisi victores Mustella & Rhynoceros, sed mustella dùm contra bufonem procedit, in ore ramum rutæ defert, & sic vincit hostem, Rhynoceros verò nescit, de acie reuerti nisi victor. Quapropter hæc duo animalia in signa certa fortitudinis suæ domus Medicea & Duces Hetruriæ assumpserant, Franciscus Mustellam, *Alexan.* Rhynoceronem. Tam Illustri familiæ Kmitorum victrici hostium fortitudine & iustitia, non conuenit minora tribuere, nisi nec Mars reprimet. Iagelloni namque dùm vires & omnia Chrechorius Woronouius consecrauit, filius eius exercituum Dux Suidrigellonis remansit, qui ex septem filijs dùm Matwieum, seù Matthæum for-

tem & foelicem virum in Podolia dexteritate & ingenio Kmitæ Polonico parem habuit, à Ruthenis Kmita Ruthenicus appellatus fuit. Hic dum magna contra hostes vita & fortitudine molitus fuit Capit. Vinnicen. accepit, & à Casimiro Chijouien. Palat. collatam habuit, sed morte Casimiri retardatus fuit. Post cladem verò Ducis Perecopsc. Mingerei ad Cerkasiam ab Alexandro Rege Capitaneatum Czerncen. & Lubecen. habuit, qui demùm in Moschouia captiuus occubuit, reliquit filios Capitan. Ourucen. & Ducem exercituum Chijou. & Cerkasiorum. Quid vobis referam de Philone Kmita Palatino Smolensensi, Capitaneo Orsaciensi, quem satis historiæ amplissimè commemorant? *Stricou. lib. 25. cap. 2. Sarnic. Bielsc.* Vnicum hoc de illo referram. *Vbiq; foelix ductor.* Quam benè Lucianus:

Ductorq; placebit,

*Qui non precipiti rapiet simul omnia casu
Sed qui maturo velleta, vel aspera rerum
Consilio momenta regens, nec tristibus impar
Nec pro successu tumidus, spatiumq; morandi,
Vincendiq; modum mutatis noscet habenis.*

PIETATIS DOCUMENTVM.

Seruire Principi, est summa prosperitas.

Patria, est eximia pietas.

Vexilla bellica, sunt pietatis documenta.

QViscunq; ille fuerit, qui distinctionem inter seruire Principi & Patriæ posuit, non quæro, sed distinctionem amplector. Seruire inquit Principi, est summa prosperitas: seruire verò Patriæ, est eximia pietas. Pietatis ejusmodi documentum vexilla bellica assero. An non summa pietas est, ut vbiq; vexillum militare conduxerit, ibidem & tota legio concurrat? Sit rapidissimum flumen, sit tormentorum bellicorum congeries, sit copia occisorum, sit vallus impenetrabilis, si ibi vexillum sese conuertit, citò conuertit & miles, & ultro ac piè pro Patria moritur & cadit. Sydus quoddam est Crater, qui inter defectiones majorum syderum & ecclipses oritur, ita pietas militis in patriam inter pericula vitæ, & extrema fortunarum tantummodo apparet. Quapropter vexilla bellica pietatis maximè documenta fuisse & esse censentur: & eò potissimum, quia non suscipiuntur bella ab optimo ciue nisi pro fide & salute, ut dicebat *Salustius lib. 4. de Repub.* Vexilla in armis habeo, quæ nedum militaria sunt, sed etiam vexilla Ecclesiæ in se lineis nigrescentibus repræsentant, quocirca aliqui & cruces illis apposuerunt, ideò documenta pietatis nominabo. Sed præcipuè hoc me mouet in hac Illustri familia Kmitorum, quod veritate cognita Dei, Schismata & irreptos errores fide, rejecerint, & ad fidem Catholicam Romanam & Ecclesiam humilem ceruicem reddiderint,

& quo -

& quoniam ardor crescens in corde Spiritus Domini semper operatur perfectiora, erigere Ecclesias Catholicas, Xenodochia ædificare instituerunt. Carol. V. Imperator assumpserat pro symbolo Solem in signo Zodiaci ascendentem, qui dùm in summa altitudine circuli adhuc non reperiabatur, subscripsit ei: Nondum in auge. Magna equidem res est, citò recedere ab errore, nam paruus error in principio, magnus est in fine. Sed major perfectio est, promouere virtutem nedum in semetipso, sed etiam in alio. Promouerunt Kmitones fidem & virtutem, in se & in alio. Nam inter Moschos & rebelles fidei Cosacos edificarunt Ecclesias, construxerunt Monasteria Czarnobilensia; fundarunt & in numero sacerdotes & religiosos, bibliothecas, lecturas Philosophicas & Theologicas prouiderunt, sed hoc nondum in auge. Concesserunt promotionem Monasterij ac perpetuam tutoriam pijs & potentibus Sapietichis, Leoni Palat. Vilnen. & Supremo Præfecto exercituum M. D. Lit. atq; illius Successoribus legitimis. Iam igitur in auge. Construunt, ædificant, erigunt Ecclesiam ex firmo lapide, adornant eximio splendore altaria, addunt non minuunt Sacrificia & prouentus, vt honos maiestatis diuinæ sanctificari dignaretur in sempiternum. Iam igitur est in auge. Sit in auge coelesti Fundatrix nostra Illustrissima Palatinida Smolensceñ. Lucæ Sapietcha mariti dignissimi Coniunx. Sit in auge perfectionis Casimirus Sapietcha tutor, promotor, auctor. Sit in auge Kmitarum derelicta posteritas donec bellica dignitas florebit.

Ardor Spiritus Domini operatur perfectiora.

Paruus error in principio magnus est, in fine maior perfectio.

Per Kmitas edificata Ecclesia inter Moschos & Cosacos.

Constructio Monasteriorum Czarnoby.

Fundatio Sacerdotum & Religiosorum.

Provisio bibliothecarum, Lecturarum, Philosophicarum & Theologicarum.

Sapietichis concessa promotio & tutoria.

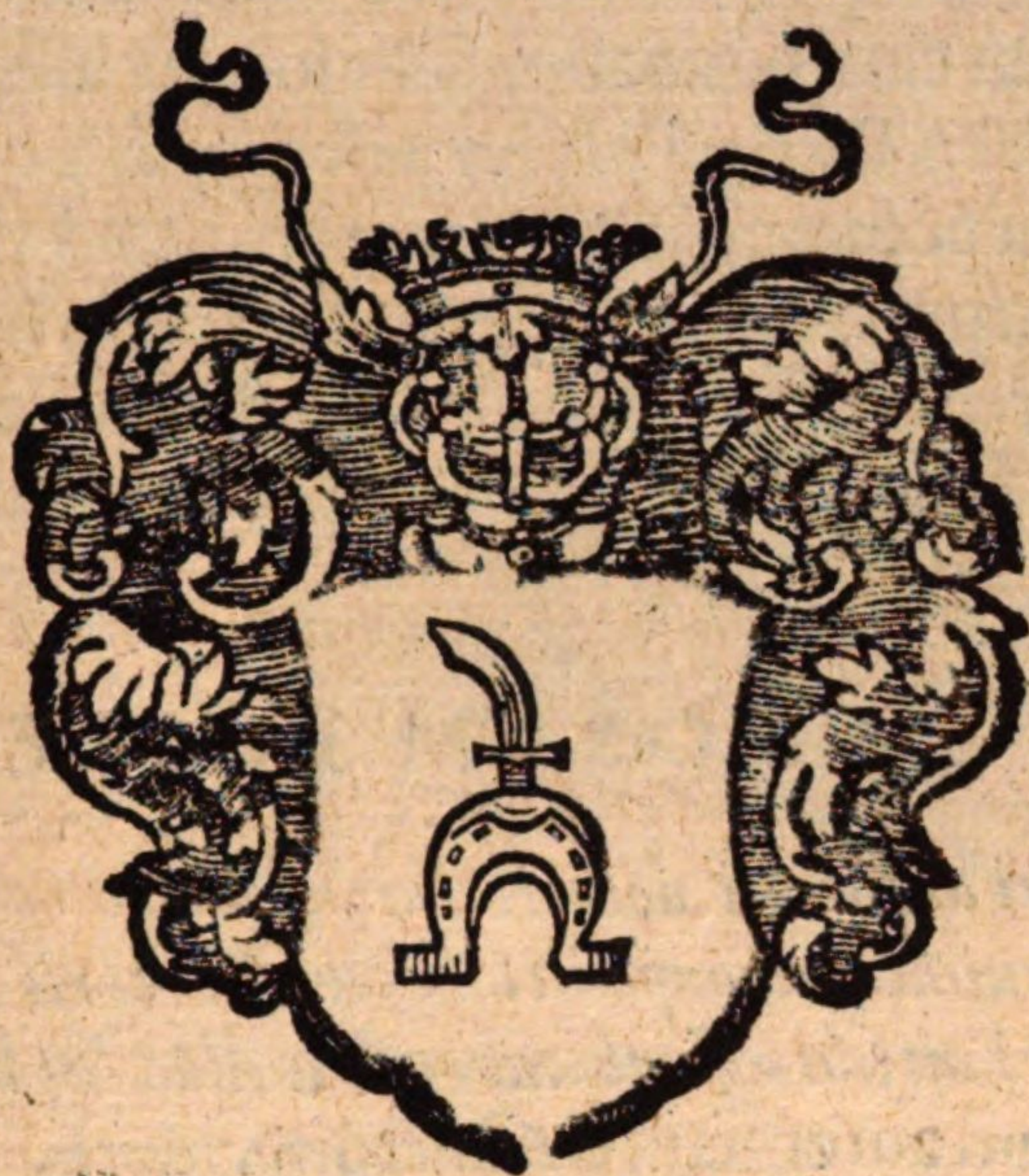
LINEA FAMILIÆ KMITARVM IN RVSSIA.

WOrona qui ex Podolia transtulit domicilium suum in Volhiniam ob crebras incursiones Scythicas in Podoliam. Chrechorius Woronowicz filius eius N. filius Chrechorij transijt in Lituaniam ubi Vladislao Iagiello obsequia consecrauit, atq; ibidem conjugium cum mansione elegit. Alexander eius filius in militari exercitatissimus, apud Suidrigailum exercituum Præfectus. Missus in Braclaiuen. oram in Podoliam Vinniciam erexit, ibiq; primus Capitan. Reliquit filios septem. Matthæus seu Matuius filius eius, magnus in re militari, qui primus vocatus fuit Kmita Capitaneus Vinnicen. à Casimiro collatum Palat. Chijouien. habuit, sed res præcisa morte Regis. Mingiereum Ducem Perepkopscen. inuasorem confinium Regni ad Chijouiam fortiter repressit ad Circassiam. Huic pro meritis Alexander Rex Sreniſſ. Palatinatum & Capitaneatum Czerniechou. & Lubecen. contulit. Moschorum Imperator ruptis fœderibus, dum Seueriæ Nouogrodum, Starodubum, Branscum &c. inuasit, Czernichouiam, & Lubecum obsedit,

ubi pugnans Matthæum deuicit, & captiuum reduxit. Moritur in Moschouia. Christophorus Matthæi filius, Capitaneus Ourucensis, strenuus pugnator. Semion Kmita Matthæi filius, Præfectus exercituum in Chijouia & Cercasi Cosacorum, strages Tartarorum, alter Anibal Carthaginensium fuit.

Woronowicij a Woronowice postmodum nuncupati. Georgius sic vocabatur patruus Philonis Kmitæ, nam Ruthenorum iste usus fuerat, ut si quæ recesserint ab aliquo bona, ab illis non denominabatur, quare unus Woronowicki, alter Kmitæ nomine vocabatur. Philon Kmita, qui postmodum ob commutationem bonorum hereditariorum, in Podolia pro Regalibus, in Palatinatu Chiuouien. Czarnobyl, cum Serenissimo Rege Sigis. Augusto, Czarnobilski Kmita etiam in priuilegio, denominatus fuit. Dum Capitaneus in Ostrze fuerat, Trecentis suis Moschorum duo millia ad Ostrze fudit 1552. Iterum ad Chiuouiam plurimos occidit, dispersit. Tertio eademmet septimana, ad Chiuouiam duo millia Moschorum, sexcentis quadraginta suis, cum Duce illorum Kniazio Miecescio deuicit. Et cum à Duce in Ostrog auxiliaribus copiis adiutus fuit, totam Seueriam ad Starodubum depopulauit, & ad Pocopow hostes fudit, Ducem illorum Kniazium Wolk occidit, Ciemkinum in captiuitatem accepit, cum octodecim aulicis, & ducentis militibus. Ad Orsam stratagemate celebri deuicit Moschos: nam cum ad Vle Nicol. Radziuil. cum Ioannes Chodkieuius Castellanus Vilnensis, 25. millia Moschorum fudit, & Kmitæ registrum occisorum ad Orsam contra nouum exercitum Moschorum expectantem misit, ille literis conscriptis, quasi significando quod auxiliares copiae jam ex Regno veniunt, & occisorum registrum in Dburowno transmisit, ceperunt virum cum litteris Moschi, quibus lectis aufugerunt, quos Kmita insequendo debellauit. Plurima ipsius indicia bellica referunt historiae, cum Lesniouolscio Ioan. Chodkieuicz istius Kmitæ, ut Paproc. in stemmatibus fol. 670. & in Nido virtutum 1183. Quapropter ut tanta merita in patriam, viri inuicti fortitudine sint premiata, Capitaneus Orsanensis, & Palatinus Smolenscensis, illi à Regibus collata fuerunt. Reliquit filiam Sophiam, conjugem Lucae Sapiecha, matronam pientissimam, fundatricem Xenodochiorum & Conuentus Ordinis Prædicatorum in Czarnobil munificentissimam, cui Dominus unà cum suo marito & filio demortuis, concedat misericors lucem perpetuam.

KOILENCZIK ALIAS ZDAN.

D E L I N E A T I O.

Solea disposita admodum Pobog sursum latitudine, in summitate habet frameam nudam eleuatam in campo cæruleo.

O R I G O.

Aducibus Russiæ concessa militi in bello Scythico, dum hostem adoriretur vibrata framea, ipsorumq; exercitus ducem vitâ priuasset.

TVTOR PATRIÆ POLONÆ.

Gladius acutus, & ferro non molliter subductus equus, præstantia sunt arma Polonis, neq; gladius ideò tantum illis dilectus, quod plurimus ex omnibus armis illius sit vsus in bello: sed quia famam eburneam antiquitus cum Sarmatis gladio acquisitam nolunt reducere in plumbeam vaginam, sed ex eburnea pretiosiores efformare. Et quoniam Sarmatæ gladio & equis ad montes glacies & saxa ferro exasperatis, pugnabant, & subsequens de gente progenies, gladium & soleas equi in prima & fælicia victoriæ signa conseruant & amant. Cui igitur concessa sunt hæc arma, solea & gladius, verus tutor Patriæ non dicere dubito fuit. Cùm Darius vaginam acinacis Persico

Gladius & solea præstantia arma Polonis.

Sarmatæ gladio & equis pugnabant.

Hæc arma cui sunt concessa.

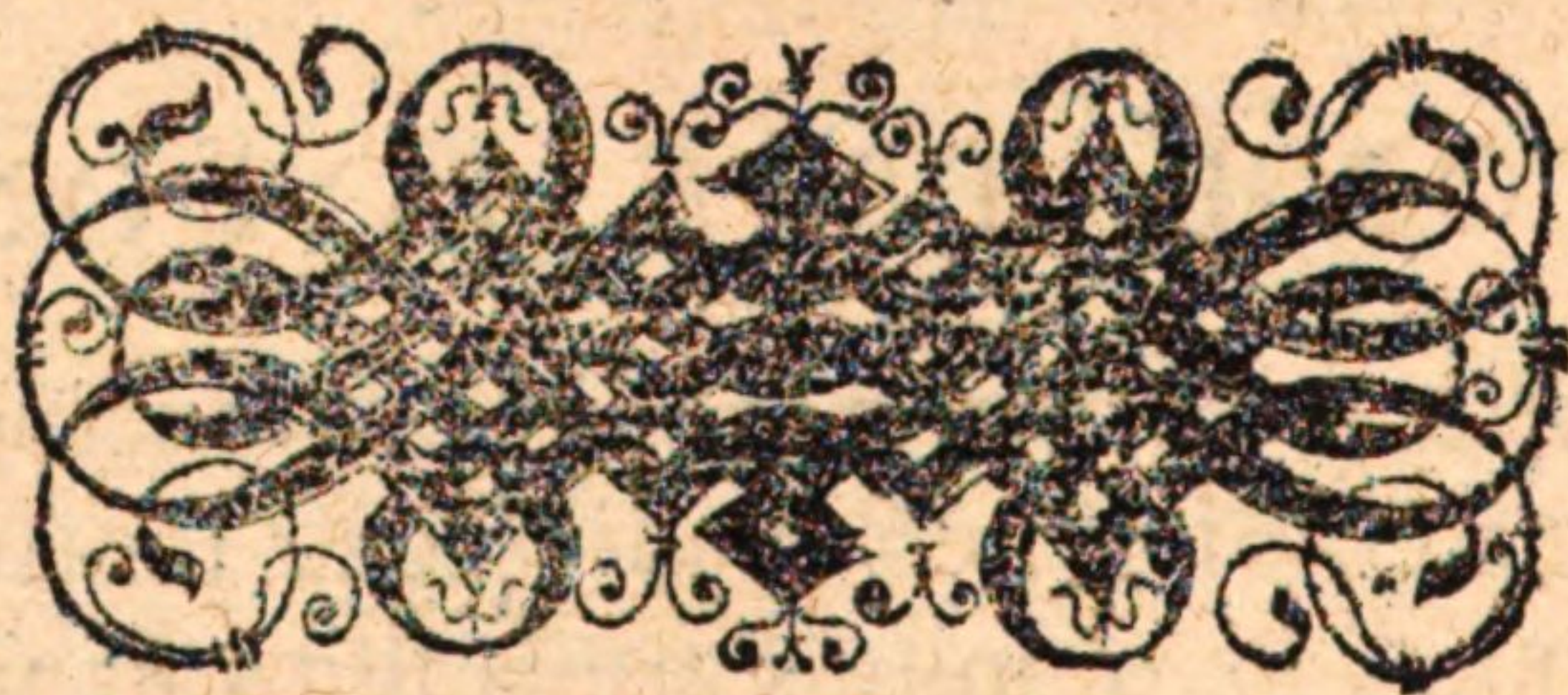
sico ornatu conspicuam semper haberet, ignoro, quo delectu eam ornatu Græcanico communiri iussit, quod ut viderunt Chaldæi & interpretes rerum futurorum, dixerunt: Imperium quod Darius obtinet, in Græcorum jus venturum. Ex aduentitio vsu adornati gladij, quod potestatis Regiæ signum erat, ominati sunt aduersa & Regno periculosa. Quodsi ita rectum erat, ominabor fæliciora ex insignijs his soleæ & gladio, nempè tutamen Patriæ Polonæ à domo hac, quorum hæc sunt arma, tùm quod sunt communia Regno, tùm quod sint certa indicia victoriarum Polonarum, tùm deniq; quod præsidia singularia Regni. Hoc igitur vnicum reuoluite animo. Quod seruire Principibus est magna prosperitas, seruire Patriæ eximia pietas, seruire Deo summa fælicitas.

FAMILIA ARMORVM KOILENCZIK.

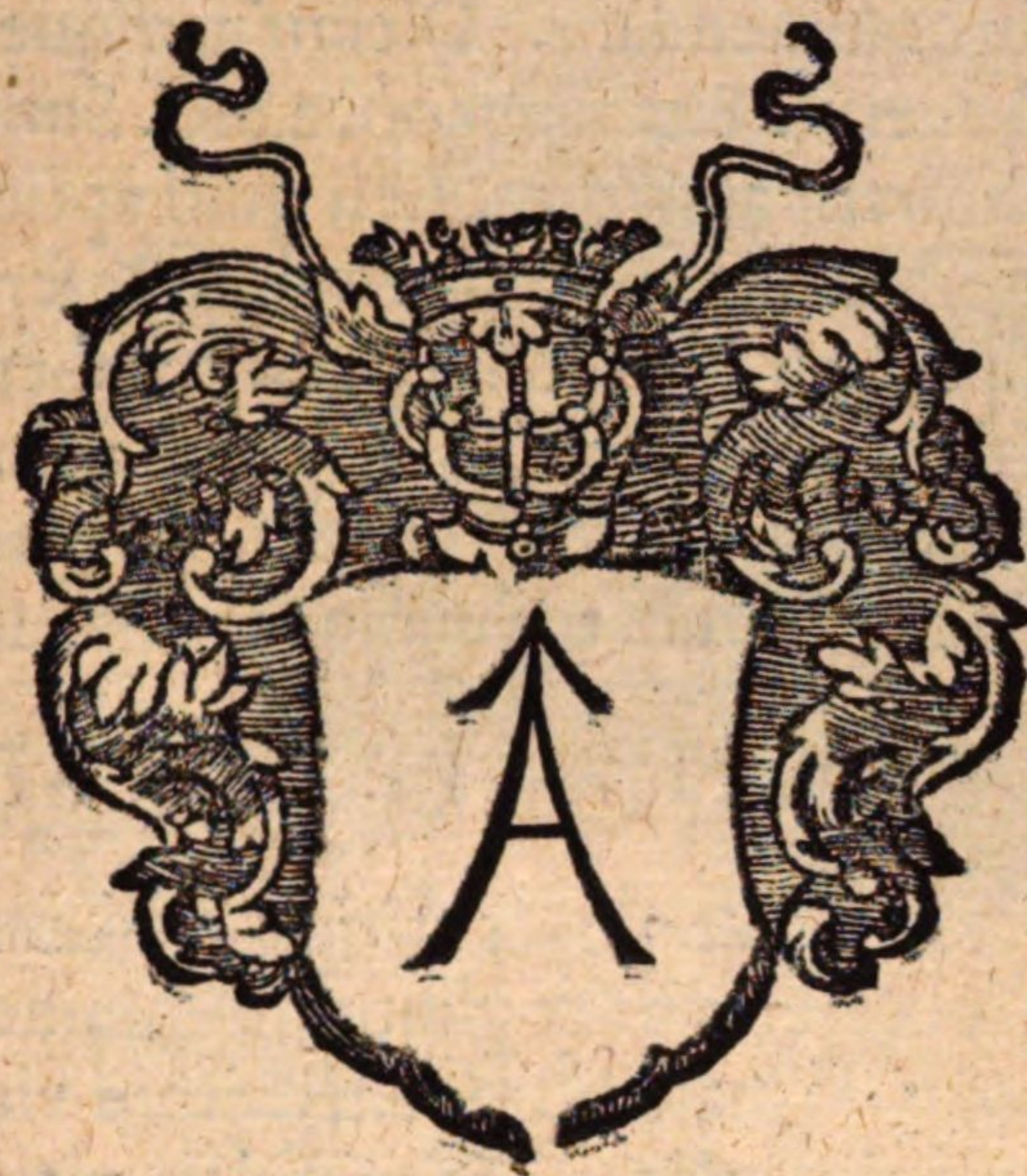
K Oilenscij militari dignitati dediti.

Zdanus bellator eximius in expeditione cum Tartaris Anno 1577. occubuit. Quam benè jam sibi ascribendum erit illud Sophoclis: Nunquam appellato magnum antequam defunctum videris. Hic vir magnus fuerat intellectu, gloria & genere. Prolem masculam non reliquit, fæmineam Malinscio conjugem obtulit.

Kozinscij similia arma deferunt. Chrechorius Kozinski Vexillifer Volhinie miles exercitatus. Iuanus eius frater honoratus vir. Tichnus & Michaël militia dediti. Haurilius in bello Socaliensi occubuit. Eorum posteritas honesta, & Patriæ utilia moribus & amore testificantur.

KOLODINSKICH.

DELINEATIO.

Sunt arma quæ literam primam Alphabeti majusculam exprimunt, & in vertice armorum appenditur quasi accentus circumflexi nota. Iterantur autem omnes lineæ seu tracturæ armorum. Campus existimo albus, arma coloris nigri.

*Litera prima
alphabeti ex-
pressa maius-
cula, in ver-
tice nota ac-
centus cir-
cumflexi.*

ORIGO.

Aducibus Russiæ collata fuerunt, vt Scriptores tradunt, vel quod peritus in literis Græcis, Ruthenis, & Latinis fuisset, quibus litera A. est in usu: vel quod initium alicujus strenui & prosperi bellici actus illorum prædecessor acclamatus fuisset. Antiquitatem armorum ipsa arma declarant, nam multa reuolutione annorum hoc elementum literarum, tali charactere vt sunt arma exprimebatur.

*Litera A Gra-
ca Rut henis
& Latinus est
usu.*

PRETIOSA FAMA.

In nummis antiquis vbi geminum AA. vel triplicatum exaratum fuerat, apponebatur & littera F. Et erat sensus: Auro, Argento faciunto. Hoc est, fiant ex auro & argento, res namq; dignæ perpe-

*Exaratio Li-
terarum A A
& F. in num-
mis quid si-
gnificabant*

F f f

tua

Actus fortissimi Imperatorum non soluta in aere, sed etiam in auro & argento exarandi. Insignes commendatur Kotodinscorum fama. Littera Alphabeti A. sedem habet in barathro pectoris.

tua laude, & Imperatorum actus fortissimi & perpetui, nedum in aere, sed etiam in argento & auro exarabant & sculpebant. Geminata est littera vestra in armis, dicerem, quod facta majorum vestrorum digna in auro & argento fieri repræsentant. Dignius enim nil est quàm merita præmiare. Sed altiora dicam. Ferunt famam vestram pretiosam & nobilitati Regnorum commendant. Dicunt namque. Sunt Atlantes Augusti. Sunt acierum acerui. Sunt amicorum amici. Sunt aduersariorum Agelastus. Sunt affabilitatis amatores. Et si quid optimi cogitare & legere in hac prima literarum tabula poteris, lege & scribe, ut verum & stabile. A littera Alphabeti in pronunciatione habet sedem in barathro pectoris, quod si cognoscere vellis, admoue palmam ad pectus in ipsa enunciatione, & trepidare illam senties. Ita de his quicquid dixeris boni, ex armis, in pectore illorum tua manu apposita senties.

CLEMENTIÆ PARENTES.

Insignum clementiæ, antiqui damnatis cenam lautam mittebant. Littera A apud Romanos signum erat clementiæ. Triangulus significat eum qui est Pater misericordiarum & Deus totius consolationis. Hac arma est triangulus Mathematicè considerando.

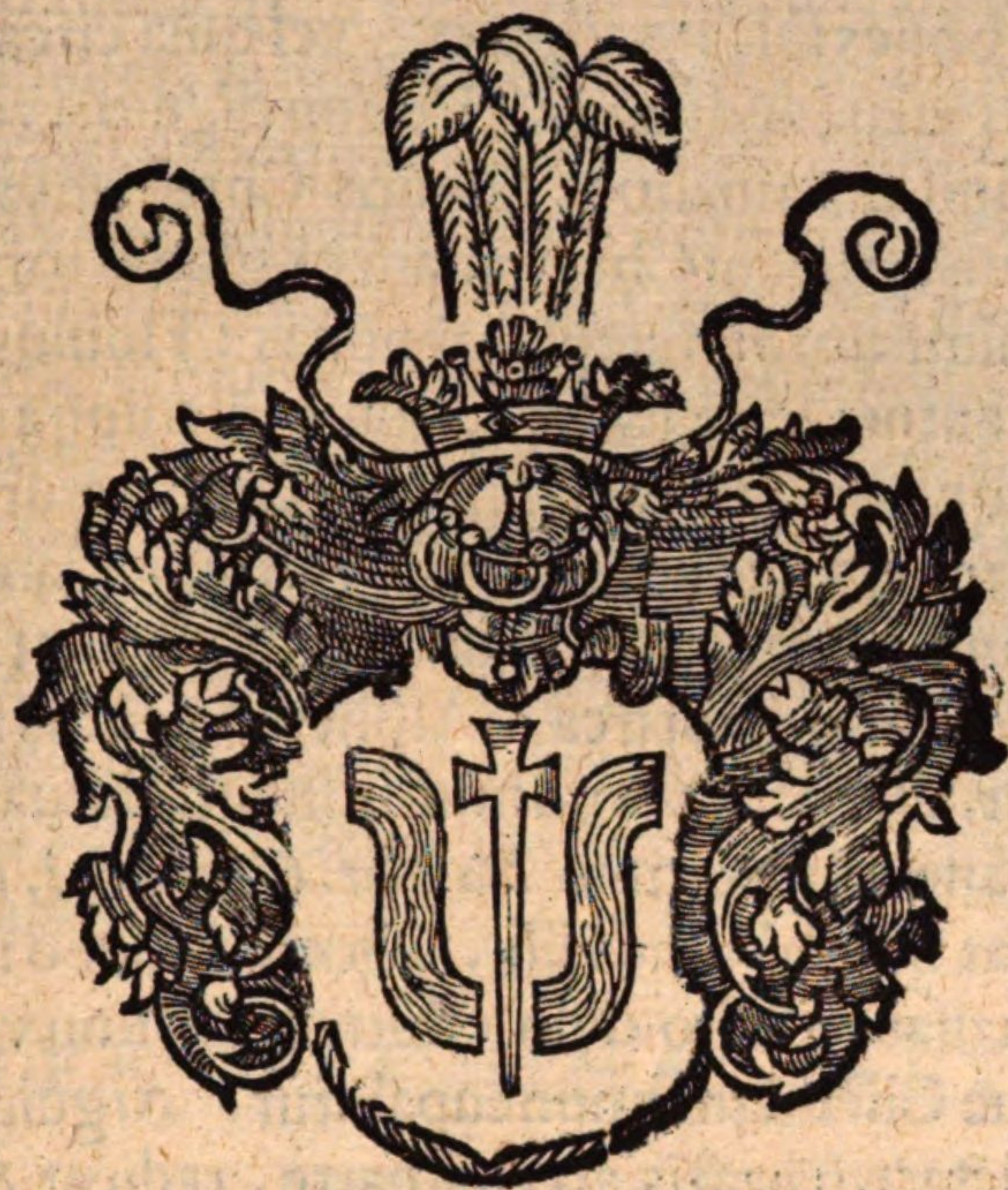
Signum clementiæ & pietatis erat antiquis, ut damnatis ad mortem lautam coenam mitterent, ne cogitatione imminentis mali perempti, & inopia victus, in maledictionem dierum vitæ & abominationem deorum suorum obuenant. Majoris clementiæ signum fuit littera A. Romanis, nam si à majori parte Senatus in tabella scripta, & in urnam secretorum demissa fuerat, objurgatus libertate donabatur. Ex armis vestris patres clementiæ vos nominabo. Moueor ad hoc non modica expositione. Triangulus qui habet tres angulos rectos, significat eum qui est Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis: nam sicut triangulus habet æquales tres angulos, vnius tamen est figuræ, ita Deus est vnius essentiæ, & trinus in personis. Arma vestra triangulus est, Mathematicè consideranti eum, sed Isoscelis dictus, vnde appositè patres clementiæ vos nominaui, hoc præfagit vobis tegumentum illud ad arma in summitate positum, hoc moniti sunt feliciter pugnantes & vincentes, ut victis sint clementes, mortuos sepeliant, vivos humanitè licet captiuos pertractent.

FAMILIA ARMORVM.

Kotodinscij in Volhinia antiqua & meritis clara familia.
Klodienscij ibidem Ducibus Russia maximè grati.
Puciatouie in Ducatu Litu. armis & honoribus florentes.

KOPASZY-

KOPASZYNA.

D E L I N E A T I O.

Sunt composita ex duobus fluminibus, inter quæ flumina, gladius ^{Fluvius cum} quassatus erectus manet. Flumina verò sunt ita disposita, ut ab ^{gladio.} una parte dextra, videatur Szrzeniawa fuisse, ab altera Druzyna. De quibus fluminibus & armis, vide arma suis locis. Flumina alba sunt. Campus rubeus. Gallea tribus pennis Strutionis adornata.

O R I G O.

Copasinae armorum cognomen Diugos. habet. Historiæ, silentio familiam tegunt. In Priuilegijs Regni circa Annum 1249. Petrasium Copasinum militem legit Paproc. An istius familie, ignoratur. Sikorscij in Podlasia, viri strenues & prudentes utebantur his armis, clari Marte & toga. Ex quibus quendam ingenio grauem, sed postmodum mente captum, Paproc. meminit, quem sorores distributis ad inuicem possessionibus, uti dilectissimum fratrem dolentes & reuerentes, ad extremum vitæ obseruabant & curabant. Concessa fuisse tempore Boleslai Audacis militi Copasino, redeunti è victoria cum quassato gladio, *Authores referunt.*

FLUVIUS CHRISTIANVS.

*Fluuij cur
Tauro similes
dicantur.*

Varia sunt cognomina fluuiorum, nec sine proprio respectu taliter appellata. Tauros fluuios Poetæ finxerunt, vel eo, quod cum impetu irrumpentes tauris similem edant mugitum, vel quia terram ceu boues sulcare apparent, vel quia circa ripas tauri mugire ob vberiora pascua audiantur. Verum digniori vocabulo fluuios vestros ò Copasini nominabo: Fluuios Christianos. Comprimunt namq; gremijs suis, crucem Christianam ex gladio formatam, ac in æra tollunt. Vt nimirum Syngraphe apponas: Fluuius Christianus.

*Flumen Al-
phei unde di-
citur.*

*Cur solus flu-
uius ad ablu-
endum Iouem
Alpheus.*

*Gladius tras-
formatus in
crucem sic
quasiuitur.*

*Sennacherib
statua inscri-
pta.
Pietas unde
discenda.*

Erat quondam cautum legibus, ne ad Iouis Olympij aram abluendam alia aqua præterquam fluminis Alpei introduceretur, *vt Porph. lib. 1. de sacrif.* Nec immerito cautum, nam vim quandam præcipuam in purgando ille fluuius creditus fuit habere, purgabat namq; maculas quas Alphos vocabant, quocirca & Alpheus vocatus fuit, cum antea Ariger vocaretur, Quapropter nonnulli fluuiio statuum & aram communem cum Diannæ erexerunt. *Ita Nat. Com. Myt. lib. 7. c. 21.* vt apparet, fluuius erat quasi diuinus illis. Dicere audebo: Fluuius vester, crucem hanc quassato gladio dum efformat, an non veriùs & nobiliùs fluuius diuinus ac Christianus nuncupabitur? Arguit namq; iste gladius vester impietatem hostis ab vna parte, radicat & figit pietatem Christianam ab altera. Non enim gladius iste est, vt Politicum Schisma, gignet Ecclesiasticum, vel Ecclesiasticum Schisma, inuehet Politicum: cum pro calamis scriptorijs, hos gladios arripiant, & armis sententias dicant hosti perfido & infideli, diffluenti vt aquæ in latum & longum Deum insinuent, & Christi ac Christianam pietatem comendent, & ita commendent, vt hostes agnoscerent & probarent. Sennacherib statuae inscriptum erat illo iubente, sed Deo cogente. In me intuens aliquis pietatem disce. Ita vestris armis subscriptum maneat. In hæc aspiciens discat Christianam pietatem. Fluuius igitur est familia vestra Christiana, & Christum deferentia victorem. Echo sit:

*O Rex per te creuerunt hæc omnia solum
Imperio superos qui regis atq; homines.*

GLADIUS GLORIÆ.

*Gladius glo-
riæ.
Gladius in
manu Scan-
debergi natu-
ralis.*

Magnum quidem signum gloriæ & gladij in manu fuit Scandeburgi Huniadis, dum vix natus præsentat in manu gladium à natura sibi formatum: sine dubio, in signum gaudij & gloriæ. Terror namq; fuit totius Othomanicæ domus. Nam nec alicui detra-

ctauit

stauit pugnam, nec hosti terga quando vertit, nec in discrimine aliquo obuentus fuit, nec quando (nisi semel sagitta leuiter) vulneratus, plusquam duo millia suo acinate occidit, *vt Paul. Iouius.* Vestra arma dum contemplor ò Kopasini, non minori signo gloriam gladij vobis augurantur. Gladius enim est, & hic quassatus, ac inter duo flumina natans, aut certè transiciens. Quatuor modis traiciuntur flumina, *Flumina quatuor modis traiciuntur.* ponte, nauibus, fluminis in plures alueos deductione, & equitatu, qui ita infringitur retractus ab equis, vt pedites transeant. Verùm communes isti sunt traiciendi flumina modi. Singularis verò est, qui flumina in gladio quassato traicit. Excutijt enim ille omnem molestiæ sensum, qui ita traicit: comprobauit & suæ nobilitatis stemma, & fortitudinis, neq; aliquam admisit maculam in gloriam suam. Talis & tam gloriosus fuit Gladius vester ò Kopasini, vnde & sanguine rubet, & acinate triumphat, & fluminibus lætatur, & in trophæum crucis erigitur, & Strutionibus decoratur. Magna est gloria vestra, quæ nullius vituperatione minuetur, omnibus laudibus honorabitur. Non sit igitur gloria vestra aurium inflatio, sed fortitudinis, pietatis, virtutis exemplar & declaratio,

INTER FLUMINA SALVS.

Ad mirabilem fontem Euripides in Bachis expresserat dicens:
*O Archeloi filia
 Veneranda virgo Dirce
 Olim tuis nam fontibus
 Iouis cepisti filium.*

Quis non diceret Ioue considerato, ac filio suo totaliter capto, salutem sibi cruce cepisse? sed cedant ficta veris. Crux ex gladio inter flumina hinc & inde mollia, erecta & firmata: verè inter flumina salus. *Inter flumina salus.* Ante quidem salus fuit gladius Patriæ: modo salus crux & gladius, salus Regni & Ecclesiæ. Vt vestro victori scribenda in triumpho gratulatoria veniant:

*Tibi Duci strenuo Kopasinio.
 Quia Regiam Aquilam protexisti.
 Quia patrios hostes prostituisti.
 Quia Senatum populumq; nostrum decorasti.
 Quia Catholicam fidem defendisti.
 Hoc immortalis gloriæ monumentum
 Non in campis, sed in animis suis
 Tui amantiissimi tibi obstrictissimi ponunt.*

*l. lachryma,
flumina salu-
tis.*

Talem vobis ò Kopasini inter flumina ponimus salutem, sed neq; hanc habeat solum, verum & illam, quam Chrysostom. Hom. 4. affert. Ait enim: *Si gloriari cupis, gloriam despice, & omnibus eris gloriosior.* Est sensus. Gloriam veram esse unde vera profluit salus, ita namq; omnium est gloriosior, si cum gloria habet salutem veram, salutem æternam. Immortalem habetis jam salutē, ac habebitis ex vestro antecessore, habebitis & æternam salutem ex successoribus. Nam nec paterna gloria vos reddit inglorios, qui ab eius vestigijs dissimilitudine non reilitis. Nec ad Deum sine fontibus lachrymarum acceditis, ad quem si quis ita accesserit, non recedit nisi quod postulauerit, acceperit. Ipse enim est qui consolatur flentes, dolentes curat, poenitentes informat, vt cognoscendo dicant. Inter flumina salus. Lego inter Romanas delitias sub statua Nymphæ in domo Iacobi Golotij ita scriptum.

Hujus Nympha loci sacri custodia fontis

Dormio: dum blandæ sentio murmur aquæ

Parce meum quisquis tangis caua marmora somnum

Rumpere: siue bibes, siue lauere tace.

Non alia de fontibus lachrymarum poenitentium dicendum erit: Nullus enim sic poenitentem turbabit rumor, licet ante bibisset peccata, & se lauisset iniquitate. Ita Echo Petri, ita gemitus Magdalenæ, ita Matthæi studia & Zachæi voces, dicunt, docent, sonant. Deuotis igitur scribite præcordijs inter flumina salus. *Oratio Deum lenit, lachryma cogit, hæc ungit, illa pungit.* Hier. super Isaiam.

COS GLADII FLVMEN.

*Rubiginis
mater.*

Q Vis diceret flumen dare id, quod ipsum nedum non habet, sed sua natura tollit? Rubiginis non acuminis est mater humiditas aquea. At non est mirandum. Fortuna sus de qua versat omnia: regalis tamen animi potentia ipsius fortunæ, sistit rotam, sed eo minus mirandum, cum flumen interdum inducit tantam potentiam ex alto. Mare rubrum dum Pharaonis exercitum demersit, aspiciente Israële, tot gladios, galeas, clauas aquis suffocatas, contra quosuis hostes aquis acuerunt gladios, & animarunt brachia. Apud Stricouium Virgo ad rippas ornata deponitur, vt quasi fugiendo hostem, impetraret ab aduersarijs ascensum in nauim, porrigunt catenam vt subducant ad littus, illa ligat ad palum nauim & tunc adcelerant hostes, & retentas naues insperate cum hoste possident. Dicite quis acuerat Lithuanorum gladios? Dicetis Naues. Virginem, ego dicam, & aquas. Gladium quassatum vestrum inter flumina video, vt acuatur, flumen requirite, mirabilis namq; acuminis ac virtutis securis fuit extractus ab aquis

*Virgo nauem
retinet.*

Prophe-

Kopaszyna.

413

Flumina pietatis.

Prophetæ Elisæi. Verùm vt citiùs acquiratis tantæ virtutis flumen, Flumen pietatis vobis propono. Codem gladij sincerè habebitis. Habet de pietate Ambros. super Beati immaculati. *Pietas est justorum tribunal, egenorum portus, miserorum suffragium, indulgentia peccatorum.* *Pietatis dignitas.*
Concludam igitur Theocriti verbis:

Iustorum soboles felix.

Infesta malorum.

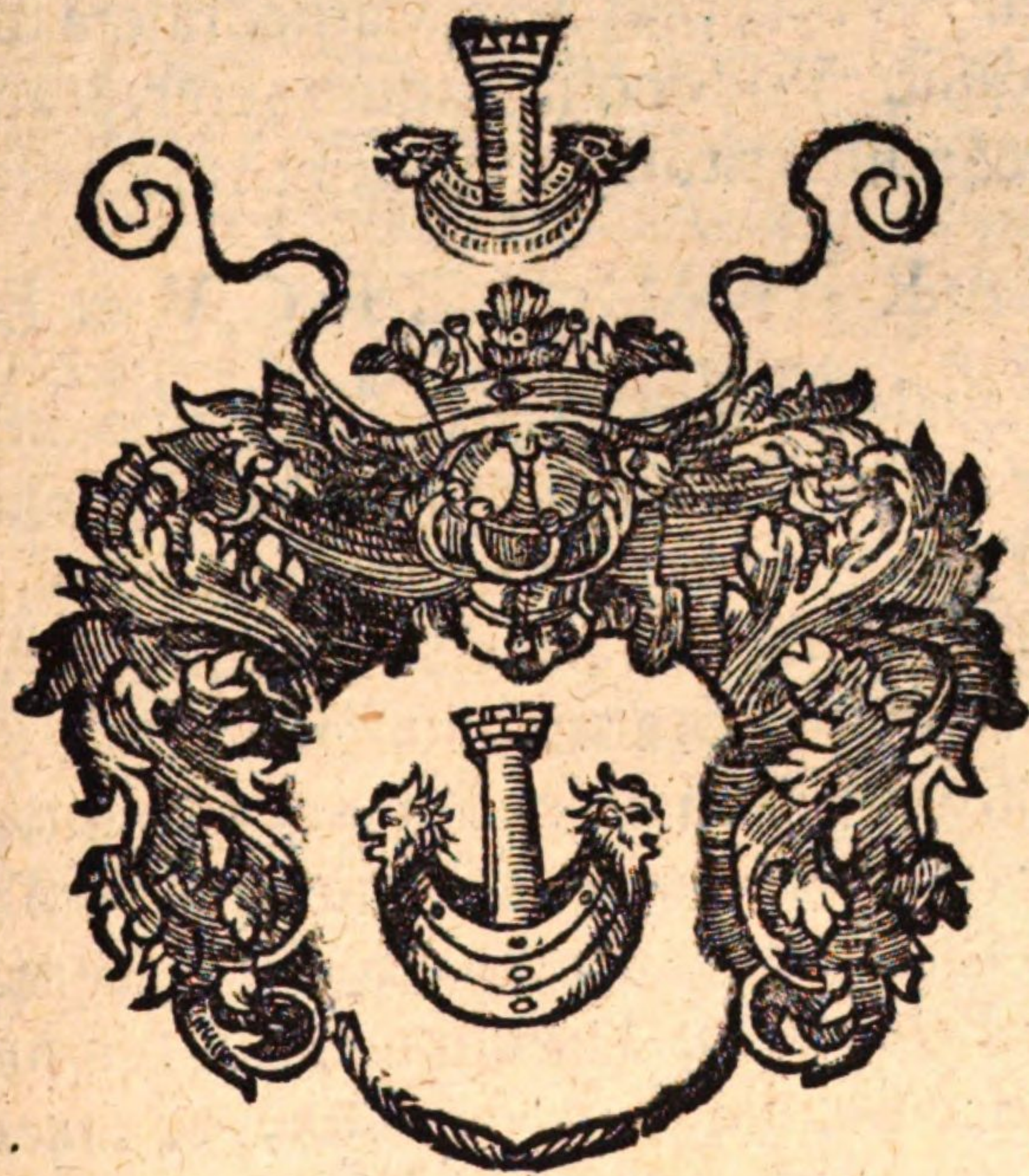
FAMILIA COPASINORVM.

COpasinius. *vide originem armorum.*

Sikorscij in Podlasia. bello excellentes.

Audiant posteri, & imitentur. Non enim refert quo quid apparatus fiat, sed quantum efficiatur, siquidem hoc speciosior victoris gloria, quo minus habet præsidij præter virtutem.

KORAB: ARCA NOË.

In Arma Korab.

*Onauis scopulos ventis superato secundis
Quæ columnen patriæ præsidiumq; vebis:*

Donec

Donec tua erit puppis erit iustumq; decusq;
 Et lex Sarmatico Sanctior Imperio.
 Diuitiis nam animosa tuis recreasq; fouesq;
 Res populi, & longas posteritatis opes.

D E L I N E A T I O.

Nauis Noë.

EST nauis Noë, ad summitatem puppis & proræ referens caput leonis, coloris flauis. Malum & vella grisea sunt, in campo rubeo. Verum modernis diebus loco mali, turrim de super dentatam ferunt, Super coronam verò, itidem eadem nauis.

O R I G O.

A Diebus Noë originem habere videntur: Vtebantur his, ut quidam alludunt Neptalius ac filij eius. Demum Lestrigon Italiæ Princeps, at cum velo & malo. *Cathalogus antiquiorem de Familia Corabitorum meminit, Anno 1120.* Ropecium seu Robertum Episcopum Wroclauien: sub Boleslao Monarcha electum, qui post modum Cracouien: Episcopus Anno 1141. ab Innocentio Secundo confirmatus fuit. Vbi & Ecclesiam Cathedralem in arce ampliauit, & ex lapide ædificauit. Vnde colligendum venit, & antiquiora multo in Regno fuisse, & multis titulis ac virtutibus claruisse.

A R M A R I V M H E R C V L E V M.

Classici bel-
lum quando.

Q Vantum nauale bellum à terrestri periculo differunt, tantum præcellere suo armario nituntur. Quod si plurimum bellum nauale periculum fouet, nobilius armarium, quam terrestre non immerito habebit. Arcam hanc & Korabum, Armarium Herculeum vocabo, ob Herculeæ arma, corda, media, & instrumenta, Romanis victoriosissimis cum defecisset modus contra Carthagineni. pugnandi equis & terra, ad Punicum bellum primum nouum militiæ genus Classicum admiserunt, sed multo exercitio præmisso, in ipsa ac sicca arena, ait Polib. lib: 1. Durum namque fuit ligno committere vitam, licet dulce bellum sit in expertis, ut Iuuenalis Satyra 12. scribit.

*Si nunc & ventis animum committe, dolato.
 Confusus ligno, digitis à morte remotus
 Quatuor aut septem. si sit latissima tæda.*

Sed ipsum nomen Armarium Herculeum representat Korab, Nauis Noë. Ipse namq; Creator mundi, author & exemplar fuit, ad conseruandum

uandum genus humanum, & omne genus animalium gressibilem, & volatiliū. Verè Corab & Arca Noë, Armarium Herculeum fuit. Hinc & Latini, magnum quid in naui significantes, à Nato vel Nauo deducunt, rectorem strenuum ac celerem deducentes, alterum scilicet nouumq; Herculeum præstantem & præsentem animo, virtute, prudentia. Talia Corabiorum arma sunt, vt Armarium Herculeum ob excellentiam & celsitudinem in eis Catholicæ fidei, generis splendorem, Patriæ amorem, Titulorum augmentum, sanctimoniam vitæ, pietatis odorem, dignitatum præstantiam, fortitudinis militaris exemplum, dici mereantur. Hinc de Roberto Episcopo Crac. Cathal. reliquit: Vir singularis probitatis, quem fecit celebrem bonitas famata per orbem. Et de Ioan. Radlica Episcopo Crac. Vir mansuetus, virtuosus, modestus & patiens in aduersis. Et de Ioan. de Laško, qui ex Petro Radlica originem ducebat, vt Epitaph. sui Proauī Ioa. Radlica demonstrat Crac. Ita Ianicius:

*Religionis amor, Patriæ pater, auctor honoris
Gnesna tui: Castus cum pietate pudor
Lascius, ò sanctæ mors sancta simillima vitæ
Sic ò si est, sunt mea vota mori.*

*Armarium
Herculeum
Korab.*

*Episcoporum
vita exem-
plar.*

*Ioan: Lascij
Epitaph.*

Fuistis in Regno verè summi Episcopi, cū & legati nati primum nuncupati, summi Senatores, cū nullus honor abesset à vobis. Summi consiliarij, cū toties à Regno & Rege maximi legati. Summi milites, Cū baltheum militare alijs porrigebatis, alijs eripiebatis. Adalbertus Hieronymi Lascius, qui Palatin. Sandomir. sit vnus pro mille, qui & Despotum Principem Valachiæ constituerat, & Scythas è Podolia ad confines ipsos Oczakouios passim profligauerat, ac gloriose persequendo, sic triumphando redibat, vt spolijs onustus grosso arietem, floreno bouem, miles ipsius commutaret. Profectò Armarium Herculeum fuistis, & estis. Arca tuos veneror fasces, & nomen adoro.

*Hier. Lascki
bellator strenuus.*

ARCA GLORIÆ ET HONORIS.

Militares coronas scribit Agellius multifarias fuisse, præcipuæ tamen & nobilissimæ fuerunt: Triumphalis, obsidionalis, Ciuica, Muralis, Castrensis, & Naualis. Verū & inter has præcipuæ fuerunt coronæ, Muralis, Castrensis, & Naualis, nam postmodum ex auro fiebant. At superabat Naualis in hoc, quia hostium nauem vi armatus, primus pro consequenda corona transilibat. Vnde & ipsa corona, quasi nauium rostris insigniebatur, & nauis sua corona condecorabatur. Quocirca Poëta: *Et Nautæ lati imposuere coronas.* Has Corynthios vocitabant, quæ juxta Suidam, ex ramorum summita-

*Militares
Coronæ.*

*Nauis mili-
tariu arca bo-
neria.*

*Legatus na-
uus.*

*Insignia na-
uium milita-
rium*

tibus erant. Iuxta alios ex hoedera, sed tales coronæ ex hoedera ad por-
tum jam manentibus, ita *Dempst. lib. 10. Cap. 26. & 27.* Erat ut appa-
ret militaris nauis, Arca quædam Gloriæ & Honoris, & ob coronam
suam, & ob suum rectorem, ac dominum coronatum. Equidem in
Familia vestra Navis nil aliud fuit & est, quàm Arca quædam gloriæ &
honoris. Residet namq; in vobis vniuersa & præcipua Regni Gloria
& Honos. Vobis namq; præcipuè Tyaræ, vobis Curillæ Senatoriæ,
vobis insignia militum, vobis clauæ victorum, vobis Mars & Pallas di-
gnitates & honores detulerunt. Et insuper quod nec ipsum Regnum
prætendebat, nouos & dextros honores & titulos ex vestra hac Arca il-
li obtulistis. Honorem dico tituli Legati nati ex Concil. Lateranen.
vobis ut præcipuis gloria & honore consecratis. Et quicumq; tam la-
tam ac splendentem familiam vestram inspexerit. Non aliud animad-
uertet, quàm quod optimos ciues Patriæ, maximos Regni fautores con-
decet. Insignia nauium (ut fertur) præcipua sunt, Harpagus seu lon-
ga pertica. Manus ferrea, qua scilicet detineretur hostium nauis, Ca-
tharacta seu pons Corni, hoc est, trabes præacuto ferro ad infigendum
naui hostili dispositi, & falces quibus ad perticam alligatis funes præ-
cindebantur. At vestris nauibus & Armis Harpagus fuit loco perticæ
longæ, Campos Oczakouien. infestare, loco manus ferreæ, Wojewo-
dam Moldauia in Principatu detinere. Loco Catharactarum, iter se-
curum exercitui suo commonstrare. Loco cornium (in quibus duo
præibant cum scutis, ut alij facilius insilirent nauem) suum pectus ut
ducem strenuum decet, apponere. Loco falcium, breui gladio Her-
culeos nodos & vires præscindere. Tales eratis ò digni æuiterna me-
moriam Lascij. Tales Karpinscij, Labęccij, Komorouij, qui juvenem
cum senecta bello & Marte Regi & Regno in campis Vkrainen. Vala-
chicis, Moschouiticis, Pruthenicis, Scythicis consecratis, reddidistis.
Ergo discite & docete :

*Quod non certanti nulla est speranda corona.
Palmam qua capitur gloria finis habet.*

NAVIS VIRTUTVM.

*Cato Censo-
rius tria pa-
nit.*

AVro regendam nauem, si virtutis est nauis. Plutarchum refe-
rentem in Catonis censoris vita habeo. Trium in vita poenitu-
isse, si quid arcani foeminae credidisset, si illi dies absq; fructu ef-
fluxisset, si quopiam nauigio vectus esset. Vltimi ratio forte est, quam
Plinius senior refert, quod maris nauigatio mortis causa foret. Sit poe-
nitenda res nauis & mare. Sed Nauis vestra dum virtutum Nauis est,
jam delectatio non poena, fauor non furor, gaudij ratio non poeniten-
tiæ erit.

tiæ erit. Antiqui intra oculum, nauis nomen inscribebant. Erant inquit Demost. oculus locus quidam in naui, cui nomen nauis inscribebatur. Profectò vt ad intentum nostrum dicamus, arma vestra Nauis, Nauis virtutum, intra oculos magnatum recondebantur. Hinc vobis Dominus pastorem curam animarum consecrauit, Senatoriam, Regalem in summa prudentia consiliorum firmauit. Hinc vobis veraciter populus scriptis & elogijs aliuit:

*Omibus hic vna jaceo priuatus in ora,
Nec aliud mea me quam benefacta jnuant.*

Lego nauem virtutum in Ecclesiastica Historia: Super pallium suum ad scipionem alligatum, & super æquora dispositum sexaginta milliaria itineris ante horam sextam spectantibus hominibus S. Raimundus Ordin. Prædicat. Magister confecerat. Quali modo & S. Hyacinthus fratribus suis pontem exposito pallio super Vistulam extruxerat, dicens: *Eja fratres charissimi sit iste pons nobis Iesu Christi.* Quis non exclamabit pontem virtutum pallium S. Iacynthi, nauem virtutum pallium S. Raimundi fuisse? Cessent hic joci Anacharsis, qui nauem illam securam appellabat, quæ extracta foret super arenam. Cessent & Calimachi insultus, qui jocundum esse dicebat mare, sed dum è terra illud contemplatur. Nauis virtutum alio jure, alio honore gaudet. Ejus nautæ & nauigatores, de tempestate non cogitant. His naufragium non est, non quod sciunt diligentèr ventus obseruare, sed quod naues suas lilijs castitatis, odore & ardore virtutis, Hyacintho altæ diuinorum contemplationis, adornarint, coronarint. Talia sunt vestra arma ò Korabij, sunt naues virtutum. Nam Petrus Radlicius Episc. Crac. ad caput S. Stanislai horas Canonicas, oblationes, & sacrificia incepit & instituit, ac suis fratribus & ouibus ipse odor virtutum remansit. Quapropter in Capella Mansionaria Cracou: ascriptum illi legimus. Vir mansuetus, virtuosus, modestus, patiens in aduersis. Quid dicam de Roberto Archiep. Gnesnen. ? quid de Ioanne Lascki ? eorum Elogia à Padniouio, Paprocio, Cromero descripta canunt, & promunt, manent eorum nomina in æternum.

MVNDI FIGVRA SALVTARIS.

VAriam & mundi salutarem figuram Cæsar Ripa habet, orbem cum cruce, orbem inter cornu copia. Sed inconcinne alius hoc modo. Inter suspirantem & inter lipporum oculorum viros dum federet, quærenti quid faceret, respondit: *Inter suspirantem & lachrymas sedeo.* Profectò mundus (si rectè inspexeris) talis est, vt qui illum dignè pertransire vellet, suspirare & lachrymare deberet. Totus

Salutaria fi-
gura mundi
nauis.
Ulysses Syre-
nas quomodo
fugit.

Ficus mari
non commis-
sat.

namq; in maligno positus est, totus vallis lachrymarum est, nec optat aliud homini quam naufragium vitæ. Vnde D. Ioan. in Canon. ex- præse docuit, dicens: *Quidquid est in mundo, vel est concupiscentia carnis, vel concupiscentia oculorum, vel superbia vitæ. Quis igitur in tot ac tantis scopulis scilla & Charybdi multò periculosis non allidet?* Sed naus vestra salutaris est. Nouit & docuit fugere tot & tantos Cathara- ctarum & scopulorum vortices. Utuntur namq; iucundi medio. Ulyf- ses dum Syrenum cantus fugeret, obliniuit & obturauit cera aures ne audiret, pedes & manus alligauit malo ne procederet. Vos Christi co- rona texistis aures, ne mundi sybillos admittatis. Cruci Saluatoris cor, & manus perpetuò alligastis, ne quando vos à cruce vel crux à vobis separetur. Iocundum Siculi dictum & factum. *Bruson. lib. 4. C. 25. re- fert:* Per mare ficus vehibat, sed procella correptus naufragium fecit, saluus tamen cum redijt, & sederet ad littus, mare tranquillum conspe- xit, & dixit: *Noui quid vellis, iterum ficus, non habebis.* Non habet mun- dus à vobis ficus ò Korabij, sed omnia vestra Deo, & cœlis consecra- tis, ideò naus hæc vestra, est salutaris mundi figura.

LINEA FAMILIÆ CORABIORVM.

Mijors Korab, cui hæc arma primitus juxta Dlugos. collata fuerunt. *Ropecius seu Robertus Episc. Vroclau. De hoc Cathal. & Dlugos. de Familia Corabitarum 1120. Translatus in Episc. Cracou. 1141. De illo Cathal. Vir singularis probitatis, quem fecit celebrem bonitas fa- mata per orbem, cujus optimarum virtutum fragrantia effecit, ut Ec- clesia Cracou. eum pro suo regimine depoposcerit, genus ducens nobile ex domo militum Polonia, quia Galeam seu nauem marinam pro insigni de- ferunt. De illo Kantscius:*

Æelix qui pietate sacros mercatur honores

Non donis, precibus, sanguine, obsequijs.

Ioannes Radlica Episc. Cracou. ex nobilibus parentibus Michaële & Christina de villa Radlice propè Calissiam ex Cancell. Episc. Crac. 1380. Auxit bona Ecclesiæ Cracou. & horas diurnas & nocturnas, offertoria & oblationes ad caput S. Stanislai instituit, prouidit. Ioannes de Lasko Archiep. Gnesn. ei ut proauo suo epitaphium erexit. De quo Christoph. Kantscius:

Ars mihi donauit laudem, donauit honores,

Ars quoq; me Regis fecit amore frui,

Hæc eadem sacrum largita pedum, hæc quoq; vitam,

Dum mihi nec quicquam pota venena nocent.

Discite quorum animus, mensq; atria suspicit alta

Doctrina ad cellos est via prima locos.

Balduinus

Balduinus Gallus Episc. Cracou. de eisdem armis erat, ut ex Historia Gallica F. Antoninus S. T. Magister Ordin. Prædicat. adnotauit. De quo Kantscius :

Artibus ex varijs ingens, ex Iure sacrato
 Balduino multo gloria major erat :
 Vir bonus & facilis venientibus atq; benignus,
 Insignis generis nobilitate sui.
 Omnia pauperibus prompte donabat : auaris
 Ingens Præsulibus Presbyterisq; pudor
 Assumptus Anno 1103. sedit annis quinq.

Petrus Radlicius Castell. 1400.

Lasco Albert. Castell. Ladensis seu Lęcicen. Dlugos. 1417. Eius filius Stanislaus Vexill. Sieradien. Inde postmodum Lascij. Ioannes Arch. Gnesnen. 1510. ab Iulio 2. Summo Pont. Tit. Legati nati in Concil. Lateranen. adornatus. Vixit in munere Pastoralis annis 21. Ex Cancellario Regni ad Archiepisc. assumptus fuit.

Hieronymus Lascki, de quo plurima Philip. Padniouius in Elogijs refert. Eius filius Adalbertus Palat. Sieradien. Despotum in sede Valachica constituit, & Scythas ad Oczakow inuasit, ut prædam boum floreno, ouem grosso venderent militum aurigæ. Stanislaus frater germanus. Nati fuerunt ex Lanczkorszka, reliquerat Incisorem Regni Nicolaum Capit. Krasnostauien. Horum Sorores & filiae cum magnis & illustribus viris connubia celebrarunt, ut Paproc. habet.

Kowalscij in Sieradiensi Palat. Aliqui illorum militarem vitam exercentes contra Scythas, in Podolia domicilia elegerunt, ubi decorarunt domum non pretiosis ornamentis, sed inhabitantium virtutibus.

Lopateccij in Sierad. terra, Patriæ & Reipub. res graues & honestas amplexi sunt.

Pieczanowscij. Tria requiruntur ad omnes in repub. res & actiones perficiendas, administratio, obedientia, & victoria. His ipsi inuigilarunt, & proficiunt.

Gorzicij. Dicebat Democritus: In iustitia est facienda non facere, sed declinare. Fecerunt quod & quantum nobiles voluerunt.

Godziatkowscij. Est turpe rem loqui turpem, & quid facere! Cauti in vitio, solertes sunt in nobili officio.

Piatkowscij, ut bonus & honestus viris virtus est propria, ita otiosa & incontinens vita, malis est propria.

Lutenscij in Sierad. Viri fortes, quibus non est necesse mœnibus.

Czartkowscij in Sierad. Educati Patriæ. Illa autem Ciuitas non eget mœnibus, quæ iuuentutem alit bellis idoneam.

Ostrowscij in Sierad. Fortes dicimus : sed fortes sunt, non qui vitam quovis modo contemnunt, sed qui tanti faciunt virtutem, ut huius gratia vitam alioquin charam negligent.

Ruboccij. Caute procedere in bello sapientiæ est. Non enim fortitudinis sed amentia est, semet in vitæ discrimen conijcere.

Sliwniccj. Præpositum Posnan. Archidiaconum Gnesnen. Epith. Gnesna refert 1551. Alij in Calis. Palat. in Sliwniki Nicol. Alex. Petrus germani fratres. Petri filij, Petrus & Andreas Rothmag. contra Carol. Suecia. Ex Losiecka reliquit octo filios, ex quibus alij religiosi, alij milites. Excelsi animi est, in gratitudine non aeterreri, à studio bene merendi de omnibus.

Poradowscij, de magna Poradij in Palat. Rauensi. Acceperunt pronomina hæc Grziouie, Kogouie, Kiendouie, Bialuchouie. Valerianus Grziua strenuus miles Stephani & Sigismundi III. tempor. Cum Maximilianus Cracouiam exercitu cinxerat, ille Peditum Rothmag. cum 30. satellitibus transiliens muros Ciuitatis, duos Capitaneos & hostes inuasit, caput, & carceri mancipauit : pro quibus meritis Aduocatiale munus in Capitaneatu Bieensi accepit. Reliquit filium Andream vicegerentem Martini Kazanowscij copiarum in Moschou. Sigismundus Kog dictus Vicecapit. & Iudex causarum Castren. Leopold. per annos 20. Nicolaus Bialuch dictus Notar. Castren. Premisl. cuius filius N. strenuus miles sub regimine Nicolai Potocki, Campiductoris exercituum Regni.

Labeccij, qui diuisione bonorum cum Koualscij, à Labecie dicti Labeccij, sicut illi à Kouale dicti Koualscij, in Sierad. Valentinus & Iacobus post militares fructus in Podolia domicilia constituerunt. Valentini Capit. Barenfis filium, Remianus usq. ad Senectam in Moschou. Prussia contra Scythas & Cosacos strenuus miles. Iacobus reliquit Petrum Rothmag. Fratres patruces horum Iacobus, Hieronymus & Stanislaus tenutarius Luczyncij in confinibus à Tartaris & Moldauis.

Karpinscij in Nurscensi districtu de Karpin. Relictis bonis in Karpin fratribus, Petrus in terra Lencensi Gutij emit. In Prussia ex Niedzwiecka reliquit Andream, Hieronymum, Sigismundum, & Iacobum, qui militaribus disciplinis eruditi, Carolo Curlandia & Sapusia Dominis affecti & dilecti. Andreas ex Grabowska reliquit Simonem, qui in Poloniam adolescens deductus, à prima languine ad senium usq., ad Smolenscum cum Romano Hoiski, in Moldauiam cum Michaële Wisniowiecki, & Alexandro Palat. in Cecora contra Skinderbasam, contra Scythas ad Bednarow, contra Cosacos rebelles ad Krukow, & Cumeiki, atq. Starzec, indefesse pugnavit. Retulit ornamenta militiæ suæ in pectore & fronte.

Karscij

Karſcij in Sirad. N. Canonicus Poſnan. & Camenecen. *Mentis integritati habitus & cultus congruit.*

Kotowieccij. Dabrowſcij.

Galeſcij. Nadſlawſcij.

Radliccij. Woiflawſcij.

Animi robore, & vi naturæ magno uſui ſunt Reipublicæ.

Skulſcij. Kucharſcij.

Miſaczewſcij. Bobkowſcij.

Hi diuiſione bonorum à Radlicijs varia ſortiti ſunt cognomina. Sed quoniam atatem ſuā virtuti & Marti conſecrarunt. majoribus euehendi ſunt nominibus: cum virtus abundè ſui ſit præmium, quicumq; ſequatur euentus.

Czacharowſcij in Califf. terra, digni ſuo honore, quorum quidem honoralit, non ſolum artem, ſed & virtutem.

Pieruccij, agunt dignitati ſuæ congrua. Turpiſſimum enim eſt nobili ſecus viuere quam natus eſt.

Lobeſcij in Poſnan. Palat. Amicos ſibi vita virtuosa, & moribus gratioſis compararunt. Vulgatum enim eſt, neq; ſolem, neq; aquam, neq; ignem magis utilem eſſe hominibus, quam amicos.

Soboczci adjuuarunt naturam compositis actibus. Natura enim dat viuere, actus nobiles benè viuere.

Gatkowſcij in Poſnaniens ſi Palat. litteris & moribus, ſuis & Reip. dilecti. Ex quibus Petrus, Balthaſar & Albertus ad omnem vitæ conſuetudinem honeſtam utiles.

Bronowſcij in Cracou. Palat. digni laude excellenti. Nam apud bonos in bona cauſa, ſuperuacua eſt commendatio, quum ipſa res impetret, quod precibus exoratur.

Zadzikouij, antiquæ familie. Hos numerabo poſteros quaſi indices prædeceſſorum claros in toga & marte. Quorum Petrus Zádzik de magna Poradowo in Palat: Rauenſi locata, tranſtulit habitationem in Satrapiam Siradienſem, Anno Domini 1471. domi & foris prudentia clarus, amicorumq; obſeruator integerrimus. Reliquerat is ex Druzbinska filium Albertum, linguæ Arabicæ peritia clarum, militiaq; bonum. Atq; eam ob rem ſepius in cauſis Reipub. à Diuo Sigismundo Auguſto in Thraciam miſſum. Is deinde duos ex Puczkowna filios ſuſceperat, Stephanum Tribunum Syradienſem, qui ſteriliter deceſſit, & Ioannem virum animi generoſi, & virtute propria magis, quàm opum amplitudine, maiorum ſuorum gloriam exornantem. Hic habuit in coniugem Borſſæ filiam Heduigim, ex qua ſuſceperat ſex filios, & tres filias. Quarum prima nomine Anna, Alberti Sarnowſki Vexilliferi Lencienſis coniux fuit: hæc, præter filias, duos marito hæredes reliquit, Iacobum

Iacobum Canonicum Crac: & Stephanum egregie indolis iuuenem. Altera nomine Catharina, quæ dum seruire Sponso Aeterno in castitate elegit, Ordinem S. Francisci de Obser: Crac: inter moniales amplexata est. Accepitq; nomen Teressie in Religione, quam virtutis merita multoties matrem Religiosarum constituerunt. Tertia nomine primæ Matris nostræ Eux insignita, Ioanni Lowicki Castellano Inowloctauiensis in matrimonium data, inter reliquas soboles, filium ad omnem virtutem aptum, Albertum nomine genuit. De filiis verò Ioannis Zadzik primus erat Mathias, totus ad Martem natus, & qui in congressu bellico, regnante Sigismundo III. in vrbe Moschouitarum metropoli, editis fortibus factis, ante oculos Ducis sui Alexandri Zborowski occubuit. Alter fuit Remigius, qui itidem ad militiam aspirans & Bellonam, Camenecij in Podolia vitam finiuit. Hieronymus verò, dum litterarum flosculis iuuentam adornare conaretur, ad nobiliorem speculationem superiorum translatus fuit. Prout & Stanislaus ab ipsa iuuentute armis deditus. Qui dum bella Moschouitica secutus Aquilam Regiam feliciter expediuisset ob animi fortitudinem & virium robur, Duci Exercituum Supremo Stanislao Zotkieuio, charissimus, Leopoli in Russia Factis sublatus est. Quorum scuitia tandem & Ioannes minor natus exstinctus iam, cum & titulo Vexilliferi Syradiensis, & honore Aulici Regij gauderet, lustrassetq; castra, & exteras regiones. Tenuit connubia sacra cum Theophila Kretkovska Palatini Brestensis filia. Quæ vidua relicta, residuum vitæ suæ in Ordine S. Teressie religioso voto consecrauit.

Nunc periodum familiæ claudit secundo genitus in ordine Iacobus Episcopus Crac: qui ut ipse virtute ornatam adolescentiam ad culmen litterarum splendide deduxit, ita Patriæ consultum esse cupiens & amicis, ut Zadzikorum nomen omnino interire videatur, Zadzikouianos Alumnos, in Contubernio Hierosolymitano, penes Academiam Cracouien. æternitati sacrauit, & ubi ipse olim bonarum litterarum progressus fecit, veluti filios conterraneos, suos omni disciplina & humanitate imbuendos, posteris ex fundatione magnifica, ad innouandam Zadzikouianam memoriam reliquit, melius in optimis ciuibus, quàm in consanguineis hereditatem collocari existimans. Ipse olim iunior Astrea deditus, Perusij in Vmbria, honores & laurum promeruit, inq; Regia Sigismundi III. Secretarij Magni titulum compluribus annis gessit. Tandem Episcopus Culmensis renunciatus, Vicecancellarij atque demum Cancellarij Supremi gradum consecutus, pacem cum Moschouitis nomine Serenis. Regis Vladislai IV. tractauit, & perpetuam conclusit. Prout & cum Suecis in Prussia, primò inducias sexennales, iussu Diui Sigis. III. confecerat, deinde pacem longiorem annuente Serenis.

renis. Vladislao IV. qui nunc feliciter nobis præst, totiusq; Regni ciuibus. Quibus, ut per omnia industriam suam probaret & affectum, promotus ad Episcopatum Cracouiensem. & fabricas complures vsui publico exstruxit, & pro anima sua in diuersis Ecclesijs fundationes fecit. Hoc unicum intendens, ut quàm maximè possit prouidere patriæ, defendere Rempub. tueri ciues suos, vitam sine libertate minimi facere, etiam præferre mortem seruituti. Hec qui secum reputat, qui sentit, ille mihi præstans & magnus Ciuis videtur, ille dignus in quem unum à sua patria omnia studia, omnes honestates conferantur. Atq; tandem cum Sanctis in gloria celesti, vita sempiterna.

Brzozowscij in Podlasia. Christophorus Succamerarius Podlasia. Sicut ratio vitæ, naturæq; nostræ ita comparata est, ut alia ætas oriatur ex alia: pari modo virtus ex virtute, & dignitas ex dignitate procedit.

Tarusowij in Podlasia in Bilscensi terra. Georgius reliquit Petrum & Iosephum. Petrus reliquit Adalbertum Vexilliferum Podlasia, & Stanislaum Succamerarium terræ Bilscen. qui Iudex Tribunal. & Nuncius in Comitibus Regni multoties electus fuit.

Bojemscij in Liuen. terra. Omnia deflorescunt, sola virtus perenniter manet, quæ vobis arridet.

Laskowscij in districtu Varsauiensi. In vita nihil est nisi prorogatio miserrimi temporis, qui tamen bene illo usus fuerit, felix & beatus erit.

Chojecscij in Liuen. Mattheus Thesaurarius Liuen. & Reipub. benè meritis. Quid pulchrius est quàm viuere optantibus cunctis?

Zdzienicij in Varsauiensi terra. Virtuti vestræ est qui inuidet. Vnde Seneca de beata vita: Vides tu istos qui eloquentiam laudant, qui opes sequuntur, qui gratiæ adulantur, qui potentiam extollunt? Omnes isti sunt hostes, vel esse possunt. Nam quàm magnus minantium, tam magnus inuidantium populus.

Chizanowscij: honesti cultor, virtute contentus.

Iankowscij in Masouia. Quisquis ad virtutem accessit, dedit generosæ indolis spem.

Czepiele: Nicolai est Epitaph. Cracouia in arce.

Omibus hic vna jaceo priuatus in ora,

Nec aliud mea me quam benefacta iuuant.

Chrzanowscij in Varsauiensi districtu. Nunquam inutilis est opera ciuis boni, auditu, visu, nutu, incessu prodest.

KORCZAK Primo.

D E L I N E A T I O

Est Cyphus aureus intra quem canis caput, vel vt alij, sedens canis ora cyphi pedibus premens, coloris grisei, campus rubeus. Gallea adornatur Pauonaceis pennis, inter has sunt tria flumina coloris albi, ita vt vnum aliud longitudine superet, longior verò fluuius caput obtinet.

O R I G O.

Antiquam familiam in Regno Polonię Historici asserunt, & Principibus Sclauonię conuenientem primitus affirmant, demum Regno Vngarię, & inde defluxit in Regnum Polonię. Dignitas tamen majorum in Russia apparuit. *Vnde Dlugoffus*: Genus Ruthenicum qui tempore prisco Cyphum & in eo canem sedentem deferebat. Et Christoph. Kantscius in vitis Archiep. & Episcop. Crac. de 23. Episcopo Cracou. ita refert: Procopius Ruthenus Episcopus Cracou. assumptus 1293. Alij 1288. Paproc. Cracou. sepultus, cuius munus & dignitatem ita descripsit:

*Hic binis tantum tibi Grachia præsuit annis
Successus prope morte trahente suos
Qualis vir fuerit, nescitur, tempore nobis
Si tamen ex nostro colligere ista licet*

Magnus

Magnus erat, magnis hoc tempore dantur honores.

Prudens & sapiens qui tenet alta satis.

Crom. lib. 9. & Paproc. & Bielsc. Consanguineum Monarchæ Leschi ex linea materna à Crissina Ruthena. Quocirca vocatus & Ruthenus à Dlugosio Cancellarius Leschi nigri. Sed quo pacto initia tantorum armorum in Vngaria contigerint, difficile indagare. Oritur namq; ex dictis originis apud historicos, à cane tali, & canina littera, & canina facundia. Verùm quicquid dicant refero, tu collige cætera lector. Canina littera est, seu fabulosa & indignitatem referens, electio Regis Vngariæ, dum summa discordia votorum, in diuersas partes secaretur, tandem conueniunt, vt ille qui ingrederetur primus ad Electores Rex illorum fieret. Ingreditur (dùm expectant) canis. Illi quasi diuinitus factum putantes, canem in Regem assumpserunt, præparant mensam Regiam, canis locum primum occupat. Incisor aptando carnes pro Rege, ossa in peluim deicit, sed mox canis ad os excurrit, indignatus incisor, amputauit cani caput, dicendo: Si Rex es, non sis canis. Insequuntur Vngari incisorem, at ille per tria flumina fugiendo, vitam seruauit. Huic postmodum illa flumina in Arma cesserunt. Canina verò *Flumina insigne.* facundia talis est. Zoardus Attylæ temporibus magnum exercitum pro Attyla in Apuliam & Calabriam deducebat, vt *Anonymus Vngarorum refert*, eius posteritas bellicosa diuersa Regna peragrauit, incoluit, maximaq; laudis specie adornauit. Pro insigni deferrebant aureum *Cyphus aureus insigne.* Cyphum. Contigit verò vt post decessum Principis Vngarorum Zoardi Attauus, vel alius prædecessor locuples substantia, & clarus Marte, vnanimiter in Principem electus fuisset. At sagax & prudens vir inconstantiam illorum præ oculis dum habet, rationes excusabiles obtulit, & ne sibi deferant amplius, nominauit in Regem de Familia Canina strenuum virum, quem & antiquiorem multò familiam asserebat, sicut certè antiquissam esse referunt. Nam Osiris Chani filius, cane pro *Canis insigne.* insigni vsus fuit, cum lupo & vomere, & Anabin filius Osiri Cane ipso utebatur. *Vide Diodorum Siculum, & Syntagma de Symbolis stemmatum ad Alciatum:* Elegerunt igitur in Regem illum de familia Canina. Ac inde fabula mox excreuit: Vngaris canis imperat. Sed cùm ille Caninus Tyrannicè regnum administraret, & opprimeret libertatem Vngaricam: imponunt tantæ oppressionis rationem Cypho, seu viro hoc signo insignito. Quapropter meditari cæpit de vita illius, quem & occidit, ac caput illius in Cypho Vngaris detulit, & reddidit. *Cyphus cum cane insigne.* Ite-
rum cùm Rex eligitur, recusat. Alium eligunt, sed in æuiternam memoriam, quod Tyrannum occidisset de domo Canina, caput canis in cyphum illi pro stemmate detulerunt, sed ne quo modo fama læderetur sua in posteritate, addidit nouus Princeps illius armis flumina tria,

*Flumina tria
ingressa.*

Danubium, Sauam, Cissam aut Drauam, ad quorum rippas plurimas de hoste detulerat victorias, pro victricibus pennis super galeam.

STRENUI MILITES.

*Miles ab a-
ratro.*

Diuersis modis strenuus miles efficitur. Romani ab aratro strenuum militem vocabant. Non enim illis rubor fuit, eburneo scipione deposito, agrestem aratri stiuam repetere. Sic Attilij manus rustico opere attritæ, salutem publicam stabilierunt, ingentes hostium copias pessundarunt, & quæ prius arantium bouum juga dirigebant, postea triumphalis currus habenas retinuerunt. Ponat rationem dicti Sen. Nullum laborem recusant manus, quæ ab aratro ad arma transferuntur; hinc miles fortior ex confragoso cùm venit, at vnctus & nitidus in primo puluere deficit. Sed quicquid sit de milite strenuo, quomodo efficiatur, nostri propositi est, quo strenuus miles insigniretur, adnotareturq;. Menapios & Tertiodecimanos insignes Romanorum milites adnotatos fuisse lego *apud Pier. lib. 5. cap. 17. & 18.* imagine canis; multis profectò ex rationibus, vel quod canes inter se rixantes, si illis offeratur fera illis inuisa, mox facta pace vnanimiter in feram conuertuntur. Hoc Dacorum Dux Cocis vel Cocio, aut Scorillus (variè enim nominatur) populis inter se dissidentibus Romanis in exemplum lupo dimisso ad rixam canum protulerat. Vel ob magnanimitatem ipsis innatam, & hoc quidam Rex Albanix testatus est, qui Alexandro Magno canes miserat, qui in lupum, vrsam, & aprum nec mouebantur, visa enim erant parua animalia illis: leonem verò & elephantum subito strabant, *Plin. lib. 48. cap. 12.* Vel ob quandam à natura insitam canibus prudentiam: Nam Ægyptij canes ex fluuijs neque cumulati, neq;, libere bibunt, sed coniectis in præterfluentem oculis, aquam quasi suffurantes bibunt, & sitim restringunt, *Ælian. de var. hist. lib. 1.* Inde deducere liceat ex canum hac consuetudine & natura, militem quoq; rejectis simultatibus & priuatis odijs debere in hostem vnanimiter ruere, & hostem magnum paruis viribus tollere, consilio magis quàm sanguine vincere, non spolijs, sed famæ incumbere debere. Demus igitur gratis, canem, strenui militis, lucidam imaginem fuisse: at mihi videtur, imago fidelis & strenui militis præstantior esse. Cyphus aureus cane & fluminibus cohonestatus. Quæ & qualia militis strenui non comonstrauit officia inuictus Zoardus ejusq; clara posteritas? Hoc nobis Regna Italix, Apulix, Neapolis, Calabria, Ducatus Venetiarum, trophæa Attilæ, Polonia, Vngaria, Russia referant. Hæc omnis strenuitas Cypho aureo prælucente illis obuenit. Quid si tam splendenti Cypho aureo superaddantur flumina tria Vngarica?

*Canis signum
militare.*

*Canes rixan-
tes concordant
in lupum.*

*Canis ma-
gnanimitas.*

*Canis prudē-
tia.*

*Militis offi-
cium.*

garica? Quid si canis Tyranni insigne & libertas adscita adjungatur, quam strenuos milites nominabis? *Dicebat Aristot. Topic. 3. cap. 1.* Quod inest rei meliori, melius est. En aureo Cypho gentile caninum accessit, en his tria flumina, Danubius, Sava, Cissa, aut Draua adjungitur. Melius igitur strenuum militem arma moderna quam antiqua eliciunt & depingunt. At rursus ego strenuos milites te familiam Cyphorum, nedum ex armis, sed & ex indefessis pectoribus nominabo. Hoc mihi Procopius Capit. Russiæ, Iurgius Capit. Zidacouiæ. Chodorowscij, Zorauinscij, Komorowscij, cæteræ quoq; amplissimæ domus, & familiæ Illustrissimæ vestræ insibilant & suggerunt:

*Melius est al-
tero quid.*

*Strenuum mi-
les ex pecto-
re.*

*O genus Heroum, ò domus contermina Marti
Gesta foris celebros, sint potiora domi.*

VITA SOBRIA ET SOLERS.

E Quidem hoc titulo non solum solertia, sed & virtutum corona adhibenda venit. Hinc Apulejus sobrietatem, sapientiæ omnis primum esse fundamentum, quod in se virtutum omnium semina continet dixit. Et ratio inquit est, nam sobrietas est species temperantiæ, comes prudentiæ, in perspicientia veri & falsi fortis est. Quapropter & Plato in Gorgia. Qui sanus ac beatus esse velit, virtutem sobrietatis exerceat quia custos est vitæ hominis, addit in Charmonide. Cypho aureo maxime conuenit sobrietas, ad splendorem namq; potius quam ad sobrietatis ignominiam conficitur, hinc non popularis, sed Regum & Principum illius usus fieri solet. Sed, pro dolor, domui Cyphorum, sunt aliqui jam qui non Martem, sed Bacchum, non venationem, sed Venerem ascribunt. Deploranda sane esset tam odiosa degeneratio à virtute; deplorandum quod qui contra inimicos crucis vires exercebant, eorum posteris potibus, scortatione, ebrietatibus pugnant; deplorandum, inquam, nam vacantes otio, marcentes crapula, vitam degenerem ducunt, & nomen ac officium nobilitatis & militiæ dehonestando, æternum vae inchoant. Verum non desperandum. Scio namq; vota Reipub. & optime affectorum, conceptam spem de vobis. Ajunt enim:

*Sobrietas
quale bonum.*

*Ciphi aurei
usus cui con-
uenit.*

*Apostropha
inbibaces.*

*Tempus erit quando vnus stupefacta vetustas
Totius voluet gesta, canetq; Domus.*

Idem vobis à Domino precor, ò clarissimi successores, sicut & solertem sobrietatem inscribo. Aduertite quod antiqui Baccho nunc capita papaueris, nunc ferulam adhibebant, manuiq; inferebant; sobrietati verò solerti dantur coronæ, lumina, palmæ. Indè Epiphanius. Sobrietas virtutum penè omnium seminarium est, quam vnus qui habuerit, &

*Baccho offer-
tur ferula.*

*Sobrietatis
encomia.*

*Solertia à
Dijs.*

cæteras etiam facillimè habebit. Cogitate igitur, quanto sudore majores vestri tantos honores & titulos, quantoq; sanguine, virtute, & labore consecuti fuerunt, eos conseruarunt, & posteritati reddiderunt. Profectò summa sobrietate, summa solertia. Ista vobis demonstrabunt Chodoroufciorum sepulchra in Dominico Prædicatorum Leopoli. Ista docebunt insignia Struſſorum Camenetiæ in Podol. hæc dicent Barzij, Goraiscij, Braniccij &c. Sesoſtrides solertiam & consilia à Mercurio, vt Ægyptij referunt, didicit: Ego verò hos vobis ob oculos pono, vt similem solertiam, sobrietatem & virtutem in eis vti in speculis contemplant, ex illis discatis habeatisue.

FIDELITAS VERA.

*Fidelitas in
patriam be-
nedicitur.*

ENituerat maxima in Regnum & patriam fidelitas in Zoardo vestro atq; illius posteritate, & prædecessoribus, vnde plurima fidelitate commoti illorum Principes & nobiles ea sibi à dijs optabant & precabantur:

Ille habeat Natos, habeantq; nati nepotes,

Qui longa augmentent posteritate Laves.

*Fidelitas vera
qua.*

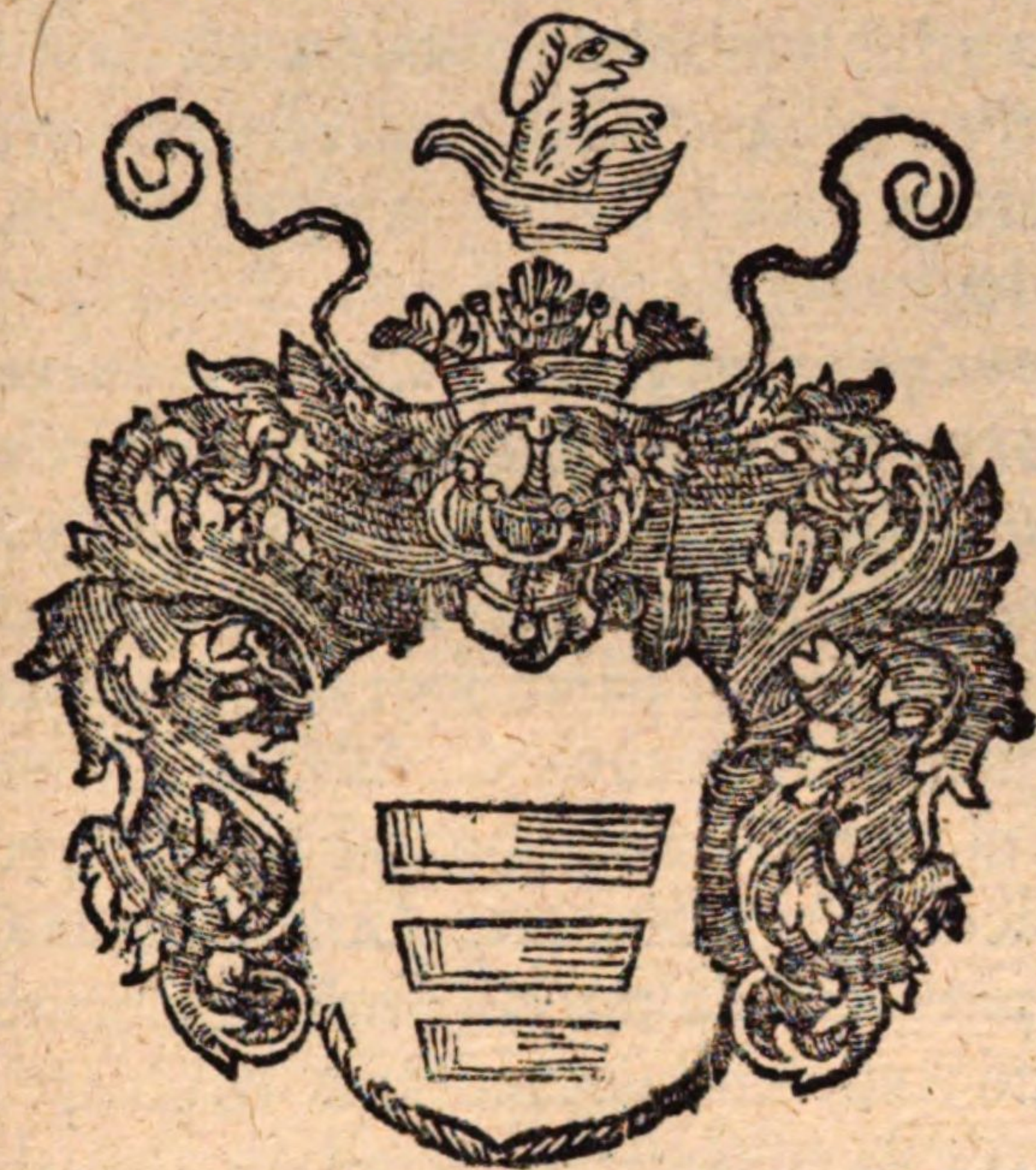
Adfuit Deus, & ad annum 1640. non indixit domui periodum, sed in multis familijs conseruat & multiplicat. Crediderim quod prouidentia & conseruatio familiæ à Deo, non alio stetit quam fidelitate vera. Vera autem fidelitas est primò, cum scilicet totum in se habet homo, totum autem in se habet, cum se habet; ipse autem se habet, qui Deum habet; Deum autem habet, qui eum credit & confitetur authorem, redemptorem, iudicem, & glorificatorem. Vera fidelitas secundò illa est, de qua *Cic. lib. 2. Rethor.* Fides sanctissimum humani pectoris bonum nulla necessitate ad fallendum cogitur, nullo corrumpitur præmio. Vre, inquit, cæde, occide, non prodam; sed quo magis secreta dolor quæret, hæc illa altius condet. Hæc ac tanta fidelitas regnat in strenua Ciphorum domo. Sunt fideles Deo, fideles Regi, fideles Patriæ. Quapropter illos tyara Episcopali, istos honore Palatinatus, Castellani, Succamerale, Capitaneale adornarunt. Cyphus vester tam admirando cane, ceu lilijs, vel margaritis adornatus, magnæ fidelitatis indicium fuit & erit, & si quæ celebris fidelitas canum erga Dominos qualis fuit illa Sabini, Iasonis, Licij, Lisimachi Regis, & Hieronis canum, de quibus *Fulgos. lib. 5. cap. 2.* Major vestra fuit erga Dominos & Patriam. Fuistis fideles in Senatu, fideles in iudicio, fideles in bello, fideles in pace. Ergo itote quam celerrimè, non potest enim iusta diligentia vnquam reprehendi.

*Cyphus si-
gnum fide-
litatis & cum
suo cane.*

Familiam Armorum Korczak Primò post insigne Armorum Korczak Secundo lector videbit.

KORCZAK

K O R C Z A K Secundò.

D E L I N E A T I O.

SVnt Arma in contrarium disposita à præcedentibus. Tenent in medio flumina tria coloris albi. Super galeam autem est ciphus cum medio canis. Similia arma deferunt nobiles Veneti præcipuè familia Donati. Eorum ex numero Paulus IV. Pontifex Maximus fuit, & Princeps Venetorum alter. Differunt tamen à nostris armis, alij namq; in galea ponunt rosam ad flumina, alij duas, alij tres Rosas, cum & Nobiles Neapolitani eisdem vtantur. Secundò differunt quia illorum flumina coloris rubei, nec vnum est brevius alio, quapropter videntur maximè diuersa.

*Flumina rosas
notat a.*

O R I G O.

IN Armis superioribus multa de origine diximus. Addo hoc, quod post annos 120. permutatio armorum facta à Serenissimo Rege Ludouico Regnorum Poloniae & Vngariae in gratiam Demetrii Thessaurarii Regni Poloniae, *ut Dlugossus refert* : & hoc ideò, quia fabula inualuerat, quasi aliquando canis Rex Vngarorum fuisset.

*Transpositio
armorum
Korczak.*

FLVMI.

FLVMINA PARADISI.

*Flumina pa-
radisi symbo-
la fluminum
Paradisi ce-
lestis digni-
tas.*

Paradisum terrestrem flumina quæ alluunt maximi sunt splendoris, ex illis enim aurum bdellium & cætera pretiosa mundi leguntur. Verum multo nobiliora flumina in armis vestris video, quorum scilicet illa Paradisi symbolum quoddam & flumina erant. Flumina namq; sunt quibus fideles Christo ad verum æternum & sanctum paradisum appulerunt. Paradisum inquam, ad quem S. Bernardus aspirando & suspirando, ita cecinerat in Serm. *O beata regio paradisi, o beata regio deliciarum ad quam suspiro de valle lachrymarum, ubi sapientia sine ignorantia, ubi memoria sine obliuione, ubi intellectus sine errore, ubi ratio sine obscuritate fulgebit. Beati qui habitant ibi & laudabunt Deum in sæcula sæculorum.* Flumina armorum vestrorum ad tam gloriosam demonstrant viam, ducuntq; paradisum, commutata namq; sunt in vobis nobilitate generis ac virtutis Christianæ splendore, in flumina limpidissima tria, charitatis, religionis, ac vitæ perfectæ. De quibus R. P. Regens Cracou. Bartholomæus Golankouius Ord. Carmelitarum, in typo sempiternæ felicitatis B. Andreæ Cursini Episcopi Fesulani Ord. Carm. ad Reuerendiss. Andream Archiep. Leopold. Abbat. Sieciechou. vnum de Armis vestris ita dicebat.

*Flumina Pro-
chniciorum.*

*Flumina terna fluunt dum claro in stemmate clara
Gentis Prochniciæ symbola terna nitent.
Est amor in Patriam Flumen pietatis auita
Est generis sui flumen odoriferum.*

*Charitas po-
test quando
natura negat.*

*Aqua de
Choaspo.*

*Sine charita-
te homo perit
cum charita-
te saluatur.*

Vt autem singularius quid de fluminibus his deducamus. Persuasum sit omnibus, quod charitas id potest quod natura negat, sicut D. Chrysost. Hom. 50. ad Populum Antiochenum. *Refert Ælianus de Var. Hist. lib. 12. Xerxem, cum inter alios commeatus magnificentia & ostentatione plenos sequerentur euntem ad bella, etiam aqua de Choaspo vehebatur. Cumq; in loco deserto sitiret, neq; siti remedium ullum inueniretur, proclamatum in exercitu est, si quis aquam ex Choaspo haberet, ut Regi eam dandam daret, & inuentus est quidam qui pauxillum haberet, idq; putridam. Bibit igitur illam Xerxes, & eum qui dederat, in benefactoris loco habuit, quoniam nisi illa fuisset inuenta, periisset siti.* Me hercule aqua charitatis est tantæ virtutis, ut si quis ea usus non fuerit periisse putandus. Hinc de illa August. *In charitate pauper est diues, sine charitate diues est pauper.* Et Hieron. in tantam laudem charitatem extollit, ut dicere audeat: *Non meminime legisse mala morte mortuum, qui libenter opera charitatis exercuit.* Quapropter tam præcellentis fluuij Illustrissimus Andreas Prochnicky Archiep. Leopold. maximè memor ad charitatis opera

opera sese totus contulerat, Xenodochia, Ecclesias desolatas, aut fundatione vel sacerdote orbatas providere instituerat, captiuos redimere, milites afflictos iuuare.

Fœlix qui pietate sacros mercatur honores.

Non donis, precibus, sanguine, & obsequijs.

*Honor pietate
acquisitus.*

Fluuium religionis alterum significatum fuisse fluuij paradisi existimo. Nam religionis affectus non solum deuotione corporis, sed magis arcano geritur cordis, vt Cass. super Psal. 43. *Quapropter instar fluuij decursim merita & premia confert.* Hinc Petrus Chrysolog. de Religione dicebat: *Iuxta sententiam cordis mei. Si paradysus in hac vita præsentis est, vel in claustrum vel in scholis est. Quicquid enim extra hæc duo est, plenum est anxietate, inquietudine, amaritudine, formidine, sollicitudine, & dolore. Vbi per claustrum religiosè viuentes, per scholas disciplinatos in doctrina Christiana, accipere licet.* Referam de Armis vestris Iosephum Weresczinsky fluuium religionis. Cùm namq; esset religionis Ruthenæ Fedorio Weresczinsky, cui in matrimonium data fuerat Sosnowska eiusdem ritus, quæ Iwanum Wladikam Chelmensem fratrem habuit, & Chrehorium alterum qui se ad gremium Ecclesiæ S. contulerat, ac postmodum Sacerdos, Canonicus ac Officialis Chelmenensis sub Episcopo Buccacio fuerat. Hic itaq; Canonicus, vbi filium soror enixa est, venit sub pretextu visitationis ad sororem, & filium inscijs parentibus baptizauit Andream. Vbi Wladika venit, & renunciatum est illi ac parentibus, quòd iam baptizatus esset, non rectum affectum tam contra Officialem, quàm contra puerum conceperunt. Sed Officialis aliud effecit; dum esset annorum tredecim, puerum à Wladika ad se allexit, qui nec recedere ab auunculo voluit, sed in fide Catholica educatus, Ordines minores & Parochia n. Olexouiens. recepit. Verùm morte sublato Officiali, accepit sponsalia cum consanguinea Episcopi Posnanien. Braniccij Iarosca, sed quando ad Obertinum bellum inchoatum fuit, factus miles, strenuè multa gessit, & inde ad suum patrem redijt: à quo & beneuolè & paternè susceptus fuit, & cùm prolem suscepisset Iosephum n. ad statum spiritualem dispositum, doctum & piū n. sacerdote n., post Sieciechouiens. Abbatem Ecclesia S. sibi gratulata fuit. Reliquit pro fidei defensione non immodicos tractatus. De contemptu mortis. De purgatorio. De confessione. De matrimonio. Flumen quoque significatum fluuij paradisi vitam perfectam afferro. Nam Hesiodus postquam fluuiorum quorundam nomenclaturam absoluit, subiecit mox: hos esse qui mortale genus enutrient cum sole. Interpres addit: Aquæ & sol nutriendi vim habent, eorumque beneficio res aluntur & gliscunt. *Pier: lib: 44. c.9.* Quapropter & Catal. Dam mulcent auræ, firmat sol, educat imber. Hinc fluuius

Religio corpore & corde

Claustrum & schola paradysus.

Ioseph Weresczinsky,

Andr. Weresczinsky,

Vita perfecta

Aqua & Sol nutriendi.

perfectam vitam significabit. Perfecta autem vita quæ sit, audi *Seneca* *epist: 78*. Vita non est imperfecta si honesta est. Non est res magna vivere; nam & animalia viuunt, sed honestè vivere, magnum est. Tales erant ex Armis vestris Strussij tales. vt vltimi Epitaph: Camen: docet, Tales Boratynscij, sicut Crac. in ædibus Regijs de Castellano Belzen. Capitaneo Samborien. legitur: *Nobili ac bellica laude insigni, prudentia, eloquentia, animi magnitudine, ac cæteris omnibus animi ingenijq; virtutibus, domi & militia, publicis & priuatis rebus ac obeundis, ad exterarum nationes legationibus præstanti. Barbara Dziedoszycka mærens marito posuit. Anno 1558.* Sic igitur fælices viuite Senatui, Paci publicæ, bonis omnibus ac suis, fluuius portum cælestis paradisi obtinebitis.

FLVVIHONORATI.

Fluuius honoratus Dorix.

Græci Casariem in flumine patria deponerant.

Capilli vestalium Lotos committentur.

Simulachrum manum dat Hadriano.

*Nummi Hadriani Re-
fuerunt Hisp.*

Barzj Epitaphium.

Honoratissimum fluuium in literis Sacris Doricem conspicio; nam ipse Saluator eo nuncupari dignatus fuit. *Ego quasi Dorix fluuius.* sed ne Comparatio hæc odium animis ingerat: Quis namq; sicut Deus? Fluuios honoratos vestros ex antiquorum honore desumam. Græci fluminibus patrijs cæsariæ offerebant. Sicut namq; Romæ in maxima celebritate Lotos capillata fuit, cui Vestalium virginū capilli cæsi deferrebantur: ita Græcis tonsura puberum adolescentū & cæsaries fluminibus cōmittebantur. vt *Pier. Val. Hierogl. l. 52. c. 36.* Fluminibus vestris Respub. Polona, omnem Cæsariem, honorem, dignitatem, sibi conuenientem detulit & concessit. Nam Archiep. Episcopos Prochnicios, Abbates Weresczynscios, optimos & graues ex votis habuit. Militum Duces, & victores, Strussos, Boratynscios, Komorouios numerauit, Senatores dignissimos, consilio & Marte Barzios, Gorayscios, DroioWSCios admirata fuit. Vnde meritò vobis simulachrum memorabilis Nummi Hadriano Imperatori excussi, adscribendum se offert. Erat simulachrum quod flexo genu dexteram Hadriano stanti porrigebat, cui Syngraphæ additum fuit: *Restitutori Hispaniæ.* Plurimum namque fluuijs vestris Respub. Polona debuit, plurimumq; quoque gratificata fuit, dum prosperis consilijs vestris, vigilantissimis armis, super effusa virium ac substantiarum copia pace & tranquillitate diuturna frueretur. Vnde posteritati vestræ ceu indice quodam demonstratur Cracouiæ in Arce Epitaph. hoc Barzj: *Illustris & Magnificus D. Dominus Stanislaus Barzj, de Blozew, & in Wisnicz hæres Palat: ac Generalis Crac: Sniatineñ. Cap. vir pius & benignus, nec indifertus Senator, vitæ Catholicæque Religionis cultor, & pro sua dignitate gratiaq; principis florens obdormiuit, Anno 1571.* Sed ne ipso particulari exemplo moueamini, infinita profectò ex vestris collegissem atque prorsus idem statuerem axioma, sed adulatorum

dulatorum propria cauenda censeo. Honorari fluuij vt perenniter sint vestri paucis docebo. Mala bonitatis ope superate: Superabit's verò
Horat: Epist: lib. 1. Ep. 16. docente.

*Mala bonita-
 tu ope supe-
 randa.
 Vir bonus
 quæ.*

Vir bonus quis est?

Qui consulta patrum, qui leges, iuraq; seruat

Quo multa magnaq; secantur iudice lites

Quo resposore & quo causæ teste tenentur.

Sed videt hunc omnis domus, & vicinia tota.

Introrsum turpem, speciosum pelle decora.

FLV VII CORNIGERI.

Varia ex ratione Fluuios Cornigeros vocitatos fuisse scio, sed ce-
 leberriorem ac vestris conuenientem armis nullam video. Ser-
 uata namque fuit nobiliori temporis, Græcis familiare fuit Flu-
 uios Cornigeros, Tauricornes, ac Tauricipites vocare, vnde *Virgi-
 lius Æneid. lib: 8.*

Corniger Hesperidum fluuius regnator aquarum

Et gemina auratus Taurino cornua vultu. Eridamus.

Ratio dicti: Nam Taurus à Perello Phalaridi dono datus, Gelonis
 fluuij imaginem gerebat, vt *Pindarus in Pythys.* Aut quia taurus il-
 le ab Agrigentinis in mare proiectus fuit, ne qua tam sæui tyranni me-
 moria superesset, vt *Timæus refert:* Aut quod flumina Taurina spe-
 cie fingi solita fuere, vt *Eurotas apud Laced.* *Cephisus apud Argiuos,*
 quem tamen Athenienses humana facie figurabant cornibus, à fron-
 te prominentibus, aut quod mugitum flumina cient taurorum instar,
 vt *Festus ait,* siue quod cornua fluminibus à flexuosis eorum lapsi-
 bus tribuuntur. Ego verò fluminibus vestris cornua multò ob dignio-
 rem rationem tribuam. Ob hostiles, inquam, impetus. Non qui-
 dem ad pacem publicam destituendam, aut Rempublicam quomo-
 do à vobis infestandam. Mori enim latius est vitæ, quàm ferre pudor-
 em. Sed tribuo, ob hostiles impetus à Repub. per vos sublatos.
 Hinc Strussios vestros, alias Komorowicjos Podolia, ceu Decios Ro-
 manos semper coluit. *Sicut Miechou: lib. 4. Cromer: lib. 30.* Fæli-
 cem & Georgium memorando demonstrant: Admirandos verò Bo-
 ratinfcios quomodo inducam? cum nedum fortitudine sua Lanczko-
 ronfcium Ducem Exercitus è periculo Valachico liberauerit, sed vi-
 ctorem quoque effecerit (Ioannem dico & Andream primos è fami-
 lia ad Ecclesiam S. à Domino, à Schysmate euocatos) insuper per
 Fluuium Dzwina ad Poloskum calitus missus, vir habitu & equo al-
 bus, contra Moschos Ioannem deduxerit, & victorem de septem
 Millibus reduxerit, vt *Cromer: in Orat: Funebral. & Paproc. in Stem-*

*Hostilis im-
 petus.*

Strussj.

*Boratinfcj.
 Lanczkonfcj.*

*Boratinfcjus
 calitus adie-
 tus.*

Coronati pu-
gnant.

Audacia Cel-
sarum.

Trophæa mo-
vientium.

Gladij contra
ignem, aquā.

Viri fortis
Officium.

Vir bonus
quæ amat.

matibus. Audio *Ælianum* lib: 12. Celtes omnium hominum ad sube-
unda pericula promptissimos fuisse, quapropter coronati pugnas in-
eunt, & in honorem illorum, qui in prælijs fortiter occubuerunt can-
tiones componunt, trophæa statuunt, monumenta posteritati relin-
quunt, Qui nec ædi corruenti, nec igni circumniententi, nec mari
fluctuanti cedunt; sed gladijs euaginati & hastis vibratis, ac si terre-
re vel vulnerare possent contrastant. Tam ignominiosum erat eis fu-
gere è periculo. Sed quomodo non audaciores vos Boratinscij puta-
bo. Inducebat omnes fluctus suos hostis contra vos, & dicebatis. Ec-
ce ipse Deus meus & adiutor meus est, quare non amplius fluctuabo.

Magno animo fortis perferre pericula suevit

Ulo nec facile frangitur ille metu.

Sed se fortem manus Dei & auxilium efficit, Chydram ille malorum
citò leuabit. Studeant inde posterii, quod omnes viri boni æquitatem
& ius amant, nec est viri boni errare, & diligere quod per se non est
diligendum. *Cic: lib. 1. de Legibus.*

LINEA FAMILIÆ KORCZAK, SIVE CARRAFA.

ZOardus, *Attilæ* victoriis præclarus, in *Vngaria* Regno, ut *Hist: Vnga-*
rorum testantur. Eius posteritas *Venetiis*, *Neapoli*, ac in tota *Italia* mi-
litia præcelsa diuersas mundi partes incoluit. Prædecessor Zoardi de fa-
milia *Ciphorum*, electus quondam in Regem *Vngariæ*, *Canina* familiæ
cessit, quia antiquitate & meritis anteiret. Testatur antiquitatem in-
signiorum *Canis*, & *Diod: Siculus*, & familia *Venetiis* *Donatorum*,
eorumq; olim Princeps *Donatus Franciscus*, & clarissima familia *Car-*
ræphorum in *Italia*. Sed præcipue *Ioan: Petrus*, qui summus Pontifex
creatus, *Paulus IV.* nuncupatus fuit.

Czà sowie, De hoc *Dlugossus*. Genus *Ruthenicum*, qui prisco tempore *Ci-*
pium deferabant, & in eo canem sedentem. *Procopius* *Russiæ* Capitan.
1260. *Procopius* filius, ex *Vicecancel:* & *Præposito Sandomir:* atque
Canonico Crac. *Episcopus Crac.* Erat *Lesci* *Monarchæ Pol.* consan-
guineus ex *Griffina* parente sua *Ruthena*, quapropter & *Ruthenus* ab
Historicis dictus fuit, Sicut in *Stemmatib. dict.* & *Cromerus* libro 10.
Georgius alter *Procopij* filius, arcis *Zydaouiensis* *Gubernator*, 1294.
Ex *Georgij* posteritate descendunt istæ familiæ.

Chodorowscij. In *Russia* per antiqua familia, quæ *Russiam* & *Podoliam*,
splendida virtutum & morum forma, necnon heroica potentia, illustra-
uit, protexit. *Demetrius* de *Chodorow*, *Venator Leop.* prudentia in re-
bus agendis, & belli exercitio dexterrimus, 1436. *Hæctor* contra *Cru-*
ciferos

*ei*feros in Pomerania, pugnando ad Puckum, ubi duo millia hostium caesa, sexcenti in captiuitatem redacta, obiit ut Achilles. Bielscius folio 426. Felix, cuius filius non degener patri. Nicol: Vexillifer Halicien. Eorum Epitaph. Leopoli in Ordinis S. Dominici Ecclesia famam dicent. Simon ex Bodzanowska reliquit Christophorum, qui ex Oleśnicka suscepit Simonem, qui reliquit Franciscum, & tres filias. Ioannem, qui ex Babska suscepit Iudicem Belzen. & Martinum, qui ex Olizarowna reliquit filios. Gaspar alter filius, strenuus miles, in exteris nationibus tyrocinia confecit. Habuit matrimonium cum Anna Sulimianka. Tertius filius Felix fuit. Habet Paulum & Apoloniam. Ioannes verò frater illorum duorum ex Pretsicornna habent filios.

Zorawinscij. Hi ijdem sunt cum Chodorowscijs, sed ex bonis diuisione acceptis Zorawno, dicti Zorawinscij. Iculascus, bonorum plurimorum in Alba Russia possessor, suscepit Basilium strenuum militem, qui reliquit Marcum & Chreorium in bello Socalien. à Tartaris occisum. Michael Notar: M. Duc: Lit. qui reliquit Alex: Capitan: Luccorien. & pater creatus Wladika Luceorien. Alexandri filij ex Borzobochaczanka Armorum Ielita, reliquit Marcum & Basilium. Michael Alexandri germanus ex Zolkiewska suscepit liberos. Sebastianus Castel: Haliciē. ex Kościelecka, reliquit Herbuthi & Lanckoronski coniuges. Stanislaus Castell: Belzen. Vir ingenio magnus, qui cum Osmano Tæcarum Imp. ad Chotinum pacem conscripsit. Demetrius de Bozydar, Thesaurarius Regni, Ludouico Pol. & Vngar: Rege sceptra tenente Anno 1370. Cui arma hæc quadam fabula commotus Ludouicus immutauit, & Sciphum cum cane super galeam posuit: flumina verò tria pro Armis detulit. Bielscius folio 244.

Dersniakouij de Rokitnice: Petrus ex Odrowazowna reliquit Barbaram Trzcinska, Annam Fredrowa, & Dorotheam Trzecieska. Nicolaus germanus Petri, Iudex Præmisl: terræ, reliquit Stanisl. & Ioannem steriles, Augusti Regis Aulicos, & Copiarum in Mosch. & Filand: Duces: Valentinus tertius frater ex Pieniaszkowna suscepit Stanisl. ad omnia Regni munia & commoda strenuum. Ioan: Succam: Præmisl. magnus ingenio & litteris. Anno 1120. Dersuiak Boleslaum Kryuoustium contra Morauos pugnantem in casu minus felici defendit, ut Herbort. & Bielscius dicunt. Iuanum Wasilum diuisiones bonorum habent A. 1348. 1392. Petrus Trib. Sambor. Stanisl. Succam: Præmisl. Valentinus miles strenuus, reliquit Stanislaum.

Barzij. Notabant familiam suam ante à Blozwica, postmodum à Wisnicz. Stanislaus Palatinus Crac. de Blozew & in Wisnic hæres. Snatinen: Capitaneus. Vir pius & benignus, prudens nec indisertus Senator. Vitæ Catholicæq; religionis cultor, & pro sua dignitate gratiaq; Principis florens.

rens. ita Epitaph. Crac. 1571. Ex filia Tęczynski Palat: Sendomir. Catharina, reliquit Ioannem. Andreas Erasmus & Petrus militia & ingenio excellentes. Iste ultimus Castel: Premisl. Capitan: Leopold: fuit. In legatione Hispanica ab Augusto Rege missus, obiit. Ex Dzieduska suscepit prolem. Quos fortuna diffida infima vocationi concesserat, ut Bielscius folio 458.

Gorayscij de Goray perillustris & antiqua familia, haeredes in Kraśnik: Christianus Vladislao II. disciplina generosa apprime gratissimus, hostes patriæ ad Lublinum & Sendomir. fortipectore repressit. Iuonius Iudex terræ Chelmen. Orator eximius Casimiro Magno Rege sceptrā tenente, in Tartariam Legatus missus, ferum bellum pace quietā complanauit. Ita Io: Wrzesinius. Demetrius filius, Thesaurarius Regni, ingenio excelsus, Patriæ amator, qui viridi rerum progressu & successu obtinuit, ut filio suo Demetrio Ludouicus Rex supremum Marschalci Regni honorem detulerit, & Dominium Sczebrzesinense auiternè contulerit, quod & Sereniss: Rex Iagello priuilegio confirmauit. Hic tam liberalis extitit, ut ratione seruitij in terra Chelmen: Nobili Cedzik Prochanski, villas Gruske & Zapororze concesserit Anno 1399. ut refert Paproc. & Bielsc. fol. 272. Eius consilium sanum, quod Hedvigi Regina Virgini suavit. Sarnic. Albertum de Goray, amplum patrimonio meminit Paproc. in Stemmatis An. 1382. & alios quatuor Procop. Alexan. Andr. Nicol. Ex quibus subsequenti linea, magni hostium Reipub. defensores & Rothmag. Ioannes, Georgius, Adamus, extiterunt. Nulla equidem Patriæ negotia in pace & bello, domi & foris neglexerunt, sed quod optimi ciuis fuerat Regi & Patriæ reddiderunt. Adamus in Transiluaniam ad Sereniss: Regem Stephanum in Regnum inuocandum legatus missus cum Illustriss: Starzechowski, Tarto, Ostorog, Iazlowiecki, fuit. Bielsc. fol. 725. Tanta dignitas familiæ Goraysciorum erat, ut pro honore & gratia illorum familiæ suas adiungere Magnates haberent. Vnde Samotulscij, Tęczynij, Olesnicij, Mieleccij, Ostrowscij, Tarnowscij, Krzepicij, atq; alia præclaræ ac magnificæ domus, illorum sanguini coniunctæ manent. Ioannes filius primus, cui natura tantum præstiterat virium efficaciam, ut ferri laminas grossiores, ceu liquidam argillam in partes discerperet. Erat miles strenuus Stephani Regis tempore, nec expeditio militaris clara sine illo fuit. Ex Lanckoronska Cast: Vislicen: filia, suscepit Marcianum & Ioan: qui ex Niszczycka Capitā. Przasnicen: filia, suscepit prolem. Altera uxor illius Plazianka Magni gubernatoris Crac. & Capit: Lubaczouien. filia. Petrus alter filius, Aulicus Regius & Rothmag. victoriosus in Moschouia & contra Tartaros. In Rokosiano tumultu pacis cum aduersariis Reg: Maiest. compositor. In iure & Comitij Regni acceptissimus. Ex Zelinska reliquit Demetrium

metrinum in exteris nationibus benè meritum, in patria optatissimum. Demum ex Lanckoronska suscepit Christophorum & Petrum. Adamus tertius filius Aulicus & Rothmag. Regius, cui iuuentus castra dulcia fecerat, prouectior ætas Senatum commendauerat. Hic ex Stupecka Castel. Lublin. filia suscepit Zbigneum, qui ad Chotinum contra Osmanum copias proprio sumptu cum tribus signis in castris tenuit. Demum Turciam Palestinam, & loca sacra peragrauit. Ex Lesczynska Palat: Belzeń. filia suscepit filium Raphaelem, non modica spei adolescentem.

Lipsij, Eadem domus cum Goraisciis, unde diuisa bona cum Goraisciis Ioannes Łyczkom vendidit, ut sub Goraisciis adnotauit Paprocus in Stemmatibus. Ioannes de Goray & Nicolaus Lipski germani fratres moribus & ingenio excellentes. A tertio filio Iuonij referunt fuisse illos, & à Lipsko Lipsij dicti. Inferior ad Socalum diuisione bona acceperat, maior ex Stupecka prolem relinquerat.

Czuryłouij, Lineam ex filio secundo Iuonij Historici dixerunt. Notabant familiam à Stoiance in districtu Premisliensi. Martinus Czuryło totus Castris & Reipub. deditus, maxima indicia martis in iuuenili ætate, summos in prouectiori fructus belli edidit. In conspectu Ducis Magni exercituum Mieleccij Turcas & Valachos fortissimè repressit. Illius animi fortitudine Iazłowieccius exercituum Regni Dux Pal: Rus. allectus, filiam in Coniugem obtulit. Suscepit liberos militia strenuos, prudentia politica exemplares; Georgium qui ex Fredrowna reliquit Mariannam Castel. Camenecen. Stanisławski coniugem, ex qua Euphrosina Petri Potocki consors. Martinum, qui ex Firleionna reliquit Casbar. Nicolai Iarmolinscij coniug. & Barbaram Stadniccij Pocillat: Sanocen. consortem. Nicol. qui ex Lanckoronska reliquit Stanisł. Nicol. & filias & Andream.

Boratinscij de Boratyn, Demetrius Cancellarius Terrarum Russia, ut litteris comprobant. Anno 1374. Reliquit filios septem, qui cum diuisione bonorum diuersa cognomina sortiti sunt. Iurgi seu Georgius filius primus, qui à bonis Malczyce Malczycki vocatus, cesserunt in dote Tarto. Sienko seu Simeon, alter filius à Dubkouice Dubkowscij. III. Fedas seu Fedorius aut Theodorus à Tamanowicze Tamanowski. IV. Iwaszko seu Ioannes à Tankowice Tankowski. V. Demko seu Demetrius à Micháłowice Micháłowski, qui reliquit Stanislaum & Georgium. VI. Filius Demetrius, qui cum ultimo fratre Basilio accepit Boratinum. Basilius duas filias habuit; Hasiam seu Elizabetham, quæ primum Cnazij Przedelniccij coniunx, demum Nicolai Krasnopolscij armorum Ascia fuit. Auus illius cum ab Andrea Boratinskij dimidium Boratinij coëmisset, à Boratin familiam cepit notare. Al-

tera filia fuit *Margaretha*, virginem *Capit: Premisl. Kreza* in tutoriam acceperat, sed patruus suus *Iwasko* recuperavit, & a Patriarcha Constantinopol. ut in coniugem illam habeat dispensationem obtinuit, ex qua suscepit filios *Steckum* & *Andream*, qui postmodum Catholici facti, & *Stecko* Ioannes vocatus fuit. Erant viri *Marti* & *Patria* consecrati. In *Valachia* *Sigis. Adalberto* regnante, Ducem exercituum *Lanckorunski* de periculo saluarunt, & victoriae occasionem dederunt. In expeditione *Moschouitica* ad *Opocko*, rota molendinaria *Andreas* oppressus *Vilnae* occubuit. Ioannes vero ad *Poloscum*, duce ut fertur *Angelo*, vel *S. Casimiro*, septem millia hostium fudit, deuicit. In *Vngaria* vero, pro *Ioanne Rege* contra *Ferdinandum* pugnando, infalici praelio inter mortuos relictus, Diuina ope, collecta sanitate, *Cosiciam* a *Magnate Vngarorum* conductus, melius conualuit, & in Regnum redit. *Bielsc; fol: 523. Capit: Rohatin: dicit.* Reliquit ex *Fredrowna Cathar: Orzechowska, Zophiam Zamiechowska, & Barbaram*. Filius erat *Petrus Castell: Belzen. & Capit: Sambor.* quem *Sigis: Aug.* cum parente *Regina Bona Barium* descendente miserat. Iustitiam quoque *Palat: Moldauiae* expositulante, Rege auctoritatem dante, administravit. *Isabellam Augusti Regis sororem* in *Vngariam* conduxit. De illo *Priluscus* in praefatione, erat *Vicesgerens Praefecturae Crac.* Ioannes filius *Petri Vexillif. Premisl:* in exteris nationibus litteris & militari eruditus. *Aulicus Augusti Regis*, habuit Coniugem *Barbaram Lisakowska.*

Droiewscij in *Premisl.* Terra perantiqua familia, toga & Marte celebris, regno & Reipub. proficua. Ioannes ex *Castel. Chelmen.* Episcopus *Cuiaviae Bielsc: folio 589.* *Stanislaus Castel. Premisl.* optimè meritis Reipub. utinam meritis & Ecclesiae Catholicae Rom: fuisset. Reliquit Ioannem ad exteras nationes nuntium obseruantissimum Regiae auctoritatis & legum *Stephano* regnante. Alterum reliquit *Christophorum.* Ioannes *Thomas Cap: Premisl.* nullius expeditionis bellicae neglector, *Stephano Rege* castra mouente, ad *Galliae Regem* & *Magnum Turcarum Ducem Amurathem* legatus fuit; linguarum externarum peritissimus, *Biel: 758.* *Kilianus germanus* suus ex *Sobkowna* reliquit prolem. Ioannes *Christophorus* eorum tertius frater, *Secret: S. R. M.* obiit in aetate florida. Sorores eorum *Cathar: Herburthowa, Castel: Sanocen. Capit: Premisl.* *Regina Krzeckowska & Anna Wasowicowna.* Permanet usque ad dies modernos haec celebris familia consilio pPibus clari, sed Ecclesiae Romanae aduersi.

Strusouij qui primitus *Komorowski* à *Komorow*, sed in *Russia* & *Podolia*, ut contra hostes fortiter agendo pugnauerunt ac quasi ferrum & gladios hostiles deglutierunt *Strusij* nuncupati sunt, tum à castro *Strussow* ita appellati, occisos à *Tartaris* *Magnificos Strussos* viginti quatuor ad sua

sua tempora Paprocus in Nido virtutum numeravit. *Felix* & *Georgius* decus *Russicæ* nobilitatis dimicando contra *Bogdanum Moldaviæ* Principem *Pocutiam* occupantem *Alexandri Regis* iussu, ille in prælio cecidit, isle fratri per medios hostes opem ferendo captus, & à Tyranno cum aliis octo capite plexus est. *Cromer*: lib. 30. *Bielsc.* fol: 500. *Mars* fauorabilior die sequenti stetit; nam inito prælio cum *Valachis* *Burcolabius Chotinen.* occubuit, exercituum *Dux Kopacz* fuga vitam salvavit, *Bochdanus* supplices litteras ad *Alex: Serenissimum Regem* misit, libellum concordie postulavit. *Stanislaus Strus* à *Tartaris* in *Rastauicensibus* campis oppressus, hunc *Nicol. Sempa de Armis* lunossá carmine celebrauit. Reliquit ex *Wilckowna* duos filios *Iacobum Capitaneum Chmielnic.* maximum & felicem bellatorem, qui ex *Potocka* reliquit prolem. Alter *Georgius* filius, *Asia* terror, *Africa* & *Europæ* amor fuit. *Nicolaus* ex *Potocka* quis qualisq; fuerit ex illius *Epitaphio*, in *Camenechia Podol.* disce.

Accede huc *Christiane* miles

Et quem referat hæc tabula vultum, intuere.

Talis erat ex vetustissima *Strussiorum* prosapia *Illustr: Nicolaus* de *Komorow Strus*, qui à natura prius ad macheram, quam ad cochleam extendere manus edoctus, statim à mamillis ad armillas, à lacte ad luctus instructus. Postquam varios undiq; terrarum hostes, *Liuvones*, *Hunos*, *Valachos*, *Gethas*, *Moldauos*, *Othomanos* ad *Boristhenem*, *Istrum*, *Prut*, *Danubium* fluuios maxime semper terruisset; indomitis *Moschis* strictum lupatum iniecisset, diuersis hostibus ex amore patriæ pro incatenato obside deuenisset, tandem lubrica bellorum vota in patriam redux, pro tot præclare factis à *Serenis: Sigis. III. Halicien. Sniatinen. Colomien. Chmielnicen. Lubacou: Capit: nec non Senatoria* dignitate cumulatus. Cum verò plus suis viribus Terra non sufficeret, ad celestia cum summo Ecclesiæ, Patriæ, Senatus, militum maiore Anno 1627. die 7. Ian: Ætate 50. accersitus abiit. Reliquit duas filias, unam quæ *Adamo Kalinowski Bractau. Vinnicen. Lubecen. Loiou. Cap. primum* nupta fuit, postremo *Illustris: Duci in Wisniowiecz Palatino Russiæ.* Altera filia *Sieninska*, habet filias.

Komorowscij de *Komorow*, generis nobilitate, ac plurimis heroicis virtutibus insignes. *Iacobum Komorowski*, pugnantem pro *Suidrigailo* 1431. *Bielsc:* fol. 338. refert. *Petrus* qui ob præclara merita in *Vngaria* septem arces loco præmij tenebat, quæ omnia bona, vt *Cromer.* lib: 27. sub Anno 1472. refert, quia filium Regis *Casimirum* receptauerat, ultore *Vngarorum* Rege amiserat. Hos *Serenissimi Reges* amplis ditionibus & honoribus, dum ex Regno *Vngariæ* in Regnum *Poloniæ* deuenerunt, condecorarunt. De beneuolentia *Petri* in *Casi-*

mirum, Bielsb: fol. 455. Christophorus filius Petri haeres in Zywiec Castel: Sadecensis, qui in dies maiorem affectum, tam belli quam pacis interstitio Regibus praestiterunt, reliquit filios duos, illius germanus erat Pocillator Cracouiensis, sororem Orliko in Coniugem dederant. Retinet pro sinceris actibus benedictionem Domini, usq; in praesens horum Komorouiorum domus. Stephanus cum in Ciechanouien, districtum eius praedecessores venerunt, ille posteros bene Marti deditos in Russiam, Podoliam, Lituaniam, uti possessores transmisit. Ita viro praestanti quaevis terra patria est. Fundauit in Sorsk Ecclesiam Parochialem ubi & sepulti quiescunt. Andream reliquit strenuum militem, ex quo Ioannes Falk, ex illo Andreas cum aetate militarem ducit annis 30. Miles Vexillifer loco tenens Rothmag, ducum campi Kazanow Potoccij. Clarebit familia Komorowsciorum in castris & bello. Nam Petrus Ordinatione Regia Cosacorum Boristhene. vigilantissimus gubernator, & Commissarius generalis, illam sanguine Scythico & hostili irrigare & promouere non desinit.

Prochnicij de Prochnik in Praemist: Terra. Maximi in Regno & Ecclesia. Putabat magnum quondam Socrates nasci hominem eumq; Graecum, idq; Athenis; at maius existimo nasci Polonum Equitem, idq; ex Ducum antiquissimorum: Nituntur Prochnicij Ducum de Bibel Russiae sanguine, ut ex Priuilegio Casimiri de data Sendomir: in die S. Iacobi Apost: 1361. patet, ubi dicitur: Significamus tenore praesentium vniuersis, quod veniens ad nostram praesentiam, Generosus ac Magnif: Demetrius Chotko Dux de Bibel. Monstrauit Maiestati nostrae Ducis Leonis & ceterorum Ducum praedecessorum, super bona haereditaria Oppidum, & villam Bibel, cum adiacentibus villis, quod quidem Priuilegium Vladislaus Rex ad petitionem Andr: & Chricko Ducum de Bibel, Cracouiae feria quinta post Dominicam Reminis: A. 1406. confirmauit. Et hoc Oppidum Bibel haereditas Prochniciorum ad aetatem nostram fuit, licet ab arce Prochnik, Prochnicij nuncupentur. Modo transiet in alienas domos. Andrea Vargocij iudicium fuit. Quod post oppressam a C. Iulio Cas: Romanam libertatem & euersam Rempub: quidam Ciues ab eo Dictatore pulsati, alij metu Tyrannidis, Italiam deseruisse. Ita Miechouius lib: 4. c. 32. & superius lib: 2. c. 8. Cromer l. 3. Florus lib: 4. c. 1. Pulsus ex Etruria Libo, ex Umbria Termus, ex Corsino Domicius. Et Plutar: eiectum a Casare Bibulum refert Lucium. De his passim Cic: ad Atticum. Venerunt Pisis soluentes per mare Tyrrsenum ad occidentem, & per occidentalem Oceanum ad Balticum mare appulerunt, & littora Samogitia & Curlandia amplexi sunt, ubi Ciuitates extruxerunt, Romnoue, Liba, Bibel in Liuania, demum ad Carpasum montem erexit oppidum

pidum Bibel sedem Prochniciorum vñ sunt pro armis Carrafa, à quibus alij in patriam reuersi Bibuli, Carrafæ vocitati fuerunt. Ita ille, vt in libello de familia Prochniccia in bibliot: Patrum Soc: Camenetia in Podolia patet. Demetrius Chotko Dux de Bibel, Andreas & Chricko germani fratres. Kudin cuius filius Procopius, Dußyn, Batko, Iarochno, Alexander Skoruta. Hi omnes conscripti sunt cum famulis & successoribus suis in Ecclesia Ruthena monasterij in Chorodisbo prope oppidum Bibel, nam erant Schismatici, sepulti ibi numero 402. Daniel filius & successor ex Alexandro Skoruta factus Catholicus Romanus, ante ducentos octodecim annos, à quo defluit nobilissima Prochniciorum prosapia. Nicolaus Prochnicki Castel. Præmisl: Senator grauissimus sapientissimus, 1451. Andr: Metropol: Chijou. Nicolaus Episcopus Camenecen. plurimis legationibus ad varias nationes celeberrimus, Vladislai Casimiri III. Regis Pol. fratrem Regem à Bohemis electum Pragam deduxit. Ioannes itidem Episcopus Camenecensis.

Dum currunt, annes splendet crux infula fulget,

Prochnicijs magnis Sarmata magnus erit.

Andreas & fratres illius Reip. honori atq; militiæ consecrati. Addit Laurentius Swieckouius Notarius Leopold. Petrum amatorem patriæ & fidelissimum protectorem, de quo Canon: Leopold. Scrobisouius. Pugnante Ioan: Tecinio ad Seretum contra Turcos, Valachos, & dissipato exercitu Polono Prochnicius Tecinio pedester gradienti equum offerebat, qui cum nollet dicendo, vita nolo priuare egregium militem, ille dimisso equo pedester cum duce ibat, & ambo in hostium manus venerunt. Quo cognito hostes virtutem admirati in patriam dimiserunt. Ioannes Andreas apud Philip. 3. Regem Cathol. octennio internunciatus, demum Illustris: Cardin: Radziuilij iudicio Canon. & Præl: Cathedr. Crac: post Abbas Sieciechou. Mox Episcopus Camen: & Illustris Melitenfium ordinis per Regnum Pol. & Ducat: Litu: protector, ad ultimum Archiep. Leopold. Senator à Regia maiestate tertius omnium applausu nominatus datusq; fuit. Quem ita Archipræsulum Leopold: collector extolluit:

Orbatum clerum populumque dolore leuasti

Succedens magno magnus & ipse viro.

O vtinam Deus adnumeret tibi tempora multa

Conatusque tuos posteritate iuuat.

Extat Prochnicia domus in præsens & domi Reip. proficua, & in militaribus campis strenua, & in exercitio animi studiosa. Vnde virebit, virebit seculis & cælo.

Krzecowscij alias Sieniomscij, vt ex Actis Præmisl: colligitur à Sieniom.

ubi feria 3. proxima post Festum Omnium SS. Anno 1438. Sienko de Sienom, Castel. Leopold. & Succam: Pramisl: beneuolè recognoscit, quod villam Borbka in Pramisl. Terra, quæ sibi cessit iure propinquitatis post Nob. Wasiko Nicolao Tlocimost, pro ipsius fideli seruitio obligat & inscribit &c. Sed anno 1541. successor Tlocimostij adcitatur pro euictione Andr. Krzeczowski Viceiudicem Pramisl. Excelsa virtute, consilio moribus manet & floret hæc familia. Vnde Mart: Kazanowski Campestris Regni exercituum filiam dedit Krzeczouio in coniugem, Halicien, Dapifero.

Werescinski in Chelmen. Terra. Fedorius ut antiquitate generis, ita & præstantia actionum celebris, ex Sosnowska suscepit Andream quem Sosnowski germanus coniugis Werescinski, Gregorius factus Catholicus & Bucaccij Episcopi Chelmensis promotione Officialis & Canon: in fide Catholica contra fratris sui Vladica Chelmen. intentum, baptizauit, educavit. Andreas post educatam iuuentutem litteris, in bello ad Obertinum feliciter, & cum lucro famæ & honorum, martis trophæa retulit. Accepto vinculo matrimoniali, cum filia Nicolai Iaroski armorum Rawicz, consanguinea Episcopi Posnanien. Braniccij, ad parentes gratus hospes redijt. Sic namq; euenit, quod bona causa tandem triumphat. Chelmensis terræ Viceiudex fuit. Ioseph filius And. Abbas Sieciechou. probitate & sanctitate vitæ maxime commendatus. Scripsit opuscula de contemptu mundi, de purgatorio, de confessione & communione. Proficuum Ecclesiæ, pauperum patrem & humanissimum finis vitæ inuenit. Erat Werescinsky Episcopus Chioniensis, à quo & Oppidum Faustauia erectum Werescinum nuncupatum fuerat. Felix pastor, in quo cum magna grauitate coniuncta humanitas, mira in obscuris cognoscendis prudentia, matura in arduis diiudicandis sapientia.

Wasiczinski de Wasiczyn qui unicuiq; hoc exemplariter in se declararunt, quod non sibi metipsis nati fuissent, sed quod ortus illorum partem patria, partem amici vendicare deberet. Gaspar Wasiczinsky post militares conatus, cum Castel: Chelm: filia Lysakowska fædus matrimonij suscepit, & reliquit posteros. Sciborius frater ex patre quem procreauit Polanowska, soror illorum Elisabeth optimè educationis & grauissimis moribus Belzeccij consors erat. Christophorus qui ad confectam ætatem castris & militiæ deditus speciosam sui nominis famam reliquit. Nulla fuit expeditio bellica cui non adfuerit: Reliquit ex Ceterowna filios & filias.

Braniccij. Multorum mores hominum conspexerunt & vrbes. Sebastianus Episcopus Posnanien. Sigismundo Augusto Regi affabilis, & Elizabethæ Reginae Insignitor præsentialis, vixit Anno 1543. Paproc: in Stem-

Stemmat: fol. 546. Bielsc: fol. 584. In Confirmatione Priuilegio-
rum Ordinis Prædic: Camen: ponitur idem Reuerendissimus præsens.
Skorutouij, Skoruta Alexander ex Ducibus Bibel, in Prochniciorum
familia ostendimus. Ex his in Præmisliensi Terra antiqua domus, ex
quibus Historici Stemmatum nobilium, Georgium à quo posteritas nu-
meratur, & Ludouicum fratrem memoria prodiderunt. Ludouicus
ex Panienska Capit. Zydaou: filia reliquit pignora, quod Eduar-
dus Anglorum Rex ita magnificet, ut moriendo dixisset: Ista pignora
erunt mihi eburnea palatia, in quibus habitabo quoad stabunt.

Lachodowlcij in Russia, Hos ante Wankowie appellabant, dum Græco
ritui deuotum animum offerebant. Wanko Strumieto Zamoiscio Ca-
stel: Leopol. vendidit villam Winniki, antecessor eorum & villam
Czyski, quam Patres S. Francisci Leopol: tenent fundatione, habuit.
Hieronymus à Lachodow Lachodowski Castel: Volhina, reliquit Sta-
nislauum excellentem in militari & Rothmag. quem germani fratres,
Marcus & Nicolaus occiderunt, quartus filius erat Andreas, Anna
filia Succam: Nurscen. Brzuska coniunx.

Krupscij in Chelmensi Terra, in bello contra Bogdanum victor Georgius
Castel. Betzensis, Bielsc: folio 514. qui postea Castel. Leopol. Cap.
Hrodelen. &c. Idem folio 537.

Drzemlikowie in Chelmensi Terra, Regius miles ad Pscouiam, Bielsc:
folio 782. Drzemlik.

Luscewscij ibidem, desijt familia quam & Strusij colebant, Paproc: fo-
lio 543. in Stemmat.

Chrybewlcij ibidem.

Saporowscij in Chelmensi Terra.

Mogilnicij.

Solomonscij.

Oscislawscij in Præmist.

Biernawscij in Præmist.

Rocimirscij.

Smiotankowie in Russia, antiqua familia in Podolia erat celeberrima
domus, fortitudine, diuitijs, honore. Lukianus ex Buczacka natus,
à Vladislao Rege Polonia & Vngaria, in præmium Bialobuzniam
obtinit. Ex Bachanska suscepit Iuanum, qui ex Potocka reliquit Ni-
colaum militem strenuum, & Christi. Cieklińska cum Heduigi Budzi-
sowska, qui ex Strusowna suscepit Helenam Dominici Brzeski coniu-
gem, ex Laszczowna Tuczapska, suscepit Stanislaum Alexand. obierunt
in prælio cum Valachis, & filias Margar. Potrikowska, Heduig. Cho-
ćimirska, Annam Ieziorowska Ensifer Podol. Iste Nicolaus à Schi-
smate recessit.

Ostrowscij in Russia, Ioan: Rothmag. in Moschouiam Capit: Dimenti. nunquam occasionem belli contra Tartaros & Moschum deperdidit. Cum Serenissimo Stephano in Liuania, ad Gedanum, Polociam, ad Lenuarthum, Ascaradum infractus & indefessus miles. Nec dissimilis ei germanus frater Foelix fuit. Optimum militem in Liuiam ad Kiesiã in Moschouiam quoq; deducebat, quapropter gloriosè & cum triumpho de gladij arena recedebat.

Rynkouij in Podolia. In priuilegio Boleslai alias Suidrigalio dato Conuentui Camenecen. in Podolia Ordinis Prædic: in villam Zubrowce, Anno 1401. Rinká ponitur de Sokolec.

Korburth antiqua domus.

Chanfcij in Chelmeñ.

Horodiscij ibidem.

Balaban. Antiqua familia foris & domi. Scandeburgi bellum cum Turcis deductum, fortitudine animi & solertia illorum prosperum extitit. Hic motus belli & gloriæ desiderium, ex Albania in Russiam eos reduxit, quod Historiæ Roxolanae testantur. Hedion seu Gedeon Wladika Russiæ ritus sui promotor ardentissimus, sed in schisma suum cecutiens. Bastilius suus germanus rei militaris studiosissimus, & victricis fortunæ receptator. Reliquit optimæ indolis prolem. Ioannes surdus quidem & mutus, sed fortunati belli subiectum conuenientissimum, Mieleccius si uixisset, apertius referret. Georgius in Lith: Ducatu statum & mansionem elegit. Alexander natus ex Zolkienska, trophæis illustrando familiam, Capit: Winnicen. Rohatin. Trebowliensem in præmium habuit. Cognouit pro Patria Scythicam captiuitatem ex Cecora expeditione. Reliquit ex Iarmolinska de Sutkowna filios, Georgium Capit: Trebowl. perpetuum S.R.M. Rothmag. & Alexandrum, qui in Italia lumen fidei reeeperunt.

Cuper. Hic in unione M. Duc: Lit. cum Regno Polonia accepit hæc Arma quibus nunc utuntur Woynowie. Bielscius fol: 313. sed fallitur. nam Tubis tribus pro armis & insigniis Woynowie in Lit. utuntur & gaudent.

Iarmolinscij, Antiqua familia, ut ex multis priuilegiis colligitur. Chodko Croata de genere Despotorum primus Iarmolinski uenit in Regnum Polon. Vladislao Iagel. regnante: anteriora obsequia Regibus Vngariæ oblata dum deserit, à Rege Vladislao cui seruitia militaria dedicauerat, villam Iarmolince ad Smotrycz oppidum & fluminis initum iacentem & pertinentem accepit. Priuilegium Ruthenico charactere in pergameno reseruant de Data Cracouiæ 1407. Extant confirmationes Regiæ priuilegij per Cancell: Ioan: Ocieski, & Valentinum Dębinski, obiit in quo-

in quodam bellico congressu Chodko, dum reliquit filium Olechnum seu Alexandrum militem celeberrimum, & Regibus fama & virtute commendatum. Hic erexit oppidum Iarmolince ex villa, & à Casimiro ius Teutonicum impetrauit, ubi hæc in Priuilegio posita leguntur: Nos magna altaque merita Generosi D. Olechnonis de Iarmolince, fidelissimi, dilecti, quibus Maiestati nostræ singulariter placere meruit, compensare volentes, &c. Dat. in Ciuitate Torunen. 1455. Ex Kalenniczanka districtus Cremen. (iam mascula deest Kalennikow familia, & possessiones ad Iarmolinscios & Sienutas coniugio reuolutæ sunt) suscepit Basilium, qui sterilis decessit. Dachnum, qui diuisione bonorū heres in Iarmolince factus. Fedorium, qui heres in Sutkowce, à quibus et Sutkowski denominatus fuit. Est horum memoria in Castro Camen. Anno 1476.

Sutkowski, alias Iarmolinski Fedorius, reliquit filios Dachnum et Basilium. Referunt hoc Acta Terrestr: Camen. 1534. Dachno reliquerat Iuanum, et in hac linea mascula defecit. Filia Iuani Sutkowski, Barbara Mag. Alexandri Bataban Roth. S. R. M. Vinnicen. Robat. Capit: consors. Catharina G. Adriani Iacimirski Pocill: Podol. consors fuit. Dachno Iarmolinski, filius Olechni habuit in coniugem Woskam filiam Alexandri Wronowicki Capit: Winnicen. cui inscripsit reformationem super Iarmolnice: Dat. Cam. in Terrestr. 1456. suscepit ex illa filios Iuchnū Seuerinum, Vasilum seu Basilium, cum quibus Sigismundus I. Rex bona sua Regalia Napolne, Loskowice, pro bonis illorum villa Hermaki commutauit Anno 1538. Dat. Crac. Seuerinus erat vir militaris et bellicosus, Præfectus copiarum Ducis Demetrii Wisniowiecki. In bello Valachico occubuit. Basilus post militarem peractam, curam domesticæ familiæ accepit, & coniugio celebrato filiam Margaretham quam post Andr. Czolbanski coniugem fecit. Iuchno post actus strenuos militares ex Kornalowska districtus Premisl. suscepit Romanum & Matthiā. Romanus cum Tysarowska habuit Andr. & iste ex Mikulinska Georgium, illustrarunt castris vitam. Mathias ad martem quasi natus fuit, multoties copias sub auspiciis Ducum in Ostrog deduxit, quapropter summè dilectus Basiliam & alia bona ab illis tenuit. Et quia sub suo regimine Moldauos, Scythas, Lituanos, Polonos tenuit, diuersimode ab illis nominabatur. Scythæ & Valachi vocabant illum Aga, hoc est Rothmagister, Præfectus copiarum. Hinc obtinuit nomen Agis, & ita plerumq; ab Historicis nominatur. Paproc. in Stemmat. fol. 1577. & sub Armis Korczak. Grauius afflixit Tartaros aliquoties ad Kraśitow. Ex Marianna Dziusbanka reliquit hos filios, Hieron. & Venceslaum, qui steriles decesserunt. Nicolaum & Constantinum. Nicolaus non degener militiæ patri, à prima ætate in castris educatus, miles cum Illustriss:

striff. Sieniewski exercituum Regni Gen. tandem & copiarum Praefectus Illustriss. Ducum Constantini & Ianusij, cum Illustr: Stan. Zolkiewski Cantinirum Scytharum ad Vdycz repressit, ac primus iussu Praefecti Gener. arma cum hoste conseruit. Ex Catharina Iatonicka suscepit Nicolaum & filias, Barbaram Maximil. Tripolskij, & Zuzannam Donielus Strybol consortes. Ex altera vero consorte Margaretha Knazij Sokolskij filia, suscepit Georgium, & Annam, quae in virginitate obiit. Nicolaus Nicolai Aui & Patris imitator in bello & Reipub. negotiis. Postquam aetatem iuniorem litteris excoluit, primum commilito vexilli Illustr. Sieniewski exercit. Gen. demum Illustr. Zolkiewski sub quo & Iudex atq; arbiter causarum in castris fuit, mortuo Zolkiewio factus est commilito filij illius Rubiesou: Capit. Prouecta aetas fecit virum expertum in sago, et in toga grauissimum, ad obeunda Reipub. & Palat: Podol. munia dignissimum, crexit propugnaculum in proprio solo Iarmoline, ex Cathar: de Goray, Martini Czurylo ex Iazłowiecka filia, suscepit Michaelem, Annam, Zuzannam, Elizabeth, & Ioannam. Georgius vero frater Nicol. post adolescentiam litteris ornatam, miles sub vexillo Praefecti Gen: Zolkiewski, tandem contra Osmanum ad Chotinum Procopij Sieniewski, Vexillifer stipendia Regni promeruit. Ex Kalinowska Alberti Venatoris Podol. filia suscepit filios et filias. Isti duo fratres fidem Catholicam Romanam amplexati sunt. Constantinus vero alter Matthiae filius dignus memoria miles & Scytharum strages ex Bochoutinowna in Pal. Volhine. reliquit Ioannem strenuam fortitudine & peritia militari. Ex Cathar: Strybulowna sperat benedictionem prolis, nam filias solum habet ex quibus aliqua factae sunt moniales ritus Graci, Marianna vero facta est coniunx Georgij Puzyna Succam: Volodimir. Nobile sic vestrum munus iuuenescat in auum, Annos Arcadij ducite recti, pij.

Wolodijowscij de Wolodijouice in Podol. Ex Moschouia venerunt ut priuilegiis Vladislai demonstrant, Thomas ex Sutkowska prognatus, reliquit ex Lastowiecka Constantinum continuum militem. Hic cum Piassecka habuit Fridericum Iazłowieccio Duci peramabilem & strenuum militem, cuius filius Petrus in captiuitate Scythica vitam finiuit. Alterum habuit Georgium cum Serenis. Stephano ad Polociam, Gedanum pugnatores, hic ex Chodionska reliquerat Petrum & Matthiam, qui cum Stephano Potocio in Valachia à Tartaris oppressi sunt, Christophorus cum Duce Coreccio & Anibali militiae operam dederat. Paulus militarem cum Herbort Cast. Camenecen. Potoccio Andrea, Lanckoronscio profitetur. Simon illorum germanus Domino seruire, sub paupertate S. Francisci elegit.

Szumlanſcij de Szumlány, Marcus cum Lahodowska reliquit filium Maximum, qui omnia bona parentum ob necem Saporowski & Turecki amiſit. Reliquit ex Opryſſowska filios nouem, qui dum ſolum villas quatuor patrimoniij haberent, animum ad militarem totaliter applicarunt. Alexander vnus ex illis & ſortem ſuam in villis, inſeruiendo Reipub: amiſit. Petri filij, Iuanus in Valachico praelio occiſus, Paulus in Moſchouia, Andreas ad Smolenſcum cecidit, Stephanus ſuperuixit. Ex illa ſunt Iuanus & Paulus, vnus ex his nouem filiis Paulus ubiq; terrarum miles in Prussia, Moſchouia, Moldauia, uſq; ad ſenium honorifice militat Rothmagiſter.

Ziołkowſcij, Zbigneum Canon: Crac: Epitaphium Cracouia dicit 1583.

Zoratiſcij in Ruſſia.

Serebczyſcij in Chelmenſi Terra.

Zaranek in Breſtę.

Stawſcij in Chelmenſi Terra.

Drzewiſcij in Volhinia.

Serebryſcij. Qui ob ſingulares virtutes & debita in patria obſequia in ſuo Territorio officiis diuerſis fungebantur, nouiſſime verò duo fratres vnus Notarij Terreſtris, alter Pincernæ Chelmen. officia obtinebant; quorum filij ſuperſtites militaribus ſtudiis occupati, in diuerſis expeditionibus huius temporis, bonum nomen ſibi compararunt, & vnus ad præſens Adalbertus Serebryſki Canonicum Cracouiſem agit, & in Collegium Secretarium Regiorum cooptatus, vir ingenij acri & iuris patrij peritia præſtans, tum diuerſorum negotiorum tractatione Magnatibus chariſſimus.

Czernieioſcij in Ruſſia, qui & ob litterarum peritiam, & iurium notitiam, & virtutum excellentia Succamer: Leopold: Iudices Tribunalicij atq; alij officiales Regni iuſtiſſimi fuerunt.

Drohoioſcij in Pramiſl. Terra.

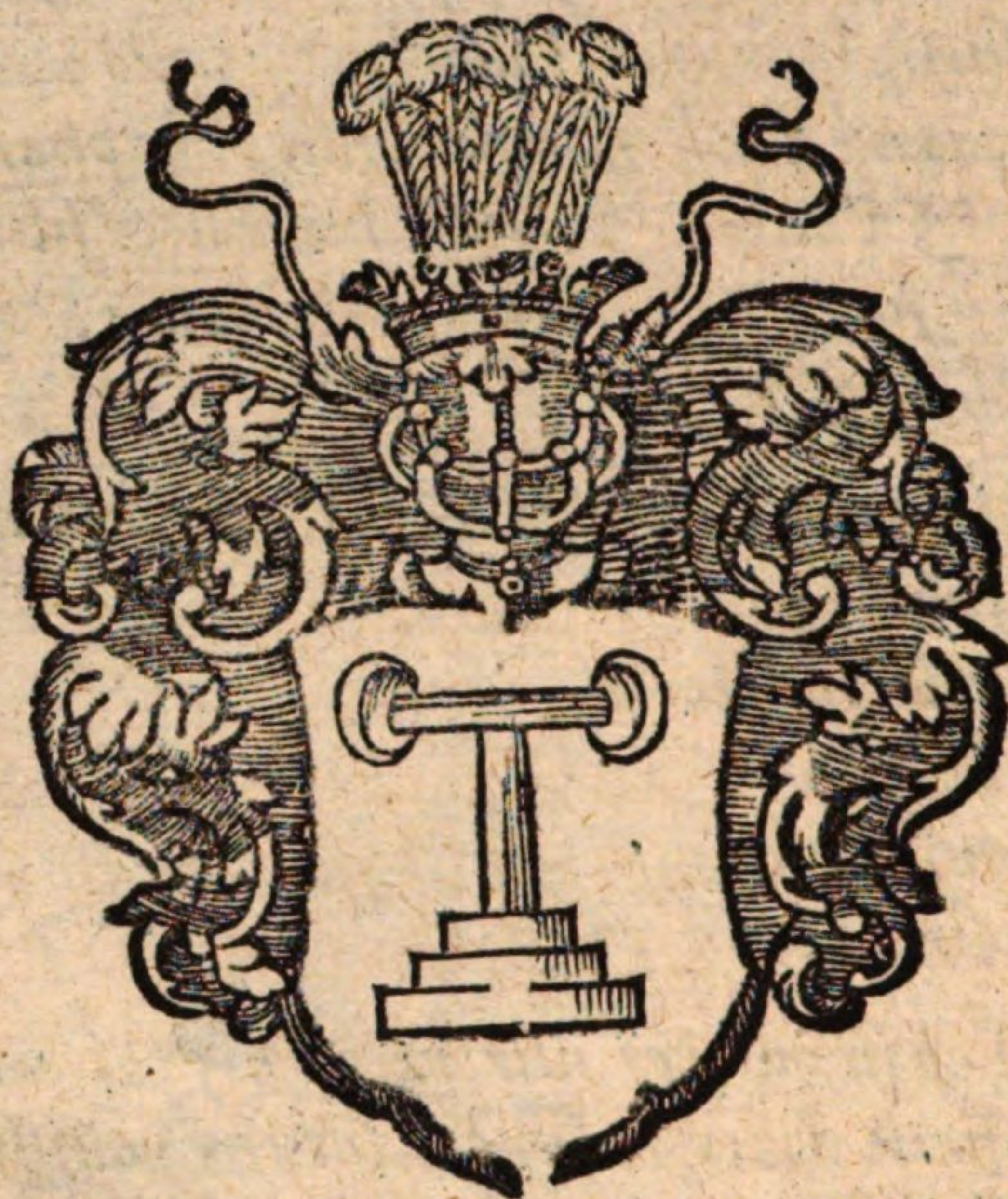
Mleczkouij in Podlaſia, Grimislaus Mleczko Capit. Kobrineń. Mieciſlaus Capit: Mielniceń. Iudex quoq; ſimul Terreſtris Droicen. vir ingenio & facundia magnus. Attendite ò nobiles, Quid

Fama perit nunquam Lethæis inuida lymphis

Æternum nomen, qui benè vixit, habet.

K O R N I C.

Błogosław Hospody. Biesowie.

D E L I N E A T I O.

Crux cum
panibus.

IN petra ad tres gradus efformata est Crux admodum literæ Græcæ Tau erecta, ad cuius ramos seu extremitates sunt duo panes affixi, seu extremitatibus impositi. Campus est rubeus, super galeam sunt quinque pennæ Strutionis. Petram verò grizeam, Crucem autem albam colorabis. Panes Ruthenis communes filigineos, colore castaneos deduces.

O R I G O.

ADucibus Russiæ ortum inde patet quod Dlugossius refert. Genus, inquit, Ruthenicum Dominis suis fidum. Concessa fuerant militi sic dicto, ob fortem cum hostibus tam gentis quàm fidei congressum. Quapropter & Kornic vocantur. Sed quia posteritas maiorum facta ardentius imitabatur, post hostium varios congressus additi sunt Crucis extremitatibus panes, cum benedictione Ducali à Domino inuocata, more Rutheno *Hospody błogosławi*. hoc est, Dominus benedicat. Quare & secundo cognomine *Hospody błogosław*, hoc est, Dominus benedicat, vocata fuere. Verùm nequitia temporum, & fortunæ instabilis fraude, dum hosti percrebrescenti cedendo, proprias sedes dereliquissent, & in Silesiam recessissent, ibique iam incolæ facti, more suo inobedientes seruos, & subditos sæpius hoc vocabulo *Biese*, id est, Dæmon, increpassent, vocati sunt *Biesy*. Vnde & arma illorum *Biesowie*, appellata fuerunt. At communissime vocantur Kornic.

AVREA

AUREA LIBERTAS NOBILIVM POLONIÆ.

Antiqui libertatis dignitatem efferendo, illam Deam vocitarunt, ac ipsi templa & atria publicis quoque sumptibus post Publium Victorem, post consecratam ipsi domum Ciceronis in exilium à Publio Clodio Tribuno plebis acti ædificarunt. Attamen libertas ab eis exulabat, nec auream libertatem Nobiles veraciter tenebant. Lego apud Alciati interpretem Embl. 151. quòd in templo Feroniæ, quæ libertorum Dea erat, Tarracine sedile fuisset lapideum, in quo incisum erat: *Benè meriti serui sedeant, surgant liberi.* Mixta quædam libertas Romanis fuit, si liberi seruis loco cedebant. Auream libertatem illam vocandam, quam Iustinianus Instit: lib: 1. Tit: 3. sic describit: *Libertas est naturalis facultas eius quod cuique facere libet, nisi si quid cum aut iure prohibetur.* Vel vt Cicero pro Cluentio: *Liber est in cuius potestate est arbitrio suo vivere, eatenus tamen vt lege instituto permissum fuerit.* Sed si lex fuerat plurima, quæ vix non omnia vetat, aut fuit ab vno in præiudicium alteri, equidem nec libertas vocanda est. Lycurgus tulerat legem, ne mulieres in festo mysteriorum curru veherentur, alias mulctam luerent. Nonne præiudicium honoratis? Quare vt iniquam tulit fortuna, eidem vxor primò deliquit aduersus hoc psephisma, & damnata est. Perycles Athenien: legem posuit, ne ciuis sit in Repub. nisi vtroque parente ciue natus. Tulit fors, vt nothum superstitem haberet. Clisthenes primus exilium introduxit, & eo primus damnatus fuit. Zeleucus Locrensis legem de adulterio tulit, & filio suo oculum ac sibi alterum primus lege seruata eruit. Nobilitas Polona verè Aurea libertate gaudet, non vnus sed omnes vnanimi consensu legem statuunt & abrogant, nec aliquod præiudicium admittunt. Hinc Kornicio in libertatem adscripto Crux conceditur, panes adduntur, pennæ Strutionum adhibentur: horum verò fundamentum stabilis petra, hoc est nunquam violata libertas. Vocauit namq; tantam libertatem sanguis effusus pro patria, honestis in moribus virtus in amplexu, fidelitas in Regem, & eundem firmant, eadem ac stabiliunt. Hanc inflexibiles Kornicij acquisiuitis libertatem, vnde Senatorum titulis honoribus donati permanetis. Vt igitur libertas vestra sit in æuum permanens, Senecæ ep: 47. libertatis Encomium obseruate. Libertas est nulli rei seruire, nulli necessitati, nullis casibus, fortunam in æquum reducere.

*Libertas Dea**Libertati tēpla.**Meriti serui.
Libri cadunt
seruis.**Leges in præiudicium late**Lex ab omnibus ordinibus
statuta libertatē habent.*

REGALES MANVS.

Optimum Ciuem manum Regiam esse, quælibet Respub. affirmabit. Eorū namq; non alia vox est, quàm illa, de qua Virg. II. Æn. *Ciuis optimus manum Regis.*

Oremus pacem, & dextras tendamus inermes.

LII 2

Neque

*Optimus Ci-
uis in quo.*

*Tapetes viri
boni.*

Kornic.

*Somnia du-
plicia.
Manus mul-
ta somnium
bonum.*

Neque in alio Cicero Ciuem optimum ac proficuum patriæ & Regno ponebat. Ita namque ait Orat. pro Sest. Hi & audaces, & mali, & perniciosi Ciues putantur, qui incitant populi animos ad seditionem, aut qui largitionibus cæcant mentes imperitorum, aut qui fortes & claros viros, & benè de Repub: meritos in aliquam vocauit inuidiam. Qui verò sceleratorum impetus & conatus represserunt, qui auctoritate, qui fide, qui magnitudine animi, consilijs audacium restiterunt, ij boni ciues semper habiti sunt. Et lib: 9. ad Attic. ait: Quis in tanta malorum colluie bonus? Phænicem appellem hominem, cui Cinnama subster-nam & aromaticas menses. Vestris armis encomia ista ô Kornicij, conueniunt. Regales manus estis, nam Regis regum insignia manibusque illius consecrata tenetis, & munificentiam regalem panibus vestris exprimitis. Ac inde vos Regales manus nominabo, quod Regni Poloniae Historici Ducibus vos Rulsia ac Dominis suis fidos primùm nominarunt, & Reges fideles sibi cognouerunt. Quapropter Casimirus Rex, Anno 1343. cum à Duce Zegan armis territorium cum ciuitate Wscho-wa, & Castro Cieniawá recuperasset, ibi Georgium Kornicz militem Nobilem præfecit, qui ita fidelis Regi fuit, vt nili iam quieto & placato. Rege, compositisque cum hoste rebus inde reuocatus cesserit. Ita Alber-tus Strepa in sua Chronica. Quis igitur vos Regales manus esse nega-bit? Si aliquis plures se habere manus somniauerit, refert Pier. l. 35. c. 29 potest prospera expectare. Id enim protendit, & clientum & amicorū & pecuniarum prouentum exuberantem. Effectus omnis in vobis ap-paret. Somnium si adfuerat, ignoro. Sed si somnium & vigilantium est, (spes enim tale quid esse dicitur) vigilante Rege, à vobis non dormien-tibus non modica spes, dum tot honoribus præditi, tot titulos confer-tis, vobis admissa circumspicitur.

*Cinge comam Kornicz geras nunc solus honorem
In nostro non sit amulus orbe tibi.*

ABUNDANTIA PANIS.

*Sacci cum
frumento &
auro.*

S Accos plenos frumento & auro reuersi ad Iacob filij ex Ægypto à Ioseph, dum præsentant suo genitori, quis non abundantem pa-nem diceret? Sed abundantiores eorum sacci pane non erant, quàm cum in medio frumenti patera auguriorum instrumentum vt fe-rebatur, inuenta in saccis fuerat. Sed concedamus mysterij gratiâ. Ego quidem Arma hæc vestra Kornicij, pro omine certo habeo, quod sint symbola quædam abundantia panis in domo vestra. In cruce namque vniuersorum Dominus, & recreator IESVS omnium auguriorum bonorum, & omnium gratiarum appendit, quapropter crucem hanc vestram panibus adornatam omen abundantiæ panis meritò vocitabo.

Celebra-

Celebratur Octauij Cæs: principatus aquilæ ostento notatus, cum enim in via Campana pranderet, Aquila ex improviso panem ei arripuit de manibus, & leniter deinde reddidit. Magis celebrandum venit quod ad tam salutifera signa Armorum vestrorum panis superadditus fuerit, signum enim erit quod à tempore quo vobis redditus iste panis fuit, in tempora à vobis non eripietur. Quocirca figendus erit vobis æneus titulus, in quem & panis modus & præcipientis nomē incidatur. De Ragonio Celso Vincentino habet Commentator Alciati lib: 7. C 36. Cuius accessus ætatis amplissimi honoris & quod solet senioribus prouenire ornamenta promeruit: Nam rexit Annonariam potestatem vrbis æternæ, ea æquitate, vt inter omnes qui ad eum animo litigantis intrassent, parentem plerumque magis, quam iudicem præbuisset, hinc factum est vt nos voti compotes abiremus. Optimus titulus viri, vester verò titulus erit, vt abundantia panis fælices permaneat.

Panis ab aquila acceptus redditus. Octauus Cæsar panis Imperator augurator.

Ragonij Epitaphium.

Elcemofina.

*Mittere triticeos in pastum plebis accruos.
Nec aliam cælum postulat inde notam.*

FINIS OPTIMVS RERV M.

EX optimo principio optimus sperandus finis; Nam dimidium facti qui benè cæpit habet. *Quare Alciatus Embl. 127.*

Finis optimus ab optimo principio.

*Auspiciis res cæpta malis, benè cedere nescit
Fælici quæ sunt omine facta iuuant.*

*Quicquid agis, mustella tibi si occurrat, omitte
Signa mala hæc sortis bestia praua gerit.*

Sed quomodo principium optimum constituemus? Sophocles ita statuit.

Principium optimū vnde.

*Quicumq; rem recta ratione incæperit
Bonum illius certò sperabis exitum.*

Plautus verò duo hac in parte statuit: Primò.

*Si quam rem accures sobriè aut frugaliter
Solet illa rectè sub manus succedere.*

Secundo. *Si malus aut nequam est, male res vertunt quas agis.
Sin autem frugi est, eueniunt frugaliter.*

Demosthenes verò 1. Olinth: Si initio statim prudenter & diligenter administraremus omnia, res nostræ meliore loco essent, & molestijs quas parit socordia careremus.

Sed omnium nobilius Cic: 2. de Legibus. A Dijs immortalibus sunt nobis agendi capienda principia. Nam Deo demonstrante principium nullus officit obex.

*Crux infide-
lem conuertit
Imagines in
Cruce.*

Optimus profectò finis vos manet, ô Kornicij, nam optimè incipistis à Deo & Christo, Crucem assumendo in Arma. Nullum enim felicius auspiciū esse potuit Cruce, cedit his omnis mustella: *Council Nicæn. 2. refert*: quendam sibi formandam crucem è ligno gentili contulisse, vt fecit; ex vna parte imago apparuit Crucifixi cum titulo *Emmanuel*, ex altera imago Michaelis Archangeli, cum titulo *Quis vt Deus*. In tertia imago Gabrielis Archangeli, cum titulo *Fortitudo Dei*. Hæret & tremit artifex, ferro displodere satagit attonita manus conuertitur, & credit Christū Deum & Redemptorem. En quàm auspicatum principium Crux & Deus. Optima principia vestra ornatapane, ornata pennis, solidata in visceribus petrae, optimus quoq; & finis vester.

*Ædepol vt quisq; rem accurat suam
Sic ei procedunt post principia deniq; fines.*

LINEA FAMILIÆ KORNICZ,

DLugossus Kornicij genus Ruthenicum dominis suis fidum. *Georgius Kornicz, Anno 1343. Albertus Strepa, his verbis de illo. Dux de Zegan territorium Regni Pol: cum Ciuitates Cieniawa, Vschow. à temporibus multis occupatum tenebat. Casimirus Rex Anno 1343. ciuitatem vallauit, acquisiuit, ibiq; Georgium Kornicz militem nobilem præfecit. Bielscius folio 229.*

Inualdscij in Zatorien. & Osuiencin. districtu. Nam vt Paprocus in Nido virtutem refert: Kornicij ob continua bella in Russia, in Silesia domicilia sub Ducibus elegerunt, & cum tempore cognomina alia assumpserunt. Ioannes Tribunus Osuiecin. Stanislaus similiter Tribunus Osuiecimen. sed hæc familia steriliter iam decessit.

Biesowie Kornicij cum propria Russis lingua maledictionem Biesi nomine repeterent, à tali vitio Biesowie nuncupati fuerunt.

Porębscij ibidem, tam probitate vitæ, quam dignitate scientiarum dignissimi. Ioannes Tribunus Osuiecimen. Baltazar Tribunus Crac: vir magni Iudicij, reliquit tres filios Nicolaum Castellanum Zauichosten. Christopherum Vexilliferum, Andream Iudicem Terrarum Zatorien: & Osuiecimen.

Iarobewscij in Cracouiensi Terra, Erasmus militia, Ioannes doctrina præclarus.

Sczepanowscios de Szczekoćin, aliqui sub his quoq; armis ponunt.

Iasienieccij in Volhinia: maluerunt mori, quam in seruitutem venire.

Docti verbis Menandri; vnum hoc tibi pronuncio, ne ad seruitutem unquam viuus libens accedas, si liceat tibi libero oppetere mortem.

Fridrychowscij in Ducatu Zatorien: & Osuiecim. qui non tantum ex carne

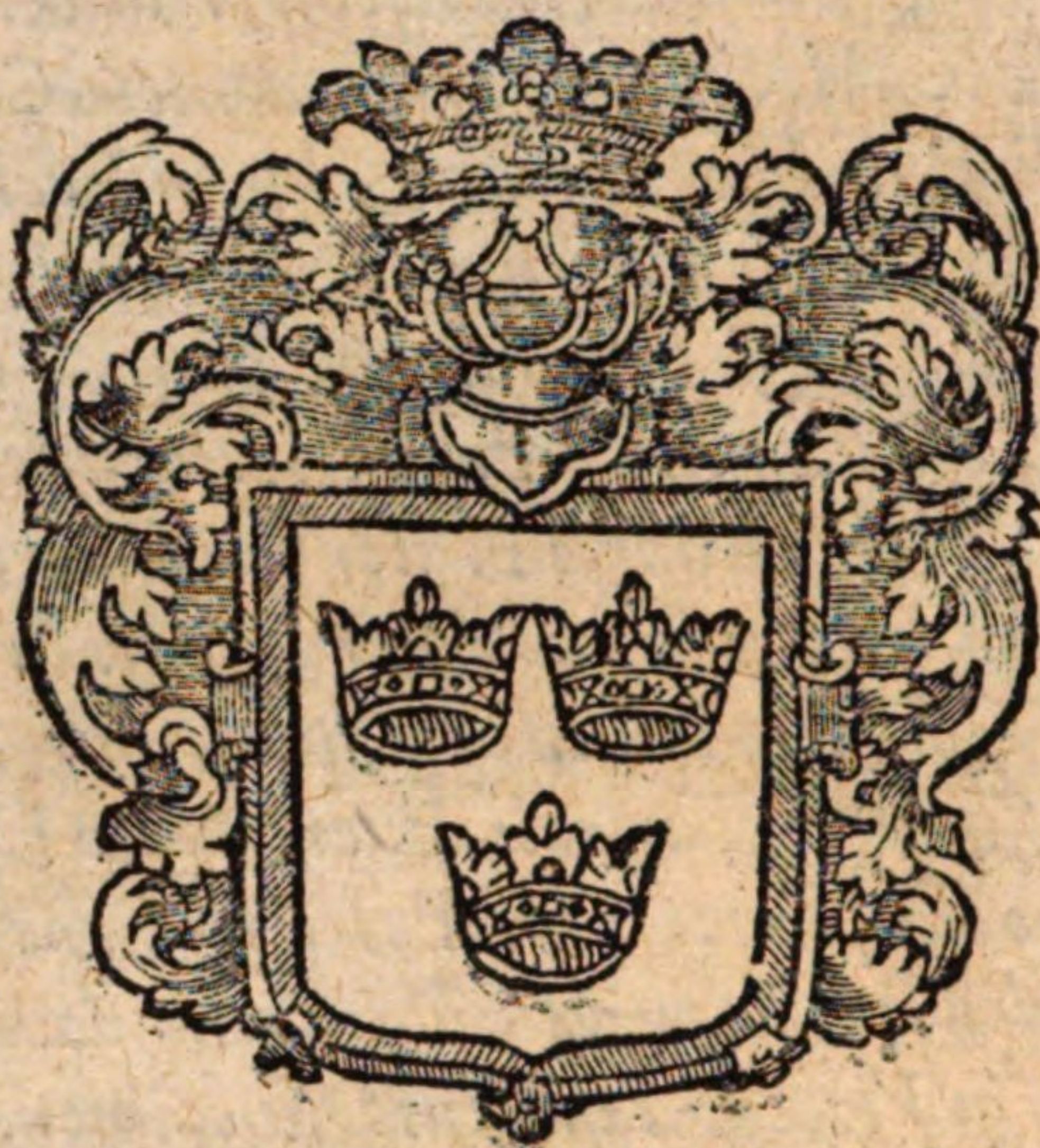
carne & sanguine sed etiā multò magis ex virtute & amore erga Rem-
pub: vere nobilitatis formam & characterem sumunt, & ideo magnis
Principibus & Regni Senatoribus semper dilecti & chari. Ioannes
Frydrychowski S. R. M. Secretarius Canonicus Crac: & Sendomirien.
Zupparum Vielicień. Administrator, hic in Ecclesia Cathedrali Crac.
sepultus in Capella Maćieuiorum ad pedes sui benefactoris, & promo-
toris, cui erat charus & inprimis suæ ætatis Thesaurarius Eminen-
tissimi Cardinalis SS. Ioannis & Pauli Archiepiscopi Gnesneń. Bernar-
di Maćieiwski. Huius Ioannis Frater uterinus, sub hoc idem tempus
egit officium Tribuni Osuiecim: Alter Ioannes in re militari praeclarus
& ideo Regi Sigismundo III. in cuius peditum militum Capitaneatum
longo tempore gessit, & Generali Exercituum Duci Ioan: Zamoyscio
charus, ac magno illi suo tempore Palatino Crac: & Generali Capit:
Nicolao Zebrzydowski, in cuius aula diu laudabiliter cum honore suæ
familie versatus in Vicecapitaneatus Osuiecimeń. officio vitam finiuit.
Extant & huiusq; huius familie praeclari viri, inter quos in iure muni-
cipali Regni peritissimus, vir magni iudicii & Consiliorum Tobias Fry-
drychowski Vicenotarius Castri Cracouień.

Eodem stemmate utuntur multæ familie in Silesia, ut Sokolouij,
Goreccij, & suorum insigniorum nomen retinentes Kornicij, cuius te-
stis est in Ecclesia Porubensi in Ducatu Oppauień. Epitaphium.

Hic Adami Kornicij
Comitis sunt ossa pij
A Russis qui ortum duxit
Templum hoc deuotè struxit
Trecentis annis post mille
E viuis decessit ille.

KORONY seu Coronæ Regales.

D E L I N E A T I O.

T Res coronæ Regiæ, duæ in rectam lineam positæ, & tertia sub
ijsdem ponitur, coloris aurei, in campo albo, intra scutum mi-
litare,

O R I G O.

E X Gallorum Regno in Regnum Poloniæ defluerunt cum Aa-
rone Archiepiscopo Cracouiensi Gallo temporibus Casimiri
primi Regis Poloniæ deuotissimi & inuictissimi Anno 1055. vel
vt Kantscius Anno 1046. inter Episcopos Cracouien. adnotauit. Huius
familiæ dum indigena in Regno nullus relictus foret, Capitulum illu-
stre & excellentissimum Crac. à suo pastore pro successoribus & filiis
legittimis, tanti tamq; pij pastoris illis uti, magni honoris duxit. Con-
sequenter dum per inuictissimum Regem Poloniæ & Magnum Ducē
Lithuanix Iagelonem fides in Lithuanorum oris refluoruerat, Capitu-
lum Vilnen. eisdem gaudere deuotissimè cepit. De quo ita Kantscius;

*Adduxi fratres Tinecen. primus in arcem,
Mox rexi populum Vandalis ora tuum.
Multæ sacra per me sunt additæ & aucta Cathedræ,
Multa monasterio dona dicata meo.
Fungor & ad Sanctum oratoris munere Papam,
Hincq; fero Sedi pallio sacra mea.*

OMEN FÆLICITATIS ÆTERNÆ.

*Coronæ Regæ-
les omnia sive
fælicitatis.*

E Quidem abscondito suo decreto contexit ab æterno Deus fæli-
citatem æuiternam hominis ab intellectu discursiuo: verum o-
mina

mina tantæ felicitatis deprompserat misericorditer in sibi dilectis & electis multipliciter. Quid namque aliud est sanctificatio Ioannis Baptistæ in utero? quid examen apum in infante Ambrosio? quid insolita ieiunia in Nicolao? quid lumina cælestia & stellæ in Dominico? Hæc & horum similia erant certa quædam signa, & omina eorum felicitatis æternæ. Coronas Armorum dum contemplor vestras, omnia felicitatis æternæ vel inde speculabor, quod coronæ singulæ, quas & summi Pontifices mittunt Regibus & Imperatoribus: & Reges alligant suo consensu Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, signa sunt evidentiæ magnæ cuiusdam felicitatis, & ne dum magnæ ex suo principio, sed multò magis magnæ ex fine; conuertuntur namq; in limpidissima omina felicitatis æternæ, à summo & maximo rerum auctore Deo, præcipuè si spirituales meditari non desistant, non tam gestare pedum quod est facile, quàm reddere de animabus sibi commissis (quod est intentum Dei & Ecclesiæ) rationem. Sæculares verò si reminiscantur verborum Magno Alexandro quondam à Garamanta sapiente prolocutorum: Non esse perfectos Reges, qui multa vident, multa audiunt, multa cognoscunt, multa possident, multa possunt, multisq; imperant: sed qui voluntati parent nutuique Deorum. Quapropter coronas has Armorum sine iniuria Lamniscos quosdam vocabo antiquos, Lamniscos, inquam, quibus ceu fasceolis quibusdam à fertis dependentibus coronæ capitibus Regum lanæ alligabantur ne deciderent, *sicut refert Polydorus*: Alligarunt namque hæ aureæ fasciolæ sacris capitibus vestris, sanctorum lumina aurcolas & Regna beata. Sed quod solennitatis tantæ antecedens fuit, omen felicitatis inde deducam, quod Armorum istorum Archiepiscopus Cracou: Aaron primus vobis ô Cracouien. intulerit Pallium, qui quidem duraturus in ævum, vos feliciores fecisset, nisi subsequenter Lamberti in curia an fortuna infesta eripuisset. Sed parce precor verbis amice meis.

*Decreta Dei
viator non no-
uit.*

*Signa decre-
torum Dei in-
stificamur.*

*Corona omni-
na felicitatis,
& felicitatis
æternæ.*

*Quando Deus
signa in omni-
na vertit.*

*Omen bonum
coronæ Regiæ
quando sunt.
Lamnisci co-
ronarum.*

*Corona digni-
tatis fasciola
sunt coronæ
cælestium.*

IPSA ET VERA GLORIA.

COronas fuisse quondam veræ & ipsius gloriæ Symbola, nemini non exploratum est. Vnum ego Bernardum Ducem Saxonum in medium afferro: *Hic ut refert Erant: lib: 5. Sax. Hist: c. 25.* dum à Friderico primo Romanorum Imperatore obnixe postularet, ut arma Ducatui suo veræ & magnæ gloriæ signum conferre dignaretur, quibus tum à cæteris tum ab vterinis fratribus dignosci possit v-nus Dux & Dominus Saxonum, ille super scutum ipsius, coronam rutheam à suo vertice resumptam iniecit, ita ille summæ & veræ gloriæ Saxonum nobile obtinuit, alio medio vestris fuisse inditum armis ipsam veramque gloriam contemplor. A cæterorum namque coro-

*Corona Sym-
bolum gloriæ.*

*Corona addi-
tur rutheæ
pro ducibus
Saxonie.*

*Corona circa
quatuor lilia
& quatuor
cruces.*

*Coronis Capi-
tuli Craci &
Wilnen. qua-
tuor lilia &
quatuor cru-
ces virtuales
insunt.*

nis non viridi ac ruthea discriminantur facie, sed discriminantur perfecto numero coronarum. Et à numero coronarum Gallis proprio, discriminantur iam, & salutari littera & candido lilio. His enim Illustria Capitula Cracouien. & Vilnen. notant & inuoluunt, tam pretiosa sua monilia. Narrat Hector Boët: lib: 2. Quod Carolus Magnus Francor: Rex & Imperator Romanorum Coronæ circa quatuor lilia & quatuor Cruces effor: nauerat, existimo significandi gratia, quod quatuor orbis partium decor & odor: & quatuor partium orbis victor in Domino, & Christianæ fidei promotor, præcipue post Constantinopolitanum & Orientis Imperium esset ac iuste nominaretur. Vestris in armis Illustrissima ac Reuerendissima Regni ac Lituaniæ Capitula, extensiuè quidem & de plano cruces & lilia fortè non apparent, at intensiuè & radicaliter non aliud quam lilia spirant, & crucem Domini extollunt. Cruces virtute prominentes in coronis vestris sunt; pati libenter pro Deo, pro Ecclesia, pro Rege & Patria. Primum generat in vobis pietas, alterum officium, tertium curulis Senatoria, vltimum amor insignis Patriæ. Lilia vestra sunt, fides infracta, consilium fidele, veritas consumata, honestas vitæ. Quos vt Illustrēs ac Empireos demonstrem sæculo Capita sanctitatis, probitatis & excellentiæ Capitulorum Reuerendissimorū vestrorum per ordinem pono.

Archiepiscopi Episcopi Crac:

*Prochorus Italus.
Proculpus Italus.
Lambertus Italus.
Poppo Italus.
Gompo Italus.
Rachelinus Italus.
Aaron Gallus.
Lambertus Zula Polonus.
S. Stanislaus Martyr.
Lambertus Polonus.
Balduinus Gallus.
Maurus Gallus.
Gaudentius Polonus.
Robertus Korab.
Mattheus Choleua.
Gedeon Griffa.
Fulco Mzurá.
Vincentius Kadlabcus.
Iuo Odrouasius.
Vislimirus.*

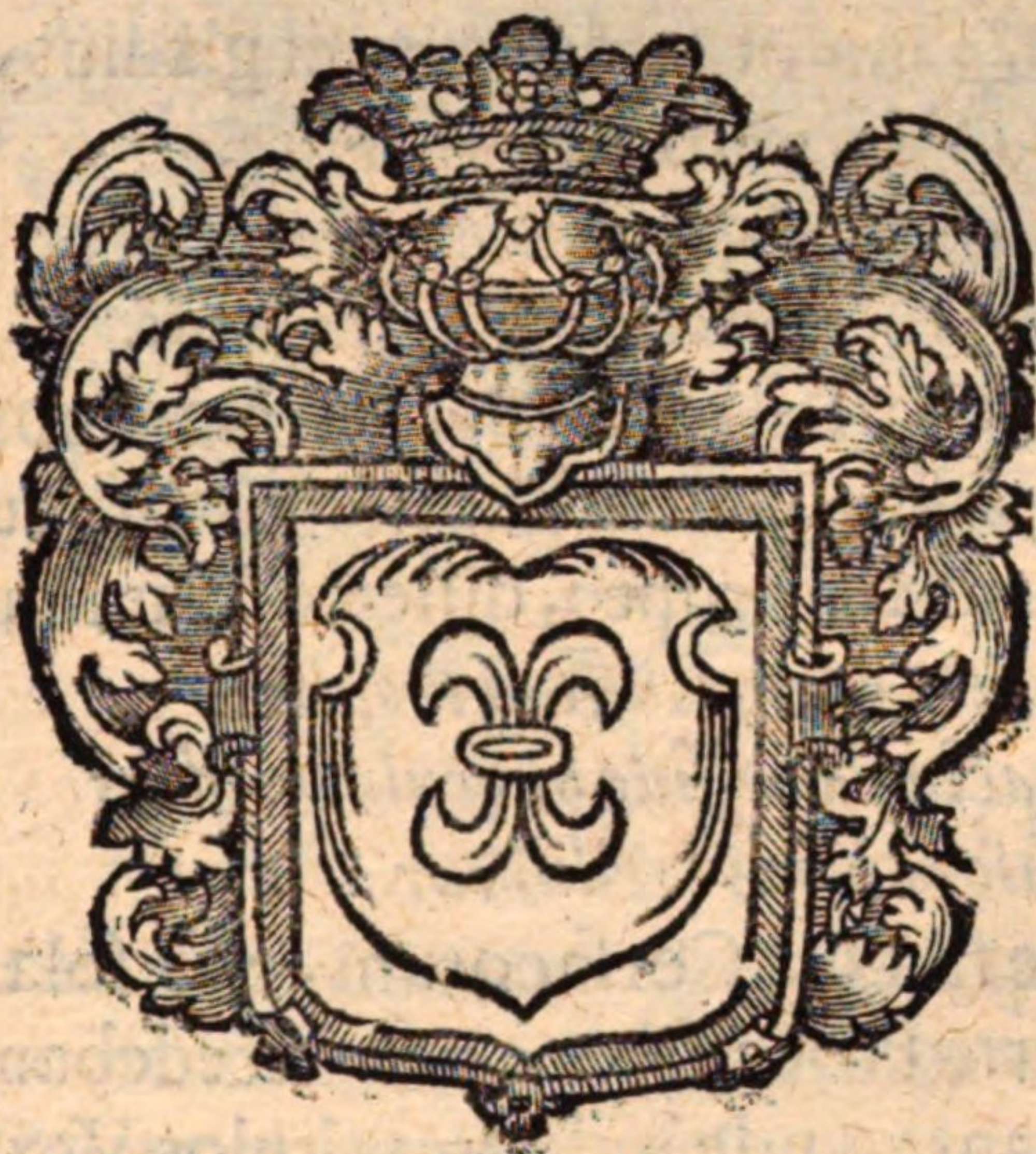
*Prandota Biataczouius.
Paulus Przemankouius.
Procopius Ruthenus.
Ioannes Muscata.
Naclerus Silesius.
Ioannes Grot.
Petrus Falconius.
Bodzanta Iancouius.
Florianus Mokrsko.
Zauissa Curosuancius.
Ioannes Radlicius.
Petrus Wiss.
Albertus Iastrzebecius.
Sbigneus Olesnicius Cardinal: Dux
Seueriensis.
Thomas Strampinius Dux Seuer:
Iacobus Sienienski Dux Seuer:
Ioannes Gruszczyński Dux Seu:
Ioannes Lutco.
Ioannes Rzesouius.*

Fridericus

Fridericus Cardinal:
Ioannes Konarski.
Petrus Tomicki.
Ioannes Latański.
Ioannes Chrinicki.
Petrus Gamratus.
Samuel Maciejowski.
Andreas Zebrzydowski.
Philippus Padniewski.

Franciscus Krański.
Petrus Myskowski.
Georgius Radziwił Cardinal:
Petrus Tylicki.
Martinus Szyskowski.
Andreas Lipski.
Ioannes Albertus Cardinalis, Prin-
ceps Pol.
Iacobus Zadzik.

K O R S Z A K.

D E L I N E A T I O.

Apparent esse duo lilia ad modum Gozdawa armorum, coloris nigri in campo albo, in medio liliorum est annulus, sed Bielscius dum meminit Korsakorum familiam fol: 743. Non lilia illorum arma nominat, sed cuiusdam acinatis defendicula. Etsi consideraue- ris attentè ad delineationem illorum, antiqua defendicula ensis fer- rea speciem representabunt. Familiam illorum ad præsens non ha- beo, à qua certior fierem de illorum armis: Sed puto quod defendi- cula vulgò Ielca sint, & quia à lateribus admodum crescentis lunæ scissa imò & supernè & infernè crucem efformant.

O R I G O.

IN bello acquisita constat, pugnabat quoad fractus gladius à capuo quoque & manubrio dissolueretur, quare signa optimi & strenui bellatoris, laminam in modum latæ crucis scissam & efformatam, quæ manum ad manubrium defendebat pro sentilijs accepit.

CONSTANTIA MILITARIS.

Deorumtute-
larium deli-
neatio.

Viri constan-
tis & cordati
Arma.

Milescōstans
pila bellica
declatur.

Framea seu
gladius ad la-
tus signum e-
rat honoris.

Ex bello redi-
re sine gladio
vel scuto di-
honor.

Cum gladio
scuto honor.

Cum gladio
quassato seu
scuto transfi-
xo summus
honor.

Familia Kor-
sakorum cru-
ce ensis & la-
mina gladij
insignita.

Constantia
Korsakor: in
obsidione ad
Polockum.

DEos tutelares antiqui cum armis Pilarum delinearunt. Mi-
randum planè quid firmitatis & tutoriæ pila repræsentet? Pue-
ris non dijs, exilibus non tutelaribus pila conuenit. Vegetius
resoluat & constantis viri atque cordati arma fuisse deducat. Missi-
lia inquit exercitus pedestris pilla vocabantur, ferro subtili præfixa,
quæ scutis infixæ non possent abscindi & loricam faciliè perrumperent.
Dempstr: lib: 10. ad Caput 10. de Paralel: Arma igitur bellica & fortia
licet pilæ fuerunt vnde & dijs tutelaribus ascripta, consequens igitur
erit vt constantem militem pila bellica declaremus. Sed si talem &
tantum militem pila demonstrant, iam potius gladiatorum cruces en-
sium tesseræ capulus & manubrium mucronis constantem in bello vi-
rum demonstrabit. Framea ad latus vel gladius, erat honoris & di-
gnitatis signum. Ita *Martialis Epigram: 32.*

Militiæ decus hoc & grati nomen honoris

Arma Tribunicium cingere docta latus.

Ita ex bello redire sine gladio vel scuto maximus dishonor fuit, re-
dire cum scuto & gladio maximus honor, redire cum rupto septo trās-
fixo scuto gladio quassato, rupto, disiecto, summus honor fuit.

Bellorum exuuiæ truncis affixa trophæis

Lorica & fracta de casside buccula pendens

Humanis maiora bonis creduntur.

Talis erat estque familia Corsacorum, quæ sola cruce ensis & lami-
na gladij insignatur. Procedebant non recedebant in bello, pectore
non tergo pugnabant: vnde militares titulos Vexilliferri & Rothma-
gistri detulerunt. Nota est illorum constantia militaris ex fortitudi-
ne ad Polockum in obsidione ab Iuano Wafileuicio Moschorum Du-
ce 1563. vbi cum Ioanne Chlebowic & Dowoina Pallatino strenuè
contra Moschum & laudabiliter pugnabant, nec recedebant, nisi
multitudine superati, vna cum alijs in captiuitatem deducti.

Sunt sacri celebresq; viri quos laude serena

Scutum vel gladius mundo facit esse verendos.

FAMILIA KORSZAKORVM.

KOrszak. In Samogitia antiqua familia bello & castris clarissima. Ra-
phael Metropolita Ecclesiarum vniatarum Chijouien. & Halicien. ri-
tus Græci. Martinus de Poczapon post heroicos in Moschouia actus,
celebrauit matrimonium cum Alexandra Czarkowska, reliquit filios
Christophorum, Stanislaum, Heliam & Ioannem. Numerosam fami-
liam Corsakorum Palatinatus Nouogroden. Polocen. Vitepsensis, &
Tribunalia Vilnensia vsq; ad præsens demonstrabunt. Bellatores Cor-
sacos Stricou. meminit l. 25, c. 1. & Bielsc: fol. 742.

KORWIN.

KORWIN seu Coruus.

D E L I N E A T I O.

EST Martis avis, seu Coruus niger, vel specie similis Coruo, stans utrisque pedibus super lignum à frondibus abruptum, armis scilicet Ostrzewa similem, rostro aureum annulum gerit, in campo rubeo, super galeam tres pennæ Strutionis.

O R I G O.

ACoruinis Romanis profluxisse nullus Historicorum negat. Ibi namque primo insignijs Corui vsus etiam in nummis fuit. Et *Valerius Messala. Valachia antea Valeria.* Valerium Messalium Coruinum Tiberij Cæs: Rom: temporibus qui Alpinos Pannoniosque populos superauit, & à quo Prouincia Valeria, quam nunc Valachiam dicimus vocata fuit. In Epidaurum Dalmatiæ quam Raguseam nunc vocant maxima in statuis veteribus & ædificijs monumenta spectantur. Sed ad Regnum Poloniæ, ex Pannonis nostri Scriptores originem ponunt, & ante plurima tempora, quam Ioan: Huniades quibus etiam vsus erat in Regno Poloniæ fuerunt, ut ex litteris Slepowron, à Conrado Duce Mazouiæ datis Vartislao Curia Præfecto patet Anno 1224. Vnus namque illorum dum in Regnum appulit Arma hæc natiua detinuit, Coruum scilicet in trunco stantem rostro aureum annulum gestantem. Alter verò Wa-

wrzetá scilicet hæredisam de armis Pobog in matrimonium dum accepit, arma sua armis eius adiunxit, ac super crucem soleæ coruum cum annulo posuit, eademq̃ne super galeam monitis Ducis Masouixæ exposuit, sicut patet in Armis Slepowron apud Paproc:

IAM AVSPICATVM ANIMAL.

Coruus inauspicatum animal.

ITA Coruum nigrum inauspicatum animal ante referebant, quod etiam inauspicacissimo oraculorum authori Apollini in hostiam donaretur. Imò tam inauspicatum animal fuit, vt si aliquis in facie hominis color corui apparuisset, illum à natura notatum referebant, vnde Horat:

Hic niger est, hunc tu Romane caueo.

Coruus niger malos significat.

Coruus Infortunij signum.

Coruus auspicatum animal.

Coruus albus

Coruus cum Sole habet aliquid.

Quocirca interpretes Alciati Ioannes Thuilius Emblem: 37. per nigros seu coloratos vt coruos, homines improbos & impostores, moribus infames & perniciosos intelligit. Ex his vt puto Cæsar Ripa in sua Teonologia, Infortunium depinxit: Hominem in veste longa talos versus sed vndique lacera, nudis pedibus & brachijs sine pileo, vna manu dextra tenet cornucopia ad terram obuersa & vacua, in sinistra coruum. Sed Armis contemplatis vestris, iam auspicatum est animal cum & annulo ex auro, & albis Strutionum pennis adornata mancant, vt licet nigrum videas coruum, iam tamen illum nedum album, qualem Britanorum Rex Alphonsus Siciliae Regi dono miserat contemplaberis, sed aureum vocabis & intelliges. Quapropter si hanc specialem nostræ dignitatem in coruo. *Pier: Hieroglif: lib: 23. Cap. 33.* aduertebat inquiring, peculiare aliquid cum Sole habet, nam præter cæterorum animalium naturam medijs æstiu tempore feruoribus, solis beneficio fretus pullos excludit suos. *De quo Petronius.*

Si contra rerum naturæ munera notæ

Coruus maturis frugibus oua refert.

Coruus panem porrigit & aurum.

Coruus enim natura inauspicatus.

Color aliter venerationi.

Io. Huniades Coruinus.

Iam profectò specialius quid coruo tribuendum venit, dum annulum & aurum rostro porrigit. Porrexerat panem Octauio militum duci, & mox ex pane porrecto Cæsar significatur, eligitur, assumitur, proclamatur. Porrigit modò annulum & aurum, ergò ex inauspicata auspicacissimum animal concipe. Neque enim coruus natura sua est auis inauspicatus, nam in operibus Dei aliquid informe & malum animaduenteremus, sed quia à Poëtis pro inauspicato & signo infortunij assumebatur, vt Cæsar Ripa optimè notabat. Quocirca Brachmanæ colorem atrum in primis venerabantur. Et prudentissimus Salomon in Canticis ait. *Grines eius vt abietes, nigri vt corui.* Auspicacissimum vobis ò, Coruini animal est. Vnde Coruinus ille Vngarorum Io. Huniades fortunatissimus & auspicacissimus nedum terror

Othoma-

Othomanicæ domus, ac potentia Asiaticæ fuit, sed totius & amplæ fortunæ suæ vnicus ac formatissimus faber fuerat. Tales vos in Regno vidit, habuit, adorauit Terra Polona. Tales & feliciter conseruet auspice Deo ac fortuna stabili amplectente in æuum.

ORNATVS REGNI & PATRIÆ.

Celebris viri Hieroglyphicum Coruum esse *Pier: lib: 23. Cap: 32.* *asserit.* Vnde Adagium: *Boni corui bonum ouum, mali corui malum ouum.* Quapropter ad demonstrandam celebritatem Coracis eximij Rhetoris Metellus Diodorus gratus discipulus ejus sepulchro imposuit. At celebritas eximia viri, cui non solum patria, sed qui patriæ suæ decor est, nobilius non potest exprimi coruo, quam si rostro aurum deportet. Sic namque nullo illidetur scommate. Illū namque lapideum detorserat Cicer. dicens: docuit enim dicere vel volare discipulum. At talem iam coruum eiusue virum ornatum regni & patriæ indubiè asseret. Dum originem annulorum considero; ferunt Promothæum ob ignem à dijs surreptum, & mortalibus communicatum, rupi Cauçasi montis ab Ioue alligatum fuisse, & post solutum, in cuius beneficij memoriam vnum ex illis catenæ annulis, cum saxi portione ex rupe sumpta digito alligasse. Inde post annulorum & lapidum mos emanauit, Romanis igitur solus ferreus annulus in vsu fuit: Antiquus ferre vsus est annulorum, sed quia notam infamiae cuiusdam secum fert ferreus, aureus annulus maiori ornamento erit, & præcipuè quem coruus rostro demonstrat; ex multis quidem ornatus Patriæ & Regni colligitur, at potissimum ex vigilantia custodia & florenti virtute. Quis vigilantem custodiam coruo negabit? cum coruus Corpora SS. licet natura ipse rapax defenderit, sicut de S. Vincentij corpore 22. Ianuarij legimus. Quis & virtutis normā in eo non considerabit? sobrietas virtus non immodica est, & licet coruus sit natura siticulosus, attamen per dies sexaginta æstatis, quibus profluvio laborat, potu abstinet, vt aluum sistat, quo sobrietatem homini commendat. *Pier: lib: 23. Cap: 34.* Quid de prudentia illius dicam, qui vt cisternæ aquam acquirat, lapillos tamdiu iniicit, donec ascendat aqua, & mitiget illius sitim, sicut refert *Paradinus in Symbol:* Talis erat ornatus vester Regno & Patriæ à vobis inuectus. Custodia vigilans in exercitio diuturno Martis & Palladis quibus sana consilia nascuntur, ac dextera fidelis crescit: & florida virtus, qua totum Regnum Kochanovius vester sua pòesi ac Oratoriæ facundia adornavit, & resplendere fecit, vt ipsi subscribere illud Alciati liceat.

Bellerophon vt fortis eques superare Chimæram

Et Lycij potuit sternere monstra Soli.

Coruus celebris viri Hieroglyphicum.

Coruus lapideus super Rhetorem.

Annulorum origo.

Ferreus annulus.

Ornatus Patriæ & Regni & custodia & virtute.

Coruus custos corporis S. Vincentij.

Coruus sobrietas Symbolum.

Prudentia corui.

Kochanovij.

Sic

*Sic tu Pegaseis uetus petis aethera pennis
Consilioq; animi, monstra superba domas.*

NESTOREA ÆTAS.

Numerosos computant annos, qui Nestoris dies considerant. At Christianorum non ita computantur diuturni ac felices anni, sed cum virtute vitam colere. Quapropter & *Tulius lib: 8. Rhetoric:* inquit: *Qui nihil habet in vita iucundius vita, is cum virtute vitam colere non potest.* Nescio qua venustate adagium de coruo inualuit, Delusit hiantem coruum. Sed spirituali sensu habet energiam facundam, quam etiam *Alciatus Embl: 173. insinuauerat* ludere hiantem dicens:

*Vita sine virtute non est vita.
Coruum de-
ludere hiantem*

*Raptabat volucres captum pede coruus in auras
Scorpion, audaci premia parta gula.
At ille infuso sensim per membra veneno
Raptorem in Stygias compulit ultor aquas
O risu res digna: alis quas fata parabat,
Ipse perit, propriis succubuitq; dolis.*

*Coruus a
Scorpione oc-
ciditur.
Coruus est
Demon.*

Delusit hic iuxta literam Scorpion hiantem coruum, verum spiritualiter coruus est daemon iuxta Salomon: *Prouerb: 6. Effodiant eum corui de torrente,* quod Eucherius de abominoso, contemptibili & abiecto daemone exposuit. Hunc hiantem coruum deludit, qui vitam virtuosè agendo, plusquam Nestoream in cælis consequitur. Vos estis qui coruum hiantem delusistis, dum rostro corui vestri aurum apposulistis, meritorum scilicet bonorum operum, quapropter Dominum inuocate, qui subministrat cibum pullis coruorum suorum.

FAMILIÆ ARMORVM KORWIN.

Korwini. In Rom: Repub: sicut & imagines in nummis illorum antiquis testimonia præbuerunt, summa dignitate viri his gentilitiis usi fuerunt. *Valerius Messala Coruinus* Tiberio Cæsare, Alpinos Pannoniosq; populos superauit, Dalmatiæ montes asperos peruios fecit, ultra Danubium ex nomine suo Prouinciam Valeriam stabilivit, collegit. Quapropter alij cognomen à Valerio Coruino desumptam clarè scripserunt. In Epidauro Dalmatiæ maritima vrbe quam Raguseam Itali vocauerunt, huius nobilitatis insigne in veteribus statuis & edificiis apparet. S. Stephani Regis Vngarorum pientissima consors, his armis utebatur. *Dubrauius lib: II. folio 96.* In Pannonia, his Armis multis centenariis abhinc utitur Illustris familia. Patet indè, quod Gentilitia Slepowron, quæ suam originem habent ex Coruinis, in Regno Polonia antiquam ferant notitiam. *Conradus enim Mazouie Dux Dominus*

Dominus & heres Plocen. Cerneń. Rauen. &c. qui militi & prefecto Curiae suae Vratislao ius teutonicum, & alias immunitates Varsaviae, Anno 1224. concessit, veritatem confirmet. Et Bassko Historicus Custos Poznań. Waurzetam Ducem Conradi à Clemente Palat. Cracou. deui-
ctum 1224. refert. Si igitur arma haec ex Pannonia antiquissimis diebus in Regnum Poloniae illata sunt, quam antiquitatem in Pannonia habebunt Arma Coruinorum?

Ioan. Huniades Gubernator & Dux militiae Vngarorum, genitor Regis Matthiae Vngarorum his armis utebatur, & ita utebatur, quod sanguine Turcico & hostili luna clariores effecisset.

Ex his duo in Regnum Poloniae Coruini venerunt, & unus retinuit arma gentilicia, alter generosae familiae de armis Pobog dum virginem in coniugem accepit, armis Pobog addidit arma Coruinorum, quae postmodum à successoribus corrupto verò idiomate Slepouon nuncupata fuerunt.

Kochanowscij, in Palatinatu Sendomir. Ioannes excellentissimus Poëta Graecus, Latinus, Polonicus, nec inter Poëtas idiomatis Polonici maior illo fuit, unde parens linguae Polonae merito nominatur. Celebratur excellentia illius à Bielscio & Sarnicio lib. 7. fol. 400. Vnde Echo illius famae per Poloniam, Lituaniam & Russiam spargitur. Propter artem familiares mihi comparavi multos, propter mores verò plurimos amicos. Filij ex fratre illius Marti & Mineruae dediti, iudiciorum terrestrium & tribunaliciorum honore, alijsq; in patria titulis condecorati fuerunt.

Malacenscij siue Maleczenscij in Sendomiriensi Palatin. Erant Martinus, Ioannes, Christophorus & Adalbertus castris intenti & militaris gloriae cupidissimi. Dicebat Euripides ad militem cupidum laudis & victoriae documentum.

Vnus iustus infinitos iniustos vincit.

Deo & iustitia adjuuantibus.

Pawlowscij in Palatinatu Lublinensi.

Iagodinscij siue Iahodinscij in Russia, gens utriq; Palladi apta, multi eorum in varijs munijs obeundis virtutem suam probarunt. Sed in litteris praeter reliquis Stanislaus Iagodinski multa specimina ingenij expresso & suppresso nomine edidit. Tum verò Cantiones Catholicas nuper reformatas Latinopolonicas & Polonolatinas omnibus pijs & deuotis applaudentibus in lucem emisit. Cui tali epigrammate Ioannes Iasinski alludens in Stemma applaudit :

Stemmata stirps nigrum defert Iagodinscia coruum,
Coruinam vnde domum fama vetusta canit,
Sed morem & vocem Coruus mutasse videtur,
Dulciter ut dulcis dum Philomela canit,

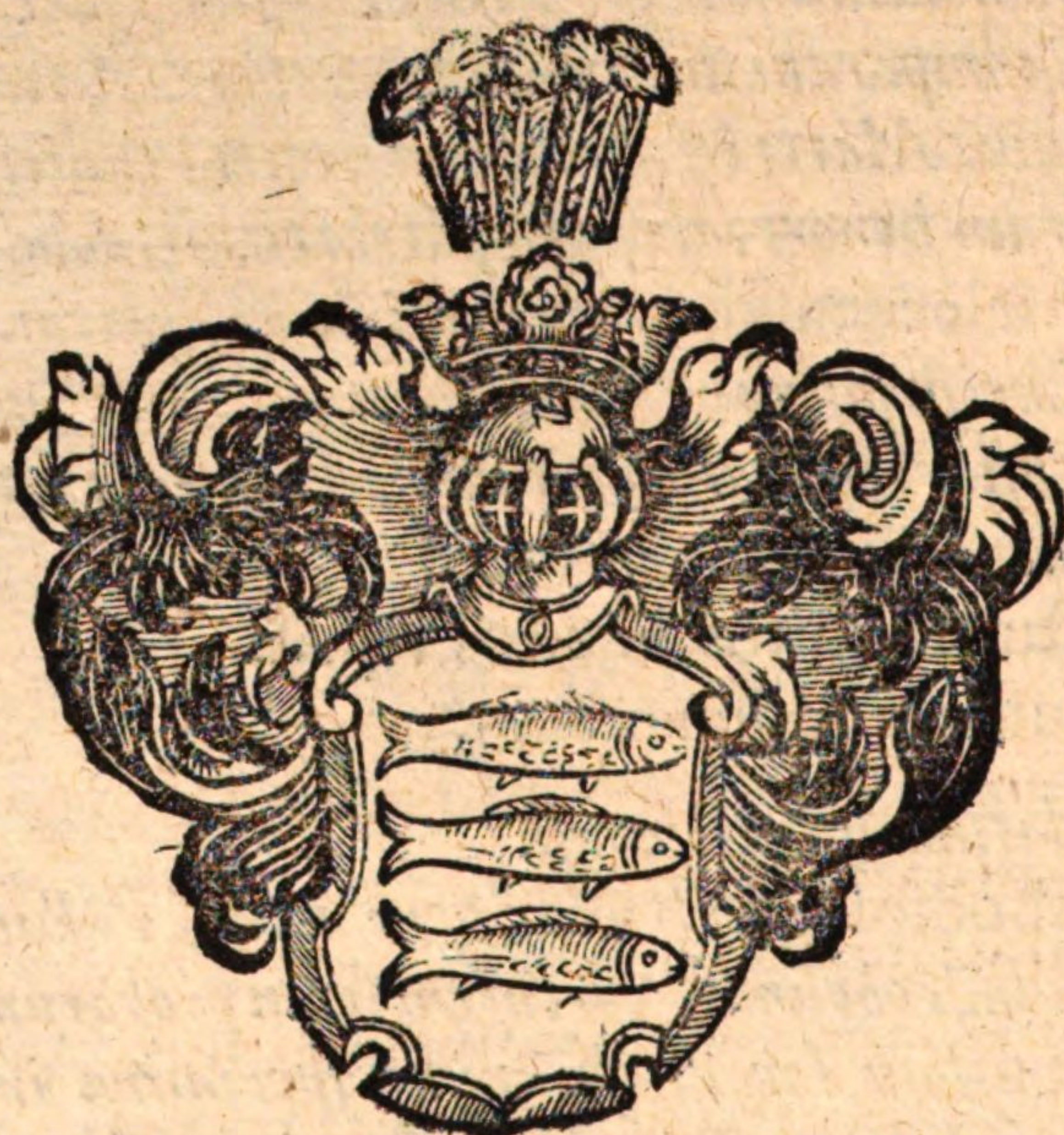
Quid canit? Auditur Iagodinſcia Muſa per orbem
Illius cantus audit & ipſe Deus.

Mlodnicij in Rauenſi diſtriſtu & Palatinatu.

Bienkowſcij, in Ciechanouienſi terra.

Sarnicij in Plocenſi terra. Iacobus Aulicus Regius Legatus in Scythiam
ut linguæ illorum peritus Valachos cum Steph. Palat. grauiter repreſſit
in Bucouienſi bello. Accepit pro benè meritis villam Stepcze in Belzeń.
terra, & Scultetiam Krczonouienſem. Reliquit ex Heduigi Piatkowſka
Andream comitem itineris & belli Struſſorum, cuius ex Tarimirſka filij
in Tebinenſis campis aduerſis telis occubuerunt. Stanislaum qui ad
Neuel arcem ſub ſignis Goraiſki Ioannis occubuit. Ioannem qui ex Gorſſ-
kowſka reliquit Stanislaum, Annalium de Origine & rebus geſtis Polo-
norum & Lituanorum ſcriptorem. Ita in ſuo Indice, ſub littera Lipſia
Ruſſiæ, retulit.

KORZBOK aliàs Carpiones.

DELINEATIO.

Sunt Carpiones tres, quaſi diſtinſtim natantes, aurei coloris in cam-
po albo, ſuper galeam quinque pennæ Strutionis.

ORIGO.

AB exteris nationibus Sileſiam aut Germaniam confinem accipe
in Regnum Poloniæ aduenêre. Sub Annum 1500. Epitaph. Wlo-
clauix

clauia Petrum Korzbok Canonicum meminit, statua Domus Witkowo nominabat, vt Cracou. Epitaph. habet. Est domus clara in Silesia, neque degeneres illis in Polonia incolæ fuerant. Hinc Paprocius addit: Erant locupletes satis, & de Repub. optimè meriti.

FORTUNA AVREA.

Nimiam fortunam quis non dicet auream? verùm ex exili si fit summa, ex summa verò si crescat in reuerentem, quomodo non auream nuncupabis? Vnde sapienter admonebat Poëta:

*Fortunam reuerenter habe, quicumque repente
ab exili progrediare loco.*

Fortunam vestram in immensum deductam, aurum demonstrat, deducendum quoque aurum admonet, considero imagines nobilitatis. Inter illas hanc iconem habeo. Pingitur matrona in veste pretiosa longa & auro distenta, in cuius fronte stella, manu sceptrum gestans. Vestis graues mores & actus exoptulat longa, qua Romani nobiles ad differentiam ignobilium tali vfi fuerant, stella quia actiones nobilis ex nobili ingenio, sceptrum quia nobilitas ex animo descendens in corpus conseruatur bonis externis & mundanis. *Cæs. Ripa in Iconol. parte secunda.* Videte dignitatem, & igitur non vos ad tantum generosum animum & splendentes opere actus, excitet. *Marius*, non aliquis alienus, sed vestra excitent arma, splendeat vobis aurum. Pisces soli, cuiuscunque denominationis fuerint, sunt animalia ignobilissima; *Philo in sua Cosmopœia considerabat, dicens:* Primos inter animalia creatos esse pisces, vltimò hominem, quod scilicet illorum anima est ignobilissima, sicut hominis nobilissima. Ergò inter animantes Deus primos condidit pisces, magis corporis substantiæ quàm animæ participes, & quodammodo animalia & non animalia, mobilia in anima, atque ad ipsam solam corporis conseruationem Deus illis indidit spiritum animale, seù (vt dicitur) sal carnibus inspergitur, ne facile putrescant. Auro igitur & pennis Strutionis carpiones vestri fulgentes, optimè meritos vos patriæ, summè meritos Deo & Ecclesiæ efficiant. Nam

*Illā pios recta celi deducit in axem
Et læsis adfert artibus antidotum.*

ARMA SEIANA.

SEianum equum volubilis fortunæ imò allegati cuiusdam infortunij fuisse dicunt, de quo alias diximus. Arma Seiana non ob diuersum sensum, & hæc vocitabo. Nam licet sint aurei pisces, sed iam in quibusdam fumum redolent. non illum quidem qui ob antiquitatem imaginibus Nobilium ascribitur, quibus scilicet opponuntur subitæ

*Fumosa ima-
gines.*

*Nobilis fa-
ctus ignobilis
capra similis.*

imagines ac nuper natæ, seu etiam non diu duraturæ, ut *Plin. lib. 8. Epi-
stol.* Sed qui materiam risus inuenit ad omes occurfus hominum, ut ait
Satiricus. Nam cum nobiles essent, degeneres facti sunt, & in quibus
Mars laudabatur, laudatur Bachus & Epicurus. Ut non immerito Al-
ciatus Emb. 41. formauerit in desciscientes, dicens:

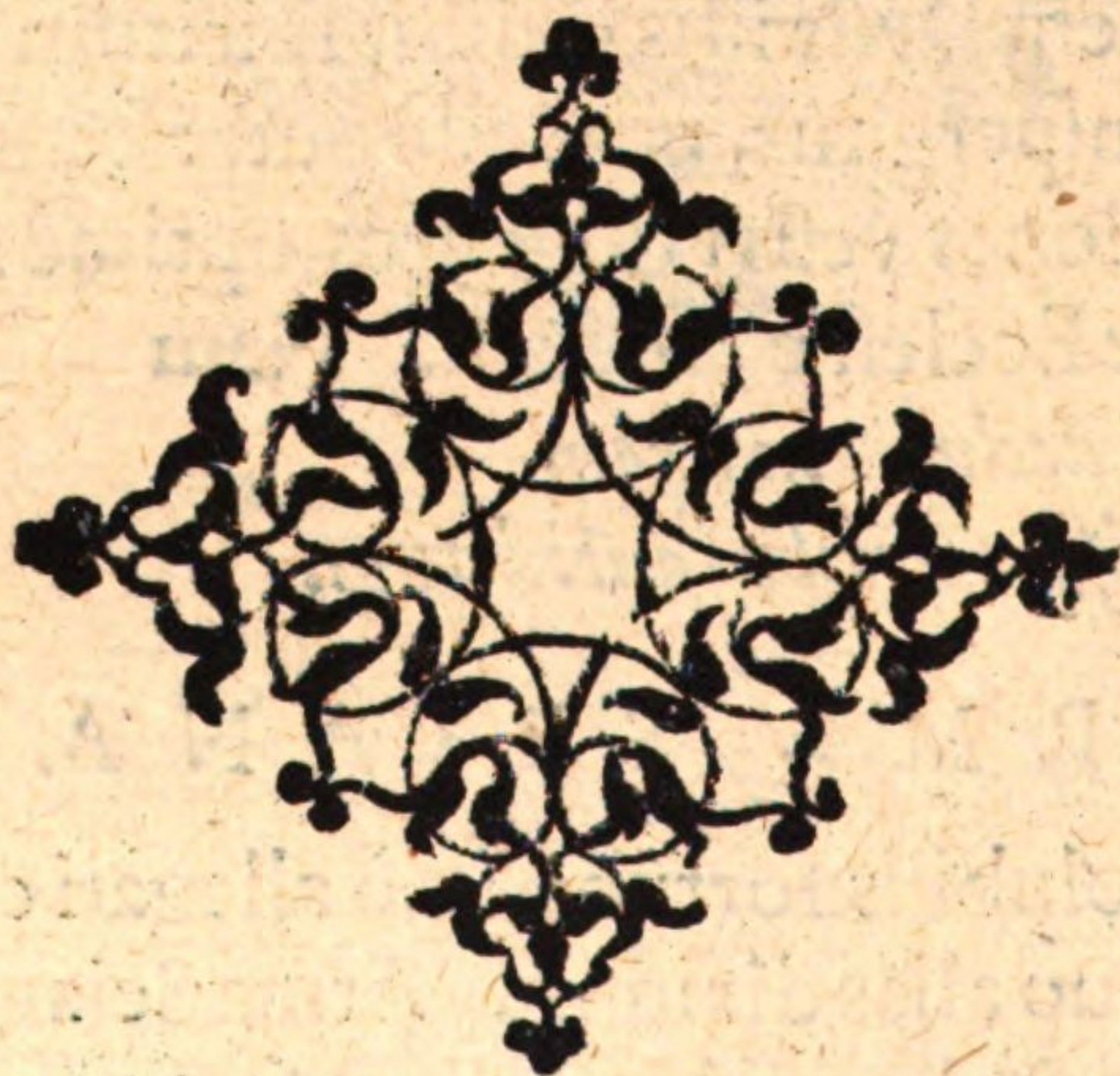
*Quod sine egregios turpi maculaueris orsus
In noxamq; tuam verteris officium.
Fecisti quod capra sui mulctralia lactis
Cum ferit, & proprias calce profundit opes.*

F A M I L I A K O R Z B O K.

K Orzbok, notabant aliqui familiam suam à Vitkouo. Erant tum probi-
tate vitæ, tum obsequio patriæ ornatissimi. Ioannes Decanus Gnes-
nensis, Scholasticus Plocensis, Canonicus Cracou., singularis Studiorum
& Academia Cracou. patronus. Petrus Canonicus Wladislau. ut
ibidem testatur Epitaphium Anno 1500. Bielsc. fol. 340.

Rybienscis, in Maiori Polon. Eorum studia, mores, fortitudinem, consi-
lia, amorem Reipub. obseruant tam in Regem si consideraues, magnam
illis partem gloriæ conferres. Præcelluerunt enim sapientia & virtute.
Meminit Rybienscium Gotardum Bielsc. fol. 423. Castellatum Socha-
cou. sed Raduan armorum fuisse refert. Sufficit, Ribienscios magnos for-
tuna fauente & celebres fuisse.

Zaiglicij in Silesia his armis utuntur, quorum aliqui & in Regnum Polo-
niæ venerant. Ioannes litterarum maximus cultor: sed postmodum di-
gnitatem nobilem & libertatem, leuioribus factis & conditionibus de-
presserunt. Illorum negligentia & aduersæ fortunæ respectu, admonebi-
tur nobilis vir & miles.

KOS quasi Merula.

D E L I N E A T I O.

Est Scutum, in quo alternatim sex statuuntur campi, tres coloris rubri, & tres albi.

O R I G O.

VT sole lucente, nullo dubio dies est; ita ex scuto & campis Marti conuenientibus, bello rem actam & viriliter peractam, meritò suspicamur. Diuersis igitur prelijs in Prussia peractis, tali monumento à Principe honorati fuerunt.

H O N O R A T V S C A M P V S.

ERat Romanis honorificentissimum, florentem belli fructum, honorare areis sacratissimis, & campis dijs dedicatis. Insuper litteris honorabant magnificis bellicos actus. *Vnde Cicer. ad M. Cælium Epist.* Oppugnaui quinque; & viginti diebus aggeribus vineis, turribus oppidum Pindenissum munificentissimum, tantis operibus ut mihi ad summam gloriam nihil desit nisi nomen oppidi. Arma vestra deferunt honoratissimum campum Martium & Martialem. Non illum dico Martium campum Romanis notum, nec Martialem illum, quem Romea iuuentus quotannis obseruabat, nam ille campus nomen quandoque scelerati ferebat, iste verò campus Martialis Equiria sola repræsentabat. Sed vocabo arma vestra campum Martium & Martialem, quia militarem & bellicam fortunam alto, forti, magnoque pectore retinuistis, quam nec papyrus referre, nec calamus exarare sufficit. Æternam Sarmatarum & Getorum famam & laudem aliqui describebant, *dicit Sarnicius libro 2.*

*Campus
Marticus.*

*Sarmaticæ maior Geticæq; frequentia gentis
 Per medias in equis itq; reditq; vias
 In quibus est nemo qui non Coryton & arcum
 Telaq; vipereo lurida felle gerat
 Vox fera, trux vultus, verissima mortis imago
 Non coma, non vlla barba refecta manu.*

Habent & arma vestra non modicam commendationem, nam & scutum representant bellicum, & pugna atræ atque infælicis aduersariorum clara indicia, & lætæ victoriæ aperta signa ostendunt & deducunt.

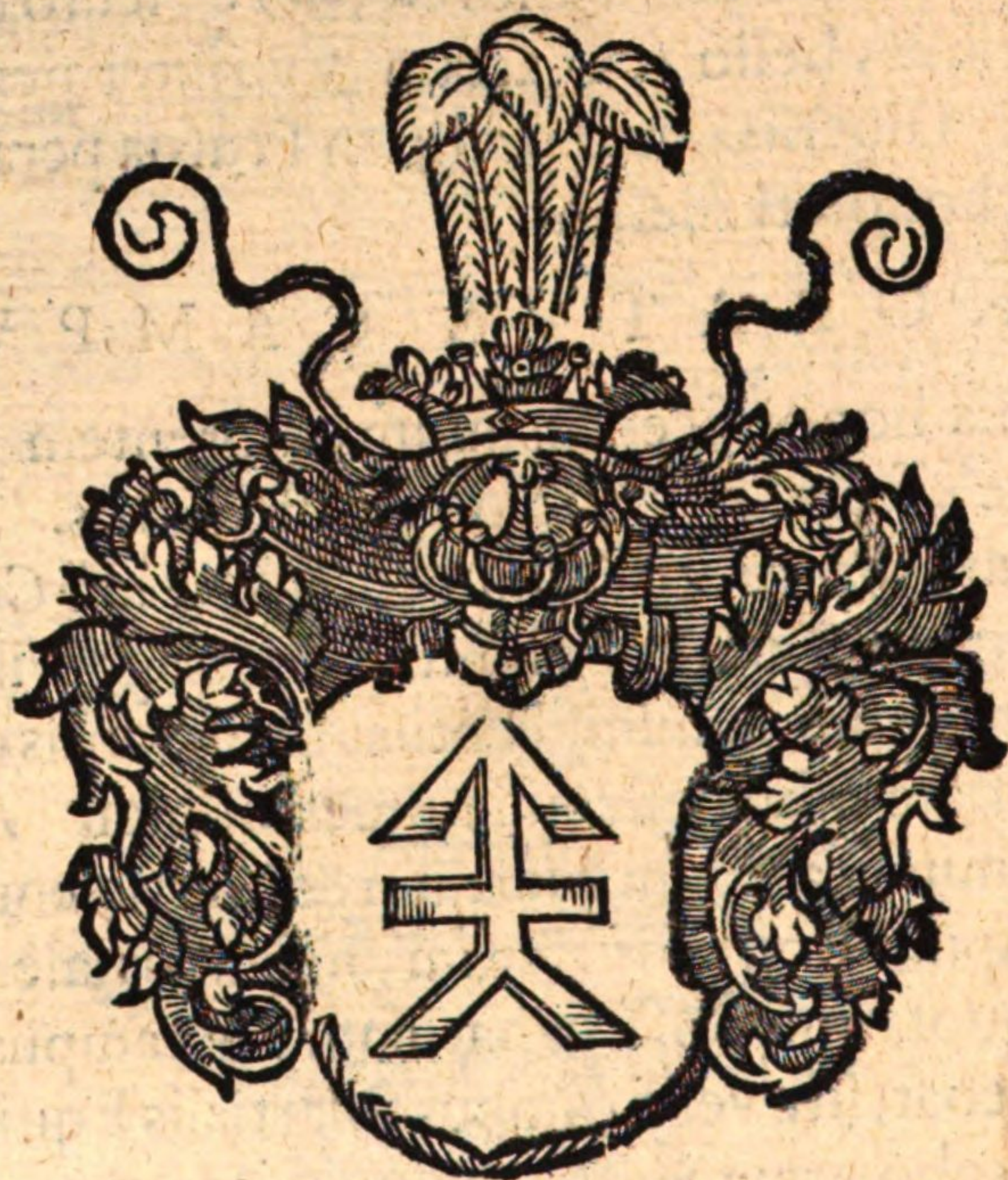
*Sarmata de-
 scribitur.*

Ex hac Familia meo tempore fuit Samuel Kos Succamerarius Vendensis, vir bellicis artibus & doctrina insignis. Felix Kos Abbas Peplinensis, vir meritis in Ecclesia Dei, & erga Sereniss. olim Sigism. III. conspicuus. Ioannes Kos Vexillifer Culmensis, Capit. Borzechouien. Aulicus Sereniss. Vladislai IV. vir qui pariter integritate & meritorum laude maiorum suorum gloriam adequauit. Alij Chodkieuicio Magno ob varias virtutes erant dilecti.

Oslowscij in Prussia simili vtuntur stemmate.

Kosak in Prussia eisdem armis gaudet.

KOSCIESZA alias Strzegonia.

DELINEATIO.

EST sagitta lacera per medium vsque ad medium, incipiendo ab auricula. Coloris albi cum ample extento ferro antiquis conuenienti, nam antiqui opera nimis materialia diligebant, forte ad proportionem staturarum, nam homines tunc ferebat tempus, altos
 statura

statura & robustos, supra verò laceraturam ponitur crux gladij seu ens coloris albi. Supra galeam tres pennæ Strutionis.

O R I G O.

Militi dicto, Koscięszâ Anno 1072. in bello ad Sniewsko in præsentia Regis Boleslai Audacis fortiter agenti liberaliter concessa fuerunt. Hac occasione. Dum fortuna fauente triumphasset exercitus, spolia in vnum conferebant. Accessit & Koscięszâ miles, ut redderet spolia requisitus, & ille sagitta intra pedem defixa & dislacera-
ta, ostendendo vulnera ingentia in capite, & manibus detexit, deposuit, & medium gladij fracti, & dixit: Hæc sunt spolia nostra, ut inter alia recipiantur, & connumerentur obsecrabat Edepol, quasi secreto diceret. Ego pugnabam cum hoste, ut vos spolia colligeretis, solers ingenio & inuictus Rex, cognita re, militi tam glorioso sagittam lacera-
ram, & crucem gladij, in æuiternam memoriam & laudem ascriptit, & amplos prouentus commonstrauit.

SAGITTA SALVTIS.

O Re S. Prophetæ Helizei sagitta Regis Israël, accepit tale encomium, Sagitta salutis seu salutaris. Verum Koscięsijs non dignabor tantum encomium aureis etiam litteris inscribere. Sed in primis ratione hac moueor, quod Koscięsioprimitus talia arma ce-
ferunt, cuius progenies in diem præsentem amplissima in Regno, gra-
uissima in Senatu, numerosa in exercitu, laudabilis in vita, conspicitur
& apparet. Longobardorum erat hic vsus solennis, ut nobilitatem ca-
pientibus sagitta porrigeretur, tali cum orationis modo: Dij te hac sa-
gitta nobilitent, conficiantque ubi patriæ ac principi fueris infidelis.
Nec alia arma nobiles Longobardi sciebant, nisi vnam sagittam: *Olaus*
lib. 8. c. 10. Inde iam, ò Koscięsij liquet, quales vos Regi, quales patriæ
quales Deo obtulistis, dum mutatio temporum, tantaque inuolucra
rerum vos non absorbuerunt, nec profundarunt. Profectò sagitta ve-
stra est sagitta salutis. Sagittam lego salutis in Bauaria sancta. S. Capi-
stranus dum tremendum sacrificium pro statu Christianissimo contra
Turcas offerrebat altissimo, è cœlo cecidit sagitta in qua aureis litteris
scriptum fuit: *Esto constans Ioannes.* Præibat ergò exercitui Christia-
no, & hostes cadebant. In sagitta vestra dum crucem iam video, non
aliud contemplabor, quàm esto constans, sagitta tua est sagitta salutaris.
Quapropter Reges & Principes considerantes quantam salutem Re-
gnum ex vobis sumeret, multa & magni ponderis Privilegia vobis ac
possessions contulerunt. Extat priuilegium Semouiti Mazoviæ Du-
cis, ubi ait: *Diligenter inspectis fidelibus & constantibus seruitijs quibus*
se nobis

*Eritne sagitta
magis sa-
lutaris?*

se nobis nobiles viri de Genealogia & Clenodio Koscieſſa à multis retroactis temporibus promptos exhibuerunt, omnes ideò liberamus, eximimus, abſoluimus ab omni potestate & iurisdictione, &c. Et Anno 1190, Caſimirus Suleslaum Koscieſſa villa Szerinij donat, quod iterum confirmavit Vladislaus Anno 1440. Erit ſagitta veſtra ſalutis ſagitta, eiufq; dum contra Syriam & rebelles, non contra Deum, Eccleſiam & Paſtores pugnabit.

INSIGNE AVGVRII MAGNI.

Sagittam, viris bellicofis augurij loco & excellentis appropriam fuiſſe, ſacra pagina teſtatur, Ezech. 21. *Diuinationem querens commiſcens ſagittas.* Si modum diuinationis inquirimus, hic duplex erat. Othomana domus exprimit primum: Cùm namq; ex Arabia cæteriſq; regionibus expulſi manerent, inito conſilio, caput ſtatueret ſibi & eligere conarunt. Ponunt modum vt capita turmarum vnum eligant virum, quem vellent in ſuum gubernatorem habere. Electis igitur quinquaginta viris receperunt à ſingulis ſagittam, factaq; commixtione puerum conſtituunt, vt quam ille attolleret ſagittam illius Dominus ſit Rex & Caput omnium. Cecidit fors in Othomanum à quo uſque nunc Turcæ imperant. Alterum modum D. Hieron. in Ezechielis locum adnotat: Nabuchodonozor regiones illas vbi mittere manum cogitabat & expugnare, ſagittis conſcripſit, in vna ſcripſit Ieruſalem, in altera Chaldeam, in alia Arabiam, aut Rabath, commixtis inuicem, quam primitus è Pharetra educebat, contra illam Regionem procedebat. Eſt & Saluti Scytharum Ducis non leue augurij exemplum, dum moribundus filijs 12. inuictam potentiam quodam modo ominabatur, & facilem omnium iacturam diuinabatur. Sagittæ 12. non facile ſimul franguntur, ita vos 12. fratres ſi concordetis fueritis inuicti manebitis, ſi verò diſcordes, ſicut ſagitta vna facile frangitur, ita & vos diſcordes facile ſamam, patrimonium amittetis. Fuerat ergo ſagitta inſigne quoddam augurij magni. Veſtram ſagittam candidam iamq; cruce ornatam ex ferro, ligno, & gladio iunctam, antiquam & tamen recentem magni augurij inſigne ò Koscieſſij video. Augurata namq; eſt in familia veſtra Magnos Senatores, quocirca figuram litteræ Pithagoricæ quodam modo exprimit, ſi inuerſam inſpexeris. Augurata magnos duces Exercituum, quapropter militaria ſigna ſagittam & gladium repræſentat. Augurata magnos in Eccleſia S. Paſtores, vnde ſi ſagittam hanc terræ infixeris, antiquum pedum Epiſcopalem efformabis. Auguratur magnos toga, & Marte, quare & ſpirituale ſignum crucem, & Martialem figuram, ſagittam continet. Hinc veſtris armis ſubſcribunt Magnum Ioannem Carolum Hodkieuicium Palat. Wilnenſ. Exercituum tam Regni, quàm
M. Duc.

M. Duc. Litu. ducem supremum. Subscribunt vigilantem Pastorem Leonardum Slonczewium Episcopum Camenecen. Subscribunt Adamum Mniszewsky, Cancellar. Conradi Ducis Mazouia. Subscribunt tot & tantos Rothmagistros Wodinscios, Milosewcios, Pudlowscios, Gniewofzos, Szulifewscios, &c. Vnde de domo & familia vestra illud Ezech. 27. recensebo: *Pigmei* (quod juxta Hieron. bellatores ad bella promptissimos significat) *qui erant in turribus tuis, pharetras suas suspendenderunt in muris tuis per gyrum, ipsi compleuerunt pulchritudinem eius.* Vos namq; in turribus Regni tam consiliorum, quam munitionum sagittis vestris, sanis scilicet consilijs & fortitudine pectoris pulchritudinem ampliastis, addidistis, conseruastis. O quam

Optimus est ille qui sibi cuncta prospicit

Sapiens, quæ in posterum quoque & ad finem potiora sunt. Dixit Hesiodus,

ARMORVM KOSCIESZA LINEA.

Koscieszá, cui primum á Boleslao Audace arma hæc ad Snouianum bellum concessa fuerunt, Anno 1072. Sulislao Casimirus 1190. villam Szerzin donauit, Timconem Priuileg. Tremesen. habet 1260.

Kosciescij in Masouia & Cuiaua. Ex nomine namq; suo villas Kosciessæ nominarunt.

Wodynscij. Nicolaus qui ex Kosobucka suscepit filium Ioannem Castellan. Liensem 1578. Palatinum Podlasia meminit Pater Olßowski in Predicatione funebrali Coniugis Sapieha Marschalci M. D. Lit. Vbi dicit Grizella Wodynska nata fuit ex Patre Palat. Podlasia, & Matre Zophia Pallat. Lublinen. Sobieska. Iste Palat. erat Ioannes ex Castellano Podlasia factus Palat. vir justus & pius. Marcum Castell. Podlasia reliquit & Andream.

Hem quam tumulus nos claudit, quos vix magnus mundus capit.

Seuerus in Spartiano.

De posteris, vide inferius familiam Mnissowsciorum.

Strzegomia, Dobieslaus per antiqua familia: quapropter hæc Arma etiam Strzegomia vocantur. In Sedomiriensi terra ex cognomine suo fundauit villam.

Daluicki, Gniewossus 1386. Pœnitentiam eius ponit Cromer. lib. 15.

Gniewosouij de Daleuicze, unde ab aliquibus Daluiccij vocati, Succam. Cracou. Bielsc. fol. 269. 307. Contra Gedanen. ducunt legionem, Bielsc. 746. & supra 486.

Slonczewscij, Leonardus Episc. Camenecen. in Podolia, Anno 1400. Eius Epitaph. in Cathedrali Ecclesia.

Occidit ante suam Leonardus Slonczouius horam
 Præsule quo fælix terra Polona fuit,
 Quum patriæ fidus Regiꝑ; fidelis amicus
 Tum præco sancti doctus Euangelij,
 Quæ velut hic homini dotes cita fata tulêre,
 Sic vitæ in cælis præmia digna ferent.
 Votis Christe Deus te quæsumus annue nostris,
 Si nece confusus concidit ille tua.

*Mniſewſcij de Mniſſeuo, Iacobus, hunc Semouitus Dux Maſouia Prin-
 cept Plocen. Sochaczou. Rauen. Goſtineen. Plonen. & hæres Viſneen. cum
 alijs quorum familia ſequentur armorum Koſcieſſa, exemit ab omni pote-
 ſtate & juridiſtione, & ab omnibus vexationibus. Eius filius Adamus
 Cancellarius Principis. Alter filius Benediſtus reliquit Petrum, qui di-
 uiſione bonorum dum accepit Koloſabum vocata fuit poſteritas Koloſab-
 ſcij. Reliquit & Ioannem qui à bonis Wodynie vocatus fuit Wodynſki.
 Varſauia eorum ſepulchra dignitates referent in Eccleſia Maiori.*

Koſakowſki de Koſakouo Priticius. Alij ad Lomzenſem diſtriſtum.

Zerzinſcij de Zerziny: Bohuchualus, Lucas in Palatin. Lublinenſi.

Miroſewſcij de Miroſſeuo: Vſeborius ad Varſauiam.

Kobylſcij de Kobile in Ciechanou. Troianus.

Mecziniſcij de Meczini: Sobieſlaus. Reperiuntur & in Volhinia.

*Zakrzewſcij de Zakrzeuo: Zdiſlaus. Hos omnes Priuilegium libertatis Se-
 mouiti meminit. Datum in Plocko, Anno 1400. in Cerſcen. diſtriſtu.*

Rakowſcij in Præmiſl. terra ex Maſouia.

*Szulibewſcij in Sendomiriensſi Palat. Stanislaus exactor contrib. Regni in
 eodem Palatinatu Szulibewſki.*

*Chodzicij, Albertus Caluus capite fores erumpebat, Zborouiorum miles
 & familiaris.*

Grziwowie in Rauen. Palatin. Caſtris addiſtiſſimi.

Zaluſcij in Ciechanou. diſtriſtu.

Praweccj in Lencicen. Palatinatu.

Zdychowſcij qui demum Praueccij Iuribus dediti & virtuti.

Chrzaſtowſcij in Podgoria: Nicolaus. Bielle. fol. 288. 373.

*Wolſcij in Varſauen. terra: Ioannes iuuentutem ad Azacum inter Coſacos
 peregerat.*

*Targowie in Lomzen. Vnus ex illis in Ruſſia dum Bauorouio obtulerat ob-
 ſequia, reliquit prolem.*

Iaworowie militia excellentes & doſtrina.

Œalapſcij in Varſauienſi diſtriſtu, virtutem cum litteris habent.

Rzezenſcij in Varſauienſi terra.

*Miſobewſcij in Ciechanou. diſtriſtu, Stanislaus Cubicularius Sigismundi
 Aug.*

Aug. Regis, hunc pro benè meritis in Samogitia villa Iasoni prouiderat. Venator erat terræ Bielsceñ., sed magis venabatur virtutem & calum. Ex Talczewska Capit. Kobrzineñ. & Pinsceñ. filia reliquerat filios & filias. Iacobus suus germanus Thesaurarius Curia, Tribunus Ciechanou. morabatur in Lublinensi Palatinatu.

Pudłowski ex Masouia ad Syrad. Palat. duo venerant, quorum filij, vnus in Præmisł. terra statua sua & Coniugium elegit, & notat domum ex Mokrzani, alter vero Ioannes cum Tarnowski & alijs militarem vitam ducendo redijt ad Syradiam. Hic ex Vrsula Bogusławska armorum Prus vel Kosy suscepit optimos Reipub. filios. Malcherum electum Iudicem terrestrem, qui ex Bialinska armorum Iastrzebiec reliquit prolem. Stanislaum qui steriliter decessit, & Ioannem Militem Sepulchri Christi Hierosolimitanum, & per Poloniam Terræ sanctæ Syndicum. Ab Henrico & Stephano Regibus ob virtutes in Secretarium susceptus. Cum Zamoyscio Ioan. Cancell. & exercituum Regni Generali in tribus expeditionibus operam suā summa diligentia, fide, & dexteritate nauauit. Huic pro tantis meritis ad pennas Strutionis tres, duas albas & tertiā in medio rubeam, in galea, Stephanus Rex, duas palmas circa mediam pennam, in laudem Malcheri & Ioannis superaddidit, in castris ad Pscouiam 1582. Eidem Ioanni idem Steph. Rex Tribunatum Sochacouien. contulerat.

Chodkieuicij in Mag. Duc. Litu. Nobilissima Familia. Hos aliqui Boreikouios, post Chodkios, demum Chodkieuicios appellarunt. Sed ob antiquitatem familie difficile originem domus inuestigare. Stricouius in Chronica carmine edita à Paganorum Dynastis educit in Ducatu Litu. eorum antiquitatem. Ioannes Chodkiewicz Casimiro Regnante Palat. Vitepsensis & Dux exercituum in Bohemiam 1454.

Hieronymus Comes Sacri Romani Imperij in Skłow & Myśl. Castell. Vilnen. Filius eius Georgius Dominus in Ros reliquit Basil. Hieron. Georg. Secundus filius Ioannes Castell. Vilnen. Capit. Samogit. Supremus Marschalc. M. D. Litu. Administrator & dux exercituum Liuania. Murus & antemurale totius Lituania à Moschis, Liuonensibus, Prussis, &c. ut ex titulis illius patet, fuit, & esse, posteritate commendauit. Reliquit ex Christina Zborowska Palat. Cracou. filia Hieronymum Castell. Vilnen. Alexandrum post tot honoratos titulos Palat. Troceñ. qui ex Sieninska suscepit filium Primum Felicianum, & filiam Procopij Sienianski coniugem, ex quo suscepit Hieronymum domus & familie Sieniansciorum unicum virentis spei flosculum. Erat Alexander voto quodam religioni Dominicae singularissimus Patronus & fundator, ut in armis Chodkieuicz deduximus. Tertius filius Ioannis erat Ioann. Carolus. Hic ex Pincerna M. D. L. Dux Campestris, Castell. Samog. Commissarium Liuania, demum Palat. Vilnen. & contra

Osmanum ad Chotinum supremus Dux exercituum Regni & M. D. L. Fundavit in Cretinga P. Bernardinos magnifice. In Bichow Canonicos regulares opulenter. In Patres Soc. Iesu amplissime. Fortuna belli illius talis fuit, Venit, Vidit, Deus vicit. Testis Volmarium, Parnaua, Riga, Dinamuntum, Derptum, Bialokamienium. Testis & Carolus Princeps Sudermania, Testis Moschouia, Rokossun, Chotinia. Ex Zophia Mielecka, filia Palat. Russia & supremo Generali exercituum Regni, & Ducissa in Stuck, suscepit filium Hieronymum, sed obiit in florenti iuventute. Altera conjunx relicta Vidua, quæ voto castitatis obligavit Deo dies vitæ suæ, erat filia Alexandri in Ostrog Ducis, Palatini Volhinia. Obijt in Castro Chocinensi in Valachia, Anno 1621. Sepultus in Ostrog. Filia eius nupta Sapihæ. Horum Comitatus iam periodum sensit. Sorores Ioannis Ducissa Czartoriska, Lesniewolska, Pacoma. Et Caroli Sorores Anna & Zophia.

Chodkieuicij qui non erant Comites Imperij, adæquarunt officio & titulis omnes titulos externos. Chrehorius Castell. Vilnen. M. D. Lit. supremus exercituum. Alexander eius filius Castell. Vilneñ. Capitaneus Grodzineñ. Andreas alter filius Dapifer M. D. Lit. sed hi decesserunt steriles, quapropter bona Chodkieuiciorum cum filia Chrehorij, ad Ducem Romani Szangusko transierunt. Pax vobiscum sit viri fortissimi. Ex Hieronymo Castell. Vilneñ. Christophorus Castell. Vilneñ. reliquit ex Kisczanka Ioann. & alios duos filios.

Naruitouij, ut genere ita rebus bellicis clarissimi, ex districtu Grodzinensi.

Tronowscij ex Duc. Lit. venerunt ad Palat. Belzeñ. Iosephus in aula Ostrorogiorum duxit emolumenta virtutum Reliquit Petrum militia studiosum Ioan. filius in expeditionibus Prussica, Moschouitica Kazanouij Campiductoris loco tenens signi bellici prouisus ad Starobub a Sereniss. Rege.

KOSY FALCES.

D E L I N E A T I O.

Diversimodè pinguntur Arma. Alij namq; falces fenarias pingunt, acuminibus inuicem admodum crucis junctis, aut lignis falcium in crucem dispositis, qualia arma Ioannes Fox Archidiaconus Crac. deferebat. Alij falces lupinarias recte torto vel ferro in capite colligatas, ac in circulum diductas, quarum acumina in modum crucis disponuntur. In campo rubeo, *ut patet ex Paprocij Stemmatis in Armis Prus tertio.* Falces coloris albi, super galeam quinque pennæ Strutionis, sicut collector Armorum Regni Poloniæ adnotabat.

O R I G O.

Concessa sunt à Ducibus Masouia. Nam illi Duces his armis usi fuerant, *ut notat Paproc. in Stemmatis sub armis Prus secundo.* Cum enim Maslai Ducis Mazouia exercitu vir de armis Prus dux exercituum Casimiri Regis Maslaum iterum atq; iterum gloriose fuderit, illi filiam Maslai relictam Rex in matrimonium concessit. Et quia verò Maslaus falcibus vteretur pro insignijs, in æuiternam memoriam falcibus arma sua adjunxit, quæ nunc Prus vice secunda vocantur. Concedebat verò Dux arma propria alijs, vel ob sanguinis coniunctionem, vel ob astutum progressum in bello.

ARMA SAPIENTIÆ MILITARIS.

Non quamlibet falcem tantis titulis honoro. Est namq; falx *Arma sapientia.* quam Saturno tribuunt, sed messoria, ille namque eam adinuenit in insidias patri, *ut Pier. Hier. lib. 42. c. 74.* Est falx graminea, *Falx triplex.*

*Falx lupina-
ria falx sapi-
entia.*

nea, sed hæc tribuitur morti non vitæ. Est falx lupinaria, quæ lupis insidiantibus pacifico gregi insidiatur. Et de hac in Armis Prus tertio dicitur à Paprocio. In Armis Prus differentias armorum videmus, at idem omnium nomen. Equidem *Historicus antiquus Bassko* quendam ex Prus Burzyna vocat, sed quem ex illis non exprimit. Sed posteritas secundorum Prus vocitant sua Falces Lupinarias, & Prus in nuptias. His igitur falcibus titulum sapientiæ tribuo. Nec solum ob cautum & gloriosum in bello progressum, quo illi astutos hostes, & in prædam cum vita hiantes fortiter inuasérant, disperferant. Effugierant enim tanto progressu illud Plauti in Captiuis.

Qui cauet ne decipiatur, vix cauet cum etiam cauet,

Etiam cum cauisse ratus sæpe is cautor captus est.

Nouerāt namq; maiores horum armorum illud sapiens axioma: Omnes qui magnarum rerum consilia suscipiunt, æstimare debent, an quod inchoatur Reipub: utile, ipsis gloriosum aut promptum effectu, aut certe arduum sit. Adjiciant ne periculum suum, & si fortuna captis adfuerit cui summum decus acquiratur. Neq; solum tantum titulum tribuo, ob sapiens in bello consilium, de quo Comicus:

Omnia prius sapientem experiri, quam armis decet.

Superavit namq; quoscunque gladios audaces sua prudentia & ratione, ne vel à paruo vel à magno hoste comprehenderetur, sed omnes comprehendat, sed inde magis tribuo, quia ardua sæpe sectatus fuerat, quo altum culmen honoris ascendat. Vt quidam monebat:

Ardua secteris scansurus culmen honorum.

*Falces Militares.
Falces ad currum.*

Verè namq; istæ sunt falces militares, quibus nec Gelones, nec Getes vsi fuerant. Militares falces in Belgia fuisse dicit *Dempster. Antiquit. lib. 10. c. 10.* Sed currum falces seu vehiculorum, in pugna Parthica, vbi duo viri armis & ferro induti, & posterior pars currus cultris in orbem extantibus communiebatur, ne ascensus præberetur à tergo, & axibus aptabantur acutissimè falces, quæ machinæ funera hostibus immittebant, & turbatis ordinibus strages efficiebant. Digna res memoriæ, at dignior laude falx est vestra cum apertè ipsis notatur hostium terror, Patriæ pax, Ecclesiæ decus, Dei honos. Quapropter Arma sunt sapientiæ militaris.

Laus est virtutis prosperitate frui.

FALX GLORIÆ.

Non sine graui ratione Bion Boristenites gloriam, matrem annorum esse dicebat, ut *Laert. lib. 4. c. 7.* Sed neque deest quod moueat, ut gloriæ falcem ponamus. Xiphiam piscem quam Latini falcem vel gladium dicunt, ob robur rostri insolenter in mari grassari

grassari, vt etiam balænis sit formidabilis, nam naues quoq; rostro perforando in periculum submersionis deducit, sed tanti roboris piscis ab infecto animali æstro seu asylo percitus in rabiem agitur, sæpe in nauem terram exilit, & immensos cruciatus cum morte commutat. *Refert Oppianus & Æleneus lib. 7.* Vnde Xiphiaæ æstrum, erit falx, at eius cuiusdam gloriæ. Falces has vestras lupinas falces gloriæ dico. Magnorum namq; erat Ducum, magnorum sunt & virorum, vt dicere liceat, sunt falces & murales, de quibus meminit *Dipster. in Antiquit. Rom. fol. 984.* & militares vt dicebamus, & Senatoriæ, vnde falces gloriæ erunt. Verum quia falx demetens gloriam propriam quandoq; inuenitur, ne quid vobis aduersum contingat falces quærite non Cossos. Hoc enim de Cossis *lib. 17.* reliquit, quod ex his vermiculis culices generantur. Quapropter Ægyptij agmen infestum aliquod exprimentes, Cossos dicebant. Fugite igitur paruam grammaticationem, doctos namque & ratione pollentis benigne Senatus expolcit. Fugite paruam militiam. Gloria namq; strenuos & graues sequitur milites, parua vero militia falcem sæpe acuit in propriam gloriam, non vos Cossos habeant, ob infestos mores & atros. Sed ita sitis falces vt & faces simul ac lumina gloriæ suæ vos conspiciant & teneant.

ARMORVM FALX SEV FALCES NOBILITAS.

Maslaus Dux Masouia Armorum falces vsus pro insigni. Hic magnis & bellicosus viris, quorum infractum pectus in bello, & in aduersis belli nouerat, similia arma concessit. Ita & antecessores sui fecerunt. Quapropter in Masouia multa stemmata falcium reperiuntur. Prussia habuit quoq; plurimos incolas, qui in Regnum Poloniae ob irratam Principum faciem venerant, & militari toto pectore incumbentes, hæredissas in conjuges concessas à parentibus habebant, imò post cladem Maslai, Casimirus Rex victor in triumpho filiam Maslai deductam Duci Prus armorum suo, illam in conjugem concessit. Hinc falcium diuersa arma obuenerunt, sed hoc videre in Prus armis licebit.

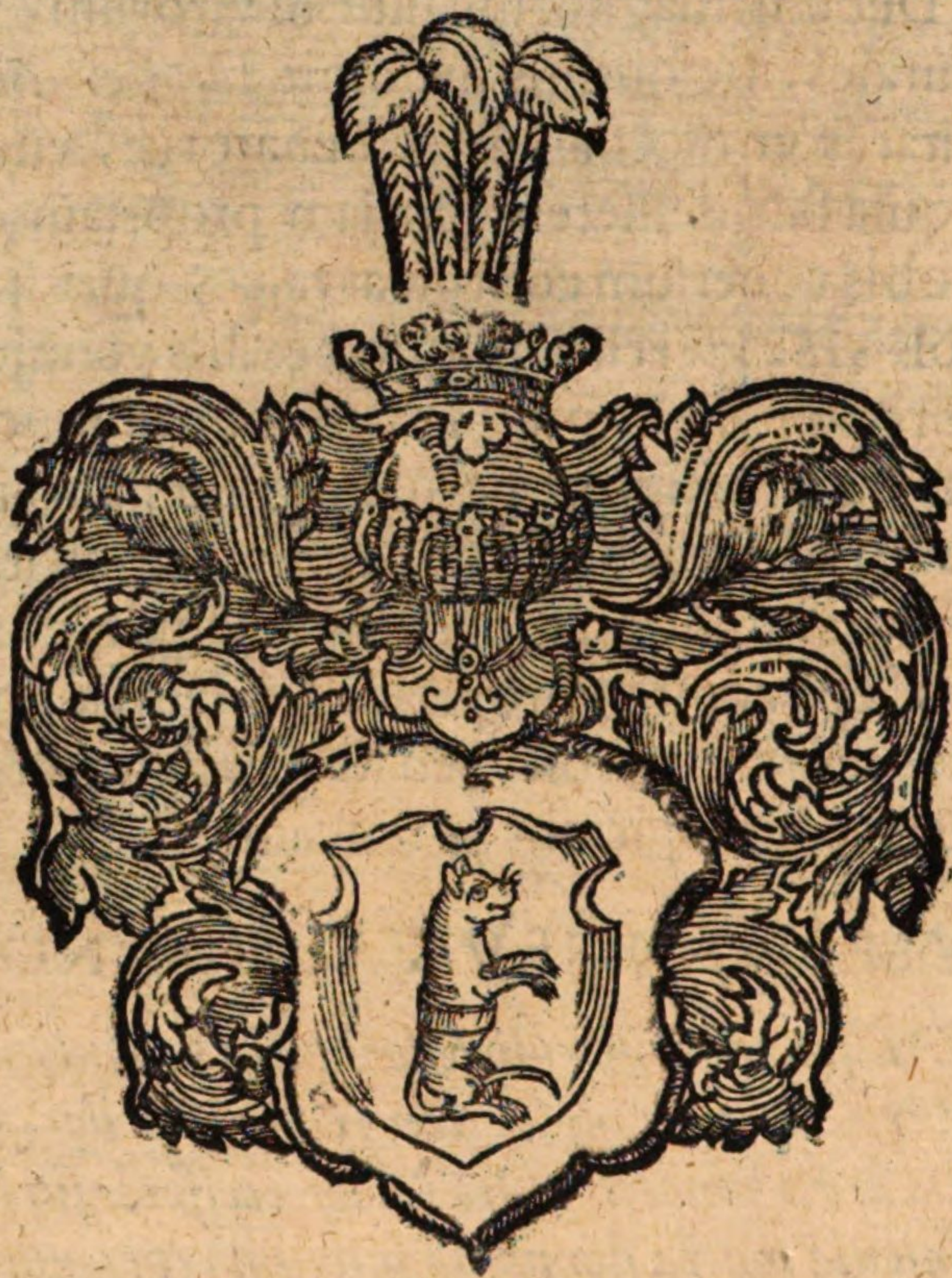

Falcibus fenarijs cum manubrijs dispositis in modum crucis utebatur Ioannes Foxius Iuris Vtriusq; Doctor, Prothonotarius Apostolicus. Hunc Georgius Radziuil Cardinal. Dux Seueriæ & Episcopus Cracou. in Canonicum Cathedralem Cracou., & Petrus Tylicki in Oculum suum seu Archidiaconum Cathedrae Cracou. nam per talem cura Episc. sollicitudinis releuatur, elegit, constituit, creauit. Inter Principes Velleris Aurei Don Matthæus Princeps de Conca, Comes de Palena Admiralis de Naples circa arma sua hoc singraphe posuit: Negligit ima.

Me profe-
Etò qui

Etò qui falces fenarias & mortis arma pro symbolo sibi & nota momenti assumpsit, jam ille neglexit ima, amplexus est suprema, cogitat mortem, meditatur vitam.

KOT siuè Cattus Marinus.

DELINEATIO.

Cattus erectus & quasi sedens, caudam intra pedes posteriores complicatam gerit. Alij Cattum simplicem & domesticum cui cum muribus deliciae sunt, *ut ex Nido virtutum Paprocij constat*, alij Cattum Marinum esse volunt, *ut Dlugossus*. Coloris grisei ponit *Paproc. in Stemmatibus*, at in *Nido suo* coloris albi statuit. Sed in hoc mos gentis seruandus. Diuersae enim familiae, diuersis coloribus utebantur. Est autem Zona aurea cinctus & lata in campo rubeo. Super galeam in *Nido Paprocij*, apparent tres pennae Strutionis.

ORIGO.

Antiqua in Regno Arma omnes referunt, sed quonam pacto concessa & cui, nemo meminit. Vnum tamen colligitur ex armis, quod dum antiqua sunt ab antiquis Romanis originem habent, quibus usus erat exercitus: præcellentem adnotare Catto, *ut Pier.*

Pier. lib. 14. c. 43. Vnionis tempore Regni cum Ducatu Lituanorum, fortes prælio arma hæc gerebant; quocirca à Woyšnaro Wilkolewicz amplexata fuerunt.

FÆLICES SENATORES.

DVobus fælices dixissem fieri Senatores, Prudentia nimirum & virtute, seu Toga & Marte. His namq; duobus quodcunq; Regnum si valuerit, illud nedum habere fælices Senatores, sed parentes quoq; ipsos facillè dicemus. Quapropter D. Ambros. de Offic. lib. 2. *Talis debet esse* (puta fælix Senator,) *ut dum consilium dat, se ipsum formam alijs ad exemplum bonorum operum exhibeat in doctrina, in integritate, in gravitate, ut sit eius sermo salubris atq; irreprehensibilis, consilium utile, vita honesta, sententia decora.* Et quoniam Senatus à senibus dicitur, veniunt in mentem Fælices Seniores, hos cum Romani plurimo honore donabant, præsidij quoque summi loco habebant, si Seniores in Castris quoq; versarentur. Quapropter insigne illis Cattum rubeum in parma punicea dilutiore, quod à margine rubro surrectus, pedibus ad lusum compositis blandiretur, cum tali Syngraphe porrexerunt Felicium Seniorum, *Pier. Valer. Hier. lib. 3. c. 44.* Me, hercule, nil prohibebit tantos Seniores, Senatores fælices & fælicissimos nuncupari. Non sine graui animaduersione Seneca Epist. 12. de senibus dixit: *Amplectenda est & amanda senectus, plena est voluptatis si illa scias uti.* Iam profectò si Senes sunt milites, & milites pedites, ut Romanis his fuerant: Sciebant sine dubio optimè sua senectute uti; Nec eorum senectus ita ex canitie capitis quàm ex industria eorum iuventutis atque laborum prætentorum stipendijs metiebatur. Dum igitur Arma vestra Cattus sint, & his fælices Seniores utebantur, utebantur verò in Castris, & Castris Romanorum inuictissimorum: iam vos non tantum fælices, sed fælices Seniores & Senatores nominabo. Monet hoc antiqua ætas familiæ vestræ, monent amplissimi Senatores prædecessores vestri, monet antiqua vnio Regni Poloniae cum Ducatu Magno Lituaniae, vbi arma hæc vestra & insignia insignia nobilis animi sui & splendidæ domus Woyšnarij in delicias vocare, & amplecti consultò voluerunt. Quocirca ò Nobilis Senator,

Ingentes spes

Viuens incipe

Moriens doce.

Omnia vitæ negotia esse

Conceptus inchoatos

Perficiendos in calis.

Felix Senator.

Cattus signum militum senatorum felicium.

Senectus plena voluptatis.

Senectus unde metienda.

LIBERI BARONES.

Catius Deus
unde dictus.

Catius signum
militare.

Libertas quid
est.

Liberi Baro-
nes, inde.

Cattus Ro-
manarum le-
gionum insi-
gne.

ARma hæc, dum interius ceu specubum quoddam, aut limpidissi-
mum fontem inspicio antiquorum deus Catius dictus sese obtu-
lit, quæro deriuati cognominis originem. en Latinorum sacrato-
rum scriptor *S. August. lib. 4. de Ciuit. c. 21.* prodit. Catius dictus quod
homines Catos, id est acutos faceret. Attendite Liberi Barones, ve-
stris commodis indagatio subseruit. Nam si malum fit ex quoq; defe-
ctu; ne aliquo defectu vel appolito nouiter, vel non sublato aliquo in
libertate vestra nobili malum & inconueniens coalescat, Catum fieri
oportet. Sed verè cati estis, nam non immeritò Catum defertis. Hic
enim priscis Alanis & Burgundionibus teste *Methodio* decori fuit, vt
militaribus signis exponeretur; nec alio quidem gnomone, quàm quod
fit animal carceris impatientissimum, libertatis amantissimum. Quo
significabant appetentiam summam libertatis suæ. Maximum namque
bonum libertas est. Vnde *Cicer. in Parad. penult.* Quid est libertas?
potestas viuendi vt velis. Quis igitur viuit vt vult, nisi qui recta sequi-
tur? Sed soli hoc contingit sapienti, vt nihil faciat inuitus, nihil do-
lens, nihil coactus. Talem familiam Cattorum accipite. Non Baro-
nes liberos dixi à defectu, quasi sint liberi, hoc est sine lege à conscien-
tia: sed ab efficientia liberos dico, quod aureæ libertatis & legum qui-
bus libertas honesta fulcitur, fuerint supremi defensores & Patroni.
Ita namq; Romana Respublica dicendum suadet. Quæ cum liberta-
tem tuendam constituerat, Cattis illam commisit. Elegit namq; co-
hortes. Augusteam & Alpinam, quas ob insinuandam illis solertem
vigilantiam, Catti imagine insigniuit. Sic igitur liberi, sic Barones, le-
ges & libertatem tuendo, promouendo, seruando, constituti, ipsam vt
pupillam obseruate.

FAMILIA ARMORVM CATTVS.

ROmani cohortes ex senibus congregatas in bello, imagine Catti insigna-
bant, & inscribebant: *Fælices Senatores, Pier. Val. li. 13. c. 44.* Similiter,
Augusteam & Alpinam cohortes, imagine Catti ob solertem vigilantiam
insigniuit. Alani & Burgundiones antiqui in militaribus signis Cat-
tum deferebant, refert Methodius. Et quoniam Cattus Marinus
est, ab exoticis partibus venit in Regnum, ubi nimirum inueniuntur eius-
modi animalia. In Regno maximè vigiles contra hostes & hostium
stratagemata fuérunt, quibus talia arma concessa aut confirmata erant.
Docet Galenus. Opere precium est, optimum Medicum meminisse præ-
ceptorum Matheseos quibus confortatur virtus attractiua, retentiua, di-
gestiua, expulsiua. Si hæc optimum Medicum decent, jam & nobilem
aliqua

aliqua conuenient, quibus conseruet augeatq; decorem nobilitatis. Hæc autem erunt. Virtus, Conscientia, Amor patriæ & militia. Sanguine namq; & hostium strage nobilitas creuit.

Woyśnar in Ducat. Lit. Hic in unione talia Arma pro se & familia sua accepit, Páproc. in Stemmat. fol. 575. Bielsc. fol. 313.

KOTFIC seu Kotwicz Primò.

DELINEATIO.

Pingitur in campo albo, campus rubens sanguine in medio, ad latitudinem palmæ inter lineas rectas, super galeam & coronam armata manus diducta & extensa gladium strictum elatumq; gerit.

ORIGO.

Delatum fuit hoc Nobilitatis insigne in Regnum Poloniæ ex Germania Regno proxima, quod vel inde patet, quod Domus Austriaca & eminentissima eisdem armis, inter cætera armorum illustria gaudeat, sola hac differentia posita, quod in rubeo campo, campulus albus assignetur. Vnde insinuatur ornatos ab Archiducibus Austriæ, atq; ad arma admissos fuisse, specimen verò meriti satis liquidè in animoso milite exprimitur, dum super galeam tam fortis animus & brachium cum impauido corde exaratur. Primus verò qui insignia hæc adiunxit nobilium insigniis in Regno, fuit Ioannes Pochnerus Anno 1281. vt authenticis demonstrant posteri. Eius posteritas clara recen-

Kotficy's arma sunt ab Austria Archiducibus.

fetur in Regno, postquam matrimonio in terra Schouensi domum ac familiam stabiliuerat. Sciendum namque venit quod terminos Regni Poloniae Wroclauiae Ducatus, pars Silesiae & Morauiae non immodica constituebat, *lege Historicos*. Quapropter dicimus in Regnum Poloniae delata fuisse, licet Pochnerus cum Henrico Wroclauiae pugnas- set contra Regem Poloniae, nam postmodum deuictus in Regnum Du- catus adnumeratus fuit. Denominatio autem armorum genuina non est Kotficz, sed forte aliam apud germanos inuenies, haec namq; à fun- data villa & tali nuncupatione Kotficz propriam denominationem comportat, vt in Kotficz secundo videre licet.

GLORIA VERA ET MAGNA.

Admonēbat quondam Plato: *Non vita maximi est facienda sed bo- na vitā*. Ita nunc nobilem monere decet. Non gloria sed vera & magna gloria paranda est. Quae quidem gloria, cum nulla- tenus pecunia comparari potest, iam sola virtute paranda venit, & vir- tute inquam, quae nobilibus congenita & connaturata videtur. Expli- cet illam nobis Hermi campus, de quo Serapio lib. 13. apud Stob. Ser- mone 8.

*Ac re robur pectoris: quando in prima acie
Furebat, atq; sanguinarij in pugna belli
Acerba per vim repellentis hostium tella.
Non enim illo hostium alius praestantior vir
Erat, percurrento pugnae validae
Opus, quam diu luce fruebatur solis velocis.*

Sed quid ego oblitteratos vetustate dierum in medium voco? Occu- pent medium armorum Kotficioꝝ Pochneri, eorumq; clara poste- ritas, quibus proprium & singulare fuit veram gloriam venari & ma- gnā in lumina saeculis diffundere. Tam namq; illorum ingens glo- ria fuit, vt superarent Ombricos, licet illi in pugnis aduersus hostes tur- pissimum ducebant victos viuere: sed necesse erat aut vincere, aut mo- ri. Superabant & Platonis doctrinam qua affectum aduersus calamita- tes talem tenere oportere docebant, vt prouideat ne incidat in eas: Si tamen inciderit, condemnationem etiam sui non curet. Eorum enim gloriae ingens Musonij dogma fuit. Arripe mortem honestam dum li- cet ne paulo post mori quidem tibi necesse sit, at honeste non amplius liceat. Mors quidem hominibus est vitae terminus etiam si quis inclu- sum in cauea sese seruet, oportet autem bonos viros semper omnia bo- na capeſſere bona spe fultos, & ferre interim quicquid Deus dederit for- titer, vt *Demosth. in Oratione de Corona addidit*: Erat vitale Pochneris purpureum campum recenti sanguine hostium quotannis bis & ultra con-

*Mors & in
cauea inclusos
premit.*

*Boni viri offi-
cium.
Pochneri.*

conspergere acinatem, viribus hostium acuere, manum ferream non ita metallo, quàm fortitudine & audacia, non infractam restituere, & niueum campum, nec quidem atomis nigris non commaculare. Hoc vobis Dfusci antecessores vestri reliquerunt, ad hoc vos Kriccij admonuerunt, in hoc vos Grodlinscij, Goliccij, &c. vocarunt. Respondebitis verò, & suauiter respondebitis, si Hieroclis propositum animis & oculis obijcieritis. Est patria per Iouem velut alter quidam Deus, & primus maximusq; parens hoc clypeo protecto, hac spe inuicti antecessores vestri ibant, itote & vos. Nam vnum augurium optimum pugnandum esse pro patria Homerus ipse dicebat.

*Campus pur-
pureus san-
guine hosti-
um consper-
gatur.*

*Patria alter
Deus.
Augurium o-
ptimum pro
patria pugna-
re.*

LYDIUS NOBILITATIS.

Veritatem auri Lydius lapis declarat & probat. At si diligentius inquirendum est rerum aliquarum aliquod experimentum & proba. profectò nobilitatis Lydius & proba inuestiganda erit. Tum quia nobili animo nil inæstimabilius esse potest, tum quia nobilitas ipsa maximè decorum maximèq; honestum quod infert & dicit, vt non immeritò insinuauerit Euripides in Archelao:

*Nobilitas ma-
gnum bonum.*

*Non parum adfert momenti si nobilis exercitus dux fuerit, & glorio-
sa fama insignis.*

Sed quid in lydium nobilitatis vocabimus? Alij vocant in lydium parentes. Nec refugit Euripides in Hecuba: *Egregia & insignis est inter homines nota bona stirpe nasci: & successus augetur.* Propter nobilitatis nomen hominibus dignis. Et in Heraclide:

*Parentes pro-
ba sunt nobili-
tatis.*

Nihil est tam honorificum liberis

Quam honesto & bono patre natos esse.

Vnde & Sophocles:

Quod si generosus es, vt ais

*Indicato, quis & unde sis oriundus. Nam honestum genus, nullo ser-
mone potest contaminari.*

Alij vocant in lydium, liberos, nec aduersatur Euripides in Archelao.

In liberis etenim virtus nobilium

Concipitur: & generosa nuptia præstant opulentis.

*Liberi proba
nobilitatis.*

Equidem lydius est ipse parentes nobiliores reddens, & filios in spe florenti constituens. Verùm quia persuasio ista, patribus filios esse similes sæpè falsa in liberis apparet, ipse Phocylides testatur, dum inquit: *Plurimos esse genere nobiles, quos neque dicendo, neque consulendo vlla gratia sequitur.*

Aliud ergo in lydium Nobilitatis vocemus. Alij vocant in lydium bona propria virtutum. Vnde Menander & Epichar:

*Virtuosa ope-
ra proba No-
bilitatis.*

Exitiale mihi genus erit ne quæso mater commemoras

Genus tuum in singulis. Nam quicumq; natura

Nullum habuerint sibi bonum proprium,

Illi confugiunt ad monumenta,

Genusq; suum, & auorum recensent numerum.

Nec immodica est proba hæc Nobilis. Tum quia Anacharsis Scythæ cuidam dicebat: In te qui propriam virtutem non declaras, iam finita claritas domus, in me autem inchoata manet. Tum quia de Antigono *Homer. Odiss. 2. refert.* Quod adolescenti parum bono militi existimato, & ex strenuo parente nato, dum stipendia patris peteret, responderit. Atqui ego adolescens non paternæ sed propriæ fortitudini mer-

In Deum reuerentia, in patriam obsequium, munificentia in seipsum, sunt Lydius Nobilis. Promptus animus ac religiosus in Deum.

cedem ac præmia largior sit hæc proba nobilis. At nobilis Christiani

Lydius est, si in Deum est reuerendus, si in patriam obsequens, si in se-

ipsum munificus sit. Hic est Lydius nobilis Christiani. Quapropter

primum collaudando Seneca animosam Demetrii fortissimi viri vocem

lib. de prosperitate infert: *Hoc unum* (inquit) *Dij immortales de vobis*

queri possum, quod non mihi ante voluntatem vestram notam fecistis. Prior

enim ad ista venissem ad quæ nunc vocatus adsum. Magna reuerentia in

Deum, sed quæ addidit, audite: *Vultis liberos sumere: illos vobis offerro.*

Vultis aliquam partem corporis, sumite. Vultis spiritum, nullam moram fa-

cio, à volente feretis quicquid petieritis. Dicebat quondam Saluator:

Non inueni tantam fidem in Israël. Et nos Demetrii vocem pensitantes

dicamus. Rara hæc reuerentia inter Christianos ad Deum. Quod ve-

rò in Lydium Nobilis secundò vocavi. Ratio est, nam qui in patriam

obsequens est, metuenda contemnit, cupienda fastidit, ac demùm tri-

umphator æterna fama non moritur. Adducam Domaratum Area-

dicorum lib. 2. sicut refert Stob. Serm. XL. *Cum Tegeatis bellum esset*

contra Pheneatas & acies utrinq; diu starent instructæ, consultatum est de

mittendis trigeminis fratribus, qui pro victoria pugnarent: qua sententia

recepta utrinq; Tegeatæ Rheximachi filios miserunt, Pheneatæ, Demostra-

ti itaq; commissa pugna duo Rheximachi filiorum occisi sunt, tertius autem

nomine Critolaus hoc stratagemate vicit aduersarios. Simulata fuga singu-

los persequentium seorsim omnes occidit, ita potitus victoria latus redijt.

Cumq; cum omnes per quam humaniter amplecterentur, sola Soror ipsius De-

modiæ non congratulata est ipsi, occiderat enim desponsatum sibi maritum

Demodicum. Hoc agre ferens iuuenis virginem occidit: unde cadis à ma-

tre accusatus, absolutus est crimine. Quid ex tanto decreto conclude-

tis? Ego concludam quod obsequium in patriam sit Lydius quidam

seu proba Nobilis Christiani. Etiam probam Christiani militis veris-

simam esse, si quis in seipsum munificus fuerit, sed munificentiam intror-

sus considera. Fulgere vos oportet, sed non fulgetis extrinsecus, bona

nostra introrsus obuersa sunt, & intus posita, *ut Seneca de prosperitate*

vita.

Pugna per tres fratres commissa à partibus.

Patria seruans liber à crimine.

vita. Ita fulgebat quondam de Armis Kotwicz Ianislaus Archiepisc. Gnesnen. de quo Ianicius in Epitaph.

*Excepit reducem patriæ fauor, ob quod & illam
Ille vir in numeris extulit officijs.*

FAMILIA ARMORVM KOTWIC PRIMO.

Pochner, Ioannes Kotficz 1281. Liber Baro ex familia Austriaca. Kotficz Ioannes. Casimirum Iagellonis filium dum refert Cromerus lib. 24. ibidem Ioannem Kotficz habet, quem cognominat Romno, à Civitate fundata Kotficz accepit appellationem. Henricus filius à quo Ianislaus Episcopus Posnaniens. 1312. Qui Auenione post mortem Borislai Archiep. Gnesnen. à Clemente Papa huius nominis quinto Archiep. Gnesnen. consecratus fuit dum ibi esset præsens. Sed quoniam à Petro Cardinali Hostiensi Auenione consecratus fuit, constat nondum fuisse Episcopum Posnaniens. aut nondum consecratum. Fundavit Ordini Prædicator. in Znin Ecclesiam & Monasterium, Deus sit illi in præmium. De hoc Ianicius:

Borisslaus obiit, Clemens, Cape, dixit. Ouile,
Ianisslae tui cum titulis Domini
Excepit reducem patriæ fauor ob quod & illam
Ille vir innumeris extulit officijs.

Obijt Lenciciae plenus bonorum operum, & magnus Reipub. & Ecclesiæ amator & defensor.

Talia Pontifices vestris monimenta Cathedris
Linquite: perpetuum talia nomen habent.

Kotficz in Polon. Maiori & in Palat. Cracou. ut rebus bellicis clari, & Regiæ Curia obseruantissimi, ita & magnis honoris aucti. Quapropter Branicijs sanguine iuncti.

Krzicz in Maiori Pol. Andream Krzicki Catalogus ex Cancell. Reginae Barbaræ, & Secretario Sigism. Regis, primo Episcopum Premisl. tum demum Archiep. Gnesnen. meminit, qui Rempub. & Ecclesiam contra Lutheranos, & alias pestes hæreticorum ope opera & inuictò calamo egregie tutatus est. De illo Ianicius:

Omnia solus erat Cricius quem forsque Deusque
Certabant summis vincere muneribus.
Sors tandem indoluit quod erat contempta sub illo
Maturamque virum sustulit ante diem.

Heu

Quæ restituent misero mihi secula talem.

Hunc & Bielsc. fol. 553. 559. meminit. Stanislaus Krzicki post peractas legationes ad Henricum Regem, & alia prudentiæ ac fortitudinis indi-

indicia Palat. Masouia, Stricou. lib. 25. Bielsc. fol. 652. Paprocius, ab Henrico Ioan. Pohner filio deducendo lineam successores Henricum, Nicol. Conrad. Frider. Zaifredum, enumerat. A Nicolao Ioan. Succam: Posnañ. relictæ filij sex, a quibus longa successit familia.

Dluscij qui à Nicol. filio Ioan. Pohner directè procedunt. Posteritas illorum magna numeratur in utroq; sexu, ornata multis honoribus, & coniuncta magnis familijs. Talis erat Andreas eius filius Petrus, cuius filius Nicolaus multorum mores & castra nationum vidit nec dissimilem reliquit Albertum. Optimè Euripides in Heraclio:

Nihil est tam honorificum liberis

Quam honesto & bono patre natos esse

Et ingenuas vxores ducere: nam successus augetur

Propter nobilitatis nomen hominibus dignis.

Zgorfcij, Considerant quod nulla nobilitas inter malos est, sed apud bonos tantum viros. Ex Friderico Friderici Criccij familiam deducunt.

Henindowscij in Maiori Polon. Diogenis dogma est, qui sint nobilissimi. Contemptores dixit opum gloriæ voluptatis & vitæ. Sed non ille posteritatem respexit, gloria relictæ & vita speciosa nobilissimos facit.

Wryskolscij quos Kotficios vocant. Faciunt initium ab eo quod inprimis utile est familiæ.

Wilkowscij. Quis patriæ mereri potest? Docet Petrus Chrysolog. serm. 101. quod ille quem inter amicos Christus ascribit. Vnde dicit: Christus eos in amicorum jura transcribit, qui studio triumphi, qui amore libertatis sanguinem cum gaudio & sine trepidatione fuderint.

Grodlinfcij Fortes in bello. Igitur rebus fortiter gestis contingat honesta commemoratio, ut optabat Epimamondas.

Wezykowscij: Lucam in Castro Cracou. juri Nobilium intentum optimè spei adolescentem, Paproc. meminit.

Golyczccij. Ciues patriæ optimi. Chæronidas justissimum ciuem & sanctissimum æstimatur, in quo non reperitur deorum contemptus, parentum afflictio voluntaria, principum legumq; neglectus, & voluntaria aduersus justitiam ignominia.

Smolik Caspar in Cracou. Palatin. Quis felicior nobilium sit, ita decernebat quidam: Feliciores sunt qui fortiter moriuntur, quàm qui prospere viuunt. Habent Smolicij utrumq;.

Kaleczcij. Matthiæ epitaphium Pultouia legitur Rñdus D. Matthias Kaleczki, Cantor Plocensis, Præpositus Pultouien. Canon. Vilnen. Parochus Macouien. Secretarius Regius. Vir singulari eruditione, humanitate, munificentia in suos & egenos, vixit annis 78. Obijt penultima Decembris 1576.

Radomiccij Milites strenui. Nam pro patriâ mori honestius ducitur quàm viuendi

viuendi cupiditate patriam & honestatem deserere. Præstat enim honestè mori, quàm uiuere turpiter & cum opprobrio.

Hieronimus de Radomicko Radomicki, Palat. Inoułodztaui. re non verbis amator patriæ, fortitudine animi & munificentia auita in maiorum suorum vestigijs reperta, quam manus illa non contracta, sed deducta super galeam gladium extentum tenens, repræsentat a suetus tueri Rempub. tutaturus etiam consilio Senatoriam dignitatem à Sereniss. Sigism. III. accepit, què ille prudentissimis suis consilijs cōdecorare satagit, paratus semper pro salute Regis, Regniq; sanguine proprio campū Martiū purpurare

KOTFIC Secundò.

DELINEATIO.

E Adem sunt arma vt superius, at super galeam pro gladio loricata manu erigit medium molaris lapidis.

ORIGO.

Germanos fuisse fratres, Ioannem de quo supra diximus in origine, & Henricum refert Paproc. at ob diuersa specimina fortitudinis Ioanni gladius strictus super galeam, ob res in hostes strenuè factas, datus fuerat: Henrico verò ob insolitum robur in dextra, qua medium lapidis molaris ingentis super caput efferebat, vti viro bellis claro: intra galeam pennæ Strutionis nigræ, & supra has manus elata cum molari lapide addita fuit. Et quoniam statua sua elegerat ex contracto matrimonio in terra Lusensi, oppidum sibi erexit quod vocitauerat Kotficijs nomine, & propter arma sua & ipse Kotficius vocatus fuit. Vel si ab armis vocauit & Oppidum, ille demùm ab Oppido, Kotficius dictus fuit. Quapropter dum alij Henricum descendente à Nicolao Ioannis, horum armorum ponunt Dominum: iam non facile concordabitur diuersitas horum armorum. Afferendum itaque alios ab Ioanne, alios ab Henrico descendisse. Demùm Henricus ob dissidentes cum Ducibus Morauie Margrabie in Silesiam celsit, vbi & posteritas Kotficiorum clara remansit. Vide Cromerum lib: 24. folio 542. *Kromno, Kotfic.*

Molaris lapidis medium manu extollit

OPVS FORTITVDINIS ADMIRANDÆ.

SI quod est excellens opus & supra ætatem, & supra naturam in homine: nec in progressu adiuuari, nec in defectu diminui, nisi quadam admiranda manu potuit. Porphyrius vim naturæ & animæ dum considerat, ait: Quod natura ligauit, id natura soluit: & quod anima ligauit, id ipsum rursum soluit. Ligauit autem natura corpus in anima, anima seipsam in corpore. Natura igitur corpus ab anima soluit: anima verò seipsam soluit à corpore. Sed non tetigit Porphyrius tertiam, quod scilicet nec natura, nec anima ligat, ligatum tamen quandoque in homine apparet, quis illud ligauerit, & quis soluturus sit ab homine, pro-

fecto vt Deus creando ligat, ita annihilando hominem soluit. Remoram pisciculum paruum corpore, maximum fortitudine quis ligauit? Deus. Qui soluet vires illius? Deus. Ita mirandum hoc opus tam vastum lapidem & grauem, vt leue quid attollere, quis homini concessit? Deus. Attollit enim vt ostendat familiam se velle attollere: & deprimet nullus, nisi ipse Deus depresserit. Profecto Kotficz, familiae vestrae tam mirandae fortitudinis opus concessum fuit. Sed Cricio vestro Andreae datum inprimis, vt mirandus sit opere & opere excellenti. Quapropter de illo Poeta Ianicius:

Remedium ab
adulterio mo-
duso ad tem-
perantiam
aliasque virtu-
tes.

*Omnia solus erat Cricius quem forsque Deusque,
Certabant summis vincere muneribus
Sors tandem indoluit quod erat contempta sub illo
Maturamque virum sustulit ante diem.*

Remedium saeculo ab adulterio & modum ad temperantiam aliasque virtutes ponebat Plutar. in lib. contra diuitias famem & inopiam. Fames (inquit) nunquam produxit adulterium: neque pecuniarum inopia luxuriam. Brevis quaedam est temperantia, paupertas: & compendiosa legum observatio, penuria. Aliter Cricius noster processit, medijs in diuitijs, amplis in dignitatibus, maximis in honoribus, castus temperans & iustus. Nam operam suam consecrabat Domino, offerebat altari, Regno & Reipub. subministrabat. Ille enim contra Lutheranas haereses & alias pestes, tum ope, tum opera, tum inuicto calamo egregie tutatus est.

Heu quae restituent misero mihi saecula talem.

ARMORVM KOTFIC SECVNDO FAMILIA.

Henricus Pochner germanus Ioannis de quo diximus superius Principi Wroclauiae, ex familia Austriaca, contra Polonos arma dederat, in Lusensi terra constituerat staciu cum matrimoniali ligamine, sed dum cum Principibus Margrauiæ non conuenit, in Silesiam sese transtulit, ubi posteritate relicta, gloria militari imbutos, in Regnum Poloniae, & partes transire ostendit.

Kotficz, Tali cognomine ab Armis posteritas in Silesia illius, donata fuit. Vnde & in Regno Poloniae Kotficz si qui fuerunt vel sunt Kotficz vocantur.

KOTFIC Tertiò, aliàs Strzalin.

DE LINEATIO.

Similia arma praecedentibus, hoc differentia ab illis, quod campus rubeus illorum per medium inter lineas rectas ducitur: horum vero armorum campus rubeus inter lineas perpendiculares splendet. Super galeam verò ponuntur tres pennae Strutionis.

ORIGO.

O R I G O.

DVm clypeus, gladius, campus militaris ponuntur pro armis, heroicum opus antecessisse existimandum. Nam talia arma, non mollem, sed strenuum, non retro sed ante respicientem, pectore non dorso pugnantem demonstrant. Campum militarem declarat sanguis & arenam Martis. Concessa igitur sunt primò ob Martialia facta. Ad Regnum verò Poloniae ex Silesia, & Ducatu Raciboriensi deuenerunt. Regnante Wladislao Jagellone per Petrum Strzala postmodum hæredem in Sosnowica, quem Rex Jagello tanti faciebat, quod nec de Regno reuer-
 ti ad suas ditiones in Silesiam permetteret. Eorum ditiones sunt oppidum Laznice in Ducatu Raciboriensi.

GRAVIS EXCELLENTIA MILITARIS.

EXcellit inter lineas Geometricas linea perpendicularis, continet namq; in sui natura & lineam rectam, & lineam diametralem, & superaddit hoc, quod à cælo incipit, & ad terram, definit. Quàm habet excellentiam linea ad alias lineas, eandem campus militaris habebit ad alios campos militares, si campus fuerit suus inter lineas perpendicu-
 lares. Tanta namq; dispositio campi militaris non accidentaliter obuenit, sed quid speciale in protomilite exprimit & ostendit, scilicet Grauem Excellentiam militarem. *Vegetius* excellentiam militarem in tribus constituit, in velle, obedire, & reuereri. Vbi igitur velle maius in milite, vbi reuerentia Ducis & obedientia maior in eo, ibi est excellentia militaris; vbi verò illa defunt, deest & excellentia in milite. Agesilaus quoq; Lacedæmoniorum Rex interrogatus, quas res Imperatorem habere oporteat, dixit: Aduersus hostes audaciam, erga subditos beneuolentiam, in opportunitate verò rationem & consilium. Ex his excellentiam militarem in duce colligo, vbi tria hæc fuerint excellens Dux, vbi defuerint, nullus Dux. Grauis excellentia in Kotficijs fuit. Quia excellentia militaris fuit, quæ & Ducem strenuum, & militem officio solertem detinebat. Qualem profectò Gregor. Nazianz. ita depinxerat: *Militis Christiani est tueri Ecclesiam, impugnare perfidiam, sacerdotium venerari, propulsare injurias pauperum, dilatare imperium, pro patria sanguinem fundere, & si opus est vitam ponere.* Quæ quidē omnia in milite, nisi velle, obedire, & reuereri prius in eo radicetur locum, non habebunt. Nec in Duce locantur, nisi prius in eo audacia, beneuolentia, & ratio locetur. Habent excellentē in hoc laudem Kotficij. Vnde & Serenissimus Rex Jagello Anno 1419. in Octaua Assumpt. vsq; Decreto facto in noua Ciuitate Korczyn per ludices Sendomiriens. Petrum Kotfic detinuit in Regno. Habet tenor; Serenissimus Princeps & Dominus, D. Wladislaus Rex Poloniae Noster Do-

Strzala;

Linea excellit lineam.

Campus militaris excellit campum. Excellentia militariam tribus.

Excellentia Ducis in tribus.

Militis Christiani officia.

Strzalam Rex in regno suo decreto tenet.

minus graciosus, nollens Nobilem Petrum Strzala in Sosnowice heredem de regno dimittere, sed illum pro suo terrigena habere. Et licet Conradus Princeps Raciboriae factus amicissimus Strzalius, multis bonis concessis auocaret illum, Rex tamen non permittebat discessum. Quid causæ? non alia quam grauis excellentia militaris; quæ in illo sedem sibi elegerat. Notabis igitur illud Pithagoræ:

Robur, & murum, & arma sapienti prudentia præstat.

ARMORVM KOTFIC TERTIO SEV STRZALIN
FAMILIA.

STrzalius in Raciboriensi Ducatu, heredes in Łaznice & Wierzb. Ex illo Ducatu Wladislaus Jagello regnante Petrus Strzala venit in Regnum, quem noluit Rex de Regno dimittere, sed pro suo terrigena habere, ut litteræ in Noua Ciuitate Korczyn feria secunda proxima in Octaua Assumpt. datæ, Anno 1419. testantur. Hos cum Duce Conrado contra quem Petrus Strzali sæpius arma & victor mouerat, componere in lite Zbigneus de Brzezic Marschalc. Regni sollicitus fuit in Niepołomice, Anno 1421. Nicolaum testantur litteræ claræ tumbæ. Georgius fecit reformationem in Castro Cracou. Barbara Nicolai Slupski filia, 1464. Ioannem litteræ compositionis cum Duce Opauia meminere, 1482. Ioannes ViceCapit. Cracou. dum Kmita Prefectus Cracou. fuit. Eius filius Michaël Capit. Tyssowice. & Incisor Sereniss. Regis Aug. Petrus alter filius Ioan. Burgrab. Cracou. & Exactor contribut. Regalis ex Dębinska suscepit filios.

Hieronymus tertius filius heres in Benczin, reliquit ex Taszycka Georgium qui in exteris nationibus studia militaria collegit. Ex Dębinska Subiudicis Cracou. filia reliquit prolem.

Chmielikowie, quos à Capite crispo parentis, ita in Silesia vocauerunt, Chmielikowie.

Silchanouij, qui in Bitomia Ducatu residentes, acceperunt tale cognomen ob luscus oculos, qui sic ut plurimum ibi nascuntur. Erant Iudices quasi succedentes in illo Ducatu Silhanouia.

K O W N I A.

D E L I N E A T I O.

Gladij tres vnicum punctum suis cuspidinibus efformantes, vt quasi ex gladijs & puncto triangulum oblongum figurares. Campum habet rubeum quadratum, circumductum circulo Augustorum seu torque aureo, desuper & infra ligaturæ diducuntur.

O R I G O.

P*Aproc. in Nido* refert Stemma, sed originem non adnotat. Suspiciatur tamen & satis profundè, quod militi exercitato & probato fuerint concessa. His namq; conueniunt gladij acuti & limati.

B R A C H I V M D A V I D I C V M.

Imperium, virum ostendit, *dicebat Pittacus*. Ita dicendum, vbi gladij militares splendent, Gladij sunt. Maximum igitur robur adest. Scandebergo Pannoniorum Duce nato, in manu dextra gladius ita efformatus visebatur, vt manu factum existimares. *Refert Paulus Iouius. Gladius in* Dicite quis fuit effectus gladij. Iste. Nulli detrectauit pugnam, nunquam *manu.* hosti terga vertit, in nullo discrimine versatus, gladio non vulneratus,

plus quàm duo millia suo gladio hostes occidit & barbaros. O nati sub tribus & cum tribus gladijs, quod robur vos non manebit? Quæ gloria non vestra erit? Gladij vestri, sunt gladij virtutis & gloriæ, gladij brachium Dauidicum, & fælix repræsentantes. Lego Scipionem apud *Ælianum lib. de Var. Hist.* Cui dum quidam scutum eleganter efformatum ostenderet dixisse: At qui Romanum ciuem par est in dextra spem ponere non in sinistra. Iam si tres gladij in Stemmata vobis cesserunt, dextra vos decet non sinistra. Brachium norit barbarus vestrum Dauidicum Goliathum prostermentem. Quondam Alexandro Magno vt hostes noctu aggrediretur amici suadebant, sed respondebat. Non est regium victoriam furari. Erat vox viri iuxta vires brachij. Me hercule gladij vestri non aliud annunt, quàm parentem vestrum, semper cum hoste, aperta non furata, sperata non fugata procesisse victoria. Est Ducum commune contra impetus hostium in societatem quos vellent vocare, licet hoc sæpius infidum & inuidum sit. Exemplo est Magnus quondam Græcis Aratus Dux Acheorum, qui multoties victor, dum victus audaciam Cleomenis & robur Laconicum metueret ad belli societatem Antigoni Regem Macedonicum inuitauit, sicut & vicit prælio Cleomenem & in mortem accelerauit. Sed filius suus Philippus multis injurijs permisis Aratum cum filio necauit veneno. Quare dum sanguinem Aratus vomeret, præsentibus amicis dicebat: Hæc sunt præmia Tyrannicæ amicitiae. Vt videtur contra hostes in societatem vocare, periculosum, *Carion lib. 2.* Hoc vobis vnicum ò Kownij Arma vestra oinantur bonum contra impetus hostium, propriæ vires vestræ sufficient, si gladij sufficiunt. Qui enim dedit hoc vobis habere, dabit & velle, dabit & posse, cum & natura non deficiat in necessarijs. Quapropter vnum obseruare hic Homerum *Iliad. 2.* *Non oportet noctem integram dormire consiliarium virum cui commissi sunt populi, & tantæ res curæ sunt.*

ARMORVM KOWNIA LINEA.

Cum differenter delineantur hæc arma, difficile notare familiam sub illis. Alij namq; vtuntur gladijs nudis in campo rubeo. Alij subponunt lunam acuminibus gladiatorum. Alij inter gladios & manubria ponunt stellas, & sub luna tertiam stellam pingunt. Hos tamen notabo qui nominant se notatos fuisse Armis Kownia. Dlugossus sub his armis meminit Stanislaum de Paszochow in Russia, quem & militem strenuum dicit. Ptaczek in Præmislien, terra. Abusus enim est armorum propriorum, dum gladios infixos pomo ponunt. Suskrajewscij in Præmisliensi terra. Pacholowieccij in Podlasia, His armis usus fuit N. ex ipsis antequam à Stephano Rege ad Pscouiam mediam aquillam cum dentibus lupinis Batoriorum insignijs donatus fuisset. Turo.

Turowie. *Martinus haeres de Baranki Secretarius Regius & Tribunus Brzestensis.*

Łosniewscij in *Russia ad Trebowliam militia clari.*

Domaraccij in *Russia. In jure & Castris periti. Optimum quidem est nobilem virtute, calamo, & armis fulgere.*

KOZIEŁ. seu Caper vel Hircus.

DELINEATIO.

Caper albus super firmum tribus pedibus stans, eleuato pede à terra leuo cum cornibus binis & barba. Campus rubeus. Super coronam medius caper.

ORIGO.

EX Silesia in Regnum introducta existimo, nam in Ducatu illo plurimi ex his armis & potentes opibus & honore excellentes vsque modo inueniuntur. Ex qua verò ratione collata fuerint scriptores non referunt, sed cum in Stemma nobilitatis vocatus fuerit, & ab antiquis diebus Caper non suspicandam rationem mediocrem. Nam hoc vnum experientia didicimus quod :

Ingenium, pietas, modestia, virtus,

Excelsum nominant nobilitate genus.

Vnde Augustus Cæsar cum sub Capricorno progenitus fuisset, & Augustus sub
Mathematicus Theagenes genituram eius erexisset, exiliuit, & regio mo-
re ado-
Capri orno
progenitus.

re adorauit ipsum. Accepit cum adoleuit in tantum fiduciam geniturae suae Augustus sub tali signo, ut in nummis argenteis caprum caelestem ex vna, faciem suam ex parte altera excudi iusserit, *Sueton. in Augusto c. 94.* Optima igitur Origo armorum vestrorum coniicienda, optima familia numeranda, optimo omine exemplificanda venit.

RVINA VITIORVM.

Est axioma Aristotelis. Deus & natura nil faciunt frustra. Videas velim quot Deus produxerit scorpiones, serpentes, & reptilia venenata, quot produxerit herbas nociuas homini & viuentibus, quot eleuauerit ingenia, in gladios formandos, bumbardas & tormenta bellica excogitanda, machinas & machinationes ad separandam vitam hominis permiserit, haec tamen omnia bona nedum creata bona sed optima, vitae hominum, & utilia & utilissima. Adducam igitur rem ad propositum. Caper videtur quidem nil boni praesagire, quocirca caper Baccho mactabatur, sed litterae diuinae quarum veritas infallibilis est, ruinam vitiorum caprum depinxit, *Leuit. 16. cap. Statuet ante aram hircum, posita manu super caput eius confiteatur omnes iniquitates filiorum Israel, &c.* Vnde Adamantius dixit: *Cum ad martyrium duceris Hircum obtulisti, quia scilicet auctor peccati Diabolum occidisti.* Firmabit propositum nostrum Xenophon, qui refert quod Athenienses dum Perlas cum ingentibus copijs Athenas deleturi in fines eorum inuasent, fecerunt votum tot Dianae capros immolatueros quot hostes vicerint. Ruinam igitur vitiorum in familia vestra vester vobis hircus promouebit.

Caper pro vitima Baccho mactabatur.

Caper ruina est vitiorum.

MODVS RVINAE VITIORVM PRÆSCRIBITVR.

Qui dedit dentes dabit & panem, Vilnae in Lituania idiomate Litua-
no super lapideam scriptum legi. Habet fundamentum. Nam qui dedit esse, dabit & consequentia ad esse. Caper vester qui ruinam vitiorum in vobis monet, etiam modum innuit. Non ducam in medium illud Poëticum dictum ad propositum, nempe Hercules domuit caprum, fert namque immorigerum sensum *apud Pier. Valer. Hierog. lib. 10. c. 12.* Sed inducam speciem quandam capri Orygem dictum: Oryx namque perpetuam sitim perfert, cum tamen ex natura loci potu omnino careat, remedium tamen sitientibus ex se praebent, liquorem scilicet haustu saluberrimum, *Pier. lib. 10. c. 16.* Remedium igitur deduco. *Sobrii estote & vigilate, quia aduersarius vester diabolus tanquam leo circuit.* Aliud quoque medium quod Aegyptijs Regium plane fuit, Insanos & dementes homines euitare, ad quod insinuandum pingebant Elephantum cum capro, probatum enim ab illis, quod Elephas viso capro quam primum fugit. Tantum inter illos est naturae dissidium. *Idem lib.*

lib. 2. c. 8. Fugienda est vobis pessima conuersatio, nam bonus cum bono, peruersus cum peruerso iucundè conuersantur. Virtus enim vitium tollerare non potest. Nec dedignor id vobis proponere, nam caper nedum per nares, sed etiam per aures spiritum recipit & emittit : quocirca hominem auditu præpollentem hieroglyphicè significabant, vt asserunt Archelaus & Alcmaeon grauissimi authores : Arrectis igitur auribus dignum percipite, quod *Silius Poëta Italicus* dixit.

*Nec ira Deum tantum, nec tella, nec hostis,
Quantum sola nocet animis illapsa voluptas.*

*Conuersatio
pessima sem-
per est fugien-
da.*

*Virtus non po-
test tollerare
vitium.*

*Caper non so-
lum per nares
sed etiam per
aures spiritum
recipit &
emittit.*

FAMILIA ARMORVM KOZIEŁ SEV HIRCVS.

Wilczek. *De his Historici* 1239. *Nicolaus Palat. Sendomir.* 1364.
*Varceslaus Iudex terræ Sendomiriens. vt terrestria acta ibidem testifi-
cantur. In Silesia claret familia hæc, quæ ex Regno ibi cum bonis acqui-
sitis remansit. Notabit diligens lector alias familias nobilium, cum ob di-
stantiam loci non potui habere claram certitudinem.*

KROIE seu Crepidarii Cultelli.

DELINEATIO.

Sunt cultri tres curui sine manubrijs, cuiusmodi vsus est ad inciden-
dum corrigium calceorum artificibus, sed deniq; inducuntur ad in-
cidendas delicatas carnes ad mensam Regiam in Gallijs. Dispo-
nuntur crassioribus summitatibus quasi punctum in vnum, vt tali modo

R r r

fuis

suis acinatibus efforment quandam stellam. Campus est rubeus, cultri albi, super coronam pennæ Pavonis.

O R I G O.

*Deductio ho-
rum insignio-
rum a Piaſto
Principe &
Matre Larif-
ſa.
Antiquitas
eorundem.*

Antiquissima arma in Regno acquisita. Vnde *Dlugoffus ait de illis* : Genus Polonicum mansuetum. Antiquitatem armorum & inde colligere licet, quod ex his armis arma Rola ortum habeant, ut in origine loco suo patebit. Et quoniam *Paprocus in Nido virtutum* Dobrogostum Rola Supremum exercitus Curia Regia sub Anno 1058. posuit, jam si ex illis originem hæc arma deducunt, quam antiqua fuerint in Regno insignia Kroie non erit difficile asserere. Quapropter antiquitatem insigniorum aliqui à Piaſto Principe deducunt, quasi illi familiae descendenti à suis prædecessoribus & successoribus ex parte hæc arma contulisset, descendentibus verò à matre arma Larissa dicta, ita *Paprocus in Stemmatis*. Nec annus fallit, nam tam horum armorum quam Larissa vnus ponitur annus 1058. Sed si intimius perspexeris, & arma Larissa à Boleslao mouente bellum pro Iaromiro contra Vratislauum Silesia Ducem, concessa post hanc victoriam viro Larissa fuisse, arma verò Rola concessa à Casimiro Rege animaduverteris, licet anno eodem hæc arma duo antiquitatem habebunt, antiquiora jam arma Kroie vtriusque his armis erunt, licet deducere an à Piaſto concessa fuerint, sit perdifficile. Vocantur ab aliquibus hæc arma Dria, quasi tria, quod scilicet ex tribus cultris componatur insigne hoc gentilicium. Sed si arma nobilitatis ob numerum ternarium Dria vocari necesse. Arma Grotij Bersteñ. necessario vocanda quoque esset Dria. Vnde abusus appellationis tollendus erit.

PACIS TVTORES.

*Cultellus est
signum pacis.*

Cultellos pacis Stemma esse vsus ipse edocet. Hoc namque instrumentum ex natura sua est pacis non belli, conuiuij non iurgij, Cereris non Martis. Hinc cultelli sunt consecrati ad victimas & destinati, ut 3. Reg. 18. habetur, Sacerdotes Baal non exauditi à dijs, feriebant se cultris. Et Sacerdotes Bellone seipsos cultris feriebant, & sanguine proprio numen placabant, ut *Tertull. in Apol. Laſtant. lib. 1. Diuin. Institut.* Pacis igitur signum est cultellus, hinc & amicis & hospitibus receptis in domo ad panem præbetur. *Herod. lib. 1.* meminit enigmaticum oraculum Delphis datum. Contra Spartanos (inquit) Tegeatæ pugnando, semper victi recedebant & confusi à Tegeatis. Vadunt igitur Delphos quærunt modum vincendi, respondet: Si desertis ossa Orestis filij Agamemnonis in vestram patriam. Et quia locum nesciebant, quærebant vbi posita fuerint, quibus sic enarrauit.

Est pars Arcadia Tegea in regione patenti,

Hic

*Hic duo stant venti vi peruehemente conati
 Forma hostis formæ & plagæ superindita plaga,
 Hic Agamemnonides terra anni parente tenetur
 Quò tu sublato Tegea sperabere victor.*

Quæsierunt illi miris modis ejusmodi sepulchrum sed frustra. Tandem casu venit quidam Spartanorum ad Ferarium, & vt vidit ventus flantes ad ignem vehementes, & incudem audiuit cum maleis fabri. Admonitus subito, Spartanis significauit. Veniunt, ossa quærunt, & inuento prægrandi homine Orestem putantes in patriam reduxerunt, & sic victores semper & triumphatores Spartani remanserunt. Traho oraculi rem ad propositum, nempe quod cultelli sint signa pacis & tutores, nam panem tuum cultello tuo qui degastauerit hostis amicus efficietur, aut deesse hostis cogitur. Vnde Sacra scriptura Prouerb. 23. dicit. *Quando sederis vt comedas cum Principe, diligenter attende quæ apposita sunt ante faciem tuam, & statue cultrum in gutture tuo, si tamen habes animam in potestate tuam, ne desideres de cibis eius in quo est panis mendacij.* Cultelli igitur vestri meritò pacis tutorios vocabo, aut vno verbo Delphicos gladios dicam. Illi enim & ad sacrificandum Deo victimam & ad dandam vitijs poenam erant apti & destinati, vestri verò cultelli & gladij ad panem scindendum dispositi: habent modum victimæ: apti verò inducendam ingratam & inimicis mortem ferunt rationem poenæ.

Cultelli sunt signa pacis & tutores.

Cultelli apti ad sacrificandum Deo victimam & ad dandam vitijs poenam.

BELLI ACUMINA PRO PATRIA.

PRæfagium acuminis belli, contra hostem patriæ ex cultris his non est impossibile assumere. Nam si eos tantum acumen dare cultro, non potest vt possit cotem ferire, tamen acumen tantum cultri legimus vt nedum cotem per medium secet, sed etiam incudem fabri. Hinc culter Philosophicus asseritur. Ex vestris cultellis acumen belli conijcio, nam si Paulus Aresius Episcopus Tortone, in vigesima impressa cultrum cultro acui docuit, & subscripsit. *Alter alterius puta acumen.* Multò securius vestros cultros in insigne nobilitatis vobis concessos acumina belli pro patria vocitabo. Arridet proposito nostro Eccl. 39. vbi necessaria vitæ humanæ enumerat, & acumina quædam fortis rationalis commonstrat. *Necessaria (inquit) rei vitæ hominum aqua, ignis, ferrum, &c.* Cur non enumerauit aurum vel argentum, sed ferrum? Diceret aliquis illud Poëtæ.

*Culter Philo-
sophicus.*

Cultri acumina belli & fortis rationalis.

*Quis fuit horrendos primos qui protulit enses
 Quam ferus & verè ferreus ille fuit.*

Sed velim os obduret spiritus, dum vbi loquitur, necessarium ferrum ad vitam hominis, quo innuitur necessarios & cultros ad vitam hominis. Quapropter Indiæ nouæ, pro cultris vsum illorum in scindendo admi-

India noua pro cultris copiam auri ponebant.

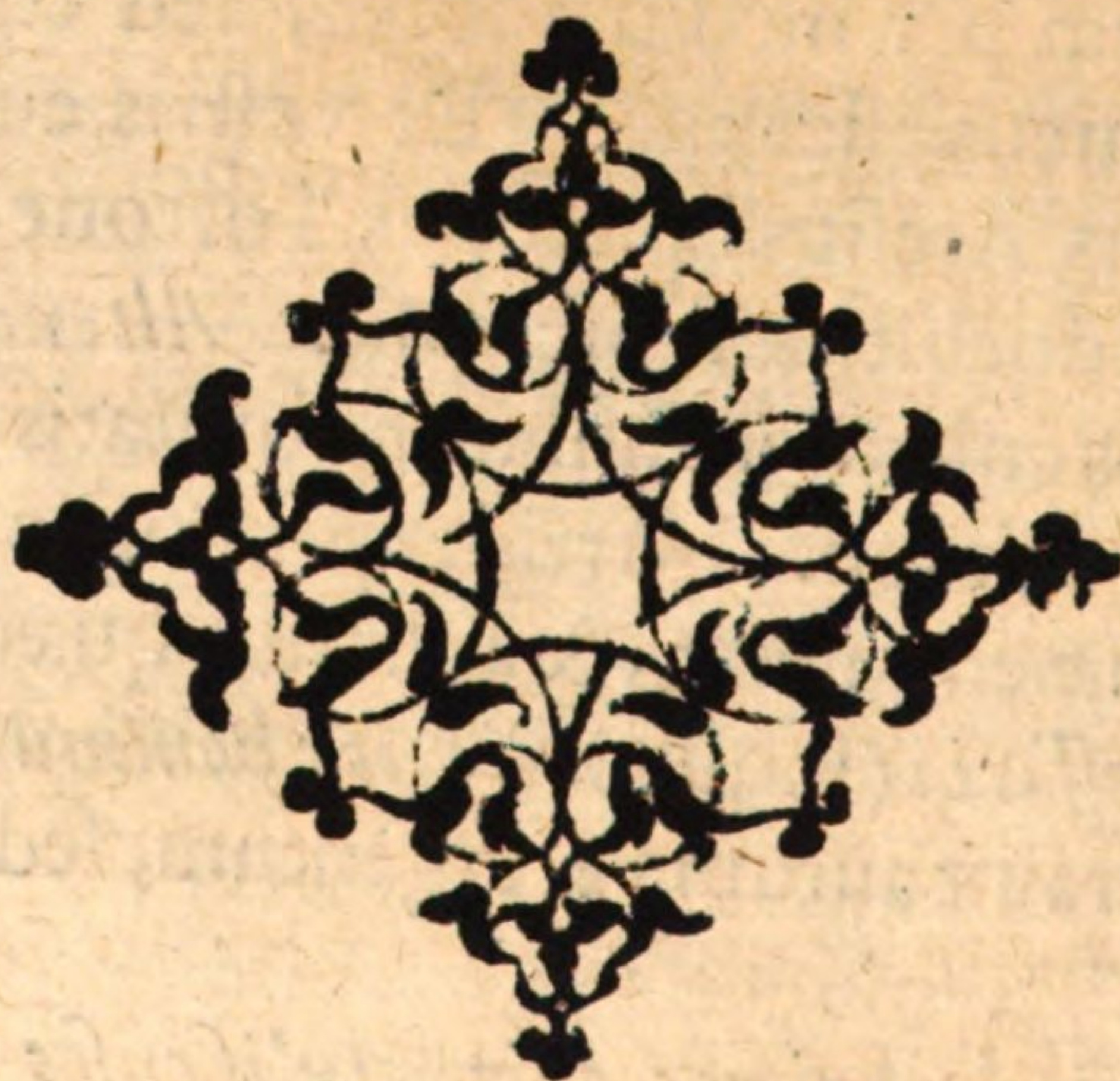
rando copiam auri ponebant, *ut Aresius refert lib. 3. Impresa 20. discursu 1.* Non minori fortuna Reipub. & patriæ estis. ò cultores horum armorum Kroie. Necessaria acumina estis pro patria in bello. unde antecessori vestro nedum hi curti gladij, *ut strenuo in hostes militi pro patria,* sed etiam subsequenter ex illo, corona cum diuitijs, & matrimonialis generola copula concessa manent usq; in præsens, ac in armis Rola representantur. Ut medium verò aperiā, quoniam pacto acumina belli pro patria maneatis, hoc epigramma adferro de reformatione:

*Quos ratio mores docet & lex, prauus abusus
Deformat, longa diminuitq; die,
Hic velut arboribus latè ramalia crescunt,
Nec matura suo tempore poma ferunt.
Sic vana exurgunt vitiorum germina & alta,
Virtus humano in corpore pressa jacet.
Noxia rerum igitur fortis censura recidat,
Ut vitæ redeat splendida forma noua.*

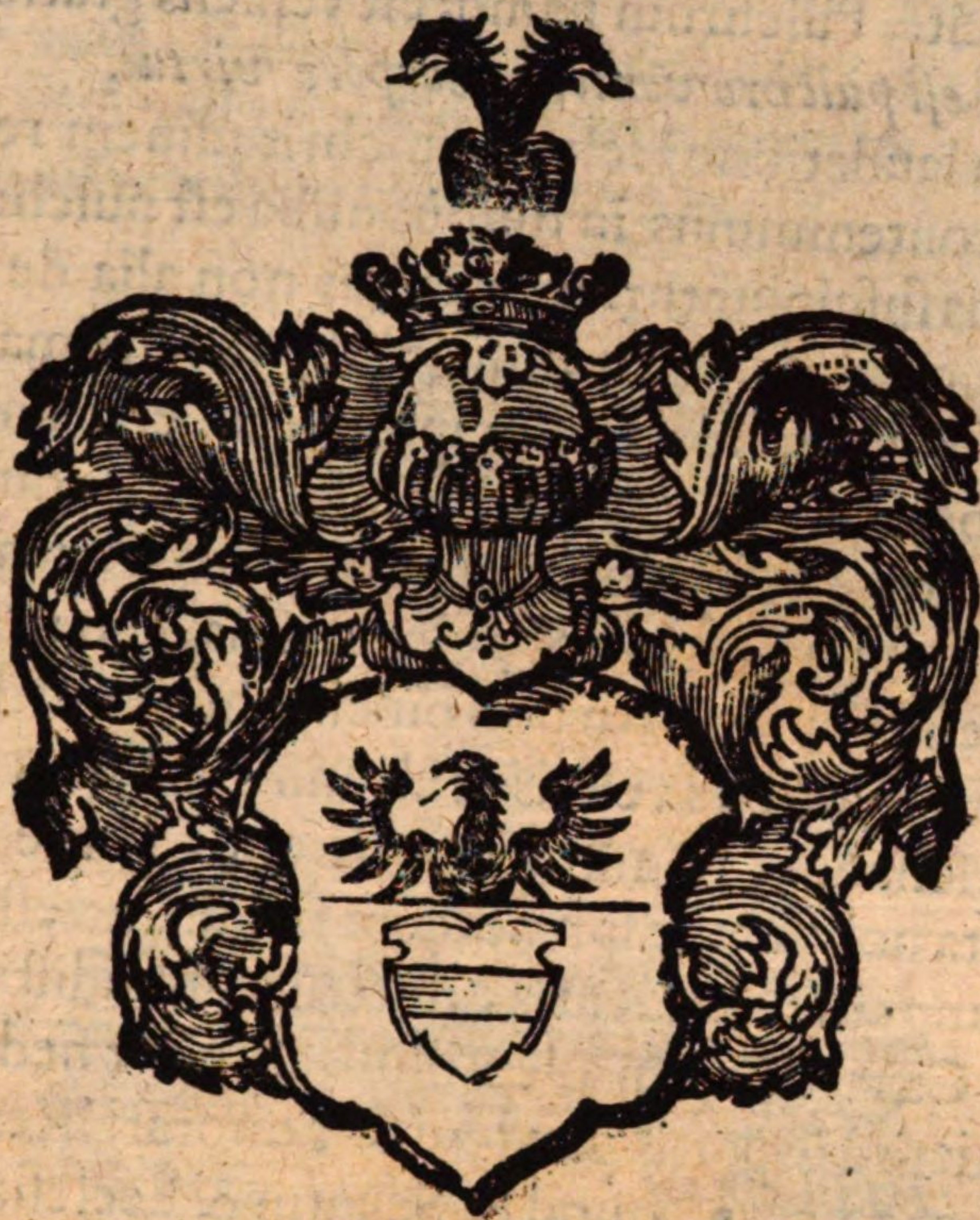
FAMILIA ARMORVM KROIE.

K Rzeß, Comes & Palat. Lencicia. Hic villam Krzesów seu Krzeszyn fundauit. Sunt etiam Krzesij, sed armorum Ostoia.

Krzesowscij à villa Krzesów. Et quoniam sunt antiqua arma, puto his Nobilium familias plurimas insignitas fuisse: sed quia ex his creuerunt arma Rola successu temporis ab his armis ad arma Rola posteritas recessit. Non mirandum igitur si pauci crepidarij cultellis pro armis utuntur, pluri verò armis Rola.

K R O M E R.

D E L I N E A T I O.

Arma sunt composita ex gentilitijs Regni & Imperij. Medius Campus superior coloris rubei, repræsentat mediam aquilam albam extensis alis & collo, ornatur collum corona viridi. Inferior deinde campus, retinet in scuto medium campum coloris albi in lineam rectam à leua ad dextram in campo rubeo. Super galeam verò est caput aquilæ biceps cum pectoris medio, puto coloris nigri.

O R I G O.

Martino Cromero magno prudentia & litteris collata fuerunt. Sigismundus Aug. in rebus gerendis Regni & Reipub. dexteritatem in viro admiratus, aquilam sibi & posteris concessit. Imperator verò Ferdinandus legatione audita & experientia incredibili in componendis Imperij & Regni causis, accepta gentilitium Austriacæ domus, ad insigne nuper à Sigismundo Rege concessum adjunxit:

Si rectè sapias per omnia beatus eris.

PVLCHRV M EX PVLCHRO.

*Pulchrum est
gratiosum.*

Non est spernendus Homerus, qui suos heroes à dignitate vultus ipsaq; pulchritudine commendat, & Achillem omnium pulcherrimum facit. Pulchrum namq; est veniens gratiosum est.

Gratior est pulchro veniens è corpore virtus.

*Pulchritudo
res est diuina
& ab omni-
bus suscipitur
Virtus in pre-
tio quare ha-
betur & ho-
noribus affi-
citur.*

*Pulchrum ex
pulchro pro-
cedit.*

Vnde Isocrates in laudatione Helenæ pulchritudinem rem diuinam statuit. Nam illa contemnimus in quibus nulla est pulchritudo, pulchra autem ab omnibus suscipiuntur. imò virtus non alia de causa in pretio est, & summis honoribus afficitur, nisi quod pulcherrima quædam res sit. Pulcherrima est fortitudo apud Principes, & superat omnia, sed quia à pulchritudine superatur, vt patet in Holoferno & Iudith: pulchritudo & diuina quædam res est & pulchrum ex pulchro. Arma hæc vestra dum à Cromeri inspecio, tam pulchra & pulcherrima, ceu in speculo pulchrū ex pulchro processe video. An non pulchrum ex pulchro est, dum vos ex nobilibus nati parentibus vestris & ab annis antiquis (nam pater vester ex gente Piersehalia & Osmorogia, mater ex gente Ramultorum & Iastrzembecia) ita nobilem & splendidam familiam vestram, nedum speciosam virtute, sanguine, prudentia, doctrina reddidistis, sed nouis clenodijs Regijs & Cæsareis illam adeò illustrastis, vt nedum vobis relictis gentilicijs, sed etiam à se partis gaudere & honorari liceat. Addam pulchrum ex pulchro in vobis, quod & Senatus & Ecclesia, & miles & populus, & sapiens & historiæ amator, specimina virtutis honesti & fortitudinis quoad Regnum Lechicum firmatur & stabit, ex historia lecta quam descripsistis colliget tenebitque. Reliquit Virgil. de Aenea.

Ipse ante alios pulcherrimus omnes

Infert se socium Æneas atque agmina iungit.

*Cromer Le-
gatus à Re-
gno & Ora-
tor.*

*Exemplum
gratitudinis
in aquila.*

Idem de vobis dicendum erit ante alios doctissimus prudentissimus officiosissimus omnes. Nam Martinus Cromer ad Summos Pontifices, ad Imperatores, & ad Concil. Trident. Legatus & à Regno Orator. Pulchrum ex pulchro. Cauendum igitur vobis ne sicut pulchrum vitrum facile rumpamini. *Dicit Fulgos. lib. 5. cap. 2.* quod in vrbe Sesto aquila à virgine nutrita, vt educationis gratiam referret, aues quas captabat ad virginem deferrebat, & cum postea virgo decessisset, & rogo ardebat vitro in eum deuolans cum virgine combusta est. Vos adornati estis clenodijs nobilioribus quàm virgo, deferunt vobis omnes honores, titulos, sed rogos libidinum, auaritiæ, superbiæ, impietatis cauendus vobis est, qui hoc id totum destruit atq; consumit.

FAMILIA KROMERORVM.

Kromer Martinus cui ex familia Piersehalia talia arma concessa fuerunt à Sigismundo Aug. & Ferdinando Imperatore. Vir litteris honoratissimus

Krupek.

501

mus, & obdignitatem litterarum à multis dilectus Regibus. Ex Coadjut.
Episc. Varmien. Hosij Episcopus ibidem. Historicus rerum Polonarū. Erat
Legatus ad Carolum V. Imperatorem, ad Ferdinandum Regem Roman.
ad Paulum III. Pont. Max., ad Regem Bohemiae Ferdinandum, & in
Concilium Tridentinum. Bartholomaeus eius germanus ingenio &
dexteritate magnus. Reliquit filium Sebastianum, & filias tres.

Regulus est Aquilæ auxilio defertur in auras,
Sic quisquis docti nititur ingenio.

K R V P E K.

D E L I N E A T I O.

S Vnt duo lilia penes se in rectam lineam disposita, eiusdem qualitatis
vt armorum Gozdaua, coloris albi in campo rubeo, super coronam
lilium inter duas tubas.

O R I G O.

B Lazouius qui Historiam Cromeri Polonico idiomate interpretatus
est, ex Franconia Originem ponit, fol. 570. Vocata verò sunt ab
Arce possessorum Krukberk. Intulit verò in Regnum Petrus
Krukberk in terram Cracou. Sed interuallo temporis & euphonia Po-
lonica vocatus fuit Krupka, & ab aliquibus Krupski. Posteritas tamen
magis accepit vocabulum Krupka, quasi ad originale cognomen magis
acco-

accomodatum quàm Krupski. Sacra Cæsaræa Majestas talia arma illis concessit pro optimè meritis in bello, in quo coronam militarem exercitui, & odoriferam famam promeruerunt.

SPES PVBLICA AVGVSTA.

Flos hieroglyphicum est spei, sicut spes expectatio boni.

E Quidem flos omnis hieroglyphicum est spei, nam sicut spes est expectatio boni, ita & flos in frugibus & arboribus apparens, nos in spem messis futuræ & fructuum erigit, sed ex floribus symbolum spei (vt veritate ipsa vincamur) lilio, non nobilius erit. Vnde & antiqui in monumentis cum inscriptione spei, lilij potius figuram, quàm alterius floris speciem exarabant & ostendebant. Hinc Apollonius omnes flores lilia vocauit.

Pulchra fremunt vt apes pascentes lilia circum.

Polyd. in Anglica historia in vita Guillelmi Norbi.

Arma vestra lilia sunt, quæ vt in Regibus Christianissimis à tempore Clodouei Regis Francorum noui tunc Catholici, Glonidis suasu confortis lectissimæ, & hæc pro Regno insignia suscipientis spem augustam dicunt & publicam: ita & in vobis non aliud commonstrant & suadent. Admouet calamum vester Krupka, quem *Cromerus lib. 29.* Crupscium notauit, qui Ioan. Adalberto electo Regi Vngariæ, & pugnanti minus fæliciter contra fratrem Vladislaum Regem Bohemiæ, qui prætendebat quoq; coronam Regiam, gladium dum fregisset Rex proprium, addidit, quo & persequentes se hostes interemit:

Inter eximios numerandus ciues.

Seruis boni domini, & domini serui beneuolentia sunt.

Nam si iucunda res est seruis bonos dominos nancisci, & dominis seruum beneuolum, vt adnotauit *Euripid.* iucundius & sanctius est ciues optimos Principi habere.

FORTIS MVNITIO REGNI.

V Idetur non delicatus esse miles, qui pro fossis, vallis, & muro lilia in propugnacula ponit, etsi vicerit, adscribenda illi encomia Maronis?

Si qua fata aspera rumpas,

Tu Marcellus eris: manibus date lilia plenis.

Castra Polonorum quomodo in campis firmanantur.

Vsus equidem militaris est, non floribus vel lilijs munire castra. Nam si castra sunt in syluis, compedibus munienda sunt, hoc est sectis arboribus & in terram dejectis, aut facile deiiciendis, qualiter strages iteratis vicibus in Valachia ad syluas Bucouianas: vt Historici referunt, Regni venerat. Si verò castra in campis firmanantur: fossa vallo muniuntur. Sed firmitus non fiunt munita, quàm si in coronam tormentis bellicis & cuniculis in terra defossis muniantur. Ita fecerat Osmanus Imperator Turcarum ad Chotimum. Sed non cuiq; datur adire Corinthum.

Firma

Firmamus igitur fortiter castra in campis & munimus fossas & vallos, si illis coronas liliatas & lilia sparsa adhibuerimus. Quapropter <sup>Romanorum
usus ad muni-
tionem ac de-
fensionem,</sup> Romani ad munitionem & defensionem lilijs inter cippos & ceruos utebantur, cerui erant stipites præacuti quibus ascensum prohibebant. Lilia verò stipites à summo præacuti ad similitudinem floris liliorum, nondum apertorum, qui tegebantur virgultis in fossa. Cippi verò erant stipites tricipites, vel quadricipites. De hoc *Dempster. libro antiquitatum Romanorum 10. cap. 16.* Admirandam fortitudinem & munitionem Reipub. ex lilijs vestris declarastis ò Krukberkij, dum tot strenuos duces, milites, bellatores Regno ex vestra familia reliquistis. Vnus Conradus de Przeclauice Aulicus Regius sit pro forti inductione. Hic dum legationes in Prussiam & Turciam cum Petro Zborouio Palatino Sendomir. Stobnic. Camien. Capitaneo perfecisset, (litteræ datæ Varſauia 1571. testantur) atq; plurima tam in toga quàm in sago specimina declarasset, à Sereniss. Regibus in terra Cracou. & in Palatinatu Russiæ opulentam benè meritorum testificationem, vt in linea familiæ deducetur, accepit.

LINEA ARMORVM KRVPEK.

Krukberk aut Kruczberk, Petrus Sigismundi Regis tempore ex Franco-
nia in Regnum venit.

Krupka Filius eius Georgius, sed corrupto cognomine Krukberg Krupka vocatus fuit. Reliquit Paulum Aulicum Regis Augusti, qui habuit Annam Cikowska mater Castell Sadecen. & Castell. Biecen. Alter filius erat Petrus de Parua Ksiazka. Reliquit Barbaram Kotkowa. Ioannes Krupka filius tertius, qui reliquit Malcherum, hic ex Męzykowna reliquit Stanislaum, & Nicolaum, & Annam Stanisłai Morski conjugem.

Erasmus quartus filius, qui mansit in Sendomir. terra, ex Brzeska armorum Ciolek, reliquit Christophorum Aulicum Steph. virum moribus compositum, & dignum laude. Conradus à quinto filio Petri in Cracou. terra de Przeclauice notabat familiam. Reliquit Conradum Secret. Regium, Legatum in Prussiam & Turciam. Hunc Reges Henricus & Steph. magnis beneficijs dotarunt in Palatinatibus Russiæ & Brastie. Ex Philipowska natus est Conradus. Huius germani fratres erant. Hieronymus qui celebrauit matrimonium cum Niewiarowska. Ludouicus alter frater. Sorores erant Heduigis Szczepanowska, Anna Czuritowa, secundo matrimonio Czepielowska, Catharina Kowalewska, Zuzanna Drohe-
ska, Helisabeth Głinska.

K R V P S K I.

D E L I N E A T I O.

Leo erectus ad dexteram anterioribus pedibus, erecta ad conflictum cauda.

O R I G O.

EX Moschouia ortum habet. Nam Andreas Krupski Dux exercituum Moschouiae victor multoties hostium, sub Tyrannide Ioan. Wasilewicz Moschorum Dynastae. Ob Tyrannidem Ioannis licet sanguine propinquus, secesserat in Regnum Pol. ad Sigismundum Aug. Regem, quem & honore digno suscepit & promouit, ac possessionibus prouidit, *Briefc. fol. 616.*

MAGNORVM VIRORVM INSIGNE.

Agamemnonis & Pompeij magni Stemma Leo.

Krupscius profectus in Re. linguam nam didi

REx inter animalia leo cum sit, si cui in gentilicium insigne venerit, magnae fortitudinis virum, & singularis prudentiae commonstrabit. Hinc Agamemnonis & Pompeij magni Stemma esse dicitur Leo. Magnus profecto Krupscius fuit, nam & sanguine magnus, si Ioanni Moschorum Duci affinis, & officio magnus, si copiarum Moschouiae Dux supremus, & virtute magnus si tantorum victor hostium, & fortuna magnus, si à Rege Augusto exul & profugus magnifice suscipitur; & ingenio magnus, nam breui tempore linguam latinam ante sibi ignotam paruo interuallo prouectus in annis, in Regno didicit. Fingunt Poetae quasi Liciae Regis Amilodari fuissent filij Leo & Draco, & Soror illorum Chimera, *ut Comment. Alciati refert*: quos nemo debellare potuit. Ipse Belle-

Bellorophon Chimeram solam injecto faucibus plumbo deuicit. Hæc ergo & tanta insignia non decent nisi fortissimos, inuictissimos, continuos triumphatores. Tales hic leo effert & profert fuisse Krupscios. Nam de illis dicendum non hæsitanter venit:

Longa dies homini docuit parare leones

Longa die molli saxa pereunt aqua.

Et nedum leo magnanimos viros significat, sed quicquid leonis nomen Herbarum leoninarum assumpsit, non modicam fert sui æstimationem. Vnde herbarum leoninarum mira natura. mira refertur esse natura, & inter cælestia sydera non sine graui Leo inter cælestia sydera maiestate leo adnumeratur. Restat igitur quod qui signo leonis insigni- adnumeratur tur, maxima præstantia à natura, à fortuna donatus maneat. Sed vnum Signo leonis vestram fortitudinem leoninam frangit. Ignis nimirum. Ignem enim insignitus ma- leo maximè aduersatur, vt deducunt Peripatetici & Homerus. Ignis igitur xima præstan- vobis Venerus cauendus, libido coercenda quæ fortes omnes debilitauit. Hoc claro versu ipse Homerus omnibus ad instructionem testa- Leo ignem tus est: aduersatur.

Ardentesq; faces quas quamuis seuiat horret.

Ignis venerus
cauendus.

TYRANNI DEIECTIO.

Leo insigne si victori quando debetur, victori tyrannorum potissimum deberetur. Testis erit Hercules Ægyptius qui cum Osiride Leo insigne tyrannibus Italiam ab amarissimo Gigantum jugo liberauit, victoria parta leonem primus in gentilicium accepit. Hinc proverbium: *Herculanus Leo.* Leo Herculanus. Si quando Krupscijs conuenit leo, certè tunc conueniet, quando jugum tyranni Moschouix Ioannis è ceruicibus excusserunt. non enim maiorem poenam & incommodum Regnum Moschouiticum cogitauit & sensit, nisi quando tantus Hercules, Senator, & rerum Moschouiticarum maximus indagator, vasallus & subditus Regis Poloniae stetit. Cogitauit die & noctu Tyrannus de Krupscio & illius leone, & quoties in nocte representatum sibi per phantasiam vidit, exhorruit. Nam

Visa leonum imagines noctu, indicant occisionem ab hostibus.

Leo si quando vulneratus fuerit ab aliquo, mira obseruatione percussorem nouit, & in quantalibet multitudine vnum appetit, vt scilicet illum Leo vulneratus nouit percussorem etiam laceret, discerperet. Sensit hoc & expertus est Iuba Maurorum Rex, in magna quem dum per deserta Africæ eundo sagitta percussisset, anno sequenti dū multitudine. redit Iuba, leo in tam magno militum numero Iubam velocissimo cursu Exemplum in hostiliter aggressus est, & miserabiliter omnibus alijs dimissis dilacerauit. Iuba Maurorum Rege dilacerato. Nullus me hercule jugum libenter fert, & multò magis tyrannidem domini sui: Non igitur aliquis impudenter Krupscijs inferat, quod relicto tyranno, pacificum Regem & dominum, pium Senatum, & quietam

Rempub: elegerit, cupierit. A tyranno enim iusti & innocentes plerunq; interimuntur. Hinc quidam:

*Plures lutra necat pisces, quam condat in alium
Sic rabie tumidus saeva tyrannus agit.*

Familia Krupsciorum armorum leo jam fortè non extat. Reliquerat Andreas filium non dissimilem actibus generosis sibi, qui habuit quoq; & masculam prolem, sed steriliter decessit, vide Bielsc. fol. 616.

K R Z Y W D A seu Iniuria.

D E L I N E A T I O.

Est solea inferius calcibus disposita, intra quam est crux, supra solem est crux truncata in parte transversa, in campo ceruleo, alba solea & cruces, supra galeam tres pennæ Strutionis.

O R I G O.

Ex armis Lubicz habet suam originem. Quod autem trunca crux ponitur, differentia ab armis Lubicz esse declaratur. Et sicut ad solem gladius loco crucis quondam appositus fuerat, & arma ideò vocata Zahłoba quasi pro capite, quia scilicet frater fratrem occiderat, ita hic à Lubic pars crucis ablata notabit defectum in persona quadam descendente à Lubicz, quia scilicet, injuriam fratri vel diuisione bonorum

rum vel imponendo crimen fecerat. Et inde dicitur Krzywda hoc gentilicium. Vide Orationem funebralem Ioan. Rozycki Præpos. Szemsczen. & Koscién. in funere Alberti Głębocki Pocillatoris Calis, Aulici Regij & Secret. R. M.

CONCORDIA FOELIX.

E Quidem foelix est concordia, nam parvæ res per illam in maximas & honoratas crescunt. Ferdinandus I. Imperator ad denotandam intentionem in gubernatione Imperij symbolo utebatur, ponebat litteras per ordinem eiusmodi A. I. P. Q. N. S. I. A. Varij variè hæc interpretabantur, sed rarus ad sensum proprium & nullus ad intentionem, tandem ipse sensum aperuit: *Accidit in puncto, quod non speratur in anno.* Petra Sancta in Symbol. Duplicem potest ferre sensum ista propositio. Primus in bonum. Dat enim sæpè vna hora quod totus denegat annus, sit testis horum latro in cruce, cui dictum fuit: *Hodie mecum exis in paradiso.* Accidit ergo in puncto, &c. Secundus sensus in malum. Quia bonum non fit nisi ex integra causa malum verò ex quocunq; defectu, jam accidit in puncto, &c. Testis sit gravis sententia Patrum, qui dicunt: *Qui in uno deliquit præcepto, omnium factus est reus.* Arma hæc dum inspicio Krzywda seu injuria nuncupata, ad malum detegendum in fratre directè & primario posita sunt, ex obliquo verò admonent posteros concordie foelicis, ne de concordia fratrum spargatur amplius rumor. Rara Phœnix in mundo. Hoc igitur vobis remedium relinquam ad concordiam foelicem. Hercules Gonzaga Cardinalis nulli spontè nocere, nisi graviter lacepsitus dum cupit, cygnum sibi pro symbolo assumpsit, nulla equidem avis est mansuetior cygno, nec alicui nocere cupit, lacepsitus tamen ab aquila, tantam prorumpit in rabiem, ut deicta aquila illam in frustra discerpat. *Idem ibidem.* Docet tali gestu, parere prostratis, & debellare superbos. Nunquam tamen discerpit pullos lacepsitus cygno, sed eos quos vna mater genuit, sanguine, amore nutrit. Inscribe igitur animis vestris Polyb. dogma. *Duo sunt quibus omnis Respub. servatur, in hostes fortitudine, & domi concordia.*

Concordia res pauca crescunt.

Accidit in puncto quod non speratur in anno.

Bonum fit ex integra causa Malum ex defectu.

Qui in uno deliquit præcepto, omnium factus est reus.

Remedium ad concordiam foelicem.

Omnia Respub. duobus servatur.

LINEA FAMILIÆ KRZIWDA.

I Azowscij in Drohicień. districtu. Andreas Vicecapit. & Iudex causarum Wolkouisiensis.

Kiebkowscij in Radomiensi terra.

Swieciccij in Vielunensi districtu.

Pogorzelscij in Masovia. ||

Danowscij in Wiscen. ||

Sankowscij.

Sieniccij.

K V R. Gallus gallinaceus.

D E L I N E A T I O.

Est Gallus coloris albi in campo rubeo, exprimitur gallus tanquam vigil.

O R I G O.

*Gallorum
usus.*

Erat antiquus usus galli gallinacei. Vtebatur illo Idomeneus Mionis nepos Cretenesium Rex in scuto bellico. Et Cyrus Persarum Rex coloris aurei gallum super hastam affixam lanceæ ferebat. Iste tamen gallus in Regno Poloniae acquisitus est ob vigilantem solertiam in defensione Aquilæ Regiæ, ideò coloris albi ut Aquila remansit. Antiqua arma in Regno, Historici asserunt.

D E V O T I D E O.

*Deuotus Deo
Gallus signat.*

Dum considero qua ex ratione Cretenesium Rex Idomeneus gallum gallinaceum pro celebri delineamine scuti assumpsisset, animi submissionem ad deos contemplor. Ait namq; *Pausan. lib. 4.*

*Gallus Ioui
sacer.*

Quoniam hæc avis Soli sacra est, ideoq; & Solis reditum nuntiat. Moueor igitur ad dicendum, quod illi qui his armis utebantur in Regno aut vtuntur, deuoti esse Deo admonentur. Refert *Alex. ab Alex. Genial. lib. 3. cap. 12.* quod in sacris deæ Phrygiæ quæ Matura & Mater Deum dicta est, galli gallinacei execti membra secabant, ad cuius ædem Nepotes bona supplices exoptabant. Loquamur indè ad sensum nostrum. Nepotes sumus nedum filij Dei, sed filij si in charitate perfecta, nepotes si in peccatis, jam enim abjecti sine gratia ut nepotes, execta igitur membra cordis nostri suspirio, poenitentia, contritione secemus, & Matri Deum B. V.

*Intestina gal-
li.
Nepotum
Dea.*

Mariæ.

Mariæ. Maturo licet incunabulis Christo offeramus, sic deuoti Deo permanebimus. Talem refert ex vestris Armis Epitaph. Cracouien. in arce Anno 1517. Gallum Dalmatam. *Venerabilis Vir Dominus Bernardinus*. Pridem igitur obseruatores mandatorum Dei & Ecclesiæ estis ac Deuoti Deo. Hinc gallum album merito exprimitis.

SVNT PUGNA, VICTORES.

VT vigilantia ita victoriæ signum gallum gallinaceum Cyrus Rex aurea pompa & alta erectione edocuit. Neq; immerito. Lego in historia Atheniensium & Pergamorum, sicut *Æ Alex. ab Alexan. lib. 5. cap. 8. narrat.* Pugna apud illos gallinaceorum & coturnicum tanti decoris erat, vt ad illud tanquam gladiatorium munus effusissimo studio omnes conuenirent. Quis aliquando existimabit in tali pugna non gallum victorias retulisse, Nisi fortè multitudine & turba obruatur, trophæa semper referet cantando. Quapropter Themistocles in bello contra Barbaros ita animabat suos milites: Proposuit eis duos gallos qui inter se subito acrius pugnabant, & dixit: Isti pugnant inter se non ob patriam, injuriam, deos, gloriam, sed ob solam victoriam, nobis verò ob patriam, aras, & patrios focos. Certant galli inter se studio gloriæ, nos certemus cum Barbaris studio patriæ, *Cælius Rodig. lib. 9. cap. 46.* Domitianus instituerat certamina, interq; ait *Sueton.* Instituit (*inquit*) quinquennale certamen Capitolino Ioui triplex. In hoc certamine Luc. Valerius in annis tredecim fuit coronatus. Erat ibidem huiusmodi inscriptio:

*Pugna galli
cum coturnice*

*Galli inter
se certant
miluo.*

*Luc. Valerio L. T.
Pudenti.*

*In annis 13.
coronatus*

Hic cum esset annorum XIII.

Romæ certamine Iouis Capitolini.

Lustro Sexto, claritate ingenij coronatus est inter Poëtas Latinos.

Omnibus Sententijs ludicum.

*Huic plebs vniuersa Histonenſium ſtatuum
Ære collato decreuit.*

Videte certamen, videte honorem certaminis, ò insigniti tam candido stemmate. Victrix pugna contulit vobis arma, victrix pugna conferret tropheos & triumphos, si à iuuentute, Martem & Mineruam, in omni ætate Iouem & Ianum triperſonatum colueritis.

FAMILIA ARMORVM KVR.

KVr seu Kurek.
Kurſcij seu Kurſkich familia.
Kurzeſcij.

KVRCZ.

K V R C Z.

D E L I N E A T I O.

Est littera Pithagorica, discrimine secta bicorni, & cruce gladij in medio, loco pedis & fundamenti habet ansam obuersam acumini- bus ad litteram, intra crucem verò & ansam ex vna parte dextra ad stipitem litteræ est luna, ex altera parte est stella.

O R I G O.

ADucibus Russiæ Volhiniam gubernantibus pro maximis in bello & castris meritis Kniazij collata fuerunt. Verè ipsa delineatio armorum commonstrat & fortes in bello, & graues meritò milites.

F O R T V N Æ D O M I C I L I V M.

Fixerunt Poëtæ virginem Pandoram, cui dij & deæ munera sua affa- tim contulerunt, vnde, quod sigillatim erant multi virtute & mune- re dij, illa vna id totum erat. Quocirca non obscure occupabitur domicilium fortunæ. Arma hæc cum in se exprimant litteram Pithago- ricam, secretorum virtutum & vitiorum non modicam regulam, demùm salutarem crucem ex offendiculo gladij ad vltimum lunam, stellam, an- sam, quæ omnia & singula nobilitatis gentilitium sunt: opportunè fortu- næ domicilium nuncupabuntur. Hinc insignitos Kurcij armis jam con- spicere licet, directos regula Pithagoræ, ad gremium Ecclesiæ Romanæ nunquam aberrantis, jam litteris claros & doctos, jam jura tuentes & li- bertatem, jam lucere virtute & exemplo vt luna & stellæ, nedum in Vo- lhinia, sed & in Magno Ducatu Lituaniæ videmus & gratulamur. Inter insignia gentilitia Equitum Ord. Velleris aurei à Ioanne Iacobo Chiffle- tro de-

*Secretorum
virtutum &
vitiorum re-
gula.*

tro descripta, Philippus Boni Princeps Ordinis, ad arma sua adscripserat ab vna, *Meum gaudium nobilis Ducis*. Ab altera parte, *Non aliud habebō*. Puta Symbolum. Ita & vos ò Kurcij conuenit, vt gaudium vestrum sit gaudium Ducis, nec aliud habetote gaudium. Nobilis Dux vester Sere-
nissimi Reges, à quibus diuerti scelus. Nobilis Dux vester, est Deus
vester, quo nil melius nec esse nec cogitari potest, ab illo recedere, sum-
mè nefas. Iurate igitur & profitemini. Aliud non habebō, in ore, cor-
de, actu, quàm reuerentiam Regi, honorem Deo. Sic ipsi vobis & ali-
menta laudis, & domicilia fortunæ constructis.

*A Deo recede-
dere est gran-
de nefas.
Honor Deo,
reuerentia
Regi semper
debetur.*

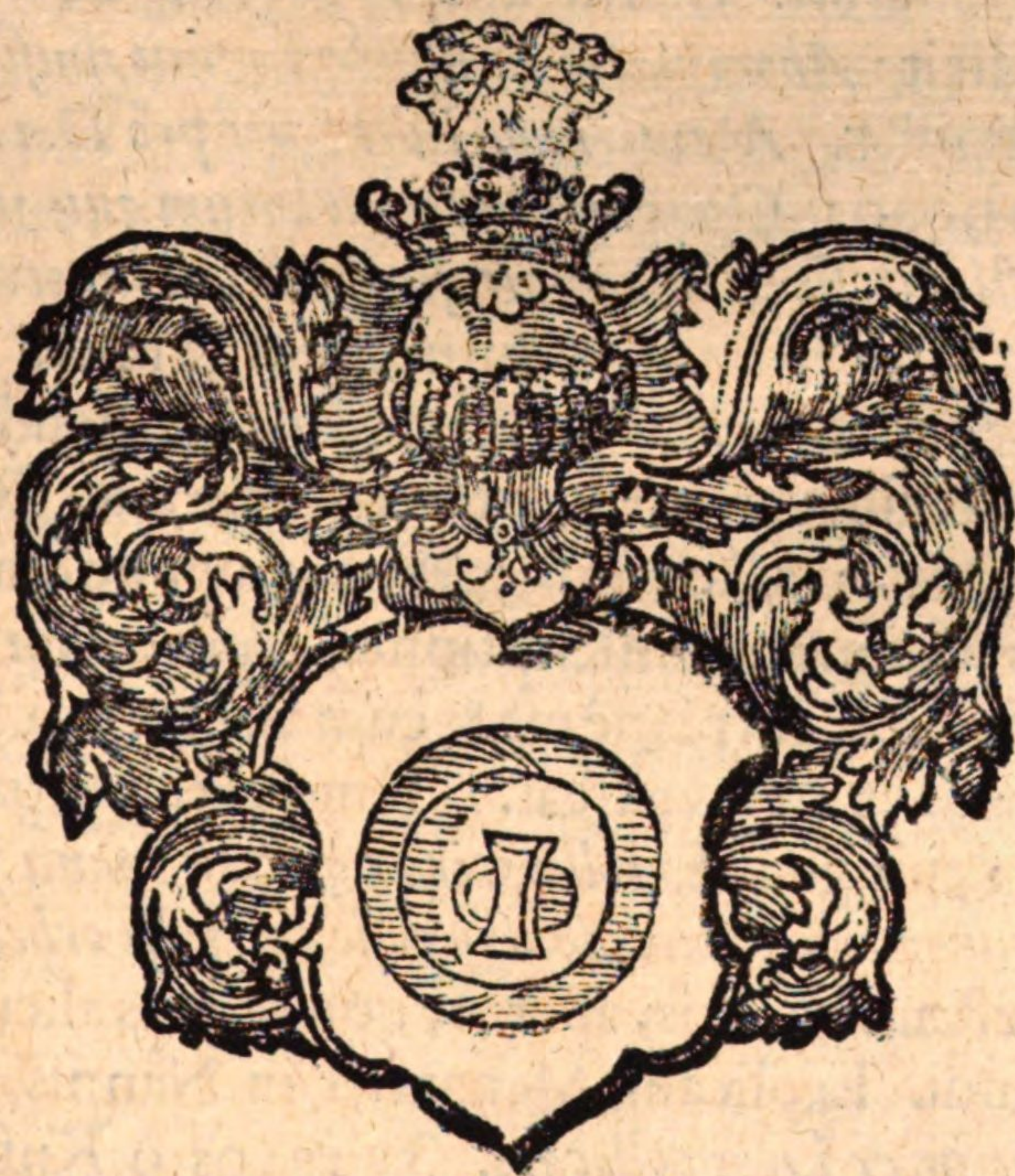
FAMILIAM ARMORVM KVR CZ VOLHINIA
ET LITVANIA REFERAT.

B Vla Kniazius' Kurcz.

Kurczeuicz Demetrius excelsus in castris & contra Paganos miles.

*Alexander eius vterinus frater non dissimilis animo & fortitudine à
fratre. In Ducatu Lituaniae excellentes in iure reperiuntur vsq; in
praesens. Iudicis Terrestris Nouogrodensis posteritas nobiles actus paren-
tis sui reflorescere curabunt.*

K V S S A B A.

DELINEATIO.

M Ola asinaria, cum ferro in medio molæ, circa quod vertitur supe-
rior mola : coloris est grizei lapis, in sua circumferentia debita.
Super galeam verò & coronā sunt capita caniolina numero octo.

T t t

ORIGO.

O R I G O.

*No. 10. filios
vno partu.*

IN Silesia ortum habuit. Accidit namq; vt subdita quædam tres filios simul peperisset viro. Nobilis Domina id vitio subditę vertit & adulterium objecit, asserens impossibile quod ab vno viro simul essent. Subdita dum graui ignominia objurgata à Domina multa patitur, Deo causam commisit. Vltor Deus, nouē filios parere vno partu nobilem Dominam permisit. Quod vt vidit, hinc peccato agnito, hinc poena concepta, mergere pro fluuio obstetrici filios octo iussit. Obedit vetula, deportat, & ecce obuium habet ipsum parentem. Quærit quid portet, respondet, caniolos venaticos, vult videre, & filios advertit. Fatetur obstetrix, & quod sint vxoris suę filij, enarrat. Obstringit iuramento vetulam, de silentio seruando, & tradit molitori educandos, quos in annis aliquot vxori reddidit, tantum scelus exprobrando. Molitori verò fideli Arma ista contulit, & loco filiorum octo, caniolos octo in galeam adsciuit.

CORONATA VERITAS.

*Corona tri-
umphalis.*

*Mendacium
non dicendū.*

*Rota molen-
dini.*

*Veritatis de-
lineatio.*

*Veritatis col-
locatio inter
Deos.*

*Tituli ob ve-
ritatem &
Dei timorem.*

ANimus, ne dum prophana scientia deterfusus, veritatem coronat, sed sacra etiam pagina. Vnde de fortitudine disputantibus in palatio Regio, Rex coronam triumphi illi concessit, qui veritatem fortio-rem esse omnibus asseruit. Clarius autem Sapiens de veritatis corona à Deo Prouerb. 3. dixit: *Abominatio Domini est omnis illusor.* Assignat rationem August. Epist. 8. *Mentiri non licet, nec pro Dei laude.* Et Isiod. lib. II. de Summo bono: *Quacunq; arte verborum quis iuret, Deus tamen qui conscientia testis est, sic illud accipit, sicut ille cui iuratur, intelligit.* Coronata etiam veritas his armis exprimitur, nam & libera innocuē objurgata remansit, & procax iudicium fuit punitum, & mendacium criminofum est detectum, & filij veritate n patris coronarunt. Refert *Petra Sancta in Symbolis*: Clotarius Rex Francorum in symbolum sibi rotam molendini assumpserat cum hanc inscriptione: *Conuertunt non euertunt, puta aquæ rotam molendini.* Ita planè est & cum veritate, qui vult illam evertere, conuertit illam vt magis pateat. Hinc Cæsar Ripa in sua Iconologia Veritatem ita depingit: *Extollit virgo dextra manu solem, leua tenet librum apertum cuius ramo palma, dextro pede retradit orbem mundi.* Quasi dicat: Veritas est amica lucis, aperta, non cedens alicui, pretiosior rebus omnibus mundi. Explicauit Menander in Nannis: *Est veritas in calo habitans digna inter Deos collocari.* Tales vos ò Kufabij dicam Coronatos, scilicet veritate: quocirca magnos honore & titulis confidero, confirmo dictum meum Soceri Moyfis verbis: *Prouide autem (inquit) ac omni plebe viros timentes Deum, in quibus sit veritas, & constitues ex eis Tribunos, Centuriones, Quinquagenarios, & Decanos.*

LIBE-

LIBERALITAS BENEFICA.

Solis proprietatem Aloysius Cardinalis Estensis tali lemmate expref-
 fit: *Non exoratus exorior.* Nemine enim rogante sol oritur, & splen- *Solis libera-*
 det super justos & injustos. Magna liberalitas in sole adnotabatur, *litas.*
 non minorem video in Principe & parente horum filiorum morti dato-
 rum, infantes vix nati non exorarunt liberalitatem & beneficium paren-
 tis sui, & tamen ille non exoratus illis vitæ beneficium præstitit. Nec mo-
 lendinarius nobilitatis jura & libertates quando cogitavit, appetijt, ro-
 gavit, ille tamen Princeps non exoratus ei hæc contulit. Considero &
 præcordia matris filiorum quæ misericordia esse debebant. Dicebat tor-
 tè cum Gallorum Regina Henrici Secundi conjuge demortuo. *Hinc la-* *Lachryma;*
chryma, hinc dolor. Tenere tot filios peccati mei testes lachrymæ sunt, *dolor.*
 dare neci filios, dolor est. Sed hanc meliorem fortunam notabo, per-
 eant. Liberalitas autem & beneficentia patris. Viuant, nec tu pereas.
 Liberalitatem ita aliqui depinxerunt. Virgo super caput tenet aquilam, *Liberalitatis*
 una manu effudit cornu copia plena auro, margaritis, coronis, torquibus, *delineatio.*
 altera tenet cornu plenum. Pulchra quidem est hæc delineatio libera-
 litatis, sed dum liberalitatem hujus parentis erga matrem, filios, Molen-
 dinatorem conspicio, apparet hæc delineatio nulla. Sic vos liberales as-
 fero ò Kuszabij, liberales estis in patriam, ecclesiam; pauperes, consilio,
 sumptu, pectore. Quicquid enim est homo, Deo & Patriæ debet, quia *Deo & Pa-*
 ab illis habet omnia, quicquid potest genio, ingenio, stylo, manu, cum *tria debemus*
 desiderio & libenter his præstare debet, quia illis natus est, illis vivere &
 mori debet. *omnia.*

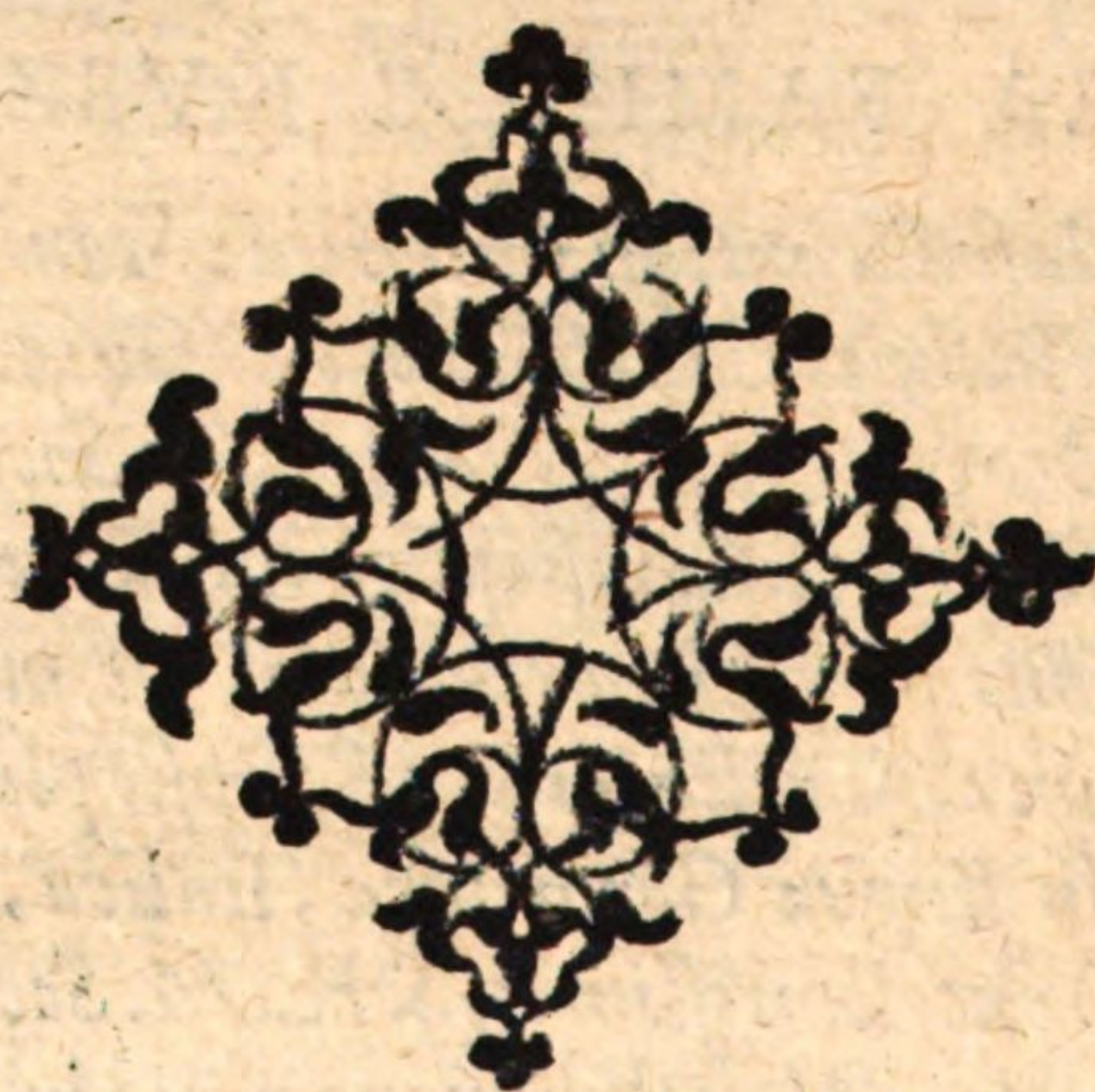
LINEA FAMILIÆ KVSZABA.

WArbewicij in Masovia antiqua familia: Stanislaus Palat. Masoviae,
 Anno 1501. Ioannes Castellanus Warsaviae. Cujus filij Stanislaus,
 hic ut regnet cum Deo servire Christo elegit in Societ. Iesu, Vir litteris &
 pietate magnus. Illius frater Christophorus juventutem cultam in exteris
 nationibus, ita moribus perfectam reddidit, ut maturior ætas specimina
 litterarum & morum alijs reliquerit. Scripsit plurima opuscula & ora-
 tiones excellentes. In lingua Germanica, Italica, Gallica perfectissimus
 fuit, in Latina verò excellentissimus, S. R. M. Secretarius, Stephano sce-
 ptra Regni gubernante. Manet illius memoria in Repub. in ævum. Re-
 fert de illo Bielsc. fol. 719. 790.

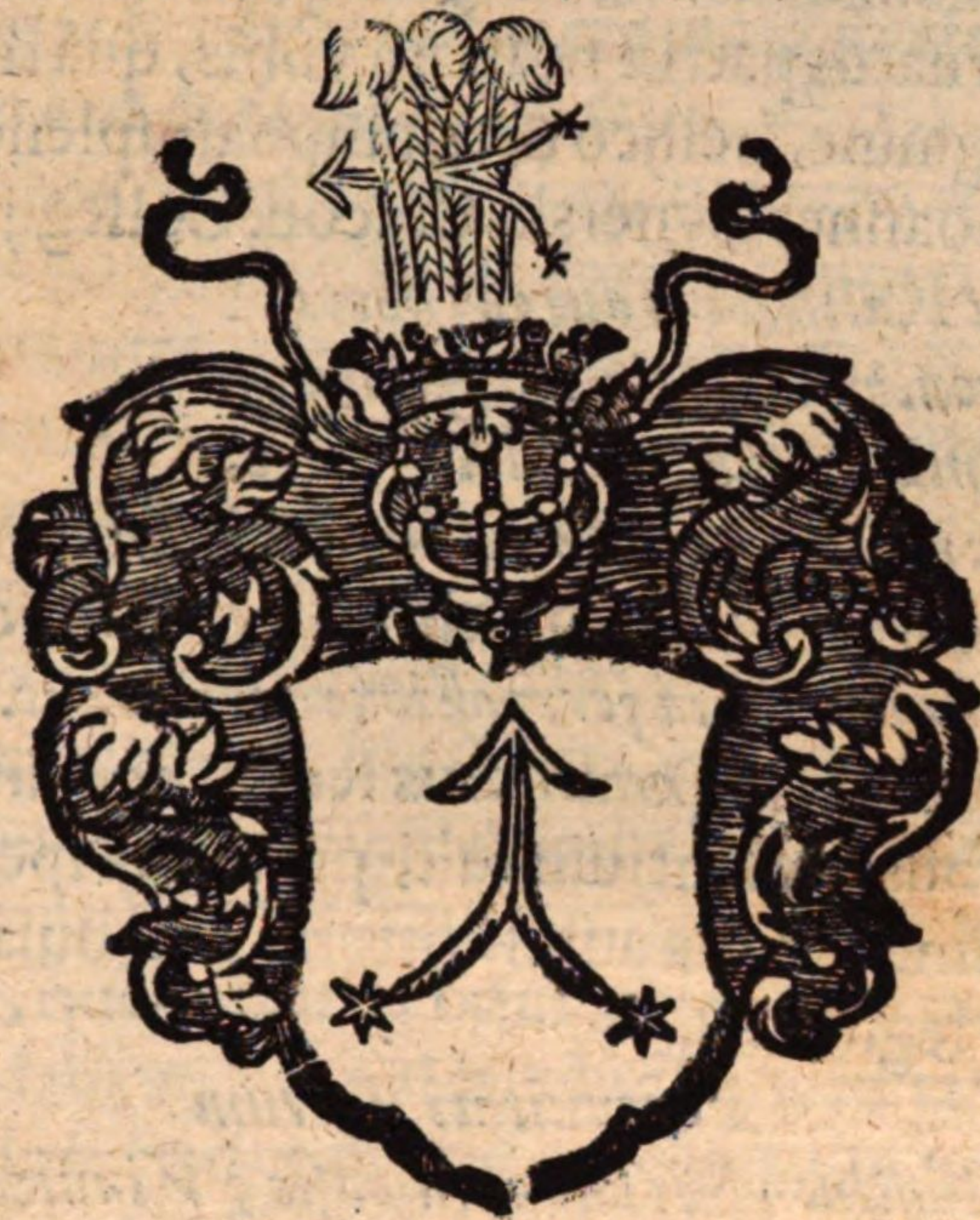
Dambrowscij in Cerscen. districtu, Viri in jure & litteris periti. Marti-
 nus Iudex terrestris ibidem fuit.

Lubouiescij in Dobrzinensi terra, Marti & Reipub. vitam & substantiam
 consecrarunt. Matthiae Epitaph. Włocław. Hic situs est Matthias Lu-
 bouieski

bouieski clarus fortuna sed varia 1552. In Cracouien. Palatinatum
 aliqui horum venerant, & magnis possessionibus celebres manent Bartho-
 lomæus ut ingenio, ita domus gubernatione summus. Ex Borzikow-
 ska suscepit filios Adrianum, Bartholom. Falicem, Stanislaum, Ioannem,
 & filias Catharinam Macieionska & Helisabetham Puczkowa.
 Siekluccij in Podlasia. Ad negotia Reipub. & Militarem aptissimi. Vnde
 & in Castris, & in negotijs Patriæ prudentissimi.
 Strusienscij in Podlasia.
 Łochowscij in Masouia.
 Iwiccij in Lenciceń. Palat. Nicolaus dum militarem exercebat, Scythica mul-
 titudine adstrictus in captiuitatem venerat, post aliquot annos liberatus
 fuit.
 Grochowscij in Lenciceń. Palatinatu.
 Zupek in Sandomir. Palat. ad Visliciam.
 Ganowscij.
 Nieprzeccij in Maiori Polonia.
 Grodzinscij.
 Potrikowscij de Potrikosi in Masouia. Postmodum aliqui horum militarem
 exercendo in Podoliam transierunt. Filij duo Religiosi in Ord. Prædicat.
 Ioannes verò filius Andrea ex Zauacka natus, cum Margaretha Smio-
 tanczanka Martinum filium habuit. Andrea autem filia vnā Groth
 alteram Garnys habuit conjugem.
 Zberkmulowij in Silesia, & alij ibi plurimi his armis utuntur.

K A L I N O W A.

D E L I N E A T I O.

Sunt arma Kalinowsciorum. Sagitta ferrum habet coloris aurei, per medium apparet discerpta, ad discerptam auriculam, sunt singulae stellæ coloris aurei, ipsa sagitta est coloris albi, in campo rubeo. Super galeam sunt tres pennæ Strutij, per quorum transuersum, eadem arma apparent.

O R I G O.

Acquisita arma per fortia bellica gesta die & nocte Regibus & Patria declarata, nemo est qui inspectis armis dubitet. Docent hoc stellæ, demonstrant ruptæ sagittæ. Erat illorum promeritor infra-ctis viribus & fortis animo. In Silesia acquisita fuerunt sicut priuilegia Kalinowsciorum testantur, in bello cum Gothis & Vandalis, ubi & in præsens vsum sagittarum familia Ausiorum testatur. Post annum millesimum trecentesium Kalinowscij in Regnum Poloniae descenderunt, primùm strenui milites, postmodum optimi Patriæ ciues, & Senatores, ut ex linea familiæ patebit.

H O N E S T V M P A T R I Æ.

Nil præstantius claro & illustri viro esse potest, quàm honestum patriæ & cura illius. Patria enim per Iouem est velut alter quidam Deus, primus maximusq; parens, ut dixit Heroclis. Arma

hæc vestra ò Kalinowscij sunt honestum Patriæ. Adornastis namq; primitus Silesiam tam præcellentibus meritis, vt tanta insignia mereretur. Adornastis & Poloniam dum hæc insignia splendida Regno intulistis : at maior nequit esse ornatus patriæ nostræ à vobis, quã dum patriam istam honesto virtutum agmine, bellico & triumphali splendore adornatis. Meritò id de vobis Ioannes Cynerski Cracou. Collegij Professor reliquit:

*O quoties rupit Kalinouius aureus heros,
Spicula contortis fortia in agminibus.
Aureus illi animus, mores, candorq; fuere,
Aurea nec nisi mors traxit ad astra virum.*

Dicebat quondam Cornel. Tacit. in bello Germanico cum Vandalis. *Sola spes eorum in sagittis quas inopiã ferri ossibus exasperant.* Nec alia vox, nomen, & votum in Pocutia & Confinibus Regni nobilium sub varijs Tartarorum incurfionibus gementium fuit, quàm sola spes in sagitta Kalinouij. Quapropter sine inuidia aureis litteris in tabula argentea Nesteruari in sarcophago legitur:

*Perennitati sacrum
Adamus de Vsiatin Kalinowski, Braclauiensis, Vinniceñ. Lubecen. Loiou.
Capitan. Religione in Deum, amore in Patriam clarus.*

*Cuius bellicam virtutem
Othomanica, Scythica, Suetica, Kosacorumq; Phalanges suo malo expertæ
sunt, & genuerunt,
Debellare hostem semper nouit, vinci nunquam, Decies in prælio victor trophæis reportatis.*

Dum igitur in vobis honestum Patriæ perenniter hospitare curatis : iam vt amari ab omnibus possitis, dignos vos præstitistis.

FOELICITAS DOMVS.

*Sagittarius
in Zodiaco.*

Chyron quia.

Foelicem domum Altitonantis Dei, illustrant menti humanæ post Planetas orbium, mirifica Zodiaci imago. Et quoniam inter alias imagines intellectui nostro & sublunaribus omnibus Sagittarius cum arcu ac vibrata sagitta exponitur, profectò Sagittarius ille fælicitatem domus altissimæ, consequenter domus nobilis fælicitatem, demonstrabit. Insinuat fauendo proposito interpretes *Alciati Emblem. 146.* Sagittarius iste Chyron nuncupatur, qui nedum rerum cælestium erat peritissimus, sed & herbarum naturæ peritissimus, & Cithareda nobilissimus, & iustitiæ sanctæ obseruantissimus fuit. Hinc Euripides Iphigenia in Aulide, dum Chyronem Achillis præceptorem refert, ita loquitur voce Achillis:

*Ego viro à pio educatus sum puer
Chyrone, mores simplices tantum imbibi.*

Domum

Domum igitur foelicem in sublunaribus significabit Sagittarius Zodiaci. Confirmabit dictum magnus Ecclesiastes & Orator Corn. Mussus in sermone de Natiuitate Domini, qui de foelicitate domus nobilis differuit:

Qua inquit foelicitas in hac Vrbe nostra esse potest stantibus mœnibus, ruentibus moribus. Confirmat & B. Nilus Episc. & Martyr in sentent. Tropo- *Qua domum foelicem facit.*

logicis. Ait ille: *Cunctis igitur rebus anima praeferatur, & virtutis cursus indefatigate consumabitur.*

Tales vos ò Kalinouij semper referam, in quibus & consilij grauitas, & fortitudinis robur, & virtutis specimen, sua domicilia fundarunt.

Talem in vobis Martinum Kalinouium Castell. Syradiensem iuxta annum 1413. viuentem referam, quem tot priuilegia Regia mirificè atq; Historici commendarunt.

Talem Ioannem Kalinouium quem ante 160. annos Acta Leopoliens. Castren. referunt.

Talem sanctimonia celebrem Alexandri conjugem domus Strussorum referam.

Talem auum & proauum progenitorem posteriorum referam.

Huic namq; & animus à Deo inflexibilis, & habitus morum & honestatis, grauissimus fuit, quem omnes boni obseruabant, & mali & incompti moribus formidabant.

Tales plurimos in familia vestra adnotare licebit, qui nedum Ecclesiarum Catholicarum. erant magnifici fundatores, & religiosissimi cultores, verum etiam qui Pocutiam, Podoliam

Confinia Regni, sacra religione & obseruantia pietatis, florentem virtutibus reddiderunt.

Hinc in laudem Adami Kalinowski in exequijs adnotatum fuit:

Tibi Adamo Kalinowski olim magno in finibus Regni Capitano, nunc fundatori munificentissimo.

Quia Aquilam Regiam protexisti,

Quia patrios hostes extinxisti,

Quia inimicis tuis pepercisti,

Quia Catholicam fidem ad limina Othomanica feliciter extendisti,

Quia vitam cum morte piissime commutasti,

Hoc immortalitatis monumentum vouemus & reddimus.

REGNES CVM CHRISTO IN AETERNVM.

INFRACTVS MILES.

INfractum militem filios dum Scilurus Scythia optabat, hoc medio illos commonuit. Fasciam sagittarum obtulit vni filiorum, quam

frangere iussit, qui dum impossibile affirmasset, obtulit alteri, hic idem cum referet, recepit fasciam, & singulas sagittas porrexit, quas & fregerunt.

Tunc adiecit: Ita vos si vniti inter se fueritis, nullus vos franget, nec superabit, si verò diuisim & disrupti manseritis, quiuis debilius

vos vincet, prosterneat. Non est hoc aspernendum medium, tum quia vnita virtus est fortior, tum quod concordia paruae res in immensum

crescunt,

Sciluri fasciae

Fauore cæli
& regionis
miles.

crefcunt, discordia magnæ res in nihilum dilabuntur. Verùm licet infractum animum & militem deducere, sagitta Kalinouiorum ponenda est in medium. Infractus miles erit, si arma & sagitta illius coelesti fauore & regio adornabitur, sicut hæc arma stellis & auro adornantur. Fracta quidem hæc sagitta est, sed his infracta jam manet, discerpta per medium est, at his jam consolidatur in æuum. Retulit *Plin. lib. 18. cap. 26.* Quod in fine Capricorni sagitta in cœlo apparet ex quinque stellis composita. Quid indè colligendum sit in aëre, Astrologis committo. Mihi mirandum indè venit. Sagittam illam ex stellis habere conformitatem ad sagittam Kalinouiorum stellis & auro ornatam. Proindè deducere licebit, fauere illis cœlum Dei ministerio, fauere Regem auri indicio. Talis animi erat Ioannes Kalinouius, de quo Cromerus ipse testatur. Talis animi erant Kalinouij ad campos Obertinenses, vt ipsa sepulchra referunt. Talis erat Alexander Valentinus Kalinowski, sicut bellum ad Guzow vbi pro Regia Majestate pugnavit, testatur. Reducam igitur in mentem vestram ó Kalinouij *Isocratem in Cypr.* Æmulamini non opulentissimos, sed nullius criminis sibi conscios, cum hac enim fortuna suauissimè quisquis vitam agere potest.

LINEA FAMILIÆ KALINOWSCIORVM.

Kalinowski *Martinus de Kalinow, aut Kalinowa, erecta namq; villa in oppidum fluentibus seculis fuit. Meminit illius Priuilegium Regni, in quo Alexander alias Vitoldus M. Dux Litu: de consensu Serenissimi Principis Domini Vladislai Jagellonis Regis Poloniae fratris sui nobiles Lituaniae, ad arma & clenodia Regni Pol. presentabat. In illo namq; Priuilegio subscripsit Martinus Kalinowski Castel. Syradien. de Kalinowa, Anno Dñi 1413. Refert tale Priuilegium Ioannes Iánnsonski, in suo statuto. Ioannes Kalinowski cognomento Kopátá: Hic pro Vitoldo cum Casimiro Duce Masouiae, & Samotulio Castel. Miedzirzicen. Duce Exercituum oppugnabat, Nouogrodum & Polociam, vñá cum aliis Rothmagistris Polonis, Anno 1428. De hoc Cromer lib: 19. Hic vt opinor ex annis fuit postmodum Castel: Sadecen. qui priuilegium pacis & concordiae Vladislai Pol. & Vngariae Regis datum Brestiae in Cuiavia, cum Paulo de Rudorff, Magistro Prussiae subscripsit, Anno 1436. Retulit tale priuilegium in statuto, Ioannes Iánnsonski folio 860. Laurentius Kalinowski Castel. Syradien. qui Priuilegium datum Ducibus in Czartorysko, Iuoni Alexandro & Michaëli à Vladislao Pol. & Vngariae Rege, in quo consanguineos suos asserit, & vt equo cui vir armatus insidet gladium euaginatum in manu tenendo pro insigni teneant, subscripsit Anno 1442. Refert priuilegium Paprocus in Stemmatibus folio 644. Andreas Kalinowski, in bello Valachico ad Obertinum occisus, vbi & tumulus Kalinowski*

scij nuncupatur. Ioannes & Adrianus germani fratres, in dispositionibus Leopoli & Halicia memorantur. Christophorus Ioannes & Martinus germani fratres, filij Ioannis, qui in Pocutia ad Colomiam villas Dziatkowice, & Kámionki pro bene meritis acceperat, Chocimirscium citant de reddenda villa Dziatkowice, patet in terminis Halicień. particularibus ante festum S. Dorotheæ, Anno 1579. Christophorus prænominatus de Kámionki in Mirischou, post bellica trophæa Rothmagister strenuus, ab exercitu Serenissimum Regem Stephanum venientem ex Transsilvania in Regnum oratione eximia salutavit. Cum Margaretha Swierska de Romanow Andrea Tribuni Tremboulicń. filia celebrauit matrimonium: Reformatio Leopoli Anno 1557. declarat, reliquit filios quinque.

I. Nicolaum strenuum militem sub signis Ioannis Potocki Generalis Podoliae, occisus à Scythis in villa Kámionki. Habuit filium ex Drogomirzowná, Adamum eximium militem in Valachia, & Moldavia, Rothmag. in Mischouia militauit sub signis Strus, Capit: Chmelniceń. cum quo & in captiuitatem Scythicam venit, ut redijt post nouem annos ex captiuitate Rothmag. ducentos Cosacos contra Osmanum sub Chotinum adduxit. Reliquerat filiam Kruselniccij coniugem.

II. Valentinum Tribunum Halicień. militem ad Gedanum cum Serenissimo Rege Stephano. Ex Eua Dworzycka, suscepit filios Iacobum & Ioannem, ille miles cum Radziuilo & Potoccio in variis expeditionibus, ex Hedwig Smiotanczanká Vexilliferi Podoliae filia, reliquit Valentinum Ioannem, habuit in præmium meritorum à Serenissimo Rege Podnysokie, honoratus titulo Tribuni Czeruonogrodeń. Iste verò post militaria exercitia, locotenens signorum Palatini Czerniechouień. captus in Cecora à Turcis sub signis Capit: Camenecń. ibi contra Persas pugnavit, eliberatus verò pro patria constanter pectus obiecit, honoratus titulo Gladiferi Bracziueń. accepit à Vladislao IV. Serenissimo Rege pro bene meritis Werbni-ki cum aliis bonis in Seueria.

III. Adalbertum militem cum Ioanne Potocki Venatorem Podoliae, habuit in coniugem Hedwigim Lanckoronjska, cum qua in Podolia villas Boriskouce, Kálinie & alias acceperat, quæ ex parentibus hereticis nata, cura mariti fidem Catholicam amplexata est. Reliquit filios Albertum, qui in bello cum Schinderbasa ad Cecoram occubuit, & Andream, qui ex Kopyczynska Barbara duas reliquit filias. Sorores horum erant Zophia Skotniccij coniunx, Marianna Choćimirscij demum Bogusij, Zuzanna Iarmolinscij.

IV. Bartholomæum strenuum bellatorem, cum Potoccio, ex Sophia Wierzbowska Rothmag. filia, reliquerat filium qui in bello captus Cecoriano, redemptus non modica pecunia à Scythis. Sorores illius Anna Zlocouij, Catharina Blazeiouij, Marianna Kiewlicij, Eua Kamienieccij, con-

iunx. Sorores horum Kurzanska, Stárzicka, Swoßowska, Wlánicka.

V. Martinum qui in Moschonia, Sigismundo III. Serenissimo Rege exercitum ducente, obiit. Ioannes alter frater Christophori totus militiæ deditus, filiam unicam habuit, quam Prusinouio in coniugem concessit. Martinus tertius illorum frater germanus, post militares strenuos actus, cum Iázłouieccio, hereditaria bona in Podolia acquisiuit, & ex Pocutia in Podoliam sese transtulit. Hæres in Humince, Nefedowce, Demankowce, Patet in Termin: Terrest. Camen, post festum S. Petri vinculati 1574. Habuit in coniugem Sophiam Andreæ Sieciech de Horodnicá, Tribuni Camen, filiam, cum qua & bona terrestria accepit & acquisiuit, patet ex Actis Camenecen. Anno 1596. Hic primus Dominus in Husiatin familiam suam adnotauit. Repressit ingruentes Scythas in Husiatinum, & senio cōfectus occubuit. Reliquit filium Valentinum Alexandrum, qui Illustrem Kalinowskiorum familiam crescenti fama illustrauit, contra rebelles S. R. Maiestati Rokosanos, sumptibus propriis mille & quingentos milites adduxit, ubi in prælio à Guzow commissio signo perpetui affectus in Regem vulnere graui in manu reportato demonstrauit. Nullam occasionem bellicam prætermisit, ubiq; letus pugnauit. Honoratus titulis Capitanei Camenecen. Laticou. Braclau. Vinnicen. & Generalis Podoliæ. Obijt in bello una cum Zolkiewski Supremo exercituum Duce in campo Cecoriano, dum Palatinum Moldauie Gratianum defenderet. Reliquit ex Helena Strusowna pientissima fœmina, quæ Domino dies uitæ suæ omnes consecrauit, filios tres.

I. Adamum Braclauien. Vinnicen. Lubecen. Loiouien. Capitaneum. Fundatorem Ord. Prædicatorum Nesteruari. Cujus strenuos actus epitaphium ibidem offerat.

D. O. M.

Lacesita mors inter arma

Pacatum Domi suæ

Lethali consumpsit pleurytide

Illustris. & Magnif. Dn. D. Adamum de Husiatyn Kalinowski Braclau.

Vinnicen. Lubecen. Loiou. &c. Capitaneum,

Quem

Auita generis claritudo ex utroq; parente ut gloriosi sanguinis sic hæredem virtutis togatæ & sagatæ effecerunt

Pro Deo, Ecclesia, Lege, Patria, Rege.

Contra Osmanum Turcarum Imperatorem ad Chotinum,

Chamum, Cantimirum Scytharum Dynastas ad Smankouce, Czartkoom, Haliciam, Leopolim, Burstinum,

Rebelles Cosacos ad Crucouiam & Vrsinas paludes,

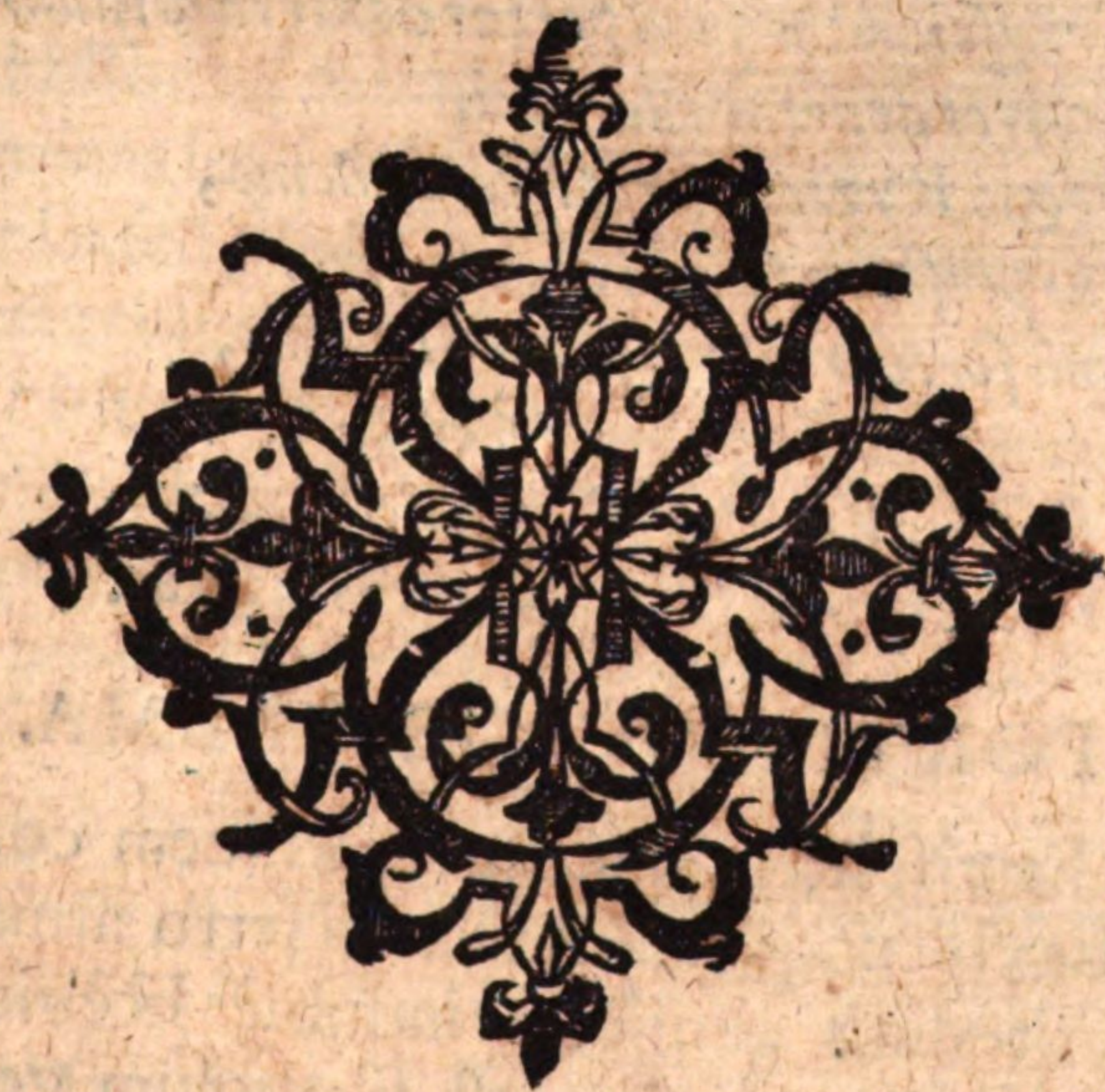
Gustauum Sueciæ Tyrannum ad Dersouiam,

Abasium

Abasium Pasam Turcici belli Ducem ad Camenecum
 Decies heroicum objecit pectus,
 Stipatus fortissimorum globo militum ductu & sumptu suo,
 Absq; præmio in terris, sed non in coelis.
 Erga Deiparam Virginem apprimè deuotus,
 Erga clerum & religiosos munificus,
 Erga milites peregrinosque hospitalis,
 In ipso virilitatis flore
 Anno salutis 1638. die 2. Maij, Ætatis suæ 36.
 Decessit.

II. *Georgium Virum ingenio & iudicio magnum, dignum Patriæ & Reipub. ciuem, qui dum cum Varszycka connubia celebravit, sterilis, fortuna suæ & expectationis gloriosa, finem imposuit.*

III. *Martinum, qui dum iuventutem suam una cum fratribus in diuersis nationibus excoluit, Marti adolescentiam suam consecrauit, reddidit. Videbat infractum illius pectus Scythæ, Valachus, & Turcæ; videbat & Moschus ad Smolenscum, ubi cum detrimento vitæ hostium viribus sese objecerat. Testantur hoc globis confixi pedes, & non inuidus miles. Honoratus tot & tantis titulis Succameratus Podoliæ, Castellani Chijouiæ, Capit. Braclau. Palatinatus Czerniechouiensis, meritorum suorum excellentiam demonstravit. Continuus miles, Ecclesiarum Patronus, religiosorum parens, boni Patriæ amator, altiora meretur præmia. Suscepit unicum filium ex Ducissa in Korzec, cui sit benedictio in æternum. Melior est enim vnus timens Deum, quàm mille filij impij, vt dixit Eccles. 16.*

K I T A seu Crista.

D E L I N E A T I O.

M Anus dextra hominis armata crista n coloris nigri repræsentā: in campo rubeo. Supra coronam eadem manus cum crista.

O R I G I N E M ita Iagodynski:

*Stemmata Krzysciadum quod portat dextera vistam,
Victoris vires denotat illa viri.
Clarus erat regno Krzicki stratiora Bohemo,
Stemma cui priscum Crista decoro fuit,
Acri sed pugna fortem congressus ut hostem,
Arma armumq; hostis fregit & eripuit.
Fortia facta stupens Virtus & Fama dederunt
Pro palma ut Cristam Krziscia dextra ferat.*

F O R T I T V D I N I S PALMA.

*Armata ma-
nus cum an-
nulo & floscu-
lis.*

Q Vocunq; in hemispherio appareat Sol, lucem conspiciere necesse prouenit. Ita vbicunq; manus victrici ferro armata conspicitur, palmam fortitudinis conijcere indubiè licebit. Quapropter manus armata, licet sit cum annulo, est symbolum gentilitium Scho-
nen-beckieorum in Brunsvigia, & licet sit cum flosculis, est gentilitium
Donder-

Donderfiorum in Franconia, vt author Tesseræ Gentilitiæ collustrat.

Sed referant secula illorum famam. Præstabant plurimum fortitudine, fidem & amicitiam patriæ obtulerunt, odorem suaueolentem domui reliquerunt. Mihi tamen manus armata acinatem vel gladium gestans

Manus armata cum gladio

liquidè fortitudinis & virentis palmæ, monumentum est, vt primo aspectu digna sit laude, trophæis, calamis, fama, tam à suis, quàm ab exteris.

Vnde Cicer. 2. Orat. *Magna laus & admirabilis videri solet, tulisse casus sapienter aduersos, non fractum esse fortuna, retinuisse in rebus asperis dignitatem.* Quod quidem talis dextera gladio minanti de semetipsa exprimit.

Laus magna quæ?

Liceat tamen mihi obsecro dexteræ gladium ferenti, dexteram cristam deferentem præferre. Quid namq; fasciculus iste pennarum

Pennarum fasciculus quid?

prominentium in forti manu prætendit? Copiam Honoris & Oneris, Odorem floris & oris, pharetram armorum & amorum, est fortitudinis palma & alma. Gestamen namq; & decor capitis Regij, cessit in manus bellatoris, in perpetuæ fortitudinis notam & honorem.

Tales vos ò nobilissimi Krziscij meritò Respublica Polona miratur & obseruat; quod vt in æuum vobis gratuletur, æstimate prius animi affectus domare, ne illud Mantuani de Hercule obuেনiat. Omnia cum domuit, Veneri seruiuit & iræ.

Domandus animi affectus.

EXOTICVM ROBVR.

ANtiquæ & sacrae litteræ maximum & exoticum robur in Samsonè demonstrarunt. Pastor abegit lupum & vrsū à gregibus, atque eripiebat ab eis de faucibus oues Dauid. Veniebat Leo, discerptus fuit ab eo, columnæ machinis onustæ leuiter attractæ cadebant, portas vrbs funditas mouebat, tollebat Samson. Conforme in parte ad robur exoticum erit, trabes vni viro tollere, quos triginta tollere non valebant, sicut refertur in Historia Polona. Rumpebant alij per medium bina equi solea, & laminas ferri inspiram conuoluebant, sunt alia multa roboris exotici exempla, sed palmam eripuit promeritor armorum præsentium, qui cum hoste congressus, nedum arma sed armum quoq; hostis fregit & eripuit, vt Historia Bohemica testatur. Refert *Fulgosius*, quod Probus antequam ad Imperium eueheretur, in Africa Proconsul Aradionem fortissimum virum singulari certamine interemit. Profectò armorum præsentium parens, ad certamina aptus. Dicunt quod Achil-

Vnus representat hostem.

nus miles Belisarij Romæ ad portam solius impetum Gothorum representat. Dicerem tantum bellatorem Cristam, quod occasione porrecta idem fecisset. Vt enim magnus gubernator & scisso nauigat vele, etsi infel-

Nauigator bonus vt bonus miles.

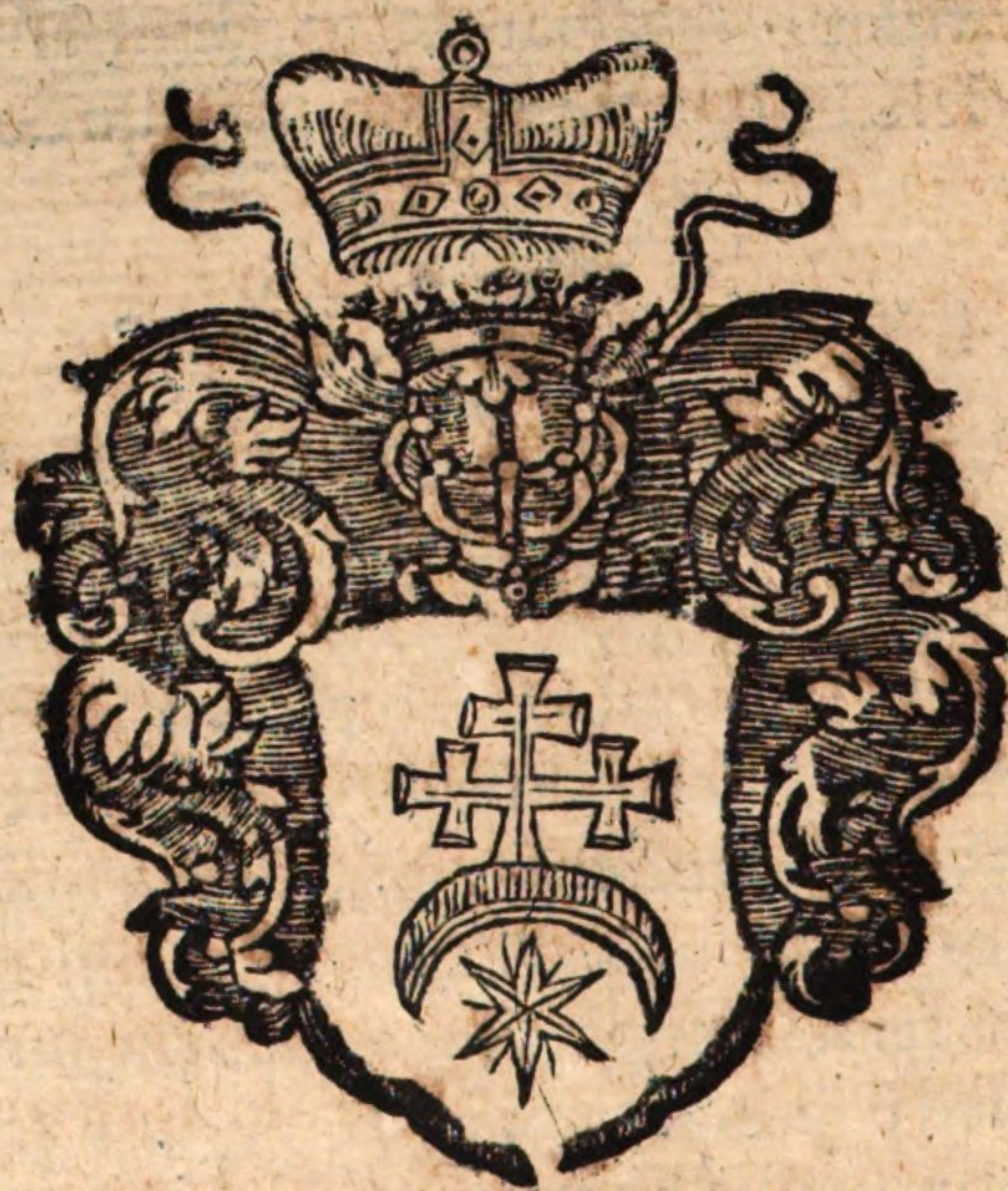
citer exarmauit, tamen reliquias nauigij aptat adcursum; ita fortis & inuictus animus, in rebus aduersis erigit animum, atq; insuperabilis manet, & quo magis fauit fortuna, hoc est erectior. Vobis iste honos porrigi-

turò Krzicij. Optat ephippia bos piger, optat arare caballus, præripere palmam non permittatis, nam fortuna fortes metuit ignavos premit. Legō dexteram armatam in Petra sancta, sed pro gladio vel crista, stringit flagellum, quod quidem insigne gentilitium est Palleotæ in Piceno. Quæ sit ratio gentilitiorum non requiro, at inde colligo, degenerem moribus & meritis primorum, ablata crista, & flagello imposito meritò puniendum. Pelle igitur moras, brevis est magni fortuna fauoris.

LINEA CRISTARVM.

K Rzicij. *Adamus de Bysouice Aulicus S. R. M. Vladisl. IV. Capit. Eysyffensis, multoties in Comitibus Regni Legatus & consultor, & Iudiciorum Tribunaliciorum æquus iudex legumq; observator.*

K O R I B V T H.

D E L I N E A T I O.

Est media luna cornua ad sublunaria dirigens, intra quam est clarissima stella. Desuper est crux triplicata prout Ducibus Russiæ erat in usu. Obducitur parma supra quam est tyara Ducalis. Alij intra pectora Aquilæ in scuto reponunt talia arma, neq; sine graui respectu, gloria enim parentum descendit in filios, & gloria fratris est fratrum corona. Erat Koributh germanus Jagellonis Regis Poloniæ, qui gentilitio relicto, viri armati super equum phaleratum, Aquilæ utebatur: adjuncti hi Regno Poloniæ fratres, meritò aquila intra cujus pectora sua essent arma propria uti deberent. Et ne quid dubij oriatur, cur his armis potius

tius quàm gentilitio Magnorum Ducum Lituaniæ Koributhij vterentur, in discursu ad arma probabili ratione deduximus.

O R I G O.

O Riginem Armorum Korybuthorum partem in familia Illustrissimorum Ducum in Corec, partim inferius videre licebit. Ardua per preceps gloria vadit iter. Aduertendum venit, quod tam Illustris & clarissima familia Korybuthorum, vt ad gremium Ecclesiæ Romanæ à ritu Græco deuenit, morem in crucibus Ruthenum rejecerunt, & vna ac simplici cruce vti cæperunt, imò & stellam à luna amouerunt antiquum potius morem, quàm aliquorum in additione fauorem, tali in gentilitio obseruando. Hinc in Oratorio Ducum in Zbaraz Korybuthorum ipsa luna cum simplici cruce supra circumferentiam lunæ Cracouiæ conspicitur.

RERVM STRENVE GESTARVM NOBILISSIMVM
PRÆMIVM.

M Eritò strenuis nec impigrè operam suam Reipub. commodantibus præmia conferuntur. Erat hic mos & antiquis, & benè ordinatis Regnis & populis. De L. Sicinio Dentato qui pugnasse in hostem centum viginti prælijs dicitur *Agellius ex veteribus Annalibus lib. 2. cap. 11.* quo præmium tantum meritum pensatum fuisset, refert. *Donatus* (inquit) *fuerat coronis aureis octo, obsidionali vna, muralibus tribus, ciuicis quatuordecim, Phaleris donatus fuerat quinquies viciesq̃, Torquibus tribus & Octuaginta, Armillis plus centum sexaginta, Hastis duo de viginti.* Refert & *Liuius* de L. Papirij Coss. præmijs, & *Suetonius* de præmijs Augusti Cæs. quibus scilicet eorum præclara gesta præmiarentur, coronarentur. Hæc arma vestra Illustrissimi Duces in Wisniowiec referam ego symbolum esse præmij rerum à vobis magnificè gestarum. Nam dum ex antiqua Ducum Origine in M. Duc. Litu. profluxeritis, qui pro insigni gentilitio virum armatum in equo gladium euaginatam in manu tenentem deferebant, sola indelebili hominum memoria & æuo, talia arma seruanda concessistis, meritorumq̃ suorum clarissimorum, virtute, robore & Religione perillustrium, viuum specimen in arma gentilitia appropriastis, magnas Turcarum & Scytharum clades fortissima manu agminibus eorum illatas media luna expressistis, fide verò Christiana & Catholica perlustrati crucem apposuistis, & quia seditiones inter Bohemos, Moschos, Lituanos domuistis, triplicata cruce id testificati estis. Et quoniam nullus Wisniowiecciorum à fide & fidelitate defecit, sed à diebus Olgierdi Litu. Principis ad Iagellonidis sceptrum moderna Wladislai I V. manu moderata, semper lucere fama, vita, sumptibus nititis stellam

Philippus
Boni.
Non aliud
habebo.

Iam antiquitus promeruistis. Est igitur gentilitium vestrum Illustrissimi Duces itrenuè rerum gestarum nobilissimum præmium. Dicat igitur qui velit optando sibi maiorem gloriam: *Nondum in auge.* Illustrissima Korybuthorum familia, jam est in auge. Sunt in ea Duces Lituaniæ, Duces Nouogrodi, Duces Seueriæ, sunt Reges Bohemiæ, Principes Volhæniæ, Principes in Wisniowiec & Zbaraz, sunt exercituum Duces, Castrorum Præfecti. Patriæ amatores, magni Senatores. Quapropter si eques Ordinis Velleris aurei, Philippus Boni ad insigne lemma aureum appendere hoc ausus fuit: *Aliud non habebo.* Iam vos Illustrissimi Duces qui intra Aquilam Regiam lunam & cruces cum stella defertis, eoq; in auge jam constituti manetis, vestris insignijs subducite: *Aliud non habebo gentilitium.* Maneat vos vltima cœlo, gloria, fama.

VIRENS GLORIA.

Mater anno-
rum.

Columna pro-
sper.

Cupressus &
Palma.

Ramus mor-
tis & vitæ.

GLoria, si annorum mater, à Biante, eò quod honesta memoria hominis in multa sæcula propagatur, rectè nuncupata fuit, profectò virens gloria annorum mater rectius dicenda erit. Quid enim æquiùs est, quàm ut virtutem sequatur honos, virentem gloriam sequatur merces. Prosper Columna quo tempore Rauennatis Reip. Præfectus urbem obsessam defendebat, duplicem ramum pro symbolo circumtulcrat, alterum è Cupresso, alterum è Palma, subscripsitq;: *Erit altera merces.* Insinuare cupiebat, per ramum mortis, & ramum vitæ in ea expeditione sibi certissimum vel mori, vel vincere; ubi quicquid horum accessisset, pro mercede gloriam virentem anteponebat, & matrem annorum expostulabat. Virens quidem hæc gloria fuit, sed desiderata & pennicillo efformata, Ducum Korybuthorum virens gloria manet realis, vera, & in effectu, tam ab antiquo, quàm in ævum. Quis Narimundum, Witenem, Olgiærdum, Jagellonem, gloria virentes, ex quibus & cum quibus descendunt successores Korybuthi, non affirmabit? Quis Fedorios, Dascones, Demetrios, Sigismundum, Constantinum, Alexandrum, Andream, Michaëlem virentes gloria non referet? Erant Hercules Regni, militum coronæ, ornamentum Patriæ, Reipub. tutores. Carolus Lotharenius Cardinalis, quomodo virentem familiam nomine, gloria, fama conseruaret, tali declaravit symbolo: *Extruxerat altam pyramidem cui hæderam apposuit cum Hemistichio: Te stante virebo. Vox quidem apponitur hæderæ, quæ sine fulcro virefcere nequit.* Domus Illustrissima Wisniouecciorum sine fulcro viret, virebitq; donec totum luna illorum impleat Orbem. Hoc nobis in posteritate relicta persuadet Illustrissimus Palat. Russiæ, Constantinus Dux in Wisniowiec. Hoc in sua posteritate promittit Ianusius Korybuth in Zbaraz Wisniowiecki, Præfectus Stabuli Regni, Capit. Cremenecensis. Hoc in se demonstrat Illu-
strissi-

Atissimus Ieremias Koributh Wisniowiecki, Cosacorum rebellium flagellum, Abazæ domitor, Patriæ gloria. Quod fælix faustum sit, virtute duce, comite fortuna. Sicut Nicolaus Laurinowicz, S. Th. D. Ord. S. Francisci, postulabat. Nil Koributhæo facis atra ecclipsis in orbe. Quadruplex axem crux vice Solis obit.

LINEA ILLVSTRISSIMORVM DVCVM IN WISNIOWIEC K O R I B V T H O R V M.

Koributh filius Olgerdi, M. Ducis Lituaniæ, qui filius Gedimini tertius fuit. Quorum Vithemenon auus & Proauus.

Ex his venerare, & admirare,

Stirpem,

Virtutem,

Eruditionem,

Dignitatem,

Religionem.

Nam cui Heroes Wisniowieccij sunt: Eminere, Præesse,

& Regere nati.

Fedorius Koributhi filius, Ducis Seueriæ in Litu. Princeps in Nieśwież.

Ab isto in Podolia & Wolbinia oppida cum munitionibus Winnicia & Zbaraz, fuerunt erecta, sicut Paprocus refert in utroque stemmatum opere, quod etiam Albertus Czarnocki Societ. Iesu in sermone nuptiali Illust. Hieremiæ Wisniowieceñ. Ducis cum Grizelda Zamoyscij Magni Cancell. Thomæ filia asseruit. At Stricouius lib: 14. cap: 2. aliter refert, & possibilibus iuxta temporum ætatem videtur. Vitoldus, inquit, ad Demetrium Koributh, cuius erat Nouogrodum Seueriæ, iuxta diuisionem cum fratribus, nuntios misit, ut subiectiones & tributi ex Seueria summam assignatam sibi transmitteret. Negauit Demetrius, & propiorem se esse ad Magnum Ducatum Litu. possidendum asseruit. Congrediuntur igitur ad Niedocudouiam amborum exercitus, at superatus Koributhus in Nouogrodum recessit. Insequitur Vitoldus, & captum cum coniuge Alexandri Ducis Rzezaneñ. filia Vilnam conduxit. Liberatur intercessione & fideiussoria prædicti Ducis Alex. & Cholchæ, quorum litteræ in archiuio Cracou. ait Cromerus lib: 15. Hoc igitur tempore Ducatus Seueriæ cum Bransco ad Vitoldum transijt, & Demetrio in Podolia Braclauiam, & Vinniciam, Socoleciam, & Cremeneciam concessit. Postmodum ipse Demetrius Arcem in Zbaraz & Wisniowiec cum oppidis extruxit.

Daszko seu Dániel, ut exponit Stricou. 497. fol. filius Fedorij, vir clarus Marte, ut Paproc. meminit in Nido virtutum, fol. 1147. Conuenit enim omni ratione & arte amantes patriam, salutem eius moliri, ut monet

Euripid. *Basilus filius Dasconis, quem ita in prole benedixit Dominus, ut posteritas eius æterna gloria gaudeat. Descendunt namq̃ ab illo soli clariores familia, Ducum in Wisniowiec, Ducum in Zbaraz, Ducum Porecciorum, & Voroniciorum.* Demetrius ergo erat huius Basilj seu Vasilij filius, qui loco motus fuerat à Vitoldo, cuius posteritas ob diuisionem bonorum, Duces in Wisniowiec & Zbaraz cognominati fuerunt. Nam si Fedorius Koributhi filius erexit Vinniciam & Zbaraz, ut ait Paproc. velim ostendat aliquis, quid haberet Niesuiesiæ Dux ad Volhiniam, quam lato nomine Podoliam vocitamus? Salutaris igitur dixit Stricouius. Sigismundus filius Demetrii, ut Stricou. fol. 497. quem Vitoldus in Regnum Bohemiæ miserat. Hic quanta ibi prælia confecerit, Anno 1422. Miechouius lib: 4. cap: 46. referat, ubi promotionem illius registrat. Sigismundum Koributh, Lituaniæ Ducem, Nepotem Regium germanum, Rege VLADISLAO consentiente, & approbante, ad acceptandum Regnum Bohemiæ, nomine Vitoldi, cum frequenti & valido exercitu expeditum misit. Qualis & quantus fuerat vir in pace & bello, satis ex hoc uno colligat lector. Et sicut creuit in augmentum & incrementum Clarissima hac domus, ita crescet & exurget in omnem æternitatem. In bello pro Swidrigailo ad Wilkomiriam captus, & à Sigismundo Kieystuouicio aquis suffocatus fuit. Stricou. fol. 553. 497. Biels. 321. 329. Fedorius alter Demetrii filius, & frater SIGISMUNDO Sereniss. Regi Iagelloni, dum bello aduersatur, deuictus Anno 1430. Dedit in conditionem pacis Regi Cremenetiam & Braßauiam, fortè & Vinniciam, ipse contentus possessionibus in Wisniowiec & Zbaraz, cum Kolodno & Snuliznice. Stric. 497. fol. Demetrius Maximus Reipublicæ tutor, & hostium illius perpetuus hostis, quo nomen æternum & gloriosam laudem sibi & suis comparauit. Verus profectò successor prædecessorum, & zelantissimus Senator. Nouerunt fortitudinem illius, Moschus, Scythæ, Valachus & Turcæ, ac rebelles Cosaci, quorum audaciam, fortitudinem, maximè represserat. Tandem fraude aliquorum detentus, Valachis missus, qui in Turciam delatus, ignominiosam à Tyranno mortem, lucenti fama & gloria illustrauit. Sed si vita hominis est:

Somnus, bulla, vitrum, glacies, flos, fabula, fœnum,

Vmbra, Cinis, punctum, vox, sonus, aura, nihil.

Gloriæ studendum, & famæ perenni magnorum parentum filio, ut docuit clarè Demetrius Wisniowiecki. De illo Stricouius in bello Tamerlani, fol. 509. Paproc. in Stemmat. fol. 649. Constantinus Wisniowiecki Corona militum, Parens & tutor. Ex Swierczowna, quæ secundo matrimonio Ostrogij Capit. Stężyceń. erat coniunx, reliquit prolem. Obijt 1574. Paproc. in utroque opere. Michael Wisniowiecki, tertius frater, Præfectus Circasiorum.

Alexan-

Alexander quartus frater, terror Scytharum, & Regni hostium strages. Paproc. in Stemmat. fol: 649. Hunc innata gloria quemuis perferre laborem suavit, & induxit noctes vigilare Serenas. Andreas quintus frater Palatinus Volchinæ, publici boni amator pientissimus. Quem Paprocus Herculem Volhinæ & Cocletem in Nido virtutum fol: 1148. appellauit. Optimè igitur Sarnicius in descriptione Pol. Lit. Russiæ de Wisniouiecjs. Quorum fama & decus bellicarum virtutum impleuit Europam ita ut ubiuis locorum cantilenis eos celebrent. Aduertendum venit, quod in gloriam perpetuam Koributhorum Stricou. fol. 510. refert. Anno 1399, in bello Vitoldi contra Tamerlanum. Obijt ibi Demetrius Koributh Visniouiecciorum & Zbarasciorum antecessor, & filij Demetrii Koributh, Iuanus, Scinderus & Andreas, Bielscius quoq; de Demetrio Principe Seueriæ & Starodubi fol: 272, 275. meminit. Lector si placet, videbit. Hæc adnotare volui donec ad Superstites & proximè demortuos descendero Visniouieccios, qui & Schysmata repudiarunt, & fidem Catholicam promouerunt, & Rempub. auxerunt. Quæ ipsis laus toto terrarum orbe laudum est maxima atq; clarissima. Michaël Wisniowiecki Castell. Chiouien. magnus ingenio & fortitudine, contra quemlibet hostem Reipub. & Regni Studiosissimus & promptissimus, uti qui parcere sumptibus & vitæ abhorruit. Georgius filius eius, qui ingenio & moribus expressit in se templum virtutis & honoris, prudens erat in consilio, magnus in Senatu, hinc frequentissimus in Comitibus, & Tribunalibus Regni Iudex & censor. Et quia rectum & salubre consuluit, Castellania Chiouien. decoratur. Fidem Catholicam Romanam, quæ est fulcrum & basis omnis probitatis & veræ vitæ, reiecto ritu Græco, erroribus hæreticorum in Russia ingrauato, amplexatus est. Fundauit Monasterium Buscense Ordini Predicatorum amplissimum. Ex Czaplitzowna suscepit filiam, quæ in annis aliquot vitæ inter Angelos à Salvatore collocata fuit. Sepultus in Zatosce cum tali Epitaphio.

Illustris. & Mag. Dominus Dux in Wisniowiec, Georgius Koributh. Castellanus Chiouien. id quod mortalitatis habuit, hîc deposuit. Viator Vale, & bene precare.

Adamus Wisniowiecki qui ex familia Chodkieuicia coniugem habuit bonorum & filiæ derelictæ, Georgij tutor. Ianusius Constantini Palatini Russiæ filius, Stabuli Regij præfectus, Capit. Cremenecen. &c. Optimus ciuis patriæ, tam in sago, quam in toga. Reliquit ex Tyskieuicowna filios & filias. Alij fratres Ianusij filij Palatini Russiæ sunt, Alexander magnus vir in bello, obiit in ipsa florenti ætate. Alter illius germanus, celebrauit connubia, cum filia Castellani Tarnau. Tarnawska, quem protegat, & conseruet Maiestas diuina. Ieremias Wisniowiecki corona familiæ Illustrissimæ Wisniouiecciorum, domitor rebellium

Kosacorum ad Starzec, in cuius pectore Mars cum Minerva domicilium fecerunt. Cum Griselda Magni Cancell. Regni Thomæ Zamojskij filia suscepit heredem procul dubio virtutum & actuum heroicorum amplectorem. Magnum iter ascende cum dat tibi gloria vires, Non iuuat ex facili lecta corona iugo.

LINEA ILLVSTRISSIMORVM DVCVM IN ZBARAZ
K O R I B V T H O R V M.

*Zbaraskij Principes à Zbaraz Arce munitissima in Volhinia, quam sibi ad nomen munitiois Zbaraz in Lituania erexerant, nuncupati sunt, sicut à Wiśniowiec Wiśniowieccij, iam in superiori linea declarauimus. Stephanus Zbaraski Palat. Troceni. Augusto Rege sceptrum Regni gubernante, contra Moschum ad Vitepscum fortissimus, prudentia, sumptu bellico præstantissimus. De hoc Stricou. lib. 14. Cap. 4. Progenitus ex Deme-
trio, ut Stricou. fol: 503. & Herburthi filia, ut Paproc: in Nido vir-
tutum. Coniunx prima illius, ex Iaunuto Principe Litu. Ioan. Monuid.
filia ditissima in possessionibus. Paproc. in Stemmatibus 657. Altera,
Firleij Castell. Lublinei. Præfetti Sandomir. filia. ut Paproc. in Stem-
matibus fol: 649. retulit. Vitepsensem arcem per Vitoldum disruptam
reparauit. Stricou. fol: 503. Nicolaus germanus frater, Capit.
Cremenecensis, qui pro amore Reipub. & religionis multarum expeditio-
nam, contra Paganos & varios patriæ hostes particeps illustris fuit.
Vladislaus Zbaraski. Maximus imitator antecessorum, tam in bello, quam
in pace, propriis expensis copias deducebat, nullamq; expeditionem negle-
xit. Reliquit liberos. Georgius non dissimilis successor, tam in bo-
nis quam in perpetua gloria. Reliquit posteros qui tuerentur nomen &
famam. Soror istorum, ex Herbuthi filia omnium horum progenito-
rum. ut Paproc. in Stemmatibus fol. 652. Barbara primum Bauorouij
postmodum Valentini Strzinski coniux fuit. Ianusius Zbarawski
filius Nicolai, Palatinus Braclau. Capit. Cremeneceni. Erat iste salus &
ornamentum familie Zbarasciorum. Ad Iuanum Vasilij filium Moscho-
rum ducem, legatus. Ad Velicolucum Præfetus exercituum, Stephano
Rege spectante solertissimus, victoriosissimus. Quid de bello ad Sokoliam,
quid de expeditione illius ad Toporciam referam? Fortia acta illius Histo-
riæ referant, dum signa bellica cum capitibus Serenissimo suo Regi addu-
xit, reddidit. Accepit à Serenissimo Rege tam salutare elogium. Re-
gio imperio dignus. Ioannes Bandorkouicz in Calend. Paprocus in
Stemmat. fol. 650. Stricou. lib. 25. Cap. 1. Bielsc. fol. 521. 622. Reli-
quit ex Ducissa Czetuertine. Georgium, Virum, armis, prudentia,
& consilio magnum, nam heroicarum virtutum domicilium factus, reli-
gionis & Reipub. amantissimus fuit. Hinc ad quamcunq; expeditionem,
numero*

numero & robore ingenti procedebat, & mori pro patria non dubitabat. Quapropter honoratus fuit à Regibus titulo Pocillatoris Regni, & Præfectura Pinsceñ. Sokalieñ. Deinde primus Senatorum, Castellanus Cracouiensis fuit. Multis dignus encomiis. Sed nulla potest virtus tam fausto tramite duci, quam nemo plane vellicet. Sepultus Cracouia in Capella propria apud Prædicatores. Christophorus germanus frater, post adolescentiam litteris & claris virtutibus ornatam, aula Regiæ Sigism. 3. Pol. & Sueciæ deditus fuit. Dum viri ætatem attigit, cum Sereniss. Rege ad Smolenscum, & in Rokoso, miles vitæ & sumptibus non parcens. Contra Osmanum copias ingentes suis expensis deduxerat. Legationem Turcicam post Osmani obitum ad Mustapham dignissimè obiit. Detentos ex clade Cecorensi proceres Regni ex captiuitate liberauit. Pacem Regno à Turca, confirmatis pactis, detulit. Pietate, eleemosyna, deuotione, conscientia, amore patriæ, præstantissimus & eximius. Obijt exemplo moriendi omnibus dato, piè, deuotè, lachrymabiliter. vt à R. Pr. Fab. Bir- cou. in Conc. funeb. Eius Epitaph. Cracou: apud Prædicat:

Hospes

Disce sortem tuam fato magnorum Virorum,
Christophorus Dux in Zbaraz Supremus Regni
Stabili Præfectus hic situs est.

Quem

Ad summas ciuiles ac bellicas virtutes natum vitæ
Ad fortunarum omnium pro salute Reipub. prodigum.

Frater natu maior

Heu infelix ordine inuerso Superstes vltimus familiæ suæ

Castell. Cracou. coactus ipse à Superis in mille ærumnas

Viueret tota lugente Reipub. quæ illius ope tum vel maxime indigebat.

Prior iuniorem mæstissimus tumulauit, Anno 1627. Ætat. 47.

Poryccij etiam Zbarascij sunt, sed ob diuisionem in bonis, aliud sortiti fuerunt cognomen. Papr. in Nido virtutis, fol. 1148. Alexander, qui li-

cet non Orator à natura vel fuerit, sed optimus ciuis patriæ & protector

illius strenuus ex familia. Ex Scythia ad Visogrodum Russiæ dignissimè

triumphauit. Reliquit ex Baworowska armorum Prus, prolem. Obijt

Poryccius Dux, dum proprio sumptu ad Supremum Ducem exercituum

Zotkieuium militem deducebat ad Castra in Orinino, oppressus multitu-

dine Tartarica cum Soltan Galga. Extant Poryccij Duces in Volhinia,

Regi & Patriæ fideles, quorum soror Koniecpolscio, Vexillifero Regni,

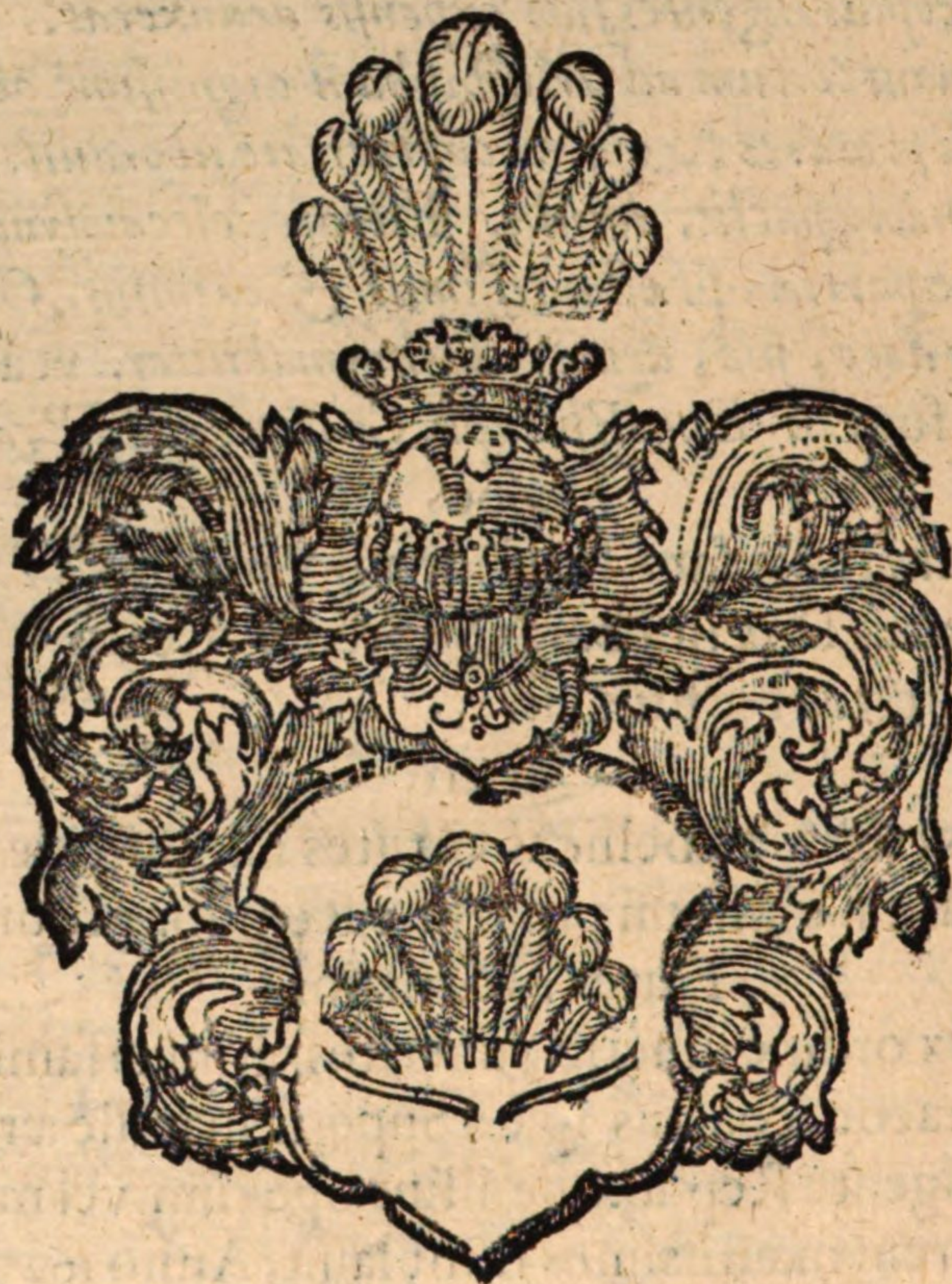
Capit. Striensi, in coniugem data est.

Woroneccij. Hi descendunt à linea Koributh, vt & Wisniowieccij, cum Zbarascijs, sicut Papr. in vtroque opere demonstrat. Andreas

Woronecki acutissimi ingenij & lepidi, Regibus & Senatui ex dictis suis

gratissimus. Prædicator iucundus, dum animam ad spiritualem vitam adiecerat. Iacobus Woroniecki, sed in eo capit deficere familia ob sterilitatem. Dicebat Cardanus: Eclipsis in florentem arborem si incidat, eius fructus eo anno affert penuriam.

KONCZYC, Aut Pennæ Camelostrutionis.

DELINEATIO.

DElineatio Armorum Konczyc diuersa est. Nam ante Carolum Magnum Imperatorem, vna penna Strutionis maiores tantorum gentilitiū insigniebantur. Regnante verò prædicto Imperatore, sex pennæ Strutionis fuerunt additæ, quomodo nunc Konczycij insi-
gniuntur. *Meminit Paproc. in Nido virtutum, fol. 1121.* armorum trium pennarum Strutionis, & antiqua in Regno asserit, sed sunt differentia ab istis, cū sint coloris albi, hæ verò nigri. Disponuntur in modum mediæ lunæ crescentis, sursum summatibus ad differentiam caudæ aquilinæ, qua Principes Capadociæ & Philistinæ utebantur, vt refert Berosus. Campus est sanguineus, supereminet verò corona aurea preciosis lapidibus adornata, ex qua prominent eadem pennæ nigræ Strutionis.

ORIGO.

O R I G O.

Pennæ aut plumæ maximæ fortitudinis indicia & signa fuerunt. Quapropter Alciatus Emb. 14 *Pegaseis vectus petis atera pennis.* Dantur huic Strutij pennæ, quia ita conficiebat hostem & prostrabat, vt strutio ferrum. Facta autem additio à Carolo Magno Imperatore Occid. cum Vandalinus Mnischeck Ducem exercitus ageret, & septem currentibus annis hostem victorioso repressisset. Addidit igitur sex pennas quibus septem anni victoriarum illius exprimerentur, super addidit & coronam auream, gemmis aut lapidibus preciosis distinctam, in honorem æuiternum. Insuper Comitem Imperij declarauit, in Konczyce & Ossownica. Quapropter arma hæc Konczyc, vocata fuerunt à magna Konczyce Comitatus sui, qui distat à Fristat sesquimiliari versus Pragam, habet munitissimam arcem. Nicolaus Mnischeck circa annum 1513. Ferdinandi Imper. offensam declinando in Regnum Pol. discedit, quem dum Sigismundus August. honorificè suscepit, constituit in animo Regni indigenatum, quo cognito Imperator, reuocare contendit, at ille cum retulisset gratias, & recusaret commendatum Serenissimo Regi, promouendi dedit non modicam occasionem. Eius merita & virtutes, in linea Konzyciorum videre licebit, sicut magnorum quoque prædecessorum illius.

7 penna stru-
itij unde po-
nuntur.

KONCZYCII IVSTITIÆ CVLTORES.

TAm excellentissimis Strutionum & numerosis pennis, excellentissimam virtutum annumerare condecet. Qualis est Iustitia. De hac namque ita Aristoteles. 1. Ethic. *Neq. Hesperus ita, neque Lucifer admirabilis, sicut iustitia, quæ præclarissima virtutum persæpe videtur.* Vnde & Menander de Iusto & Iustitia. *Si iustus fueris, mores habebis tanquam leges.* Nec modica ex ratione pennæ Strutionis iustitiam significant. Tum quod præter aliarum auium morem, æquales omnes pennæ inter se sunt, quo æqualitatem & iustitiam erga omnes significant, vt Homerus apud Ioan. Pier. lib. 25; Cap. 2. habet, tum quod in nummis vbi iustitiæ caput exaratum est, adduntur capiti pennæ æquales Strutionum cum subscriptione tali, I V S T I T I A. Cum igitur iustitia adornatur pennis Strutionum, & vbi pennæ exarantur similes, exaratur & iustitia: rectè iustitiæ cultores, pennis Strutionum adnotabantur. Iustitiæ illius, inquam, de qua Hesiodus dicebat:

*Iustitia Virgo est Ioue progenerata,
Casta & veneranda, diis caliculis
Et quando quispiam læserit, oblique iniuriam inferens,
Statim apud Iouem patrem Saturniam sedens,*

Iniustam.

*Iniustam narrat hominum mentem, donec luat
Populus peccata regum, qui male sentientes
Alio deflectunt iura, oblique interpretantes.*

Vobis, ô Illustrissimi Mnizkoui, hi ac tales conueniunt tituli, Cultores iustitiæ in regnis clarissimis Bohemiæ & Poloniæ semper fuistis. Et plus, hæc vnica virtus honoris & præmij, famæ vestræ incorruptæ intulit, quàm præterfluens gratia Principum & Regum, celsistis natiuo loco, celsistis hereditate, ne cederetis iustitiæ, vel vt planius dicam, ne iustitiæ cultum desereretis. Hinc Echo relictæ Patriæ ab Illustrissimo Nicolao, eo vsque insonuit. Dicebat namque suspirans illud Orphei ex hymnis de Iustitia:

*O Nemesi, aduoco te Dea, regina maxima
Cuncta videns, inspiciens vitam hominum, per varias gentes
Æterna veneranda, sola gaudens iustis:
Veni beata, sancta, semper opifera mistis,
Da verò mentem bonam vt habeant, extinguens odiosas
Cogitationes profanas, nimis superbas, ac scelestissimas.*

Et breui interuallo reddit Ferdinandus, cultori iusto Nicolao, religatas ab inquieto affectu, floridas palmas ac victrices pennas. Vestrum recentiori medio cultores vos ô Mnizkoui affirmabo, cum ab anno 1534. maximi Iudices, Senatores Regni, Capitanei altissimarum Vrbiû fieri incepistis, & quasi interuallo nunquam interrupto, ad annum præsentem 1638. eiusmodi titulis & honoribus, vt veri & legitimi iustitiæ cultores, Regum beneuolentia, ac vestris dignissimis meritis, permanetis. Quapropter illud tritum Emblema Nemesis seu Iustitiæ, quæ vna manu stateram, altera gladium tenebat, innuendo videlicet quod iustitiæ munia in duobus consistant, in tribuendo cuicunque quod suum est, ac in puniendis facinorosis: iam conuertere liceat, in vestras pennas Strutionis, atras delictis, lætas honoratis. Fuistis enim omnes quotquot adulti eratis, semper iudices, semper amplissimi Capitanei & Senatores. Pergite igitur, iustitiam animo complectentes, memores summi Iouis & inclytæ familiæ vestræ. Et vos Musæ Pierides audite me precantem: *Felicitatem à Diis immortalibus illis præbete, & ab hominibus optimam gloriam.*

HOSTIVM TERROR ET STRAGES.

Titulos superbos, & maximos victoriarum fastus, in Tamerlano, Baiazete, & Turcarum capite dum recolo: reiecta omni mora, terrorem omnium hostium, ipsam quoque stragem, ex illis contemplor. Quid enim est. Sum flagellum Dei, sum orbis Dominus & sol, sum terræ & maris alter Deus. Si tam superbis vocibus apposuerimus

*Scythæ &
Turce hostiū
terror.*

mus sacculos aurium Sarmaticarum, & modios annulorum Romano-
rum, de quibus Historici referunt, si non conformabuntur in toto res-
tantis vocibus, profecto obligabunt sibi titulos nostros, hos inquam.
Sunt hostium terror & strages. Sed cedant iam victores victis, Turcæ &
Scythæ Christianis. Iniquissimum enim videtur ait *Isocr: ad Nicoclem*,
bonos & improbos in eadem reputatione esse. Constituit nos Seruator
mundi sua opera & Euangelio, vti bonos, ita victores hostium & trium-
phatores, dicente Psal: 19. *Hi in curribus, & hi in equis, nos autem in nomi-
ne Domini Dei nostri inuocabimus. Ipsi ceciderunt, nos autem surreximus &
erecti sumus.* Quapropter si fidem Politicam Cato ita magnificiebat, vt
diceret: *Maximum maioribus nostris telum fides, ex qua plures pace susce-
pta, quam bello gentes fuerunt deuictæ.* Fidem Christianam multò altius
ponendam. Est namque & fuit summum Christianis telum. Sed iam ad
vos, ô Illustris Familia Mnizkonum rem deducere animus cupit. Pen-
nis vestris, & pennis Strutionum nigris, terror conuenit, & hostium stra-
ges alludit. Duobus namque hostes in terrorem, & stragem deducun-
tur. Si dux scilicet belli sciat inuadere, & euadere, Strutio vester, & nullus
illo aptior, & ad inuadendum, & ad euadendum. Deglutit ille ferrum,
deglutit vt Marc. Ant. Zimara in problem. refert, & aurum & vtrumque
digerit. Tantæ quoque pedum pernecitatis est, vt equites venantes desi-
stere & desperare faciat sicut Xenophon de Cyri militibus ad Euphra-
tem refert. Est & ipse terror Strutio camelus, nam sua magnitudine ses-
forem cum equo superat simul bos & auis est, crura namque & vngulas
habet bouillos, & plumas atque alas vt volucer. Vnde Strutio optimi
Ducis speculum est, qui & inuadere, ac deglutire hostem nouit, & eua-
dere hostium vires, & consulta didicit. Quomodo hostium terror &
strages, fieri incipit, sed licet ex vngue cognoscitur Leo, & ex pennis
Strutionum cognoscitur Strutio, ne tamen aliquis neget ascensum à
pennis ad Strutionem, ac dicere id de domo pennarum, quod in natu-
ra Strutionis contemplamur recuset, tunc ex ipsis pennis Strutionum
hostium terrorem & stragem venabor. Habent innatum pennæ Aquil-
larum, vt columbinis appositæ, eas conterent & deuorent illas, sed si
casu aquila, suam deglutiret pennam, penè & digereret. Verum Stru-
tionum pennæ, hoc habent singulare, vt licet Strutio digeret ferrum,
digerat & aurum, suam tamen pennam nunquam digerere potest. Vn-
de de pennis Strutionis Marc. Ant. Zimara in Problem. Nullum ani-
mal digerere plumas, quia indigestæ efficiuntur, & omnino siccæ sunt,
& ineptæ ad alimentum.

Sit igitur quicunque hostis patriæ, siue intus, siue extra, siue cre-
scat manu ex terra, siue ciuili, & rustica, pennarum filij, non digerentur.
Indigestibiles pennæ sunt, sed sit quicunque hostis, ab illis deglutietur,

Y y y

digeretur.

Christus bo-
nos & trium-
phatores nos
effecit.

Fides est ma-
ximum telum.

Terror in ho-
stes duobus fit.

Strutio deglu-
tit & digerit
ferrum & au-
rum.

Strutio bos
& volucer.

Strutionis per-
nitas, magni-
tudo.

Strutio specu-
lū optimi du-
cis belli.

digererur. Magni illius ac Illustrissimi Palatini Sendomiriens. Georgius Mniszek Capitan. Samborien. & Leopoliens. &c. rem afferre liceat, qui cum Demetrium Moschouiticum olim Ducem cui filiam in matrimonium concesserat in Moschouiam deduceret, tantus rebellibus ac Mæcenati suo renunciantibus Moschis horror stragesque remansit, ut totam ferre Moschouiam deglutiret, sedem Cæsaream, Boiarios, ac omnem nobilitatem digereret. Eius nomen & fama ut quondam Alexandri, dicente Q. Curtio lib. 5. omnes in fugam conuertebat, maximumque in bello & pace momentum fuit. Imo:

Adhuc Achilles viuit in pænas Moschi.

Contulerant ante se & sua cum Regno Vladislao Sigismundi III. Regis Poloniae filio, moderno Inuictissimo Regi nostro. Contulerunt nunc Ducatus Smolenscens, Nouogroden. Czerniechouien. sed necdum finis. Indigestibiles pennæ sunt Strutionis, Prælagunt ornatum patriæ, victricia signa & triumphos de Moschis. Viuunt in pænas Moschorum pennæ Strutionum.

Cinis ipse sepulti.

In genus hoc pugnat. Pugnabit donec fateantur quod Senec. 9.

Cont: 5.

Tumulo quoque sensimus hostem.

DECUS PATRIÆ ET REGNI.

*Felix Alexander. quomodo
Felixitas ci-
uis & Senato-
ris sit decor
Patriæ.*

*Augere bona
sua est decor
Patriæ.*

*Augere bona
ex magistratu
est perfidia &
iniustitia.*

Summam felicitatem Alexandri Magni Demost. Epist. 1. in hoc ponebat. Quod agendo & laborando & gaudendo, non desidendo, felix fortunatusque fuisset. Sit hæc felicitas in Rege Regumque votis, at in ciue optimo, in Senatore grauissimo summa felicitas erit, si decor patriæ extiterit. Quapropter ipse Demosten. in Orat. funeb. Non solum ad Patrem & maiores suos viritim genus, ortumque suum referre unicuique licet, sed ad totam communiter Patriam. Sed dicamabo. Quod centrum est decoris patriæ? An ex Reipub. gubernatione, suam rem augere? Ita quidem de Themistocle Critius affirmat qui antequam ad Rempub. accederet trium talentorum rem hæreditatis habuit, post centum talentorum facultas sua reperta fuit. Similiter Cleon, antequam Rempub. capesseret, non habuit libero homine substantiam, post vero Quingentorum Talentorum rem reliquit. Non est hoc decoris centrum, sed vel perfidiæ. Qui vero in patriam perfidi fuerint, nihil eis tuto credi potest, vel iniustitiæ. Nullus autem eorum qui beati sunt & felices, terminum aut finem habet cupiditatem habendi ait Demosth. Orat. con. Aristogil. Centrum decoris patriæ est, pro patria mori, ei se totum dare, & pro illa omnia sua ponere, & consecrare. Nobilissima hæc Arma pennarum, clarissima quoque & Illustrissima Mniszkonum qui eis v-
tuntur

tuntur familia & domus decor patriæ, & decor Regni fuit, est, & erit. *Pennæ strutionum ornant galeas.* Pennarum enim Strutionum usus, ipsos conos bellicos, & galeas adornandas, & apud veteres Samnites, & Romanorum Coruinos, & apud nostros fuit. Docent Gallia, Anglia, Dania. Dabantur quoque plures & variæ pennæ pro varijs & plurimis contra hostes virium audaciæ & sagacitatis demonstratis testificationibus. At vobis septem & coloris nigri, non nisi ob magnum decus per vos Patriæ & Regno oblatum, concessæ fuerunt. Non immodicum decus Bohemiæ Regno obtulistis, dum vos hæredes tantorum bonorum Reges illi effecerunt. Non immodicum decus & Regno Poloniæ obtulistis, quibuscumque viri Regni Palatini & Magni exercituum Duces, Cracoviæ & Russiæ &c. filias *Pennæ variæ & numerosæ unde veniunt. Domus Mniskorum decus Patriæ.* concesserunt & Reges in suos Senatores digne elegerunt. At superat hoc omne, quod vestris initijs ac fortitudine, Vladislaus quartus Rex Poloniæ, Electus Moschorum Dux magnus nominaretur. Decus hinc Patriæ, decus & regni extitistis, superabit verò in ævum, quod omnia mala Patriæ in se transferre, libera sit ut patria, prompti & alacres esse desideratis. Ex vobis igitur studeant quod virtute ornatus prius ipse debet esse, quicumque non sibi tantum, ac suis, sed patriæ & Regno decor esse voluerit. Cæterum erit cubile draconum & pascua Strutionum.

LINEA ARMORVM KONCZYC.

MNischeck, quos in Regno Poloniæ vocarunt euphoniæ gratia Mnisek. Familia per antiqua longè ante tempora Caroli Magni Imperatoris, in Imperio. Wandalinus, quem Carolus Magnus, pius & invictus Imperator, Ducem militum, consiliorum participem, periculorum socium, victoriarum adiutorem, elegerat: cuius merita dignis præmijs decoravit & auxit. Diximus in origine armorum. Walerianus Mnisek. In bello Ottonis III. Imperat. contra Crescentium Romanum Præfectus, ubi & occubuit. Illius coniunx cum ob internecionem mariti, tristitia consternata, & lugubriter vestita, cum filiis Casari obviam venisset, Caesar his verbis mærentem consolatus est. Ob mortem tam illustrem mariti tui, qui ad Imperatorem Summum fortis miles perrexit, ut diuina luce frueretur, indignum est talia vestimenta deferre: congratulari eius felicitati equius censeo. His dictis, preciosas vestes offerri iussit viduæ & filiis, quos tanquam suos fovit, Comitatum in Magna Konczyca & Ossounica confirmavit. Hæc ex antiquis autoribus Imperij & Regni Bohemiæ in Calendario Herbipoli typis mandato, Simon Wędzicki Doctor Philosophiæ, & Decanus Iaslensis. Nicolaus Mnisek, qui primus ex Imperio in Regnum Pol. descendit, Sigismundo I. Sceptra gubernante, Anno 1508. Qui tam genere nobili quam actibus strenuis & virtuosus ita Serenissimo Regi gratissimus fuit, ut Camerae suæ primum Officialem præficeret.

Promeruit florentissima ætas, & animi prudentia, ultiores honores: nam Dux militiæ Supremus & Palat. Podoliæ Nicolaus Kamieniecki, filiam in coniugem obtulit, & Serenissimus Rex altæ Præfecturas adscripsit. Hoc Cracouiæ in arce ex Epitaphio apparet.

Hic sepultus iacet strenuus ac Generosus Dñus Nicolaus Mnišek, de Magna Konczyce & Ossounica hæres, Serenissimi D. Sigismundi Augulti Regis Pol. Archicamerarius, Burgrab. Cracouiens. Lucouiens. Socaliensisque Capit. Obijt 1551. 22. Iunii, agens annum 69.

Ioannes filius primus Nicolai ex Barbara Kamieniecka. Non dissimilis parenti filius, at strenuus morum & virtutum cultor & imitator. Difficile enim est, ut animaduertebat Cicer. Mutare animum viro, & si quid est insitum, moribus id subito euellere. Quapropter Serenissimus Rex Sigismundus Augustus, Præfecturam Crasnostauicn. & Iastensem illi contulerat. Inijt matrimonium cum filia Palat. Cracouiens. Fierley Hedugi, ex qua suscepit Nicolaum, Capit. Crasnostau. & Hieronymum. Georgius alter filius Nicolai, hic post consecratam Palladi iuventutem, Marti adolescentiam, Ioui prouectiorem ætatem, Incisor Regni & Præfectus Sanocen. à Sereniss. Sigism. Aug. institutus, à Sereniss. Stephano Castell. Radomscen. intitulatus, à Sereniss. Rege Sigism. III. Palat. Sandomir. Capit. Generalis Leopold. Sambor. Sanocen. Socalien. Medinicen. Zupparius Terrarum Russiæ intitulatus fuit. Maximus erat in toga, sago, Vir & Senator. Qui dum Moschorum legitimo Imperatori Demetrio filiam Marinam in coniugem dederat, occasionem obtulit Moschouiam Regno Pol. adiungendam, nam post fata Demetrii Boiarij Moschorum iure iurando, VLADISLAV M Sigism. III. Regis Pol. filium, nunc nobis feliciter imperantem, in Cæsarem suum elegerant, susceperant. Confido quod fortuna adhuc Regno suppedabit talem effectum, quem hæ exprimunt voces:

Mox discet Moschus, quam non sibi Numen amicum

Spiret, & iratum senserit esse Polum:

Et fortes, tua quæis tumuerunt Sceptra, Polonis

(Experiere) Aquilis se dare Mosche volent.

Celebrauit matrimonium cum Hedugi Tarlo filia, ex qua suscepit Ioannem & Stanislaum filios, Capitaneos Sanocen. Secundo matrimonio cum Zophia Otowczynska, Ducissa ex M. D. Litu. filios & filias, Nicolaum. Sigismundum, magnæ spei ab Adolescentia virum. De cuius indole quondam Andr. Leachius Scotus in Anagram.

Impiger inceptæ calca virtutis arenam,

Sisque olim Laribus tu decus omne tuis.

Franci-

Franciscum, cuius miratus senium in puero Leachus ita de illo reliquit:
 Corpore penè puer plusquam grauitate senili
 Augurio haud impar Dotibus esto tuis.

Stanislaum Bonifacium Capit. Leopoliè, virtute, doctrina, & experientia militari clarissimum. Vrsulam filiam coniugem Ducis in

Wiśniowiec. Marinam coniugem Ducis Moschorum Demetrii.

Annam. Christinam. Euprosinam. Nicolaus Mniszek tertius frater, obseruantissimus ciuis patriæ & morum, Capitaneus Lukouieñ. ex Zophia Działyńska suscepit Georgium Capit. Lucouieñ. Paulum Capit. Lucouieñ. Michaellem. Christophorum. Andream, Capit. Ostrołęceñ. & filiam Helizabeth.

K I E Y S T V C Z.

DELINEATIO.

D Vcum Magni Ducatus Lituaniæ, vt ab origine Principibus, conueniunt insignia Kieystucijs Ducibus in Troki, Samogitia, Grodno, qui ex Monuid progeniem habet filius vltimus, *Stricou. fol. 463. De morte illius idem, fol. 467. reliquerat filios sex:*

Y y y 3

I. *Vitoudum*

1. *Witoudum*, cuius fama lippis & tonsoribus nota, quam nullus historicorum præterijt. Variam illius fortunam Stricouius fol. 468. descripsit. *Durum affectum in Narimundum*, idem fol. 488. declarauit. Reliquit duas filias, *Anastasia* Basilij Moschorum Ducis coniugem, de qua Stricou. in prodromo virtutum Anno 1406. *Racam alteram Kormult Dynastæ in Litu. coniugem*, à quo *Włodkiewiczij* originem deducunt. Paprocus in stemmatibus fol: 666.

2. *Patrikieium*, qui sine prole decessit. Paprocus in Nido virtutum fol: 1141.

3. *Sigisdum* siue *Sigismundum*, qui à Duce in *Czartoryisko* occisus fuit, eo quod militare virum penitus extirpare conatus esset, sicut Paproc. in Nido virtutum fol: 1141. & Stricou. in prodromo virtutum, ad Annum 1440. referunt.

4. *Tochtylum* siue *Totiuium*, qui oppugnando arcem *Vilnensem*, quam tunc *Nicolaus Moscorowski* Præfectus *Vilnæ*. defendebat, occubuit. Stricouius fol: 488.

5. *Wolzynum*.

6. *Woidatum*, vt Paprocus in Nido virtutum fol: 1141. Hic postmodum *Andreas* nominatus fuit cognominatus verò *gibbosus*, erat *Potocén. Dux*. Stricouius fol: 464.

DVCVM KORiat. LINEA.

Koriat *Gedimini Vitenesouicij filius minimus*, iuxta Stricouium, lib: II. cap: 8. Habuit enim *Gediminus* hos septem filios: *Montiuidum*, *Narimuntum*, *Olgierdum*, *Kieystutum*, *Lubartum*, *Iaunucium*, *Koriatum*. Hos dum *Gediminus* bonorum suorum hæredes instituebat, *Koriatum* hæredem & Principem *Nouogroden*. Ducatus in *Litu.* & *Dominum* in *Wolkowisko Mscibohou* constituit. Stricou. lib: II. cap: 8. Reliquit filios quatuor: *Alexandrum*, *Constantinum*, *Georgium*, & *Fedorium*, qui cum *Olgierdo* tres *Tartarorum* Principes, Anno Dni. 1331. cum toto exercitu fuderunt, occiderunt. Hos *Olgierdus* in *Podolia* à *Scythis* purgata præfecerat, Stricou. fol. 416. & seq. Quomodo *Podoliam* auxerint, munierint, ædificauerint, ibidem refert. Sed saniori iudicio committo, vt *Cromerus* lib: 15. lumen subministrat legenti. *Alexander* gubernator *Podoliæ*, *Volhiniæ*, *Pocutiae*, &c. à *Casimiro* Polon. Monarcha obtinuerat arcem *Olesko*, & *Volodimiriensis* oræ partem. *Cromer.* lib: 12. Stricou. fol. 418. *Constantinus*, qui à Patruo diuisa bona à *Scythis* acquisita cum *Alexandro* tenuit, dum à *Casimiro* Rege *Oloscum* &c. accepit, & totam *Podoliam* &c. gubernauit. Hunc *Casimirus* Rex, postquam *Gedimini* filiam *Annam* in coniugem accepit, & sterilem à filio vidit, *Candidatum* in Regem voto suo effecit; sed ritum proprium magis ille ample-

amplexatus fuit. Refert ex manuscriptis Ruthenorum Stric. fol. 427. Georgius tertius eorum Germanus ex Podolia, in Palatinum Moldaviae & Valachiae electus, Socaviae Coronatus fuit. Verum inconstantia Valachorum Socaviae veneno extinctus est. Sepultus in Vaslui ultra Berladum. Stricou. fol: 418. Cromer. lib: 15. Fedorius eorum frater, Hic post Parentis sui Koriati obitum, à nobilitate Nouogroden. ex Podolia vocatus, Olgerdi Patruì bono affectu, Nouogrodensem Principatum obtinuit. Stricou. fol: 418. Demum post obitum Constantini fratris sui, & Gubernatoris Vniuersalis Prouinciarum acquisitarum à Scythiis per Olgierdum Ducem Litu. consensu Patruì unus in gubernatione Podoliae &c. successor fuit. Verum potentia & ditione elatus, Olgierdo tributum recusauit, contra quem dum arma Olgierdus mouit, in Vngariam ad Carolum Regem, reductis secum preciosioribus, secessit: atque ibidem vitam finiuit. Stricou. fol: 428. Fedorius seu Theodorus filius unius horum, Dominus Podoliae, à quo Vitoldus tributum ex Podolia exigebat. Stricou. lib: 14. cap: 2. Constat namq; pulsum Fedorium ab Olgierdo ex Podolia in Vngariam, non fuisse istum, à quo Vitoldus tributum requirebat. De quo clare & Stricouius, dum Vitoldi oppugnationem in Fedorium Koriatum describit, refert fol: 499. Primus igitur Fedorius eiectus fuit ex Podolia ab Olgierdo Anno 1339. alter verò Fedorius eiectus ex Podolia, Anno 1395. vt addit Stricou. fol: 500. Et in his periodus familiae stetit.

Adnotauit Paproc. in utroq; suo opere, quod ex Koriato descendant Duces in Rozyno, sed ex Epitaphio illorum Chiouiae in Ecclesia Ordin. Prædic. constat, quod fuerint posteri Narimundi Gedimini filij. Constat hoc & ex diuisione bonorum inter Koriatum & Narimundum fratres. Nam Koriat Nouogrodi erat Princeps in Litu. Narimundus verò cum Pinscensi ora, tenuit quæ fuerant inter Pripec fluium & Dneprum, & quæcunq; Gediminus acquirerat bello à Wlodimirio Duce Wlodimiriensis. Ita Stricouius fol. 407. Quapropter sub Narimundo vel Rozynscio, loco scilicet proprio, arma gentilitia Rozynsciorum deducemus.

K O S E R.

LINEA DVCVM IN KOSER.

Ivbardus Gedimini filius, tres filios procreauerat: Michaelem, à quo sunt Duces in Czartorysko. Alexandrum, à quo sunt Duces Sangusciij. Iuonium, à quo sunt Duces in Koser. Paproc. in Nido virtutum 1143. In stemmat. 648.

KOSERSCH DVCES.

Andreas Sanguskowicz Dux de Koser, Ioan. Ianißowski, in Priuilegio, vbi districtus Bielsceñ. Iuri Polonico adscribitur, fol. 837. Sarnicius vero in suo Statuto Capitaneum Luceoriensem nominat, fol. 1036.

Sed hac familia Ducum, quia eadem est cum Sanguscijs, ibi clarius de illa dicemus, dum eorum familiam adnotabimus.

D. KORECCII ACHILLES REGNI
& REIPUBLICÆ POLONÆ.

Fortissimos præliatores atque solius Martis præcipuos bello filios *Achilles qui?*
 Achilles nominamus. Superant namque quosuis milites audacia, fortitudine, sapientia, ceu illi qui nedum tenere sed etiam regere campum cum exercitu ubique norunt. At inter Scutatos hastatos aliosque ex forti experientia præstantes honore milites equitibus Cataphractis, *Cataphractus miles.*
 qui nedum gladio & ferro sunt milites, sed ipso pectore animo & manu, Achillis nomen cum dignitate tribuendum. Erat namque & est Sacramentum militum Cataphractorum nunquam se terga daturus externo hosti, unde ab illis non in vno loco Britones profligati, Galli cæsi, pulsi deuietique Germani, Hispani fusi, Allobroges Anglique deleti. Hinc in Italia Sfortianus Bracianusque miles, hinc tot clarissimi Imperatores, & Duces, Franciscus Sfortia, Nicolaus Picininus, Federicus Urbinas Dux, Robertus Santoseuerinas, & innumeralij floruerunt. *Testantur hoc Egnatius lib. 2. Cap. 2. Platina in Bonifacio IX. Fulgos. lib. 2. Cap. 2. Iouius in vita Magni Sfortie.*

Z z z

Cæterum

Cæterum quia omne honoratum augetur contemptum autem immi-
nuitur; equitum Cataphractorum honos & in hoc auctus fuerat, vt equi-
tes Cataphracti, Regnorum & Reipub. sint præsides, tutores, parietes.
Cuius rei gratia, Narimundus M. D. Lit: Princeps, dimissis antiquis gen-
tiliciis, Magni Ducatus Litu: Centauro, Cataphractum militem super
velociter calcaria mouentem equum cum gladio districto assumpsit. In-
sinuabat spectatoribus non aliud, quàm quod virum omnis Respub.
requireret, qui nedum fortiter tueretur & dilataret, commissum re-
gnum, sed etiam promoueret subditos ad diuersa studia, conuenientem
singulis dignitatem tribueret, & ciuitatem optimis virtutibus impleret.
Igitur iure meritò equites Cataphractus Achilles Regnorum vocabi-
mus. D. Koreccii à Magno Olgerdo, Achille Litu: gentis descenden-
tibus, hic titulus conuenit. Erant enim & erunt Domino cælorum fa-
uente, Achilles Regni & Reipubl. Polonæ. Considera Demetrium Bu-
rthauum, specularé Iuanum, vide Fedorium, mirare Bochusium, & quod
Achilles fuerint Regni & Reipub. Regibus fideles & dilecti, vero verius
affirmabis.

Annumerabo nostris temporibus, virum Koreccium ex Ioachimo
Samuelem, qui se totum Marti & Reipub. Polonæ consecrarat, neque
pro patria mori formidabat. Ille dum nullam expeditionem recusauit,
contra quemlibet hostem patriæ processit, proprio sumptu contra Mo-
schum, Scythas, Valachos, Turcas, Cosacos pugnauit, meritò & ille A-
chilles fuit. Quocirca tale Epitaphium in Ecclesia S. Francisci in Ko-
rec, illi appensum fuerat.

D. O. M.

*Clara ducum soboles Olgerdi sanguine cretus,
Princeps militia & dum vixit gloria gentis,
Lechiacæ, Moschi terror terrorq; fugacis
Tartariæ, æquales tantum virtute feroci
Exuperans, quantum te Cynthia vincit Apollo
Lumine, vel quantum magno concessit Achilli,
Hector Dardanius, vel quis de gente Pelasga.
Præsidium patriæ magnum, magnum & incrementum
Victor Moldauæ Tomssæ Busiridis atri
Korecki Samuel, quem Turcis iussu Tyranni
Sanguine conspersum inde heu funere mersit acerbo.
Germani Caroli cura ast auctus ab oris
Turci, hac exiguâ exuias heu ponit in urna.*

TRIVMPHATORES PERPETVI.

*Hyenæ pellis
intrepidum*

G Ræci vt Hieroglyphicæ triumphatores perpetuos significarent,
chyænâ ponebant. Vnde Orus Apollo Niliacus, vt interpre-
tatur

tatur Bernardinus Trebatius Vincentius lib: 2. Hierogl. C. 545. Si quis hye-^{inter hostes}
 na pelle succinctus medios feratur in hostes, à nullo læditur & intrepide ^{ponit.}
 præterit. Oculis tamen ad veritatem directis, nullo magis triumphato-
 res perpetui significatur, quam equite Cataphracto pernici equo cum gla-
 dio extento assidenti. In hoc namq; & fortitudo conspicitur, & mors ho- ^{Cathapra-}
 nestæ speratur, quæ fortibus, *ut Isocrates ad Dæmonicum notauit*, tantum- ^{et us eques.}
 modo propriè à natura tributa est. Tales erant Duces Koreccij, quibus
 ceu triumphatoribus, magnificas laudes & præmia, Serenissimi Reges,
 Sigismundus primus, Sigism: August: Steph: Sigism: Tertius refere-
 bant. Vixissent Fedorius, Bohusius, Samuel, ut Leonem Alexandrum
 Basilium taceam, quibus Serenissimi Reges, & laureas triumphales, &
 victoricia omnia scribebāt precabanturq;. Sint indè ut exopto triumphato-
 res perpetui Korecci, sed aliud quoq; ad tantum honorem & titulum
 calcar mihi addidit. Triumpharunt D. Koreccij, nedum de hostibus
 corporis, sed etiam animæ: Cum enim graui Schysmate detinerentur,
 & in captiuitatem hostibus obuenirent, fidem Catholicam Romanam
 votis conceperunt, & liberati fuerunt. Samuel Korecki in captiuita-
 tem Turcicam deductus, agnouit Constantinopoli veram fidem, & Or-
 dini S. Francisci ubi liberatus extiterit, erigendam & fundandam Eccle-
 siam in Korec vouit, & breui temporis spatio eliberatus fuit. Quidam
 iterum ex Cecora Constantinopolim reducitur, multis persuasionibus &
 donis ut à fide recederet, & Turcarum Dynastæ supremi militarem ex-
 hiberet, impetitus magis mori quàm fidem abijcere elegit. Carolus
 Korecki, dum in Holandiam bellici exercitij gratia, per mare iter diri-
 git, à Sudermanorum Duce ac Tyrano Suetiæ quinquennio detentus,
 dum hæreticorum dogmata repudiasset, Schysma Russorum abiecit, ac
 veram & sanctam Catholicam fidem amplexatus fuit, atq; ubi in patriam
 redijt primus Ecclesiam in Korec ut vouit erexit. Hinc tale Epitaphium
 in Korec legimus.

D.

O.

M.

Atavis editus Regibus,

Clarum Olgerdi à stipite genus.

Clarus Dux in Korec,

Maior suis maioribus

Primum ob susceptam à se Orthodoxam Religionem

Cuius ubiq; acerrimus propugnator Vindex & Parens,

Metropoli in suo Ducatu Catholici templi fundator.

Cuius inuictissimum herois animum,

Non carcer quinquennalis Suecorum immanium infregit,

Non illecebræ exterarum nationum abduxerunt.

Non charissima Patria, ciuem mortuum expectauit.

Zzz 2

Profuit

Profuit egenti sago & toga.

Volhynia maturo consilio prudentissimus Castellanus.

Contra Osmanum tetra minitantem.

Aluit plurima centena veteranorum militum.

H V I V S,

Illustrissima prosapia Samuel & Eufrosina

V T

Mortalibus immortalibusq; sidus Coreccianum luceret,

Hoc trophaum virtuti & gloria defixerunt:

LINEA ILLUSTRISSIMORVM OLGERDO-
VICIORVM DVCVM IN KOREC.

D. Koreccij, originem lineæ natalis à Magnis Duc: Litu: Olgerdo parente, Gedimino Auo, Vithene Proauo retinent. Commonstrant hoc Priuilegia in Archiuo Ducum in Korec consignata, quibus cum filiis Olgerdi D. in Korec, ex Demetrio Buthauo defluentes bona, tam in M. D. L. quam in Volhynia in hæreditatem diuisione receperunt, possederunt. Commonstrant & literæ Vitoldi sui Suidrigelonis, & Casimiri Ducum M. L. Ducibus in Korec & hæredibus consignatæ. Insuper Serenissimorum Regum Ducibus in Korec, priuilegia & literæ conscriptæ, Casimiri Magni Sigism: Primi, Sigism: Augusti & Alexandri. Demum, ubi Regum Cancellariæ charactere latino litteras mittebant, illos Duces Coreccios nominabant. Ita Henricus Rex, Stephanus Rex, Sigismundus III. Rex & Vladislaus IV. Rex, quem nobis diuina maiestas diu incolumem conseruet, Quapropter insignis gentiliciis ab antiquo M. D. Litu: conuenientibus, equite scilicet cataphracto vtuntur, prout clarissimè demonstrant antiquæ literæ, dispositiones, contractus.

Demetrius Olgerdowicz quintus filius Olgerdi, ex Maria Ducissa Treueren. à quo bellicosissimi Duces in Korec descendunt. Hæc ad verbum Stricou: lib. 12. Cap. 13. folio 461. At hæc omnia ex Priuilegiis patent. Cromerus dum prisca solum nomina gentis Lituanæ lib: 14. filiorum ex Olgerdo memorat aperte à quo descendant, non expressit, sicut nec aliorum; sed non difficile est intentum (dum Buthauum ultimo loco posuerit, ac per hoc iuniorem inter fratres fuisse assignauerit) colligere. Computemus velim filios Olgerdi ex Maria Ducissa Treueren. iuxta computum Stricouij, & luce clarius Buthauum quem ultimo loco Cromerus posuit, quemq; penultimum Stricouius inter filios Olgerdi nominauit, verè Demetrium fuisse conspiciemus. Filij inquit ex Maria fuerunt Iagello, qui nominatus in baptismo Vladislaus, Skirgello qui nominatus Casimirus, Suidrigelus nominatus Boleslaus, & Leo, vt in Constitutione Lubline. dicitur. Korybuth nominatus Demetrius, Vigundus nominatus in ritu Græco Vasilus.

Vasilius, in Romano Alexander. Restat igitur quod penultimus Olgerdi filius, quem Cromerus ultimum posuit & Buthaum nominavit, post susceptum Baptisma Demetrius nominatus fuerit. Neq̃ mirandum quod duo germani fratres idem nomen assumpserint, nam & fratres qui cum Iagellone ad sacrum baptisma Skirgello & Korigello accesserunt, unico quoq̃ nomine Casimiri insigniti fuerunt. Suscepit autem Buthaus sacri fontis gratiam in Prussia, in terra Sambien. in celeberrimo Promontorio Regiomonti, sicut Miechouius lib: 4. Cap. 28. fol: 246. adnotavit.

Demetrius Buthauus Olgerdowicz, hic præter bona in M. D. Lit: dum in Volhinia accepit diuisione oram ad fluuium Korec, ubi in fluuium Slucz illabatur, conspecto ibidem loco eminenti, petra & præterfluenti à natura munito arcem erexit, & à fluuiio Korec, itidem nominavit. Obijt Demetrius Olgerdowicz in bello Scythico, dum Ediga Dux Tamerlani cum Vitoldo, Anno 1399. arma conseruit. Plurimi namq̃ Olgerdouicij in hoc bello præcipue Demetrii, cum aliis Ducibus ab Historicis nominatis & innominatis occubuerunt. Vbi & Demetrius Buthauus cum filio occubuit, unde Stricouius dum folio 509. dixisset Demetrii obierunt cum filiis suis, dedit intelligere sensum folio 499. Obijt Demetrius Korybut cum duobus filiis, ubi dum hic duos nominat & ibi tres filios, constare docuit alium quoq̃ Demetrium ibidem obiisse cum filio suo, quem non iam alium intelligere licebit, quam Demetrium Buthaum Olgerdouicium.

Alexander Dimitrowicz Olgerdowicz. Hunc expresse Priuilegium Suidrigelonis datum Basilio seu Vasilio Alexandri filio in Boiaros & Curie seruos circa Korec statua tenentes, meminit. Inquit enim, Vasilio Duci omnem exhibete obedientiam prout parenti ipsius Alexandro exhibuistis. Datum Luceoria 9. Nouemb: Indictione 7.

Vasilius Alexandrowicz Olgerdowicz. Hic à Casimiro Rege confirmationem Priuilegiorum, tam à Vitoldo & Suidrigailo, quam ab ipsomet Casimiro, dum M. D. Lit: fuisset datorum, accepit. In quo quidem priuilegio primus Coreccium à Korec nominavit. Hinc Vasilius Alexandrowicz Olgerdowicz Korecki, ad maiorem differentiam ab aliis filiis Olgerdi & successoribus nominari cepit.

Iuanus Wasilewicz Olgerdowicz Korecki, constat filium fuisse Vasilij ex quibusdam litteris contractus cum Bochdano Sienkiewicz Hoiski, datis in Woisiepsze, 20. Iulij, Indict: 5. Qui post exercitia bellica vinculi matrimonium cum Vasilissa Kniazij Chleb Lizinosowicz celebrauit, & cum posteritas alia non superesse litteris Alexandri Regis Vilna 18. Febr. Ind. II. datis, omnia bona demortui Lizinosouicij possedit & obtinuit. Suscepit ex illa filios quinque viros fama & bello conspicuos, Fedorium, Iuanum, Vasilium, Leonem, & Alexandrum. Declarat progeniem diuisio bonorum, nam amicabili compositione, M. D. Iuanus Puciatycz Czetwertinscij,

Et Czaplicz bona Iuani Wasilewicz, his quinque filiis diuiserunt. Quarum diuisionum litteras Et parens eorum Vasilea proprio sigillo communuit.

Fedorius Iwanowicz Korecki. Hic toto ferme tempore uitae semper in castris pro Rege Et lege, ut ex multis litteris ad eum per Serenissimos Reges, Sigis: I. Sigism: August. hostilis impetus Et incursionum in negotio datis, latissime apparet. Accepit pro bene meritis 21. Iulij, 1520. ad Luceorium Targouiciam arcem cum villis plurimis in perpetuam hereditatem. In quorum priuilegio ita Serenis: Rex ad eum Et illius germanum. Quoniam quotidiana experientia certificati sumus, nullum Reipub. negotium vos intermisisse, sed contra quemuis hostem uere, sincere, Et alacriter processisse, ut aptiores Et promptiores vos redderemus, arcem nostram Targouiciam, cum villis Lichacowka, Woynica, Rudlow, Bialoboki, Bialybrzeg, Rudlowiec, uobis euiterna damus, Et c. Habuit in coniugem Annam Kniazij Zyzemscij filiam, quae erat consanguinea Bogdani Kniazij Putywlcen. ut ex testamento Bohusij Korecki filij eius apparet.

Iuanus Iuanouicius Korecki alter filius Vasilij, strenuus Et perpetuus patriae defensor, Et Maiestatis Regiae obseruantissimus. Quapropter ita ad eum Sigis: I. Sicut in omni occasione erga nos Regem, Et Rempub. nostram planum affectum sincere Et prompte offertis, ita nunc in hostem ingruentem excurrite, profligate. Gratia nostra regia praemiaturi, Dat. Cracou: 7. Martij 1539. Habuit unicam filiam Annam Iuani Wasilewicz, Masalski coniugem.

Vasilius Leo Et Alexander fratres horum Et filij Iuani Wasilewicz, post spectatam in castris uirtutem Et turmarum hostilium stragem, conubia celebrarunt. Sed quia steriles in alteram uitam transierunt, bona illorum ad Fedorium Et Iuanum fratres redierunt. Fertur quod ad Socalum cum Constantino Duce in Ostrog pugnando cum Tartaris gloriosum finem oppetierint. Extant illorum memoriae Chijouiae in Piecarensi Russorum Oratorio. Horum soror unica erat Anna, coniunx Michnae Zbrochowicz Hulewicz, ut dos illius Et reformatio edocent.

Bochusius Fedorowicz Korecki, Palatinus Volhyniae, Luceoria Vinnicia, Brastauiae, Zytomiriae Praefectus. Quantus hic in bello uictoriis Et trophaeis fuerit, confinia Regni Et Palatinatus Volhyniae usque modo testantur. Ipse Sigis: August. summas illi retulit gratias, quod Scythicam manum e finibus Regni propulsauerit, atque plurimos neci Et captiuitati commiserit, Anno 1549. atque iterum, Anno 1550. Illius fortitudinem in bello ad Vle, Stricou: lib. 25. Cap. 2. retulit. Magnus erat uir in Marte Et toga, maximus in Volhynia, Et in confinibus Regni, unde Sigism: August. ita in litteris suis: Generose, fidelis nobis dilecte Dux. Erexit ex commissione Regia arcem Vinnicen. Anno 1571. Et Bractauienen. Anno 1550. Habuit in matrimonium Andreae Ducis in Kosyr filiam, prout Sigism: primi

primi litteræ 1541. Vilnæ datæ testantur. Qua steriliter fati sublata, accepit in coniugem Mariam Vasili Szpanowski Czaplicz filiam, ex qua suscepit Georgium, qui ante virilem ætatem obiit, & Ioachimum filios. Proximus verò morti, equum bello generosum Serenissimo Regi legauit. Filium verò Ioanni Chodkiewicz Hieronymi filio, Castel: Vilneñ. Capit. Samog. & Kaunen. Marschalco M. D. Litu. Administratori & Duci exercituum Liuania, atq; Michaeli Alexandrowicz, Duci in Czartorysko & Hoiscio, cum Mylski tutoribus assignatis, reddidit. Mortuus Luceoria, præ concepta vniione iuxta adhortatorias Regias, quapropter in testamento confitetur. Credo Sanctam Ecclesiam, & in ea morior, quam quatuor Patriarchæ gubernant & administrant, sepultus Chijouia in æde B. V. M. Piecareñ.

Ioachimus Bobusowicz Korecki Palatinides Volhinia. Qui à tutoribus præcipue verò ab Ioanne Chodkiewicz post litterarum studia in militari dignitate instructus, in Moschouiam & contra Scythicas incursiones manum non modicam proprio sumptu deducebat, & pro Maestate Regia contra Rokosanos numerosum militem cum vita profudebat. Declarant hoc litteræ Regum, & Registorum numeri. Demum ubi connubia cum Anna filia Ioannis Chodkiewicz sui tutoris celebrauit, iura diuersa compe-scuit & finiuit, posterisque suis bona acquisiuit & auxit, reliquit filios & filias. Samuelem & Carolum, quibus ubi virtutis tyrocinia cum litteris commonstrauit, ob honorem magnificæ familiæ & Reipub. maius emolumentum, illos ad exteras nationes linguarum exoticarum, & maioris experientiæ in litteris & armis gratia transmisit. Filia illius erant Leuinia Adalberti Radziuilij Domini in Klecko & Grodek Sacramento matrimonij coniunx. Marciabella Ioannis Chlebouicij Castel. Vilneñ. consors, Isabella Nicolai Czartoryski Ducis in Kleuan. Castel. Volhynia coniunx. Helena Martini Kalinowski Palat: Czerniechow. Bractaw, Litineñ, Lubecceñ. Loiou. Præfecti consors. Zophia Seraphina monialis ritus Græci in Korec, sepultus est Ioachimus more Russorum in Oratorio in arce Coreceñ.

Samuel Olgerdowicz Korecki, hic primam ætatem ad martem & virtutem à natura dispositam, dum in exteris nationibus excellenti studio morum & armorum excollisset, maximam spem ipso in egressu suæ patriæ de semetipso declarauit. Subito enim maturam iuuentutem ad martem contulit & ita consecrauit, ut Achilles quidam & prædecessorum imago viua extiterit. Cognouerunt virtutem illius phalanges Scythica, Moschouitica, Turcarum, Valachorum, Cosacorum. Quapropter Sigis. III. dum animi fortitudinem & familiæ Corecciorum decus Samuelem animaduertisset hanc sibi epistolam miserat. Instat bellum Turcicum, dum & Otuinuius legatus noster Constantinopoli spernitur, litteræ nostræ contempnuntur, pacta fraude celantur. Et quoniam magnificentia tuæ virtus
& forti-

Et fortitudo, quàm toto pectore Et prompto nobis Et Reipub. multoties obtulit, maxime nota est, paratam esse ad bellum volumus Et presentibus inuitamus. Quapropter ab omnibus impedimentis iurium eximimus, quandoquidem cohortes nostra voluntate Et consensu ad tuendos Regni Et Reipub. fines deducis, Dat: 1619. Adferam Et Illustris. Stan Zolkiewski. Magni exercituum Praefecti litteras, quibus compellit orando contra rebelles Cosacos ad Rastewiciam procedere. Illustris Et Magn. Dux in Korec, ceu nobilem patriæ ciuem, Et cupidum immortalis famæ Et laudis, inuito Et expecto. Erat igitur Koreccius Samuel, vir martis Et vir Catholicus. Reddidit ille patriæ Et Regi quod optimo Duci competebat, fecit ille quod Olgerdouicium spectabat, obseruabat ille quod verum patriæ ciuem Et obsequentem S. R. M. conueniebat. Habuit in coniugem Catharinam Ieremiæ Mohylá, Palat: Moldauiae filiam, quam optimus maritus Et à Schysmate retraxit, Et unitam fidei Rom: Orthodoxæ reddidit, sicut declarant hoc litteræ Et gratiæ Pauli V. Pont. Max. Suscepit filiam Annam Andreae Leszczynski Comitis in Lesno coniugem, cui ad prolem mortuæ licet alienus à fide Catholica Rom: erexit Ecclesiam in Czar-torysko Et decem millibus fundauit. Obijt in captiuitate Tureica occisus, dum iterata vice contra Skinderbasam Et Tartarorum Dynastas, cum Zolkiewski Supremo Duce exercituum in Moldauiam procesisset, Exuuiæ illius Coreciam deportare fuerant. Rectè ad sepulchra vestra exaratum manet. Et venient tandem sub mea sceptrâ Duces.

CAROLVS OLGERDOWICZ KORECKI
CASTELLANVS VOLHINIÆ.

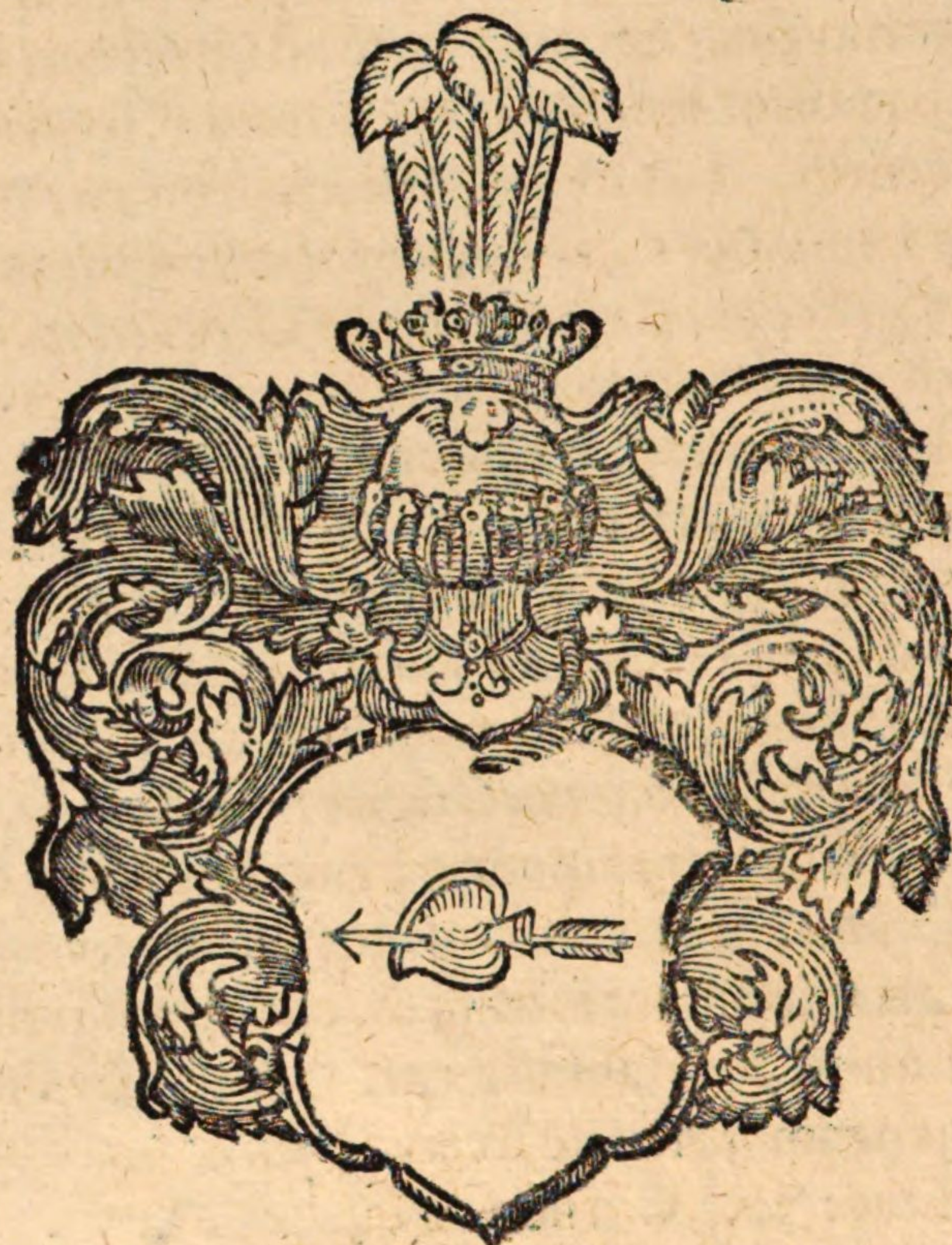
Qui dum litterarum summa exercitia domi Et in exteris nationibus ferè cōpleuit, animum ad militarem quæ cuiuslibet Reip. ornamentum Et praesidium est, adiecit. Quod ut perfectius nedum tanquam miles, sed Dux quoque perficere posset, in Holandiam ubi belli iura cum præceptis tunc florebant iter accepit, sed inuida Marti fortuna illius interrupit intentum. Carolus Sudermanorum Princeps, qui tunc Neptuno rates concredidcrat, vellis remigantem versus Amsterodamum, quia Caroli Chodkiewicz triumphatoris ex milite Suetico nepotem fuisse accepit, Socolmum detinendum remisit. Quinque annis innocens, ætate Et moribus Dux carcerem perpessus, hoc medio libertate donatur. Fecit votum Domino, quod si me ab hoc carcere gratia Dei liberauerit, uti inter medios hæreticos Et in carcere repudio hæresim, ita abnegabo Schysma Græcorum Et fidem Catholicam Romanam toto pectore amplectar Et totis viribus promouebo. Fecit tale votum, Et diues in misericordia Dominus suscepit innocentis ac veridici mentem, Et mox inter Principes ordinauit, ut Ponthus Caroli Sudermanorum nothus pro Coreccio liberationis gratia concedatur. Redijt in patriam,

triam, & primus inter Duces Coreccios Catholicus factus, Ecclesiam illico in Korec erexit, fundauit. Martia tamen facta ut in effectum deducta promoueret, nulla intermisit castra nec hostiles repellendi incursus. Ille confederatos in Rempub. & in Comitibus Regni honore militari degradatos Lisowscios, forti dextera cum Duce illorum Wierzbowsco ad Tuczy-num oppressit, debellauit. Et dum alternis vicibus Vsciam inuaderent, vires eorum discerpserit & fregit. Ille contra Osmanum numerosum militem pro Rege & Patria deducebat, sed porrectis & firmatis pactis cum Tyranno & Turca regredi coactus fuit. Matrimonij Sacramentum cum Anna Potocka Andr. Castel: Camenecen. filia, iam ex Stanislao Golski Palatina Russiæ & vidua, obseruauit & coluit. Erat hæc matrona pia & religiosa, quæ inter hæreticos patre & nouerca educata, dum virago graui infirmitate oppressa fuisset, fidei sacre Catholice Romanæ protestationem publice, arguendo imperterritè hæresim pronunciauit, & duos fratres germanos Georgium & Iacobum ad gremium Ecclesiæ reduxit. Quæ ut aliis proficue & sibi salutariter superuixit; ita etiam cum optima spe salutis vitam cum morte commutauit. Huic Epitaphium in Korec mæstus & derelictus Dux & maritus in argentea lamina litteris aureis inscripsit:

Deposuit hic quod mortalitatis erat, Anna de Potok Potocka, perpetuum monumentum sibi & posteris. Dux & maritus reliquit & esse voluit. Obijt Ætat: 30. Christi 1623. 4. Martij. Requiescat in sancta pace.

Suscepit ex illa præter demortuum Alexandrum, Samuelem Carolum, cui in exteris nationibus Dux & Parens, dum præbuit occasionem litterarum & virtutum, maximam spem Reipub. domui Coreccianæ non immodicum decus, Ecclesiæ verò ornamentum eximium reliquit. Quem sicut in Tribunalicijs Regni iam Iudicem causarum & Tribunalitiorum legum conspicimus, ita inter grauitatem Senatus utinam admiremur. Det tibi Regum altissimus, una cum lectissima sorore & Ducissa Euphrosina fontem benedictionis & gratiam. Sic enim benedicatur homo, qui timet Dominum.

K A R A alias Obroná.

D E L I N E A T I O.

EST Cor hominis per medium sagitta antiqua scissum, ita quod vix partes cordis sibi adhæreant, ponitur in scuto, Pennæ tres Strutij decorant galeam cum corona. Campus erit sanguineus seu Martialis.

O R I G O.

IN bello pro Magno Ducatu Lituaniæ contra Moschum pugnando acquisita fuerunt, vel ut alij ex Moschouia originem deducunt, in bello pro Moschis contra Scythas & Tartaros Kazaneñ. pro libertate pugnando collata fuere. Vbi enim in congressu belli primus insigniorum parens ducem cum valida hostium manu ingruentem interemit, strages hostium, & magnus liberator suorum nuncupatus fuit. *Hinc Stricouius in idiomate Lituanico exposuit: Akfak Obrona, hoc est liberatio & defensio.*

N O N C V N C T A N D V M.

Alexander Magnus à quodam Regum interrogatus, quomodo tam breui tēpore totius orbis imperium obtinuisset, respondit: Nihil cunctando, id est celeritate Optima grauitas belli. Nam licet ma-
ximæ

mæ prudentiæ & obseruationis sint istæ doctrinæ: *Nil temerè, Festina lente. Sat cito si sat benè* &c. In congressu tamen belli, iam cunctatio generabit cladem, celeritas verò victoriam. Tum quia tempus consilij & resolutionis disrumpitur, tum quia fortitudo hostium annihilatur. Hostes autem hoc pacto vehementissimè læduntur, si quæ maximè illis terribilia sunt exercentur. Hinc Demosthenes contra Philip. *Turpe est se ipsos decipere, ac omnia quæ difficilia fuerint differendo in rebus omnibus nimis esse tardos: & ne hoc quidem intelligere posse, quod oporteat illos qui rectè bellum gessuri sint, non sequi res & occasiones à tergo, sed ipsas antecedere.* Stob: serm. 54. Hinc & Ferd. I. assumpsit pro Symb. *Accidit in puncto, quod non speratur in anno.* Ita planè parens armorum & liberator suorum processit, non militem sed ducem; non multitudinem, sed singularitatem speculando, ipsi exercituum ductori in summa vitæ lethalem infixit sagittam, quapropter Akfak hoc est liberator nominatus fuerat. Dicebat aliquando Thucydides lib. 4. in Concio: *Hermocratis, solet humanum genus perpetuò cedentibus imperare, cauere autem à resistantibus & præstantioribus.* Sed vobis iam contrarium euenit, imò proprium & singulare fuit resistere præstantioribus in bello illosq; debellare. Vnde si relucet exemplum, posteritas imitetur. Nam & Sophocles dixit.

*Virorum fortium pectus non languescit
Quisquis audacter periculum adit.*

LINEA FAMILIÆ KARA.

AKfak qui primus tale cognomen accepit in Magno Ducatu Lituaniæ, pro rebus strenuè gestis in bello, cum Moschis, dum & hostem profligauit, & suos ab ingenti clade Deo auxiliante liberum reddidit. Quapropter Stricouius fol: 511. cognomen Akßak eliberatorem & eliberationem exposuit. Horum aliqui in Polesiam deueniunt, multisq; annis tenutarij Norynschij fuérunt, posteritas illorum usq; in præsens benedicetur à Dño.

Ioannes litteris & iuri cum iuuentutem apprime adornaret, ex milite idoneo in Moschouia & Liuania compatriota Palatinatus Chiouien. factus, Vicepalatinatus officium assumpsit, quod quidem officium in M. D. Litu: & ubi iura Lituaniæ Ducatus recensentur non modicè authoritatis est. Dexteritas sua effecit, quod grauis iudex causarum terrestrium constitutus, nullius sententiæ suæ ex appellatione, à Tribunali & Regio iudicio, repulsam passus fuerit.

Michael germanus Ioannis, dum defendit fortiter natiua patrimonia ad Vlanniki à Tartaris occisus, ibidemq; in loco prælij sepultus quiescit.

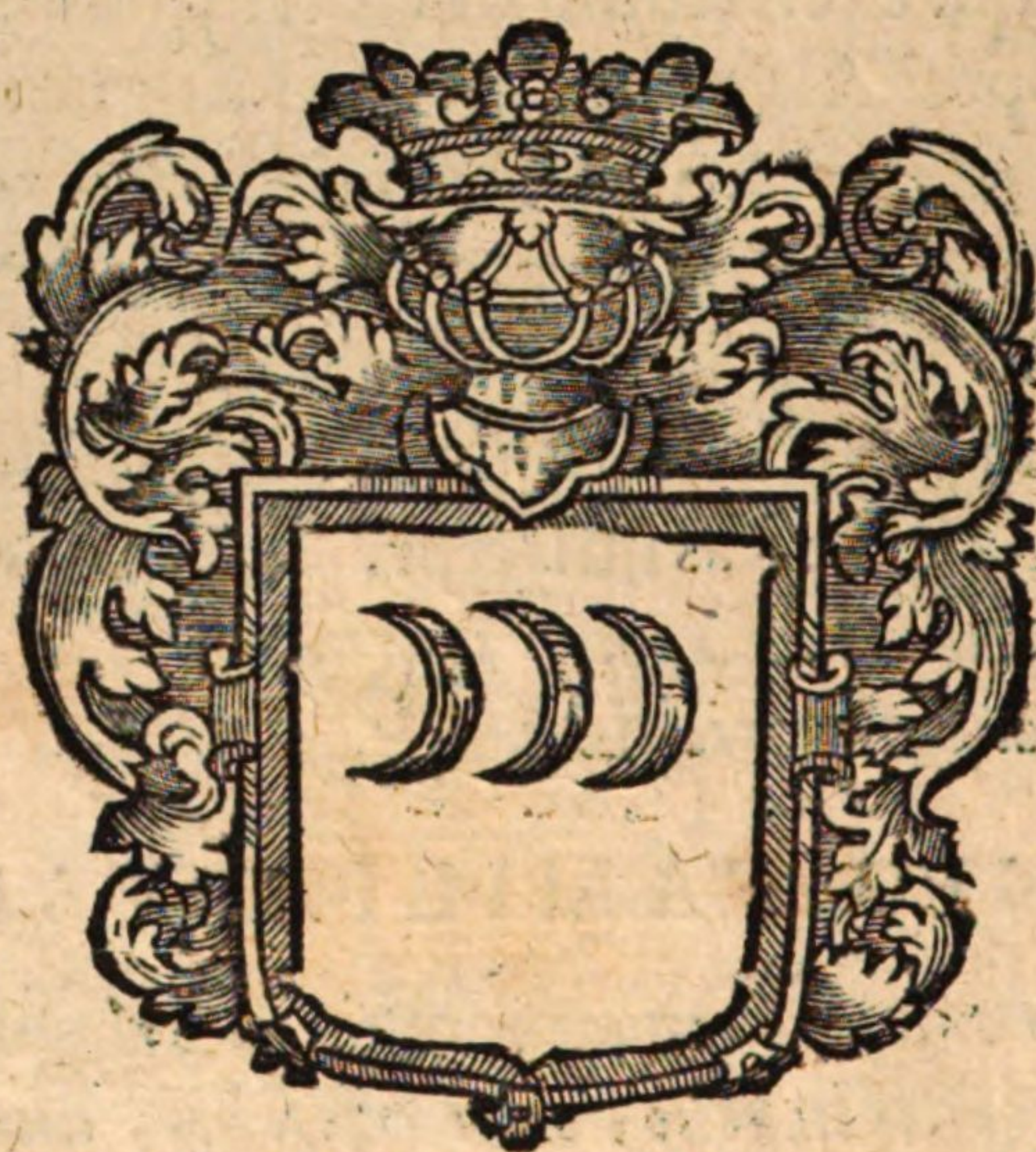
Marcus filius Ioannis, ex Barbara Klonska, strenuus miles in quacumq; expeditione.

Stephanus filius Ioannis alter, qui post studiose tractatam iuuentutem

optimus miles demum Iudex causarum Terrestrium Chijouien. & Capit. Ostrzen. & Bobrouicien. Ex Zophia Luszcanká Marschalci Mozyren. filia, suscepit Ioannem & Gabrielem. Ex Catharina verò Czothanska, altera coniuge suscepit Michaellem & Alex: & filias tres.

Michael tertius filius, qui post exercitia litteraria eximius miles. Demum cum Ziemblicka celebrauit matrimonium. Soror illorum, coniunx Grabij quæ post decessum mariti dies suos cōsecrauit Domino Leopoli in habitu religioso Ordinis S. Dominici, ad ædes S. Catharinæ Senensis.

K R O C I I, alias Strocii.

DELINEATIO.

Luna tres.

SVNT tres lunæ vna supra alteram in lineam rectam seu perpendicularem, in campo cælesti lunæ albæ intra scutum, in fascia per medium muricata.

ORIGO.

Krocij Strocij.

EX Italia in Regno Poloniæ originem habent. Retinent autem talia arma Strotij & familia Narræ, sed in hoc differunt, quod Strotiorum familia defert lunas in lineam diametralem dispositas, Narræ verò in lineam perpendicularem, sicut Petrasanta è Soc: I E S V inter Tesseræ gentilicias folio 450. obseruauit. Quoniam verò Krocij seu Strocij cum Serenissima Regina Poloniæ Bona Sfortia in Regnum venerunt, vbi gratia Regali bona & possessiones ad Volodimiriam obtinuerant, sicut eorum priuilegia commonstrant, ideò corrupto sermone Krocij pro Strocij appellati fuerunt. Et quia etiam tale cognomen aliquid

quid in idiomate Polono & Russo implicatum deferebat, ex nomine Anibalis, qui hic primus venerat, & successores postmodum Anibalowie ^{Anibal.} nominati fuerunt.

V S V S E T E X P E R I E N T I A D O C E N T.

HAnibal elatus quondam multis trophæis, cum aliquando audisset cuiusdam Stoici argumenta quibus probabat solum sapientem imperatorem esse, risit: existimans fieri non posse, ut militaris scientia paretur sine usu & experientia in rebus ipsis? Nec immerito. *Experientia enim est rerum magistra.* Quapropter Ioan. Francisc: Gambara Cardinalis eminentissimus vomere in Symb. posito adscripsit. *Longo splendet in usu.* Sicut in Symb. Petrasantæ videmus. Quod ad culturam animi referendo Plato dicebat: *Otio labores anteponite, nisi fortè rubiginem splendori præstare existimatis.* Dum porrigo mentem ad insigne Strotiorum in Regno, non immerito tres lunas contemplor, Collegerunt enim meritis præmia dignitatis & virentis famæ die & nocte, usum & experientiam practitando in castris & militaribus campis. Henricus filius Francisci Regis Gallorum, quia crescere omni laude & magnanimitate parentis cupiebat, assumpserat symbolum lunam crescentem cui & subscripsit: *Donec totum impleat orbem.* Hoc est ita crescere cupio, ut laude & fama totum impleam orbem. Lunæ Strotiorum non erunt dissimiles, creuerunt enim in immensum & totum ferè orbem, gloriosa nec immortalis impleuerunt laude, Nouerat eos Roma, nouerat Neapolis, Mediolanum, Italia, nouit nunc Polonia, Russia, Prussia, Liuania, Moschouia, Moldaui, Tartari, Turcæ ob bella & exercitia militaria Marti & Bellonæ iucunda & victricia.

Luna subscriptio.

Aggredite igitur agenda, & aggressa agite constanter.

F A M I L I A K R O C I O R V M seu
S T R O T I O R V M.

STrocij in M. Ducatu Florentino vulgo nuncupati Strozze.
Anibal qui cum Regina Bona Sforcia in Regnum Pol. venerat una cum fratre Nicolao.

Nicolaus in Curia Aug. Regis Pol. eximius Legatus à Rege in Galliam. Ad Volodimiriam bonis & possessionibus, à Serenissimo Rege benè prouisus fuit. Ex Chotowinska suscepit liberos.

Ioannes qui contra Rokosanos pugnando pro Rege ad Gusouiam obiit.

Nicolaus S. R. M. Rothmag. in bello ad Lubnie à Cosacis occisus fuit.

Ex Zorawinska reliquerat filiam coniugem Bâránowski.

Iacobus qui etiam à Cosacis occisus.

Iosephus Rothmag. ad annum 80. in castris continuus, in variis expeditionibus plurima indicia fortitudinis reliquit & retulit. Ad Radulium Moldaviae Palat: nuntius fuit, & ducentorum peditum caput.

Albertus & Hieronymus continui milites, cum Herbuth Castel. Camenecen. Capit. Scaleń. & Siekierzynscio.

K R O K W Y seu Cantheri, aut Tigna fastigii domus.

DELINEATIO.

SVNT fulcra ad tegendam casam seu domicilium exile, cum signo bellico desuper extento, in campo ceruleo. Apparent fieri ab Abdank iuxta aliquorum existimationem, vnde & coloris albi, in campo ceruleo pinguntur.

ORIGO.

Postquam ad classicum personuit echo tubæ contra hostem patriæ in Ducatu Chijouien. & Russorum, ille dum intendit domum erectam & ab hostibus ante quassatam cooperire, reiecit intentum cum incepto opere, & erecto signo belli collegit manum, & cum Principe victor euasit. Quapropter ponuntur fulcra cum signo bellico, eversa tamen, quia ob amorem pacis & patriæ protinus reiecta fuerant.

OPTIMVS CIVIS ET MILES.

VNicum est quod optimum tam ciuem, quam militem statuunt. Nimirum prodesse patriæ & cominus & eminus. Nam sicut hosti patriæ

patriæ cōuenit, optimo ciui & militi semper & vndequaq; obesse, ita bono ciui conuenit patriæ semper prodesse. Quapropter Ludouicus duodecimus Gallorum Rex, dum assumpserat Echinum in Symbol. subscripsit, cominus & eminus innuendo quod suis aduersarijs sit hostis, tam ex propinquo, quàm longinquo loco. Optimos ciues Patriæ & milites ô Holubouicij, iam vos declarastis in primo hoc vestro parente qui plus bonum commune, quàm particulare amplexatus fuerat, & magis patriæ, quàm sibi prodesse elegerat. Declarastis & in vobis metipsis, nam qui & quales fueritis in bello & in Regno historiæ plurimæ retulerunt. Nam vt sol nullas exhorrescit tenebras, ita veritas nullis opprimitur incommodis. Lego Clotharium Regem Francorum in Symbol. Petrasantæ, quilibet rotam molendini, quàm aquæ rotant & inuadunt in Symbol. acceperit, tamen subscripsit: *Conuertunt non euertunt.* quasi dicat, præbent exercitium non exitium. Ita optimus ciuis Patriæ & miles, qui magis mori pro Patria, quàm viuere ingruente malo in eam eligit, licet appetatur iniurijs, tumuletur inuidijs, nunquam tamen euertitur, sed magis conuertitur; nec quando exitium plus, quam exercitium virtutis, inde moderatur & cogitat. Hæc vestra fuit semper intentio, hic amor in patriam hoc desiderium in Principem; vt prodesse non obesse, veri non ficti, ciues & milites haberi & fieri concupieritis. Mori enim cum laude mauultis, quàm viuere cum ignominia.

Rota molendini aquæ.

FAMILIA CANTHERIORVM.

Holub. *Quidam ex illis Kleščzeium ducem exercitus Moschorum in bello aggressum Serenissimo Regi captiuum conduxit, reddidit, cuius rei gratia & bene remuneratus accepit bona & possessiones in Volhynia. Extat eorum priuilegium inductum in Actis Chijouiensibus. Manet eorum familia vsq; in præsens.*

Holubek diminutiuum ab Holub, vel ob staturam mediocrem, vel ob affectum optimè aliis merentem.

Haurilius Holubek, sub Vielicoluki oppressit Tartaros cum Volminsci o Georgio Castel. Polocen. filio, sub Rabstino magna specimina fortitudinis declarauit. Occisus in bello ad Bycinam 1588. Cui Stanislaus Grochowski in suo poëmate Epitaphium non vulgare conscripsit.

LAVS DEO & VIRGINI MATRI.

TESSERÆ GENTILICIÆ IN REGNO POLONIÆ & M. D. LIT.

A BD ANK alias Skubow.	1. Dambrowskich	138. Iunczyk	352.
Abdank secundò.	13. Dębno	141. Iunofa.	354.
Aichiger vel Aichinger.	15.18. Dęborog	148. K Atusowfciorum	373.
Alabanda vel Alba Luna	20. Dolega	150. Kierdeia	375.
Alamani.	23. Doliwa	158. Kietlicz	380.
Amadei.	26. Dria	197. Kiniglis	384.
Aries vide Iunofa.	Drogomir	171. Kiśiel	387.
Arca Noe vide Korab.	Drogostaw	176. Kizinek	391.
B Auorfciorum	Donhoff	170. Koilenczyk	405.
Belina	30. Drużyna	180. Kotodyensciorum	497.
Betty	32. Drzewica	188. Kopaśyna	409.
Berster	38. Dub	191. Korab	413.
Bialina	41. Dulicz	198. Klamry	344.
Biberstein	43. Działosa	195. Klinfciorum	399.
Boduta	46. Erinaceus	345. Korczak	424. 429.
Bogoria	49. Fogeluander	200. Kornic	448.
Boycá	52. G ES	203. Korony	454.
Bonarowa	59. Geometer	206. Korśak	417.
Boncza	62. Godziemba	211. Korwin	459.
Boza Wola	67. Gotobok	216. Korzbok	464.
Boze zdarz	72. Gozdawa	220. Kos	467.
Bokion	89. Glaubicz	298. Kościeśa	468.
Bratczycze	71. Grabie	229. 239. Kosy	475. Kotb 478.
Brochnicz	74. 76. Griff	237. Kotfic	481. 487. 488.
Brodzicz	79. Grizima	249. Kownia	491.
Brog	82. Groty	253. Koziet	493.
Bronic	92. Grzymala	255. 258. Kroie	495.
Bolesyc vide Iastrzebiec.	Gallus vide Kur:	Kromer	499.
Budziś vide Geś.	H Abdank	1. Krapek	501.
Báran vide Iunofa.	Hotobok	216. Krupski	504.
Bzurá vide Lis.	Hamus	275. Krzywdá	506. Kur 508.
C Hodkieniciorum	95. Haratinow	276. Kurcz	510.
Cbolewa	102. Helm	278. Kuśabá	511.
Chrynicciorum	275. Helt	282. Kalinowa	515.
Cielatkowa	106. Herburtb	286. vide Paweza. Kitá	522.
Charatinouiciorum	276. Holouinfciorum	295. Korybutb	524.
Cwtek	108. Hippocentaurus	292. Konczycz	532.
Columna	117. Horologium vide Zegar.	Kieistucz	539.
Cruczyn	127. I Atouicciorum	297. Koriath.	540.
Czernwia	126. Ianina	299. Koser	542.
Campus vide Ianina.	Iasienczyk	308. Korecciorum	552.
Caper vide Koziet.	Iasienieckich	314. Kara	554.
Cernus vide Brochnicz.	Iastrzebiec	315. Krocij	556.
Claus vide Iasienczyk.	Ielita	335. Krokny.	
Catus marinus vide Kotb.	Iez	346. Kudbryn vide Iastrzebiec.	
D Ambowa	128. Iezierza	347. Kozlarogi vide Ielita.	
Dambrowa	128. Ilgonfskich	351. Kaniowa vide Iastrzebiec.	

INDEX

INDEX TITVLORVM ET DISCVRSVVM.

A V R E A vita	239.	Chodkieuiciorum dig.	96.	Fortitudo inuicta	286.
Auxilium insperatū	279.	97. 101.		Fortitudo teuthonica	207.
Academia gloriæ	19.	Clarissimorum tit :	191.	Fortitudinis fama	522.
Amor Dei & Patriæ	57. 71.	Clastrum Religios.	265.	Fortis munitio Regni	502.
Amatores Patriæ	106.	Crux protectio fir.	399.	Fortunæ domicil.	510.
Amazonicum robur	139.	Crux ornat vincit	93.	Fortunæ domus	58.
Amabiles Deo	152.	D E V S Tutor	298.	Fortunæ theatrum	126.
Amicitia fida	71. 178.	Deo deuoti	508.	Fortunæ virtus	93.
Ambrosiæ fructus	193.	Dimidium nobile	217.	Fortuna inuoluta	177.
Animus generosus	39.	Diuitiarum centrum	33. 31.	Fortuna lubrica	60.
Animæ triumphus	118.	Thesaurus 124. Cardo	168.	Fortunæ lusus	189.
Animi nobilis signum	198.	Domus fortunæ	58.	Fortunarum maxima	149.
Ansa pietatis	395.	Domus solida	296.	Fortuna aurea	465.
Arca gloriæ & honoris	415.	Domus sanctimonia	309.	Flumen salutis	411.
Armorum spirit : sacrar :	172.	Domus fælicitas	516.	Flumen cos gladij	412.
Armarium Hercul.	414.	Domicilium pietatis	77. 382.	Fluuius Christianus	410.
Arma Sciana	465.	Documentum pietatis	402.	Flumina paradisi	430.
Achilles Reg. & Reip : Pol :	543.	E cclesiæ splendor	143.	Fluuij Cornigeri	433.
		Ecclesiæ ornatus	359.	Fluuij honorati	432.
B Elli acumina	497.	Equites liliati	222.	Fluuius fortitudinis	181.
Belli iusti duces	42.	F Ama	33.	Flagellum impiorum	373.
Bellona Christiana	392.	Fama fortitudinis	522.	G Alea salutis	280.
Bellum expertum	174.	Fama preciosa	407.	Generositas summa	33.
Beneficentia	42.	Famæ odor bonus	75.	62.	
Benedictionum fons	142.	Famæ Oceanus	180.	Generatio casta	222.
Boni tripl. Custodes	317.	Famæ magnanim :	39.	Generositatis specimen	316.
Bonitatis nota	293.	Fauor cæli	189.	Gestorum stren. præmi.	525.
Brachium Dauid	491.	Fax gloriæ	109.	Gloria perennis	117.
C astimonia vitæ	378.	Falx gloriæ	476.	Gloria ipsa vera	455.
Campus honoratus	467.	Fælicitas domus	516.	Gloria magna	482.
Cœli fauor	189.	Fælicitas	27.	Gloria virens	526.
Cedo nemini	150.	Fælicitas perpetua	90.	Gloriæ fax	109.
Cedunt ficta veris	201.	Fælicitatis æternæ om.	454.	Gloriæ robur	213.
Ceruina admonitio	75.	Fælices Senator.	479.	Gloriæ speculum	295.
Certaminis præm :	211.	Festina maturè	217.	Gloriæ piscator	314.
Columna liliorum	221.	Ficta veris. ced.	201.	Gloriæ falx	476.
Concordia fælix	507.	Fidei propagatio	21.	Gloriæ gladius	410.
Coniunctio fælix	399.	Fidei Oratorium	107.	Gratiarum actio	80.
Consiliorum conseru.	389.	Fidelitas vera	428.	Gratiarum cumulus	229.
Consilij vis	249.	Finis optimus	451.	H Amus aureus	352.
Consternet nemo :	279.	Firmitas perpetua	68.	Hastæ salutare	339.
Coruus auspiciat	460.	Firmitatis centrum	192.	Hastæ publicæ	340.
Corona fortitudinis	85.	Fortitudo	24. 33. 71.	Hercules Polonici	355.
Correctum viger	218.	Fortitudinis viror	49.	Honos à Deo	73.
Cos gladij flumen	412.	Fortitudinis fluuius	181.	Honos virtuti deb.	73.
Custodia pacis	177.	Fortitudo vera	102.	Honos summus	253.
Custodes tripl. boni	317.	Fortitudinis opus	487.	Honoris corona	85.
Cubicularij Regnorum	310.	Fortitudo infracta	264.	Honorati fluuij	432.
Christus scopus	348.			Honoris	

I N D E X.

Honoris firmitas	213.	Militiæ decus	127.	Patriæ amatores	106.
Hostium terror	196.	Militiæ icon.	133.	Patriæ decus	536.
Hostium strages	212. 534.	Momentum Christianit.	122.	Pietatis tabula	300.
Hostium victores	250.	Monumentum perpet.	230.	Pietatis document.	402.
Hostium lusus	385.	Mors circa sed beata	55.	Pietatis domicil.	77.
Hospitium Sanctorum	256.	Mors in vitam	160.	Pietatis sanctuarium	135.
I ESVS Christus vobisc.	45.	Mundi figura	417.	Piscator gloriæ	314.
Iustitia æqua	91.	Mundo terribiles	152.	Polonici Hercules	355.
Iustitiæ cultores	533.	N Avis virtutum	416.	Pomilegium festum	289.
Insigniorum nobilitas	41.	Nobilitas vera	68.	Porta Principum	298.
Intentio in Conf. Nob: arm.	73.	Nobilis animi signum	198.	Potentia fastigium	123.
Ingenij operositas	103.	Nobile dimidium	217.	Potestas viua	238.
Iter virtutis	533.	Nobilis natura optim.	28. 29.	Potestas alta	308.
L Aus maxima	171.	Nobilitatis erugo	105.	Potestas diua	336.
Labor in virtute	16.	Nobilitatis veræ Symb.	140.	Pugna facit victores	509.
Labor augustus	42.	Nobilitatis germen	206.	Pulchritudo peren.	262.
Labor saluificus	112.	Nobilitatis medicina	234.	Pulchrum ex pulchro	500.
Libertas aurea Nob.	449.	Nobilitatis Lydius	483.	Pulcherrima accip.	288.
Libertatis decor	398.	Nobilitatis Pol. aur. lib.	449.	Pudicitia flos	49.
Liber militaris	301.	Nodus gordius	381.	Præsidium regni	260.
Liberi barones	480.	Non cunctandum	552.	Præsidium diuinum	79.
Liberalitas benefica	513.	O ptimus ciuis & miles	556.	Præmium certamin.	211.
Ligatura salutaris	383.	Oceanus famæ	180.	Præfecti magni	33.
Liliorum columna	221.	Opus regale	195.	Prosperitas secura	235.
Liliati equites	222.	Opus altum	237.	R egnorū Cubicularij	310.
M Aximi in Regno	3.	Opus inæstimabile	275.	Regum Secretarij	3.
Mars non repellet	401.	Oratorium fidei	107.	Regales manus	449.
Mars vltor	298.	Oracula regni	356.	Regale opus	195.
Martis torax	209.	P AX victoriarum term:	256.	Regno maximi	3.
Manus regales	449.	Pacis prognost:	230.	Regum delitiæ	159. 258.
Malum irretitum	318.	Pacis firmamen:	110.	Regius sapor	218.
Memoria æterna	351.	Pacis custodia	177.	Religionis vigor	80.
Medicina nobilitatis	234.	Pacis tutores	496.	Religione summi	5.
Mens bona placabilis	378.	Palma virtutum	4.	Robur exoticum	523.
Meta salutis	199.	Palestra virtutum	209.	Religiosum claustrum	265.
Miles infractus	517.	Panis domus	83.	S acramentum pietat	135.
Miles eruditus	348.	Panis abundantia	450.	Sacramentum salutis	84.
Milites strenui	426.	Parentes clementiæ	408.	Sagitta salutis	283. 469.
Militaris excell.	489.	Paradisi flumina	430.	Sagitta fortis	284.
Militaris constantia	458.	Patriæ ornatus	461.	Sagitta ardens	285.
Militaris sap. arma	475.	Patriæ ornament.	167. 18.	Sagit: aug. insigne	470.
Militaris liber	301.	Patriæ salus	143.	Sagittarum infrac. anim:	53.
Militia fortis	128.	Patriæ murus	256.	Salus inter flumina	411.
Milit: fort. ex milit.	129.	Patriæ odor	376.	Sapor regius	218.
Milit: fort. ex disc. mil.	130.	Patriæ tutores	388.	Sapientia vis	253.
Milit: fort. ex audac.	131.	Patriæ honestum	396. 515.	Sapientia vera	310.
Milit: fort. ex equo	132.	Patriæ vellera	358.	Socraticum robur	281.
Milit: fort. ex ar mis	133.			Saturni meridies	283.
				Seiana arma	265.
				Senatores felices	465.

Secre-

I N D E X.

Secretarij regum	251.	Vitæ odor	159.	Anser silentij notn	204.
Silentij grauitas	204.	Vitiorum ruina	494.	Apes rosas cognos.	201.
Solertia in reb. agend.	15. 16.	Vnum & magnum	346.	Aqua à corde	289.
Socraticum robur	281.	Vulnus melleum	338.	Aqua vt oleum	181.
Scientia maximi	4.	Vfus & experientia doc.	555	Aquila fig. Fælicit:	27.
Scopus Christus	348.	~~~~~		Aquila cum corona ann.	26.
Spes in Deo	45.	A L P H A B E T I C V S		Aquila sine cauda	27.
Spes publica aug.	502.	R E R V M.		Aquila sedens & vol.	27.
T Abula pietatis	300.	A. Litt. resonat in pecto	408.	Aquila ad natum Alex.	27.
Teuthonica fortitudo	207.	AA. quid significat	407.	Aquila calcet fulm.	27.
Thesaurarij illustr.	265.	Abdank vnde	2.	Aquila Pyrrhus dict.	27.
Thesaurus diuitiar.	124.	Abdank ante Skubow	2.	Aquilam depluma corui	196.
Terminus victoriarum	256.	Abdank leo tenet	13.	Aquila confec: Aug.	263.
Temporis lucrum	182.	Ab eo ad eum	36.	Aquila panem erip.	451.
Timoris domini domicil.	77.	Accidit in puncto quod non	507.	Aquila in quercu quies	192.
Tyranni deiectio	505.	Achilles Atheniens.	63.	Aquilæ gratitudo	500.
Tituli clarissimor.	191.	Achilles quis	543.	Arbor generat mel	182.
Titulorum generos.	173.	Accipiter	315.	Arma Polon. ad bellum	405.
Torax Martis	209.	Accipitro omnia cedu.	317.	Arma gentis mut: mal.	406.
Tutor patriæ Pol.	405.	Ademit lucem & vuln.	399.	Arma minima mul. fig.	172.
Triumphatores hostium	63.	Adulterium punitum	90.	Arma spirit.	172.
Trophæum victoris	391.	Agamemnonis clipeus	316.	Arma Christiana	261.
Triumphatores perpetui	544.	Agnus Stem. Abr. Patr.	359.	Arma mil. victor fort:	133.
V Alor insignis	167.	Agnus paschalis	359.	Arma, veni cape	133.
Vellera patriæ	358.	Agnus è cera	359.	Arma nob. piet. spec:	135.
Vellum transparens	300.	Agni coloris virid.	358.	Aratrum cum tribus rotis	43.
Veritas coronata	512.	Agna præcidanea	357.	Arabat Angelus pro hom.	43.
Victoriarum triumph.	110.	Agelilai admon. milit.	40.	Aristidis laus	168.
Victoriarum terminus	256.	Agriculturæ fructus	83. 84.	Aries grosso venditur	315.
Victores pugna	509.	Ala virtutis	195.	Arena exerc. milit.	414.
Vigilantia solers	204.	Alamanorum hercul.	28.	Aræ milit. ad præl.	467.
Vigilantia in bono	385.	Alphabetum milit. Chr.	301.	Arietis dorsum nob. equit.	359.
Virtutis iter	261.	Amandus S. in bap. Amen	379.	Arietinum oraculum	356.
Virtutis monitoriū	112. 144.	Amasonicum robur	139.	Aries in pascua hostium	355.
Virtutis solidæ stemma	151.	Amicitia vtilitas	71.	Arx claustrum	265.
Virtutum laurea	49.	Amicitia non rump.	72.	Arx Sauonæ	265.
Virtutum palestra	209.	Amicitiam quæ rump.	72.	Arx ab Arcadibus	265.
Virtutum nauis	416.	Amicitia fidelis	178.	Arx ab arcanis	265.
Virtus excelsa	277.	Amicorum parent.	179.	Arx munita potior	265.
Virtus monstrosa	292.	Amor patriæ	77.	Ascia in nummis & Capit:	90.
Virorum magnor. insig.	504.	Amor Christi mai. patr.	94.	Ascia cum Aurum. & Ver.	90.
Vita tuta	201.	Animare ad bellum	54.	Ascia & securis in sep.	42.
Vita aurea	239.	Annulus Secret.	177.	Ascia fabrilig. cum cruce	89.
Vita sobria solers	427.	Annulus nobil. sign.	198.	Attila flagel. Christ.	373.
Vita honesta	42.	Annulus cum sagit.	176.	Aurum comit. auro	2.
Vita vtilis	42.	Annulus medius	138.	Aula vitanda	22.
Vita delectabilis	42.	Annujus causa mortis	167.	Auri pondus	31.
Vitæ cursus	54.	Annulus cum horologio	349.	Aures demissæ erectæ	78.
		Ansa cum gladio	102. 104.	Audacia dea	131.
		Ansa pietatis	395.	Audacia sine desperat.	132.
		Ansa nauis	395.	Aurum pro honore abiec.	151.
		Anser honori	203.	B Acho fernla offer.	427.
		Anser vigilantia nota	204.	Balistarum spicul.	38.
		Anserum iecinora	204.	Baptismo loq. remou.	142.
				Baptisatus resp. Amen	379.
				Barba anea os fer corplum	81.

I N D E X.

Bellum errorem non	218.	Cervorum cornua	77. 46.	Colus cum fuso	253.
Bellum dulce in exp.	174.	Corui castrorum munit.	77.	Color albus vitæ	73.
Bellum quom: indiceb.	392.	Cervua cornuta	77.	Commodus cur incom.	29.
Belli exercitium	24.	Cervua ex tonitru part.	77.	Conatus hominis	74.
Belli vir in primo congr.	24.	Cervus amicitie	78.	Concordia	11.
Belli dux annorum 9.	255.	Cervi aures demiss. erect.	78.	Columna Thæsei	97.
Bellicæ virtutis laus	103.	Cervi cornu cum ala vult.	195.	Columna cum corona	117.
Belli tempore potior	126.	Cervi castrati	47.	Columna intra aquilam	117.
Bellica gloria quo	54.	Cervi cornu serp. toll.	47.	Columnæ inscrip. plus vlt.	118.
Bello bis peccare	296.	Cervi cornu sig. fort.	47.	Columna cum luna hæd.	118.
Bello quis aptus	254.	Cieklinscii Epitaph.	10.	Columna ferea	119.
Bello nulla salus	256.	Cicadæ ad capillos	106.	Columna latericia	119.
Bellatori non semp. ced.	173.	Ciphus cum cane	425.	Columna Bellonæ	98.
Bellonæ columna	98.	Ciphus aureus	425.	Columnæ æreæ	100.
Benè omnia	393.	Civis optim. manus Reg.	449.	Culter Philosoph.	497.
Benedictio Affer	91.	Civis quis bonus, malus	450.	Culter auro prætiosior	947.
Benedictione panis	86.	Corvinus Val. Mess:	459.	Cutellus signum pacis	49.
Benedictionis fons	142.	Corvus in auspici. anim.	460.	Cupressus & palma	516.
Beneficentia	43.	Corvus albus	460.	Chmieleccii Epitaph.	64. 66.
Bernardi S. arma	167.	Corvus cum Sole quid	460.	Christi corpus verum	84.
Bibacium damna	427.	Corvus panem porrigit	461.	Chodkieuicii laus	3.
Bylinæ Archiep. Epitaph.	34.	Corvus viri celeb. hier.	461.	Chodkieuiciorum dign.	96.
Bialobrzescij laus	10.	Corvus lapideus	461.	Chodkieuicii col. fidei	96.
		Corvus sobri prud. Symb.	461.	Chodk. animus in host.	97.
Calissia turres	266.	Corvus SS. custos	461.	Chod. oratio	98.
Campus Martius	467.	Corvus à scorp. occ.	461.	Chodk. murus patr.	99.
Campus purpureus	483.	Coruum deludere	462.	Chodk. vires mors mir.	99.
Canis nobile sign.	425.	Corvinus Huniad.	460.	Chodk. fundat Eccl.	100.
Canis in Cypho	425.	Corui aquilam deplum.	196.	Chodk. fortunarum germ.	100.
Canis prudentia	426.	Corui hostium terror	196.	Christiani nob. proba	484.
Canes rixant lup. conc.	426.	Corvus boni signum	349.	Christiana terra	107.
Capilli vestarum	432.	Cor cum liliis & imag.	222.	Christi minist. latr. n. tim.	22.
Capricorni natiuit.	493.	Cor in ventre	209.	Cruces tres in campo	79.
Caper Bachi victima	404.	Cor hirsutum	90.	Cruis omnium secur.	80.
Caper ruina vitior	494.	Corrige vigebit	218.	Cruis in grat. act. ere	80.
Caper cum elephan	494.	Corpus Alex. M. honor	75.	Cruis è terra subleu.	44.
Caper Oryx	494.	Corporis Christi dies	86.	Cruis habet primas omn.	44.
Carolus V. scept. pon.	5.	Corona graminea	85.	Cruis preit exercitui	45. 93.
Castanea	16.	Corona fortitud.	85.	Cruis spes omnibus	45.
Castitas quo servatur	222.	Corona quercina	194.	Crucis potestas pro nob.	45.
Cassia ad Centrum tend.	193.	Corona ruthea	455.	Cruis quo fine in armis	57.
Cassis cum lancea	279.	Corona cum liliis à cruc.	456.	Cruis Athenien. infort.	57.
Castri inscriptio	309.	Corona gloriæ Symb.	455.	Cruis ante & post Christ.	57.
Cattus sig. boni exerc. 478.	480.	Coronæ regales	454.	Cruis quæ signif.	58.
Cattus Deus	480.	Coronati pugnant	434.	Cruis plenit. virt.	58.
Cataphractus miles	543.	Coronatio in 13. ann.	509.	Cruis causa beat.	58.
Catena herculis	389.	Cornix loquitur	393.	Cruis in coelo	58. 59.
Catena virtutum	4.	Costorum agmen.	477.	Cruis alba rub. virid.	59.
Cæsarum gloria vana	296.	Cocles Horat.	298.	Cruis meta salut.	199.
Centaurus	293.	Constantia Capistrani	469.	Crucis beneficentia	71.
Cælum & oratio hab. ment.	22.	Consilia in tentorio	389.	Cruis & palm. & Cupr.	71.
Cœli signa in Corp. Aug.	309.	Concordia parua Cres.	507.	Cruis testamen. legat.	73.
Celtæ nulli cedunt	434.	Concordia quom. par.	507.	Cruis cum liliis	73.
Cervus cum corona	75.	Conuersio pec. ad tonit.	78.	Cruis supra asciam	90.
Ceruina admonitio	75.	Consilia fileantur	205.	Cruis digne portand.	91.
Cervinum cor	76.	Consilium in senibus	207.	Cruce lib. à latr.	94.
Cervus serpent educ.	75.				

Cruis

I N D E X.

Crux militi donum B. V.	122	Diuina sine lum. non que.	104	Falx piscis	476
Crux fastigium potentia	123	Diuitiarum domus	166	Falces militares	476
Crux a corona Vngar.	124	Drzeuieccii Epitaph.	116	Falces ad currum	476
Crux in porta	125	Diuitia vera	168	Falces murales	476
Crux Eccles. lumen	143	Doctus & pius differ	315	Fama manet fam. tran.	75
Crux cum filiis	144	Domus consecratio	296	Fama stimulus	125
Crux solida virt. stem:	151	Domus vt conseruet	61	Fasces ad direption.	119
Crux hostium strages	348	Domus panis bened.	86	Fax die media	2
Crux ab Angelis defa.	348	Domus sapientis	93	Feci fregi	39
Crux signum vitæ fut.	348	Domorum inscript.	123	Felix nemo per omn.	60 218
Crux adimit vulnera	399	Dormiens nulla re dignus	17	Felicitas in quo conf.	28
Crux cum panibus	448	Dux crucifixus	80	Felicitas vera quæ	90
Crux in fidelem conuert.	452	Duce militia fortis	129	Felicitas perp. vnde	91
Crux cum imaginibus	452	Ductor belli quis felix	402	Felicitas Syllæ	99
Crux signati vincunt	124	E Cho Charatinoui.	277	Felicitas domus vn.	517
Crucis serui beati	134	Ecclesiam reparat. gen.	260	Felicitatem sig. aquil.	27
Crucis blasphæmi pere	145	Ecclesiarum fundat.	101.	Fenestra ad vitia	16
Crucis significatio	122	Ecclesiæ splendor	143	Ferrum non aurum præf.	5
Crucifixus dux belli	80	Educatio honesti cust.	417	Ferrum parturit. auru.	31
Crucis tres in stipite	57	Educat puer. in Gall.	376	Færus spiritual.	78
Craconia arx thesaur:	266	Eleamofina fort. &	86	Festina lente mat:	217
Clipeus est liber	301	Ensis acut. dat regna	258	Feudalium obligatin.	19
Clavis aurea	308	Epitaph. Zamoiscii	268	Ficus bonæ	288
Clauis subditio facta	309	Epitaph. Naraiousc.	305	Ficus non habeb. mare	48
Clavis cum cespite terra	309	Epitaph. Slomou.	4	Fides Deo & hom. seru.	81
Claves arma Noe	309	Epitaph. Hoinscii	4. 8	Fides duplex	107
Claves dii eum seris inue	309	Epitaph. Konarski	5	Fides promouenda	107
Clavis in manu lanit.	309	Epitaph. Bialobrze.	10	Fides quid est	21
Clauis findere ligna	310	Epitaph. Rogowscii	11	Fides quo propag.	21
Clavis cum serpente	310	Epitaph. Pampouf.	224	Fidelitas vera quæ	428
Claves regnorum tres	311	Epitaph. Rob. Arch. Gnes.	109	Fides telum Christia.	535
D EVS adiutor boni	265	Epitaph. Vitellii	112	Filiorum amor patr. min.	77
Deus tutor	298	Epitaph. Macieiou.	114 116	Filiorum legit. proba.	77
Deus adest in felicibus	54.	Epitaph. Drzewiec.	116	Filii damnant ob pat.	112
Deus max. Zamolxius	338	Epitaph. Srzensci	152	Filii cum cruce	144
Deus non repudian.	511	Epitaph. Episcopi Posnan.	152	Filii nouem partur.	512
Deus tardit sup. grau. com.	373	Epitaph. Falcouii	159	Folia ad scrib. arbor	4
Deus in omnibus	19	Epitaph. Vincent. Archiep.	161	Fornix cristallina	2
Deus faueas	72	Epitaph. Socolouii	221	Fortis in aduersis	14
Deus fortuna fortun.	149	Episcopi vita exemp.	4. 5	Fortis a fortibus	24
Deus meta salutis	199	Episcop. cedit ob sen.	7	Fortis in tabula	300
Dei presidium quan.	3	Erinaceus scit diff. part.	346	Fortis viri desider.	33
Dei amor præ omnib.	119	Erinaceus præsent. peric.	346	Fortis quis	47
Deo & Regi honorem	511	Error in prie. mag. in fine	271	Fortis viri palmar.	71
Deo nil melius pot. cog.	21	Equus opt. signum militi	21	Fortis in bello quis	134
Deo adhærescere	55	Equus signif. cupiditat.	21	Fortem faciunt tria.	207
Deum sub vmbra cole	84	Equus candid. pro atro	22.	Fortitudinis corona	85
Deum & patriam cole	201	Equus incitatus	132	Fortitudinem adu. parit.	94
Decus floret decore	315 136	Equus Seianus infel.	132	Fortitudinem quæ requi.	103
Decoris imago	398	Equus Sabaritar.	132	Fortitudo via regia	102
Dembrotos	141	Equus donatur remu.	194	Fortitudo orat iung.	103
Desidia improba Syren.	40	Equi boni alendi ad vitæ	142	Fortitudini sap. iung.	254
Di alogismus Fori & Adr.	105	F Aber lign. dux Regi	102	Fortuna in summo	48
Direptione falces dati	119	Falco in scuto.	316	Fortuna quand. fraud.	73
Dictator vltim: ref.	173	Falx lupinaria	476	Fortuna quom. vna	48
Discipuli tria hab.	204	Falx sapientia	476	Fortuna ciuitat. impell.	33
				Fortuna	

I N D E X.

Fortuna volubilis	48	Gladius per solem	392	Iouis dominium	191. 213
Fortuua Agamemnonis	93	Gladius ad lat. honor.	458	Iudicis conditiones	91
Fortuna instabilis	189	Gladius quassat hon.	458	Iudicii Christ. imago	395
Fortuna forrunar.	149	Gladius amiss. in bel.	458	Incus fortem sig.	151
Fons benedictionis	142	Gladius bonus	337	Incipe & perfice	218
Foribus inscribe	262	Gladii in pomo	286	Indulgentia parent mala	68
Fulgur in scuto	316	Graminea corona	85	Infringit solido	151
Flos campi	159. 161	Gratiarum pullus	78	Intestina vituli	111
Flos spem signif.	502	Gratiarum actio crux	80	Intercessio fil. pro patre	112
Flos res caduca	377	Gratiæ Deo semper dan.	80	Intuens piet. disce	410
Flumen in quo formæ rerum	181	Gratiarum cumulus	230	Imperii additamen	81
Flumen in quo aurum	181	Gratias & laudes	230	Imolare boues	112
Flumen Dei	181	Griff fortid. sign.	98	Iustitia æqua	91. 92
Flumen Alph. ad sacr.	410	Griff quale animal	236	Iustitia salurata	91
Fluvius dat colores	181	Griff cum cauda drac.	237	Iustitiæ quærimonia	140
Fluvius fortitudi.	181	Griffæ dignitas	237	Iustitia pennis ornata	533
Fluvio lota saxeæ fac.	181	Griff potestatis imago	238	Iustitiæ emblemata	514
Fluvius interficiens	182	Griff. ob nasum	239	Iuventus senilis	451
Fluvius non obtu. Eccl.	182	Griffina regina	239	Ira refrenanda	378
Fluvii Tauri	410	H abenæ mentis	22	K Azanouiorum laus	272
Flumine cap. filius	411	H abitus Comit. Sabau.	19	K Kisieli vnde nominat.	387
Fluvii paradisi quid sig.	430	Haliciense bellum	253	Kiszkorum laus	132
Fluminibus Cæsaries	432	Hamus arma	275	Koreccii Epitaph.	544
G Aleata familia	279	Hamus aureus	325	L Abor pro amico	179
G alea cum cornib.	278	Hasta proba equi Trai.	207	L Labor ad omnia	16. 17
Galea cum coruo	279	Hasta pura quid	253	Labor saluificus	112
Galea ex corticibus arb.	280	Hasta arma præcip. Pol.	255	Labor pro patria	144
Galea salutis	280	Hasta centum viralis	336	Labarum à labore	244
Galea superaltare	280	Hasta vt Deus	337	Lachrimæ ante Deum	412
Galea in capite	281	Hasta sceptrum	339	Lachrimas inter & suspir.	417
Galeata facies	281	Hasta quæ bona	337	Lachrimæ hinc & dolor	513
Gallus pro stemmate	508	Hasta publica	34	Lamperti Episcopi Epitap.	5
Gallus Ioui sacer.	508	Hasta salutis	339	Lancea sancta	207
Galli intestina	508	Hasta non lyra viden.	264	Laus non indetr. aliis	39
Gallus deuotum sig.	505	Hasta in cruce fort. Teut.	207	Laus Iulii Cæs.	97
Gallus incitament. mil.	509	Hasta cassidem quatit.	279	Laus Archiep. Viliba	113
Galli pugna cum coturn.	509	Hastarum spicula	252	Laus magna quæ	523
Gaudium nobilis ducis	511	Hatto Episcopus	117	Laus non omnis app.	265
Gaudia humana vana	54	Hospitalitas bestiis grata	27	Lapis vt Lyra sonat	167
Generositas non comp. pec.	62	Hospitium SS. mundus	258	Lapides cum imag. Iesu B.V.	169
Generosi animi signa	177	Hominis vera æstim.	136	Lapides tres prætio	166
Generosus quis	317	Homo seipsi reuerca	140	Lapis cleopatæ	165
Globi bellici in armis	24	Homo vanus	108	Lapis Pyrites	167
Gloriæ studium quid	16	Honestas Christiana	152	Lapis mergitur & natat.	383
Gloriæ fax	109	Honestum & laus	109	Lapis pretios. mort. caus.	167
Gloria & honest. non com.	109	Honestæ petenda	152	Lapides erecti in troph.	99
Gloriæ desider.	113	Honor auro præst.	151	Latine senex didicit	505
Gloria perennis	118	Honoris pictura	371	Leo cum flamma	93. 316
Gloria in arduis	253	Hostium sanguis	386	Leo quorum stemma	504
Gloria mater annor.	526	Hippocentaurus	292. 293.	Leo herculanus	505
Gladius brevis in bel.	33	Herburth	287. 291	Leo datur victo tyranno	505
Gladius piscis	34	Humilium exaltatio	125	Leo nouit semper percuss.	505
Gladio quan. ben. vti	104	Hyenæ pellis	544	Leo herba	505
Gladii & ansarum prop.	104	I ESVS Christus vobiscum	45	Leo cum aurea facie	13
Gladii annulo signati	133	Iesus quando nobis	45	Leo hercules Ælæman	25
Gladius appon. auro	391	Iesus domui scribe	123	Leones cur alunt Boii	25

Leones

I N D E X.

Leones alere, gignere	25	Luna æuum signif.	21	Militis officium	426. 489
Leonis spolio vulpina	251	Lunæ vectatio	69	Militaris excel. tribus	489
Leonidæ dictum	40	Luna cum stellis	106	Militaris virtus præst.	103
Lokietek peregrin.	26	Luna cælum	107	Militum oecup. in Cast.	103
Leopolis turres	266	Luna manibus affect.	107	Militum otium	104
Lepus nobilium infig.	385	Luna stemma Rom.	140	Militum præsidia	104
Lepus lusus hostis	385	Luna cur cum stella	190	Militemus, laboremus	127
Lepus se sanguine ting.	386	Luna nunquam decref.	189	Militia duce fortis	129
Lepores triplices	386			Militia fortis milite	129
Leporinus pelliceus	253	M Litt. magnum fig.	3	Militiæ rectæ capit.	130
Lex est libertas	449	M Maciejowski encomia	109	Militum ordo Tribaliis	130
Lex in præiudicium	449	Magnus vir cogn. ex vultu	3	Militia fortis ex discip.	130
Liber quis	449	Malensium religio	316	Militia fort. ex audac.	131
Liberi surgant, serui sedeant	449	Malum vniuersale	378	Militum concordia	263
Libertas Dea	449	Malum triplic. proue.	318	Myszkouius occ. D. Zator :	317
Liberi vt permaneant	449	Malum superandum	433	Myszkouiorum laus	318
Libertas quid	207. 480	Malum pro bono nom	73	Murales coronæ	266
Liberi Barones quid	480	Malisouij laus	213	Mundi honor labilis	377
Libertatis delineatio	513	Manus aurea	33. 75	Mundi figuræ	417
Liber arma Abdank	5	Manipulus in quo fulm.	86	Munitio castr. torm.	502
Liber Euangelii	55	Manus armata cum gladio	523	Mulieris inuict. animus	77
Libri regibus legendi	19	Manus arm. cum annulo	523	Muri ciuitat. quo firmi.	98
Libido quo fit	222	Manus somniata	450	Murus patriæ	98.99
Ligatura Iulii Cæsar.	383	Manus cum picto gladio	410	Murus æternus	99
Lilia cum consolida	221	Mars vltor	298	Murus patr. ferrum	254
Lilia ex sepul. S. Vital.	221	Mars non repellat	401	Mundus est hospit.	256
Lilia fig. fortitud.	50	Martis cum Ioue coniu.	40	Musicus Nero periit	104
Lilia fig. virtutem	51	Martis cum Iou. domin.	213	Mulieres ornat silent.	204
Lilia columnæ quæd.	221	Martis filii Regum del.	258	Mors bonis bona	160
Lilia non sunt in solit.	222	Martinus Arch. Gnes. Bon. sep.	49.	Mors cita ob peccat.	160
Lilia castit. signif.	222	Mariti admonitio ab vxo.	75	Mors ad vitam quib.	160
Lilia manibus plenis	223	Maria Virgo B. crucem milit.	122	Mors in præmium	53
Lilia cum corde & B. V.	222	Mariæ imago cum cor & lil.	222	Mors cita beata quib.	55
Lilia sues non am.	222	Matronarum virtus	223	Mors miratur viri vire	99
Lilia sanant fætores	222	Medium tenere beati	218	Mors Aul. Vitel.	110
Lilia regius flos	49	Mercies erit alia	526	Mors pulchra	339
Lilia pudicitiam fig.	50	Melius est altero quid	427	Mortuorum statua	135
Lilia cur flor. in die S. seu.	51	Memoria æterna	351	Mortis causa annulus	167
Liliorum armis qui vtun.	377	Meridies nox media	284	Mortuus & otiosus diff.	16
Libido quo fit	222	Mentis habentæ	22	Morauia in tres. p. d.	39
Lingua aduritur secret.	81	Midas aures asininas	81	Molendini rota	511
Linæ sese secantes	4	Miles Christianus à non	260	Molaris manu toll.	487
Lingua coax ranis	5	Miles verus, fortis,	208	Mons vnde	295
Lingua turbat pacem	113	Miles bonus sine peric.	260	N Atus cum gladio	410
Litteræ VV quid	1	Miles delicatus	254	Nauis cum oculo	417
Litteræ A. M.	3	Miles effeminatus	197	Nauis sanc. pallium	417
Litteræ X. K.	143	Miles ab aratro	178. 426	Nauis Ifidis	69
Litteræ ND. NL. VE.	277	Miles occisus pug.	99	Naues quæ securæ	417
Litteræ in scutis	301	Miles strennus	127	Nauigator bonus	523
Litteras instabilis nesc.	311	Miles plus tim. duc. quam host.		Nauium instrumen.	416
Lucem addere	2	131		Naturæ mirand. opus	221
Luna cum capite equi	20	Miles solidæ virtutis	151	Negligit ima.	477
Lunæ quæ supra profic.	21	Miles summum bonum reip.	347	Nepotum dea	508
Luna alba serena	21	Miles stren. expect.	427	Nec sorte nec fato	281
Luna Persis opt. fig.	21	Miles inuictus	518	Neronis palatium crist.	2
Luna soli propior min.	22	Militiæ Christ. alph.	301	Negotia quom. tract.	16
Luna est speculum cani	22	Militares coronæ	415	Ne quid nimis	58

Nemini

I N D E X.

Nemini cedo	150	Pacis signa rastrum	230	Piscis virt. magist.	209. 210
Nodus gordius	381	Pacis firmament.	110	Piscis percuss. tunc coqui	218
Nossus captus	381	Pallas armata	253	Piscem enixa mulier	209
Nobilitas bona bonis	383	Pallas Dea sap.	254	Pyrrhus cur dic : aquil.	27
Nobilium porta oriens	392	Palatii inscriptio	257	Pyritis lap. vis	167
Nobiles veri	400	Palmae excellentes	4	Pinum è terra erip.	211
Nobilis viri imago	465	Palma & cupressus	71	Pinus in hortis	212
Nobilis ignobilis	460	Palma sig. virum fort.	71	Pinus excidium sig.	212
Nobilitas mag. bonum	19. 483	Partus cum sonitu bomb.	294	Pinus ornata gemmis	213
Nobilis proba	483	Partus pilosus	294	Poeticus lusus	190
Nobilis medicina	235	Partus cum lapid.	294	Pomum pro boue imm.	287
Nobilis moribus gen.	201	Panis azimus in coron.	86	Pomum interficiens	287
Nobilitas cui debetur	199	Panem aquil. erip.	451	Pomum cum oracul.	288
Nobili auro & verbo cred.	199	Panis domus non aur.	84	Poma Sodomitica	290
Nobilitatis bonum	140	Panis & vin. ad sacri.	85	Poma quæ mors auf. def.	290
Nobilis de generatioue	104	Patientiæ gradus & præ.	94	Pomorum vncinum	289
Nobilis quo degener.	100	Patriæ ethymon.	106	Pomorum folia med.	288
Nobilis non sit degen.	100	Patriam omnes amant	107	Poma cœli	288
Nobilis curæ occup.	103	Patriam non vnifor. am.	107	Poma valde bona	288
Nobilis labore in hon.	68	Patria defendenda	107	Poma in statua Herc.	287
Nobilis tres virt. exer.	64	Patria anteponenda	77	Pomarius medicus	289
Nobilis natura in nobili.	28	Patria victrice beati	77	Pomicoronarium	289
Nobilem quæ conuen	29	Patriæ salutis genit.	144	Poma benedictionis	288
Nobilis hæres fort. & virt:	29	Patriam defend. augur.	34	Posnaniæ turres	266
Non putaram	218. 281	Patriam saluam cogit. ciuis	388	Potestas viua	238
Nomen nouum	85	Patriæ seruire	402	Potentis deiectio	125
Nomen & mores conu.	69	Patriæ & Deo omnia	513	Porta Princip.	298
Non exoratus exorior	513	Pauo cum sagitta	52. 53	Porta aperta pac. sig.	256
Nummus Pyrrhi	27	Pauonis pennæ ex turr.	262	Portarum cognomin.	298
Numeri 7. 8. quid sig.	31	Pauonem abire	262	Perus Indorum Rex	173
O cto numerus obliuio	31	Pauo Augustarum conse.	263	Pugna sub vmbra telor :	40
Oculi omnium in vnum	168	Pauo concordiam sign.	263	Pugnandum non teme.	132
Oculus in naui	417	Peccatoris conuersio	78	Publica spes fulciend.	151
Offensa condonan.	378	Pedes cum ocreis	171	Pulchrum non omnib.	264
Olesnecii laus	143	Pedum ablutio	173	Pulcherrima famil.	288
Oleum virtutis	143	Pedagog. instructio	376	Pulchritud. res diuina	500
Opera præstant. verb.	54	Pellis asinina	279	Pugnare pro patr. opt.	483
Opes sine auro	84	Pennæ variæ vnde	537	Planetarum modific.	397
Opes in pectore	81	Pennarum fasciculus	523	Plus ultra	118
Opes expetendæ	280	Pennæ faci : volare	39	Principia à Deo	451
Opes Regni quo accum.	202	Penitentia vera comp.	182	Precatio bona	281
Optimum quod est	108	Pestis cruce curatur	58	Princeps mag. pro bell.	22
Oppugna & defende	130	Peregrinatio Lokietk	26	Principis loco dign.	47
Operandum quomodo	152	Perfidia mac. semp.	31	Principibus docum.	111
Oratio humilis	58	Præmium pro re mala	111	Præmium pro bono	111
Orationis malleus	118	Precatio bona	281	Proximi adiutorium	81
Oratio præcedit gra.	149	Pictores Xeuxis	300	Psarscii commend.	5
Oratio exercit. iuu.	289	Pietatis dignitas	413	Princeps & sen. qual.	212
Orata piscis	276	Pietas Catonis	382	Psonkorum laus	301
Ornatus gra. & leu.	93	Pietatem disce	410	Q uadrigas vitare	379
Ossa Orestis quom. inu.	597	Pius & doct. diff.	315	Quercus fulcrum Mar.	193
Otiosus & mort. idem	16	Piscis Orata	276	Quercus terebintum	193
P A X cum Deo & hom.	111	Piscatio gratiæ præ.	314	Quercus Ioui dicat	192
Pax vera	112	Pisces aurei	465	Quercus cnm aquil.	192
Pax violata	145	Piscis nobilitat. arma	209	Querci ramus	191
Pacis custodia	177	Piscis natans	208	Querci dignitat.	192

Querci

I N D E X.

Querci fructus panis	192	Sagittam vibrat Deus & hom.	53	Scutum quid repres.	300
Querci fructus ambro.	193	Sagittis domus	470	Scutum cum umbili	300
Quercus cum aquila	192	Sagittarius in Zodiac.	516	Scutum est deditio	301
Quies iustissima	192	Sagittarii admirand.	53	Scutum cum fulgur.	316
R Astrum Symb. Henr.	8	Sagittarius plus quam scorpio ti-		Scutum cum falcone	316
Rastrum vnum	229	mend.	151	Sciurus	15
Rastra tria	214	Sanguis hostil. gen. fac.	174	Sciurus castan. aperit	16
Regna cum transfer	282	Saturni & Mart. diu eff.	123	Sciurus tranat.	15
Regnum aliud quere	382	Salmonum lusus	217	Scribendi velocit.	377
Regis peccatum	378	Salmo ex dul. aq. non reu.	218	Scholaribus cauenda	377
Reip. cui benè sper.	267	Salpo percussus coqu.	218	Sciluri fascia	517
Regum controu. Arm.	68	Salporum genera	218	Spes in Deo	3
Remus ardens	127	Sapor tyranni sang.	219	Spes pro fortitud.	50
Respub. duob. seru.	507	Sapor in ore & aure	219	Spes sign. per florem	502
Responde ad necess.	135	Secretorum regula	510	Spofa regis ætern.	50
Regum del. filii Mart.	258	Securis cum fasciis	71	Spica vna duo mill. gra.	94
Rinoceros non vincitur	63	Securis iudicatur	72	Strutio spec. ducis	535
Romanorum munitio lilia	503	Securis ad aram	72	Strutii pennæ	537
Romani victori pendent	391	Securis cogn. Balduini	91	Stemmate quid innu.	19
Romæ dignit. antiq.	238	Secretorum Regula	510	Stemmata sunt libri	19
Rosa aurea	75	Seminarium pro nob. ignob.	28	Stella piscis	42
Rosa fit quod calco	159	Seminatur in februar.	84	Stellæ quatuor	200
Rosa scarab. enec.	159	Sepulchrum virt. orna.	265	Stella crinita	203. 215
Rosa ex fam. nata	159	Senectus plena volupt.	479	Stella sign. nobilitatis	202
Rosa regina floru.	159	Senectus vnde metiend.	479	Skubow	2
Rosa concil. amor.	159	Seruus Domino amabil.	502	Skarbek	2
Rosa flos campi	159	Serpens est homo	47	Sues ob lilia non in Arab.	222
Rosa sanat vuln.	159	Sententia digna memor.	75. 76	T Abula rasa	300
Rosa sanata Reg. spon.	160	Seruiendi Deo Viltrudis del.	124	Temere nil	16
Rosæ tres	158	Sepulchrum virt. orna.	265	Themistocl. troph.	16
Rosæ cito decid.	160	Syrenæ fugiendæ	418	Tellus inpeeata	40
Rosæ verè fictæ	201	Silentij nota anser	204	Templum mort.	392
Rosæ vngu. enec. vultus	196	Silentium duci exer. nec.	205	Tempus medicina	234
Rotæ variæ	41	Silentium ornat mulier	204	Tempus quo de Deo	21
Rotæ ab aratro	41	Solea militiæ signum	133	Temporis lucrum	182
S Aydacius	284	Soleæ inuentæ	316	Theatrum fortu.	116
Sacrificans fugit.	60	Solea cum tribus cruc.	128	Testante virebo	526
Sarius miles	335	Sol respicit, statua loquitur	167	Tentoria Tamerl.	589
Sarii arm. origo	336	Sol & Luna in palat. Nero.	2	Tentoriis victor	389
Sagitta artificiosa	44	Sobrietas	427. 428	Tentorium ad consil.	389
Sagitta in ore pauo	52	Sol numdum in auge.	403	Terra tactu non conta.	34
Sagitta fracta	52	Sol transfixus gladio	392	Terra Christiana	107
Sagitta vrens	53	Sol cur proximus marti	57	Terror in host. quo	535
Sagitta triumphat.	53	Soltani Turca Mater Cathol.	348	Titulus hominis Dei	262
Sagitta e coelo	469	Solertia in rebus agendis	15	Torax Sarmat.	209
Sagitta nobilitans	469	Soleæ lignæ	33. 34	Torquatus Manli	172
Sagitta ardens	285	Soleæ cum gladio	32	Tormentor. bell. inuent.	24
Sagitta in columna	287	Soleæ cum sagitta	44	Tuba in coelo	139
Sagitti pores in coelo	283	Soliferea	68	Tuba cum liliis	392
Sagitta per æerem	282	Solikowscii Epitaph	65	Triumphus antiq.	63
Sagitra colub. pater	284	Solis liberalitas	5. 13	Triumphus Pomp.	119
Sagitare Parthi ab inc.	283	Sceptrum illesum ab ign.	123	V Alachia ante Valeria	459
Sagitta in vindict.	284	Scutum nudum	126	Vanitas	5
Sagittæ spes	416	Scutum album	93	Ve, quibus	277
Sagittis diuinatio	470	Scutum abiectum	127	Veritas dicend. Regi.	382
Sagitta tincta	285	Scutum est vellum	300	Veritas coronatur	512

)(())

Veritas

I N D E X.

Veritas delineatur	512	Virtus omnia	42	Vitam glor. seq.	351
Veritas inter deos	512	Virtus emergit	51	Vitæ castæ signa	378
Veritatis catena	4	Virtutes quo fiunt	74	Vita bona	452
Vena nobil. laudab.	177	Virtutis circulus	103	Vitis cum botro ad col.	117
Via Traiana	42	Virtutes infin. bos	112	Volouicii Epitaph.	55
Via ad inferos	100	Virtus & vitium	113	Vota quæ super plac.	315
Via Berstena	42	Virtutis iter	262	Voluptas nocet	495
Victoria quo fortuna	2	Virtus insuperab.	281	Vulpis astutia	250
Victoriæ proba	24	Virtutis ligatura	383	Vulpis conculcatur	251
Victor duce fore.	33	Virtus acq. tripl.	383	Vulpes secretariæ	251
Victoriæ author	40	Virtute & fortitud.	392	Vulpes domesticæ	251
Victoriæ annulus	177	Vir bonus quis	433	Vulpis clauēs fert.	251
Victoria alata	196	Vir aut angel. dux	533	Vulpis fingit se mort.	251
Victoria tria milit.	251	Viri cordati arma	458	Vulpes triplices	250
Victores continui	401	Virt. & vit. reg.	510	Vulpes victoriam	250
Victis opprob.	391	Vir opt. Reip.	108	Vulpina pellem	250
Vigilare ad Domin.	204	Vitum quæ decent	75	Vultus ad sidera	22
Vigilantiæ nota	204	Virgo cum laureis cor	23	Vultures augur. reg.	196
Vigilan. sign. lepus	385	Virgo cum tubis	138	Vultur moritur à rosa	196
Vilibandi laus	123	Virgo dux belli	139	Vultures terror host.	196
Vilnensis Cathed. stem.	454	Virgo capit ducem	392	Vulnus melleum	338
Vir & homo diff.	262	Virgo tenet nauem host.	412	Vlisses quom. Achil. cog.	254
Virtutis Symb.	261	Virus sensibus præstan.	237	Vranoscopus	22
Virtutis imago	16.	Vitellius	108	Vxoris admonitio	75
Virtuti quæ dulcia	20	Vitellinorum laus	110	Vna salus ceruo	400
Virtutem seq. gloria	24	Vitulus in Fano	111	Zamoscii laudec.	335. 329. 341.
Virtutis quæ por. glor.	25	Vitulus victima pac.	112		
Virtutis dignitas	42	Vitulus fugit à sacrif.	123		

GNOMON NOBILIVM IN HOC TOMO PRIMO.

A ICHINGER	17 20	sed cum ex Masouia transie-	Buczacki Abdank	9	
Akßak arma Kara	552	runt in Volbiniam à possessio-	Budziszczewski Abdank	13	
Ankwicz Abdank	11	ne Bylce Byleccij vocati fue-	Bukonski Bonca	67	
Anibal Krocij	554	runt, armorum Iastrzebiec.	Bukowiecki Drogostaw	179	
Alabanda	21	Bieganowski Brog	88	Budkowski Iastrzebiec	330
Alameni	25	Biedzienski Ianina	303	Budzinski Dabowa	137
Amadei	29	Bielski Iasienczyk	313	Broda	81
Anßewski Ielita		Bieganowski Grzymata	270	Bronicki	94
Archiechowski Grabie	233	Bielawski Iastrzeb.	324	Bracieiowski Bonca	66
B Abecki Cholewa.	105	Biedzistawski Iastrzeb.	330	Bruszkowski Brochwie	78
Babinski Boyca	59	Bielenki Iunosa	370	Branicki Gotobok	219
Babicki Dolega	156	Bieckowski	163	Branicki Gryff	242
Bal Gozdawa	225	Biatobrzewski Abdank	12	Branicki Ianina	307
Balenski Iastrzebiec	332	Boiemski Korab	422	Brudnicki Iastrzebiec	333
Baczalski Gozdawa	226	Borziminski Abdank	12	Brzezicki Iastrzebiec	334
Baranowski Grzymata	270	Borzykowski Abdank	11	Brzeski Ciotek, Nicolaus erat	
Barzi Korczak	435	Borzymowski Bylina	36	Cap. Cam. & Gen. Podol. ex	
Bataban, Korczak.	444	Bronowski Korab	421	Dawidowska suscepit Domi-	
Baranowski Iastrzeb	327	Brzozowski Korab	422	nicum, qui ex Smiotamczan-	
Biatobrodcki Ianina	307	Boratsinski Korczak	437	ka reliquit liberos	116
Biatkowski Biberstein	48	Branicki Korczak	442	Brzezinski Doliwa	165
Barczykowski Iasienczyk	312	Bodula	51	Brulenski Kolumna	120
Bartoszewski Bonca	67	Bogoria	56	Bratnicki Dolega	151
Baworski	31	Boyca	59	Blotyski Bibersten	48
Beßowski Abdank	11	Bonar	61	Blotnicki Doliwa	164
Betman	16	Bonca	65	C Harzenski Druzyna	187
Betzecki Iastrzeb.	325	Boniecki Bonca	65	Charatinowicz	277
Beski Iastrzebiec	330	Bonikowski Brodzic	82	Chaweilowicz	299
Belkowski Iastrzeb.	327	Bokiiow	92	Chadrzewski Iunosa	371
Bibersten	46	Boglewski Ielita		Chanski Korczak	444
Beikowski Iastrzebiec.	327	Borzobohaty Ielita		Chodorowski Korczak	434
Biernawski Korczak	443	Borecki Gotobok	219	Chodowski Paporona	205
Bylina	32	Bolko Działosa	196	Choćimirski Grabie	236
Bies Kornic	453	Boczkowski Gozdawa	228	Chorcenski Iastrzeb.	330
Bienkowski Korwin	464	Bobowski Griff	247	Chodecki Iunosa	361
Biesiad Ielita		Boski Iasienczyk	313	Chorynski Abdank	12
Bisowski Iastrzebiec	329	Bobrowski Iastrzebiec	330	Choinski Abdank	4
Bylicki Brodzic	81	Boruta Iastrzebiec	333	Chochorowski Betty	40
Bistrzeiowski Abdank	11	Borowski Iastrzebiec	333	Charleski Bonca	66
Bielenki Abdank	11	Bogustawski Iezierza	349	Chodkiewicz	95. 473
Bidzinski	61	Boianowski Iunosa	369	Chasowski Cholewa	105
Bierult Gotobok	220	Bobkowski Korab	421	Chodzicki Koścießa	472
Bierecki	225	Bozeiowski Dria	169	Chadzenski Ciotek	116
Bykowski Gryff	245	Bobrownicki Doliwa	164	Cholewa	105
Bylecki qui proprie sunt Sasiny,		Boruchowski Doliwa	165	Cholu-	

I N D E X.

<i>Cbolubicki Korczak, sunt in Vol-</i>		<i>Ciemniowski Dolegá</i>	153	<i>Dria</i>	169
<i>bynia, tam in iure, quam in</i>		<i>Czerny</i>	155	<i>Drogomierz</i>	175
<i>dignitatibus conspicui.</i>		<i>Czyndacki Dolegá</i>	157	<i>Droizowski Korczak</i>	438
<i>Chrysienski Korczak</i>	443	<i>Czyzowski Dria</i>	170	<i>Drobotb Doliná</i>	165
<i>Chylenyski Iástrzëbiec</i>	330	D <i>alwicki Kościeśa</i>	471	<i>Drzewicki Drzewicá</i>	190
<i>Chycki Gryff</i>	247	<i>Danowski Krzywda</i>	507	<i>Działośa</i>	197
<i>Chrynicki</i>	276	<i>Dambrowski Kuśabá</i>	513	<i>Dzierzanowski Gozdáwa</i>	224
<i>Chutkowski Iástrzëb.</i>	332	<i>Dambrowski Abdank</i>	12	<i>Dzierek Nieczuía</i>	224
<i>Chrościeiowski Boncá</i>	66	<i>Dambrowski Dabowa</i>	137	<i>Dzierzgowski Iástrzëb.</i>	323
<i>Chráplewski Kolumna</i>	121	<i>Dambrowski Drogostaw</i>	179	<i>Drozdowski Iástrzëb.</i>	329
<i>Chłapowski Dria</i>	169	<i>Dambski Godziembá</i>	215	<i>Drobowski Iástrzëb.</i>	330
<i>Choszczewski Iástrzëb.</i>	333	<i>Dambrowski Iástrzëbiec.</i>	332	<i>Dziegelowski Iástrzëb.</i>	330
<i>Chwaliboski Iástrzëb.</i>	332	<i>Dambrowski Korab</i>	421	<i>Dziebakowski Iástrzëb.</i>	331
<i>Czyby Godziembá</i>	215	<i>Dabrowski Dabrowskich</i>	138	<i>Druzbicki Iunósá</i>	370
<i>Cebrowski Gotobok</i>	220	<i>Dabrowski Ielitá</i>		<i>Dziusá Kierdei</i>	379
<i>Czarnowski Grábie</i>	233	<i>Daszko</i>	528	<i>Dziduski Ielitá</i>	
<i>Chámiec Gryff</i>	247	<i>Damiśewski Cholewá</i>	105	<i>Dzięciatkowski Ielitá</i>	
<i>Ciepiel Gryff</i>	241	<i>Dersniak Korczak</i>	435	<i>Dziugłowski Ielitá</i>	
<i>Czapski Grzymáta</i>	270	<i>Dębicki Gryff</i>	246	<i>Dziechtárski Dria</i>	170
<i>Czernicki Iástrzëb.</i>	324	<i>Dębowski Iástrzëb.</i>	333	<i>Dziedzicki Dolegá</i>	580
<i>Cześowski Iástrzëb.</i>	329	<i>Dębowski Ielitá</i>		<i>Dziublewski Dolegá</i>	157
<i>Ciołkowski Iástrzëb.</i>	332	<i>Dersprugowicz Hippocent: Stri-</i>		<i>Działinski</i>	88. 141
<i>Cudzinowski Iástrzëb.</i>	333	<i>co</i>	246	<i>Dzik Doliná</i>	164
<i>Czáká Iástrzëb.</i>	333	<i>Dedinski Gozdáwa</i>	225	<i>Drzemlik Korczak</i>	443
<i>Cieśiński Iunósá</i>	371	<i>Dęborok</i>	148	<i>Drzewinski Korczak</i>	447
<i>Czartkowski Korab</i>	419	<i>Dębno</i>	145	F <i>anucl Ielitá</i>	25
<i>Czermienski Ielitá</i>		<i>Diminski Dolegá</i>	156	<i>Falenci Byliná</i>	27
<i>Cieśanowski Ielitá</i>		<i>Dyssel Gozdáwa Papr.</i>	674	<i>Falecki Brog</i>	88
<i>Czása Korczak</i>	434	<i>Donikowski Abdank</i>	11	<i>Falecki Iástrzëb.</i>	334
<i>Czuryło Korczak</i>	437	<i>Bobrzycki Brog</i>	89	<i>Firlei</i>	61. 153
<i>Cuper Korczak</i>	444	<i>Dobrośielski Cholewá</i>	195	<i>Fogelwänder</i>	202
<i>Czernieowski Korczak</i>	447	<i>Dobrzyniecki Ciołek</i>	114	<i>Fredro Bonca</i>	65
<i>Chrzastowski Kościeśa</i>	472	<i>Dolegá</i>	152	<i>Fridrichowski Kornic</i>	452
<i>Chmielik Kotfic</i>	49	<i>Dobrzykowski</i>	154	G <i>aiowski</i>	17
<i>Cieklinski Abdank</i>	19	<i>Doliná</i>	161	<i>Ganowski Kuśabá</i>	514
<i>Czarkowski Abdank</i>	11	<i>Dobrogowski Grábie</i>	233	<i>Garwaski Grzymáta</i>	267
<i>Cielatycki Abdank</i>	12	<i>Dobek Gryff</i>	246	<i>Gałęski Korab</i>	421
<i>Czechowski Byliná</i>	38	<i>Domaśowski Iástrzëb.</i>	331	<i>Gaśecki Bożawola: Hi in Pal 16:</i>	
<i>Corski Bogoria</i>	56	<i>Dobrzski Iástrzëb.</i>	331	<i>Ploc. à Gaski, in Ciechano-</i>	
<i>Chmielecki Bonca</i>	66	<i>Doranski Iástrzëb.</i>	332	<i>uieh. à Gasecyn vocantur.</i>	
<i>Czermienski Cholewá</i>	105	<i>Domin Iunós.</i>	371	<i>semper militia pracelfi, Anar.</i>	
<i>Ciołek</i>	114	<i>Dobrzynski Ielitá</i>		<i>cuius filij Albert. Stanis. Ioan.</i>	
<i>Czarnołoski Ciołek</i>	116	<i>Domaracki Kownia</i>	493	<i>Petrus hoc testificati sunt san-</i>	
<i>Cieciśewski Kolumná</i>	120	<i>Dulicz</i>	198	<i>guine in diuersis expeditioni-</i>	
<i>Ciośnowski Kolumná</i>	121	<i>Dubkowski Iunós.</i>	371	<i>bus. Extant Petri filij Chri-</i>	
<i>Kolumná</i>	121	<i>Dłuto Abdank</i>	11	<i>stoph. Ioan. Martianus.</i>	
<i>Cruczynski</i>	125	<i>Dłuzniowski</i>	154	<i>Galemski Dolegá</i>	155
<i>Czermienski Dębno</i>	147	<i>Dłuski Kotfic</i>	486	<i>Geometer</i>	206
<i>Czákowski Dębno</i>	147	<i>Drzewicki Ciołek</i>	116		
<i>Czyminski Dębno</i>	147				

I N D E X.

<i>Giedroc lineam familia à Duc:</i>	Gładysz Gryff	246	<i>cum Kálinowska celebrauit</i>	
<i>M. D. L. deducunt, erant ma-</i>	Głoskowski Iástrzéb.	327	<i>matrimonium.</i>	
<i>gni honoribus & titulis, con-</i>	Glinski Iástrzéb.	332	Helt	282
<i>tra patria hostes propriis sum-</i>	Grzymáta	257	Helm	282
<i>ptibus copias deducebant, ar-</i>	Grudzinski Grzymáta	258	Hincza Działósa	197
<i>ma Hippocentaurus</i>	Grzymultowski Grzymáta	268	Hołowinski	297
Giganski Iunósá	Grábowiecki Grzymáta	269	Hóholewski Iástrzéb.	333
Gizycki Gozdawá	Grebecki Iástrzéb.	330	Hotowiecki Korab	421
Gólicki Grzymáta sine viro.	Grásimowski Iástrzéb.	331	Horyśewski Iunósá	371
Gółocki Iástrzėbiec	Grábowski Iástrzéb.	331	Hoski Kierdeia	379
Góslinski Iástrzėb.	Grzebski Iástrzėb.	333	Hotab Krokwy	557
Góstkowski Iunósá	Grzywiński Iástrzėb.	334	Hotubek Krokwy	550
Gorzicki Korab	Gróchowski Iunósá	362	Horodynski Kur	444
Godziatkowski Korab.	Grzymáta Kłamry	392	Hornostai Hippocentaurus	294.
Godaczewski Gozdawá	Gruszczeni Byliná	37	Hi à Ducibus Kiouien origi-	
Gościminski Bożawola	Grodecki Byliná	38	<i>nem prapipue ab Olelkone o-</i>	
Gomolinski Ielita	Grabania Brochwic	78	<i>stendunt. Iuanus erat Sigisf.</i>	
Gółocki Ielita	Gwiazdowski Bogoria	56	<i>I. Thesaurar. M. D. L. qui fa-</i>	
Goleniewski Byliná	Grabski Dolegá	157	<i>cta ratione, de perceptis ple-</i>	
Gożimirski Bonca	Grodziecki Dria	160	<i>nissima bis centum mill. S. R.</i>	
Gorzyśewski Ciotek	Groth Gozdawá	228	<i>M. obtulit de proprio. Vnde</i>	
Gorecki Dolegá	Grabiá	231	<i>Palat: Nouogrodi, & M. D.</i>	
Goiski Doliwá	Gryzimá	252	<i>E. Marschalcus, & consinium</i>	
Gorzycki Doliwá	Groth	254	<i>Regni ad Cerkasi & Kanion.</i>	
Gorecki Dria	Grzywa Kościeśá	372	<i>Præfectus & tutor renuncia-</i>	
Godziambá	Grodliński Kotfic	486	<i>tur. Reliquit Gabr. Palat:</i>	
Gorzicki Drogośław	Grochowski Kuśábá	514	<i>Bresten. Capit: Minscen. &</i>	
Gółobok	Grodzinski Ex quibus Georgius		<i>Camenecen. & Hieronymum</i>	
Gorzkański Godziembá	<i>munificentissimus Fundator</i>		<i>qui Tartarorum copiam ad Ka-</i>	
Golanski Iástrzėb.	<i>Conuentus Ordinis Predica-</i>		<i>mienicáfudit. Samuel Chor-</i>	
Golicki Kotfic	<i>torum Seinen: in Litb: ubi &</i>		<i>nostai Succamerarius Cijou,</i>	
Gozdawá	<i>Regularis obseruantia, & stu-</i>		<i>ex Goraiska Drohoiowscy &</i>	
Gozdowski Gozdawá	<i>dia Philosophica, & Theologi-</i>		<i>Lesczynscy reliquit coniuges.</i>	
Godlewski Gozdawá	<i>ca vigent. Arma Kuśábá.</i>		Hamnicki Gozdawá	227
Gółębiowski Gozdawá	Gdeszynski Gozdawá	227	Humiecki Iunósá	365
Gościminski Grábie	Gniwoś Kościeśá	471	I Axa Gryff	239
Góslinski Gryzimá	H Atto Kolumna	120	Ianik Iunósá	302
Góráiski Korczak	Hanski Gozdawá	227	Ianiká Gryff	240
Gorecki Kornic	Henindowski Kotfic	486	Iáztowiecki Abdank	9
Gumieniecki	Herstowski Drogośław	179	Iásczutowski Byliná	37
Gulczewski	Herburt Auenium occisum à Va-		Iazwiecki Bibersten.	48
Gulinski Bonca	<i>lachis Anno 1495. Stricou:</i>		Iánuśowski Dabowa	137
Gutowski Brog	<i>fol. 674. meminit. Ioan. Ca-</i>		Iármutt alias Mlecki Dolegá	156
Gutowski Ciotek	<i>stell. Camen. Præfectus Sca-</i>		Iástrzėbski Dolegá	156
Głuski Ciotek	<i>len. reliquerat ex Przerebska</i>		Iásienski Dolegá	156
Głuchowski	<i>Nicol. Castel. Camen. & Pref.</i>		Iarunt Gozdawá	224
Głowacz Dębno	<i>Scaleń. eximium virū in bello</i>		Iárzabkowski Gozdawá	227
Głębocki Doliwá	<i>& Senatu, qui ex Zółkiewska</i>		Iáckowski Gozdawá	528
Glaub Glaubicz	<i>suscepit filias. Germanus eius</i>		Iásienski Gozdawá	228
Głowinski Godziembá			Ialbrzyk	

I N D E X.

Ialbrzyk Grąbie	233
Iatowicki	299
Ianikowski Iániną	306
Iarosowski Iániną	306
Ianowski Iániną	307
Iasienczyk	311
Iąbłoński Iasienczyk	313
Ianowski Iasienczyk	313
Iasieniecki	314
Iąstrzębiec	319
Iankowski Iąstrzębiec	330
Iadąmowski Iąstrzęb.	333
Iawor Kościeśa	472
Iarmolinski Korczak	444
Iaroszewski Kornic	452
Iasienicki Kornic	452
Iągodyński Korwin	463
Iasiński	463
Iaikowski Ielita	
Iezierski	61
Iemielicki Bożawola	69
Ierzmanowski Dolegą	157
Iezewski Iąstrzęb.	323. 324
Ież	345
Iezierza	347
Iordan	61
Iodłownicki Iąstrzęb.	334
Iunczyk	353
Iunosa	360. 370.
Iurkowski Iąstrzęb.	334
Iugoszewski Abdank	11
Izycki Bonca	66
Izyron Gryff	240
Iłgowski	351
Iwicki Kussabą	514

K Arniowski Bersten.	43
Kazimirski Bibersten.	48
Kargowski Bonca	67
Kalinowski Kalinowa	515
Kamienomoiski Gęś	205
Kazanowski Grzymala	271
Kasewski Iániną	306
Kanski Iániną	307
Karczewski Iasienczyk	312
Karski Iąstrzęb.	331
Kamiński Iąstrzęb.	333
Karnicki	351
Kamiński Cholewá	105
Karpinski Korab	420

Kaluśowski	373
Karniewski Dabowa	137
Kamocki Ielita	
Kamiński	154
Karnkowski Iunosa	361
Kalecki Kotfic	486
Kadtubski Dolimá	165
Kacki Brochwic 78. Ex quibus eximij milites extant in Podo- lia ad Camenecum, quorum consanguinea est in Ordine Pramonstratensium Abbatissa Cracouia in Zwierzyniec ab annis 50. exemplaris uitae.	
Kępski Iąstrzębiec	324
Kieński Gryff	247
Kierdei	375
Kietlicz	380
Kisiel	387
Kizinek	393
Kiska Dabowa	137
Kieśkowski Krzywdá	507
Kieistuc	539
Konieczpolski 146. 186. 245	
Konarski Abdank 5. 6.	
Kotaczkowski Abdank 7	
Kowalski Abdank 11	
Kolanowski Bogoria 56	
Kozietulski Abdank	
Koziká 36	
Kościelecki 61	
Kościminski Bożawola 69	
Komorowski Bożawola 69	
Koniecki Brodzic 82	
Kosucki Brog 88	
Kozuchowski Kolumná 120	
Korniakt Krutzyn 122 125. Hi in exteris nationibus Marti & Palladi dediti, ut in Regnum Poloniae adsciti fuerunt, cum alta prosapia consanguinitate gaudent, posteritas eorum patriae existimationem de se reliquit.	
Kobylecki Godziembá 215. Hi á Lubransciana prosapia, meri- tis in Rempub: & pietate in Deum ex antiquo celebri or- tum ducentes, postea ex Cuia-	

uiensi Terra, in Siradiensem Palatinatum possessiones suas translulerunt, semper verò virtutis suae, tam intra quam extra patriam insignia dede- runt documenta, propter quod etiam Principibus chari, ab ijsq; magnis officiis praefecti, praeclare se gesserunt in omni- bus. Est etiam protunc ex eo- rum numero in aula Illustris. Ducis in Ostrog, Mari. Kobyl- lecki cuius virtus annos supe- rat, iudicium quoq; & expe- rientia ex longa peregrinatio- ne contracta laudem meren- tur ab omnibus.	
Kowalewski Dolega	155
Kościelecki	242
Kostka Dabowa 136. Ex his Christophorus à Palatino Po- meraniae descendendo, reliquit Nicolaum, Raphael, Stanislaū Thesaurarium Prussiae, Geor- gium Palat: Malborg. Pre- bislans quoq; Conradi Maso- uia Ducis exercituum Praefe- ctus Iacuingos fudit, ut Biel. fol. 173. Extat posteritas ex Ducissa in Ostrog. & Pocilla- toris Regni Siemianscuj coniu- gibus. Alij superstitēs optimē de Rege & Patria meriti, vitam & quae habent effunde- re parati.	
Kormanski	242
Kotfic	243
Konarski Gryff	247
Kobylnicki Grzymala	268
Kotaczkowski Iániną	306
Koruzwiecki	320
Kosmaczewski Iąstrzębiec	324
Kozłowski Iąstrzęb.	329
Koziembrodzki Iąstrzęb.	330
Konarski Iąstrzęb.	331
Kopernij Iąstrzębiec	332
Konopnicki Iąstrzęb.	332
Kosmaczewski Iunosa	371
Kozinski Kierdei	379
Koileński	

INDEX.

Koileński	405	Krzeczowski Korczak	441	Ligeż	219
Kowalewski Iunośa	368	Kriski Kitá	524	Lipski Grábie	231
Kołodinski	407	Krzicki Kotfic	486	Lichowski Iasienczyk	313
Kalowski Korab	419	Krześ Kroie	498. 345.	Lisakowski Iastrzéb.	330
Korab	418	Kromer	500	Lisowski Ież	346
Kopásyna	409	Krukberk Krupek	503	Lipnicki Iunośa	366
Kobiernicki Dolegá	155	Kruczberk Krupek	503	Lipowiecki Ciotek	116
Koźierowski Dolegá	156	Krupká Krupek	593	Liśiecki Dria	170
Koło Iunośa	360	Krupski	506	Lipski Korczak	443
Kozlarowski Ielita		Klonowski Bonca	66	Lobeski Korab	421
Koritko Ielita		Klonowski Brog	88	Lochocki Iunośa	365
Kotakowski Kościeśa	472	Kliczewski Brodzie	82	Lochowski Byliná	37
Kobyłski Kościeśa	472	Kroczewski Grábie	233	Loś Dabowa	137
Korzbok	466	Krzyśewski Gryff	248	Łosniowski Kornia	493
Komorowski Korczak	439	Kraiewski Iasoenczyk	312	Lochowski Kuśabá	514
Korbut Korczak	444	Kraśowski Iastrzéb.	330	Lubowieski Kuśabá	513
Kornic	453	Kłebowski Iastrzéb.	332	Łuszczewski Korczak	493
Korśak	458	Krzywanski Iastrzéb.	332	Lubrzański Godziemba	214
Korwin	462	Krześimowski Iastrzéb.	333	Lubieniecki	226
Kochanowski Korwin	463	Klinski Iunośa	368	Lutomirski Iastrzébiec	324
Kos	468	Krzikowski Iunośa	371	Lugomski	270
Kosak	468	Kretkowski	152	Łuczeliński Ielita.	
Kościeśki Kościeśa	471	Kliczewski Dolegá	156	Lutenski Korab	419
Korybut	526	Kłoczewski Doliwá	163	Lubicki	66
Korecki	543	Klechowski Doliwá	165	Lubstowski Brog	88
Koriat	540			Lubomski Brog	88
Kosyr	542	L askowski Korab	322	Lubiński Doliwa	162
Kościeśa	471	Laticzynski Gotobok	220	Lutostawski Drogomir	175
Kulikowski	146	Lanckoronski	320	Lubomirski Druzyna	184
Kurdwanowski Iunośa	371	Łaziemski Iastrzéb.	333	M achowski Abdank	14
Kuśkowski Iunośa	371	Łazicki Iastrzéb.	332	Malczewski Abdank	12
Kuchárski Korab	421	Laski Korab	419	Malecki Ielita	
Kuzmicki Iastrzéb.	334	Labęcki Korab	420	Mazowiecki	56. 154
Kukowski Iastrzéb.	334	Lasochomski Ielita		Malonowski Cholewa	105
Kuczkowski Iastrzéb.	331	Lacki Ielita		Marśewski Cholewa	105
Kuropátwá Iastrzéb. 328. Ha-		Latośynski Gryff	36. 244	Maciciowski Ciotek	114
rum familia iux privilegia		Laskowski Brog	88	Makowiecki Dolegá	155
unionis cum Lit. D. clara an-		Lacki Columná	120	Malisewski Godzembra	215
te Iagel. tempora.		Lasocki Dolegá	162	Maleśowski Griff	248
		Lapká Druzyna	186	Macieowski Ianina	304
Kuchárski Iastrzéb.	324	Laskowski Druzyna	187	Maier Iastrzébiec	323
Kuklinowski	224	Lachodowski Korczak	443	Macieowski Iastrzéb.	327
Kuchárski Godziemba	216	Lazniowski Krzywdá	587	Manikowski Iastrzéb.	329
Kulik Drogomir	175	Lesniowski Gryff	245	Malowski Iastrzéb.	330
Kurzatowski Brodzie	82	Lęcki Ianina	306	Malicki Iunośa	370
Kunicki Abdank	12	Lelowski Iunośa	372	Marski Korab	421
Kur	509	Lewikowski Abdank	11	Makowski Ielita	
Kurski	509	Leśczynski Abdank	13	Matciewski Kornwin	463
Kuśabá	513	Lesniowski Columna	120	Męcinski Kościeśa	472
Kurzeski 509	Kur 511	Lezenski	152	Milkowski Abdank	2
Kurczewicz	511	Lipnicki Gotobok	219		

INDEX.

Mikolajowski Abdank
Minowski
Milewski Iastrzeb.
Milanowski Iastrzeb.
Milaczewski Korab
Mickatowski Ielita
Mirzenski Iastrzeb.
Mitossowski Koscieśa
Myśczeniowski Columna
Myśkowski Iastrzeb.
Miskowski Grabie
Mysłowski Iastrzeb.
Misiowski Ielita
Mitostawski Doliwa
Mierski Ielita
Miiakowski Iasienczyk
Mirośewski Koscieśa
Mysliborski Ielita
Mogilnicki Korczak
Mokrzanowski Bogoria
Moraczewski Cholewa
Morawski Dabowa
Monskwith Dolega
Mokrzanski Brochwic
Mosczynski
Mostowski Dolega
Mosciś Ostia
Modtśewski Dria
Moikowski Iastrzeb.
Modrzewski Ielita
Mokrzanski Brochwic
Morawicki Ielita
Mokrski Ielita
Mlynkowski Abdank
Mtochowski Bylina
Młodzianowski Dabowa
Mlicki Dolega
Mstowski Druzyna
Mniśkowski Drzewica
Mniśewski Grzymata
Mscui Iastrzeb.
Mniowski Iastrzeb.
Mleczo Korczak
Młodnicki Korwin
Mniśewski Koscieśa
Mniśbeck Mniśek

537

Naropinski Bylina
Nadolski Columna
Nadkowski Dębno

11 Narzimski Dolega
56 Narziowski Ianina
333 Natko Doliwa
333 Nasięniowski
421 Nadstawski Korab
Narwitowicz Koscieśa
333 Nec Iastrzeb.
472 Niezwoienski Gotobok
120 Niemierza Gozdawa
152.322. Niszczycki
233 Niedroski Iastrzeb.
328 Nieśmierski Iastrzeb.
Niewiegtowski Iastrzeb.
161 Niemierza Iezierza
Niemiera Klamry
311 Nowowiecki
472 Nowomiejski Iastrzeb.
Nowiewski Iastrzeb.
443 O Borski Abdank
56 Oborski Columna
105 Obtow Iastrzeb
137 Okun Bylina
150 Ochowski
Orzelski Brochwic
154 Omiećinski Iunosa
155 Osmolski Bonca
163 Ościłowski Korczak
140 Ostrolecki Ciolek
330 Oleśnicki Dębno
Otockie Dolega
78 Ofowski Dolega
Ofowski Kos
Ofstrowicki
13 Ościecki Dria
37 Ofuchowski Gozdawa
137 Ofowski Griff
156 Otwinowski Griff
187 Ostrowski Griff
191 Ostrowski Korczak
270 Oleśnicki Grzymata
319 Oleski Grzymata
334 Olbiecki Ianina
447 Ofolinski
447 Ofstrowog
472 Ociecki
Konczyc Ortowski Iastrzeb.
Ortowski Iunosa
36 Ostrzanowski Iunosa
121 Oparski Iunosa
147 Ofinski Iunosa

153 Ostrowski Korab
305 Patczycki Iastrzeb.
159 Pac Gozdawa, Papr.
324 Paniewski Godziemba
421 Paczanowski Ielita
474 Pampowski Gozdawa
334 Palecki Brochwic
220 Padniowski Abdank
228 Pakos Iastrzebiec
326 Paprocki Ielita
330 Pantowski Korwin
331 Pacholowiecki Kownia
333 Paprocki Iastrzeb.
348 Pekostawski Abdank
397 Pessynski Cholewa
312 Pecztawski Iastrzeb.
332 Petka Ianina
328 Peczycki Columna
12 Piianowski Iunosa
120 Piaskowski Iunosa
331 Piotrowski Iunosa
37 Pieczanowski Korab
56 Piatkowski Korab
75 Pierucki Korab
372 Pioro Bonca
65 Pierschlencki Brog
443 Pilecki Ciolek
114 Pieniazek Ielita
146 Pieczychoiski Gozdawa
156 Piotrowski Gozdawa
156 Piiakowski Ielita
468 Pieczkowski Ielita
157 Piaścki Ianina
170 Pilichowski Iastrzeb.
227 Pieśkowski Iastrzeb.
245 Pilchowski Aichinger
246 Podoski Iunosa
248 Polikowski Iunosa
443 Poradowski Korab
267 Postękański Ielita
270 Porudenski Bylina
306 Podborecki Bylina
321 Podleski Bogoria
321 Pokrzywnicki Bonca
325 Postruski Bonca
327 Polomski Brochwic
367 Politowski Brodzic
368 Ponętowski Brog
370 Poswinski Ciolek
371 Potworowski Dębno
Pozowski

I N D E X.

Pozowski Dębno	147	Rádlicki Korab	420	Rzeßowski Doliną	163
Potrikowski Drogomir	175	Rádzieiewski Iunoßá	367	Rzezenski Koścießa	472
Poptáwski Drzewicá	190	Ráiski Kietlicz	384	Sabinek Glaubicz	210
Polánowski Pobog	219	Radzanowski Abdank	11	Sapiecha	215
Popowski Gozdawá	228	Rádzieiewski Bibersten	48	Sadowski Drogomir	175
Pobiedzinski Griff	246	Ráymir Abdank	12	Saporowski Iunoßá	360
Potulicki Grzymalá	257. 267	Radawiecki Bonca		Sadzinski Iástrzéb.	330
Podlodewski Iániná	303	Rádziminski Brodzic	82	Sankowski Krzywdá	507
Potocki Iániná	306	Rádecki Dria	170	Saporowski Korczak	443
Polikowski Iástrzéb.	332	Rátutowski Działoßa	197	Sarnicki Kornwin	464
Ponczowski Iástrzéb.	332	Radowski Iasienczyk	313	Satapski Koścießa	472
Porebá Iástrzéb	333	Rádlinski Griff	248	Sczukocki Ielita	
Páprocki Iástrzéb.	333	Rádowski Brodzic	82	Segrowski Iunoßá	368
Porebski Kornic	452	Rádecki Godziemba	215	Sepichowski	163
Pochner Kotfic	485	Reklewski Gozdawá	228	Sebienski Biberstein	48
Pogorzelski Krzywdá	507	Rebieski Iástrzéb.	331	Secigniewski Ielita	
Potrikowski Kußabá	514	Rispert	17	Sienicki Bonca	65
Porycki	531	Risieński Brog	88	Sypniowski Ielita	
Puciata Kotodyn	408	Richárski Dolegá	157	Sieromski Brodzic	82
Pudłowski Koścießa	473	Rikowski Doliną	163	Siestrzewitowski Brog	88
Promieński Ielita	345	Rybski Grzymalá		Sieninski Dębno	146
Przedziowski Iunoßá	368	Rywiński Iástrzéb.	320	Siemianowski Grzymalá	269
Przezwicki Abdank	11	Rychłowski Iástrzéb.	329	Siedlecki Grzymalá	271
Pfárski Abdank	12	Rynká Kroie	443	Siemietkowski Iástrzéb.	331
Ptaczek Amadei	29	Rybienski Korzbok	466	Sierakowski Dolegá	156
Pfcinski Brog	88	Rostocki	159	Sielnicki Doliną	163
Prußkowski Columná	120	Rozycki	159	Sienicki Krzywdá	507
Prouana Columná	121	Rozemberski Iástrzéb.	333	Sieklucki Kußabá	514
Pstrokoński Gęs	205	Rościßewski Iunoßá	420	Sotomonski Korczak	443
Przectawski Glaubicz	210	Rogowski Iástrzéb.	333	Sokoł Kornic	453
Przedborski Gozdawá	226	Romißowski Ielita		Sobocki Korab	421
Pfucki Grábie	231	Rogowski Abdank	11	Sokotowski Gozdawá	227. 56
Prochanski Griff	242	Romanowski Bouca	67	Sotowski Gozdawá	227
Pßonká Iániná	303	Rogożinski Abdank	12	Sobocki Doliną	162
Przezwocki Iániná	306	Roßewski Ciotek	116	Sokoł Gozdawá	228
Przeracki Iasienczyk	312	Roskowski Dolegá	157	Soltkowski Bonca	65
Prunski	321	Romatowski Drogomir	175	Sobek Brochnie	76
Pfarski Iástrzéb.	329	Rogowski Działoßa	197	Sobieiuski Dolegá	153
Pzedpielski Iástrzéb.	330	Rokutowski Działoßa	197	Soiecki Grzymalá	271
Przeracki Iástrzéb.	330	Rosá Gozdawá	228	Sotomiej Hippocentaurus. Ex	
Pniewski Iástrzéb.	331	Rozen Gryff	243	his ex Moschouia Pleßcouiam	
Pruchnicki Korczak	440	Rozrązewski	321	ad castra Steph. Regis transie-	
Prawecki Koścießa	472	Rodecki Iástrzéb.	332	rat. Acceperat pro benè meri-	
Ptaczek Kownia	492	Roznowski Iástrzéb.	332	tis villam in districtu Vpicensi	
		Roćimirski Korczak	443	reliquerat filios Theodorum &	
R Adomicki Kotfic	486	Rußecki Korab	420	Ioannem, qui ex Strawinska	
Rákowski Koścießa	472	Rupniewski Druzyná	187	suscepit Troianum, Petrum,	
Ráćibor Iástrzéb.	333	Runowski Dria	170	Alexand. Quorum posteri-	
Ráiski Ielita		Ruśinowski Godziemba	216	tas digna virtuti, fortitudini	
Raczynski Iástrzéb.	333	Rzeczkowski Bożawola		molitur.	

X)(X)(X)

Sabieski

I N D E X.

Sobieski Iániná	304	Smolski Iastrzéb.	331	T Argo Kościeśa	472
Solomirecki	325	Smiechowski Belty	40	Tarnowski Ielita	
Sokolnicki Iastrzéb.	331	Snosowski Godziemba	216	Taruz Korab	422
Suskraiewski Kownia	492	Sreczkowski Doliwá	161	Tanski Iastrzéb.	333
Sutkowski Korczak	445	Srzemski Drobośław	170	Taranowski Byliná	35
Suchodolski Abdank		Srzedzinski	36	Tarnawski Iániná	225 307
Suskraiewski Amadei	29	Strzeżkowski Bonca	65	Tęczynski	202. 322
Sulimá	155	Strzebiecki Bonca	66	Tegoborscy	187
Sulimowski Dębno	147	Stroikowski	66	Tymicki Iastrzéb.	333
Suchymilk Grzymatá	267	Strumienski Ielita		Tylicki	36
Suchodolski Iániná	306	Stuzenski	244	Tyranski	155
Sulaczewski Iastrzéb.	331	Staniślawski Gryff	247	Tomaszewski Bonca	66
Suchodolski Iunośá	367	Studziński Griff	248	Tur Kownia	493
Skárbek Abdank	2. 3. 6.	Stárzinski Grizimá	252	Turski Griff	246
Skorośewski Abdank	12	Stoieski Iániná	306	Turkowicki Gozdawá	227
Skupiński Byliná	37	Strupiechowski	313	Turski Dolegá	157
Skokowski Bonca	66	Strzembos Iastrzéb.	328	Tłubicki Iastrzéb.	330
Skoczewski Bonca	67	Staśkowski Bogoria	56. 154	Trzcinski	326
Skarśowski Brog	87	Stokowski Ielita		Trzepiński Iastrzéb.	331
Skulimowski Brog	88	Stoiowski Dębno	147	Troian Iunośá	372
Skronski Dębno	147	Strzezowski Iastrzéb.	331	Tluchowski Cholewá	105
Skubaiewski Iastrzéb.	324	Skrzetuski Iastrzéb.	331	Trzecki Doliwá	164
Skrzetuski Iastrzéb.	331	Stemczenski Doliwá	162	Trapcenski Dria	120
Skorośowski Iunośá	372	Stronski Doliwá	164	Truśko Drogośław	179
Skidziński Kietlicz	384	Stawski Korczak	447	Trzeciński Griff	243
Skulski Korab	421	Strzegomia	471	Troiecki Griff	264
Skąśowski Grábie	232	strzatá Kotfic	490	Tronowski Kościeśa	
Skotowski Dolegá	157	Strusiński Kuśabá	514	V Byś Cholewá	105
Skepski Doliwá	164	Stawiski Iastrzéb.	332	Vbniewski Iunośá	371
Skotnicki Drużyná	186	Strus Korczak	438	Vchacz Iastrzéb.	331
Skorutá Korczak	443	Strzyżowski Gozdawá	226	Vlinski Dolegá	155
Słomowski Abdank	10	Sworc. Bozeczdarz	75	Vrzazowski Iániná	306
Słupski Brog	88	Swidriger Grzymatá	267	Vnieśowski Iániná	306
Słostowski	312	Swiecicki Krzywdá	507	Vtenuśowic Kintarus, cuius fi-	
Sławewski Iastrzéb.	331	Swiecicki Iastrzéb.	334	lius Swintoroch: Stric: fol.	
Słuskowski Iunośá	370	Swierkowski Grábie	233	344.	
Slinnicki Korab	420	Swiezewski Grábie	233	W Asczynski Korczak	442
Słuzowiecki Dolegá	156	Szczemski Iastrzéb.	331	Wárszewicki Kuśabá	513
Słucki Dolegá	155	Szerzinski Iunośá	367	Wárszycki Abdank	
Słoniewski Kościeśa	471	Szarzenski Iunośá	367	Warzycki Abdank	
Słeszyński Doliwá	165	Szaniawski Iunośá	368	Wazenski Abdank	
Sczypierski Grábie	223	Szydłowiecki Geś		Warpes Iasienczyk	313
Sczyński Doliwá	163	Szalowski Brochwic	78	Wawrowski Iastrzéb	333
Sczukocki Ielita		Szumieński Brog	88	Wangrowski Byliná	37
Sczepanowski Kornic	453	Szulenski Iastrzéb.	324	Wasniewski Bonca	67
Smotanka Korczak	443. 236	Szomanski Iastrzéb.	330	Walewski Columna	120
Smolik Kotfic	486	Szumlański Korczak	447	Waldowski Dolegá	157
Smietowski Brog	88	Szerebicki Korczak	447	Weresczynski Korczak	442
Smerzenski Grzymatá	268	Szerebriski Korczak	447	Wężykowska Kotfic	486
Smogulecki Grzymatá	273	Szulibewski Kościeśa	472	Węgierski	

I N D E X.

Węgierski Bylina	38	Wozućinski Godziemba	215	Zaliński Iunośa	367
Węgorzowski Brog	88	Wolicki Iania	307	Zaleski Ielita	
Węglinski Godziemba	214	Wojsławski Iunośa	368	Zaraniek Korczak	447
Wierschliński Bersten	43	Woleki Iastrzeb.	331	Zakrzewski Kościeśa	472
Wilczek Bialina	45	Wolski Iunośa	371	Załuski Kościeśa	472
Wilga Bonca	67	Worona Kmitow	403	Zaiglicz Korzbok	466. 61
Wirśowicki Bratczyce	72	Woronowicz Kmitow	404	Zakrzewski Ielita	4
Wiktor Brochwic	78	Woyśławski Korab	421	Zerzynski Kościeśa	472
Wyskimiec Cholewa	105	Wołodjowski Korczak	446	Zeligowski Bylina	38
Wielick Cholewa	105	Wodyński Kościeśa	471	Zelenski Ciotek	116
Wierzeński	169	Wolski Kościeśa	472	Zerzinski Iania	306
Wysocki Dria	16	Wojsnar Kot morski	481	Zegocki Iastrzeb.	333
Wieczkowski Drogośtan	179	Woroniecki	531	Zeromski Ielita	
Wieruski Drużyna	186	Wskrzenski Grzymala	268	Zelazo Iezierza	348
Wilam Godziemba	215	Wroblowski Iastrzeb.	329	Ziwibunt Hippocent. Stric: fol.	
Wysocki Godziemba	225			246. Cuius filius Kukonoitus	
Wiśieński Grąbie	233	Z amoski Ielita	66. 340	Stric: fol. 282.	
Witulski Gozdawa	228	Zamoiski Grzymala	268	Zydowski Doliwa	163
Wiktorowski Gryff	246	Zadzik Korab	421	Zielecki Doliwa	164
Wieyski Gryff	248	Zawacki Brodzie	82	Zierniecki Dria	169
Wilkowski Griff	248	Zagorski	61	Zielenski Ciotek Pal: Ploc.	116
Wierzbietá Iania	302	Zaleski Dolega	156	Zielinski	345
Wilkanowski	323	Zabieński Dolega	157	Ziołkowski Korczak	447
Witośławski Iastrzeb.	330	Zacharzewski Doliwa	164	Zochowski Brodzie	82
Wierozebski Iastrzeb.	331	Zaiackowski Drzewica	190	Zoładz Dub	194
Wyzga Iastrzeb.	332	Zawisa Sulima	243	Zorawinski Korczak	435
Wierzbicki Iastrzeb.	334	Zaklika Topor	245	Zorawinski Korczak	447
Wielicki Iunośa	367	Zaporski Gryff	245	Zupek Kusaba	514
Wilchorski Kierdeia	379	Zamiechowski Gryff	246	Zulicki Iania	307
Witowski Brochwic	78	Zaduski Iania	305	Zukowski Iastrzeb.	333
Wilczek Kownia	495	Zawieprzki Iania	306	Zbaraski	530
Wilkowski Kotfic	486	Zawadzicki Iania	306	Zborowski Iastrzeb.	320
Wryskolski Kotfic	486	Zarczynski	326	Zbroski Iasienczyk	313
Woienodzki Abdank	11	Zakrzewski Iastrzeb.	329	Zberkmul Kusaba	514
Wotzek Abdank	12	Zalesicki Iastrzeb.	330	Zdychowski Kościeśa	472
Woienkowski Abdank	13	Zawidcki Iastrzeb.	331	Zdziarski Gozdawa	226. 82
Wolski Bylina	38	Zawadzicki Iastrzeb.	332	Zdumowski Iastrzeb.	330
Wotowicz Bogoria	56	Zawistowski Iastrzeb.	332	Zgierski Dabowa	137
Worakowski Brochwic	78	Zadorski Iastrzeb.	333	Zgorski Kotfic	486
Wosinowski Brog	88	Zawłocki Iunośa	368		
Woznicki Ciotek	116	Załuski Iunośa	371		
Wotucki Gęś	205	Zaiac	386		

Errata sic corrige.

Numerabis folium, numerabis & versum, vel à principio vel à fine.

Folio 5. versu 15. scriptum lege strictum.
 11. v. 2. & lege ex v. 3. Adde Natus.
 14. v. 2. mane l. manet.
 20. v. 8. Arripe l. arripere. licet l. liceat.
 24. v. 15. à nobis l. ab omnibus. v. 2. à fine
 cohonestari vt fuerint l. cohonestare
 non fuerunt.
 30. Baworowscij lege Bauorfcij.
 37. v. 22. produxit, l. productio. v. 33. ex
 patre & matre, adde, terra & peccato. Hoc
 cos &c.
 59. v. 10. à fine, quis l. quidam.
 40. ad finem Gorgius lege Gordius.
 47. v. 16. Achaias l. Achaicis.
 v. 22. Micander l. Minander.
 v. 11. à fine memorans l. memorandum.
 54. v. 23. de filio l. de filo.
 55. v. 11 infelices l. felices.
 58. v. 13. à fine. Heraclium l. Heraclius.
 v. 12. interrogabat l. in terra orabat.

71. v. 9. videlicet adde & cupressi.
 22. Bozezdarz Deus fauet l. faueas.
 83. v. 4. à fine adde, Nunquam satis dici-
 tur, quod nunquam satis discitur.
 84. v. 14. à fine, talenctis l. talentis.
 34. v. 9. per auia l. inuia.
 v. 10. post l. per
 102. v. 9. à fine equo l. equi
 101. v. 19. à fine Chodkieuiciorum, adde
 diceret. ¶ An non germen fortunarum.
 Chodkieuiciorū est cum adolefcētem &c.
 104. v. 14 à fine causam l. casum.
 118. v. 1. excellentibus, lege excellentes
 & ingenio præditi.
 135. v. 5. peridum l. periodum
 139. v. 10. annorum l. armorum
 207. v. 15. à fine, pectoris l. pectusque
 311. v. 6. allendo l. alludendo.
 422. v. 14. à fine, vt lege ne.

Cætera Errata prudens Lector animaduertet.